Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

1778/D/1 666(1)

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

17

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

John Bostock
J. W. Headland

paris ~~Febr~~ Febr mar: 3 1670

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ

ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ,

ΠΕΡΙ ὕλης ἰατρικῆς.	βιβλία Ε΄.
ΤΟΥ αὐτοῦ, περὶ δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς.	βιβλίον Α΄.
ΤΟΥ αὐτοῦ, περὶ ἰοβόλων, ἐν ᾧ καὶ περὶ λυσσῶντος κυνός.	βιβλίον Α΄.
ΤΟΥ αὐτοῦ, περὶ σημειώσεως τῶν ὑπὸ ἰοβόλων δεδηγμένων.	βιβλίον Α΄.
ΤΟΥ αὐτοῦ, περὶ θεραπείας τῶν ὑπὸ ἰοβόλων δεδηγμένων.	βιβλίον Α΄.

PEDACII DIOSCORIDAE ANAZARBEI,

DE MEDICA MATERIA LIBRI V.

DE LETALIBVS VENENIS, EORVM'QVE præcautione & curatione. De cane rabido: Deq; notis quæ morsus ictus've animalium uenenum relinquentium sequuntur: Deq; eorum curatione LIB. VNVS.

Interprete Marcello Vergilio
Secretario Florentino.

EIVSDEM Marcelli Vergilij in hosce Dioscoridis libros commẽtarij doctissimi, in quibus præter omnigenam uariãq; eruditionẽ, collatis aliorum Interpretum uersionibus, suæ tralationis ex utriusq; linguæ autoribus certissima adferuntur documenta. Morborum præterea atq; humani corporis uitiorum genus omne, quorũ subinde meminit Dioscorides, diligentissime explicatur.

COLONIAE
OPERA ET IMPENSA IOANNIS SOTERIS, ANNO M D XXIX.
Mense Augusto.
(*)

Cum gratia & priuilegio Imperiali, ad Sexennium.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ ἐν τῷ ϛʹ περὶ ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως.

Ὁ δὲ Ἀναζαρβεὺς Διοσκορίδης ἐν εʹ. βιβλίοις τὴν χρήσιμον ἅπασαν ὕλην ἔγραψεν οὐ βοτανῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ δένδρων, καὶ καρπῶν, καὶ χυμῶν, καὶ ὀπῶν. ἔτι τε τῶν μεταλλευομένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων μνημονεύσας. καί μοι δοκεῖ τελεωτάτην πάντων οὗτος τὴν περὶ τῆς ὕλης τῶν φαρμάκων πραγματείαν ποιήσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται καλῶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενί.

Ἐκ τοῦ Ὀριβασίου ἐν τῷ ιεʹ. τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν.

Ἡ γνῶσις τῶν ἁπλῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων οὕτως ἀναγκαιοτάτη καθέστηκεν, ὡς μηδὲ οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς. ἅμα τε γὰρ εὐπορίας τ' ἐστὶ καὶ κατὰ πᾶσαν καιρῶν περίστασιν εὐχρήστως εὑρισκόμενα, καὶ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν συνθέτων δυνάμεων εὔχρηστον ἡ γνῶσις, ἔτι δ' εἰς τὰς εὑρέσεις αὐτῶν. καθόλου τὸ τεχνικὸν ἐπιφαίνεται παρὰ πᾶσιν ἡ τούτου εἴδησις.

Περὶ τούτου Διοσκορίδους ὥς τινες ὑπολαμβάνουσι.

Ἐκ τοῦ Σουίδα.

Διοσκορίδης Ἀναζαρβεὺς ἰατρὸς ὁ ἐπικληθεὶς Φακᾶς. διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως φακούς. συνῆν δὲ Κλεοπάτρᾳ ἐπὶ Ἀντωνίου. καὶ γέγραπται αὐτῷ βιβλία κδʹ, τὰ πάντα ἰατρικὰ περιβόητα.

EX SVDAE COLLECTANEIS.

Dioscorides Anazarbeus medicus cognomento Phacas, id est Lentinus, quòd lentigine os dehonestaretur. Fuit autem sub Cleopatra & Antonio in Aegypto. Scripsit libros quatuor & uiginti, ualde celebres, ad medicinæ usum.

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

To be
washed

lettered

DIOSCORIDIS
OPERA

COLONIAE
1529

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

VARIA ERVDITIONE, RERVM'QVE MEDICARVM EXPERIENTIA CLARO, D. Philippo Buchamero, Reuerendissimi sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ TT.S.Chrysogoni Cardinalis, Moguntinẽsis ac Magdeburgẽsis Archiepiscopi, principis Electoris, Primatis, &c. Administratoris Halberstateñ. Marchionis Brandenburgensis medico, uiro integerrimo, Io. SOTER Chalcographus Coloniensis ὑγιαίνειν.

INTER INNVMERAS ET EXIMIAS CVM CORPORIS tum animi dotes uir præstantissime, quas diuina homini largita est benignitas, non est sanitate uel utilior alia uel iucundior, id ꝗd quisquis ille tandem fuerit, breui testatus est senariolo, οὐκ ἔσ' ὑγιείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ. Siquidem ea est, cuius uel uulgo teste, nunq̃ obrepit homini satietas. Fastidiuntur opes, libido, crapulæ, luxus omnis, atq; ut semel dicã omnia, non raro & ipsa uita: hæc sola, siue animum spectes siue corpus, non fastiditur unq̃. Pyrrhus Epirotaꝝ bellicosissimus rex, quiq; post Alexandrũ Magnum reꝝ gestaꝝ gloria merito secũdas tulerit, quũ crebras funderet preces, sacra faceret, dijs uaria suspẽderet spolia, quẽadmodum de eo testat̃ Lucianus: non uictoriã, non ampliorẽ regij nominis splendorem, non gloriam, non deniq; diuitiaꝝ, ut ita dicam, latifundia precatus est unq̃, sed unam sanitatem: ratus facile adfutura reliqua, ubi illa adesset: optimeq; putãs, nihil deesse homini, si illa adsit. Id contemplati olim ueteres illi Græcoꝝ philosophi, hanc unã precabantur ijs, cum quibus de rebus essent arduis collaturi: arbitrati (id quod res erat) ὡς καὶ αὐτῇ ψυχῇ τε καὶ σώματι ἁρμοδιώτατον, καὶ συνόλως ἅπαντα περιειληφὸς τἀνθρώπου ἀγαθά. Tantumq; illis cordi fuit sanitas, ut contracta illius Græca uoce quæ ὑγίεια est, in eam figuram, quam nos subinde in libelloꝝ à nobis impressoꝝ frontispicijs exhibemus: quæ est, ut idem testatur Lucianus, triplex quinquelinearis triãgulus: ea ueluti symbolo faustoq; omine, & maloꝝ omnium amuleto quodam πρὸς τοὺς ὁμοδόξους ἐχθρῶν. Atq; hæc est militaris illa tessera, cui Antigonus Soter, mihi cognominis olim, insignem illã atq; admirabilẽ de Galatis uictoriam accepta retulit. Hoc est nobile illud insigne, quo nobilitari cupiebat Asclepiadem nauem Hippocrates, cuius in epistola quadam ad Demagetum amicũ meminit. Hoc deniq; illud est numen, quod non puduit in sacrosancto illo iureiurando eundẽ iurare Hippocratem. Huic tã eximiæ doti diuinitus addita est conseruatrix ac custos Medicina, quę hoc præstare potest, ut salua nobis sit sanitas: aut sicubi uel nostra uel naturę iniuria labefactata fuerit, sibijpsi postliminio restituatur. Ea duaꝝ rerum cognitione potissimum cõstat, subiecti, atq; eoꝝ quibus ueluti instrumẽtis utitur: quaꝝ cognitio tam est necessaria medico, ὡς μηδ' οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς, ut inquit Oribasius. Sunt autẽ ea quæ simplicia medicamẽta uocant, quæ nemo fœlicius unq̃ tradidit uno Dioscoride: Quamuis enim de ijs multa ab antiquis essent scripta non infœliciter, sed ut de eo testatur Galenus, ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενί. Poterat apud Latinos in hoc certamine cõmitti illi Plinius, si uni huic rei uacasset, ingeniumq; illud fœlix non distraxisset præclarum cõsarcinandæ uniuersæ naturalis historiæ institutum. At q̃to eum reliquerit interuallo Dioscorides, iudicent ij, qui utriusq; lucubrationes diligenter contulerunt, deprehenderuntq; tanto uiro indignos planè hunc admisisse errores. Quod si Plinio utriusq; linguæ sciẽtissimo contigit, quid ijs contigisse putabimus, qui nullo linguaꝝ præsidio adiuti, in eam descenderunt arenã? Nec libet nunc referre id ꝗd ex iunioribus quidã non diffitentur, nõ multam habuisse Auicennam tantum alio qui medicũ simplicium medicamentoꝝ notitiam: non aduertentes cum hoc admittũt, ut Leonicenus testatur, dimidium illi τῆς ἰατρικῆς cognitionem detrahere: Hoc magis cõmemorare libet, ꝗd quicunq; eaꝝ cognitionẽ sitiunt, non è fece, sed ex ipso fonte, hoc est, Dioscoride haurire uelint. Eius ubi primum nobis euulgandi subijt studium, hoc conabamur sedulo, ut omniũ eius interpretum placita poneremus ob oculos. At cum uiderem nimiæ molis opus futurũ, animaduerterẽq; Marcellum

Vergilium magna sedulitate in eo scriptore uersatum, ea prestitisse, quæ alij (absit inuidia uerbo) non prestiterint, eum potissimũ delegi. Siquidem is utriusq; lingue uetustissimoꝝ codicũ præsidio adiutus, tũ admirabili q̊dam in expendendis ueteꝝ scriptis iudicio præditus, τὸν γνήσιον nobis, q̃tum licuit, Dioscoridẽ reddidit, resectis interim multis, quę quorundã uana curiositate inutiliter illi accreuerant. Adiectis insuper doctissimis cõmentarijs, rẽ ita illustrauit, ut nõ magnope quispiam reliq̊s desideraturus sit Interpretes, ubi illius plegerit cõmentarios. Collatis siquidẽ illoꝝ tralationibus, sicubi urgente ueritate atq; re ipsa, ab illis dissentire cogit, suæ tralationis firmissima adducit præsidia. Porro Hermolaĩ Barbari Corollaria, Nicandrũq́;, q̊s ob nimiam tẽporis angustiam intermittere sumus coacti, ne quid studiosus lector in haꝝ reꝝ lectiõe desideret, propediẽ dabimus, cum alijs fortasse nõnullis hoc opere nõ indignis. Hunc itaq; tã pręclarũ naturæ interpretẽ Philippe doctissime, tui nominis auspicio publicam⁹. Es enim tu nobis uisus potissimũ dignus, cui ueluti tutelari cuidam numini tam sacrum opus, tamq́; operosi sudores, quos illo excudendo exantlauimus, dedicentur: idq́; duplici nomine: principio ob exactissimã artis medicæ cognitionẽ, quam non nomine modo, ueꝝ & re ipsa profiteris, exhibitis eius rei insignibus quotidie speciminibus: Tum ob clementissimum illum tuum Mecœnatẽ, cuius sanitatis geris curam & quidem uigilãtissimam. Vbi planè non uideo utrum fœliciorem æstimem, te'ne, qui tam augustũ nactus sis principem, tam uberem tui artificij materiã, in quo non possis sine æterna nominis memoria, eximium ingenij tui exhibere specimen: An illum, qui te potissimum nactus sit, cui & animi & corporis incolumitatem uni demandaret, haud aliter atq; effingendum se olim uni præbuit Lysippo Alexander Macedo, præclaro illi ἀγαλματουργῷ tam præclarus princeps. Cæterum tui erit candoris uir ornatissime, hanc nostram operam boni consulere: consules autem maxime, si Dioscoridi nostro non segniter patrocineris: id quod abunde factum putabimus, si te, hoc est tanti iudicij uirum nõ in postremis habuisse sensero. Vale. Coloniæ, ex officina nostra Chalcographica Pridie Calend. Decemb. Anno post Christum natum M D XXIX.

QVAE LEGENTES NOVISSE TOTO HOC opere & meminisse oportet, hæc sunt.

DIFFICILEM IN QVOTIDIANA MVLTIPLICI'QVE NATVrę uarietate fuisse semper & adhuc esse plantaꝝ & medicę materię disciplinam: temporibus siquidem, locis, annoꝝ tẽperamentis, humana cultura, & ad utrãq; partem continuo naturæ motu uariatæ, raro easdem se undiq; ostendunt. Accessisse naturæ difficultatibus his diuersas gentium indicationes, quibus quod alioqui idem naturæ semper fuit, diuersum & aliud sæpenumero à scriptoribus creditum est. Auxisse postremò, & paulò minus q̃ inextricabiles tam multas difficultates fecisse, nouã posterioꝝ scriptoꝝ medicinam, quę mixtis cum antiquis Græcoꝝ uocibus barbaris appellationibus suis, qd, quale'ue hoc aut illud in antiquis scriptoribus fuerit, ægre cognoscẽdum reliquit. Nocuisse illi etiam herbariorum in obseruando, medicorum in censendo, librariorum uero in excribendo, duas bonaꝝ artium maxi mas labes negligentiam & imperitiam, quorum illi plantarum similitudine aliqua, nec obseruatis quãdiu & quomodo oportebat earum notis, cæteri uocum & rerum ignorantia decepti, plurima in disciplina hac adeò miscuerunt, ut in plantis & medicæ materiæ cognitione & usu non respondeant aliquando notæ, discrepet historia, fallat experientia: Græcoꝝ fides hoc, posteriorum autoritas & usus illud magis ostendat et probet. Eam'que ob causam in docendis huiuscemodi ad officium & laudem satis conantibus solam fuisse semper & posthac fore uoluntatem, merito aliquis crediderit. Docuisse multos per tempora medicam materiam, & quæ simplicia posteriores nominauerũt, Græcos, Latinos & barbaros, sed omnium certissime & optime testãtibus id cunctis græcoꝝ medicis, Galenoq́; præsertim, Pedacium Dioscoridem Anazarbeum, esseq́; hunc quẽ illi tantopere laudant & cæteris anteponũt, recepta ab illis & in cõmentarijs suis excripta tota aliqñ eius decreta manifeste indicant. Posseq́; id inter Latinos ex Plinio etiam manifeste deprehendi:

Nullum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Nullum aut exiguum interpretibus eius futurum ætate hac nostra laborem, si integer & qualis quondam legebatur antiquus hic scriptor, ad nos peruenisset. Turbasse infinitis penè locis intellectũ eius præteritoꝝ temporꝝ iniurias, quibus miscente humanas res fortuna, perierũt in Græcis non minus q̃ in Latinis, quæ optima in doctrinis legebant. Turbasse itidẽ professorꝝ ignorantiam, & sine antiquo illo ingenij cultu tractatas ubiq; bonas artes. Nocuisse postremò q̃d uix credat aliquis, superstitionẽ, cuius importuno studio trãslata, addita, mutataq; toto Dioscoridis opere multa fuerũt. Circũferri passimq; inter Latinos legi aliq̃t nunc eius interpretatiões: Antiquã, cui præter alia quæ habet inutilia, incredibile est quas tenebras obduxerit posteriorum medicoꝝ continuum & importunum quoddã studium, adijciendi in dies aliorum cõmentarijs, dum collecta simul & parata eodem loco omnia habere uolunt, quæ ab alijs pro eadẽ re dicta aliquãdo fuerint. Habuisse nos tamen eius antiquissimũm codicem Longobardis literis scriptum, antiquitatis egregium & ob id saltem multifaciendum monumentum, quod quantus quondam Dioscorides fuerit, inculte quidem, sed multa fide ostendit. Quoq; minus elegãtioris ornatus in eo erat, eò plus fidei nobis & ueritatis habuit. Legi post hanc & in manibus omnium triennio iam esse quam Suessonensis Ruellius in Gallia à se confectam edidit. Legi itidem quam Aquilegiensis Patriarcha patritiæ gentis Venetus homo Hermolaus Barbarus, addito Corollario iampridem à se confectam morte præuentus edere ipse non potuit: Sed agentibus iam idem hoc nobis, nomini & memoriæ hominis consulentes, qua decebat pietate fratres eius ediderunt. Legendam ut speramus non multo post & quam nos inter tot alias publicæ priuatæq; rei solicitudines & occupationes, non plene integris tribus annis absoluimus. Cogitasse nos sępius, editis duabus eiusdem scriptoris interpretationibus, nec utilem nec necessariam uideri posse hanc nostram, quãdo ut Homerus cecinit, σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω, satis ad scriptoris huius intellectum fore legentibus opinari omnes uerisimile erat. Et quoniam non fore honestum nobis eum laborem ipsi etiam crederemus, in quo doctissimi uiri antea laborassent, inceptum bis deposuisse opus, & eo quidem animo, ut quoniam tempore nos illi præuenerant, potiore iure in eo honore etiam uterentur. Cum uideremus deinde antiquiorem illam interpretationem nullò bonarum literarum cultu tractatam, sordidam & inutilem iacere, & præter id plus alienę opis quàm suæ habentem. Ex interpretibus uero illis alterum impresso tantũ Dioscoridis codice, cuius plura penè sunt uitia q̃ integræ partes, ad eam usum fuisse. Nec in labore illo suo pręter bonam interpretis fidem ex proposito sibi scriptoris huius exemplari legentibus aliud præstare uoluisse. Alterum uero morte præuentum, quale cogitauerat opus illud edere non potuisse, omnesq; nihil quod ad medicinæ rationem, morborum indicationes & curationis usus pertineret, editionibus suis addidisse, ne quis in scriptore hoc aliquot locis pendere animo cogeretur, quartam nos eius interpretationem suscepisse: nullo sane maledicẽdi studio, nullius laudi inuidentes, nec ex erratis aliorum, quod primum sibi in hoc laudis genere arripit ambitio, gloriam nostram augere cogitantes, sed quod probum hominem decebat, pro salute hominis & scriptoris huius dignitate, totam suscipiẽtes rem. Nec ultra aliter'ue, q̃ ut diuersitatis nostre ab alijs causam & rationem redderemus. Et quoniam in eo maxime res uertebatur, ut ex integro aliquo exemplari bona fide omnia traderentur, cum non liceret ex uno altero'ue, quod satis ad eam rem esset reddere, in cunctis enim quæ uidimus Græcoꝝ exemplaribus aliquid desiderabatur, quod Crotoniatibus in pingenda dea ingeniosus quondam pictor fecerat, collatis quinq; Dioscoridis Græcis codicibus, ubi aliquid uariaret aut corruptum occurreret, certiorem aptioremq; elegisse lectionem: ubi uero aliquid simpliciter damnari deberet, ratiõe aliqua signatum à nobis ubiq; id fuisse. Hisq; operis & laboris nostri ueluti ducibus & autoribus, post tot alios eundem laborem suscepisse, haud ignaros non multifacienda ut in conuiuio fit, quæ omni iam restincta siti noua afferrẽtur pocula, non sine spe tamen qualiacũq; ea fuerint, legenda ab aliquibus fore nostra hæc etiam, quando & inter uina & epulas utilitatem aliquam habet aqua. Cõsueuerũtq; multi ad fœliciorẽ cibi in stomacho cocturam, ubi se expleuerint, quicquid assumptum in cœna fuerit, frigidæ aquę potione includere, Constituisse animo sub Dioscoridis nomine singulis capitibus Gręcam semper medicæ materiæ uocẽ prępponere, eamq; præsertim quæ communior receptaq; iampridem in medicina fuerit: post eam cæteras eiusdem gentis, tum barbaras, postremam uero omnium Romanam ubi ea fuerit, ubi autem nulla erit, Græcã in usum ab ea gente à Romanis receptam, & quod ad prophetas pertinet qui à Dioscoride in plantarum & medicæ materiæ nomenclatura toties citantur, magos uocare eos cogitasse, quoniam longe aliam in religione nostra prophetarum nomen æstimationem modo habet. Quondam indicare ea appellatione consueuerant gentes eos, qui non simpliciter futura uaticinarẽtur, sed qui religionem & medicinam uaticinijs addidissent, quæ tota quondam magicæ artis summa fuit. Eam ut ueteres aliqui retulerũt, natam primum è medicina nemo dubitauit, ac salutari specie irrepsisse ueluti altiorem sanctioremq; medicinam: blandissimis deinde desideratissimisq; sanitatis promissis addidisse uires religionis, ad quas maxime etiamnum caligat humanum genus, atq; ut hoc quoq; suggesserit, miscuisse artes mathematicas, nullis non auidis futura de se sciendi, atq; ea de cœlo uerissime peti credentibus. Ex hac disciplina professioneq; sapientiæ, magos appellaturos nos esse, quos à potiore uaticiniorum parte toties hic scriptor ex communi aliorum indicatione prophetas appellat. Hi enim mutatis medicæ materiæ nominibus, religioneq; aliqua consecratis, diuinam tractare quandam medicinam uideri uolebant, ex eorũq; commentarijs & indicibus tam sępe Dioscorides ait à prophetis hoc aut illud sic nominari, non uates & futurorum præscios simpliciter intelligens, sed eos tantum qui qua ratione diximus medicinam profiterentur. Obseruasse nos iampridẽ coniungi in scriptore hoc & continuata historia tractari multa oportere, quę contra rei naturam & sermonis in eo ductũ disiuncta seorsumq; in Græcorum codicibus passim modo leguntur. Disiungi contrà quę importune simul & in unum coaluerunt. Damnari itidem, mutari, emẽdariq; & ex eo penitus eijci quæ male superstitiose'ue aliquo loco accreuerunt, omniumq; huiuscemodi rationem suis locis habendam. Theophrastum, Nicandrum, Gręcorumq; aliquot alios scriptores, qui obiter aut ex professo in ea gente hæc docuerunt, Plinium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

uero in Latinis, ubi rerum natura aut antiquoꝝ autoritas non aduersetur, & post eum quasi minoꝝ genti-
um rei rusticæ & plerosq; alios Latinæ rei autores in medicæ materiæ historia duces nobis & magistros de-
stinasse. Posteriores haud sanè quia eos negligamus (plurima enim & ipsi diligentissime tradiderũt) sed q̃-
niam illis passim medicina nũc utitur, possuntq; omnes omnia ab eis audire, nullos aut raros fore nobis alĩ
cuius rei in hoc opere autores. Antiqua enim & Græca antiquoꝝ & Græcoꝝ rationibus tradere & cõfirma-
re præcipuum nobis consilium est. Medicos, herbarios, in agro agentes aliq̃n consuluisse. Multarum planta
rum oculatos esse testes. Ex longinquis regionibus quatenus id fieri potuit, curasse nobis hoc aut illud ap-
portari. Ab his qui cognouisse rem poterant, literis & coram pleraq; didicisse. Et ne legentes ultra remore-
mur, qua licebit homini herbariã non profitenti diligentia sedulitateq;, semper autem bona fide tradenda à
nobis omnia. In his uero quæ ad medicinam, morboꝝ nomina, & causas remediorũq; tam multas rationes
& usus pertinebunt, non ultra tamen q̃ interpretem deceat, in constituendis docendisq; Græcorum & Lati
norum uocibus, magistros nobis proposuisse Hippocratem, Oribasium, Galenum, & qui Galenum tempo
re & professione secutus est Paulum Aeginetam: omniumq; maxime hunc, propterea ꝙ non habẽtibus no
bis Galeni commentaria omnia, nullus aptior uisus est qui eum scriptorẽ certius nobis referret, in operis sui
procœmio testatum collegisse se omnia quæ à Galeno tradita fuissent. Eodẽq; modo in Latinis Celsum Ro-
mani sermonis candidissimum autorem, Pliniumq; & siqui alij ad eã rem præstare aliquid poterunt. Et quo
niam non licebit uno aut altero capite tot uocum rationes & causas ostendere, cogitasse nos ut in diuiden
dis Reip. honoribus consueuerunt gentes, post tractatam medicæ materiæ in cõmentationibus nostris hi
storiam, quod ad morbos uitia'ue humani corporis & eorum remedia pertineat, aliquid continue afferre.
Nullumq; in his certum fore ordinem, sed q̊d magis tunc placuerit dicendum. Oportebit ob eã causam le-
gentes siquid alicubi desiderauerint, ex indice earum uocum quem in extremo opere apponi iubebimus il
lud repetere, ut quo loco inueniendum id sibi sit, nouerint. Oportebit etiam nõ integram semper habere se
rem hic aut illic credere, sed quatenus tunc satis erit & res exegerit. Fiet enim aliquando ut inceptum uerbi
causa in sinapi aliquid, & quatenus tunc oportebit tractatum, in absinthio totum deinde expleatur. Fiet eti
am ut modo hos modo illos autores secuti, iteꝝ & aliter docere aliquid cogamur. Poterit & illud in tãta re-
rum uarietate & mole accidere, ut siquid paꝝ certe aliquo loco dictum uidebitur, certius & copiosius alibi
repetatur. Cuncta tamen ex propositi operis huius necessitate fient, contra quam pugnare multis locis ut
iampridem sentimus, difficillimum erit, tam multa, tam antiqua, tam à studijs nostris aliena & Latinis non-
nunquam fœliciter dici posse negata, dicenda erunt. Conabimur tñ, eritq; nobis in labore hoc nostro præci-
puum studium à phrasi & uocibus scriptoris huius nusquam longius discedere, & quatenus licebit eadẽ ser
monis idea, totidemq; & eodem modo conceptis uocibus decreta eius omnia reddere, nullibi in opere hoc
nostro, quod alij fecerunt, solicitis, quid aut quo modo cæteri præsertimq; Plinius in eadẽ aliqua re tradide-
rint. Sui enim operis autores illi fuerunt, nos autem alieni interpretes esse cogitauimus, & in eo à præteri-
torum temporum sordibus & affectata posteriorum quorundam nouitate eatenus discedere, ut quod in
alterutro extremo legentes remoraturum erat, in hoc quod nos præstare cogitauimus, alliciat & retineat.
Cupimus illud etiam meminisse, omnes quoniam multiplex hoc opus erit, multasq; & lubricas habebit ad
lapsum occasiones, nec poterit par pari in cunctis referri, futurum sæpenumero ut uideamur contra gram-
maticorum leges aliquid dixisse: cum proposita uerbi causa neutro masculino'ue genere plãta aliqua, qua-
les multæ Græcis & Latinis in eo diuersæ sunt, fœminino, quoniam herba est, redditũ illi aliquid postea fue
rit. Aut cum proposito toto, quoniam de parte agetur quæ sola fortè usum in medicina habebit, nõ eodem
modo idem doceri uidebitur: Aut si contrà q̃ illi fieri posse ostendunt, sanguines & pro cõcreto salso humo-
re qui sal est numero multitudinis sales cum opus fuerit à nobis dicentur, pluraq; alia huiuscemodi, quæ re-
rum magis q̃ nominum curanda interpreti necessitas coëgerit. Hæc nos à grãmaticis indulgeri nobis opta
mus, & si non fuerint omnia undiq; ad eorum libellam exæquata, pro salute hominis, cui consulere omnes
oportet, æquo animo id pati. Cur enim si poëtis scriptoribusq; alijs, quæ illi σωλικοφανῆ uocant, ne pulchre io
cunde'ue dictum aliquid in eis pereat, condonare consueuerunt, eandem nobis in grauiore re gratiã & hu-
manitatem inuidebunt? non deficientibus præsertim quorum autoritate & exemplo, si non defendi, excu-
sari tamen ea possint. Quod enim ad nominum genera pertinet, fecit id sæpenumero in Græcis Theophra-
stus, quod uero ad totum & partes, infinitis penè locis hic scriptor. Nec sanguines sales'ue tam importune
dicuntur, ut insuetas quod illi ferunt antiquis uoces cogente necessitate penitus odisse oporteat. Eandẽ la-
bori huic nostro gratiam adesse à cunctis & humanitatem optamus, si forte in tam multiplici longoq; ope
re defatigatis, quæ non semper prosint delectent'ue, aut ex legentium desiderio penitus sint, exciderint. Nõ
enim integrum, & (ut in architectura dicitur) sarctum tectum opus pollicemur, sed quale ipsi poterimus,
& in quo non integram præstare rem (latius enim tota patet) sed aliorũ editionibus aliquid addere posse
cogitauimus, dicendæ iterum sententiæ (ut in arbitrijs quotidie fit) potestatem nobis relinquentes, & cum
meliora audientur, facile nostram mutaturi. Iampridem enim in Rep. didicimus in commune cõsulere. Nec
tam contumacis animi sumus, ut tota uita ciuilitatem professi, quod pro Dioscoride nobis in alios licere, &
quo iure uti posse in eos uoluimus, idem in nos alijs dari & eodem uti posse alios negemus. Accedit his, ꝙ
nihil in doctrinis & artibus, modo sine inuidia id fiat, utilius fuisse & adhuc fore experientia deprehendit, q̃
quod in Ranis suis Græcus comicus ait, oportere bonarum artium professores οὐχ ὥσπερ ἀρτοπώλιδας, sed ut so
lent sapiẽtes grauiter & humane ἐλέγχειν ἐλέγχεσθαι: neq; ut illic auditur, τὰ πίη. τὰ μέλη. τὰ νεῦρα τῆς τραγῳδίας, sed quod
nos modo agimus medicinæ, quæ non aliter q̃ ea, quæ in ruris & hortorum disciplina calcata attritaq; spe-
ciosius florere & flammis incensa copiosius nasci feruntur, multorum labore, ingenio, cẽsuraq; exagitata
& exculta, qualis quondam fuit, iteꝝ nostra ætate uideri & exerceri, ut credimus, poterit. Quod ut fiat, nun-
quam dolebimus quæ à nobis toto hoc opere tradentur, una peritioris alicuius litura omnia deleri.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

INDEX OMNIVM

QVAE TOTO HOC OPERE CONTINENTVR.

ABrotanus	ἀβρότονον	347
absinthium	ἀψίνθιον	345
absinthiũ seriphiũ	ἀψίνθιον θαλάσσιον	347
acacalis	ἀκακαλὶς	115
acacia	ἀκάκια	126
acanthion	ἀκάνθιον	338
acanthus	ἄκανθα	338
acanthus syluestris	ἄκανθα ἀγρία	339
acetabulum	κοτυληδὼν	525
acetabulum alterum	κοτυληδὼν ἑτέρα	526
acetum	ὄξος	626
acetum mulsum	ὀξύμελι	627
acetum scilliticum	ὄξος σκιλλητικὸν	629
achillea	ἀχίλλειος	480
acinus	ἄκινος	363
aconitum	ἀκόνιτον	516
aconitum alterum	ἀκόνιτον ἕτερον	517
acorus	ἄκορον	10
adarces	ἀδάρκης	686
adeps omnis	στέατα	211
adianton	ἀδίαντος	550
ægilops	αἰγίλωψ	553
ærugo rasilis & uermicularis	ἰὸς ξυστοῦ	654
æs crematum	χαλκὸς κεκαυμένος	652
æthiopis herba	αἰθιοπὶς	532
agallochon	ἀγάλλοχον	44
agaricum	ἀγαρικὸν	724.323
ageratum	ἀγήρατον	495
agrestis olea	ἀγριελαία	130
alauda auis	κορυδαλὸς	196
alcea	ἀλκέα	452
alica	χόνδρος	237
allia	σκόροδα	283
alisma	ἄλισμα	454
alysson	ἄλυσσον	410
aloë	ἀλοὴ	342
althæa	ἀλθαία	451
alumen	στυπτηρία	676
alypon	ἄλυπον	594
ambrosia	ἀμβροσία	427
ammi	ἄμμι	380
amomum	ἄμωμον	33
amphisbæna	ἀμφισβαίνα	740 750
amygdala	ἀμυγδαλὴ	152
amylum	ἄμυλον	239
amurca	ἀμόργη	127
anagallis	ἀναγαλλὶς	314
anagyris	ἀνάγυρις	453
anchusa	ἄγχουσα	474
anchusa altera	ἄγχουσα ἑτέρα	476
androsaces	ἀνδρόσακες	440
androsæmos	ἀνδρόσαιμον	456
anemone	ἀνεμώνη	310
anethum	ἄνηθον	378
anison	ἄνισον	377
anthemis	ἀνθεμὶς	443
anthyllis	ἀνθυλλὶς	442
antipathes	ἀντιπαθὲς	688
antirrhinon	ἀντίῤῥινον	548
antispoda	ἀντίσποδα	648
aparine	ἀπαρίνη	409
aphace	ἀφάκη	279
apium satiuum	σέλινον κηπαῖον	382
apium palustre	ἐλαιοσέλινον	384
apium montanum	ὀρεοσέλινον	385
apium grande	ἱπποσέλινον	ibi.
apiastrum	μελισσόφυλλον	419
apios	ἄπιος	590
apium uesparum'que ictus curatio	θεραπεία τῶν ὑπὸ μελισσῶν καὶ σφηκῶν δεδηγμένων	746
apocynon	ἀπόκυνον	519
apollinaris herba	ὑοσκύαμον	506.714
aqua	ὕδωρ	623.725
aqua maris	ὕδωρ θαλάσσιον	624
arabis	ἀραβὶς	289
araneus	ἀράχνη	200
arbutus	κόμαρος	152
arction	ἄρκτιον	533
argemone	ἀργεμώνη	312
argemone altera	ἀργεμώνη ἑτέρα	313
argenti recrementum	ἀργύρου σκωρία	661
argentum uiuum	ὑδράργυρος	668.722
argenti spuma	λιθάργυρος	662.722
arisaron	ἀρίσαρον	301
aristolochia	ἀριστολόχια	326
aron	ἄρον	300
artemisia	ἀρτεμισία	425
artemisia tenuifolia	ἀρτεμισία λεπτόφυλλος	427
asaron	ἄσαρον	21.22
asclepias	ἀσκληπιὰς	411
ascyron	ἄσκυρον	456
aspalathus	ἀσπάλαθος	42
asparagus	ἀσπάραγος	259
asphodelus	ἀσφόδελος	301
asplenos	ἄσπληνος	441
aspidis morsus notæ	τοῦ ἀσπίδος δήγματος σημεῖα	742
aspidis morsus curatio	θεραπεία τῶν ὑπὸ ἀσπίδος δήγματος	752
astragalus	ἀστράγαλος	497
aster Atticus	ἀστὴρ ἀττικὸς	540
athara	ἀθήρα	236
atramentum librarium	μέλαν	698
atramentum metallicũ	μελαντηρία	673
atramentum sutorium	χάλκανθον	670
atriplex	ἀτράφαξις	255
auripigmentum	ἀρσενικὸν	674.722

B

BAccharis	βάκχαρις	364
ballote	βαλλωτὴ	418
balaustia	βαλαύστια	142
balsamum	βάλσαμον	38
barba hirci	τραγοπώγων	276
basilisci morsus notæ	τοῦ βασιλίσκου δήγματος σημεῖα	743
basilisci morsus curatio	τοῦ βασιλίσκου δήγματος θεραπεία	752
batis	κρίθμον	264
bdellion	βδέλλιον	88
beta	τεῦτλον	257
bitumen	ἄσφαλτος	102

blatta	σίλφη	190
blitum	βλῖτον	253
botrys	βότρυς	428
brassica	κράμβη	255
brassica canina	κυνοκράμβη	604
britanica	βρεττανική	460
bromos herba	βρόμος ἡ πόα	554
buccina	κήρυξ	172
buglossum	βούγλωσσον	545
bulbus uomitorius	βολβὸς ἐμετικὸς	303
bulbus edendo	βολβὸς ἐδώδιμος	303
bulla	πομφόλυξ	648
buprestis	βούπρηστις	199.708
buphthalmos	βούφθαλμος	445
butyrum	βούτυρος	206
butyri fuligo	βουτύρου λιγνύς	206
	Κ	
CAcalia herba	κακαλία πόα	542
cadmia	καδμεία	645
calamus odoratus	κάλαμος ἀρωματικὸς	38
calx	ἄσβεστος	684.722
canchamon	κάγκαμον	46
cancer fluuiatilis	καρκῖνος	176
cannabis syluestris	κάνναβις ἀγρία	452
cannabis satiua	κάνναβις ἥμερος	453
cantharides	κανθαρίδες	199.706
capnos herba	καπνὸς πόα	535
capparis	κάππαρις	307
cardamomum	καρδάμωμον	15
carduus	σκόλυμος	337
caries lignorum	σαπρότης ξύλων	112
carpasi succus	καρπάσου ὀπὸς	714
caros	κάρος	378
casia	κασία	26
caseus	τυρὸς	205
castoreon	κάστορος ὄρχις	183
catanance	κατανάγκη	548
caucalis	καυκαλὶς	273
cedrinus liquor & fructus	κεδρία καὶ κεδρίδες	108
cedrus	κέδρος	107.108
cenchri morsus curatio	τῶν ὑπὸ κεγχρίδιου δήγματος θεραπεία	751
cenchri morsus notæ	τῶν ὑπὸ κεγχρίδιου δήγματος σημεῖα	742
centaurium maius	κενταύριον τὸ μέγα	330
centaurium minus	κενταύριον τὸ μικρὸν	331
centunculus	γναφάλιον	429
cepæa	κηπαία	454
cepæ	κρόμμυα	281
cera	κηρὸς	227
cerasia	κεράσια	144
ceratia	κεράτια	145
ceraſtæ morsus notæ	τῶν ὑπὸ κεράστου δήγματος σημεῖα	742
ceraſtæ morsus curatio	τῶν ὑπὸ κεράστου δήγματος θεραπεία	752
cerussa	ψιμμύθιον	664.719
chalcitis	χαλκῖτις	671
chami	χῆμαι	173
chamæleon albus	χαμαιλέων ὁ λευκὸς	332
chamæleon niger	χαμαιλέων ὁ μέλας	333
chamæpitys	χαμαιπίτυς	457
chamæpeuce	χαμαιπεύκη	544
chamædaphne	χαμαιδάφνη	559

chamæsyce	χαμαισύκη	383
chelidonion maius	χελιδόνιον τὸ μέγα	316
chelidonion minus	χελιδόνιον τὸ μικρὸν	318
chrysanthemon	χρυσάνθεμον	493
chrysocome	χρυσοκόμη	481
chrysocolla	χρυσόκολλα	665
chrysogonus herba	χρυσόγονον πόα	482
cicadæ	τέττιγες	195
cicer	ἐρέβινθος	241
cicuta	κώνειον	518.713
cimices	κόρεις	189
cinerula	σπόδιον	648
cinis sarmentorum uitis	τέφρα κληματίνη	685
cinnabaris	κιννάβαρι	668
cinnamomum	κιννάμωμον	29
cirsium	κίρσιον	539
circæa	κιρκαία	430
cistos	κίστος	119
cytisus	κύτισος	536
clematis	κληματὶς	463
clematis altera	κληματὶς ἑτέρα	464
clinopodium	κλινοπόδιον	413
clymenum	κλύμενον	467
cnicus	κνίκος	602
coagulum	πιτὺς	210
cochlea terrestris	κοχλίας χερσαῖος	174
cœruleum	κυανὸς	667
colchicum	κολχικὸν	528
colocynthis	κολοκύνθις	598
colus rustica	ἀτρακτυλὶς	411
colymbades	κολυμβάδες	132
condrilla	κονδρίλλη	268
conyza	κόνυζα	438
corallium	κοράλλιον	688
conchula Indica	ὄνυξ	174
cõmunis ictu morsu'ue relinquentium uenenũ animaliũ curatio	τῶν ὑπὸ τῶν ἰοβόλων δηγμάτων κοινὴ θεραπεία	743
coriandrum	κόριον	382.712
coris	κόρις	457
cornus arbor	κρανία	150
cornu cerui	ἐλάφου κέρας	197
coria ueterum calceamentorum	καττύματα	192
coronopus	κορωνόπους	365
costos	κόστος	35
cratæogonos	κραταιόγονον	434
crimnon	κρίμνον	335
crocus	κρόκος	48
crocomagma	κροκόμαγμα	50
crocodilus terrestris	σκίγκος	208
crocodilion	κροκοδίλιον	334
cucurbita	κολόκυνθα	268
cucumis satiuus	σίκυον ἥμερον	269
cucumis syluestris	σίκυς ἄγριος	564
cupressus	κυπάρισσος	104
cyclaminus	κυκλάμινος	298
cyclaminus altera	κυκλάμινος ἑτέρα	297
cyminum	κύμινον	379
cyminum syluestre	κύμινον ἄγριον	380
cynosbatos	κυνόσβατος	118
cyperus	κύπειρος	14
cyphi	κῦφι	46
cytisus	κύτισος	536

D

Daphnoides	δαφνοειδὴς	558
daucus	δαῦκος	390
delphinion	δελφίνιον	391
dictamnus	δίκταμνος	353
dictamnus Cretensis	δίκταμνος ὁ κρητικὸς	354
diphryges	διφρυγὲς	674
dipsadis morsus notæ	τοῦ ὑπὸ διψάδος δήγματος σημεῖα	741
dipsadis morsus curatio	τοῦ ὑπὸ διψάδος δήγματος θεραπεία	750
dorycnion	δορύκνιον	513. 710
draco marinus	δράκων θαλάσσιος	177
draconis marini morsus curatio	τοῦ δράκοντος θαλασσίου δήγματος θεραπεία	748
dracunculus maior	δρακοντία μεγάλη	297
dracunculus minor	δρακοντία μικρὰ	298
dryopteris	δρυοπτερίς	602
dryini morsus notę	τοῦ ὑπὸ δρυΐνου δήγματος σημεῖα	740
dryini morsus curatio	τοῦ ὑπὸ δρυΐνου δήγματος θεραπεία	750
dulcis radix	γλυκύῤῥιζα	328

E

Ebenus	ἔβενος	121
ebulum	ἀκτὴ	588
ebur	ἐλέφας	197
echium	ἔχιον	477
elaphoboscum	ἐλαφόβοσκον	388
elaterium	ἐλατήριον	564
elatine	ἐλατίνη	484
elelisphacos	ἐλελίσφακος	355
elleborina	ἐλλεβορίνη	534
empetrum	ἔμπετρον	594
ephemerum	ἐφήμερον	522
epimedium	ἐπιμήδιον	472
episactis	ἐπισάκτις	534
epithymon	ἐπίθυμον	593
equisetum	ἵππουρις	487
equisetum altera	ἵππουρις ἑτέρα	488
erice	ἐρείκη	114
erinaceus marinus	ἐχῖνος θαλάσσιος	170
erinaceus terrestris	ἐχῖνος χερσαῖος	171
erucę olerum	κάμπαι	198
erucę picearum	πιτυοκάμπαι	199.707
eruum	ὄροβος	246
eruca	εὔζωμον	274
eryngium	ἠρύγγιον	341
eupatorium	εὐπατώριον	484
euphorbium	εὐφόρβιον	403

F

Faba Aegyptia	κύαμος αἰγύπτιος	243
faba nostrãs	κύαμος	242
fex	τρὺξ	683
fel	χολὴ	218
ferula	νάρθηξ	396
fici	σῦκα	158
ficus Aegyptia	συκάμινον	157
filix	πτερίς	594
fimum	ἀτράπαξις	221
flos æris	χάλκανθος	653
fœniculum	μάραθρον	388
fagus	φηγὸς	134
fœniculum syluestre	ἱππομάραθρον	389
fœnogræcum	τῆλις	840
folium herba	φύλλον	435
fontinalis herba	ποταμογείτων	530
fraxinus	μελία	110
fuligo pictorum	ἄσβολη	698
fumaria herba	καπνὸς πόα	535
fungi	μυκῆτες	521.719
fusus agrestis	ἀτρακτυλὶς	411

G

Galbanum	χαλβάνη	404
galiopsis herba	γαλίοψις πόα	527
galla	κηκὶς	135
gallinaceus	ἀλεκτορὶς	192
gallion herba	γάλλιον	528
garus	γάῤῥος	187
genitale cerui	αἰδοῖον ἐλάφου	192
gentiana	γεντιανὴ	325
genista	σπαρτίον	570
geranium	γεράνιον	428
gingidium	γιγγίδιον	273
gladiolus	ξιφίον	472
glaucium	γλαύκιον	407
glaux herba	γλαὺξ πόα	554
glans unguentaria	βάλανος μυρεψικὴ	578
glutinum	κόλλα	407
glycyrrhiza	γλυκύῤῥιζα	328
glycysis	παιονία	445
gobius piscis	κωβιὸς	186
gramen	ἄγρωστις	478
gramen harũdinaceum	καλαμάγρωστις	479
granum tingendo	κόκκος βαφικὴ	488
gutta ammoniaca	ἀμμωνιακὸν	406
gypsum	γύψος	720, 685

H

Halcyonium	ἀλκυόνιον	685
halimos	ἅλιμος	116
harundo	κάλαμος	112
hauena	βρῶμος	236
hedera	κισσὸς	315
hedera terrestris	χαμαικισσὸς	544
hedysaron	ἡδύσαρον	438
helxine	ἑλξίνη	482
heliochrysus	ἑλίχρυσον	492
hæmorrhoi morsus notæ	τῶν ὑφ᾽ αἱμοῤῥόου δηχθέντων σημεῖα	741
hæmorrhoi morsus curatio	τῶν ὑφ᾽ αἱμοῤῥόου δηχθέντων θεραπεία	750
hemerocallis	ἡμεροκαλλὶς	433
hemionitis	ἡμιονῖτις	441
hiberis	ἴβηρις	162
hieracium minus	ἱεράκιον τὸ μικρὸν	383
hieracium maius	ἱεράκιον τὸ μέγα	ibi.
hippophestus	ἱππόφαιστον	575
hippophaës	ἱπποφαὲς	574
hippoglosson	ἱππόγλωσσον	547
hippocampus	ἱππόκαμπος	171
hippopotami testiculus	ἱπποποτάμου ὄρχις	182
hirudines	βδέλλαι	724
hirundines	χελιδόνες	197
hirundinaria maior	χελιδόνιον τὸ μέγα	316
hirundinaria minor	χελιδόνιον τὸ μικρὸν	318
hordeum	κριθὴ	232
hordeum murinum	φοῖνιξ	486
hyacinthus	ὑάκινθος	497
hydromalum	ὑδρόμηλον	632
hydropiper	ὑδροπέπερι	293

hydras

hydragyrum	ὑδράργυρος	668. 722
hyperycon	ὑπέρικον	455
hyssopus	ὕσσωπος	348
hypecoon	ὑπήκοον	506
hypocistis	ὑποκιστίς	120
Iasme	ἴασμη	82
iecur aliqt animalium	ἧπαρ τρσῶν ζώων	190
ichthyocolla	ἰχθυοκόλλα	408
inguinaria	ἀσὴρ ἀττικός	540
inula	ἑλένιον	50
intyba	σέρις ἥμερος	266
iris	ἶρις	5
irio	ἐρύσιμον	290
isatis satiua	ἰσάτις ἥμερος	320
isatis syluestris	ἰσάτις ἀγρία	320
isopyron	ἰσόπυρον	154
iuglandes nuces	κάρυα βασιλικά	154
iuniperus	ἄρκευθις	105
ius recentium piscium	ζωμὸς νεαρῶν ἰχθύων	188
ixias	ἰξίας	717
Labrum Veneris	δίψακος	334
labrusca	ἄμπελος ἀγρία	608
labruscæ flores	οἰνάνθη	611
lac	γάλα	202
lac cui admixtum est coagulum	γάλα ἐμπυτιασθὲν	721
lactaria herba	τιθύμαλος	576
lacerta	σαύρα	200
lacerta Chalcidica	σὴψ	201
lactucæ duo	θρίδακες δύω	271
ladanon	λάδανος	120
lapsana	λαμψάνη	253
lanæ	ἔρια	208
lanaria herba	στρούθιον πόα	294
lapis omnis	λίθοι πάντες	645
lapis Armenius	λίθος ἀρμένιος	666
lapis Indicus	λίθος ἰνδικός	667
lapis Chalcitis	λίθος χαλκίτις	671
lapis Phrygius	λίθος φρύγιος	688
lapis Asius	λίθος ἄσιος	689
lapis pyrites	λίθος πυρίτης	689
lapis hematites	λίθος αἱματίτης	690
lapis scissilis	λίθος σχιστός	691
lapis gagates	λίθος γαγάτης	691
lapides plures	λίθοι πολλοί	692
laserpicium	σίλφιον	398
lathyris	λαθυρίς	582
laurus	δάφνη	109
lauri baccæ	δαφνίδες	109
laureola	δαφνοειδής	558
laurus Alexandrina	δάφνη ἀλεξανδρεία	557
lens	φακός	244
lens palustris	φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων	523
lentiscus	σχῖνος	95
leontopetalum	λεοντοπέταλον	413
leontopodion herba	λεοντοπόδιον	547
lepidium	λεπίδιον	308
lepus	λαγωός	180
lepus marinus	λαγωὸς θαλάσσιος	723
leporinus pes	λαγώπους	471
leucacantha	λευκάκανθα	340
leucas	λευκάς	415
leucoion	λευκόϊον	433

libanotis	λιβανωτίς	392
libanotis altera	λιβανωτὶς ἑτέρα	394
lichenes	λειχῆνες ἵππων	192
lichen herba	λειχὴν πόα	490
ligustrum	κύπρος	118
ligusticum	λιγυστικόν	373
lilium	κρίνον	417
limonium	λειμώνιον	471
lingua canis	κυνόγλωσσον	546
linum	λίνον	240
lithospermon	λιθόσπερμον	447
lithargyrum	λιθάργυρος	662
locustæ	ἀκρίδες	195
lolium	αἶρα	238
lonchitis	λογχῖτις	450
lonchitis altera	λογχῖτις ἑτέρα	450
lotos	λωτὸς	150
lotos satiua	λωτὸς ἥμερος	535
lotos syluestris	λωτὸς ἀγρία	535
lotos Aegyptia	λωτὸς αἰγυπτία	537
lupini	θέρμοι	472
lychnis coronaria	λυχνὶς στεφανωματική	416
lychnis agrestis	λυχνὶς ἀγρία	416
lycopsis	λύκοψις	476
lycion	λύκιον	124
lyncurion	λυγγούριον	224
lysimachia	λυσιμάχιον	461

M

Macer	μάκερ	111
magnes lapis	λίθος μαγνίτης	692
mala omnia	μῆλα πάντα	145
malua	μαλάχη	253
malobathron	μαλάβαθρον	25
mandragoras	μανδραγόρας	513. 715
manna thuris	μάννα λιβάνου	91. 92
marinus fucus	φῦκος θαλάσσιον	529
marum	μάρον	363
marrubium	πράσιον	419
medica herba	μηδική πόα	279
medium herba	μήδιον πόα	478
medullæ animalium	μυελοί	217
mel	μέλι	225
melilotos	μελίλωτος	362
mel uenenatum	μέλι τὸ ἐν ἡρακλείᾳ	227. 718
melanteria	μελαντηρία	673
mænæ	μαινίδες	186
menta satiua	ἡδύοσμον	356
mentastrum	ἡδύοσμον ἄγριον	356
meon	μῆον	13
mercurialis herba	λινόζωστις	603
mespila	μέσπιλα	149
milium	κέγχρος	238
millefolium	μυριόφυλλον	537
mituli	μύακες	178
misy	μίσυ	672
morus arbor	μορέα	155
moly	μῶλυ	369
mulsum	οἰνόμελι	621
mulsa aqua	μελίκρατον	622
mullus	τρίγλη	182
multipedes oni	ὄνοι	189
mures	μύες	202
muris auricula herba	μυὸς ὦτα	819
muris auricula altera	μυὸς ὦτα ἑτέρα	320
muria	ἅλμη	688

muris aranei morsus notæ	τῶν ὑπὸ μυγαλῆς δηχθέντων σημεῖα	739
muris aranei morsus curatio	τῶν ὑπὸ μυγαλῆς δηχθέντων θεραπεία	748
muscus	βρύον	435.43
muscus marinus	βρύον θαλάσσιον	529
mus araneus	μυγαλῆ	202
mustela domestica	γαλῆ κατοικίδιος	184
myagros herba	μύαγρος πόα	538
myrrha	σμύρνα	83
myrrhis	μύῤῥις	538
myrtus	μυρσίνη	142
NApum	βούνιον	143
napi	βουνιάς	249
naphtha	νάφθα	102
narcissus	νάρκισσος	572
nardus	νάρδος	17
nardus Gallica	νάρδος κελτική	19
nardus montana	νάρδος ὀρεινή	21
nascaphthon	νάσκαφθον	45
nasturcium	κάρδαμος	288
natricis morsus notæ	τοῦ ὑπὸ ὕδρου δήγματος σημεῖα	741
natricis morsus curatio	τοῦ ὑπὸ ὕδρου δήγματος θεραπεία	751
nepeta	καλαμίνθη	357
nerion	νήριον	520
nigella	μελάνθιον	398
nitrum	νίτρον	682
nitri spuma	ἀφρόνιτρον	ibi.
nymphæa	νυμφαία	439
nymphæa altera	νυμφαία ἑτέρα	440
OChra	ὤχρα	667
ocimum	ὤκιμον	274
ocimastrum	ὠκιμοειδὲς	477
ocimum aquaticũ	ἔρινος	478
oculus solis	παρθένιον	444
oculus bouis	βούφθαλμος	445
œnanthe herba	οἰνάνθη πόα	430
œsypus	οἴσυπος	208
olea agrestis	ἀγριελαία	130
oleastellus herba	χαμελαία	586
oleæ Aethiopicæ lachryma	ἐκ τῆς ἐλαίας αἰθιοπικῆς δάκρυον	133
oleum	ἔλαιον	52
oleomel	ἐλαιόμελι	56
oleum rhicininum	ἔλαιον κίκινον	58
oleum amygdalinum	ἔλαιον ἀμυγδάλινον	ibi.
oleum balaninum	ἔλαιον βαλάνινον	60
oleum hyoscyaminum	ἔλαιον ὑοσκυάμινον	60
oleum cnidion	ἔλαιον διὰ τοῦ κνιδίου κόκκου	61
oleum cnicium	ἔλαιον κνίκιον	61
oleum raphaninum	ἔλαιον ῥαφάνινον	61
oleum melanthinon	ἔλαιον μελάνθινον	ibi.
oleum sinapinum	ἔλαιον σινάπινον	ibi.
oleum myrteum	ἔλαιον μυρσίνινον	62
oleum laurinum	ἔλαιον δάφνινον	63
oleum lentiscinum	ἔλαιον σχίνινον	ibi.
oleum mastichinum	ἔλαιον μαστίχινον	64
oleum picinum	πισσέλαιον	100
oleum ex oleastro	ἔλαιον ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας	133
oliuæ salsæ	ἐλαῖαι κολυμβάδες	132
olostium herba	ὁλόστιον πόα	466
olusatrum	ἱπποσέλινον	385
olyra	ὄλυρα	235
omphacium	ὀμφάκιον	612
omphacomel	ὀμφακόμελι	632
omotarichos	ὠμοτάριχος	187
onagra herba	ὀνάγρα πόα	539
onobrychis	ὀνόβρυχις	455
ononis	ὀνωνὶς	340
onosma	ὄνοσμα	439
onyx Indicus	ὄνυξ	174
opium	μήκωνος ὀπὸς	715
origanus	ὀρίγανον	350
orminium satiuum	ὅρμινον ἥμερον	438
ornithogalon	ὀρνιθόγαλον	276
orobanche	ὀροβάγχη	ibidẽ
oryza	ὄρυζα	237
osyris herba	ὄσυρις πόα	555
ossifragus	φίνις	196
othonna	ὀθόννη	318
oua	ὦα	194
oxhalme	ὀξάλμη	628
oxyacantha	ὀξυάκανθα	117
oxyschœnus iuncus	ὀξύσχοινον	490
PAliurus	παλίουρος	117
palma	φοίνιξ	137
palmæ cortex	φοίνιξ ἐλάτη	139
panaces heracleon	πάνακες ἡρακλέους	369
panaces asclepium	πάνακες ἀσκληπιοῦ	372
panaces chironium	πάνακες χειρονίου	ibidẽ
pancration	παγκράτιον	307
panicum	ἔλυμος	238
papauer erraticum	μήκων ῥοιάς	499
papauer satiuum	μήκων ἥμερος	500
papauer corniculare	μήκων κερατῖτις	504.716
papauer spumeum	μήκων ἀφρώδης	506
papaueris liquor	μήκωνος ὀπὸς	715
papyrus	πάπυρος	113
paronychia herba	παρονυχία πόα	491
parthenium	παρθένιον	444
pastinaca piscis	τρύγων θαλαττία	181.739.748
pastinaca erratica	σταφυλῖνος ἄγριος	374
pæonia	παιονία	445
peplis	πεπλὶς	583
peplos herba	πέπλος πόα	582
periclymenum	περικλύμενον	468
persea	περσέα	161
personacia	ἀρκεῖον	533
petasites	πετασίτης	534
petroselinon	πετροσέλινον	385
peucedanus	πευκέδανος	396
phalangium	φαλάγγιον	421.737.746
phaselus	φασίολος	246
phalaris	φάλαρις	448
pharicum	φαρικόν	716
phyllitis herba	φυλλῖτις πόα	421
phyteuma	φύτευμα	546
phœnix herba	φοῖνιξ πόα	486
phu	φοῦ	23
picea	πίτυς	93
picis liquidæ fuligo	λιγνὺς τῆς ὑγρᾶς πίσσης	101
picibitumen	πιττάσφαλτος	102
piper	πέπερι	298
pira	ἄπια	149
pissasphalton	πιττάσφαλτον	102

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

pistacia	πιστάκια	154
pityusa	πιτύουσα	581
pix liquida	πίσσα ὑγρὰ	99
pix sicca uel spissa	πίσσα ξηρὰ	101
pix zopissa	ζόπισσα	ibidem
plantago	ἀρνόγλωσσος	260
platanus	πλάτανος	110
plumbago	μολίβδαινα	661
plumbarius lapis	μολιβδοειδής	659
plumbum elotum	μόλιβδος πεπλυμένος	657
plumbum crematum	μόλιβδος κεκαυμένος	658
polemonia	πολεμώνιον	464
polium	πόλιον	423
polycnemon	πολύκνημον	412
polygonaton	πολυγόνατον	463
polygalos	πολύγαλος	555
polypodium	πολυπόδιον	601
poma siliquæ arboris	κεράτια	145
pompholyx	πομφόλυξ	648
populus alba	λεύκη	110
populus nigra	αἴγειρος	112
porrum capitatum	πράσον κεφαλωτὸν	280
porrum agreste	ἀμπελόπρασον	281
portulaca	ἀνδράχνη	258
potamogeton	ποταμογείτων	530
poterium	ποτήριον	373
propolis	πρόπολις	229
pruna	κοκκυμηλέα	151
pseudobunion	ψευδοβούνιον	544
pseudodictamnus	ψευδοδίκταμνος	353
psoricon	ψωρικόν	672
ptarmice	πταρμικὴ	294
pulegium	γλήχων	352
pulicaris herba	ψύλλιον	508
pulmo marinus	πνεύμων θαλάσσιος	190
pumex	κίσσηρις	678
punica mala	ῥόα	141
purpura	πορφύρα	172
pycnocomon	πυκνόκομον	590
pyrethrum	πύρεθρον	392
Quercus	δρῦς	134
quinquefolium	πεντάφυλλον	485
Radicula	στρούθιον	294
radix Idæa	ῥίζα ἰδαία	487
radix rhodia	ῥίζα ῥοδία	ibidē
rabidi canis notæ	κυνὸς λυσσῶντος σημεῖα	733
rabidi canis morsus in loco curatio	τοῦ ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δήγματος τοπικὴ θεραπεία	734
rabidi canis morsus ratio uictus	τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δηχθέντων, δίαιτα	737
ranæ	βάτραχοι	185
ranunculus herba	βατράχιον πόα	309
rha	ῥᾶ	324
rhamnus	ῥάμνος	115
rhaphanus	ῥαφανὶς	250
rapa satiua	γογγύλη	249
recrementum ferri	σκωρία σιδήρου	657
recrementum plumbi	σκωρία μολίβδου	659
recrementum argenti	σκωρία ἀργύρου	661
ricinus frutex	κίκι	575
rhu obsoniorum	ῥοῦς	135
rododaphne	νήριον	520
rosaceum unguentum	ῥόδινον μύρον	64

rosæ	ῥόδα	122
rosei pastilli	ῥοδίδες	124
rotundus odoratus iūcus	σχοῖνος	36
rubeta	φρῦνος	723
rubia	ἐρυθρόδανον	449
rubigo ferri	ἰὸς σιδήρου	657
rubrica Sinopis	μίλτος σινωπικὴ	669
rubrica fabrilis	μίλτος τεκτονικὴ	670
rubus	βάτος	481
rubus Idæus	βάτος ἰδαία	482
rumex	λάπαθον	252
ruscus	μυρσίνη ἀγρία	556
ruta	πήγανον	364
ruta syluestris	πήγανον ἄγριον	367
Sabina herba	βράθυ	106
saccharum	σάκχαρον μέλι	226
sagapenum	σαγάπηνον	402
salamandra	σαλαμάνδρα	199.708
sal	ἅλς	679
salis spuma	ἁλὸς ἄχνη	681
salis flos	ἁλὸς ἄνθος	682
saluia	ἐλελίσφακον	355
salix	ἰτέα	130
sambucus	ἀκτὴ	588
sampsuchum	σάμψυχον	361
sandaracha	σανδαράχη	675.722
sanguis taurinus	αἷμα ταύρειον	720
sanguis	αἷμα	220
sanguinalis mascula	πολύγονον ἄρρεν	461
sanguinalis fœmina	πολύγονον θῆλυ	462
sarcocolla	σαρκοκόλλα	407
sardonia herba	σαρδόνιος πόα	714
satyrium	σατύριον	437
satyrium alterum	σατύριον ἕτερον	ibi.
saxifraga	σαξίφραγον	479
scammonia	σκαμμωνία	584
scandix	σκάνδιξ	275
scilla	σκίλλα	305
scingus	σκίγκος	201
scolopendrę morsus notæ	τοῦ ὑπὸ τῆς σκολοπένδρας δήγματος σημεῖα	738
scolopendra	σκολοπένδρα	177
scolopendræ morsus curatio	θεραπεία τοῦ ὑπὸ σκολοπένδρας δήγματος	747
scordion	σκόρδιον	423
scorodoprason	σκοροδόπρασον	285
sedum maius	ἀείζωον τὸ μέγα	523
sedum minus	ἀείζωον τὸ μικρόν	524
scorpio	σκορπίος	176.177.738.747
scorpioides	σκορπιοειδὴς	606
scytale	σκυτάλη	740.750
senecio herba	ἠριγέρων	528
senecta anguium	γῆρας ὄφεων	180
sentis canina	κυνόσβατον	118
sepia	σηπία	181
serpyllum	ἕρπυλλος	360
sertula campana	μελίλωτος	362
sesamoides maius	σησαμοειδὲς τὸ μέγα	563
sesamoides minus	σησαμοειδὲς τὸ μικρὸν	563
sesamum	σήσαμον	238
seselis	σέσελι	375
sideritis	σιδηρίτης	479
silurus	σίλουρος	185
sinape hortense	σίνηπι	285

silybum	σίλυβον	571
sison	σίσων	577
siser	σίσαρον	251
sisymbria duo	σισύμβρια δύο	263
sium	σίον	262
smaris	σμαρὶς	186
smilax hortensis	σμίλαξ κηπαία	278
smilax aspera	σμίλαξ τραχεῖα	555
smilax lenis	σμίλαξ λεία	556
smilax arbor	σμίλαξ δένδρος	519
smyrnion	σμύρνιον	387
solanum	στρύχνος	509
solanum somnificum	στρύχνος ὑπνωτικός	511
solanum uesicarium	στρύχνος ἁλικάκαβος	510
solanum furiosum	στρύχνος μανικός	512
solaris maior	ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα	604
solaris minor	ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν.	605
sory	σῶρυ	673
sorba	οὖα	151
sonchos	σόγχος	266
sparganion	σπαργάνιον	473
spartum	σπάρτιον	570
spina alba	ἄκανθα λευκὴ	335
spina Arabica	ἄκανθα ἀραβικὴ	336
spodium	σπόδιον	648
spongiæ	σπόγγοι	687
spondylion	σφονδύλιον	395
spuma argenti	λιθάργυρος	722.662
squama æris	λεπὶς	653
stachys	στάχυς	420
stacte	στακτὴ	80
staphis syluestris	σταφὶς ἀγρία	967
stibium	στίμμι	660
stichas	στιχὰς	349
stœbe	στοιβὴ	467
stratiotes millefoliũ	στρατιώτης χιλιόφυλλος	530
stratiotes aquatica	στρατιώτης ὁ ἐπὶ ὑδάτων πόα	530
styrax	στύραξ	86
sulphur	θεῖον	677
sycomorus	συκόμορος	157
symphytum petræum	σύμφυτον πετραῖον	465
symphytum alterum	σύμφυτον ἄλλο	466
TAlus suis	ἀστράγαλος	197
tamarix	μυρίκη	114
taxus	σμίλαξ	519.713
telephion	τηλέφιον	321
tellinæ	τελλίναι	173
terra Lemnia	λημνιὰς γῆ	670
terra omnis	γῆ ἅπασα	695
terebinthus	τέρμινθος	96
testiculus herba	ὄρχις πόα	435
testiculus alter	ὄρχις ἑτέρα	436
teucrium	τευκρίον	414
thlaspi	θλάσπι	288
thapsia	θαψία	568
thalassomel	θαλασσόμελι	625
thalictron	θάλικτρον	529
thelypteris	θηλυπτερίς	600
thymelæa	θυμελαία	587
thymoxhalme	θυμοξάλμη	628
thymbra	θύμβρα	359
thymus	θύμος	358
tilia	φιλλυρέα	119

tithymallus	τιθύμαλλον	576
tomentum	γναφάλιον	429
torpedo	νάρκη	178
tordylon	τορδύλιον	377
toxicum	τοξικὸν	717
tragacantha	τραγάκανθα	341
tragion	τράγιον	489
tragion alterum	τράγιον ἄλλο	ibi.
tragopogon	τραγοπώγων	276
tragoriganus	τραγορίγανον	351
tragus herba	τράγος πόα	489
tragus frumẽtaceus	τράγος	236
tribulus	τρίβολον	469
trichomanes	τριχομανὲς	552
trifolium	τρίφυλλον	422
tripolium	τριπόλιον	549
triticum	πυρὸς	230
trixago	χαμαίδρυς	415
tubera	ὕδνα	277
thuris cortex	φλοιὸς λιβάνου	91
thuris mãna siue pollen	μάννα λιβάνου	92. 91
thuris fuligo	αἰθάλη λιβανωτοῦ	ibi.
thus	λίβανος	89
tussilago	βήχιον	424
typha	τύφη	420
VEnenũ ictu morsu'ue relinquentia animalia.	περὶ τῶν ἰοβόλων	725
uenenũ ictu aut morsu relinquentiũ aĩaliũ notæ	τῶν ἰοβόλων σημεῖα	737
	& eorum curatio	746
ueneris umbilicus	κοτυληδὼν	525
ueratrum albũ	ἐλλέβορος λευκὸς	559
ueratrũ nigrum	ἐλλέβορος μέλας	560
uerbascũ	φλόμος	531
uerbenaca	περιστερεὼν	495
uerbenaca supina	περιστερεὼν ὕπτιος	496
uermes terræ	γῆς ἔντερα	201
uetonica	κέστρον	450
uina	οἶνοι	613
uina salsa	οἶνοι διὰ θαλάττης	630
uina plura alia	οἶνοι πολλοί 638.640.642	643
uinca peruinca	χαμαιδάφνη	559
uinum melitite	μελιτίτης	620
uinum scillite	σκιλλιτικὸς	630
uinum cydonite	κυδωνίτης	632
uinum ex piris	ἀπίτης	633
uinum ex labrusca	οἰνάνθινος	ibi.
uinum ex punicis	ῥοΐτης	ibi.
uinũ rosaceum	ῥοδίτης	634
uinum ex mirti baccis	μυρτίτης	ibi.
uinum mirteum	οἶνος μυρσινίτης	ibi.
uinum lentiscinum	σχίνινος	635
uinum palmeum	φοινικίτης	ibi.
uinum ex caricis	καρυχίτης	636
uinum resinatum	ῥητινίτης	637
uinum ex pineis nucibus	στροβιλίτης	ibi.
uinũ picatum	πισσίτης	638
uinum absinthite	ἀψινθίτης	639
uinum hyssopite	ὑσσωπίτης	640
uinum aromatite	ἀρωματίτης	642
uiolæ	λευκόϊον	433
uiola nigra	ἴον μέλαν	541
uiperarum carnes	σάρκες ἐχίδνης	178
uipẽ morsus notẽ & curatio	τοῦ δήγματος ἐχίδνης θεραπεία	

	πεία	739.749
uiscum	ἰξός	408
uitex	ἄγνος	128
uitis alba	ἄμπελος λευκή	596
uitis syluestris	ἄμπελος ἀγρία	464.595
uitis nigra	ἄμπελος μέλαινα	598
uitis uinifera	ἄμπελος οἰνόφορος	607
ulmus	πτελέα	111
unguētorum cōfectio	μύρων σύνθεσις	64
unguentum elatinū	ἐλάτινον	66
unguentū melinum	μήλινον	67
unguentum ex labrusca.	οἰνάνθινον	68
unguen. ex fœnograeco	τήλινον	ibi.
unguentū sampsuchinū	σαμψύχινον	69
unguentū ociminū	ὠκίμινον	70
unguentum abrotoninū	ἀβροτόνινον	ibidē
unguentū anethinū	ἀνήθινον	71
unguentū lilinum	σούσινον	ib.
unguentum narcissinum	ναρκίσσινον	73
unguentum crocinū	κρόκινον	ibi.
unguentum ligustrinum	κύπρινον	74
unguentum irinum	ἴρινον	96
ungueutū gleucinū	γλεύκινον	77
unguentum amaracinū.	ἀμαράκινον	ib.
unguentum megalium	μεγάλειον	78
unguentum hedychroon	ἡδύχρουν	ibi.
unguentū metopiū	μετώπιον	79
unguentum mendesium	μενδήσιον	ibi.
unguent. cinnamominū	κινναμώμινον	80
unguētum nardinū	νάρδινον	81
unguentū malobathrinū	μαλοβάθρινον	82
unguētum iasminū	ἰάσμινον	ibi.
ungulæ asininę caprarūq;	ὄνυχες ὄνων καὶ αἰγῶν	192
urina	οὖρον	224
urtica	ἀκαλύφη	527
uua	σταφυλή	609
Xyris	ξύρις	473
Xanthion	ξάνθιον	552

Z

Zea	ζειά	233
Zingiber	ζιγγίβερι	293
Zythus	ζῦθος	233

FINIS.

INDEX MVLTORVM QVAE GRAECE LATINE'VE toto hoc opere enarrata sunt.

A

Ἄβροχον 167
ἀγναθύματα 737
ἀσχονίζεσθαι 475
ἄγριον in ulceribus 287
ἄγριον in plantis ibidem
ἀδένες 117.382
ἄδρον 286
ἀθερώματα 495
αἰγίλωψ 144
αἰθάλη 93
αἱμοῤῥοΐδες 76.467
αἱμωδία 198.259
αἱμωδιασμὸς 198
αἱμοῤῥαγία 467
αἴσθησις 617
αἰσθητήρια ibidē
ἀκμὴ καὶ ἀκμάζειν 4
ἄκοπα 453
ἀκόνιον 122 691
ἀκόνιτα 100
ἀκροχόρδονες 91
ἀκρώρειαι 326
ἀλάβαστρα 515.695
ἀλαβαστρίτης λίθος ibidem
ἀλεξιφάρμακα 550
ἀληθινὰ μῆλα 147
ἄλφιτα 232.384
ἀλωπεκία 101
ἀμάρανθος 493
ἀμβλυωπία 111
ἀμαύρωσις ibidē
ἄμυλος panis 231
ἀμφιλαφὲς 265
ἀνάδοσις 206
ἀναξυρίδες 253
ἀναδρομὴ τῆς ὑστέρας 287
ἀνασκευὴ 334
ἀνάσαρκα ὕδρωψ 171
ἀναζεμὴ 126
ἀναφορικοὶ 307
ἀνευρίσματα 486
ἀνθύλη 429
ἄνθη διακινθοῦ 542
ἄνθραξ 81 402
ἀνίκητον 379
ἀνορεξία 633
ἀντιπάδες 126
ἀντλοῦσθαι 625
ἁπαλόσαρκος 94
ἀπεψία 630
ἀπνευθισμένον 367
ἀπήχημα 474
ἀπόβρεγμα 38
ἀπόζεμα ibidem
ἀποπληξία 597
ἀπόπληκτον 17.597
ἀπόπληκτος 597
ἀπορία 733
ἄπεξυ 473
ἀπόσυμα 491
ἀποφλεγματίζειν 286
ἀρθρίτις 628.17
ἀργέματα 438
ἀρουραία 280
ἀῤῥωστία 325
ἀρώματα 737
ἄσσα 282
ἆσσαι uerbum ibidem
ἄσαρον 22
ἀσβόλη 93
ἀσθενεῖς 611.623
ἀσθενοῦντες 611
ἆσθμα 41
ἀσκαρίδες 86.108
ἀσκίτης ὕδρωψ 171
ἄστρον 136
ἀστρόβλητα ibidem
ἀσώδη 282
ἀτμὸς 625
ἀτμίζεσθαι ibidē
ἀτόκιον 109.439.168 211
ἄτομος 90
ἀτονία στομάχου 325
ἄτριχοι 526
ἄψοφον 158
ἀψοφία 100.247
αὐτόπυρος panis 231
ἄφθαι 42
ἀχῶρες 55
ἄχροια 324
ἀχυρώδες 381

A

Abſceſſus 291
Acerbum oleum 54
acerbus ſapor 532
acer ſapor 532.317
acetabula polyporũ 601
acetabulum 526
acinus 141
acidus ſapor 317
acida ructantes 460
aconitum 122
acopa 453
acrementum 187
acredo ibidem
acrimonia ibid.
acus 114
adenes 117. 382
adnata 52
adnaſcentia 52. 253
adſtricta renũ uitia. 13
Aetas integra quid 4
aërium mel 57
alabaſtra 515 695
alabaſtrites lapis ibi.
albugines oculorꝫ. 133.584
algores cum tremore. 8
alarum concauitates. 294
alexipharmaca 550
alæ hominis 457
alæ plantarum ibidē
alæ foliorum ibidē
alica 237
alliorꝫ ſpicæ & nuclei. 284
alopecia 101
amarãthi flores 493
amphibia 343
amuleta 550
anaſarca hydrops 367 171
anatome 126
anchilops 144
aneuriſmata 486
anguſtiæ ſpiritus 41
anginæ omnes 75.721
anicetum 379
animalia homini inuiden (tia. 171
anima 353.
animæ defectus 353
antidota 35
apelle 227
appetitus uarĳ 149
appetitꝰ à cibis auerſio 633
apophlegmatiſmus 392
apoplexia 17. 597
aphthæ 42
aqua dulcis 622
aqua mulſa ibi.
aquæ & aquoſa 582
aquæ bituminoſæ 102
aquoſus ramex 78
ardores capitis 269
argemata 438
aromata 607. 737
arteriæ 618
articularis dolor 628. 17
aſcites hydrops 171
aſparagus 260
aſpera & diſcolor ceu à ſo- le cutis 86
aſperæ palpebræ 161
aſſuloſum 38
aſterion 395
atrophia oculi 247
attegiæ 278
atheromata 495
attoniti 597
attonitio ibidē
auræ fulloniæ 575
aures uerminoſæ 358
aurium inflationes 349

B

Βάλανα 134.138.282
βασκαίνεσθαι 411
βρέγμα 155
βλέφαρα 94
βόθυς 428
βοθυνδόν ibidem
βόθριον oculi 438
βουβωνοκήλη 105
βουβῶν 541
βούλιμος 300
βοῦ 445
βουνοί 543.682
βράγχος 32
βρόγχος 33.613
βρογχοκήλη 33.88
βρύον in olea 435
βῶλος 521

B

BAccæ caprinæ 223
balani 134.138
balanus ibidem.282
balnea & eorꝫ uſus 56
boleti 521
bilis 346 beſtiæ 163
batuere 681
bothrion oculi 438
boues nomades 223
bruchus 199
bubones 541
bulboſæ radices 504

K

Κάχρυς 277
κακοήθη ἕλκη 66
κάκτος ſpina 724.
καλαμίς 96
καλλιβλέφαρα 95
καμάρωσις 474
καπνὸς 93
καρδία 18
καρδιακὴ νόσος ibidem
καρδίας παλμὸς 165
καρδιωγμὸς 18
καρδιώττειν 19
καρυβαρικοὶ 37
καρκίνωμα oculi 93
καρκίνωμα κρυπτὸν 291
καρκίνωμα ibidem
κάρος 37.502
κάρφος 240
καρπὸς 240.566
καρωτικοὶ 37.502
κατάγματα omnia 474
κατάψυξις 9
κατάληψις 503
καταῤῥοῦς 32
καταφορὰ 396.503
κατασπᾶν 430
καῦσος 138
καυλοί 21
κάσχος 503
κακόχουδία γένη ibidē
καχεξία 100.625
κάχρυς 277
καχρυοφόρα δένδρα ibidem
κενώματα 625
κέραμος 487
κέδρον 460
κεφαλαλγία 344
κεφαλαία 345
κήλη 78
κημὸς 547
κυνόδηκτα 389

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

κήριον ulcus 34
κῆπος 525
κιῤῥὸς color 618
κιρσοί 540
κὶς uermis 679
κίσσα 149.608
κισσᾷν uerbum 149.608
κίων oris 135.613
κιωνὶς oris 135.613
κλάδοι 21
κνάμπτειν 574
κκνάφειν 575
κναφεῖς ibi.
κνισμοὶ 225
κορκορυγαὶ
κοιλώματα 92.240
κοίλωμα 438
κόκκος 141
κόλπος 246
κοιλότητος 240
κονδύλοι 56
κονδυλώματα 62
κόνις 99
κονιᾷν 99
κοπίζειν 90
κόρυζα 339
κοτυληδών 526
κοτύλη ibi.
κόχλακος 441
κρᾶμα 144.169
κράδαι 652
κρίμνον 235
κροκόδειλος 5
κροκίζον ibi.
κρότων 58
κρυμώδεις πυρετοί 377
κρυμοί ibi.
κτηδόνος in plantis 324.119
κύαμοι 194
κύαμοι Pythagoræ 194
κυνάγχη 75
κύτινος 142
κύβος ibi.
κύπαροι 339
κῶλα 534
κῶμα 503
κῶμα ἄγρυπνον ib.
κῶνος 99

X

Χαλκὸς 405
χειρώνια ἕλκη 66
χοῖρος 255
χρυσαῖον ibi.
χοιράδος 303.382
χολέρα 148
χολὴ 346
χολώδη ibi.
χόνδρος 613.237.384
χονδριῶντες μασθοί 246
χορίον 453.454
χυλὸς 4
χυμὸς 532

C

Cactos spina 724
Calamis 96
calathus 586
callus 402
canum rabidorũ morsus
cantherij 418 (389
canis morsus 389
canities intẽpestiua 529
carcinoma latens 291
carcinoma ibid.
carbunculus 402
carnosa nariũ uitia 653
carcinoma oculi 93
cartilago 168
casia nostræ ætatis 29
catarrhus 32
catapotium 103
cataphora 396.503
catalepsis 503
catheron 7
catochi tria genera ibidẽ
capilli defluuia 101
calyx 123
calyces florũ 468
carus 502
caua ulcera 96
causus 138
causarũ genera 732
cera Cypria 60
cerago 227
ceroma 56
chalcis 201
chamæleon serpens 333
chamæleon spina ibid.
chironia ulcera 66
cholera 148
chondros 237
chorion 454
chymus 532
cibos in stomacho nõ cõtinentes 326
cibũ nõ sentientes 158.247
cicatrices oculorũ 46.175
cinara 336
cinis 651
cirrhi polyporum 601
ciris 651
circuncisio 227
circumlitiones 123
cirsi in cirsio 540
cis uermis 679
cissa 148.149.608
clauus 186.402
clauus oculi 186.482
clema 464
cœliaci 103
coli malum & dolor 197
colocasia 244
colon intestinum 55
columella oris 135.613
colostrũ & colostrare 229
ciborium 244
columna oris 135.613
colon 55
colluere uerbum 227
color croci duplex 11
color luteus ibid.
coma 389.503
concretus sanguis 104
coni in cupresso ibidem
conos 99
conuulsa 398
concaua oculorum 92
concaua ulcera 240
concoctio 206
conuersio uuluæ 13.113
continens causa 732
concausa ibidem
coronæ 22
coronariæ plantę ibidem
coronarum usus 23
corchorus 314
cordis tremores 165
cordum 264.265
coryza 32
cotyla 526
cotyledon ibidem
coxendix 16.223
cradæ in fico 161.464
crassæ palpebræ 173
crebra egerẽdi uolũtas 45
crimnon 235
criton medicus 310
crocodilea 223
crocodilus duplex ibidem
cruditas 166.324.630
cruenta sputa 130
cubitus Romãus 372.425
cucurbitę duo genera 269
cuniculosa ulcera 326
cuniculi ibidem
cutẽ subeũtes aquæ 171
cyami Pythagoræ 194
cymæ 257
cymata ibidẽ
cypirus 14
cyperis ibidem
cytinus 142

Δ

Δακτύλιον 147
δάκρυον 4
δαγμοὶ στομάχου 352
διάβροχον 167
δίβροχον ibi.
διακοπαὶ νεύρων 315
διάλευκον 25
διάξυλον 42
διάπασμα 44
διάῤῥοια 45
διαστολή 619
διαφορεῖν 34
διπάλαιστον 448
δίπλωμα 218
διπλοῦν 395
διχόμηνις 442
δοθιῆνος 303
δριμυφαγία 187
δριμυφαγεῖν ibi.
δριμὺς ibidem
δρυπετεῖς ἐλαίαι 63
δὺς 45
δυσεντερία 45
δύσπεπτον 155
δυσπεψία 630
δυσουρία 12
δύσπνοια 41

D

Daphnus portus 28
Decoctum 38
decussis 631
decussare ibidem
decussis ibidem
defectus animæ 353
deiecta aluus 144
delphinion 301
dentiones omnes 198
dentium mala ibidẽ
destillationes oculorũ 122
diapasmata 44 (132
diarrhœa 45
diastole 619
difficiles partus 469
digestio 206
dilatationes 486
dilutum 38
diluta uini potio 144
discus 289
discutere 34
dodrans 372.425.415
dolores oẽs capitis 344
dolosa ulcera 66
domestica & quotidiani usus 725
dropax 737
drupæ oliuæ 63
drupæ baccæ ibidẽ
dulcis aqua 622
duplex 395
durati fœminarũ loci 281
durities in locis fœminarum ibidem
durati lienes 295
dysenteria 45
dyspnœa 41

E

Ἐγκάρδιον 140
ἐδίσωμα 474
ἐκδόρια 381
εἴλεος 55
εἰλεῖος 55
ἐκζέματα 66
ἐκκοπή 474
ἐκπίεσμα ibi.
ἔκστασις 512
ἐλάτη 139
ἐλέφας 234
ἕλη 260
ἕλιξ 487
ἐμβροχαὶ 66.209
ἐμβρέγματα 66.209
ἔμβρυον 165
ἐμπροσθότονος 69
ἐμπυήματα 100
ἐμπλάστρον 127
ἐμπνευμάτωσις 452
ἐμπνευμάτωσις ὤτων 349
ἐμφύσημα 452

ἐνθέω

ἐνθεάζοντες 562
ἐνθεαστικοί ibi.
ἐντεροκήλη 466
ἔνζυμος 90
ἐξανθήματα 66.132
ἐξόμφαλος 509
ἔξωρον 85
ἐπαγώγιον 344
ἐπίκαυλα 8
ἐπικαμπῆ ibi.
ἐπιγλωττὶς 83.126
ἐπινυκτίδες 132
ἐπικάρπιον 411
ἐπίκαυμα 438
ἐπιφυλλόκαρπα 558
ἐπιφυλλίς 566
ἐπιφορὰ 26
ἐπιμηλὶς 150
ἐπουλίδες 657
ἕρπης πᾶς 68
ἐρυσίβη 657
ἐρυσιπέλας 425.476
ἔρυθρος 7
ἐσχάρα 76.310
ἑτεροκρανία 345
εὐαφές. 52
εὐρύνεις 262
εὐκοίλιον 144
εὐλὴ 358
εὔζοφον 262
ἐφιάλτης 447
ἐχῖνοι τρεῖς 170

E

Ebrietas 620
Eeclegmata 48
ecstasis 512
echini tres 170
elate 139
empyemata 100
emphysema 452
emplastelium 200
emplastri genera quædam 661.144
enterocela 466
epiphora 26
epinyctides 132
epicarpium 411
epicauma 438
ephialtes 447
epigetis 464
epimelis 150
epialus febris 376
epulides 657
erraticum 256.267
erysipelata 425.476
eschara 76.310
exanthemata 66.132
exercitationes 394
exinanitiones 625
exta 91

Φ

Φαγέδαινα 300
φαγεδαινικὰ ἕλκη ib.
φαιὸν 438
φάρμακον 322
φαρμακώδη ibi.536
φάρυγξ 75.721
φθειρίασις 180.567
φθεῖρες ibi.
φθίσις 100
φθίσις oculi 247
φθινόπωρος 100
φθόη ibi.
φῖμος 46.
φίμωσις 526
φθινὰς 100
φθίσις ibi.
φλεγμονὴ ὄρχεον 381
φλεγμονὴ διδύμων ibi.
φλεγμονῆς notæ ibi.
φρενῖτις ληθαργικὴ 503
φρίκη 9
φύγεθλα 117
φύματα ibi.
φῦσα 349.508
φυσᾶν uerbum 208
φυσώδεις 349
φωνῆς ἀποκοπή. 341

F

Fabalia 243
Ffames grādis 300
farina 231
fasciæ 36
fascinationes 411
fastidia prægnantiū 149
fatuitas 502
fauilla 651
fauus 34
fellis suffusio 318.323
fel 346
fibræ in folijs 23
ficosæ palpebræ 161
ficus ulcus 305
fistula 29
flagella in polypis 601
flores duplices 542
fluctiōes fœminarum. 91
fluentes febres 634
foliatum unguentum. 26
formica 91
fœminæ aquam bibentes 621
fracturæ capitis oēs. 474
fructus 566
fuligo 93
fullones 575
fumus 92.625
furfures corporis 55
furunculi 117
furfures 231

Γ

Γάγγραινα 81.136
γαγγλίον 117
γαργαρεὼν 613
γέλγεις 284
γεῦσις 532
γλάγος 584
γλαυκώματα 74
γνάφαλον 429
γνάφειν 574
γόμφιοι 198
γομφίασις ibi.
γόνος 129.379.462
γονὴ 129.379
γυμνασία 394
γυναῖκες ὑδροποτοῦσαι 621
γυναικεῖα 12.163

G

GAlbuli 104
Ggangrena 81.316
ganglia 117
genitalia p̄clusa 526
gemini dentes 198
gladiolus 7
glaucomata 34.584
glauc⁹ color 74.286
glaucopis pallas ibi.
glabræ palpebræ 161
glandulæ 303
glandes 134.138
glādia 382
globuli caprini 223
glumæ 235
glutinum 408
grandis fames 300
grossi 158
gutturosi 33.88.

H

Hamamelis 150
Hhemodia 259
hemorrohoides 76
hæmorrhoides cæcæ. 77
hæmorrhois serpens 285
hæmorrhoides 467
hebetes oculi 111
hedysmata 67.78
helix 487
hemicrania 345
hepatici 295
hepialus febris 376
herpes corrodens 68
herpes miliaris ibid.
heterocrania 345
hieris 7
hippo 385
hippomanes ibidē
honestatio palpebrarum 94
horæ antiquorū 59.219
hora 613
hydrocele 78
hydropes omnes 171
hypochymata 74.175.584
hypochysis 584
hypomelis 150
hypopia 569

H

Ἧλος 186
ἡμικρανία 345
ἡμιπληγία 8
ἡπατικοί 295
ἠπίαλος πυρετὸς 376
ἦτρον 427.500

I

Ἱερὸν ὀστοῦν 16
ἴκτερος 323
ἰλυσπουῶδες 178
ἶνες in folijs 23
ἰξίαι uarices 540
ἰξίας 184
ἰξύς 477
ἰὸς in metallis 657
ἵππος 385
ἱππομανὲς ibi.
ἱππεῖον μάραθρον 390
ἰσχίον 16
ἰσχιάδες 505
ἰσχουρία 12
ἴβια 500
ἰχῶρες 287

I

ILeos 55
Iileosi ibidem
impetigenes 86
imus uenter 427
incipiēs uua 581
inflationes 52.452
inflammatio 381
inflāmationis notæ ibidē
inflāmatio scroti ibidem
inflāmatio testiū ibidem
inflatio aurium 349
inflammatio oculorū 26
infirmitas 611
inguina 541
initia 670
initiationes ibi.
insanientes 562
insomnia 272
intempestiua canities 592
intestinorū tormīa 44.45
integra ætas 4
intertrigines 62
intercisiones 352
iocinorosi 295

Λ

Λάρυγξ 75
λαχανώδεις 262
λέπος 243
λέπρα 110
λεπτόκαρπος 348
λεπτόκαρφος ibi.
λευκόϊα 434
λειεντερία 45.104
λεῖον 24
λειότης ibi.
λειπόδερμος 227
λειποθυμία 353
λείριον 418
λειχῆνες 86.102
λειχῆνες ἄγριοι 283
λήθαργος 502
λιχνὺς 93
λιπαραὶ 144
λόχια 328
λοχεύεσθαι ib.
λοχαῖοι δίφροι ibi.
λυγισμὸς 534
λυγίσματα ibi.

λυγμὸς 328
λύγ⊛ 129
λύσ̓ν γασέρα 144
λυκάων 447
λυκάνθρωπία ibi.

L

LAchryma 4
lac 5
lac concretum in grumos 402
lactis humani probatio 205
lēuia 24
lēuor ibidem
lēuor intestinoꝝ 45
lapidosæ durities 46
larix 99
lateris dolor 11
latens carcinoma 291
lati lumbrici 36
laxati artus 140
lenia emplastra 144
lepra 110
lepusculi 326
lethargus 37.502
letalia medicamenta 100
lichenes 86.192
lienteria 104
lienosi 248
lienes durati 295
ligula 33
linamenta 300.404
liquor 4.5
lirium 418
lixiuium uinum 618
loci muliebres durati 281
loci muliebres pręclusi ib.
locustæ 195
logistice nostri animi pars 503
longanon 367
lora 620
lumbi 477
lumbrici uentris 36
luna silens 441
lunata folia ibidem
lusciosi 191
luteus color 11
luxata 113.534
lycaon 447
lygismata 534

M

MAγματα 50
μαινόμενοι 562
μαλάτ̓ειν γασέρα 144
μανία 562
μανία ὀλιγοχρόνι⊛ 512
μαρμαρυγαὶ 398
μασθοὶ χονδριῶντες 384
μασθοὶ σπαργῶντες ibi.
μασχάλαι 294
μέθυ 620
μελανχολικοὶ 562
μελίκρατον 622
μελικηρὶς 34.35
μήλωθρον 597
μῆλον ὀφθαλμοῦ 154.186
μικρόσφυκτοι 623
μαλκιεῖν 709
μίλφωσις 139
μνήμης ἀπόλεια 503
μόσχ⊛ 43
μοχίδιον ibi.
μοτὰ 300.404
μύδησις βλεφάρων 19
μύδησις ibi.
μυοκέφαλον 482
μύξα 339
μυροβάλανοι 138
μύσις ὑσέρας 281
μύπωτον 285
μώρωσις 503

M

MAcies 625
magi, in præfatione
magmata 50
malefica uulnera 66
malæ uigiliæ 503
malum oculi 482
mammaꝝ duo uitia 246
manātia capitis ulcera 55
mania 562
maniaci 562
marica radix 7
maris aqua 207
matrices 426
maturare 34
medicamenta exulcerantia 54
medicata 536
medicæ materiæ appellationes diuersæ 6
melancholici 562
melothrum 597
memoriæ amissio 503
modius 58
modioli ibidem
morosis 503
moschus 43
mucus 339
muliebria 12.163
mulsa aqua 622
murum genera 302
muscus 43.435
muscosi flores 435
muscerda 223

N

NAυτία 389
ναυτιᾶν ibi.
νωθρότης 57.502
νόσιμον 651
νόσ⊛ ibi.
νυκτάλωψ 191

N

NEruoꝝ principia 185
nomades boues 223
non continētes cibum in stomacho 326
non nisi recta ceruice spirantes 41
non sentire cibū 158.247
nucamenta arborum 339
nuces cupressi 149
nucleus 141
nuclei alliorum 284
nuscitiosi 191
nuces 104

O

ΟΔαξυσμὸς 207
ὀδοντίασις ibi.
ὀδοντοφυΐα ibi.
ὄζοι in arboribus 31
ὀζαίνα 43
οἴνωσις 620
οἰδήματα 398
ὀλιγοχρόνιος μανία 512
ὄλυνθοι 167
ὄμφαξ 584.612
ὀμφάκινον ἔλαιον 54
ὀμφαλὸς in pomis 150
ὀνειρώττειν 272
ὀνειρωγμοὶ ibi.
ὄνυξ 695
ὀξάλμη 135
ὀξὺ 252
ὀξύκρατον 353
ὀξύβαφον 526
ὀξυρεγμοῦντες, i. acida ructātes 460
ὀπισθότον⊛ 69
ὀπὸς 4
ὀπώρα 138
ὄρεξις 282
ὀρθόπνοια 41
ὀῤῥοπύγιον 16
ὀσφύς 477
ὄχεον 580
οὖλα μυδῶντα 630
οὐλὴ 60
οὖλον ibi.
οὖρα κριμνώδη 235
οὐραχὼς 453
ὀφίασις 101
ὀφθαλμῶν πρόπτωσις 482
ὀφθαλμῶν τάραξις 524
ὀφθαλμία 524
ὀχευτὴς 221
ὀχευτὴ ibi.
ὀχθοὶ 220
ὀχθώδης 144

Ω

ΩΜα 54.166
ὠμὴ λύσις 233
ὠμότης 166.324.630
ὠμοπλίβες 54
ὥρα 85.613
ὡραῖα 85.613
ὦτα ἰχωροῦντα 346
ὦτα σκωληκιῶντα 358
ὤτων ἐμπνευμάτωσις 349

O

OBstruere 127
oculi carcinoma 93
oculi clauus 186.482
oculi hebetes 111
oculi ægilops 144
oculi procidentes 482.691
oculi malum, id est, pomū ibidē. 186
oculi perturbatio 524
oculoꝝ destillationes 132
oculoꝝ ulcera 132
oculorū concaua 92
oculorum uuæ ibidem
oculoꝝ cicatrices 133.175 & 46
oculorū albugines 133.175 & 584
oculoꝝ suffusiōes 133.584
odor madidus 163
oleum omphacinū 54
oleum uiride 55
oleū sicyonium 54.55.56
oleum album 53.55
oleum Samium 56
oleum ex palęstris ibidē
olei usus ibidem
olei plura genera 52
oliuitas 54
olus cordum 265
ophiasis 101
ophthalmia 524
opplere 127
orrhopygium 16
oris columella 135

Π

ΠΑιπάλη 384
πάθ⊛ 181
παλμὸς 165.437
παλαισὴς 448
πανσέλην⊛ 442
παράλληλα 8
παράλυσις 17
παραπληκτικοὶ 596
παράπληκτοι ibi.
παραπλῆγες ibi.
παραπληγία ibi.
παρασυνάγχη 75
παρακυνάγχη ibi.
παραφυάδες 52.253
παρεμπλάττειν 127
παρίσθμια 126
παρωνυχία 491
παρουλίδες 657
παρωτίδες 241
πεπαίνειν 34
πέπων 271
πεπαίνεσθαι ibi.
πεπτικὰ 50.98
περίαμμα 548
περίαπτα 454.548
περικάρπιον 270.450.142
περίοδ⊛ febrium 377
περιπνευμονία 154.349
πρκάζειν 581.612
περιῤῥύπτειν 106
περιτόναιον 509
περιφίμωσις 526
περίψυξις 9

πεσοὶ 10
πεύκη 94
πηλὸν 722
πίτυρα 55
πιτυρίασις ibi.
πιτυρίας panis 231
πλάδος 133
πλαδαρὸν ibi.
πλευρίτις 12
πλευρᾶς τρόνος ib.
πλευρὸν ibi.
πλίνθος 665
πνευμαζκύλη 508
πνιγαλιὼν 447
πνὶξ ὑστερικὴ 13.103
πωλίωσις 529
πωλύλοπα 570
πράσων κεφαλωτὸν 280
πρασία 164
προηγούμενον 432
προκάρδιον 624
πρόπτωσις ὑστέρας 103
πρόπτωσις ὀφθαλμῶν 691
πρόζοτον 618
προφυλακή 191
πτύγια 127
πτίλωσις 95
πτίλα βλέφαρα ibi.
πυριᾶν 625
πυθμὴν in pomis 150
πυοτρία 233
πυρῆνες 118.141
πύωσις 344
πῶρος 96

P

PAlæstes 448
palæstra 56
palmus 448
palmula 140
palm⁹ antiqu⁹ 372.215.448
palpebrarum cum destil-
latiōe defluuia 19
palpebraꝝ honestatio 94
palpebraꝝ uitia ibi.
palpebræ simul nascentes
palpebrę asperę 161 (95
palpebraꝝ crassitudo 173
palpitatio cordis 165
pani 117
panis siligineus 231
panis sordidus ibidē
panis pityrias ibidē
panicula 430
pappi ibi.
papulæ 132
paronychia 491
parotides 241
partus difficiles 469
parulides 657
passæ uuæ 610
passum uinum ibid.
pectines in arboribus. 119
pediculatio 567. (324
pediculorū plura genera
180.567.
pepones 271
perfrictiones 8
pericarpium 142.270.450
peritonęum 509
perniones 190
per se finē faciēs 732
perturbatio oculi 524
pessuli 10
petasus 534
phagedæna 300
phalāgium 200.395
phrenitis lethargica 503
pica longa cauda 608
pila ludus 592
pituitę eruptiōes 132
plagella 700
plinthus 665
pnigalion 447
podagra 629
pollen 231
polenta 233.384
polylopa 570
porrigines 55
porri duplex genus 280
posca 172.353
præfocationes uuluæ 13
præcordia 624
præclusi fœminarum lo-
ci 281
præcisiones neruorum 313
preclusa genitalia 526
præcedēs causa 732
primitiuæ fici 167
procidentes loci fœmina-
rum 135
protropum uinū 618
procidētes oculi 482.691
procidens umbilicus 509
prurit⁹ 225
prurigines ibid.
pterygia 127
ptisana 233
psydraciū oculi 207
psydracium ib.
psilothrum 597
pubes 427
pubescere 609
pulmonū inflāmatio 154
pulmonarij 154.349
pulsus 618
puls 235
pulticula ibidē
purulētę excreatiōes 100
purpuræ uillosæ 210
pustulæ oculorum. 122.132
putrescentes humore gin-
giuæ 630

Q

QValus 586

Ρ

ΡΑγάδες 62
ῥάγες 490
ῥάκη 246
ῥακώδεις κόλποι ibi.
ῥευματισμὸς 104
ῥευματίζεσθαι ibi.
ῥήγματα 344
ῥῖγος 9
ῥοώδεις πυρετοὶ 634
ῥοῦς γυναικεῖος 91
ῥύπτειν 106.394
ῥύπος 194.106
ῥίνισμα 197
ῥυπτικὰ 394
ῥηγματίαι 466
ῥωγμὴ 474
ῥῆξις 691
ῥὼξ phalangium 395

R

RAbidorum canū mor-
sus 389
racemi 490
racemus 428
rament 197.571
ramex uentosus 508
ramices intestinoꝝ 105
ramices multi 78
raphanus pro brassica 256
recrementum 50
reduuia 491
ramuli 21
repurgare 394
resoluta 16
retusa uox 341
ricinus 58
rigentes 9.69
rigentes in pectus 69
rigentes in scapulis ibidē
rigores febrium 70
rigores 9
rimæ 62
rythmus uenarꝝ 619
rotundi lumbrici 36
rubræ fluctiones 466
rudes 217
rupta 344
rupta oculorꝝ 691

Σ

ΣΑρκωτικὰ 9
σάρκωμα 653
σατορίασις 437
σεμιδαλίτης ἄρτος 231
σημείωσις 732
σημειωτικὰ ibi.
σημεῖα ibi.
σκελοτύρβη 460
σκεπαρνισμὸς 474
σκινδαλμὸς 38
σκιῤῥώματα 64
σκιάδιον 274
σκίῤῥος 281
σκῶν 278
σκύβαλα 283
σκοτώματα 398
σκληρόσαρκα 94
σκλήρωμα 281.
σκελετευτεῖσα 113
σπάργανα 246
σπαργανᾶν ibi.
σπάθη 94.139.217
σπάθημα 94
σπαργνῶντες μαστοὶ 228.246
σπασμὸς 398
σπέρμα 379.566
σπίλος 60
σπιθάμη 372.425
σπλαγχνικὰ φάρμακα 91
σπλάγχνα 43.91
σπλήνιον 200
σπληνικοὶ 248
σπλὴν ἐσκιῤῥωμένος ibi.
σποδὸς 651
σταγονίας 90
στάχυς 420
σταφύλωμα oculi 132.482
σταφυλὴ 135.613
σταῖς 306.240.660
στεγνὸν 13
στέαρ 306
στέγη 487
στεατώματα 494
στέφανος 548
στίγματα 310
στομαχικοὶ 326
στοματικὰ 330
στομακάκη 460
στομοῦν 654
στραγγουρία 12
στρέμματα 534
στρόβιλοι 94
στρόφοι 44
στρούθια μῆλα 147
στρυφνὸν 532
στύμματα 67.78
σύμπτωμα 44
συνάγχη 75.721
συναίτιον 732
σύκωσις 161
συνεκτικὸν 732
συρίασις 269
σιναπισμὸς 287
σύκα ἕλκη 305
συστολὴ 619
συρματίτης κόπρος 651
συγκόμιστος ἄρτος 231
σύμφυλα 322
σύρμα 651
σφάκελος 81.136

S

SAbulo terreni gen⁹ 436
sacri ignes 425.476
saccharon 226
sacrū 16
sacrum os 16
salis in usu pecoris diuer-
sæ uires 681
sal Indicus 227
sandix color 11
sanguis concretus 104
sanguinis eruptio 467
sanguinem expuentes 130
sanguinis excreatio ibi.
sanguinis reiectio ibidē
sanies 288.86.287.346.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ſapores 532
ſapor acerbus 532
ſaporum diſcrimina 532
ſardonius riſus 309
ſatyriaſis 437
ſaxatiles piſces 188
ſcabies 110
ſcarabei 199
ſcelotyrbe 461
ſcirrhus 281
ſcobes 197
ſcopæ 167
ſedum 258
ſeges 169
ſemen 566.379
ſenſus & ſenſoria 617
ſibila aurium 59
ſicca fomenta 625
ſicci odores 44
ſilentia lunæ 441
ſiliqua 29
ſiligo 235
ſiligineus panis 231
ſimila ibi.
ſimilago ibi.
ſinapiſmus 287
ſimul naſcentes palpebræ 95
ſingultus 328
ſinus 246
ſolati 36
ſonores aurium 59
ſopor 37.396.502
ſopiri 396
ſopiti 502
ſordidus panis 231
ſpaſmus 398
ſphaceliſmus 81.136
ſpicatus flos 460
ſpicatum ſemen ibi.
ſpicæ alliorum 284
ſpiritus difficultas 41
ſpiſſare 67
ſpiſſamentum ibidē
ſpithame 372.425.415
ſplenium 200
ſpondyli muliebres 395
ſqualere 204
ſtacte 80
ſtaphyloma oculi 132.482
ſteatomata 494
ſtigmata 310
ſtillicidium ueſſicæ 12
ſtomatica 330
ſtomachici 326
ſtomacacce 460
ſtomachi infirmitas 325
ſtrangulatus uuluæ 13
ſtrigmenta 593
ſtrigmenta olei 56
ſtruthia mala 147
ſtrumæ 303
ſtupere dentes 198
ſtymmata 67.78.
ſuccus 4.5.
ſuffitus 625
ſuffuſiones oculorum 133.175.584
ſuffuſio fellis 318
ſugillata 294.362
ſumen 500
ſuſpirium 41
ſyſtole 619
ſyriaſis 269
ſyderatio 81.136

Θ

Θ Αλλία 161.205.603
θαλάττη 217
θαλλὸς 57
θανάσιμα 367
θηρία 163
θηριόδηκτα ibi.
θηριώματα 248.334
θηριώδη ἕλκη 248.334
θλᾶσις 474
θόλος 586
θολοειδῶς 516.586
θρύον 160
θρόμβος 104
θρομβοῦται 402
θυλακίτις 21
θυμιάματα 48.106
θύμος ulcus 359.186

Τ

Τ Αραξις ὀφθαλμῶν 524
τεθηριωμένα ἕλκη 334
τεινεσμὸς 45.69
τελεταὶ 670
τένοντες 185
τρυδλῶν ὀσοῦ 680
τέρματα montium 326
τετάνωθρα 408
τετανὸν 371.543
τέτανος 371.69
τέφρα 651
τηλέφια ἕλκη 66
τίτανος 722
τιταίνεται 685
τράγος quot ſignificet 236
τραυματίαι 466
τριχίασις 474
τρόμοι κτ' πάθος 181
τυφλόχρωτα 94
τυμπανίτης ὕδρωψ 171
τυφωνία 503

T

T Abes 100
T tædia narium 316
telephia ulcera 66
tæniæ 36
teredo oſſis 680
tetanus 69
thallia 603.161.205.464
thalpide 7
thaumaſtos 7
theriomata 248.334
thylacitis 21
tholus 586
tholi modo ibi.
thymus ulcus 186.359
thymiama 48.106
tiliæ 119
tineſmus 45.69
tomentum 429
tonſillæ 126
tormina 44
tortiuum uinum 169
tragus q̄t ſignificet 236
tremores 181
tribuli 470
tribula ibi.
triplex aīæ difficultas 41
tuberū natura 278
tumores 398
typhonia 503
tympāites hydrops 171

V

V Apor 625
V uaporatio ib.
uari 73
uarices 540
uarij & abſurdi prægnātium appetitus 608.144
uentoſus ramex 508
uenæ 619
uenena 627
uenenata ibid.
uermina 358
uermiculus color 618
uerminoſæ aures 358
uertigines 398
uerticilli 116
uerruca 91
ueternum 57.502
ueternoſi 502
uinum lixiuium 618
uinoſitas 620
uiolæ 434
uirilitas 580
uiſcum 183
uiticulæ 464
uitia palpebraꝝ 94
uitiligines 109
ulceꝝ multiplex forma 132
ulceꝝ multa gn̄a 170
ulcera cuniculoſa 326
ulcera oculoꝝ 321
uligo 169
umbilicus in pomis 150
umbilicus procidens 509
umbella 274
ungues roſarum 66
ungues oculi 127.344
uolutæ 173
uomitus & uomitio 389
uomitiones quæſito acremento 187
uox miſſa 341
urania 7
urinare 132
urinarū diſcrimina aliqua 505
urinæ crimnodes 235
utriculi in frugibus 235
uua incipiens 581
uua oris 613
uuæ paſſæ 610
uulnerariæ uires 450
uuæ oculorum 92.132
uultus maculæ 60

Ξ

Ξ Ηροφθαλμία 122
ξηροφαγεῖν 262
ξύσματα 595

Ψ

Ψ Αφαρὸν 87
ψαθυρὸν ibi.
ψόαι 505
ψυδράκιον 207
ψῶρα 110

Υ

Υ Δατα 582
ὑδροποτεῖν 621
ὑδρόμελι 622
ὑδροκήλη 78
ὕδρωψ omnis 171
ὑπάγειν γαστέρα 144
ὑπέρωον 85
ὑποχύματα 74.175.584
ὑποστάθμη 87
ὑπόξυ 252
ὑπόνομα ἕλκη 326
ὑπόπυον 362.344
ὑποχεῖται 584
ὑποχόνδριον 624
ὑποσαρκα 171
ὑποσαρκίδιος ibi.
ὑπόσφαγμα 92
ὑπώπια 294.362.569
ὑπώρειαι 329
ὕστρα 453
ὑστερικὴ πνὶξ 308

FINIS.

INDEX EORVM

QVAE IN COROLLARIO HERMOLAI BARBARI PRAETER ipsa rerum capita explicantur: ea enim huic indici infulcire operæ pretium uisum nõ est: in hoc enim margini numeros adiecimus, quo cuiuis promptum esset, quota quidq; pagina apud Dioscoridẽ contineat̃. Porrò triplicẽ singulis uocibus dedimus numerũ, quorũ primus foliũ, secũdus columnã, tertius lineam indicat.

ABIEGNAE trabes 16 2.16
abies cur sit dicta. ibidem
abietarij ibidem
aca uermiculus 31.4.49
acantha cicada 27.3.1
accipitrinus pes 50.1.52
acesa 73.2.45
acetabulum 41.4.36
acetaria ibidẽ 30
achænæ 28.1.6
acherois 10.3.1
acherusion ibidem
achilleos herba q̃ 55.4.27
acholax 77.2.58
achyrades 19.1.23
achyra ibidem 30
aconitũ qs inuenerit 58.4
acridophagi 27.3.30 (55
acrodrya 17.4.63
action 65.2.33
acylon 15.1.61 & 20.1.26
& 26.3.52
adamas hircino sanguine frangit̃ 30.4.39 (26.3.15
adelphi fratres cur dicti
adeps ruminantiũ 30.1.51
adipes homini demi possunt 30.2.15
ador & edor 33.2.22
adorei seminis quatuor discrimina ibidẽ 37
adrachne 20.1.54
ædoeon piscis 26.3.53
αἰγίλωψ cerrus 14.4.61
ægirinon oleũ 10.3.11
ægis 7.2.32
ægolethros herba 31.2.52
æluros 52.4.24
ærugo 71.2.35
æschrion & Pelias Galeni præceptores 23.4.14
æsculetum 14.4.39
agigarton 67.2.8
agni & agnæ uocabula 26.2.44
alabaster 75.1.6 (4.14
alabastũ & alabastrũ 76
alabandicus siue abalandicus lapis ibidẽ 24
alapathon 36.4.62
alburna, arborũ adipes 30
alcęa 53.1.49 (2.15
alcea 37.1.63
alcibios herba 55.3.14
alectorescur galli gallinacei dicti 26.4.61
alecula 25.2.50 & 74.4.23
ἄλφιμμα 5.3.40
ἀλείπτης ibidem
alex impfecta, gari uitiũ
alica 34.1.34 (25.4.19 & 28
alipastos caro 30.2.2
alison 49.4.24
alix 34.1.46
alopex 26.2.48
althæa 37.1.58
althæa medicis quæ sit 53
alta semita 16.2.33 (1.32
alumen q̃uo fiat 73.4.34
alumine prælita non ardent 73.4.58
alutamentũ 26.4.47
alutarij ibidem
amara 10.4.8
amaracina unguẽta 6.2
amaracus ibidẽ (57
amarix 11.4.4
ἀμάροι 10.4.21 & 24
ambrosia uagi nominis herba 51.1.9
amellum 6.1.25
amentum 15.3.40
amilla 6.1.33
ammi 47.3.50
ammodytæ serpentes 24
ἀμοργὺ 13.3.32 (1.63
amorgis ibidẽ 35
amphisbæna 24.2.29
amuleta 31.1.43 & 42.1.26
amygdali cinis & lixiuia acerrima 20.2.38
amylon 34.3.41
anabraston 27.2.29
anas morbus 30.4.45
anadendrades 67.2.11
andraclon 58.3.26
andracles ibidẽ 32
andricelos ibidẽ
anguilla ἀπύρηνος 16.2.39
anseres σιτευτοὶ 30.3.22
anserina oua ingeniũ promptum faciunt 27.2.36
anthema 52.3.33
anthredones 31.2.25
anthracidespiscis 74.4.23
anthracitis 76.1.50
antinoias lotus 61.3.17
antipater 63.3.39
antipathia 71.3.27
aparachyton uinũ 68.2
ἀφὴ 4.4.23 (46
aphroditariũ 16.2.65
aphonitrum 75.2.6
aphronitrũ 75.1.35 & 59
aphrogala 29.2.48 (40
aphyarũ multa gñã 25.4
apia Peloponesus cur dicta 18.4.25
apites & apiatos quomodo differant 70.2.2
apocinon 59.3.35
apospongismus 75.4.4
appendix spina 45.1.4
apri uocabula 26.4.24
apyron uinũ 69.1.46
aquifolia 15.1.49
aquifoliũ 51.4.46 & 52
aquilegi 50.4.39 (54
araneorũ multa gñã 28.2
aranei fila unde eodẽ 4.3
araneus ibidẽ 16
aranea ibidem
arachnion 14.2.3
aracida 35.3.3
aracos 35.2.65 & 40.2.18
arbores cognomẽto egregię 10.1.49
arboris nomine, quæ resurgere potest, continetur ibidem 15
arborum furtim cęsarum actio ibidẽ 13
arborũ quæ resinam ferãt genera sex in Europa 7
arbusculæ 67.2.13 (3.6
archemora 14.2.15
arges serpens 42.4.19
aria 9.4.5 & 71.2.7
aris 41.4.63
arisarus à medicis asarus dicitur ibidẽ
arista 32.1.13
armoracia 36.4.23
aron 41.3.63
aruina 30.2.23
arsacus 9.4.58
armamenta 11.1.46
& eodẽ 2.12
argentũ uiuũ 72.4.49
argyrolithos 71.4.41
ascalabotes 28.2.27
asinus Libero patri sacer 48.2.10
aspidibus aduersa strychnos halicacabus 58.2.33
asparagus unde dicat̃ 58.1.34
aspharagus ibidẽ
aspris 14.4.59
assius lapis 75.4.63
astacus 63.4.22
attacos 27.3.9
attages 30.4.10
attaragus 34.4.45
ateramos 35.4.17
athera 33.4.43
ἀθὴρ 32.1.15
aureũ poculum 41.3.14
auripigmentũ 73.4.10
auri uenenũ, gallina 27.1
autopyri panes 32.2.35 (11
autoceras uinũ 68.2.49
axungia 30.2.32 & 44

BAcanum 36.3.60
baccharis 46.4.13
bacteria 11.1.51
baia 16.1.4
balani 15.4.64
baliæ equi 16.1
balius Achillis equus ib.
balsamũ omnibus pręfertur odoribus 3.2.49
banchos 26.2.5
barbari nisi cypero suffiti domos non egrediuntur 1.3.55
bardones 28.1.8
basiliscus 24.2.49
batis 9.4.62 & 38.3.48
batrachus morbus 25.1.50
bellaria Liberi patris 68.2
benteli 4.3.7 (52
beta cur dicta 37.4.38
betylus 37.4.65 & 38.1.4
biblos 11.3.54
bilis appellatione, flaua intelligit̃ 30.3.51
blæsi 28.4.45

CC blitei

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

blitei 37.1.38
blitomamæ ibidē (44
bœotiĳ ilicibus similes 15.1
bolbiton 37.1.44
bolos 74.1.7
boscades 30.4.48
botis 38.3.49
brassica cur dicta 37.2.36
bredos 27.4.61
bregma 41.1.61
brenthię 30.3.54
brion 3.4.35
bruchus 27.3.8
brumales herbæ 45.4.22
brutia 8.3.15
brutia uina 68.4.4
bryon 3.4.34 & 10.2.56
brython 33.3.12
buccea 32.4.62
buffo 25.1.65
buprestis 28.2.2
busyca 56.4.59
butyrum 29.4.35
byssus 53.1.18

CAchrys 15.3.40
& 33.2.33 & 38.3.36
caducū 16.3.53
calaïs lapis 77.2.1
calacanthum 73.3.18
calamites 25.2.15
callimus piscis 77.1.65
callionymus piscis 26.3
56 & 30.3.56
caltha 46.4.41 & 51.4.15
calthulæ ibidē
campa 28.1.41
cammata 9.4.38
canabus 53.2.3
cancanus 4.1.41
canis marinus 24.4.57
candaulos siue candylos
33.4.54
canna 11.1.31
canthari 28.1.51
cantharis ibidē
cantharus ibidē
canthelei 26.3.32
canthelĳ ibidē
cantherius ibidē
canthones ibidē
cantabrica 54.1.6
capra unde dicta 26.4.13
capreoli in uitib⁹ 67.1.34
cara radix 47.3.28
cara herba 37.1.16
carabi 58.4.17
carbasa 55.1.15
carbatinæ ibidē 9
carchesium 8.1.5
carides 58.4.19
carex 65.4.52
carpæ 14.2.7
carpasium 63.1.23
carpesium ibidē 4
carpisculus 55.1.13
caput, ex lacte 29.2.44
caryophyllon 46.4.32
& 54.4.49
castaneę glandes 15.2.46
casei laus 29.2.50
casei discrimina eodē 4.15
caseus à putredine quomodo seruet̄ 41.4.52
casia 11.4.20 & 2.3.51
cassia syrinx apud antiq̄s quæ sit 2.3.63
catatyron 29.4.15
catacecaumene regio 69
cattyma 26.4.44 (1.23
cedria 9.2.56
cedris ibidē 51
cedriū 8.3.11 & 9.2.65
celaster 12.3.37
celia & ceria 33.2.63
cemas 27.4.63
cemos 62.1.63
centunculus 54.2.35
cephalo 16.1.18
cerą tracta 31.4.21
& 32.4.35
cerasiū, cerasi fructus 17
ceratonia eo.3.6 (2.31
ceratia ibidē
ceratia herba ibidē 39
cercis 53.1.51
cerinthe 50.2.65
cerinthus ibidē 15 & 53
cerrus 14.4.61
ceroma 4.4.28
chalaxia 76.3.29
chamæleuce 50.4.48
charma eodē 2.4
chenalopex 30.4.52
χηνίζιν eodē 3.17
χηνιαζιν 11.2.60
chidron 33.1.15
cholobaphina 30.3.49
chondros 34.1.38
chordum 38.3.40
chrymatias 0.1.65
chrysocolla 71.2.56 eodē 3.7 eodem 4.64
chrysoconchyliū 23.3.27
chrysocoralliū ibidē 29
chrysobalanus 15.4.
chroma, radix 6.2.40 (58
chymisticæ artis nomina 69.4.8 & 73.1.8 (1.39
chymisticę scriptores 74
chymistices fit mentio 0 4.43 & 10.3.41 & 25.1.50 & 33.1.27 & 66.1.38 & 69 4.2 & 71.1.50 eodem 3.13 ibidem 37 ibidem 47 & 72.4.34 ibidem 53 & 73.1 46 eodem 3.13 eodē 4 11 & 74.1.29 & 75.2.55 & 76.4.30 ibidem 57 & 77 2.8 ibidem 11
χύτλον 4.3.48
ciborium 35.4.58
ciceroniana mensa 18.3.27
cichorium 39.1.12
cici 64.3.38
cicilendrum ibidē 54
cicum 16.3.41
cicures animantes ibidē
cidaris 27.4.34
cimices q̄uo necēt 66.1.2
ciminia sylua 46.4.51
cinnabari 72.3.29
cirsion cur dicta 61.4.16
cissos Libero patri sacra, & eius fabula 43.2.1
cissybium 43.1.57
citreta 18.3.15
citreæ mēsæ unde olim factæ ibidem 26
citrium malū, & illius appellationes 18.2.46
clara uox q̄uo fiat 63.1.9
clauiculæ 67.1.35 (65
clauus morbus oleę 14.1
cnecon, non cnicon dicendum 66.1.36
cnestron 65.1.59
coccali 7.3.29
codia 58.1.43
cœruleū q̄uo fiat 72.2.31
coicina texta 56.4.3
coix ibidem 7
collubia 35.3.19
colocasia eodē 4.57

COLORES.

andricelon 58.3.36
austeri colores 72.1.48
baius 16.1.7
balius ibidem
calainus 77.2.2
chromasius 6.2.40
colossinus 41.3.36
conchyliū 23.3.25
coracinus 41.3.40
floridi colores 72.1.44
hysginus 57.4.22
murinus 16.1.14
parius ibidem 10
ψαρὸς 16.1.15
phœniceus ibidem
rhodio 56.2.36
sandycinus 71.4.53
scyricum 71.4.61
silaceus 72.2.55
spadiceus 16.1.6
spadix ibidem
syricum 71.4.59
uermiculus 16.1.8

colostra, siue colostrū 29
colostrati ibidē (2.34
colostratio ibidem
columbarium 23.2.10
colyces 75.2.1 (30.4.49
colymbi & colymbides.
columbę 30.4.60
comitialiū medicina 24 4.44
comythia 10.4.39
conceptus impedimenta 28.2.62
congros 14.1.12
conchis 35.4.42
conchos ibidem
conforire 31.1.17
conia 70.2.63
coniasis eodem 4.27
coniatę & christę 5.3.44
κονίσαλον 4.4.30
κονιστήριον ibidem 32
coruinus pes, quæ herba sit 38.4.3
cōseminea sylua 46.4.47
conseminales uineæ ib.
cōtra scorpiones 66.2.25
conuoluolus 54.2.21
& 78.1.35
copriones 28.1.51
coptica fidelia 13.1.10
coracinum pecus 41.3.40
corallium unde dictum.
75.4.25
cordila 27.4.33
corithalion 14.1.55

CORONAE.

coronæ ciuicæ unde olim factæ 14.4.19 & 15.2.30
coronę cur στέφανοι 17.1.36
coronę inuentor ibidem
coronę unde dictę ib.14
coronarum uaria genera & appellationes 16.4.
& 17.1 per totum
abilęę & tindigę 13.3.10
ægidion ibidem
acinĳ 17.1
amarantho sepultura coronatæ 57.2.40
anethina serta 17.1
anetho conuiuæ coronati 47.3.33
antinoios 16.4.
apio uictores Nemeæ coronati eodem 4.33
apio sepulchra coronata ibidem 41
apragmosis 16.4.
ariadnes corona ibidem
chydeæ ibidem
corneæ coronæ 17.1
cosmosandallos ibidē
cosmosandallo corōati q Chthonia celebrarent.
cylistos 16.4 (57.4.10
hellotides ibidem
hypoglottis ibidem
hypothymides ibidem
iachacæ ibidem
isthmios ibidem
lotinos ibidem

lana

lana adulteri in Creta coronati 30.1.12
lauro uictores Delphis, ut Romæ triumphātes coronati 9.3.37
myrtea corona ouātium 16.4.27

corporis partes uariæ, uarijs aluntꝰ ſuccis 64.4.5
corruda 38.1.38
corſion 41.2.25
corydalis 27.4.24
corydylis ib.31
coſſyphus 49.3.7
cothoniſmus 67.4.58
cotinus frutex 13.4.65
cotoneorū genera 18.1.22
cottabꝰ ſiue cottabis 0.4.
cottabica ib. (25
cradæ in quibus gignātur arboribus 10.3.62
cradæ 14.1.46
crada 21.3.47
crados ib.46
crambalea 37.2.35
crambus 67.1.61
cranocolaptes 28.3.27
cremor 33.3.54
creocaccabon 30.4.23
crepula 61.2.17
creta præter phalangium maleficum animal non habet 28.4.11
crethmos apud Plinium quid 38.3.38
crobylos 27.4.35
crocodilos qui primi nominarint 29.1.26
crocodilea 31.1.26
croton 14.1.14
crymodes 33.3.62
cubeba 62.4.52
cuci 64.3.20
cucurbitula 39.1.62
cucumis oleum mire odit eo.2.17
culix herba ibid.
cuniculi 24.3.37
cunilaginis appellatione quatuor herbæ ueniunt 51.2.44
curmi 33.2.60
cyanus flos 51.3.42 & 72.2.25
cycæ 16.1.52
cyceon Homericus 33.3.16
cyma 37.1.6 EO.3.23
cymbium 43.1.62
cytiſi utilitas 61.2.25
cyprus mēſuræ genus 12 2.67
cypſellæ 4.4.9
cyrenis omnia laudatiſſima 4.2.16

DAetis 40.4.45
Dama 27.4.64
Damalis & λαμάλη 30.2.58
damales ib.
damalio ibidem
daſypus 24.3.42
decamyron 5.4.14
decacuminatio 7.1.17
defrutum 68.1.13 EO.2.44
delphax 26.3.14
demos 30.2.6
diaglaucion 49.1.64
didymus polygraphꝰ 40 3.36
dioſcorides barbarus à Galeno dicitur 30.3.30
diphili duo 37.4.59
diſcus ſolis 72.4.36
διπυβίζιν 30.4.5
dolichos 62.4.17 & 35.2.35
δόναξ 11.1.30
dorcis herba 3.4.59
dorſago 30.3.39
dracanon 49.1.3
draco herba mire naſcitur 41.4.23
dracunculus eo.3.62
dropax 41.1.4
drupa 4.3.24 & 5.2.22
dryini ſerpentes 24.2.18
δρύος uoce, omne lignum ſignificatur 14.3.34

EBenus cęſa dureſcit in lapidē 12.4.48
ebur 27.4.51
echinometræ 22.3.50
echinus uas eo.4.47
ecta 34.4.47
ectafacio ibidē
ectropia 69.2.35
ἑιρεσιώνη 14.1.51
ἔκμαγμα 4.2.42
elæogaron 26.1.25
elanæ 15.2.37
elate 5.4.48
elaterium 39.2.41
electri tria genera 10.3.28
elephas 27.4.55
elimæi 0.2.17
elimi tibię 11.2.22
elydrion 66.1.39
elynos 34.2.30
ἐναίμον unguentū 14.3.16
enorchos palma 16.1.41
epidipnides 9.4.49
epidorpiſmata ibidē
epimelides 20.1.33
ἐπίσπορα 37.4.26
epityrum 14.2.64. 27.3.62
eritimi piſces 74.4.39
eruca 71.2.31
eruilia 36.2.20
eryſimon 41.1.46

erythacus 9.4.60
erythinus 74.4.39
etnos 33.1.11
euboidæ glandes 15.2.45
eunuchus palma 16.1.40
eupatorium 42.4.11
exacinatio 67.1.63
exacon 44.1.52
exalburnare 30.2.18
excantare pro excludere
ἔξωρος 0.1.24 (40.1.38

FAba Pontica 19.3.7
fabalia 35.4.34
fabila 33.3.34
fabulus albus apud Catonē qd ſignificet 33.3.34
far 34.1.53
farinæ nomina 32.2.59
farrago 33.4.25
februa 14.1.60
felicati calices 65.4.57
felicones ib.56
feretrum penſile 76.3.18
ferula lignū nō lignū 48
ferulago ib.52 (2.47
ferula Libero patri ſacra eodem, 3.11
feſtucago 62.3.11
fiber cur dictus 24.4.32
fibrum ibidem 35
ficata 26.4.32
ficedula 27.4.47
ficus uoci officiūt 21.4.23
fimi nomina 31.1.8
filecta 65.4.51
filij terræ 59.4.32
flamini ſacrorū equū tāgere cur nō licuerit 30.3.46
flaminis Dialis capilli & unguiū preſegmina ſub ſiliqua opiebanꝰ 17.3.32
flammea 51.4.3
flāmearij opifices ibidem
flexipeda hedera 43.1.31
flores in roſa 13.1.33
flos primus, uiola alba 51 3.51
fluor, uitis morbꝰ 14.2.10
fœminis herbarum nomina impoſita 40.1.40
foliatum 6.3.64
forda 50.2.54
forioli 31.1.16
formago 29.4.8
fraxinula, ſiue fraxinago, herba 10.2.28
frit 32.1.22
frumentago 32.1.30
frumentum 81.4.52
fucus 60.3
fulica 27.3.65 EO.4.10
funes cur χῖνοι dicāt 3.1.65
fungi deorū filij 59.4.27
fūgorū uaria noīa 59.4.34

GAlbę ÿ miculi 14.4
galbanū 49.1.42 (39
galbeum ibidem
galaicos gēma ibidē 41
galaxia 76.3.27 (14
galeritę appellatiōes 27.4
galeritæ fabula ibidē 19
gallę qn̄ naſcanꝰ 15.3.16
gallinarū tria gn̄a 27.1.14
gallinaria inſula unde dicta ibidem 20
gallinæ Turcarū regi à ſenatu Veneto miſſę ib.47
gallinas qui primi habuerint eodem 2.2
garbion 15.2.33
garus & garū, & uariæ eiꝰ ſpecies 25.4.7 & 74.4.17
garus Latinū nomen non habet 25.4.52
garū uñ olim factū 26.1.4
garyophyllon 41.2.27
gaſteres 36.2.65 &c.
geophania 77.4.32
gerandryon 14.3.35
gerra æſyma 13.4.3
gethyllides Latonæ ſacrę
gethyon ibi.3.8 (40.3.38
getion ibidem
geum herba 1.3.31
gigarta 67.2.63
gigleria 27.1.14
gingros 10.4.30
ginni 28.1.25
gith 5.1.64
gladiolus multis commune nomen 1.4.4
γλοιὸς 4.4.7
gloſſematorium 14.1.30
gluma 31.4.61
glutinorū genera 49.2.14
glycys ancon 45.3.8
gnapheus piſcis 51.1.45
gradus in fico 22.1.34
gramē Marti ſacrū 55.3.52
grapina uini genꝰ 69.2.36
graſſos, adeps 30.2.4
graſſonia ibidem
gry 35.4.37
gurguliones 32.1.25
gygenij 28.1.26
gypſati uenalitiorum pedes 75.2.58

HAemorrhous 24.1.
haleſurion piſcis (51 26.3.55
halinon 5.1.30
halme 74.4.18
halmyris 37.4.16
haloſachne 74.4.12
harmala 47.1.33
harundinis & filicis mira diſcordia 11.3.19
harundinis & corrudæ cōcordia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

cordia ibidem 23
helix 42.4.64 & 67.1.35
helxine cur dicta 56.1.10
helymos 34.2.28 &c.
hemeris uitē Homero, nō quercū ſignificat 14.3.43
hemerocalles 51.3.18
hemicyprus 12.2.67
hepar ſiue hepatus, piſcis 26.3.40
hepatica à recētioribus dicta quæ ſit 57.1.65
heracleotes lapis 76.3.21
herbaꝝ generalia quædā nomina 42.4.64
hermodactili, an ſint qnq̄ foliū, an ephemerō 59.4
herodius 27.4.1 (59
hilum 35.4.36
hinnus & hinna 28.1.14
hippace 29.4.28
hippice ibidem
hippocraticum uinū q̄uo fiat 67.3.37 & 70.3.38
hippomães 59.3.32.26.3.62
hircoꝝ ſanguine ferramēta acuunt̄ 30.4.36 (46
hircū Aegyptij murē 26.2
hirundinū tria genera 27
horda 30.2.54 (4.43
hordeago 32.1.33
hordei differētiæ 33.2.42
hordei genera eodē 1.40
hordicalia feſta 30.2.54
humani corporis partes uariæ, uario ungebātur oleo 46.4.9
hyacinthi fabula 57.4.1
hycca ſiue hyſca 25.1.19
hycca, ſturio eodē 4.5
hyccara Sicilię op. 25.1.26
hydrargyros 72.4.32
hydros 24.2.37
hyphear 49.2.48
hypomelides 20.1.34
hypotyris 29.4.2

IAſiones deſcriptio 39
iaſponyx 77.1.31 (4.24
ibiga herba 53.2.58
ichthya 38.3.55
ichthyotera 41.3.56
ila ſiue ina 26.2.64
ilex gemina 56.3.37
ilia unde dicta 26.2.60
iligna 8.1.37
impetigo, oleę morb⁹ 14
ina 26.3.8 (2.9
infruniti 36.2.1
inis 28.1.24
innus ibidem 10
inulus ibidem 7
intuba apud Vergiliū qd fit 39.1.5
Iouis flos aut flāma 51.3.59
Iouis ſimulacri facies minianda locata à cenſoribus 72.3.39
ipes 14.2.8 & 67.1.53
iris, paſtillus 1.2.15
iſchades 21.1.47
iſon & iſion 61.4.47
italia unde dicta 30.2.52
iulus 20.4.19 & 26.1.60
& 29.1.33 & 41
iunix 30.2.59
iuramentū Ionū, Zenonis Cittiei, Socratis 37.3.47
iuriū genera q̄dā 30.4.29
ius nigrum ibidem 16
itrion, itricon 33.1.5
ixia & ixine differūt 44.2.8
ixias & ixos 49.2.35

Καλλιλαίας 14.2.27
καλλιστέφανος ib. 25
κέρας 28.1.3.6
κισσὸς 43.1.35
κίττωσις 67.1.64
κράμβη cur dicta 37.2.30
κρεπάλη 67.3.61 & 68.2.30

LAbruſca cur dicta. 67.3.29
lacca 4.1.29
lacertus & lacerta 28.4.31
lactarium opus 29.2.62
lactes 26.3.2
lactis diſcrimina 29.2
lactis ſpuma ibidē 46
lagana 26.2.63
lagonæ ibidē 56
lagonoponos ibidē
lada 12.4.13
ladanum ibidē
lāpretę unde dictę 69.3.55
lanaꝝ diſcrimina 30.1.6
lana uſta ibidē
lapathi 36.4.60
lapis philoſophoꝝ 69.4.7
lapis ranæ 25.2.4
laridum 30.2.45
larigna 8.1.37
larinæ ſues 26.3.22
larix 7.2.55 & 8.1.36
laſer 48.4.4
latagæ 0.4.29
latax ibidē
lauer 38.3.1
laurion 71.1.13
è lauro arborū ſola, uiris nomen impoſitū 9.4.20
laurus ducū, ut hedera poetaꝝ fuit ibidē 31
laur⁹ uictorię index ib. 35
lecithos 35.3.4
lecithopolæ ibidē 35
lecythus ibidem 61
ledon 12.4.13
legumina uñ dicta 35.1.59
leguminis appellationes, eodem 4.38
λείωμα 72.2.45
lens 36.1.44
lenticula ib. & 33.1.11
lepidium 42.2.55
lepiria 33.3.64
lepoꝝ noīa uaria 24.3.28
leſſum 34.2.31
leuce 50.1.29
leucoporon ſiue leucophæon 49.2.18
libellus de plantis, an Ariſtotelis 4.2.64
librale piri genus 18.1.15
lichen 26.3.60 EO. 4.3
liliū unde natum 50.1.63
linos 34.2.30
liquamen 25.4.21
liquiminarij ibidem 24
lirium 64.2.38
lithargyros 71.4.27
lix 75.2.61
lixiuium ibidem
lixiua ibidem
lixiuia ibidem
lixiuium muſtū eodē 3.3
locuſtaꝝ appellatiōes uariæ 27.3.6 &c.
locuſta, ſiue locuſtæ pes, herba 27.3.31 & 49
lomentū 51.1.58 & 72.2.37
lopas 14.1.65
lophiæ 15.2.36
lora 68.1.63 & 69.2.22
loricatio 72.4.26
lotometra 61.3.1
luma ſpina 45.1.6
lumariæ falces ibidem
lumecta ibidem
lupino adipe poſtes nouarum nuptarum inungebantur 30.1.61
luſſon 7.2.35
lutea herba 43.2.48
lutra unde dicta 24.4.38
lutum Punicum 73.2.6
lutum Venetum ibidē 9
lychnis 0.4.41
& 50.1.33 & 51.3.65
lyncurium 31.1.47
lyſiodi 11.2.20

MAeſon 27.2.63
mæſones ib. 58
mæſonia ibidem
magis 9.4.50
magmata 4.2.42
magodi 11.2.22
magydaris 48.4.15
maialis 26.3.28 (4.58
malleolus in homine 27
maloꝝ genera 17.3.49
malum 18.1.5
maltha 8.4.57 & 75.2.27
mamiras herba 56.2.5
manes 0.4.28
manna 4.4.61
marcipanes 31.3.18
marcianū unguentū ib. 19
marcipaſtilli ibidem
mariſcus 56.4.57
mariſcæ ficus ibidem
marongum uinū 68.4.36
maſtiche 7.4.3. & 19
maſtiche uñ dicat̄ 9.4.47
materſylua 54.3.62
mattya 9.4.41 & 44
maza 33.1.64 (2.3
mazaꝝ multa noīa eodē
mecaphroditos 58.1.52
meconium 57.4.59
medici mali uariæ appellationes 18.2.47
medimnus 22.1.18
melandryon 15.3.47
& 30.2.20
melanthion 5.1.63
melanthemon ibidē 65
melce 30.1.41 (54
melchius Liber pater 21.1
meleagrides 27.1.23
meleagrides qui primi habuerint eodē 2.3
mel Hircanum 31.2.28
meliche 21.1.54
melichrus lapis 76.3.46
melicraton 69.3.14
melitis lapis 76.3.48
melle Pōpeij cohortes interfecti 31.3.6
mellis inuentor 31.2.34
mellis natura ibidē 11
mellis uſum quis primus demonſtrarit ibidē 36
mel probum uitioſo additum, ſidet 5.3.23
mellum 6.1.23
mēſa Ciceroniana 18.3.27
menſæ citreæ unde olim factæ ibidē 26 & 64
mergi Grece quomodo dicantur 26.4.54
metaceras 69.3.17
metopiū 5.1.25 & 49.1.53
metops 49.1.53
mices 14.1.65
miliariū, uas 34.2.14
miliariæ aues ibidē 22
milij appellatiōes ib. 17
miliū unde dictū ibidē
millepeda 26.1.64 EO. 2.1
μιμαίκυλον 20.2.25
miniū 72.3.38
miniū ſecundariū eo. 4.5
miniū inter uenena ib. 30
mithridation 50.4.28
mola ſalſa 33.1.17
mollugo 64.2.60
molluſca nux 18.2.26

molyza

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

molyza 40.4.44
mora quomodo candida fiant 20.4.43
moria 14.2.23
morochthus lapis 76.3.50
μόχος 30.2.61 EO.3.3
μόχευμα ibidē
mulieres arborum cortices 15.2.3
mulsa aqua 69.3.14
mulsum, & illi⁹ utilitas ib.
mulus 28.1.9 (2
murcius mons 44.3.58
muris nomen multis cōmune animalib⁹ 29.2.4
muria ex thymo 26.1.5
muriæ haustu conuiuę olim multati 74.4.58
murrina 68.1.53
murta 16.4.3
murtatum, farciminis genus ibidem 4
musæa 74.2.2
muscilion herba 3.4.57
musearij 74.2.2
musiciū opus ibidē
mustea 17.4.38.
& 18.1.27 ib.44
mustelæ nomē multis cōmune aialibus 29.2.4
mygales siue myogales cur dicatur eodē 1.57
myla herba 61.1.58
mylacrides 27.1.62
myna 30.4.25
μύρα cur dicta 5.2.51
myracopa eodē 4.13
myricæ & lienis dissidentia 11.4.9
myrobalanus 15.4.53
myromata 5.3.6
myrrha 0.1.33
myrrha à medicis quomodo scribat̃ 6.4.29
myrsinæ 16.4.17
myrtæ ibidē 32
myrtatū obsoniū ibidē 7
myrtidanū 17.1.47 & 70.2
myrt⁹ pacifera 16.4.9 (22
mysi unde dicti 15.1.15
myson ibidē 14
myxa 19.4.44
& 23.3.65 & 49.3.42

NArcissus unde dicatur 64.2.17
nardi anceps medicina 2.1.17
nardo principatus in unguētis apud ueteres stetit 1.4.55
nasturtiū unde dictū 41.1
naucū 14.1.23 (14
naucifacere ibidē 24
nautea herba 53.2.13
naxus 59.2.36
necta 30.4.44
nectar 69.3.11
nelinos 34.2.29
nenuphar 4.3.7
net 3.4.56
nicolai caryotides 16.1.31
niuatio 67.1.62
nuces 18.1.4
nux Indica 5.3.60
nux iuglans cur regia & caryon dicta 20.3.22

OBryzū aurum 77
Ocæ siue auccæ (3.39 30.3.15
ochra 72.3.20
ochri 35.2.34
ocimū & eius natura 40.1
ocymū ibidē 2 (15
odynolyon 22.3.46
œnutta 33.2.10 & 61.4.12
œsypus & œsypū 30.1.18
offa 33.2.20
officinæ taxant̃ 56.2.22
officinæ quo cardamo utantur 1.4.45
olea pacis index 9.4.34
ὠλεσίκαρπος salix 13.4.41
oleū Aegyptiū 6.3.41
oleū Aegyptiū cādidū ib.
oleum Mineruæ dicatum 5.2.64
olus, & unde dictū 37.3.54
olynthi 22.1.30 & 35
olyra 33.4.7
omphacium 4.3.38
ὄμφαξ ibidē
oniscos piscis 26.2.2 ib.12
onobleton 37.1.47
onos 26.1.57 EO.2.1
& 27.3.7
onychipuncta 77.1.30
onyx 76.4.15
oogala 29.2.60
ooscyphium 27.2.52
ophion animal 28.1.2
ophis herba 41.4.8
ophrys 56.2.53
opinais 4.3.7
opion 57.4.61
ὅπλα ungues 26.3.58
opora 17.4.57 & 62
oporotheca ibidē 61
orchitis 14.2.14
orichalcū 71.3.6
origani multa noia 45.3
oschos 30.3.11 (42
ossifragus alienos alit fœtus 27.3.54
ossifragus & ossifraga differunt ibidē 59
ὄσρια 22.4.65
ὀσρεῖα ibidem 63
othonna herba 42.3.62
oua quæ optima, & quæ pessima 27.2.33
oua requieta ibidē 51
ouo persusa, non ardent 27.2.46
ouorū discrimina ibidē 10
oxigarum 26.1.19
oxiliparon ibidē 29
oxiporum ibidē 21
oxybaphus 41.4.36
oxygala 29.3.32 EO.4.50
oxyngos Grecis axungia dicitur 30.2.33
oxyphœnice 16.1.65

PAederota 44.4.53
pædotribæ 5.3.44
pala 71.1.45
palma uictoriæ symbolum 15.4.34
palma in uite 67.1.40
palmesia uina 68.4.2
panaces 47.1.60
pandura 9.4.13
panicū durantissimū 34.2
paniculæ 0.4.63 (35
panificij nomina & genera 32.2.15
panis genera eodē 3.16
panis unde dicat̃ eo.4.14
panos, phanos 15.2.35
pantolmi⁹ pastillus eo.4
pappus 19.4.20 (13
parachyma 68.2.44
parcus auicula 27.4.37
parous 24.2.40
paropsis 9.4.55
parthenion triplex 56.1.32
passerculi appellationes. 27.4.28
passū unde dictū 68.1.48
pastinaca insectū 24.4.1
pastinacæ morsus remedium 24.3.63
patella, fici morbus 14.2.2
πάῶς 4.4.28
pauones qui primi habuerint 27.2.3
pauonis uocabula ibidē
pedaliū 54.1.37
pelanos 33.1.22
pelię & peliades 30.4.62
pelles dossuarię 29.2.18
pellis Chalcedōia 26.4.50
penicilli 75.4.7
penis ibidem
penita ossa ibidem
pentamyron 5.4.16
peplis 65.1.11
peratica herba 17.3.41
perdicion quæ sit 56.1.23
perdicū nomina 30.4.2
perdicū genera ibidē 5
persicaria 41.2.56
petalides sues 26.3.22
petalismus 14.2.47
petasati 61.1.8
petasones ibidē
petasus ibidē
petilus 54.1.4
petiolus 30.3.7
peucedanum quale ostendant officinæ 48.3.27
phalangiorū multa genera 28.2.54
phalangia eodē 4.18
phalangiarij ibidē 25
phalanx ibidē 20
pharicon 2.1.23
pharmacū Indicū 41.2.4
pharmacū Medicū ibidē
phascades 30.4.54
phasiani uariæ appellationes ibidē 8
phasioli 35.2.34 & 36.2.10
phaulia 14.1.5
phellandryon 51.4.59
phellodrys 15.1.53
phellos eodē 2.2
philtron 47.2.36
philyra 12.3.31
φλεύφν 54.3.31
phlœon ibidē 18
phlœon Bacchus unde dictus ibidē 32
phlogis 51.4.2
phœnicobalanus 15.4.54
phœnix ibidē 65
phœnix unguentū 5.4.50
phoinę uestes 54.3.24
picea à pinu differt 7.1.7
picerion 29.4.41
πιλὸν 67.3.60
pinguitudo Latine dicitur 30.2.27
non piguescentia ibidē 9
pinnula 33.4.57
pinū eodē 3.67
Pisces ægroti in piscinis quō recreent̃ 47.4.32
pisces quo pacto alliciantur 44.1.1
qui pisces quibus dijs sacri 24.4.21
piscitij marini tria genera 26.1.37
pison 2.1.19
pistica nardus 6.3.52
pittosis uel pittotois 41.1.5
pix quomodo cōficiatur 8.2.57
placentarū genera 34.3.41
plantago 38.2.42
platanus à Xerxe muneribus donata 10.1.24
platanos, uasis genus ib.
plastinx 0.4.31 (37
plenes 15.4.63
plumbago 71.4.12 & 21
plumbum ibidē 2.3

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

plysma 72.3.58
pnicton 27.2.23
polenta 33.1
pomum 18.1.6 (17.4.56
pomum generale nomen
pomũ quare dictũ ib. 61
porcelli lactentis nomina
porceta 26.3.10
porcus qd eo.3.13 (26.2.41
porrigo quid 3.3.56
portis & portax 30.2.56
posca 70.1.1
potionũ in cõuiuījs præfationes 67.4.60
potos 70.3.52
præsagia 28.3.57
& 29.1.46 & 50.3.62
pramnium uinum cur dictum 68.2.38
prassocurides 40.3.26
premnos 14.1.13
proca 27.4.64 &c.
πρόχυμα 75.3.4
proconium 33.1.59
procõnesus uñ dicta 28.1
protropos 68.1.27 (2
& 69.1.14

PROVERBIA.

ἀκάνθιος τέττιξ 27.3.4
arabicus tonarius 11.2.57
cõchylia, uiduarum cupediæ 23.3.18
δασύπους ὤν, κρέως ἀπρθυμεῖς 24.3.58
τὸ ἐν λαχάνοις πίπτειν 36.2.6
τὸ ἐν φακῇ μύρον 36.1.57
ficum ficum, panem panem dico 21.4.29
ficũ post piscem, legumina post carnẽ ibi.27
gallinaceos amantibus, ficum ne serito ibidem
ἢ πέντε πίνειν, ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα 67.4.37
κλημάτις αἰγυπτία 54.2.10
indigere apio 47.4.42
lentem laudat 36.1.55
nasturtiũ ede 41.1.15 (11
nihil cũ amaracino sui 6.3.
nodũ in scirpo q̃ri 57.1.19
nullum ferculum sacharo corrumpit 31.3.27
repetita brassica nedũ nocet, etiã occidit 37.2.33
salsamentũ putre, cunilã bubulã desiderat 25.3.30
salsamẽta simul ignem uident, cocta sunt ibidẽ
σαρδώνιος γέλως 42.3.38
χοινίκιον μεμιλτωμένον 57.1.21
χοινοβάτης ibi.30
uellus asininum 69.2.10
uinum medium, caninũ prandiũ ibi.8 & 67.4.13
psenes 21.4.61
pseudargyron 71.3,4
psyϛ, psoæ & psęę 26.2.52
psyctalia 21.2.17
pulegiũ cur dictũ 45.4.14
puls 33.3.65
puls Syriaca 19.2.30
pumicis duo significatus
punici mali uariç (74.1.65 appellationes 16.2.61
punicum malum cur dictum ibidẽ 30 (53.2.64
pupula siue pupilla herba
purpuræ usus ab Hercule institutus 54.4.63
purpurissum carpasinum siue carmasinum cur dictum 55.1.1
pyanum 33.1.12
pyos & pyon 29.2.58
pyralides, pyroti siue pyraustæ 71.2.50
pyrethrum 41.4.29

Quercus in mari glã diferæ 14.3.59
querc⁹ perpetua fronde ibidem 51
querq̃tulana porta eo.4
qusquiliæ 55.1.31 (40
quisquilium ibidem

Radix cãdida apud Hippocratẽ quæ sit 41.4.11
raia 38.3.51
rantium pomũ 71.2.2
raphanus uitib⁹ inimicus
raphys ib.6 (36.3.42
rapina eodem 2.57
rapitium ibidem
rapũ unde dictũ eodẽ 3.6
raudera & raudusculа, siue raudusculana porta Romæ 71.1.65
raudũ siue rodũ æs ibidẽ
requieta oua 27.2.51
rhodiaca olla 13.1.5
rhodonia ibidem 1
rhoduntia patella ibidem
ῥοιὰ .ᾶς 16.3.11
ῥοιᾶς .ἄλλος ibidẽ
ῥύπος 4.4.7
rhyton 28.1.39
ricinus 64.3.39
roboris quatuor gña 14.3
robur 71.2.37 (37
roratio 67.1.62
rosa q̃uo adrubuerit 13.2.
rosalia eodẽ 1.25 (20
rosa præcox q̃uo fiat ib.64
rubeta 25.1.59
rubetra 9.4.61
rubigo 71.2.35
rumex 36.4.55

Sagda 5.3.30
salamandra 28.1.17
salaria uia 74.2.61
sales ibidem 60
salgamum 18,1.1
salgamanus ibidem 2
salinare 70.3.55
salicastrum 65.4.1
salinas quis primus instituerit 74.2.62
salis uaria genera ibi.35
salsamentũ, & eius multa genera 25.3.17
salsamentũ elephãtinũ ib.
samara 10.4.8 (32
sandalorũ tria gña 5.3.62
sandix Indica 55.1.23
sandyx 71.4.48
sanguiculus 30.4.14
& 25.4.16
sanguis q̃uo sistẽdus 20.4
sansæ 14.1.21 (56
sansarīj ibidem 26
santerna 71.2.55 & eodẽ 3.9
sapa 68.1.11
saperda 25.3.40
sarcophag⁹ lapis 75.4.63
sardianus mundus 5.3.27
sardianę glandes 15.2.44
sardoa herba 42.3.32
saron 14.3.40
saronicus sinus ibidẽ
& eodem 4.24
satyrion 52.1.14 & 38
satyrismos ibidẽ 36 & 47
satyriasis ibidem
saura 28.4.30
scabiosa herba quę 54.3.39
scabies fici morbus 14.2.9
scãdicis descriptio 39.4.37
scaphus 35.4.50
scari duplices 26.2.11
schen 57.1.51
schœnis Venus cur dicta
scincus 29.1.13 (57.1.44
scirpus quo in genere constituatur 57.1.6
scissima fagus 15.1.16
sclauolæ 14.1.51
scolopẽdra cimices suffitu necat 26.1.54
scolex 71.2.34 & 43
scordum à scordio differt 40.4.33
scorpiuron 66.2.40
scropha 26.3.10
scrutea 35.3.28
scrutũ ibidẽ 13 & 34.2.4
scytale 24.2.33
secaculis herba quę 10.2.30
secos 14.2.26
secula 51.3.50 (63
securidaca cur dicta 52.1
sedo Glaucus immortalitatẽ consecutus 60.1.31
seliquastrum 41.2.52
senna 65.1.9
seps 26.1.64. 28.4.48 ib.56
sequior sexus 29.3.26
seres uermiculi & populus 34.2.36
serilla 64.1.6
serra unde inuenta 50.1.20
seuũ, eorum quæ nõ ruminant 30.1.51
sida 52.4.53
side 16.3.3
silago 38.3.63
sil 72.1.61
silatum 72.2.57
siligo 33.4.7 &c.
silphīj utilitas 48.3.58
sinapismus 41.1.4
sisarum 36.4.39
siticines 11.2.64
smilax quæ sit 15.2.19
smynthius Apollo cur dictus 29.2.26
smyrna 0.1.34
socioli 35.1.39
solstitiales herbę 45.4.23
spadices 16.1.4
spatha 15.4.63
spathe 5.4.49
spathiuros 24.2.42
sphæritis 41.3.46
sphecle 75.2.11
sphragis 73.2.34
spina Calabrix 13.3.13
spinarũ genera ibidẽ 24
spondylio 30.3.41
spolia 32.4.55
spongia 74.2.20 & 77.2.36
squama 3.3.62
στῖς & alia ei⁹ noĩa 30.1.64
στάχυς Galeno quid 2.1.46
στέαρ & aliæ eius appellationes 30.1.64
stellare 28.2.49
stellatura & stellionatus unde ibidem 42
stellio 28.1.30
stephanoma 61.3.16
stilago 38.3.64
stion 54.3.47
stipa ibidem 36
strepte 14.2.29
strobili 7.3.27
strobi 0.2.19
strios 35.1.13
strusetani ibidem 12
strutheum 41.3.19
struthion ibidem 17
stypos & stypion 54.3.43
styraces 0.1.56
suber 15.2.4
succida lana 30.1.8
succidia ibidem 5
succinum 31.1.64
suẽ p̃cipue alẽtia 26.4.32
sues larinę eodẽ 3.22

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

sues petalides ibidem
suis uariæ appellationes eodem 2.38
sulfur quid 74.1.22
susa unde dicta 6.1.61
suson ibidem
suũ anginæ peculiare remedium 54.4.16
sycia 39.1.62
sycites Liber pater 21.1.56
sycomora 56.4.60
sycotossus 26.4.30
symphoniaca herba 17.2
syria herba 6.2.43 (53
syrium eodem 1.56
syrmæa 36.3.45
syrnea ibidẽ 51
syrupa 6.1.60
syrupi unde dicti ibidẽ

TAlus in sue 27.4.57
tamanrindi 16.1.64
tamisos 30.1.35
taratantulæ 28.1.36
taricha oua 27.2.30
tauræ 30.2.53
tauri ibidẽ 56
teda 7.2.62
telephion apud Theocritum quid 38.1.15
telephion, cõmune multis herbis nomẽ 43.3.1
teramos 35.4.18 & c.
termes 14.2.11
tetragnathus 28.3.18 & 24
tetralix 11.4.35
tetrox auicula 23.1.25
τέτιγες 27.2.56
τευθίς 24.4.13
thaleæ 14.1.46
thali ibidem
theamedes lapis contraria magneti natura 76
thericlei calices 7.4.64 (3.1
thunni 14.4.5
thurio siue thursio 24.4.63
thus unde dicatẽ 0.3.47
thya arbor 18.3.43 EO.4.4
thymbra 46.2.4
thyomata 5.3.4
tibię ludicrę 19.2.60
tibię elephantinę ibidẽ
tibiarũ genera 11.2.16
tibicines ibidẽ 14
tinnunculi aues 34.2.25
tineę quomodo abigendę 48.2.17
tipha 33.3.26 ib.31 & 51.2.8
σακταλίζειν 32.4.36
tragos 33.4.61
tragos, uitis morbus 67.1.55
triblion 9.4.55
trimma 70.2.29 EO.3.37
tritici discrimna multa 32
tritici genera eo.3.10 (1.29
triumphantium corpora minio lini solita 72.3.41
σοίπυλις 40.4.41
trogetes arbor 18.3.41 & eodem 4.4
trophalis 29.2.40 EO.
tropia 69.2.35 (3.10
typhodes 33.3.64

VAgina 32.1.18
uappa 69.4.53
uenenũ terrę 44.1
ueneris somnia quõ inhibenda 71.3.37 (5
uenus uirorũ quomodo inhibenda 60.4.58
uerbena 57.2.56
uerbenę effectus à magis crediti eodem 3.10
uerbenę, frõdes omnes sacrę purę́que, dictę ibi.2
uermiculum 55.1.25
uermiũ uarię appellationes 29.1.31 & 74.2.17
uescę 28.4.15
uestis monocoros, dicoros, tricoros, tetracoros pentacoros 56.3.62
ueteramenta 26.4.42
ueteratores uñ dicti ib.
uibones 53.4.47
uicia unde dicta 67.1 44
uictus gẽtium quarundã ante panis usum 19.1.26
uincaperuinca 63.1.46
uina circũcidanea siue circũcisita 69.2.45
uina pręliganea ibidẽ 43
uina spurca ibidẽ 38
uinũ autites ibidẽ 27
uinũ βιαῖον ibidẽ 14
uinũ Chium eodẽ 1.3
uinũ dubium eodẽ 2.41
uinũ phthoriũ quõ fiat, & ad quid prosit 70.4.9
uiolarũ genera 51.4.5
uiola unde dicta ibidẽ 32
uippa 72.2.65
uisci confectio 49.3.17
uisci genera eodẽ 2.51
uitelli in ouo uarię appellationes 27.2.48
uitis ubi primùm nata 67 2.26
uitis ubi & à quo primùm sata 69.1.9
uitis unde dicta 67.1.38
uitiũ genera multa ib,16
uitulamen 30.3.4
uiuiradix ibidem 6
unctores & reũctores 5.3
unguen 30.2.31 (43
unguenta amaracina 6
unguẽta Veneri dicata 5.2.63 (2.56
unguentarij à Lacedæmonijs urbe pulsi ibidẽ 58
unguenti nomẽ quis primus usurparit ibidẽ 65
unguentũ Aegyptiũ 6.3.38
unguentorũ noĩa 5.3.8
unguentũ prætiosum uilí infusum, natat ibidẽ 22
unguentaria nux 64.1.65
ungues in rosa 13.1.23
uoci ficus officiũt 21.4.23
uoluoces 78.1.38
uolupia 50.2.4
uria 30.4.56
urinatorium 23.2.13
urosci 0.1.55
uruncus 32.1.24

Xylaloë 3.4.64
xiphias herba à lõchiti differt 55 (2.9
xiphias piscis ibidem 24

Ὑδρέλαιον 4.3.48
ὑπέρωρος 0.1.22
ὑσγινοβαφῶν 57.4.23

ZAcelides 36.3.2
zapetion 3.4.53
zygia 8.1.62
zythi appellationes uariæ 33.2

F I I N S.

LOCORVM

IN HERMOLAI COROLLArio sparsim apud autores uel restitutorũ in melius, uel scitius explicatorum, catalogus.

Aeliani Folio 19. columna 1. linea 23
Aëtij 19.2.14 & 20 3.18 & 34.1.61 & 63 4.23
Ambrosii 23.3.62
Apuleij 43.2.46
Aristotelis 21.4.60 & 31.2.26 & 50.3.4 & 55.1.7
Ausonij 25.4.53 & 26.1.1
Autorum quorundam 14.2.58
Catulli 37.3.57
Columellæ 18.1.62 & 28.1.10 & 33.3.36 & eodem 4.38
& 34.3.5 & 46 2.20 & eodem 3.12 & 51.2 22 & 11
4.14 & ibidem 45
Diodori Siculi 34.1.27 & 9.2.7
Dioscoridis 1.3.6 & ibidem 9 & 2.1.55 & 2.2.33 eodē
3.46 & 4.2 32 & 9.2.5 & 13.4.7 & 27.3.10 & 38.3
4 & 40.4.26 & 42.3.20 & eodē 4.31 & 43.2.46
& eodē 3.58 & 51.3.12 ibidē 33 & 54.1.48 & 55.4.10
ibidē 46 & 65.1.56 & 0.1 24
Festi 56.3.3
Gelij 17.3.34 & 36.1.59
Hieronymi ad Demetriadem 3 4.46
Hippocratis 7.4.4 & 20.4.45 & 21.1.9 & 57.2.14 &
60.2.33
Homeri 18.3.54 & 30.4.64 & 46.1.42
Imperialium legum 74.2.7
Iulij Capitolini 74.2.12
Iulij Pollucis 4.4.12 & 6.3.2 & 33.1.14 & 69.3.20
Nicandri 28 4 37
Palladij 33.1.56 & 7.3.17 & 8.3.47
Pauli Aeginetæ 1.2.11 & 53.3.9
Plinij Iunioris 44.3.60
Plinij Secũdi 1.3.35 & 1.4.26 & 2.1.29 & eodē 2.12 ibi
dem 37 ibidē 39 ibidem 44 ibidē 54 & 3.2.59 &
4.4.56 & 6.1.24 & 5.1.22 Eodē 2.2 & 0.1.9 & eodē
4 12 & 7.2.14 Eodē 3.47 & 13.1.4 EO.2.4 EO.4.30
& 17.2.62 Eodē 3 42 & 24.3.48 & 29.1.8 Eodē 3
35 & 38.4.59 & 42.1.58 & 44.4.36 & 46.3.41 ibi.
61 & 47.1.35 & 51.1.54 & 52.3 1 ibidē 42 & 53.2.18
ibidē 24 & 54.2.55 & 56.1.51 & 56.3.14 & 58.2.6 ib.
10 & 59.1.57 & 61.1.16 & 65.2 63 Eodem 3.7 & 75
1.56
Plauti 26 4.26 & 33.4.47 & 34.3.29 & 54.1.41
In Cassina 67.4.15
Persa 35.3.26
Pœnulo 57.1.25
Truculento 37.1.41
Plutarchi 4.1.52
Spartiani 23.3 14
Statij 31.4.1
Strabonis 28.1.26 ibidem 34
Theodori Gazæ 29.1.54 & 38.3.55
Theophrasti 6.4.36 & 11.1.56 & 12.2.35 & 21.2.2 & 38
4.59 & 47.4.57 & 48.2.21 & 51.4.43 & 56.1.46
& 64 4.28 & 70.4.17
Vitruuij 23.2.8 & 69.1.15
Varronis 26.4.10 & 28.1.10 & 30.3.18 & 48.4.63

ERRORVM ATQVE LAPSVVM AB EODEM HER

molao apud uarios depræhensorum, ac eximio quodam candore annotatorũ, breuis elenchus.

Apuleij 1.3.1
Arabum 6.3.13 & 0.2.1
Cornelij Celsi 63. 4.12
Domitij Calderini 3.2.21
Domitij Veronensis 68.4.64
Georgij Tiphernatis 41 2.54
Grammaticorũ Græcorum 20.2.24
Lactantij grammatici 61.1.11 & 46.2 38
Laurentij Vallæ 12.3.55 & 36.3.49
Laurentius Valla notatur 1.4.27
Macrobij 20.3.44 & eodem 4.2
Mauritanorũ, uel eorũ interpretum 59.1.65
Medicorũ error, parthenion Artemisiam censenti-
Eorundem 0.4.34 (um 52.3.58
Eorundem, arisaron asaron dicentiũ 41.4.63
Nigidij, quē tamen & Varro & Dioscorides sequũ-
tur 42.3.15
Officinarũ, casia myricæ radice pro casia odorata
Plinius notatᷣ 1.4.10 & 54.2.51 (utentiũ 11.4.21
Plinius defenditur 24.3.48 & 76.3.65
Plinius deceptus 44.2.6 & 50.3.14 & ibidē 16
Politianus uindicatur à calumnia 41.3.23
Quorundam error de acetario herba 40.1.59 Itē
Anemion non phenion, sed fremium scribentium
42.3.47 Item de
Atriplici 37.2.18 Item,
Attages, nõ attagenas dici debere aues, cõtra Var-
ronis & Gellij autoritatē 30.4.10 Item,
Chamælæã & thymelæã cum daphnoide cõfun-
dētium 65.2.1. Itē de
Citreis mensis 18.3.64 Item de
Corruda 38 2.13 Item
Dorcen & dorcadem distinguentiũ 28.1.28 Item,
Hinnulos ab innulis distinguentiũ 28.1.16 Item,
Hyssopum pro œsypo capientiũ 30.1.26 Item,
Lepidium raphanũ dicentium 42.3.4 Itē de
Locustis, quarũ sacræ meminerunt literæ 27.3.20
& 43 Item
Mastichen à silphio non separantiũ 7.4.34 Item,
Passerinã anagallida existimantiũ 42.4.38 Itē de
Pede gallinaceo herba 61.1.55 Item de
Pyrethro 41.4.29 Item de
Serpentibus quæ à neotericis præsertim Arabibus
traduntur, friuola esse 24.3.3 Itē de
Thya apud Homerum 18.3.55 Item
Thymũ pro cepa syluestri capientium apud Ari-
stophanem 40.4.8
Seruius notatᷣ 30.2.27 & 45.1.9 & 7.3.57
Seruius defenditur 57.4.13 & ibidem 24
Strabonis aliorumq́ 3.2.13
Strabonis Interpretis 26.2.18 & 27.3.17 & 56.7.4 & (68.4.61
Theodori Gazæ 7.1.39 ibidem 59 Eodē 4.22 & 17
2.15 & 19.4.22 & 36.4 8 ibidē 9 & 44.2.6 Eodē 3
34 & 52.1.21 ibidē 25 & 57.2.35 & 58.3.11 Eodem 4
14 & 65.3.55

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ΠΕΔΑΚΙ-ΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΥΛΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΑΝΑ-
ζαρβέως περὶ ὕλης ἰατρικῆς,
ΒΙΒΛΙΟΝ
ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΟΛΛΩΝ ΟΥ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων συνταξαμένων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως, καὶ δοκιμασίας φίλτατε Ἄρειε, πειράσομαί σοι παραστῆσαι μὴ κενὴν, μηδὲ ἄλογον ὁρμὴν ἐσχηκέναι πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν. διὰ τὸ τοὺς μὲν αὐτῶν, μὴ τετελειωκέναι, τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος, ἐπ' ὀλίγον ἥψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας, τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παράδοσιν, οὐ μὴν, οὐδὲ τῶν μεταλλικῶν, ἢ ἀρωμάτων ἐμνημόνευσαν. κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἰατρός. οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεστράφθαι, πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας, καί τινας βοτάνας ἀπαρασημάντους εἴασαν. πλὴν τοῖς μὲν ἀρχαίοις μαρτυρητέον μετὰ τῆς ὀλιγότητος τῶν παραδοθέντων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν προσπαραλαβοῦσι. τοῖς μέντοι νέοις οὐ συγκαταθετέον. ὧν ἐστι Βάσσος ὁ Τυλαῖος, καὶ Νικήρατος, καὶ Πετρώνιος Νίγερ τε καὶ Διόδοτος, ἀσκληπιάδαι πάντες. οἱ τὴν μὲν πᾶσι σύμφυλον καὶ γνώριμον ὕλην, ἠξίωσαν ἐπὶ τοσὸν ἀναγραφῆς ἀκριβοῦς. τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδοσαν. οὐ τῇ πείρᾳ τὴν ἐνέργειαν δυνάμεως καὶ δοκιμασίας αὐτῶν κανονίζοντες. τῇ δὲ τῆς αἰτίας κενοφωνίᾳ, εἰς ὄγκον διαφορᾶς ἕκαστον αὐτῶν ἀναφέροντες μετὰ τοῦ καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἀναγράφειν. ὁ γοῦν διαπρεπὴς δοκῶν εἶναι ἐν αὐτοῖς Νίγερ, τὸ εὐφόρβιον φησὶν ὀπὸν εἶναι χαμελαίας, γεννωμένης ἐν Ἰταλίᾳ. καὶ τὸ ἀνδρόσαιμον, ταὐτὸν ὑπάρχειν ὑπερικῷ. ἀλόην δὲ ὀρυκτὴν ἐν Ἰουδαίᾳ γεννᾶσθαι. καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια πλεῖστα παρὰ τὴν ἀλήθειαν ἐκτίθεται ψευδῶς. ἅπερ ἐστὶ τεκμήρια οὐκ αὐτοψίας, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακουσμάτων ἱστορίας. ἥμαρτον δὲ καὶ περὶ τὴν τάξιν. οἱ μὲν ἀσυμφύλους δυνάμεις συγκρούσαντες, οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα ἀναγράψαντες. διέζευξαν τῆς ὁμογενείας, τά τε γένη καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ὡς διὰ τοῦτο ἀσυμμνημόνευτα γίνεσθαι. ἡμεῖς δ' ὡς ἐστὶν εἰπεῖν, ἐκ πρώτης ἡλικίας, ἄληκτόν τινα ἐ-

PEDACII DIOSCORIDAE ANAZARBEI DE medica materia, Liber Primus, Interprete MARCELLO VIRGILIO, Secretario Florentino.

POST MVLTOS NON ueteres tãtum ſed iuniores etiã, qui de medicamentorũ cõfectionibus, uiribus & probatione ſcripſerunt, conabimur & nos chariſſime Areę de nobis id tibi oſtendere, nõ uano nec ſine ratiõe ſtudio idem hoc negotiũ ſuſcepiſſe: propterea ꝙ eorũ alij rem nõ abſoluerũt, alii ex hiſtoria plurima tradiderũt. Bithynus ſiquidẽ Iolas & Tarẽtinus Heraclides, relicta penitus herbarũ doctrina, tantiſp in hac re occupati ſunt. Nec metallicorũ odoramẽtorũq; omnes meminerũt. Herbarius præterea Crateias & Andreas medicus (hi enim cæteris omnibus diligẽtius hãc partẽ tractaſſe uidenť) utiliſſimas radices multas, herbaſq; aliquas indeſcriptas reliquerũt. Veruntñ pro antiquioribus teſtandũ illud eſt, in paucis quæ tradita ab eis fuerũt, qđ exactũ erat, eos tradidiſſe. Iunioribus aũt nequaꝗ aſſentiendũ, ex quorũ nũero Tyleus Baſſus eſt, Niceratus, Petronius, Niger ꝗ & Diodotus, Aſclepiadæ omnes, qui cõmunẽ notãq; oĩbus, & in uitæ humanæ uſu quotidianã materiã exacta deſcriptione dignã exiſtimãtes, medicas remediorũ uires, & probationes in decurſu tradiderũt: nõ experiẽtia rerũ uires, probationes & efficaciã metiẽtes, ſed uano de cauſis ſermone, uſq; ad cõtentionis tumorẽ ubiq; rẽ extollẽtes, & alia pro alijs aliqñ deſcribẽtes: Siquidẽ qui inter eos excellere Niger uideť, euphorbiũ ait oleaſtelli herbæ in Italia naſcẽtis, liquorẽ: & androſemon eandẽ hyperico eſſe: & aloëm in Iudęa foſſilẽ naſci. Pluraq; alia his ſimilia, lõge à ueritate falſoq; expoſuit: quę omnia eius hominis indicia ſunt, qui nõ præſenti inſpectiõe & oculatus iudex, ſed ex hiſtoria aliorũq; traditiõibus ea docuerit. Peccauerũt præterea & in ordine, coniungẽtes alij quę diſconuenirẽt: alij ex literarũ ordine deinceps deſcribẽtes, generaq; & poteſtates eorũ à cõgeneribus ſuis nõ ob aliã ſanè cauſam diſiungentes, quàm ut facilius eorũ meminiſſẽt. Nos aũt à prima ferè iuuẽtute indefeſſo quodã cogno-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

χοντες τὴν ἐπιθυμίαν περὶ τὴν τὴν γνῶσιν τῆς ὕλης, καὶ
πολλὴν γῆν ἐπελθόντες. οἶσθα γὰρ ἡμῖν στρατιωτι-
κὸν τὸν βίον, συναγηόχαμεν τὴν πραγματείαν
ἐν ἓξ βιβλίοις σοῦ προτρεψαμένου. ὧν καὶ τὴν σύν-
ταξιν ἀνατίθεμεν. εὐχάριστον ἐκπληροῦντες πά-
θος. δι᾽ ἣν ἔχεις πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν. φύσει μὲν
πρὸς πάντας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰ-
κειούμενος. μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους. ἰδι-
αίτερον δὲ πρὸς ἡμᾶς. δεῖγμα δὲ οὐ σμικρὸν τῆς
ἐν σοὶ καλοκαγαθίας, καὶ ἡ τοῦ κρατίστου Λικινίου
Βάσσου πρὸς σὲ διάθεσις, ἣν ἔγνωμεν συνδιά-
γοντες ὑμῖν. ἀξιοζήλωτον τὸ περὶ ἀμφοτέρων ὑ-
μῶν πρὸς ἀλλήλους εὔνουν ὁρῶντες. παρακαλοῦ-
μεν δέ σε καὶ τοὺς ἐντευξομένους τοῖς ὑπομνήμα-
σι, μὴ τὴν ἐν λόγοις ἡμῶν δύναμιν σκοπεῖν, ἀλ-
λὰ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι μετ᾽ ἐμπειρίας ἐπιμέ-
λειαν. μετὰ γὰρ πλείστης ἀκριβείας τὰ μὲν πλεῖστα
δι᾽ αὐτοψίας γνόντες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώ-
νου τοῖς πᾶσι καὶ ἀνακρίσεως τῆς παρ᾽ ἑκάστοις ἐπι-
χωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ τάξει
διαφόρῳ χρήσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς δυνάμεις
ἑκάστου αὐτῶν ἀναγράψασθαι. ὅτι γε μὴν ἀναγκαῖ-
ος ὑπάρχει ὁ περὶ φαρμάκων λόγος, παντί που δῆ-
λον συνεζευγμένος ὅλῃ τῇ τέχνῃ. καὶ τὴν ἀπ᾽ αὐ-
τοῦ συμμαχίαν ἀήττητον παντὶ μέρει παρεχόμε-
νος. καὶ διότι δύναται αὔξεσθαι κατά τε τὰς σκευ-
ασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν παθῶν πει-
ρασμούς, πλεῖστα συμβαλλομένης τῆς περὶ ἑκά-
στον τῶν φαρμάκων γνώσεως. προσπαραληψόμε-
θα δὲ καὶ τὴν συνήθη καὶ σύμφυλον ὕλην, ἵνα ἡ
γραφὴ γένηται τελεία. πρὸ πάντων οὖν φροντίζειν
τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἑκάστου κατὰ τοὺς οἰ-
κείους καιροὺς προσήκει. παρὰ γὰρ δὴ τούτους ἢ ἐνερ-
γεῖ, ἢ διεξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα. αἰθρίου γὰρ ὄν-
τος τοῦ καταστήματος συλλέγεσθαι δεῖ. μεγάλη γὰρ
κἂν τούτῳ ὑπάρχει διαφορά, τοῦ αὐχμῶν ἢ ἐπόμ-
βρων γενομένων τὴν συλλογὴν ποιεῖσθαι. ὥσπερ καὶ
τὸ ὀρεινούς, καὶ ὑψηλούς, καὶ διαπνεομένους, καὶ ψυ-
χρούς, καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους. ἰσχυρότε-
ραι γάρ εἰσιν αἱ δυνάμεις. αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς, καὶ
καθύγροις, καὶ κατασκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις,
ἀτονώτεραι κατὰ τὸ πλεῖστον. καὶ μᾶλλον αἱ μὴ
καθ᾽ ὥραν εὐκαίρως συλλεγεῖσαι, ἢ δι᾽ ἀσθένει-
αν ἐφθικυῖαι. οὐκ ἀγνοητέον μέντοι, ὅτι πολλά-
κις ταῦτα παρὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ παρὰ
τὴν σύγκρασιν τοῦ ἔτους, τάχιον ἢ βράδιον ἀκμά-
ζει. ἔνια δὲ καὶ παρὰ τὴν ἑαυτῶν ἰδιότητα, ἐν χειμῶ-
νι ἄνθη τε καὶ φύλλα φέρει. τινὰ δὲ καὶ δὶς τοῦ ἔτους
ἀνθοφορεῖ. τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τούτοις ἐμπειρί-
αν ἔχειν, δεῖ κατά γε τὴν ἀρτιφυῆ βλάστησιν ἐκ τῆς
γῆς, ἀκμάζουσι καὶ παρακμάζουσι παρατυγχάνειν.
οὔτε γὰρ ὅτι βλάστῃ ἐντετυχηκὼς μόνον, δύναται

scędæ medicę materiæ studio, multis peragra
tis locis,(Nouisti enim & tu militarem uitã no
stram)sex libris, te hortãte, totam collegimus
rem: cui opus hoc nostrum etiã dicamus, gra-
tiam hanc tibi erga nos affectionis tuæ referẽ
tes: natura sanè eruditis omnibus amico, præ-
cipueq; his, quos eadem tibi profiteri cognoue
ris, & erga nos peculiari adhuc magis affectio
ne. Estq; probitatis tuæ non negligendũ indi-
cium Licinij Bassi optimi uiri erga te affectio,
quam uobiscum agentes cognouimus, optabi
lem amborꝝ inter uos mutuam beneuolentiã
admirati. Hortamur itaq; te, aliosq; omnes no
stra hæc lecturos, non quantum dicendo potu
erim, sed in rebus cum experientia diligentiã
contemplari. Cognitis enim oculata fide mul
taque diligentia rebus, & ex concordi inter o-
mnes historia, percontationeq; à locorum in-
colis absolutis, conabimur diuerso ab alijs ordi
ne utentes, genera & uires singularum rerum
describere. Esse aũt necessariam medicamen-
torum doctrinam, omnibus manifestum: pro-
pterea, quod uniuersæ arti coniũcta est, opem
que suam & auxilium ubique certum & effi-
cax præbet: quódque eorum confectionibus
mixtiõibusq;, & in morborꝝ experiẽtijs augeri
subinde ars potest, multum illi adijciente sin-
gulorum medicamentorum cognitione. Adij
ciemus his etiam, ut tota res absoluatur, dome
sticam cognitamq; omnibus, & in humanæ ui
tę usu quotidianam materiam. Estq; illud ante
omnia curandum, ut tempestiue carpantur &
seruent omnia. Ex hac siquidem obseruatiõe
efficacia sunt, aut euanescũt medicamẽta oĩa.
Serena itaq; tempestate carpsisse ea oportet, re
fertq; magnopere à siccitate aut imbribus id fe
cisse, quemadmodũ montanis, uẽtosis, frigidis,
nec uliginosis locis ea legisse: efficacioresq; qui
dem omnium his locis uires erunt. Quæ uero
in campestribus, uliginosis, umbrosis, nec uen
to ꝑflatis, plerũq; ignauiora sunt. Multoq; ma
gis quæ non sua tẽpestate & importune lecta
fuerint, aut infirmitate distabuerint. Nec igno
randũ illud etiã, sæpenumero hęc ipsa loci pro-
prietate & anni tẽperamento ocyus aut serius
in integrã ætatẽ absolui. Quædã præterea na-
turali proprietate ꝑ hyemẽ flores proferre &
folia. Quædã bis per annũ etiã florere: oporte
req; hominẽ q̃ uelit omniũ ꝑitus esse, à primo
ex terra eorꝝ ortu, donec integra ætate absol-
uant, & cũ ab ea dilabunt, illis adfuisse. Neq; n.
qui, cũ primũ è terra se proferũt illis tm̃ adfuit,
inte-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

τὸ ἀκμάζον γνωρίσαι, οὔτε ὁ ἑωρακὼς τὰ ἀκμάζοντα, τὸ ἀρτιφυὲς ἐπιγνῶναι. παρὰ γὰρ τοὺς μετασχηματισμοὺς τῶν φύλλων, καὶ τὰ μεγέθη τῶν καυλῶν, καὶ ἀνθῶν, καὶ καρπῶν, καί τινας ἄλλας ἰδιότητας, μεγάλη πλάνη γίνεται ἐπ᾽ ἐνίοις τοῖς μὴ οὕτω τὴν θέαν ποιησαμένοις. παρὰ ταύτην γοῦν τὴν αἰτίαν, τινὲς τῶν ἀναγραψάντων ἐπλανήθησαν, εἰπόντες τινὰ μήτε ἄνθη, μήτε καυλόν, μήτε καρπὸν φέρειν. καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀγρώστεως, καὶ βηχίου, καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις ἐντετυχηκὼς αὐτοῖς καὶ ἐν πολλοῖς τόποις, μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιήσεται. χρὴ μέντοι εἰδέναι, ὅτι μόνα τῶν βοτανικῶν φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, ὅ τε ἐλλέβορος ὁ λευκὸς καὶ μέλας. τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τριετίας ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶν εὔχρηστα. ἃ μὲν οὖν ἐς νώδη ὄξι, στιχάς, χαμαίδρυς, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ, ἐγκύμονα τῶν σπερμάτων. ἄνθη δὲ πρὸ τῆς ἀποπτώσεως αὐτῶν. τοὺς δὲ καρποὺς πεπείρους ὄντας. καὶ τὰ σπέρματα δὲ ἀρχόμενα ξηραίνεσθαι πρὸ τοῦ ἀπορρεῖν. χυλίζειν δὲ καὶ τὰς βοτάνας, ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν καυλῶν. ὁμοίως καὶ τὰ φύλλα. ὀπούς δὲ καὶ δάκρυα λαμβάνειν, τέμνοντας ἐν ἀκμῇ ἔτι τοὺς καυλούς. τὰς δὲ εἰς ἀπόθεσιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ φλοιοὺς ἀφαιρεῖν ἀρχομένων φυλλορροεῖν τῶν βοτανῶν. καὶ τὰς μὲν καθαρὰς αὐτόθι ξηραίνειν ἐν τόποις ἀνοτίστοις. τὰς δὲ μετεχούσας γῆς ἢ πηλοῦ, πλύνειν ὕδατι. ἀποτίθεσθαι δὲ καὶ ἄνθη, καὶ ὅσα εὐώδη τυγχάνει ἐν κιβωτίοις φιλλυρίνοις ἀνοτίστοις. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐν χάρταις ἢ φύλλοις χρησίμως περιδεῖται πρὸς διαμονὴν τῶν σπερμάτων. πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ φάρμακα ἁρμόσει ὕλη πᾶσα ἡ πυκνὴ δὲ ἀργύρου, ἢ ὑέλου, ἢ κεράτων γεγονημένη. καὶ ὀστρακίνη δὲ ἡ μὴ ἀραιὰ εὔθετος. ξυλίνων δὲ ὅσα ἐκ πύξου κατασκευάζεται. τὰ δὲ χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἁρμόσει πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα καὶ ὑγρά, καὶ ὅσα δι᾽ ὄξους ἢ πίσσης ὑγρᾶς, ἢ κεδρίας κατασκευάζεται. στέατα δὲ καὶ μυελούς, ἐν κασσιτερίνοις ἀγγείοις ἀποτίθεσθαι δεῖ.

integrã eorũ ætatẽ intelligere potest: nec qui integrã ætatẽ solũ obseruauit, primos eorũ ortus cognoscere. Foliorũ siquidẽ trãsformationibus, cauliũq; & florũ, & seminũ magnitudinib⁹, nec minus ꝓprietatibus alijs quibusdã, grauiter decipiunt, qui hac ratiõe cũcta hęc nõ obseruauerint. Vnaq; hãc ob causam eorũ qui hæc tradiderũt decepti aliqui sunt: nec florẽ, nec caulẽ, nec semẽ ferre aliq̃ asserẽtes, ueluti gramẽ, tussilaginẽ & quinquefoliũ. Qui uero sepius multisq; locis ea obseruauerit, hic maxĩe nouisse ea poterit. Sciendũ illud etiã, ex herbarũ medicamẽtis durare ad multos annos solũ cãdidum & nigrũ ueratrũ, reliqua ad trienniũ tãtum habere usum. Nouisse illud etiã oportet, quæcũq; fruticosa sunt, qualis stichas est, trixago, poliũ, abrotanũ, absynthiũ, seriphiũ absynthiũ, hyssopũ, aliaq; his similia suis seminibus prægnãtia, legẽda esse: Flores anteq̃ decidãt: Fructus maturos: Semina cũ siccari inceperint, anteq̃ dilabãtur: Succũ ex herbis colligendũ in noua cauliũ productiõe: eodẽq; modo ex folijs liquores lachrymasq;, sectis integra ætate caulib⁹, excipiẽdos. Radices quas seruari oporteat, radicũq; succos & cortices, incipiẽte in plantis illis foliorũ defluuio eruendos, excipiẽdos & auferẽdos esse: suaq; natura puras locis sine humore ut erunt siccãdas. Lutosas uero, aqua prius lauãdas. Seruãdi itidẽ flores, & quęcunq; odorata sunt, tiliagineis, neq; humorẽ admittẽtibus scriniolis: chartis aliquãdo etiã folijs'ue, ad seminũ in illis cõseruatiõe utiliter inuoluunt. Liquidis postrẽo medicamẽtis accõmodata erit densa omnis materia, qualis argẽtea, uitrea aut cornea est. Vtilis & ex mari testacea, non tamen rara: utilis & lignea, quæcunq; ex buxo cõfecta fuerit. Liquidis itidẽ oculorũ medicamentis, quęcũq; aceto pice'ue liquida, aut cedrino liq̃re cõfecta sunt, accõmodata erũt ænea uascula. Adipes medullasq; omẽs stãneis uasculis seruari oportebit.

INTERPRES.

INCIPIEMVS BONA FIDE EX HOC LOCO REDDERE quæ hoc opus incipiẽtes in præfatione nostra polliciti sumus: Non tam nobis in eo consulentes, qui infirmitatis nostræ conscij in partes tam multa digerere cogitauimus: ne tota uniuersi operis mole toto itinere graues pariter ubiq; laboremus, q̃ ne timeant suspicentúq; legentes, ut in male credita pecunia fit, peritura sibi quæ in ultimam diem dilata, & in extremũ opus reiecta à nobis uniuersa fuerint. Sed à principio statim sepositis amotisq; subinde aliquibus, quæcunq; singulis capitibus dicenda, tunc potius aut non relinquenda occurrent: iuuet simul omnes, non ut poëta cecinit, euasisse deinceps tot urbes argolicas, sed morborum omne genus, eorumq; tam multa remedia, & in tanto hoc autore fœdissima multis locis uulnera, informesq; & male cohærentes cicatrices, & in utroq; hoc malo suspiciones etiam nostras signasse. Que omnia legentes quiq;, laborem diligentiamq; nostram saltem probent,

si cætera illis minus grata & probata in nobis fuerint. Eritq; nobis posthac semper in docẽdis his, post enarratas medicæ materiæ tam multas ubiq; appellationes, principium à deprehensis suspectis'ue, ubicunq; id accidet huiuscemodi uitijs, ut sani & integri in Dioscoride corporis, tutus & amabilis sit usus: uitiosi uero & corrupti nullum sub fide tanti autoris periculum. Quale, ut nos suspicamur, illic fuerit, ubi de medicamentorũ bonitate & usu ex ætate decernitur. In quibus parum uerisimile est hominẽ ex professo hęc agentem, ignorasse quæ obiter alij docuerunt, & quæ non tam antiquorum autoritate, q̃ re ipsa & quotidiana experiẽtia deprehendi & cognosci poterant. Censet enim Dioscorides ex his quæ in eo nunc leguntur, in herbarũ medicamentis durare ad multos annos solum candidũ & nigrũ ueratrum, reliqua usq; ad triennium tantũ habere usum. Neq; in his ultra aliquid constituit, cum tamen Theophrastus libro IX. de historia plãtarum longe plura & aliter his uerbis tradat: Radicum uero omniũ alijs diuturnior, alijs breuior ad usum ætas data est: ueratrum siquidem triginta annis utile, aristolochia quinq; & aliquando sex, quadraginta niger chamæleon, cẽtaurium decẽ, nec ultra duodecim, pinguis enim densa'q; radix eius est. Peucedanũ itidẽ quinq;, & aliquando sex. Et uitis siluestris flores anno durant, si in umbra & integri seruentur: alioquin putres fungosi'q; fiunt. Habent & aliæ herbæ alia tempora. Omnium uero medicamentorũ diutissime durat elateriũ, uetustissimum'q; in eo probatissimũ est. Dixit'q; nobis nec uanus nec iactator medicus, ducentorum annorũ esse sibi elateriũ uiribus egregiũ ab amico munere acceptũ. Quæ omnia paulominus q̃ ijsdem uerbis libro XXVII. capite ultimo Plinius à Theophrasto accepta Latinis reddidit. Idẽ præterea Theophrastus libro VII. de plantarum historia quo loco de soliditate infirmitate'q; seminum agit: diuisione hac primum usus est: ut alia dicat firmiora alia infirmiora esse: Numerat'q; in primo illo genere coriandrũ, betã, porrũ, nasturtiũ, sinapi, erucã, satureiã, & q̃cunq; alia acrimoniã habent. In secũdo uero Attriplicis olus, ocymũ, cucurbitã, cucumerem, æstiua'q; omnia quæ hyemalibus imbecilliora esse decreuit. Mox statim subiecit ultra quadriennium nullũ durare semen: licet'q; de bonitate eorum ad sementẽ agat, non aliena tamen à medicinæ usu diuersitatis ratio hæc omnino fuerit. Hic ipse etiam Dioscorides in aliquibus legem usus aliquã ex tempore multifariã præscribit, quorũ omniũ nihil hoc loco indicatur. Ideo'q; scrupulus mihi iniectus est, posse hoc loco deesse aliqua, qualia scilicet Theophrastus Plinius'q; & hic ipse, alibi tradiderunt: decurtatum'q; à librarijs in excribendo locum fuisse: Auxit'q; suspicionem nostrã ueterum codicum uarietas. In quorum aliquibus legebatur: τὰ δὲ λοιπὰ μέχρι τριετοῦς ἄχρηστα. In aliquibus contrario penitus sensu. μέχρι τριετοῦς εὔχρηστα. Cum in altera lectione extrema illa uox utile, in altera inutile significet: & utraq; q̃d falsum omnino sit, indicet. Quando multa sunt, ut ex Theophrasto patet, quæ ultra triennium usum habent: Multa itidem quæ citra idem tempus bonitatis suæ uires amittunt. In ancipiti itaq; & tam corrupta lectione quoniã reddendum aliquid in Dioscoride erat, damnata nihilominus omnium codicum fide, quod ueritati minus aduersaretur elegimus: reddidimus'q; ut legitur: Reliqua usq; ad triennium tantum habere usum. Minus enim & in paucioribus hoc falsum erit, q̃ si excepto ueratro usq; ad triennium reliqua inutilia esse cõstituerentur. Signasse hoc præsertim tam multis contra censentibus ab re uisum non est, & legentes monuisse, dubitare nos ultimam illam eius diuisionis uocem quocunq; modo legatur, ultimam fuisse alicuius partis clausuram, qua hic constitueret ultra citra'ue eam ætatem, hoc illud'ue utile aut inutile esse. Diximus hoc capite etiam non semel sed iterum atq; iterum serius ocyus'ue in integram ætatẽ absolui quædam, & integra ætate secandos plantarum caules, opportune, ut nos credimus, deriuata in hunc usum ab optimis scriptoribus uoce, de qua ne dubitare posthac quispiam cogatur, certam ex diffinitione eius in homine rationem legentibus subijciemus, quæ in cæteris eadem nobis etiam erit.

Quid sit integra ætas. ἀκμὴ ἀκμάζειν.

Sunt Græcis notissimæ uoces ἀκμὴν καὶ ἀκμάζειν, significant'q; illis in tempore & ætate rerum totius perfectionis decretorium momentum, quo cum peruenerit aliquid, integrum, perfectum, absolutum'q; penitus est: id nos integram ætatem diximus, scientes tam integrum dici, cui nihil ultra accrescit, quàm cui nihil adhuc deperit: monuit'q; nos Galenus, qui in integra ætate, quam ille ἀκμὴν uocat, diffinitione hac usus est: Integra ætas est, cum absolutis in animali calore & humore, ad summum incrementum peruenit, absolutum'q; animal est: fiunt'q; in eo accrescentibus paria quæ dilabuntur. Quod tempus secandis plantarum caulibus, ad excipiendos liquores, & per se fluentes lachrymas legitimum & decretorium hic scriptor constituit: est'q; obseruationis eius certa & necessaria ex natura ratio, quam contemplatus libro quinto in plantarum historia Theophrastus ijs uerbis idem monuit: Sunt autẽ in genere arborum iunioribus & ijs quæ iam consenuerunt meliores & utiliores quæ integra ætate uigent: illæ enim aquosæ: hæ terrestres sunt.

Lachryma Liquor. Succus.

Dicendum nobis etiam de lachryma, liquore, succo'q; hoc capite est: quæ uoces ut primum se nobis nunc obtulerunt, sic nullo non ferè capite post hac occurrent, sed tam uagis: & ob hoc substantiæ suæ similitudinem tam facilè mutatis inuicem significationibus, ut non inutile penitus legentes hoc etiam præmonuisse fuerit. Quod autem de his dicimus sic se habet: posse nos, ex quo Plinius ait habere suam plantas uelut animalia carnem, sua & ossa, eodem naturæ ordine illud addere, suum habere itidem plantas ueluti animalia sanguinem, suas, ut homo & bruta aliqua, lachrymas, suum denique, ut multa alia, toto corpore diffusum humorem: aut quod his simile sit proportione'ue responderunt.

δάκρυον ὀπὸς χυλός

Intelligentes'que id antiquissimi Græci, diuersis, ut par erat, appellationibus à principio ea discreuerunt, δάκρυον, ὀπὸν & χυλὸν, id est lachrymam, liquorem & succum uocantes. Sed fecit omnium communio illa in genere humoris, confectionis, uirium'q; & usus similitudo aliqua, ut Græci etiam eas uoces aliquando miscuerint, & à Latinis, quorum est angustior lingua, passim nunc etiam confundantur. Quò fit ut nos, autore Theophrasto primo & nono, pluribus'q; alijs locis toto opere de plantarum historia, non tam libenter quàm necessario constituamus, quæ futura sit posthac legentibus in singulis his rerum æstimatio:

Lachryma

ut cum lachrymam audierint, sciant fuisse huic scriptori δάκρυον, significari'q; & esse plerunq; lachrymam humoris fluxum ex planta sponte sua destillantis: qualis in trunco uitis gummi modo concrescit, & quæ in nigra populo duratur in succinum, & quale multarum arborũ multiplex gummi est:

Quæ

Quæ omnia cum sponte sua fluent, lachrymæ appellatione, semper à nobis reddentur, quemadmodũ contrà liquoris, cum ex secta, terebrata, castrata'ue planta aut parte eius aliqua, quasi sanguis aperta uena humor per se fluet: qualem autore Vitruuio suæ architecturæ secundo libro, ad bonitatē materiæ cæsa usque ad medullã arbore architecti eliquant, & ad opiũ ex agresti lactuca & papauere herbarij, & ad unguenta ex balsami frutice unguẽtarij colligũt: qui à lachryma eo maxime differet, quod per se & sine iniuria nõ fluxit, pinguior plerunque & glutinoso lentore destillans: ideoque in aliquibus inter fluendũ lachrymæ modo concrescens. Liquor.
Seruabitur à nobis illud etiã, ut quoties liquori huic color alius, aut candor natura'ue lactis insit, qualis in fico, lactaria herba, utraque soncho, multisque alijs est, ex colore lacte'ue illo aliquid ei adijciamus ruffum, puniceum, luteũ herbaceum'ue, aut lac, lactis'ue liquorẽ dicentes. Succum postremo ex tota materia, parte'ue eius aliqua cõcisa tusa'ue, adspersis aliquando aqua uino'ue, aut humore alio, tum manibus, aut torculari, aut igne expressum exudatũque humorẽ appellabimus: Cuius penè infinita toto hoc opere ratio & usus erit. Lac. Succus.
Neque me latet, potuisse hæc ex eodem Theophrasto libro octauo aliter doceri: & ex natura uiribusque singulorum quam magis oportebat diuersitatẽ ostendi: Sed nos nomina, hoc loco constituimus, non naturã tractamus, nec alio consilio tam longè de his nunc actum à nobis est, quàm ut constitutis semel his, cum opus erit certius grauiora tractentur. Nolumus illud etiam reliquisse, quod desiderari posse uidetur: Quos hic carpẽdis plantis & earum partibus, montes uentis perflatos tãtopere laudat, à Theophrasto cunctis alijs præferri aquilonios, manifesta à statu cœli & diuersis uentorum uiribus ratione & causa: Siquidẽ tepidioris uenti alicuius, qualis auster & fauonius est, afflatu, citius copiosiusque germinant, florent, & fructũ ferunt plantæ omnes: eaque fœcunditate languentes citissime uires & uitam amittunt. Est illa etiã ratio, quod præteriti anni fœtura exhaustas nouo ad nouam fœturam alimento impleri oportet: quod hyemales pluuię, felicissimeque omnium niues, transmisso dum liquantur paulatim ad plantarum radices humore suo, præstant. Veruntamẽ ad bonitatem materiæ & fructuum copiã id satis non est: Siquidẽ concoqui alimentũ id intra plantam coercerique legitimo tempore opus est: Quod fiet, si hyems & gelicidia adstrinxerint: nec subito erũpere in germina & flores, tepore aliquo illectæ plantæ, potuerint: Exigit enim id natura, ut plenæ copioso alimento radices in omnẽ plantã illud transmittant: hanc uero ueluti hominẽ, fœtã, legitimũ puerperij tempus expectare: Quod totum gelicidia penetralique ui sua aquilones præcipue efficient. Non uidetur & illud huic autori integrum esse, in quo ait effodiendas radices, quæ seruandæ sint: auferendos earum cortices, exprimendosque succos, & excipiendos liquores incipiente in plantis illis foliorum defluuio: cum alibi hic ipse radices aliquas, ut in dracunculo docebitur & inula, per messem iubeat effodi: & Theophrastus libro nono de plantarũ historia de eadẽ hac re his uerbis decreuerit: In quibusdã per messem pauloque ante carpẽdæ radices sunt, in pluribus uero per autumnum post arcturi exortum, cum folia sua amiserint. Nisi forte hic ex eo quod in pluribus fiat, & in cunctis necessario foliorum defluuij decretorio momento legẽ constituit: aut Theophrastus sic legendus & intelligendus sit, ut siue per messem, siue per autumnũ carpendæ radices erunt, in cũctis foliorum defluuium expectetur. Sunt enim quę per messem folia etiam amittunt, ut legumina olerumque maior ferè pars: ex quo tempore lignescunt eorum caules radicesque, & in cremia transeunt.

ΠΕΡΙ ΙΡΙΔΟΣ. ΚΕΦ. α΄.

ΙΡΙΣ, οἱ δὲ ἰλλυρική, οἱ δὲ θελπίδη. οἱ δὲ, οὐρανία. οἱ δὲ, καθαίρων. οἱ δὲ, θαυμαστός. ῥωμαῖοι ῥάδιξ μάρικα. οἱ δὲ, γλαδίολα. ὀπερίτος. οἱ δὲ, κονσεκράτριξ. αἰγύπτιοι, νάρ. ἀπὸ μὲν τῆς κατ' οὐρανὸν ἐμφερείας ὠνόμασαι. ⌋ φύλλα φέρει ὅμοια ξιφίῳ. μείζονα δὲ καὶ πλατύτερα, καὶ λιπαρώτερα. ἄνθη δὲ ἐπὶ καυλῶν παράλληλα. ἐπικαμπῆ. ποικίλα. ἢ γὰρ λευκά, ἢ ὠχρά, ἢ μέλανα, ἢ πορφυρᾶ, ἢ κυανίζοντα ὁρᾶται. ὅθεν διὰ τὴν ποικιλίαν ἀπεικάσθη ἴριδι τῇ οὐρανίᾳ. ῥίζαι ὕπεισι γονατώδεις. στερεαί. εὐώδεις. ἃς δεῖ μετὰ τὴν τομὴν ξηράναντα ἐν σκιᾷ καὶ διείραντα, λίνῳ ἀποτίθεσθαι. ἔστι δὲ βελτίων ἡ ἰλλυρικὴ καὶ μακεδονική. καὶ ἐν ταύταις ἀρίστη ἡ πυκνόρριζος καὶ ὑπόκολοβος, καὶ δύσθραυστος. καὶ τῇ χρόᾳ ὑπόκιρρος. καὶ σφόδρα εὐώδης, καὶ τῇ γεύσει πυρωτέρα. τήν τε ὀσμὴν εἰλικρινής.

DE IRIDE. CAP. I.

IRIN, ⌊sunt qui & hãc Illyrida, qui thalpiden, qui uranian, qui cathærõta, qui thaumastũ, qui operitriten appellent. Aegyptij nar, Romani radicẽ maricam, gladiolũ & cõsecratricẽ dicunt: A cœlestis arcus similitudine, qui iris à Græcis dicitur, planta hęc etiã iris dicta est. ⌋ Folia gladiolę herbæ similia ex se mittit, maiora tantũ, latioraque & pinguiora. Flores in summis caulibus, & in singulis singulos, rectà paribusque inter se spatijs in altũ surgentes, in arcũ flexos, colore in candidũ, uiridẽ, luteũ, purpureũ & cœruleũ uariãtes: ex quo, quoniã diuerso colore floret, reddita cœlestis arcus imagine, ab eo nomen inuenit. Radices habet geniculatas, solidas, odoratasque: quę in taleolas sectæ, siccatæque in umbra, tum funiculo traiectę, pendẽtes in usus suos seruant. Probatissima iris Illyrica & Macedonica est, & ex utraque hac gente, quæ densiore & quasi decurtata radice e-

καὶ μὴ νοτίζουσα. πταρμοὺς ἐν τῷ κόπτεσθαι κινοῦσα. ἡ λιβυκὴ λευκὴ κατὰ χρόαν. πικρὰ πρὸς γεῦσιν, δευτερεύουσα τῇ δυνάμει. παλαιούμεναι δὲ τρηδονίζονται. εὐωδέστεραι μέντοι τότε γίνονται. δύναμιν δὲ ἔχουσι πᾶσαι θερμαντικὴν. λεπτυντικήν. ἁρμόζουσαι πρὸς βῆχας, καὶ τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ λεπτοποιοῦσαι. καθαίρουσι δὲ χολὰς πιζόμεναι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, ὁλκῆς < ζ΄. εἰσὶ δὲ καὶ ὑπνοποιοί, δακρυοποιοί. καὶ στρόφους ἰῶνται. μετ᾽ ὄξους δὲ πινόμεναι, θηριοδήκτοις ἀρήγουσι. καὶ σπληνικοῖς. καὶ σπωμένοις. καὶ περιψυχομένοις ἢ ῥιγοῦσι. καὶ τοῖς γόνον προϊεμένοις. σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσαι, ἄγουσιν ἔμμηνα. καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῶν, πρὸς γυναικείας πυρίας εὔθετον, μαλάσσον τοὺς τόπους καὶ ἀναστομοῦν. ἰσχιάδος τε εἰς ἔγκλυσμα. καὶ συρίγγων καὶ κόλπων σαρκωτικά. προστεθεῖσαι δὲ ὡς κολλύριον μετὰ μέλιτος, ἔμβρυα κατασπῶσι. μαλάσσουσι δὲ χοιράδας καὶ σκιρρώματα παλαιὰ ἑφθαὶ καταπλασθεῖσαι. ξηραὶ δὲ πληροῦσιν ἕλκη. καὶ ἀνακαθαίρουσι μετὰ μέλιτος. καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων, σαρκοῦσιν. ὠφελοῦσι δὲ καὶ κεφαλαλγίας, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταπλασθεῖσαι. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρουσι, σὺν ἐλλεβόρῳ λευκῷ διπλασίονι καὶ μέλιτι καταπλασθεῖσαι. μίγνυνται δὲ καὶ πεσσοῖς καὶ μαλάγμασι, καὶ ἀκόποις. καὶ καθόλου εἰσὶ πολύχρηστοι.

rit, non facile fragili, colore subruffo, quę odoratissima itidē erit, gustu feruido, syncero odore, nullo humore lentescens, & cum tundit sternutamēta ciens. Secundæ bonitatis Libyca est, colore candicans, gustu amara. Veterascētes omes teredinē sentiunt, odoratiores tamen tūc fiunt. Natura uisq; oībus est calefacere, extenuareq;: tussi utiles sunt, humores nō facile excreabiles extenuāt. Purgāt crassa & biliosa pōdere drachmarꝝ septē cū mulsa aqua potę: Somnū cōciliāt, lachrymas ciēt, & torminibus medent. Cū aceto eædē cōtra uenenatorꝝ morsus utiliter bibunt. Prosunt lienosis, prosunt cōuulsis, & in accessiōibus febriū, pfrictionibus, & cū trēore algoribus: Vtiles & cōtra seminis incōtinentiā. Ducūt meses cū uino potæ. Fouent fœminæ calido iridū decocto, utiliter muliebres locos molliēte & apiente. Clystere idē cōtra coxendicis dolorē infundit. Fistulas & sinus, carne irides explēt: Quinetiā collyrij modo ex melle appositæ, fœtus ex utero cōuellūt. Strumas, ueteresq; duritiės molliunt elixę & illitæ. In farinā tusæ, ulcera explent, & cum melle purgāt. Carnibus nuda ossa operiunt. Contra dolores capitis ex aceto & rosaceo inunguntur. Lentigines, & asperam discolorémque ceu à sole cutem emendant cum ueratro albo duploq; melle illitæ. Miscentur præter hæc pessulis, malagmatis, & acopis. Habētq; in uniuersum multiplices usus.

INTERPRES.

NOn ueritus quondam Hippocrates est tantus faciendæ homini medicinæ autor, deceptū se in futura humani capitis aliquando fuisse palàm testari: ignorantiamq; suā posteris cognoscendā in commentarijs suis relinquere: tantū illi salutis humanę studium erat, tamq; ingenue tunc medicinā profitebantur autores eius. Mihi etiam tāti uiri exemplo turpe nō fuerit, nec uitio dabitur, siquid ignorauero, aperte illud dixisse. Tantum enim à bonitate hominis abest dicere aliquem scire se ea quæ nesciat, aut ignorantiam suam dissimulasse, & eum uideri uelle qui non sit, ut ultimi sceleris & extremæ iniustitiæ Plato dixerit, totum hoc mēdacij genus esse. Nobis eò turpius futurum, & grauioris culpæ modo damnandum, quò maiora & à studijs nostris aliena confidentius ausi, non fumum (ut Flaccus ait) ex fulgore, sed ex fumo copiosam dare lucē debemus. Quod sanè nobis primum hactenus cōsilium fuit: & continuum posthac studium erit, præterq; ubi doceri aut in melius restitui aliquid impossibile nobis erit. Quod in tā multis medicæ materiæ, tamq; diuersis eius appellationibus, quæ cunctis ferè capitibus à principio statim in Dioscoride leguntur, pręcipue accidet. Ir quibus non nisi post multū empus cōstitutum mihi est, an expungendæ omnes, exceptis græcis latinisq;, & his tantum quæ receptæ iampridem, & in communi usu essent: an ex quo in cunctis ferè exemplaribus leguntur, longaq; temporum serie quasi per manus traditæ ad nos peruenerunt, seruādæ, & ut erant, ad Latinos transferendæ essent. Persuadebat enim expungi eas, & ex tāti scriptoris possessione eijci, q̄ ex eis plures barbaræ sunt, aut tam corruptæ, ut à barbaris non differant, nullā habentes hoc tēpore, neq; habituræ posthac, Græcis Latinisq; incognitæ, utilitatē. Quodq; uerisimile est, creuisse per tempora, & tam multas hodie numerari, pereuntibus quotidie renascentibusq; alijs atq; alijs rerum uocabulis. Inserentibusq; deinceps codicibus suis medicis & herbarijs omnibus suorꝝ tēporꝝ, & suæ gentis plantarꝝ appellationes: fuisseq; potius quondā in tāta earꝝ copia q̄ esse nunc utilitatē aliquā. Accedebat his etiā, q̄ in diuersis codicibus aliquando plures, aliquando pauciores, nec eædē in cunctis, aut eodē loco adscriptæ: & in aliquibus excepta una aut altera, nullæ aliæ legebant: Ideoq; non accusandū in nobis esse, quod ante nos alijs licuisset. Fuerat illud præterea à nobis obseruatū, ex aliarꝝ plantarꝝ similitudine aliqua multis nomina accreuisse. Misceriq; simul difficili intellectu in una eademq; appellatione diuersa penitus aliquando genera: Quod nunc etiam fieri deprehendimus, ignota sibi plantarum nomina ex similitudine ad notum aliquod genus referentibus sæpenumero herbarijs nostris. Instabat postremo illud, quòd rerum nō uocum nominumue scientia hæc est:

De medicæ materiæ diuersis appellationibus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

est: Decet'q; medicinæ professores & herbarios omnes, ex historia notis'q; & in utranq; parte euentibus cũctis, magis q̃ ex appellationibus medicã cognouisse materiã: Quã una altera'ue appellatione tantũ censeri satis est latina, scilicet ubi in Latinis communis recepta, bonis'q; autoribus confirmata inueniatur. Græca autẽ semper, ꝙ Græcoꝝ uocibus medicina adhuc pleruq; utitur: & ꝙ habendus hic honor genti illi est, cui in omni doctrinaꝝ genere omnes multũ debemus, eo'q; magis in plantis, ꝙ ut Plinius ait, maiore ex partẽ ijs nomen dare Latini neglexerunt. Iubebant contra seruari eas, & cũ reliquo opere Latinis tradi, ꝙ Theophrastus, Oribasius, Galenus, & Paulus Aegineta nonnunq̃ his utuntur appellationibus, quæ adiectæ Dioscoridi sunt: simul'q; iniquũ uidebatur, præripere alijs cognitionẽ aut coniecturã saltẽ eorũ, quæ nos ignoraremus: si forte alicubi adhuc seruentur appellationes illæ, aut si maiore ingenio doctrina'q; enarrare eas aliquis potuisset. Et ne longiores simus, ꝙ nihil in maiore copia detrimẽti legẽtibus erat, parata omnibus semper & libera seruandi expũgendi'q; quascunq; libuisset potestate, quæ potior nobis in ancipiti & utilior sententia uisa est. Eam'q; ob causam seruauimus ubiq; omnes, ut in pluribus & probatioribus Græcorum codicibus inueniuntur, nihil inde mutantes, addentes auferentes'ue, nisi quod aut necessitas coëgit, coniecturã'ue ostendit, aut ratio & ueteꝝ autoritas & fides docuit: parce'q; omnia, nec ultra unã alterã'ue literã cẽsura hac nostra usi aliqñ sumus, ut non causam rationem'q; eius semper attulerimus. Nec ignoramus q̃ difficile sit (ut Flaccus ait) tam angustis, incœptis, & pleruq; inutilibus his uocibus honorẽ addere: & ubi non sit amplior rerũ maiestas, gratiã & laudẽ inuenire: præsertim'q; ætate hac nostra: & in his studijs, in quibus tantũ profecisse se multi arbitrantur, tantum'q; deberi sibi omnes à scribentibus uolũt, ut relictũ sæpe unũ aut alteꝝ reliquũ omnẽ laborẽ ingratũ legentibus faciat. Veruntamẽ ꝙ cogitanti mihi hoc opus audere, rem persuasit ardens scilicet humanæ salutis studiũ: cui consulere, omni'q; officio & pietate adesse omnes oportet: & optata multis tantopere laudati scriptoris huius speciosior inter Latinos aliquãdo facies. Idẽ per aspera & accliuia eius ingredientẽ comitabit. Et in enarrandis medicæ materiæ tã multis ubiq; appellatiõibus æquo animo feret, quæ præterita in eo officio fuerint, ignota nobis fuisse à legentibus existimari. Nec fore aliqd gratius q̃ subito extare aliquẽ, qui medicinæ & huic scriptori melius consulens, ignotæ nobis rei scientiam & laudẽ sibi uendicet. Primũ itaq; in iride animaduertisse illud oportet, non esse legitimã eius appellationẽ quod in Græcis passim legitur, οἱ δὲ ἶρις ἰλλυρική: bonitatis enim laus à regione hæc est. Quæ tanta & apud oẽs tam cõmunis illi fuit, ut petita à medico uillico'ue, aut unguentario in aliquẽ usum iride, non nisi ex ea regione probaretur & peteretur: nec sine causa: frigida enim & aquilonia regio est, quo cœli statu & afflatu materia omnis in omnes usus meliorescit. Indicant id Theophrastus infinitis penẽ locis, Celsus, Columella, Plinius, omnes'q; alij, qui non aliunde eam magis probauerunt: ideo'q; factũ est, ut dũ ex Illyrico tantũ, semper'q; & ab omnibus iris probatur, omnis'q; alia ex omni usu abdicatur, ut quæ honoris prærogatiua illi quondã fuerat, paulatim inter appellationes numerari cœperit: tam'q; felici euentu, ut in antiqua medicina etiã solo gentis huius nomine aliquando appellata fuerit, non tamẽ hoc quod nouissimi interpretes illi assignarunt, sed quo Paulus Aegineta lib. III. capite quo ait, quibus remedijs sine rugis seruetur humana facies, facto à gente patronymico nomine, Illyrida non Illyricã appellauit. Cuius scriptoris autoritate freti, cũ fuisset à principio animus nobis tanq̃ inutilẽ eã appellationẽ expungere, propterea ꝙ satis ei laudis ab hoc scriptore paulopost esset, cũ ait Illyricã probatissimã esse, eã seruauimus, Illyrida'q; uocari diximus. Nec em̃ probamus quod Ruellius reddidit, ab aliquibus Illyrica, nec quẽ Barbar[9] in Corollario suo titulũ illi adscripsit, iris Illyrica. Videtur enim alter bonitatis laudẽ à regione illi concessam inter appellationes simpliciter enumerasse, alter uero negasse alibi q̃ in Illyrico iridẽ nasci: aut de illyrica tantũ hoc capite agi: cum tamen iris ubiq; ferẽ nascatur, & hic de omnibus agat: & in eaꝝ censu hanc unã cunctis alijs præferat. Meminisse etiam debuerat Ruellius, nihil per se adiectiua qualiacunq; ea sint significare, substantiæ'q; tantũ inhærere: in iride autẽ indicandã esse substantiã, quæ patronymico illo nomine, ex quo consensu omniũ inter appellationes laus illa bonitatis referenda erat, minus obscure & importune indicabatur. Erunt fortẽ qui dicant sic dici illyricã, ut uetonicã, ut gentianã, ut lysimachiã: quaꝝ prima illa à Vetonibus in Hispania, duæ aliæ à regibus inuentæ, solo possessiuo nomine appellantur & celebrãtur. Veruntamen alia in his ratio est: nullũ enim aliud nomen his antiquitas dedit. Nec prius hominibus cognitæ, quàm sic appellatæ fuerũt: quod iri di non contigit, quæ multo antẽ sic uocari cœpta est, quàm bonitatis eius à gentibus census aliquis fieret. Thelpiden eandem hic etiam dici ait, nulla nobis eius uocis significatione: nisi forte una tantũ mutata litera Thalpide legendum sit, manifesta congruente'q; à uerbo θάλπω, quod Græcis calefacere & fouere significat, deriuatione, quod primum præcipuum'q; iris habet. Quod si suspicionibus etiam contra hæc uitia pugnandum sit, non fuerit ab re forsitan monuisse, quod thelpiden legitur, hieriden siue hierida legi posse. Sic enim ex ueteribus Græcis aliqui hierim quasi consecratricem uocarunt. Ex qua appellatione ut mox docebimus, Romani eam Romana uoce consecratricem dixerunt. Vrania eadem, id est cœlestis ideo dicta ab aliquibus fuit, quòd cœlestis arcus specie & modo floreat. Thaumastos itidem, id est admirabilis eadem illa ratione qua à poëtis idem ille cœlestis arcus Thaumantias dicitur, genus originem'q; hanc illi ex admiratione nouæ rei rudi adhuc seculo, ut primus Plato indicauit, assignantibus antiquis. Adiecit præterea Dioscorides cathæronta dici, notissimo in Græcis participio. id est purgantem. Nominis uero huius, ut nos credimus, eadem causa quæ & consecratricis fuit, ꝙ purificationibus scilicet adhiberetur, esset'q; uel floris uel foliorum eius in antiqua religione ad eam rem aliquis usus. Reliquæ deinceps tres illæ appellationes, gladiolus, consecratrix, & radix marica, Romanæ ut uidetur uoces sunt: habet'q; prima illa manifestam omnibus causam ex similitudine eius quæ proprie gladiolus à nobis in quarto dicetur, quã in plantis Theophrasti Gaza pugionem transtulit: Vtraq; enim cultellato, & ut Theophrastus ait, harundinaceo folio est. Quæ uero duæ aliæ sequuntur, incertam & sine autore aliquo causam nobis habent. Credimus quidẽ ideo consecratricem dictam, quòd in sacrificijs purificationibus'q; suis antiquitas quondam iride usa sit: nihil

Illyris.
Thalpide.
Hieris.
Vrania.
Thaumastos.
Cathæron.
Gladiolus.
cõsecratrix
Radix marica.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

tamen hactenus cõpertum de ea re nobis est. In postrema deinde illa in radice scilicet marica oborta suspicio est, ex quo Plinius libro 21. cap. 7. ait illyricæ iridis duplex esse genus, raphanitimꝗ alteram, à raphani, quam nos radicem siue radiculam dicimus, similitudine appellari, Romanos ideo radicem eam dixisse. Et quoniam autore Nicandro probatissima nascatur in ripis Naronis in Illyrico fluuij, non maricam, sed Naronicam legendum esse. Nicandri uersiculus est:

ἶριν θ' ἣν ἔθρεψε Δρίλων καὶ νάρονος ὄχθη.

Relinquimus tamen hoc legentibus arbitrarium, satisꝗ sit suspicionem hanc nostram illis signasse. Quos uideor mihi iam uidere græca & nostra hæc simul conferentes demirari primum, moxꝗ, ut est omniũ fere hominum propriæ laudis studio facilis in alios & grauis censura, audaciam temeritatemꝗ nostrã accusare, ꝙ præter ea quæ in Græcis leguntur, addita quædã, subtracta & mutata alia, toto hoc opere à nobis fuerint. Iactentꝗ nec probi hominis nec fidi interpretis esse, alienis sua, legitime decretis nondũ recepta, & antiquis noua miscere: in quo sane nos eis libenter & meritò subscribimus. Nec est quod in bonarum artium studijs laboribusꝗ huiuscemodi nos etiã magis q̃ candorẽ, fidem & probitatẽ amemus, tantumꝗ ab omni impudentiæ huius culpa absumus, ut nullibi magis priusꝗ laborasse nobis conscij simus, q̃ in seruanda ubiꝗ scriptoris huius integritate & fide: Nec nisi urgente rerum maiore necessitate, aut antiquorum codicũ fide admoniti, quicq̃ in eo detorsimus, mutauimus, subtraximus'ue aut addidimus, quod ideò nunc significasse omnibus placuit, ne in caulium florumꝗ iridis, totiusꝗ deinceps medicæ materiæ historia & medicina mutata, addita, detractaꝗ aliqua, nec in alijs interpretibus eadẽ inuenientes, impudẽter & temerè factũ id à nobis esse existiment: & anteq̃ consilij iudicijꝗ nostri causas nouerint, laborem hũc nostrum damnare & odisse incipiant: Quam ob causam nostra hæc lecturos omnes precamur (ut hic etiam de seipso in proœmate ait) non quomodo aliquid dixerimus, sed sensu, ratione, experientiaꝗ ueritatẽ contemplari: mediceꝗ materiæ descriptiones picturasꝗ, & antiquam omnem medicinam non paruo labore latinis à nobis redditam, cum naturæ exemplaribus & antiquorũ decretis cõferre. Et si quid non fuerit à nobis ijsdem totidemꝗ uerbis & eadem sermonis forma redditum, non statim damnare & odisse, uerũ sic in animo habere, in gratiam legentium omni hac ratione nos esse usos: Coacti enim sæpenumero sumus, quoniã non est Latinis eadem quæ Græcis in dicendo felicitas, & ꝙ unde primum prorepserunt artes, illic etiam certiores appellationes inuenerunt, quæ angustius à Dioscoride dicebantur, laxius explicare: Quorum erat multiplex & aliquando contraria lectio, eam tãtum retinere quæ propius ad ueritatem accederet, & in quibus mutari aliquid oportebat, rationem certiorem'ue aliquam coniecturam sequi, eamꝗ statim legentibus indicare: nec aliter q̃ ut consilium magis q̃ decretum id etiam, relinqueretur ꝗ alijs etiã cẽsendi locus. Et ut qualia ubiꝗ ea sint certius intelligatur, non pigebit uno aut altero exemplo in iride id ostendisse: hoc enim quasi gustu reliqua in cæteris reddentur. Diximus in historia iridis, gladiolo herbæ folia similia ex se proferre. Adiecimusꝗ herbæ, nequis in æquiuoca in Græcis uoce, gladiolo simpliciter similia crederet: herbæ enim, nõ gladio eam Dioscorides comparauit. Diximus & flores illi esse in summis caulibus, & in singulis singulos: cum in Græcis nec summi, nec singuli caules flores'ue ulli sint: Factumꝗ id à nobis est, non tam (quod pauloante diximus) ut certius tota res pateret, q̃ ꝙ in antiquis Grecis aliquot, non ἄνθη ἐπὶ τῶν καυλῶν simpliciter legitur, uerum ἄνθη ἰδιόκαυλα: quæ uox singulis caulibus singulos distribuit flores. Quod erat item παράλληλα, ex propria græcæ uocis significatione, recta, paribusꝗ inter se spatijs in altum surgentes, diximus: Hoc enim si Euclidi & Græcorum grammaticis credimus, lineis quas parallelas dicunt, præcipue cõpetit. Nec aliò pertinet ea uox, q̃ ut significetur non temerè neꝗ in latera, aliarum plantarũ modo, caules iridis spargi, sed in altum nullo inter se concursu ferri, & flores in his ita disponi, ne alter alterum impellat simul'ue concurrat. Quod totum, ut nobis uidet̃, parum feliciter Ruellius reddidit dicẽs, alterno situ flores in iride uariare. Diximus præterea in arcum flexos, nullo illic arcus uestigio: quoniam floris ea flexura sit, & Græca uox ἰδιοκαμπῆ, quæ id exprimit, in arcu frequens reperiatur. Subiecimus deinde: & in arcu illo uariãtes tam multos colores: præsentis tẽporis participio usi: quoniam quemadmodũ in cœlesti arcu colores illi plures ex mathematicorum & specularia docentium ratione non sunt, sed oppositę lucis accessu ideo apparent, ꝙ refractis lineis uidentur: non dissimili modo & iris cum luce colores mutet: Idꝗ intellexisse omnes Dioscorides uoluit cum dixit, ὁρᾶται, id est uidentur: quia non sint in arcu illo tam multi colores, sed ratione accedentis lucis uarient & uideantur. Fecimus idem in medicina, qualia sunt cum diximus mederi irides in accessionibus febrium perfrictionibus, & cum tremore algoribus, & in farinam tusas ulcera explere, cum tamen in priore illo remedio nulla in Græcis febris audiatur, & in secundo ξηραὶ tantum, id est siccatæ sit. Sed quoniã in Græcis illis uocibus hæc uis & usus latebat, ideo certiore intellectu à nobis sic redditæ fuerunt. Quod ita ab omnibus amari probariꝗ optamus, ut etiam bona fide multaꝗ diligentia à nobis ubiꝗ factum id est. Erat animus nobis tractata hactenus omni Iridis historia, reiectisꝗ in aliud tẽpus his quæ ad medicinam pertinent, hoc loco detinere. Sed fecit Ruellius, contra quem non est consilium nobis posthac aliquid dicere: Amamus enim hominẽ: nec parum illi res latina ob id saltem debet, ꝙ in tanti scriptoris harenã primus alios prouocans descenderit. Fecit ille quidem festinata nimis suæ interpretationis editione, ne differri impune possint, quæ grauiora in hoc capite non sunt mihi cum illo eadẽ, probariꝗ ratione exigunt, quæ alioquin sola interpretis fide stare potuissent. Inter quæ primũ illud nec paruifaciendũ est, quod ille ait uẽto refrigeratis aut rigentibus mederi irides, nullo, ut nobis uidetur, sensu: Primũ siquidẽ disiungenda non erãt, quæ in eodẽ frigoris genere à Dioscoride coniunguntur. Neꝗ enim censet hic his aut illis, sed utrisꝗ mederi irides: copulatꝗ simul, non separat duas illic & diuersas frigoris noxas. Quæ deinde ratio aut causa erit, ut uento refrigeratis, & non imbre, niue, pruina, glacie, alijsꝗ gelicidijs iridem mederi dicat? libenterꝗ ego hominem interrogarem, quos nam in antiqua aut noua medicina priuatim uento refrigeratos legerit aliquã do: ego certe nullos: nec uideo quæ nam è gelicidio uenti noxa corporibus nostris ingruere possit, ut non

ἐπίκαυλα.

παράλληλα.

Perfrictiones.

Cũ tremore algores.

ex-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ex omni alio eadem etiam quotidie fiat. Nec recte in natura & morbis rigentes dicūtur, qui quouis etiam
gelu perfrixerūt: Siccitatis enim, non frigoris proprium consequens rigor est. Suntque Latinis proprie rigo- Rigores.
res, inflexibiles neruorum musculorumque durities, ut apertius & longius à nobis dicetur, cum primum de Rigentes.
rigoribus his dicendi occasio dabitur, qui gelu quidem fieri possunt, nec male de gelu dicuntur: ita tamē ut
frigoris consequens, non frigus sint. Nec me latet in tam manifesto hominis lapsu, ad impressum eaque par-
te à librarijs corruptum Dioscoridē, paratum homini perfugium esse, in quo πνεύματι ψυχομένοις, id est uento
refrigeratis, non περιψυχομένοις, ut nos emendauimus, manifeste legitur. Quod quatenus excusandū sit, alio-
rum iudicio relinquimus. Nobis certe uidetur oportuisse hominem facere, quod in desperata hominis sani
tate Hippocrates præcepit, non tractanda esse quæ feliciter & honeste absolui non possunt: & in legendis
antiquis scriptoribus, ubi parum sequax rerum uerborumque ordo & sensus occurreret, uitium omnino su-
spicari, suspicioneque illa ad ueritatis coniecturam & eruscationem paulatim proficere: Quod nobis & hic
& alijs pluribus locis obseruatum est: & si in hoc non tam coniectura, quàm meliores Græcorum codices
nobis auxilio fuerunt, in quibus περιψυχομένοις, non πνεύματι ψυχομένοις, aperte legitur. Credimusque nos irre-
psisse id uitium diuisa primum ab imperitis librarijs à participio suo præpositione περὶ, mox à legentibus
in nomen translata, qui de frigore illic agi uidentes, cum nescirent quid præpositio illa per se significaret,
ad uenti, gelu & frigus eam transtulerunt: facili ad uitium & labem hanc lapsu, quando περὶ non pluribus
nec multo diuersis literis scribitur, quàm quibus circunducta & contracta breuitatis causa uox illa πνεύματι
nunc etiam passi scribi uidetur: facileque hoc modo ad uenti gelicidia res translata est, cum tamen iudicio
nostro de uentis geluque cœli nihil à Dioscoride hoc loco agatur, sed de frigoribus his, quæ ardentissimo eti-
am anni æstu intra nos orta, in febrium accessionibus sentiuntur. Quod intelligens Barbarus, algores uer-
tit & perfrictiones, non satis tamen certo frigorum discrimine. Quæ quoniam in diuersa febre ex diuersis
causis diuersos habet euentus, non ut medicum, sed ut interpretem oportet ad constituendas semel diuer-
sarum rerum certas ex Græcorum decretis appellationes, breuiter de his agemus: ut constitutis etiam se-
mel his, nihil posthac ultra citra'ue Græcarum uocum significationes à nobis dicatur. Nouerunt (ut in Græ
corum prouerbio est) medicorum pueri etiam, in accessionibus febrium nō omniū, sed earum quas frigus
aliquod antecedit, frigere alijs tantum extremas membrorum partes, alijs unà cum frigore intremere, alijs περίψυξις
totum solum inhorrere corpus: priusque illud frigoris genus περίψυξιν, & eos qui eo frigeant περιψυχομένους di- ῥῖγος
xerunt, quartanis febribus plerunque proprium, Secundum uero ῥῖγος, & eo laborantes ῥιγοῦντας, tertianis pe φρίκη
culiare. Tertium postremo φρίκην, & in eo constitutos φρίττοντας: Sentirique hoc in febribus his, quas Græci he-
mitritæos, Celsus semitertianas appellat: testatus in secundo Paulus Aegineta est, qui semitertianam fieri
dixit tertiana cum secundo illo frigore, quotidiana uero sine eo accedente: Sicque ex duabus mixtam, terti-
um illud frigoris genus facere priore illo maius, secundo uero minus. Quæ omnia ex decretis in antiqua
Græcorum medicina, & ex communi earum uocum ætate huius scriptoris æstimatione & usu, à nobis tra
duntur. Qualia enim hæc tunc docebantur, talia à nobis merito nunc redduntur, & qua nominum & uocū
contractione in suos usus antiqua medicina usa est, eadem & nos idem agentes uti modo oportet: exigūt
enim sibi artes & earum autores, quod certum, proprium, exactumque & per tempora consuetum sit. Nec
quicquam in uertendis Græcorum commentarijs grauiore periculo fit, quàm si communibus translatis, ambi
guis, maioris minoris'ue ambitus appellationibus certum contractumque ad certam rei significationem ali-
quid reddatur. In tot itaque tamque diuersis febrium frigoribus, Græcorum exemplo ex his quæ sparsa in Lati-
nis obseruauimus, appellationes tres huiuscemodi nobis in hoc opere constitutæ sunt: in primo perfrictio-
nes, in secundo cum tremore algores, in tertio horrores, quibus deinceps ubique cum opus erit, utamur: Ne
si facta corporibus nostris aliter quàm ex febre & à cœli extrinsecoque aliquo gelu noxa alicubi tractanda sit, cō
munis illa uox frigoris desit, qua eam priuatim indicemus: quod à Græcis factū obseruatumque inuenimus,
qui coniuncta frigori alia præpositione, κατάψυξιν extrinseci & sine febre frigoris omnis, noxam appella- κατάψυξις
uerunt. Quę etiam causa fuit, ne Celsum in his sequeremur, qui duo tantum genera frigorum huiuscemodi
numerauit: Primum scilicet, quo extrema inalgescunt, quod frigus simpliciter: Horrorem uero secūdum il
lud, in quo totum interimit corpus. Et in hoc genere, id est febriū frigoribus succurrere irides hoc loco Dio-
scorides ait: confectoque ex eis unguento, posteriores medici remedio hoc usi sunt. Quod Paulus Aegineta
in secundo præcepit, & Celsus indicauit, cum tertio libro monuit perfricanda ægroti membra manibus ex
uetere oleo unctis, eique adijciendū aliquid ex calefacientibus, qualē hic irin pauloante esse dixit. Nec tantum
in febrium frigoribus irini unguenti usus erat, uerum in cunctis alijs, quod primo libro idem Aegineta
constituit, quo capite agit de his qui ex frigore noxam contraxerunt. Neque immerito: calore enim & hæc &
illa pariter curantur. Et quoniam omnium eadē ferè remedia sunt, ideo & hic unius aliquando generis, per-
frictionis (uerbi causa) horroris'ue, aut cum tremore algoris appellatione, commune & alijs remediū illud
fore legētibus cogitandū reliquit. Explicasse idē Paulus etiā uidetur quod Dioscorides ait: Crassa & biliosa
purgare iridē &c. Siquidē lib. VI. decreuit, potā cū mulsa aqua iridē aluū ducere, & in fistulis finibusque non
decocto utitur, sed trita in puluerē, & per cribrum traiecta eius radice, quæ sola in hac planta usum in me-
dicina habet: Ex quo fit ut suspicemur potuisse quondam aliter legi locum: nec σαρκωτικὸν genere neutro, ut σαρκωτικὴν
ad decoctum referenda uox illa sit, sed σαρκωτικὰς in fœminino, ut ad irides referatur, legi oportere. Non ideo
tamen lectionē illam omnino damnamus, uerū in ambiguo eam elegimus, quæ antiquo medicinæ autore
confirmaretur, & quæ contra fistulas maioribus uiribus pugnaret. Verisimile enim est, efficaciores iridis
quàm decocti eius uires esse. Et hactenus pro iride dictū à nobis sit, nam quæ ad reliquos morbos in hoc capite
pertinent, eorumque remedia & remediorum multiplicē rationē & usum, quæ omnia desiderari poterāt, quoniā
pluribus locis eadem erunt, illic à nobis deinceps explicabuntur, ubi meliore occasione se offerent: destina
uimus enim ut hanc partē incipientes diximus, in partes digerere, quàm uniuersa grauius alioqui nos premerent:
Simulque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Simulq; ut quondam Salinatori uisum est, qui cæso ad Metaurum cum Asdrubale duce punico exercitu, cũ nuntiaretur sibi Ligures quosdam, qui aut prælio non adfuissent, aut inter cædem euasissent, uno agmine abire sine signis, sine duce, sine ordine: posseq; si eques aliquis mittatur omnes deleri: supersint inquit aliqui nuntij & hostium cladis, & nostræ uirtutis. Sic nobis etiam supersint ubiq; aliqua, quæ in cæteris, donec tota res absoluatur, curæ laborisq; nostri legentibus indicia sint. Nolumus tamen quod ad pessulos pertinet, ulterius differre. Exigit enim nunc operam nostram, & medicinæ iocos suos misceri cupit Comicus noster, qui in Eunucho sua, clausa cum adolescente in cubiculo puella pessulum ostio obdidit, nõ foribus serã aut uectem, ne quis amoris sui cursum impediret, obijciẽs: sed ex pessulorum ratione, qui mulierũ naturalibus in plerisq; morbis & uitijs subijciuntur, incœptam iam Venerem festiue describens. Maior enim ioci uis in ostij ambigua & ancipiti uoce est, in qua cogitandũ poëta audiẽtibus reliquit, cubiculi'ne an uirginis ostio pessulum obijceret. Sciebant enim tunc omnes, dum turpitudinem in uocibus etiam esse aliqui existimãt, pudori parcentes, fœminarũ naturalia portã & ostiũ appellasse. Audierantq; forte in signando castigãdoq; tragico scelere, & quale cum Iocasta matre filius Aedipodes exercuit, & Romanus Cæsar somniasse se credidit, præcepisse antiquiores Græcorũ sapientes, Non licere homini ingredi ꝑ portã per quã exierit: ostioq; huic & portæ, non ex custodia domus, sed ex medicinæ disciplina pessulũ eunuchus obdidit. Cuius diminutiuam appellationẽ ueluti omnibus certiorẽ nos imitati, pessulos diximus eos, quos Græci πεσσοὺς dicunt, quos libro V. cap. XXI. Celsus his uerbis descripsit: Vt ea quæ fœminis subijciuntur (pessos Græci uocant) eorum hæc proprietas est: Medicamenta composita molli lana excipiuntur, eaq; lana naturalibus condit. Multoq; certius Paulus Aegineta quo capite de suppressis mensibus agit, sic pessulum diffiniens: Pectita lana pessulus est, quodcunque'ue aliud teres digiti humani forma, quo medicamenta substinentur: utiturq; his præcipue ad ciendas muliebres purgationes. In quẽ usum forte Dioscorides innuit pessulis misceri irides. Nam si cum uino potæ id præstant, subditæ etiam præstare poterunt.

Pessuli. πεσσοί.

περὶ Ἀκόρου. κεφ. β'.

Ἄκορον L οἱ δὲ, χορὸς ἀφροδισίας. ῥωμαῖοι βενέρεα. οἱ δὲ, ναυτικαράδιξ. γάλλοι πεπεράκιουμ. L τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἐμφερῆ ἴριδι. στενώτερα δὲ καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἀνομοίους. διαπεπλεγμένας δὲ καὶ οὐκ εἰς εὐθὺ πεφυκυίας. ἀλλὰ πλαγίας καὶ ἐξ ἐπιπολῆς γόνασι διειλημμένας. ὑπολεύκους. δριμείας τῇ γεύσει. καὶ τῇ ὀσμῇ οὐκ ἀηδεῖς. διαφέρει δὲ τὸ πυκνὸν καὶ λευκόν. ἄβρωτόν τε καὶ πλῆρες. εὐῶδες. τοιοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐν χαλκίδι καὶ τὸ ἐκ τῆς γαλατίας ἀσπλήνιον λεγόμενον. δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ οὖρα κινεῖ. ἁρμόζον πρὸς πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος καὶ ἥπατος. στρόφους. ῥήγματα. σπάσματα. σπλῆνας τήκει. ὠφελεῖ καὶ στραγγουριῶντας. θηριοδήκτους. καὶ εἰς ἐγκάθισμα ὡς ἶρις πρὸς τὰ γυναικεῖα. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ἀντιδότοις ἡ ῥίζα χρησίμως.

De Acoro. Caput II.

Acoron L genere neutro: sunt qui, quod herba sit, fœminino acorũ, qui aphrodisiadem, qui nauticã radicem dicãt. Galli piper apiũ, Romani Veneream herbam appellant. L Iridis folia acorus habet, angustiora tñ. Radices eidẽ non dissimiles, implicitas, nec rectã descendẽtes, uerũ obliquas, & in superficie terræ geniculis intersectas, colore subalbidas, gustu acres, odore non ingrato. Primã habet bonitatis æstimationẽ quæ densa, cãdicãs, nõ cariosa, sed plena & odorata est. Asplenos in Colchide & Galatia acorus appellat. Calefaciẽdi uis & natura radici eius est. Cit urinã potũ acori decoctũ: lateris, pectoris & iecoris doloribus, torminib⁹, ruptis cõuulsisq; accõmodatũ. Minuit ꝑterea lienes: Vrinæ stillicidio, ꝓdest, prodest & uenenatorũ morsib⁹: Vtiliterq; iridis mõ insidẽtibus acoro, muliebria, i. mẽses fouent. Exterit inũctus radicis succus quæ claritati oculorũ officiunt. Miscet præter hæc magna utlitate antidotis acori radix.

INTERPRES.

Congener iridi acorus est, nõ tanta tamen cognatio, nec tam indiscreta similitudine duarũ plantarum natales natura miscuit, ut non diuersitatis aliqua etiam uestigia in eis reliquerit: Quæ obseruantes herbarij, alteram ab altera separarent, & diuersa appellatione in diuersos usus distraherent. Quod ut à natura fit, & à scriptore hoc traditum fuisse uerisimile est, sic etiam integris his commẽtarijs integrum ad nos peruenisse debuerat. Sed quæ bonis artibus & studijs semper nocuit librariorum incuria, maiorem diuersitatis illius partẽ desiderare nos cogit: De qua priusq̃ agamus, quæ possumus de diuersis acori appellationibus dicemus: In quibus nulla est mihi certa ratio, nec cur Græci à Venere Aphrodisiadem, & à Græcis accepta uoce Romani, Veneream dixerunt. Solus Apuleius, quicunq; ille fuit, in commẽtariolo quod de aliquot herbis scriptũ à se reliquit, Piper apium dictam fuisse testatus est, quod ea in aluearibus suspensa, nunq̃ facto examine apes in colonias fugerent: nec tamen causam reddidit, nec inuenta hactenus à me est. Idem præterea sandicem nauticam, & singentianam ait uocari, incerta nobis pariter nominum huiuscemodi origine & causa: Quæ ego hoc loco non posuissem, nisi ante nos in Corollario suo has uoces Barbarus inseruisset, plurisq; quàm

Piper apiũ. Apuleius.

æquum

æquum erat fecisse eas uideretur: & nisi in antiquo latino Dioscoride, in extrema capitis coronide, omnia ab Apuleio illo dicta, tanq̃ legitima proles scriptori huic adiecta fuissent. Quæ omnis labes miscendi simul & eodem loco coaceruandi à diuersis scriptoribus tradita, non prius in bonas artes irrepsit, q̃ cũ inceperũt qui eas profitebantur, ex sola omniũ scriptorũ lectione gloriã sibi quærere: & dum multa scire & scripsisse uideri uolunt, contra q̃ mercatores & institores ubiq; consueuerint, à maioribus & secretioribus tabulis nomina datiq; & accepti rationes omnes in exiguos codices & diurnos pugillares transtulerunt. Eoq; impudentiæ progressa res est, ut præteritis antiquorũ scriptorum nominibus, tota aliquãdo uolumina ijsdẽ uerbis à quibusdã in cõmentarijs suis reddita fuerint, quasi Theophrastũ, Pliniũ, Galenũ, cæterosq; Græcorum scriptores nulli post eos lecturi essent: Nescioq; ego ingrati ne magis an dolosi animi uitiũ fuerit, ex alienis laboribus gloriam tanta impietate quærere, & tam turpi flagitio (quod etiã monente grãmatico Aristophane, à Ptolomæo rege non minus q̃ furti punitũ quondã Alexãdriæ fuerit) ab antiquorũ laude in admirationem sui deuios agere posteros. Non meminissem itaq; & ego ob has causas earum uocũ, nisi Barbarus Corollario, ut diximus, suo eas inseruisset. Nec ideo id feci, ne solus ignorasse eas uiderer: uerum ut obiter monerem quod in Apuleio legitur, sandicẽ nauticã dici acorum, uideri nobis ex Dioscoride acceptũ, & si id fit corrupte, sandicẽ pro radice legi: Tamq; facilis in una litera lapsus à radice in sandicẽ est, ut id potius iudicio meo sic legendũ in Apuleio fuerit, q̃ importunæ hoc loco uocis inserendus usus. Nec illud etiam ignoramus, posse sandicem ad floris colorem referri: & ex eo totam appellari plantã, qui in sandice flammeus luteo non dissimilis est: Sed nos ubi nulla sit antiqui scriptoris fides & autoritas, magis probamus quod in Dioscoride adhuc seruatur, & quod rationẽ magis sequitur, ut à potiore parte, à radice scilicet quæ sola in acoro habet usum, tota appelletur planta, non aliter q̃ & in iride dictum pauloante est. Credimus præterea uitium in adiectiuo illo nautica esse: quoniam nullum in tota huius plantæ historia medicinæq; uestigium deprehenditur, quod ad nauigationem nautas'ue pertineat. Quod nisi in suspicionibus coniecturisq; his morosior haberi & dici timerem, illud etiam adiecissem, suspicari nos, quoniam iridi similis & cognata acorus sit, eâdẽ illi appellatione potuisse quondam uocari: & ut in iride radix marica, naronica, donec certius aliquid inueniretur, emẽdata à nobis est: Sic etiam in acoro pro radice nautica, naronicã legi eodẽ modo posse. Nec est quod miretur aliquis Latinarum uocum in Græcis tam graues mendas, cum Græcarum in Latinis non dissimiles passim uidere liceat. Satisq; hæc pro acori diuersis appellationibus sint non tã desideranda, q̃ illa quæ in diuersa eius ab iride figura aliunde repetenda nobis fuerunt: In q̃bus præter dicta à Dioscoride hæc præcipua sunt: In folijs lõgitudo maior, color minus herbaceus, & in summo acuminatior mucro: in floribus, non ut in iride, crassiore ungue folia hærentia, sed pediculo aliquo suspensa: nec purpureo, sed luteo colore: Dico autem luteum, quem alij in hoc flore croceum eadem sane cum cæteris eiusdem rei æstimatione, sed minus ambigua & incerta in duobus coloribus, quorum alter in croco sit, alter ex eo fiat, indicatiõe quod Græci una appellatione κροκώδης siue κροκίζοντας pariter dicunt. Habet enim natiuum crocus colorem, qui in capillamentis suis intra florem adhuc uiuentibus & siccatis rubet. Habet & luteum, cum dilutis humore aliquo capillamentis ijsdem lutescit. Fitq; in hoc scriptore sæpenumero, ut κροκῶδες siue κροκίζον, id est croceum dicatur q̃d rubet: ut in maiore dracunculo, quem semen in summo caule ferre Dioscorides ait racemosum, & cum maturescit κροκίζοντα id est croceum: qui color nisi à capillamentis croci rubentibus accipiatur, falsus omnino erit: puniceo enim colore tunc dracunculi semen rubet. Aliquando etiam κροκῶδες uocat quod non rubet, sed diluti aqua croci colore est, ut in cõmanducato Rhapontico est, & in acoro hac, caltha, uiolisq; his uidetur, quæ primæ uer nuntiantes, uno ramulo plures pẽdent, & colore maturæ medicæ mali uidentur, de quibus suo loco dicemus: simulq; de coloribus his, cum in uniuersum de omnibus in extremo opere agetur. Ob quam causam nos eam ambiguitatem fugientes, ubi luteus erit croci color, luteum: croci, aut diluti aqua croci colorem: ubi puniceus & rubens, semper croceum, aut croci colorem rubentem, dicemus: Eritq; nobis à re, non ex imitatione Græcæ uocis, indicationis ratio. Ecquis etiam nouit? an croci luteus color, natiuus in eo flore etiam intelligi possit. Rubẽt enim capillamenta eius: lutescunt autem, quæ numero tres ueluti ligulæ in eo uidentur: & ab ijs luteum in croco colorem, non ab eo qui humore aliquo dilutus fuerit, κροκώδη καὶ κροκίζοντα hic dicat aliquando, quod luteo colore est: & si hac ratione intelligendum id sit, non male, ut constitutum est, luteus croci color dicetur. Non sunt relinquẽda quæ in reliquo capite ex eadem librariorum incuria uitium contraxerunt: & si hactenus ab alijs, qui ante nos hoc idem egerũt, pleraq; ad antiquam integritatem Plinij, & eiusdem huius scriptoris ope restituta sunt: quæ omnia meliorum codicum fide nos etiam confirmamus. Priuatim tamen illud opinamur: ubi Dioscorides ait præferri cæteris acorum densam, candidam, non cariosam &c. non densam, sed amaram legi quondam potuisse: monueruntq; id nos probatiores in Græcis codices, in quibus una tantum mutata litera, non πυκνὸν quod densum, sed πικρὸν quod amarum significat, legitur: Quod & Galenus aperte innuit, dicens saporem acoro acrẽ cum amaritudine aliqua esse. Non tamen communem illam lectionem penitus damnamus. Scimus enim egregiæ bonitatis notam in radicibus aliquando densitatẽ esse: sed monuisse hoc legentes uoluimus, præsertim cum hic ipse dicat radices esse acoro iridis radicibus nõ dissimiles, in quibus prælatæ alijs fuerunt quæ densiore soliditate & amaro sapore essent: quod & Plinius itidem reddidit, cum libro xxv. capite undecimo de acoro ageret dicens. Cætero & has iridis similes. Deest & in extremo capitis calce participium ἐγχριόμενον, id est inũctus, quod ad remedij usum pertinet: quo loco scilicet decernit radicis acori succum, quæ claritati oculorum officiunt abstergere: Id enim agit oculis inductus & inunctus. Reliquum est, ut de his quæ ad medicinam pertinent aliquid dicatur: primumq; illud erit quod Dioscorides ait prodesse acorum sine febre lateris doloribus: in quo malo humaniq; corporis parte, in qua id sentiatur, nouisse illud oportet, dicere Græcos πλευρὰν costam, & neutro genere πλευρὸν, omne id in anteriore homine spatium, quod utrinq; à superiore parte, qua brachium humero iungitur, ad imas pertinet costas, cui ex interiore

Apuleij locus.

Sandix color.

Notæ acori

Luteus color.

Duplex in croco color.

Lateris dolores.

parte

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

parte costæ subiacent, grauioribus leuioribusq́; aliquot morbis obnoxium. Omnem hanc hominis partẽ ut diximus, aliquando fœminino, aliquando neutro genere πλευρὰν καὶ πλευρὸν Græci dicunt, Latini uero latus: & quibus ea pars tẽtatur morbos, utraq; gens suis appellationibus ab ea parte factis, significauit: Græci πλευρῖτιν grauius plerunq; & exitiale malum, quod ex abscessu suppurationeq́; in ambiẽti ex interiore parte costas membrana fit: quem comitantur difficultas spiritus, cõtinua febris, dolorq́; à summa humeri iunctura ad extremas costarum cartilagines pertinẽs. Et præter hoc πλευρᾶς πόνον, qui in eadem parte dolor, sed sine febre sentiat: fiatq́; ut Celsus ait, uel ex ictu, uel ex frigore, uel ex nimio cursu, alia'ue huiuscemodi causa. Romani autem, quibus non licuit (ut Flaccus ait) tam rotundo ore loqui, & in fingendis componendisq́; uocibus minore felicitate usi sunt, utrunq; hoc malum, aliquando lateris, aliquando lateralem dolorẽ dixerunt: nullo inter grauius leuiusq́; illud malum discrimine, quod Græci anteà fecerant: quam ambiguitatem uitantes aliqui, prius illud & grauius, græca uoce pleuritim: secundum uero illud & leuius, lateris & laterales dolores dixerunt. Sed tanta uarietate & inconstãtia duarum uocum, ut nobis qui Græcam medicinam latine loquentem ostendere cupimus, necesse sit certas & ubiq; sibi ipsis constantes uoces in his etiam cõstituere: ut cum inuenerint legentes lateralem dolorem, semper intelligant primum grauiusq́; illud malũ, quod Græci πλευρῖτιν uocant. Cum uero sine febre lateris dolores, secundum illud & leuius, quod ijdem Græci πλευρᾶς πόνον siue ὀδύνην: fecimusq́; hoc antiquos Græcos imitati. Siquidem Paulus Aegineta cum longius de priore illo egisset, statim subiecit: Costarum uero, id est lateris sine febre dolores &c. In priore uero illo, cum non liceret Græcorum modo substantiuo aliquo nomine uti, autore Plinio lateralem dolorem libẽter diximus. Dicendum nobis etiam de stillicidio uessicæ, quod sic accipiendum est autoribus Celso, Galeno, Paulo Aegineta, Absyrto de ueterinaria medicina, pluribusq́; alijs, fieri aliquando ut ex uessica per colem multa difficultate, nec sine magno dolore conatuq́; urina fluat. Eo malo affectos M. Cato cap. CLVI. libri sui de re rustica his uerbis descripsit: Quibus lotium ægre it, Græci & à difficultate & à dolore δυσουρίαν id malũ dixerunt. Aliquando exiguis, nec nisi per interualla stillis eadem urina fluit: descripsitq́; hos etiam sic Cato: quibus lotium substillum est, Græci hoc uitium στραγγουρίαν dixerunt. Suarumq́; diffinitionum libro Galenus id malum diffiniens, ait στραγγουρίαν εἶναι κατὰ στάγα τοῦ οὔρου ἔκκρισιν, esse scilicet per interualla temporis stillarũ urinæ fluxum. Aliquando etiam nec ægre neq; exiguis & per interualla stillis, sed toto obstructo canali nihil fluit. Eius mali Cato non meminit: Græci autem ἰσχουρίαν dixerũt: diffiniuitq́; eodem libro Galenus integrã esse urinæ suppressionem, quæ uitæ periculum ferat. Nos quia sæpius de his agendum erit, quot & quæ erunt in Dioscoride difficilis urinæ genera, & uoces totidem, & eadem significatione à nobis reddentur: ne communi appellatione aliqua misceantur simul, quæ specie in antiqua medicina diuersa fortè fuerunt: obsoletamq́; Catonis uocum uetustatem fugiẽtes, Primam illam labem & urinæ difficultatem, autore Plinio alijsq́; uessicæ urinæ'ue angustias, Secundam autore Seneca uessicæ urinæ'ue stillicidium, Tertiam Græcæ uocis imitatione, suppressam urinam, siue obstructam uessicam posthac semper appellabimus. Exigunt sibi etiam mulieres, altera nec negligenda humani generis pars, in extremo hoc capite priuatim operam nostram: Cupiuntq́; pro tam multis fœturæ & puerperij sui laboribus, quos solæ obeunt, gratiam & honorem hunc sibi haberi, ut certius dicamus, quæ nam sint, quæ Græci omnes scriptores passim τὰ γυναικεῖα appellant, & quæ intellexisse ea legentes oporteat: nequis aliud q̃ naturæ uitiũ significari suspicetur: & ipsæ hoc etiã remedio à proprio sibi malo cõualescant. Quod nos nõ tam libenter q̃ necessario agemus. Et si nõ adeò facile id sit, nec legentibus fortè æquum uideatur in generis & multitudinis uoce, qualis in Græcis τὰ γυναικεῖα est, unum propriumq́; aliquod mali genus significari: & si plura indicent, quot qualia'ue ea sint, parum etiam explicari: Conabimur tamen, minorq́; aut nullus nobis hic labor esset, si Græcarum literarum periti omnes nouissent, quam uim præpositiui articuli in Græcis habent: Intelligerent enim adiectiuo nomini coniunctos eos articulos, ad substantiam certamq́; rem significationem transferre: & cum δίκαιον auditur, adiectiue iustum: cum τὸ δίκαιον, substantiue iustitiam intelligi. Idem & hoc loco ἐν τοῖς γυναικείοις id est muliebribus, intellexisse oportet, constituendumq́; indicari à Dioscoride id, uel ea tantum mala, quæ fœminarum propria sunt: maribus ideo à natura negata, q; in altero sexu his partibus carent, in quibus ea fiunt: Quæ sanè multa sunt: nec numerari ea nunc opus est. Illud magis in tanto hoc scriptore cogitandũ, ex quo plura in fœminis propria hæc mala fiunt, non diuersa tantum, uerum contraria: nec diuersis, sed contrarijs etiam remedijs curanda, inutiliter grauiq́; humanæ salutis periculo hæc hominẽ docuisse, si in una illa τῶν γυναικείων uoce omnia fœminarum mala intelligantur. Oportet itaq; de perito totius medicinæ homine id sentire, unum commune certumq́; aliquod mali genus in fœminis decocto acori curandum præcepisse: nullum autẽ mensibus menstruisq́; purgationibus in eo sexu certius communiusq́; est: Solis siquidẽ, omnibus, longioreq́; & meliore uitæ parte, nisi uitium impediat, fœminis ea affectio competit: Tamq́; propria illis est, ut sine his nulla sit muliebris sexus ad fœturam utilitas & gratia: fuisseq́; hanc quondam τῶν γυναικείων æstimationem, aperte Theophrastus indicat, qui libro nono de libanotide, quam Romani rosmarinum dicunt agens, utilem radicem eius prodidit πρὸς τὰ ἕλκη, καὶ τὰ γυναικεῖα: uocatq́; ille γυναικεῖα, quæ in eadem libanotide manifesta mensium significatione hic ἔμμηνα appellat. Licetq́; plura sint muliebrium mensium uitia, unum tamen signari tantum hoc loco uidetur, mora scilicet & cessatio eorũ: Siquidem quæcunq; ciendæ urinæ accommodata sunt, eadẽ cessantes menses ducere etiam poterunt. Dicet hic fortè aliquis, si menses ea uoce tantum intelligendi erant, debuisse certius quotidianã rem indicare Dioscoridem, paratis præsertim certioribus & communioribus alijs appellatiõibus, quales καθάρσεις, ἔμμηνα, & καταμήνια sunt: quibus à cunctis alijs passim, & ab hoc ipso toto hoc opere eadem illa affectio nominatur. At nõ minus certa, nec minus frequens cunctis alijs hæc quondã fuit: Vsus ea enim Theophrastus, usus Aristoteles, usi & alij sunt: quodq́; pro omnibus ijs merito habendum est, in quotidiano castioris sermonis usu fuisse uerisimile est: Pudoriq́; parcentes, rem auribus etiam ingratam, à sexu, cuius propria erat, qua diximus ratione tota Græcia, omnes

πλευρῖτις.

πλευρᾶς πόνος

Stillicidiũ uessicæ.

δυσουρία

στραγγουρία

ἰσχουρία

Muliebria, id est mẽses

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

omnes indicauerunt: Non aliter q̃ & nostra ætas & gens pudori pariter consulens, fœminatũ tempora, deflexa contractaq́; in muliebri re ad eam affectionem temporis appellatione, non male uocat. Quæ omnia longius ideo à nobis dicta sunt, ut in tam diuersis notissimæ alioquin rei indicationibus, appellationis nostræ causam redderemus: meminissentq́; posthac legẽtes, siquando muliebriũ per se uox nobis in hoc opere exciderit, menses tantum ea significari.

Περὶ μήου. Κεφ. γʹ.

Μῆον τὸ καλούμενον ἀθαμαντικὸν, γεννᾶται πλεῖστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, ὅμοιον καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἀνήθῳ. παχύτερον δὲ τοῦ ἀνήθου. διπηχὺ τὸ ἀναβαῖνον. ταῖς ῥίζαις ὑπεσπαρμένον λεπταῖς πλαγίως καὶ εὐθείαις. μακραῖς εὐώδεσι. θερμαινούσαις τὴν γλῶτταν. αἵτινες ἀφεψηθεῖσαι μεθ' ὕδατος ἢ καὶ λεῖαι δίχα ἑψήσεως ποθεῖσαι, τὰ στενὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς πάθη παρηγοροῦσι. καὶ δυσουρίαις ἁρμόζουσι. στομάχου τε ἐμπνευματώσεσι καὶ στρόφοις ὑστερικαῖς τε διαθέσεσι. ἄρθρων πόνοις. θώρακι ῥευματιζομένῳ σὺν μέλιτι λεῖαι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ βοηθοῦσιν. αἷμα τε ἄγουσι δι' ἐμμήνων ἀφεψηθεῖσαι εἰς ἐγκάθισμα. παιδίων δὲ καταπλασθεῖσαι ἐφηβαίοις οὖρα ἄγουσιν. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς πλεῖον ἢ δεῖ πινόμενον.

De Meo. Caput III.

Meon. In Macedonia & Hispania plurimũ nascit̃ Meon quod Athamãticum uocant, caule folijsq́; aniso similibus, crassius tamẽ aniso est: bicubitali plerũq; altitudine, radicib⁹ in parteis distractis, hisq́; tenuibus: alijs in obliquũ, alijs rectà tendentibus, longis odoratisq́;, & gustu feruidis: Quæ in aqua decoctæ, & sine coctura tritæ, contra adstricta renũ & uessicæ uitia utiliter bibunt̃, urinę angustijs utiles, utiles & stomachi inflationib⁹, torminibus, strangulatu uuluæ procidẽtibus, articulorũ doloribus, & à capite in subiectas parteis destillationibus, cunctisq́; his cum melle tritæ pro eclegmate dantur. Decocto earũ insidentibus, menstruus ducitur sanguis: infantibus etiam imo uentri & pectini, emplastri modo illitæ, urinã cient: Dolores tamen capitis facit potũ ultra q̃ deceat, meon.

INTERPRES.

Peregrinum semper, quondamq́; rarum, nunc uero quod sciam nullũ Italiæ meon est: non quia quibus locis antiqua ætate nascebatur, nunc etiam non nascatur: æterna enim plantarũ genera uoluit natura esse: Sed mutatæ cum temporibus artium & doctrinarum rationes, multa quæ in noua medicina diu neglecta sunt, ignota penitus nobis tandẽ euaserunt. Ex quo fit, nequid possit in eo dici præter ea, quæ à Plinio breuissime libro xx. cap. xxiii. dicuntur: qui meũ id, non meon appellat, qua uoce posteriores aliquot etiã usi sunt: & præter ea quæ Paulus Aegineta in sexto illi assignauit à Dioscoride accepta, calere scilicet in tertio, siccas uero in secundo ordine mei radices esse: ideoq́; urinã & menses ciere: sumptumq́; maiore copia meon capitis facere dolores. Variãt in figura & historia eius antiqui Græcorũ codices: In aliquibus enim legitur aniso, in aliquibus anetho folijs similibus esse: Plinius aniso similia dixit: nosq́; in ambiguo, ueluti alterius testis accessione, quę pluribus testimonijs confirmabatur, anisi lectionem magis probauimus: Cætera uero in quibus uariat à Dioscoride Plinius, diligentioribus censenda relinquimus: non enim utrobi in duobus scriptoribus certior ueritas & maior fides sit, quærimus: sed Dioscoridem Latinis reddentes, qua possumus diligentia collatis Græcorum codicibus, si non integrum, minus corruptum tamen proferre conamur: quod in hoc capite, ut mox dicemus, perq̃ difficile erit, tam turpiter aliqua parte claudicat. Cur autem Athamanticum diceretur, Plinius eodem loco exposuit: nisi forte Athamanicũ subtracta t litera legẽdum sit, docueritq́; Dioscorides in Athamania nasci: Cuius regionis gentẽ, autore Byzantio Stephano, aliqui Thessaliæ, aliqui Illyrico assignant. Nec refert in Macedonia nasci meon dixisse Dioscoridem, quando non longe distẽt inter se Thessalia & Macedonia: mutatisq́; à regibus sæpenumero earũ terminis, altera in alterius appellationẽ aliquando trãsierit. Suspicio tñ hæc magis q̃ decretũ sit. Illud certius docendũ, quæ nam Dioscorides στεγνὰ, & nos una appellatiõe adstricta renũ uitia appellemus, omnia. s. illa, quorũ impedimẽto urina aut difficulter, aut raris, & per interualla temporis stillis, aut nulla fluit, siue in renibus, siue in uessica ea sint: quorũ maior pars superiore capite numerata & descripta à nobis est. Reliqua uero ut ex renũ uitio causam & originẽ habent, sic ex decretis in ea parte malis, repetenda sunt. Diximusq́; nos adstricta Celsum imitati, qui I. libro adstrictas febres eas appellat, quæ nihil ex se remittunt. Quod genus libro diffinitionum suarũ Galenus diffiniens, ait: Adstrictã esse febrẽ, quæ fluidæ contraria est, nihilq́; ex se remittit: qualia sunt aluus, urina, sudor, pituita oris, & siqua alia huiuscemodi in homine naturæ impetu pelli consueuerunt. Vox à fictilibus trãslata, in q̃bus Græci στεγνὰ dicũt, q̃ nec curta nec rimosa, aut uitio aliquo rara, infusos humores non remittũt, sed retinẽt. Superest quod pauloante diximus in hoc capite claudicare, nec facile restitui posse, tantopere uariãt illic antiqui Græcorũ codices. Locus est, ubi nos diximus strangulatu uuluæ procidentibus, mei radices prodesse: difficillimũ, & quod mortis imaginẽ habet in ea parte malũ, significantes: qd' Græci πνίγα ὑστερικὴν, Latini non uno tantũ modo, sed alij ꝓfocationes uuluæ, alij strangulatus, alij ab euentu eius mali, obmutescentes strangulatu uuluæ fœminas, dixerunt. Sunt enim in quibus strangulationes hæ, in q̃bus ꝓclusæ, in q̃bus procidẽtes uuluæ, & in q̃bus eius partis dolores tm̃ legant̃, tã difficili inter tot eiusdẽ partis mala iudicio, ut inclinaret animus hiatũ relinquere hoc loco, quẽ post nos maiore iudicio & peri-

στεγνόν.

Adstricta renũ uitia. ὑστερικὴ πνίξ

Strangulatus, ꝓfocationes uuluæ.

tia aliquis expleret. Persuasit tamen quod legitur reddere maior testium numerus, & inter eos qui mihi omnium aliorum probatissimus est. Et si antiqua Dioscoridis interpretatio, nec minus etiam Serapion, ad dolores eius partis remedium hoc contraxerint. Quod totum legentibus liberum relinquimus.

Περὶ κυπέρου. Κεφ. δ'.

Κύπερος. οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον ὡς τὴν ἀσπάλαθον καλοῦσι. [Ῥωμαῖοι ἰούγκι ῥαδίκεμ. οἱ δὲ, ἰούγκουμ.] φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια πράσῳ. μακρότερα δὲ καὶ ἰσχνότερα. καυλὸν δὲ πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα. γωνιώδη, ὅμοιον σχοίνῳ. οὗ κατὰ κορυφὴν φυλλαρίων ἐστὶν ἔκφυσις μικρῶν καὶ σπέρματος, ῥίζαι δ' ὕπεισιν ὧν καὶ ἡ χρῆσις ὥσπερ ἐπιμήκεις ὡς ἐλαῖαι συναφεῖς ἑαυταῖς. ἢ στρογγύλαι. μέλαιναι. εὐώδεις. ἔμπικροι. φύεται δὲ ἐν τόποις ἐργασίμοις καὶ τελματώδεσιν. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ βαρυτάτη καὶ πυκνὴ καὶ ἁδρὰ. δυσθραυστος. τραχεῖα. εὐώδης μετά τινος δριμύτητος. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ κιλίκισσα, καὶ ἡ συριακὴ, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν κυκλάδων νήσων. δύναμις δέ ἐστιν αὐτῇ θερμαντική [ἀναστομωτική.] διουρητική. λιθιῶσι καὶ ὑδρωπικοῖς πινομένη βοηθεῖ. καὶ σκορπιοδήκτοις. καὶ ταῖς περὶ μήτραν δὲ καταψύξεσι καὶ μύσεσι πυριωμένη, ἁρμόζει. ἄγουσα ἔμμηνα. τριφθεῖσα δὲ καὶ τοῖς ἐν στόματι ἕλκεσι καὶ νεμομένοις ξηρὰ λεῖα. μίγνυται καὶ μαλάγμασι θερμαντικοῖς. καὶ εἰς τὰ στύμματα τῶν μύρων εὐθετεῖ. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κυπέρου ἐν ἰνδίᾳ γεννώμενον. προσεοικὸς ζιγγίβερι. ὃ διαμασηθὲν κροκῶδες πικρὸν εὑρίσκεται. καταχρισθὲν δὲ, παραχρῆμα ψιλοῖ τὰς τρίχας.

De Cypero, [qui odoratus angulosus iuncus est.] Caput IIII.

CYperon. Sũt qui & hũc queadmodũ aspalathũ, erysisceptrũ uocent. [Romani iuncũ simpliciter, uel iũci radicẽ dicũt:] Porri folia angulosus odoratus hic iũcus habet, lõgiora tñ gracilioraq́; Caulẽ cubitalẽ, & aliqñ maiorẽ, angulosũ, odorato rotũdo iunco, quẽ schoenũ dicunt, similẽ. In summo cuius cacumine minuta folia se proferunt, inter quæ semen est. Radices, quarũ usus est, oblõgis oliuis similes habet, mutuo contactu sibi inuicẽ cohærẽtes: habet & rotundas aliquando nigrasq́; & cũ amaritudine aliqua odoratas. Nascit̃ cultis aquosis locis. Probatur angulosi iunci radix, quæ maxime ponderosa, densa, crassa, non facile fragilis, aspera, & cum acrimonia aliqua odorata est. Talis Cilissa est, Syriaca itidẽ, & quę ex Cycladibus insulis affert̃. Calefacit angulosi iũci radix, [aperit,] urinã cit. Bibit̃ contra uessicæ calculos & cutẽ subeuntes aquas utiliter. Bibit̃ & contra scorpionũ ictus eadẽ utilitate. Refrigeratis præclusisq́; uuluis calens imposita opitulatur, menses trahens. Siccat eadem & in farinã trita, oris ulceribus, quæ pascendo serpunt, inspergit̃. Malagmatis etiã quæ calefaciendo sint, utiliter miscetur. Spissandis unguentis eadem accõmodata est. Fertur & altera angulosi iunci radix in India nasci zingiberi similis: quæ cõmanducata amarescit, & luteũ croci colorem reddit, & qua q̃primũ glabrescunt inunctæ corporis pilosæ partes omnes.

INTERPRES.

NVllibi similitudine nominũ decepti grauius q̃ in medicina peccamus: Interest enim uitæ & sanitatis humanæ, cuius seruatæ restitutæ'ue fructu nihil omnibus dulcius, autoribus uero nihil honestius: diligentius ideò in his agendũ: Vtq; in secernendo à gentilibus suis Cęsare, non satis est Cæsarem ciere, sed oportet corporis eius notas indicare omnes, excelsam staturã, candorẽ, os paulò plenius, nigros oculos, caluitiũq;: Sic & ubi nominũ in Græcis similitudo aliqua misceatur, genera, declinationes, & quibus diuersis in eodẽ sono literis, quas multas Græci habent, tradita quondã ea fuerint, apposite nouisse: Nisi enĩ id fiat, manibus pro lucerna uti plerisq; oportebit. Nec poterunt hoc loco facile secerni Cyperus, Cypirus, & in fœminino genere Cyperis: quæ tria, multa nominũ similitudine, genere, & ut à toto pars, inter se differunt. Cyperus siquidẽ, de quo nunc agimus, in iuncorũ genere anguloso caule, & odorata radice est: à Celso libro III. cap. XXI. quadratus iuncus, à Plinio XXI. cap. XVIII. triãgularis primo, mox angulosus dictus, graui inter graues autores, modo uitium ex commentariis eorũ absit, in angulis eius discordia: nisi angulosum Dioscorides eum dicens, utriusq; historiã confirmasse, & omnẽ inter eos ueluti litẽ diremisse uideatur. Cypirus autẽ palustris planta est, gladiolus quondã à cultellati folii figura, ut credimus, dictus, multis locis laudatus: & in Aegypto, si Plinio credimus, nullius odoris. Cyperida postremo fœminino genere radicẽ cyperi ueteres dixerunt, non omnem, sed eam quã hic oblongæ oliuæ similẽ, præcipui in medicina usus, laudauit: quæ una fuit causa, ut posteriores medici cyperin siue cyperida tantũ nouerint. Sic enim Paulus, Aegineta multis locis appellat. Quã uero Plinius eodẽ capite dixit per se Indicã herbã esse, quæ cyperis uocetur zingiberis effigie, & commanducatam croci uim reddere, diuerse à Dioscoride traditur: non enim cyperida, sed cyperum dicit appellari, quæ in India nascatur zingiberis effigie &c. Credimusq́; nos ab utroq; idem dici: uarietatemq́; uocum non aliunde esse, q̃ ex ea quam diximus causa, quia scilicet à potiore parte, & quæ sola usum habet, tota quondã etiã dicta fuerit plãta: quod à Romanis itidem factũ est, qui iũci radicẽ cyperum dixerunt, totã plantã & utiliorẽ eius partẽ simul signantes: qua appellatione usus Columella aliquando est.

Cyperus
Cypirus
Cyperis

Fuerũt

Fuerunt præterea qui cyperum hunc erysisceptrum non minus quàm aspalathum uocauerint, nulla à nobis deprehensa hactenus appellationis huius origine & causa: quando, ut ex utriusque historia patet, nihil simile inter se habent cyperus & aspalathus: alter enim in iuncorum genere uitilium modo lentus folijs porraceis: alter in fruticum ordine aculeatus & lignosus: in medicina autem & si pares habent aliquas uires & usus (uterque enim spissandis unguentis utilis, uterque oris ulceribus medetur, uterque calet, urinam ciet, & croci luteum colorem saporemque reddit:) non tamen in his quæ Græci ἀντιβαλλόμενα dicunt, id est æqualia, & quæ nostræ ætatis medici quid pro quo dicunt, sibi inuicem respondent, & æquales habere uires decernuntur. Cypero siquidem maior iuniperus, & aspalatho uiticis semen à Paulo Aegineta exæquatur. Quę una uidebatur antiquis medicis efficacior fore causa, ut ex hac similitudine parique in uiribus potestate, eâdem appellatione utrunque signarent. Nihilominus ut in cunctis Græcis legitur, erysisceptrus, quæ propria peculiarisque aspalathi altera appellatio est, cyperus hic quondam dictus fuit. Nec tantum id Dioscorides indicat, uerum Hesychius in lexico suo, cum de cypero hoc ageret, ait: κύπειρος φυτὸν ὁ καὶ ἐρυσίσκηπτρος, id est cyperus planta, qui & erysisceptrus: licetque ut Aristoteles ait, nomina ex pacto hominum inter se sint, ideoque diuersis locis eiusdem rei diuersæ appellationes audiantur: potuerimque ego reddita simpliciter hoc loco erysisceptri uoce, quòd ita ueteribus placuerit cyperum etiam appellare, nihil ultra legentes monere. Quia tamē iniquum & à consilio nostro alienum est, inuidere alijs quodcunque in nobis fuerit, quodque agenti & scribēti mihi hæc subito in mentem uenerit non tacebo: uagum scilicet multisque plantis commune erysisceptri nomen esse: Aspalatho siquidem, cypero, uerbenacæ, & plerisque alijs adiectum inuenitur: & ex quo per multas uagatur plantas, oportere in eo commune aliquid intelligere, quo se diuersis conciliet rebus. Credimus autem nos id lentorem, & quod Græci dicunt εὐλύγιστον, id est uiminis & texturæ facilem rationem esse, quā iuncorum genus omne habet: habet & uiridis uerbenacæ caulis: Potest habere & aspalathus: qui licet frutex lignosus sit, tiliæ modo tamen potest lentore suo in tegetes sportas, corbes, fiscellasque texi, & aliorum uitilium modo innexus circūagi: in quos omnes usus cyperus quotidie trahitur, iuncique alij omnes. Sumque ad hanc suspicionem magis quàm decretum eo indicio usus, quòd Græci scilicet ἔρυβον calathum, et σπυρίδα, iunceam sportam dicunt: à qua uoce quæcunque texendis his apta essent, communi appellatione erysisceptri quondam dicta fortasse fuerunt. Dicenda posthac à nobis etiam quæ in Græcis hoc capite uariant et desunt, et in utroque genere unum tantum: legitur enim uarie in antiquis, ubi hic ait succurrere scorpionum ictibus potam cyperum. Sunt enim in quibus non scorpionum &c. sed uenenatorum morsibus mederi eam legitur. Licetque plures & meliores id testarentur, & antiqua Dioscoridis interpretatio id haberet, nos tamen Paulum Aeginetam sequuti, qui cyperide hac utitur contra scorpionis ictus, antiqui scriptoris autoritate freti, illud maluimus: quemadmodum libro sexto cum de uenenatis agetur, copiosius & certius dicemus. Deest deinde in extrema capitis clausura, quod nos diximus amarescere: πικρὸν enim post κροκώδεις in melioribus sequitur: uideturque Dioscorides duo simul dicere, luteum croci colorem, et amaritudinem commanducatam ex India cyperidem reddere: quod Plinius innuere etiam uidetur, dicens croci uim reddere. Anceps etiam ex diuersa in antiquis Græcis lectione locus illic est, ubi Dioscorides oris ulceribus mederi cyperida ait: nec facile est censere, an per se oris ulceribus quæ pascendo serpunt, an oris ulceribus, et præter hæc his etiam quæ pascendo serpunt, remedio eam dicat esse. Sunt enim in quibus intercedat copula, et in quibus nulla ea sit: nos quia utrunque id malum fieri potest, utrunque etiam reddidimus. Quę autem oris ulcera hęc sint, et quę itidem pascendo serpunt, cum primum sigillatim ea se offerent, certius à nobis dicentur.

Περὶ καρδαμώμου. Κεφ. έ.

Καρδάμωμον ἄριστον τὸ ἐκ τῆς κομμαγηνῆς καὶ ἀρμενίας καὶ βοσπόρου κομιζόμενον. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἰνδίᾳ καὶ ἀραβίᾳ. ἐκλέγου δὲ τὸ δύσθραυστον, πλῆρες, μεμυκός. τὸ γὰρ μὴ τοιοῦτον, ἔξωρόν ἐστι, καὶ τὸ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. γεῦσιν δὲ δριμὺ καὶ ὑπόπικρον. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ποιεῖ δὲ μεθ' ὕδατος πινόμενον πρὸς ἐπιληπτικούς, βήττοντας, ἰσχιαδικούς, καὶ παράλυσιν, ῥήγματα, σπάσματα, στρόφους. καὶ ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκβάλλει. μετ' οἴνου δὲ πινόμενον, νεφριτικοῖς, δυσουροῦσι, σκορπιοπλήκτοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἰοβόλοις ἁρμόζει. μετὰ δάφνης ῥίζης φλοιοῦ ποθὲν ὅσον < α λίθους θρύπτει. φθείρει καὶ ἔμβρυα ὑποθυμιώμενον. καὶ ψώρας δ' αἴρει σὺν ὄξει καταχριόμενον. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν μύρων σύψεις.

De Cardamomo. Cap. V.

Cardamomon, ⌊Romani pariter Græcis cardamomũ dicũt.⌋ Probatissimũ ex Comagene, Armenia & Bosphoro cardamomũ affert. Nascitur præterea in India & Arabia. Eligito quod frangēti cōtumax repugnet, q̄d plenũ præclusumque sit. Quod enim tale nō erit, uetustate exoleuit, & bonitatē amisit: Quod odore itē sensum tētet, gustu acre & subamarum sit. Calefacit cardamomũ, facit ad comitiales cũ aqua potũ: facit & ad tussim, coxēdices, resoluta, rupta, conuulsa & tormina. Pellit idē latos uentris lũbricos, & cũ uino potũ, renũ cũ urinæ malo aliq̃ doloribus q̄s nephritim gręci dicũt. Vrinę angustijs, scorpionũ morsibus, cũctisque alijs quę ictu aut morsu uenenũ relinquũt, opitulat. Calculos pręterea difiicit cũ lauri radicis cortice potũ drachmę pōdere. Fœtus in utero suffitu enecat. Scabies pellit ex aceto inunctũ: unguentorum spissamentis præterea utiliter miscet.

INTERPRES.

FAlsò, ut à Crispo quotidie audimus, queritur de natura sua genus humanum: accusamusq; eam omnes immerito mitē & liberalē alioquin uniuerso animantiū generi matrē, nouercā nobis appellātes. Quæ totū à principio hominē continua beneficij sui in cunctis eius partibus, & æqua dispensatione ad integram ætatē senectutēq;, nisi aliquid obstiterit, perductū, non prius conuellit aut soluit, ꝗ futuræ paulopost ruinæ ueluti in uetusto pariete, & qui infirmo fundamento stet, rimas & spiracula aliqua præmonstrarit: Tamq; in hoc officij genere nobiscū benigne egit, ut necessariæ tandē mortis, plures quotidianasq; in sopore, comitialibus, strangulatu uuluæ obmutescentibus, totq; alijs animæ defectibus, imagines & spectacula nobis proposuerit: quasi his omnes moneret, siquādo maior impetus & durior mali uis se insinuarit, quod futurū omnino est, peritur soluendūq; statim hominis compositū, qui solidiore iunctura, & firmiore nexu ad eam diē cōpactus, contra tot mortis præludia uictor aliquando pugnauerit. Ideoq; de æternitate omnibus cogitandū, obseruandaq; deinceps tota uita aduenietis & propinqui iam extremi illius mali, tam multa in toto & in partibus corporis nostri præludia & notas, diuersa scilicet uitia & innumeras labes, quibus modo uniuersum corpus, modo aliquæ eius partes grauissime tentant. Obseruationeq; hac cautiore ad sanitatē dū licet diæta in dies uti, futuræq; tandē liberioris uitæ grata à deo bonaq; spe ex naturæ iniurijs au-
Coxendix. Resoluta. spicia excipere. Nec aliter ꝗ à iudice lege hac damnatus aliquis, ut carceris uinculorūq; suorū finē non prius exoraturus sit, ꝗ attritis longo imbre tegulis, fulminibusq; disiecto pariete, & terræmotu conuulso omni carcere, hilarē libertatē suā expectare: Quā ut liceat omnibus certius sperare, simulq; ne ex Græcarū uocum significationibus pereat in Latinis ignoretur'ue aliquid, non pigebit quid nobis coxendix, & resoluta, hoc capite deincepsq; omnibus alijs significent, breuiter dicere: non quia peritioribus medicis ignota hæc sint, sed ut Latinis his uocibus legitime nos usi esse uideamur: obiterq; de sacro osse quid nobis inuentū sit, ostēdamus: præsertim cum M. Cato in commentarijs suis de re rustica, Latinus homo Græca appellatiōe ischiadicos dixerit: & participiū illud resoluta, quo usi sumus, latissime pateat. Eritq; principiū nobis à coxendice,
ἰσχίον id est ab eo malo & dolore, qui fit in ossis eius iūctura & articulo, quod Græci ἰσχίον dicunt, à Galeno in ossiū partitione & censu his uerbis descriptum: Coxendices quæ ille ἰσχία uocat, ossa duo sunt in posteriore hominis parte sacro ossi, in anteriore autē sibi inuicē insitionis modo adiacētia, quo loco in anteriore. s. parte pubis ossa hæc etiā dicunt. Dico aūt insitionis modo, ꝙd ille κατ' σύμφυσιν ait: qui modus iungendi simul ossa tertius in natura ab eo numeratur. Siquidē à principio statim cōmentarioli illius, duplicē ait in animalibus esse ossiū positurā: alterā ad motū, appellariq; articulos: alterā contra motu carentē, appellariq; συνάρθρωσιν, nos dicere possumus, in articulos concretionē: huiusq; triplicē esse formā: aut enim sutura est, ut in capite: aut clauorū modo defixio, ut in ore sunt dentes: aut σύμφυσις, quasi consertio uel insitio quædā, qua cætera ossa simul iunguntur. Sacrū uero os, cui à posteriore parte iungi coxendicē Galenus ait (ut obiter hoc etiā dicamus) grandius omnibus alijs in ea parte ossibus est: ideoq; ἱερὸν id est sacrū à Græcis appellatū. Docuitq; Plutarchus in eo libello cui titulus est, utrobi in terrestribus. s. an aquatilibus brutis maior prudentia sit, ἱερὸν,
Sacrū. quod deinde Græcis sacrū significauit, antiquioribus grande significasse: eaq; uocis huius æstimatione sacrum piscē ab Homero, sacrū os hoc in antiqua medicina & anatome, & ab omnibus comitialē morbū sa-
ἱερὸν ὀστοῦν. crū, ꝙ grandia essent, appellata fuisse: esseq; in posteriore, non in anteriore homine sacrū os hoc, ut ex iunioribus aliqui crediderunt, manifeste necessarioq; indicauit ultimo secundi libri capite Paulus Aegineta. Capitis titulus est: Curatio exulcerationis in sacro osse factæ. Exulcerationis uero descriptio hæc: Febribus præsertimq; diutinis hoc malū ideo accedit, ꝙ longo tēpore ægrotus iacuit. Nullus aūt diutissime cōsueuit aut potuit pronus iacere: Necesse itaq; est in posteriore homine sacrū os esse, quoniā in ea parte cū diu iacuit ægrotus, desquamatio & exulceratio quotidie fit: Pollux præterea quo capite in secūdo onomastici
Sacrum os. sui uolumine de costis, sacro osse, natibus, & ijs quę circa has partes sunt, egit, de sacro osse hæc docuit: Qua parte aūt uertebræ finiunt, sacrū os appellatur: incipitq; sub spina, in latitudinē se porrigens: minuit aūt & angustius fit ad orrhopygiū descendēs. Vocant aūt Græci orrhopygiū ultimā in animalibus renū partem: quæ sedi superueniens, anū ex superiore parte integit, in auibus manifestior ꝗ in homine. Non habet hæc
Orrhopygium. pars Latinā appellationē. Meminit eius in epigrāmate suo Martialis dicens: Et anatis habens orrhopygiū matre: facile itaq; ex ijs erit, in posteriore non in anteriore homine sacrū os posthac constituere. Nec pro re in Græcis alioquin notissima decertandū grauiter à medicinæ professoribus ultra erit. Et ut ad coxendices reuertamur, usitatū quotidianūq; malū & grauissimus dolor est, qui à iunctura eius ossis oriatur: Græci ἀπὸ τῶν ἰσχίων. i. coxendice substantiua forma ἰσχιάδα dixerūt: Latini, quibus non licet esse tā disertis, præsertimq; Plinius una coxendicis appellatione & locū & dolorem aliqn̄ dixerunt: quos nos etiā imitati, simplici ea uoce in hoc malo usi aliquando sumus, locum & dolorem simul signantes. Factumq; id sine dubitationis periculo est: siquidē quotidiano hoc malo ea pars tētatur: & nos in nullo alio ea uoce posthac uti decreuimus. Meminit coxendicū, & quæ partes essent docuit M. Varro lib. I. de re rustica, boues desiderans lato corpore & crassis coxendicibus: nec minus etiā M. Cato in eodē opere & studio luxatas animalium coxendices excantare docens: Omniū uero apertissime in Augusto Suetonius, coxendice, & fœmore, & crure sinistro non perinde ualuisse Cæsarē dicens, & sæpe inde etiā claudicasse, doloris maliq; huius omnes euentus breuissime describens. Siquidem Galenus in diffinitionibus primum, mox in Isagoge sua, coxendicem hanc his uerbis diffiniuit: Longus diuturnusq; coxendicis dolor est, nec facile soluitur, per interualla tēporis repetens, à coxendice ad fœmora poplites, suras, & imos pertinens talos: quæ omnia in Augusto Suetonius numerat: nec aliò aduerbium illud sæpe pertinet, quàm ad interualla & circuitus temporum, quibus id malum repetit. Idem Galeno de coxendice Paulus Aegineta postea tradidit, à natibus & inguinibus usque ad genua, & in pluribus usque ad extremos pedes pertinere dicens. Nec ab articulari dolore quem Græci ἀρθρίτιδα uocant differre, nisi quòd in coxendice crassus pituitosus'que humor in sola

eius

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

eius ossis uersura & articulo concretus moratur. Hoc malũ quod podagræ modo in ossis iunctura fit, corrupta Græca uoce, pro ischiada sciaticã podagrã nostræ ætatis uulgus appellat. Reliquũ est ut de resolutis dicamus, quæ Græci sua uoce παραλύσεις dicunt: & nos eius gentis imitatione & ueterũ autoritatẽ sequuti, sic appellauimus: graue, ut docuerũt ueteres, ex principio & causa malũ, quodq; in fungendis uitæ laboribus & operibus cunctis, magno impedimento nobis sit: nec patiatur nos eius partis quæ resoluta sit, fructũ & usum aliquẽ liberũ sentire. Diffiniensq; id Galenus, malũ esse ait, quod hominis ex electiõe motũ impedit, in aliquot una'ue aliqua corporis parte factũ, læsisq; neruis & musculis in ea parte fieri. Aegineta hoc amplius & certius tradidit. Cum læsum fuerit cõmune omniũ neruorũ principiũ, & ex eo sensum simul & motum amiserint omnes corporis partes, malũ fieri dicens, quod Græci apoplexiã uocãt. Celsus eo correptos, attonitos dicit: ex quo noxã simul etiã contrahunt potiores animæ nostræ operationes. Si uero in alteram hominis partẽ, dextrã (uerbi causa) aut sinistrã, offensionis eius uis se insinuarit, ἡμιπληγία quasi diminuta, & si malis hoc dicere, dimidiata apoplexia tũc fit, quæ παράλυσις, id est resolutio quondã dicta est. Quod si etiã in alterius eius partis partẽ aliquã, uerbi causa, brachiũ, manũ, pedem'ue eadẽ ingruat uis, eius tantũ partis resolutio dicetur. Quondã apoplexiæ appellatiõe cuncta hæc mala dicebantur. Crusq; hominis Hippocrates aliquãdo apoplecton, pro eo quod erat resolutũ, dixit: posteriores apoplexiæ nomen in maiore & priore illo malo seruarunt, in cæteris παραλύσεως, id est resolutionis uoce usi sunt: nosq; ob eam causam utrunq; genus, excepto priore illo, complexi, quod Dioscorides παράλυσιν ait, resoluta diximus. Apoplexia ἀπόπληκτος.

περὶ Νάρδου. Κεφ. ς'.

Νάρδου ἐστὶ δύο γένη. ἡ μὲν γάρ τις καλεῖται ἰνδική. ἡ δὲ, συριακή. οὐχ ὅτι ἐν συρίᾳ εὑρίσκεται. ἀλλ' ὅτι τοῦ ὄρους ἐν ᾧ γεννᾶται, τὸ μὲν πρὸς συρίαν τέτραπται. τὸ δὲ πρὸς ἰνδούς. καὶ τῆς λεγομένης συριακῆς, ἐστι βελτίων ἡ πρόσφατος καὶ κούφη. πολύκομος. ξανθὴ τὴν χρόαν. εὐώδης ἄγαν. καὶ μετὰ τοῦ κυπερίζειν ἐν τῇ ὀσμῇ, μικρὸν ἔχουσα τὸν στάχυν. πικρὰ τὴν γεῦσιν. καὶ γλώσσης ἀναξηραντική. παραμένουσά τε τῇ εὐωδίᾳ ἐφ' ἱκανόν. τῆς δὲ ἰνδικῆς ἡ μέν τις λέγεται γαγγῖτις. ἀπό τινος ποταμοῦ παραῤῥέοντος τοῦ ὄρους γάγγου καλουμένου, παρ' ᾧ φύεται. ἀσθενεστέρα κατὰ δύναμιν οὖσα, διὰ τὸ ἐφ' ὑδατώδων τόπων εἶναι καὶ ὑπομηκεστέρα. πλειόνας τε ἔχουσα τοὺς στάχυς. ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ πολυκόμους καὶ περιπεπλεγμένους. βρομώδης κατὰ τὴν ὀσμήν. ἡ δὲ ὀρεινοτέρα εὐωδεστέρα. κολοβόσταχυς κυπερίζουσα κατὰ τὴν εὐωδίαν. ἔχουσά τε καὶ ἄλλα ἐν αὐτῇ, ὅσαπερ καὶ ἡ συριακὴ λεγομένη. καλεῖται δέ τις καὶ σαμφαριτική, σφόδρα κολοβή. ἀπὸ χωρίου ὠνομασμένη. μεγαλόσταχυς. λευκότερον καυλὸν, ἔσθ' ὅτε μέσον ἔχουσα. ὑποτραγίζοντα τῇ ὀσμῇ, ἣν δεῖ ἀπεκλέγεσθαι. πιπράσκεται δὲ καὶ ἀποβεβρεγμένη. ὅπερ γινώσκεται ἐκ τοῦ λευκὸν εἶναι τὸν στάχυν καὶ αὐχμηρόν, καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν ἐμφυσῶντες στίμμι μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου φοινικίου, πρὸς τὸ συμπιλοῦσθαι αὐτὴν, καὶ βαρυτέραν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀφαιρεῖν δεῖ, εἰ προσείη ταῖς ῥίζαις πηλός. καὶ σήθειν χωρίζοντα τὸν κονιορτόν. εὐχρηστοῦντα εἰς χειρόνιπτρον. δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικὴν. ξηραντικὴν. οὐρητικὴν. ὅθεν κοιλίαν τε ἱστᾶσι πινόμεναι, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις προσιθέμεναι, καὶ

De Nardo. Cap. VI.

Nardon. ⌊Romani pariter Græcis nardum dicũt.⌋ Nardi genera duo sunt: uocatq; Indica altera, Syriaca altera: haud sanè quia in Syria & India proueniant, sed ꝙ montis, in quo nardus nascit, altera pars Syriã, altera Indiã spectat. Habetq; in Syriaca nardo primũ bonitatis honorẽ quæ recẽs, non ponderosa, comosa, colore ruffo, odoratissimaq; est: & quæ unà cum angulosi odorati iũci odore, breui spica, & amaro sapore fit: quæ itidẽ linguã exiccet, odoris suauitate diu permanẽte. In Indica, Gangitis altera dicit, à Gange flumine inuẽta appellatione, qui ad radices mõtis, in quo nardus nascit, fluit. Ignauior, & minore efficacia, ꝙ aquosis locis prouenit, nardus hæc est: numerosas, & ex una eadẽq; radice prodeuntes spicas ex se mittit, easdẽq; comosas implicitasq; & odore uiroso. Quę contrà in hoc cẽsu lõgius à flumine in mõte nascit, maiore bonitate odoris torosioreq; spica est: & angulosum odoratũ iuncũ odore suo refert. Habet pręterea cũctas bonitatis notas, quas Syriaca pauloante descripta habere dicta est. Vocat & nardus alia quædã admodũ breui & decurtato frutice Sampharitice, à regione dicta, quę grãdi spica est, colore candido, mediũq; caulẽ aliquando ex se mittit odore supra modũ hircino, quæ in omni usu reprobãda est. Vendit diluta aqua nardus aliqñ: uerũ cãdore squaloreq; spicarũ, & amissa lanugine sua, deprehendit. Adulterat eadẽ insperso iniectoq; illi spiritu oris cũ aqua aut palmeo uino: ut densef & ponderosior fiat, stibio: Auferendæ in usu eius primũ radices: tum cribro excutiendus secernendusq; puluis est, qui etiã seruabit lauãdis manibus utilis. Habent nardi omnes calefaciendi uim, siccant, & urinã cient: Ideoq; potæ, aluũ:

ἰχῶρας στέλλουσι. βοηθοῦσι δὲ καὶ ναυτίαις, σὺν ψυχρῷ ὕδατι πινόμεναι. καὶ καρδιωγμοῖς. καὶ ἐμπνευματουμένοις. ἡπατικοῖς τε καὶ ἰκτερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς. ἐναφεψηθεῖσαι δὲ ὕδατι, καὶ πυριαθεῖσαι, εἰς ἐγκάθισμα φλεγμονὰς μήτρας ἰῶνται. ποιοῦσι καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μυδήσεις τῶν βλεφάρων. στύφουσαι καὶ δασύνουσαι τὰς βλεφαρίδας. καθύγροις τε σώμασι διάπασμα. μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἀποτίθενται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ἐν ἀγγείῳ καινῷ ἀκονίτῳ. λειοτριβηθεῖσαι σὺν οἴνῳ καὶ ἀναπλασθεῖσαι.

appositæ uero, muliebrium locorum fluctiones sistunt. Compescũt præterea sanies quos ichoras dicunt, & nauseis cum frigida aqua potæ succurrũt. Prosunt & stomachi erosionibus, quas Græci cardiogmos dicunt. Inflationibus itidem, iocinorosis, suffusis felle, & renũ cum urinæ malo aliquo dolori quẽ nephritim uocãt. Coquunt eædem in aqua, decoctoq́ illi insidẽtibus uuluæ inflammationes sanantur. Faciũt præter hæc ad palpebrarum in oculis cum destillatione defluuia & tumores, adstringentes earum pilos & explentes. Quinetiã humescentibus corporibus siccæ & in puluerem tritæ utiliter inspergunt. Miscent & antidotis, seruãturq́ ad oculorũ medicinã in nouo non picato fictili tritæ, & ex uino in pastillos conformatæ.

INTERPRES.

EST genti nostræ prouerbiũ, feliciter homini quotidie occidere solẽ, nec inertẽ existimandũ, cui matutino aliquid incipiẽti, ad uesperã bene id solũ factum & absolutũ fuerit. Solentq́ sapientes non quantum, sed q̃ bene actũ à nobis aliquid sit, in laude & honore habere. Eorum rationẽ ego etiã secutus hoc capite, cum dixero quid uideatur deesse, & ubi in eo uarient antiqui Græcorũ codices, quæ pauciora erũt, de erosionibus illis stomachi quas cardiogmos à Græcis uocari diximus, longius agemus. Credimus itaq; in ipsis foribus statim perijsse huic capiti alterã regionẽ, Indiã scilicet, siquidem incipiens hoc caput Dioscorides, duplicem esse nardũ ait: uocariq́ Indicã alterã, alterã uero Syriacã: subiecitq́ statim, nõ ideo Syriacam dici, quia in Syria nascatur, sed ꝙ montis in quo nardus nascitur, altera pars Indiam, altera Syriam spectat. Exigebatq́ rei & dictionis sequax necessitas, ut quemadmodũ dixerat, non ideo Syriacã &c. Sic etiã de Indica aliquid diceretur: nec aliud dici posse uidebatur ob ea quæ statim sequuntur, q̃ quod de Syriaca dictum fuerat, non ideo scilicet Indicam dici quia in India nascatur, sed ꝙ &c. Quam ob causam nos Indicã illic etiam reddidimus, & si in nullo Græcorum inuentum id à nobis fuerit. Desiderari eodem hoc loco etiam potest montis nomen & situs, in quo nardus nasci dicitur, siue in India siue alibi is esset, & si ob ea quæ Plinius libro XII. retulit, & hic paulopost de Gange dixit, Indiæ nardi natales assignandi sint. Leuiora tamen hæc sunt. Illud in medio capite grauius, in quo non diuersa tantum, sed contraria penitus omnia legũtur. In pluribus siquidem sed minus probatis legitur: Auferẽdum in usu nardi siquid luti radicibus eius hæserit, tum cribro excutiendus puluis &c. In paucioribus autem, uerum probatioris fidei, ut nos reddidimus: Auferendæ scilicet in usu eius primum radices &c. Videturq́ prior illa lectio nardi radicibus ad medicinam uti, ex quo in eum usum purgari eas iubet: idq́ Paulus Aegineta libro VI. etiam confirmat, fuisseq́ hanc Serapionis ætate huius loci lectionem, interpretatio eius adhuc, licet incertis & obscuris uestigijs, indicat. Omnẽ contra nardi radicũ usum altera illa damnat, præcipitq́ tanq̃ inutiles à reliqua nardi materia separãdas, abijciendasq́ esse: quæ nobis magis recipienda, & in ambiguo potior uisa est: non tam ꝙ probatissimæ mihi fidei inter alios codex id habet, q̃ quia hic ad nullius mali medicinã radicibus nardi utitur: & ꝙ superuacaneũ erat monere hoc loco iterum, quod in procœmio cõmuniter præceptum à se fuerat: Cũ enim illic de radicibus ageret, dixit lutosas radices aqua prius lauandas, sicq́ seruandas esse: nec refert quod sequitur statim: & cribro excutiendus puluis: puluerẽ enim (ut nos opinamur) hic intelligit eũ, qui spicis, earumq́ lanugini, uento pedibus'ue animaliũ in aërẽ sublatus, inhęserit: qui quoniã inutilis est, excuti ante usum in medicina debet: nec minus ꝙ contagio nardi odorẽ contraxerit, ad uitæ delicias seruari: quas tanti pleriq; faciunt, ut hunc solũ pretiosissimorum naturæ bonorum fructũ & usum, sibi esse uoluerint, cũ tamen ea uitæ salutiq́ nostræ primũ & ex professo consulens, uoluptatibus & delicijs nostris accedere sua bona aliquando patiat: quod in nardo deprehendere facile est, in qua odoris præcipua bonitate, spica, folia, & radices cõmendant: & in sanandis toto corpore hominũ malis, egregia multiplexq́ uis & potestas inuenta iampridẽ & probata fuerit: sed nulla nobis utilior ob q̃tidianos stomachi cruciatus ea, qua hic ait stomachi erosionibus, quas Græci cardiogmos dicunt, mederi. In quibus ab antiqua Græcæ uocis æstimatione, καρδία. s. incipiendũ est: nisi enim intelligatur quid ea quondã significauerit, graui medicinæ periculo, multaq́ partiũ corporis nostri incertitudine tota miscebitur res: fietq́ ut credentes καρδίαν cor omniũ extorũ præstantissimũ, ut communis & recepta iampridẽ eius uocis æstimatio est, significare: quæ stomacho remedia debẽtur, cordi reddantur: & dum curatur quod uitio caret, totũ pereat, quod remedio & ope indigebat. Sciendũ itaq; illud est, quã Græci ex multo tẽpore καρδίαν, id est, cor dicunt, antiquissimis in ea gente Peloponnesiaciq́ belli tẽpore, quo Hippocrates medicinã suã cõmentatus est, nõ cor, sed uentriculũ & ostiũ stomachi significasse: eaq́ uoce intellexisse antiquissimos Græcos stomachũ & eius ostiũ tantũ, non cor, aliud penitus ab eo. Testis significationis eius Hippocrates est grauis autor, & qui pro oraculo in his merito habendus sit, pluribus locis ea uoce pro stomacho usus: Testis Thucydides maximus Græcæ historiæ scriptor, qui secundo Peloponnesiaci belli libro, cũ pestilentẽ morbũ, quo tota Attica penè exhausta est, describeret, inter alias eius

καρδία
καρδιακὴ νόσος
καρδιωγμός

mor-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

morbi notas uomitiones fieri etiã dicebat, suntq́; eius hæc uerba: Nec multo post descendebat dolor in pectus, excitabaturq́; tussis. Et cũ ἐς τὴν καρδίαν, non in corde, sed in stomacho hęsisset, eã subuertebat, sequebanturq́; bilis uomitiones quotquot à medicis suis nominibus dictæ sunt: quod totũ ad stomachũ pertinet, nec nisi in stomacho fieri poterat. Qui enim ad uomitiones cor subuerti potest? Nec aliud Thucydidi significare eam uocẽ aperte testatur Gregorius Nyssenus, antiquissimus episcopus Christianus, quarto sui operis libro, capite quo de timore agit, cuius hæc uerba sunt: Consueta enim appellatione ueteres cor & os uentris uocant, sicut Hippocrates & Thucydides in pestilentiæ libro scribens &c. pauloq́; post: Quod enim euertebatur, os uentris erat. Qui autẽ id opus interpretatus est, κοιλίαν, qui superior uentriculus & stomachus est, male uentrẽ dixit, æquiuoca in Græcis τῆς κοιλίας appellatione deceptus. Omniũ autẽ apertissime idẽ pluribus locis testatus Galenus est libro primo diffinitionũ suarum, cum de cardiaco morbo ageret, cuius ἀπὸ τῆς καρδίας facta appellatio est, quẽ fieri dixit in uentriculi ostio & stomacho cũ immodicis sudoribus &c. pauloq́; post addidit, existimasse quosdã in corde malũ id fieri. Iterumq́; in Isagoge sua cũ de eodẽ malo ageret, his uerbis illud descripsit: Cardiaca uero dispositio, nõ quia in corde id malũ fit, sic appellata est. Sed quoniam antiqui καρδίαν stomachũ appellabãt, fieriq́; in ea parte testis itidẽ Celsus est, qui lib. III. ait, nil aliud cardiacum morbũ esse, q̃ nimiã corporis imbecillitatẽ, quod stomacho languẽte cũ immodico sudore digeritur. Poterat & alijs testibus tota hæc res confirmari. Sed nos satis fore hæc credimus ut constituatur, nõ ideo cardiogmos cardiacũq́; malũ Græcis dici, ꝗ in corde, sed ꝗ in superiore uentriculo, qui stomachus nunc passim appellatur, eiusq́; ostio fiant. Quod si iuniores aliquot, qui audacius antiquos Gręcorum scriptores interpretati sunt, diligentius quæsissent, non adeò turpi grauiq́; lapsu aliquando cecidissent. Nec qui Thucydidẽ interpretatus est, pro stomacho præcordia reddidisset. Nec qui in Gallia Basiliensis Copus primũ Pauli Aeginetæ librũ latinũ fecit, capite quo autor ille de his quæ in fœtura prægnantibus accidunt docet: pro erosionibus his stomachi, cordis dolores tam absurdo sensu protulisset. Quid enim gerentibus uterum cũ corde? aut quid cordi in fœtura hominis? Quæ lęditur in prægnantibus, multipliciq́; afficitur malo, præsertim intra tertiũ fœturæ mensem pars, stomachus est. Non miscuisset tandẽ qui nouissime in eadẽ Gallia hoc idẽ opus interpretatus est, cardiacis cardiogmos: cũ in altero malo erosiões, in altero lãguor imbecillitasq́; partis eius cũ immodico sudore fit. Late patet erosionũ hoc nomẽ, & in magno ambitu morborum est. Fiũt enim in prægnãtibus, fiũt in uertiginibus, fiũt & in plerisq́; alijs morbis eousq́;, ut q in fame sentiũt pruritus magis q̃ erosiões in stomacho, cardiogmi etiam dicantur, & καρδιώττειν uerbũ famescere aliqñ significet. Decreuerã, ut hãc partẽ incipiens pollicitus sum, desinere hoc loco, sed retinẽt me palpebrarũ cũ destillatione defluuia & tumores illi, cupiuntq́; & petunt hoc loco enarrari, quasi obliuiscenda nobis aut negligẽda posthac sint, nisi hoc loco curent, tãq́; rarum in scriptore hoc malũ id est. Nosq́; id æquo animo patimur, non tã in oculorũ gratiã, qui totius humani corporis pretiosissima pars sunt, &, ut Plinius ait, lucis usu uitã à morte distinguunt, quàm ut hac parte oneris nostri & si exigua leuati, expeditiores ad reliqua eius partis mala, quæ numerosa sunt, festinemus. Primũq́; περὶ τῆς μυδήσεως dicendũ: quæ uox (ut Galenus ait) cõmunis est omnibus his, quæ putrescentia pereũt & defluũt. Siquidẽ uerbũ μυδᾷν, ut ueteres Græcorum grãmatici docent, σήπεσθαι quod putrescere, & διυγραίνεσθαι quod humescere destillareq́; est, significat: nec cõpetit id uerbũ nisi his quæ putrefacta liquescũt & stillant: ideoq́; huic oculorum malo ex re assignatum. Quod in Isagoge sua inter alias oculorũ labes Galenus his uerbis magis descripsit q̃ diffiniuit: cõmunis uox μύδησις est omnibus quæ putrescentia pereũt: fit aũt hoc & in palpebris, q̃ tumidiores hoc malo fiunt cõtinueq́; destillãt, copioso circa eas cõcrescẽte adipe. Quã descriptionẽ nos etiã secuti, palpebrarum cũ destillatiõe defluuia & tumores diximus.

Interpretũ quorundã lapsus.

καρδιώττειν

Palpebrarũ cũ destillatione defluuia et tumores.

μύδησις βλεφάρων.

μύδησις

περὶ κελτικῆς νάρδου. κεφ. ζ'.

Ἡ δὲ κελτικὴ νάρδος, γεννᾶται μὲν ἐν τοῖς κατὰ λιγυρίαν ἄλπεσιν ἐπιχωρίως ὠνομασμένη ἀλιούγγια. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ ἰστρίᾳ. ἔστι δὲ θαμνίσκος μικρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις, εἰς δέσμας ἀναλαμβανόμενος χειροπληθεῖς. ἔχει δὲ φύλλα ὑπομήκη. ὑπόξανθα. ἄνθος μήλινον. μόνων δὲ τῶν καυλῶν ἐστι καὶ τῶν ῥιζῶν ἡ χρῆσις καὶ ἡ εὐωδία. ὅθεν δεῖ πρὸ μιᾶς ἡμέρας καταῤῥάναντας ὕδατι τὰς δέσμας καὶ χωρίζοντας τὸ γεῶδες, τιθέναι ἐπ' ἐδάφους νοτεροῦ, προϋποκειμένου χαρτίου, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καθαίρειν. οὐ γὰρ συναποκαθαίρεται τῶν ἀχυρωδῶν καὶ ἀλλοτρίων τὸ εὔχρηστον, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἰκμάδος εὐτονίαν. δολοῦται δὲ, συναποτιλλομένης αὐτῇ, πόας ἐμφεροῦς. ἣν διὰ τὸ περὶ τὴν ὀσμὴν βρομῶδες, τράγον καλοῦσιν. εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνω-

De Nardo Gallica. Cap. VII.

Elticam, Romani Gallicã nardũ dicunt. Nascit Gallica nardus in Liguriæ alpibus, ab incolis gentis suę uocabulo, Gallica appellata. Nascitur & in Istria breuis & exiguus frutex, qui unà cũ radicibus carpit & in manuales fasciculos ligat. Folia habet oblõga, colore subflauo, luteũ uero florẽ. Caulium tñ radicũq́; usus est: solę enim hæ partes odoris bonitate cõmendant. Ideoq́; oportet per diẽ antè inspersos aqua fasciculos, & amoto siquid terreni inhæserit, in humido pauimento subiecta charta sternere, tũ sequẽti die purgare: hac enim ratiõe aucta ex humore firmitate, tenaciq́; materię lentore, non peribit, dũ tractabit in purgãdo unà cum inutilibus cremijs paleisq́; & alieno omni, quod utile est. Adulterat euulsa primũ, mox reposita simul consimili herba, quã ob odoris uirus hirculũ uocant: facile tñ deprehenditur.

σις. ἄκαυλος γάρ ἐστιν ἡ πόα καὶ λευκοτέρα. καὶ ἧττον ἐπιμήκη τὰ φύλλα ἔχει, οὐδὲ τὴν ῥίζαν πικρὰν ἢ ἀρωματίζουσαν, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς ἔχει. ἀποκρίνας οὖν τὰ καυλία καὶ τὰς ῥίζας. τὰ δὲ φύλλα ῥίψας, εἰ βούλει δ᾽ ἀπαρτίζεσθαι, ἀναλαμβάνων λεῖα οἴνῳ. καὶ τροχίσκους ἀναπλάσας φύλαττε ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, πωμάζων ἐπιμελῶς. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ πρόσφατος καὶ εὐώδης. πολύρριζος. οὐκ εὔθρυπτος. πλήρης. δύναται δὲ ὅσα καὶ ἡ συριακή. διουρητικωτέρα τε καὶ εὐστομαχωτέρα. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς περὶ τὸ ἧπαρ φλεγμονάς. καὶ ἰκτερικούς. καὶ πνευματώσεις στομάχου, μετὰ ἀφεψήματος ἀψινθίου πινομένη. ὁμοίως καὶ σπλῆνα. καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν καὶ νεφρούς. καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλων δήγματα σὺν οἴνῳ. καὶ εἰς τὰ μαλάγματα μίγνυται καὶ πτίσματα. καὶ χρίσματα θερμαντικά.

dit. Sine caule siquidẽ candidiorq; est, minus oblongis folijs frõdet, nec amara, nec aromatũ modo odorata radice est, quæ oĩa habet uera Gallica nardus. Sepositis igit̃ ad usum caulibus radicibusq;, folia abijcito. Et si seruare eã uolueris, uino tritã excipito, cõformatãq; in pastillos, in nouo picato fictili diligenter operculatã reponito. Probatissima est nardus Gallica quæ recẽs, odorata, multiradix, non facile fragilis, & plena erit. Potest Gallica quæcunq; Syriaca nardus: Maiore tñ ui ad ciendã urinã, & stomacho magis accommodata hæc est: Prodest iocinoris inflãmationibus, suffusis felle, & stomachi inflationibus cum decocto absinthij pota. Prodest eodẽ modo & lieni: Renũ uessicæq; uitijs, & cum uino contra ea quæ ictu morsu ue uenenũ relinquunt. Miscetur præterea malagmatis, potionibus, & unguẽtis quæ calefaciendo sunt.

INTERPRES.

Quæ Indicã & Syriacã nardum sequunt̃, Celtica & montana nardus, asaron, phu, & malobathrũ sui generis herbæ, sola odoris similitudine in cognitionem, censum & nomen nardi uenerunt: quod ex propria singularum historia, & ex his quæ in malobathro mox dicentur, colligere omnibus facile est. Nec refert quod hic ait, posse celticã nardum, quæcunq; Syriaca potest. Ex notis enim quæ singulis paucioribus'ue in eodem, aut nõ dissimili genere propriæ, magis q̃ ex uiribus, quæ pluribus & in diuersis generibus communes sunt, similitudinis cognationisq; plantarũ ratio accipienda est: qua obseruatione nos usi, non uidemus cur Gallica nardus impetrato ex similitudine alieno nomine, Saliunca dici, & illi eadẽ haberi possit: Cum ex Dioscoridis historia nardus hæc folijs oblongis sit, Luteo colore floreat, & in caules erigat: Saliunca si Plinio credimus, foliosa quidem sit, sed tam breuis, ut necti in coronas non possit: herba uerius q̃ flos, & sui generis cespes: illa in Liguriæ alpibus, hæc in Noricis & Pannonia nascatur. Quod contemplatus Maro etiam in Bucolicis suis, in comparatione carminis duorum pastorum, tantum alteri cedere alterum dicebat, quantum Puniceis humilis cedit Saliunca rosetis: nihil aliud ut uidetur describens, q̃ saliuncæ breuitatem, & foliosum cespitẽ, quæ rosetis comparata, lõgo interuallo eis cederet. Ex eo factũ est, ut sæpe aliàs demiratus ego sim eos, qui Pliniũ in hoc tam grauiter accusent, obijciantq; homini, ut nos etiam cõcedimus. non semper diligenti & oculato in his quæ scribebat, saliuncæ ignorantiam, quam Maro nouerit: & quam ipse dicebat tantæ suauitatis esse, ut metallũ & uectigal esse incepisset: ex quibus non facile erat decipi, tam multæ erant utriusq; diuersæ & contrariæ notæ, tamq;, ut erant eorũ temporũ fortuna & mores, quotidianus usus. Omnem ut uidetur doctissimorũ nostra ætate uirorũ pro Saliunca & Gallica nardo disceptationem excitauit una Dioscoridis in hoc capite uox, quæ nec una nec eadem in antiquis Græcis est: sed in aliquibus saliunca, in aliquibus aliunca, in plerisq; etiam geminato ll, alliunca legitur: Ex qua tam multiplici lectione oborta nobis suspicio est, uitium in ea uoce esse, ut plerunq; fit in his, quæ Latina à Græcis, & à Latinis Græca imperitis alterius linguæ librarijs scribuntur: nec saliuncam illic legendũ esse, uerũ ex quo sunt in quibus duplex ll est, & in omnibus totam dictionem finit ca syllaba, Gallica pro saliunca legi posse: ut sit sententia, nasci in alpibus Liguriæ Celticã nardum, & ab incolis regionis suæ uocabulo, Gallicam appellari: Suspicionemq; & coniecturã hanc nostrã cõfirmauit quod est illic aduerbium, ἐπιχωρίως, manifesta in Græcis significatione, quasi latine dicas, regionis modo & nomine. Quod totũ nos reddidimus ab incolis gentis suæ nomine appellata. Nec aliud est quod certum & pro comperto nobis de ea dici possit: & si, ut eius oculati testes alijs essemus, diu laboratum fuerit: & q; in uicino Liguria erat, consulti ciues & herbarij Genuates aliquot, qui omnes pro Celtica nardo hac quã quærimus spicati floris colore inter purpureũ & ceruleũ herbã nobis protulerunt, ubiq; in hortis nostris nascentẽ, ab illis & à nobis lauendulã dictã: indito à Genuatibus illi ut credimus nomine, quoniã magnũ genti illi uectigal herba hæc sit, in Africã quotannis eam ferentibus mercatoribus, ubi lauandis fouendisq; corporibus, in balneis Lybes ea utũtur, nec nisi decocto eius abluti, domo mane egrediuntur: Iidem simul nascentẽ coniunctamq; illi uirosi & hircini odoris consimilem herbam nullam se nouisse retulerunt. Quo fit ut peritioribus censendum relinquamus, an Celtica Dioscoridis nardus ea sit, quam Genuates Celticam spicam & lauendulã dicunt. Nobis non uidetur alteri alterius respondere notæ. Dioscorides suam luteo flore describit: Genuates contrà, suã colore inter purpureum & ceruleũ ostendunt: Dioscorides nullam suæ spicã assignat quod relinquendum non fuerat: Genuates spicatã suam proferunt. Et ut pauloante dicebamus, non aliunde q̃ ex odoris similitudine nardi nomen inuenisse hæc uidetur: odorisq; bonitate radices tantum & caules commendari, ut hic ipse ait: Genuatem cõtrà illã spicã flore præcipue odorato esse. Ob quas sanè causas inclinat animus, ut suspicemur proprij generis

generis herbam Gallicam hanc nardũ esse. Superest adhuc quod in extremo capite uariat in antiquis Græcis, illic scilicet ubi Dioscorides ait prodesse & lieni Gallicã nardũ. In quorũ aliquibus legitur non prodesse simpliciter, sed minuere lienẽ: ut nõ tantũ cui parti, uerũ in q̃ eius partis malo etiã mederet, intelligeremus.

Περὶ ὀρεινῆς νάρδου. κεφ. η'.

Ἡ δὲ ὀρεινὴ νάρδος, καλουμένη δὲ ὑπό τινων θυλακῖτις καὶ νῆρις, γεννᾶται ἐν κιλικίᾳ καὶ συρίᾳ. φύλλα καὶ καυλὸν ὅμοια ἠρυγγίῳ ἔχουσα, μικρότερα δὲ, οὐ μὴν τραχέα καὶ ἀκανθώδη. ῥίζαι δὲ ὕπεισι μέλαιναι εὐώδεις δύο. ἢ καὶ πλείους. ὥσπερ ἀσφοδέλου. ἰσχνότεραι καὶ μικρότεραι πολλῷ. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα πρὸς ὅσα καὶ ἡ κελτικὴ νάρδος.

De montana Nardo. Cap. VIII.

Montanam uero nardum, quæ quibusdam thylacitis & niris dicta est, Cilicia gignit & Syria: Ramulos folia'que eryngio similia habet, minora tamẽ, ac eryngij modo aspera & aculeata. Radices illi duæ sunt, & aliquando plures, nigræ, odorataeq́ꝫ, asphodelo similes: uerum multo quàm asphodelus graciliores tenuioresq́ꝫ. Non caulem, non florem, non semen fert. Facit ad eadem omnia, ad quæ & nardus Gallica.

INTERPRES.

Contra q̃ in Tydeo fieri Setinus poëta cecinit, in mõtana nardo nobis fit. Ille fortissimi uiri in exiguo corpore maiorẽ regnare uirtutẽ dixit: Nobis in exiguo hoc capite plura obstrepũt uitia, quæ à nobis more nostro indicabuntur, cũ dixerimus cur Thylacitis quasi saccularis montana hæc nardus quondam appellaretur: θύλακα, θύλακονq́ꝫ masculino, nec minus θυλάκιον neutro genere, Græci ex animaliũ corio factum sacculũ, perã & utrẽ dicunt: Ab his nominibus adiectiua forma θυλακῖτις uox facta est, qua ueteres nardum hanc dicebant, propterea q̄ ex Cilicia Syriaq́ꝫ à mercatoribus in Græciã sacculis his clausa uenalis afferretur: eratq́ꝫ id nomen quasi nota gentis, & à gente bonitatis in hac herba. Indicant id meliora Græcorũ lexica, in quibus uox θυλακοφόροι, exponitur, θυλάκοις περιφέροντες τὰ ἀρώματα, quod est, ex corio sacculis circunferentes aromata. Quod primũ deinde obstrepit nobis uitiũ, id est in quo Dioscorides in Græcis codicibus turpiter à seipso dissidet. Primo siquidẽ ait folia caulesq́ꝫ Eryngio similes habere: mox nõ procul à fine, nec caulẽ, nec florem, nec semen ferre: graui, nisi uitium in altera parte sit, tanti scriptoris negligentia aut obliuione: A quibus tamen longe absuisse uerisimile est hominẽ, qui diligenter hanc naturę partem tractauerit: & qui in ea tantopere à ueteribus laudatus fuerit. Quod nocuisse huic capiti credimus, rerũ uocumq́ꝫ similitudo & uicinitas est. Habent siquidẽ Gręci κλῶνας, κλάδους & καυλοὺς, quibus diuersas in plantis germinatiões ostendant, ut aliquando certius nos etiam docebimus: factuq́ꝫ facile fuit, ut in priore illa parte in qua nunc legitur καυλοὺς, id est caules: non id, sed κλάδους aut κλῶνας quõdam legeretur: & à parum perito diligentiq́ꝫ homine, altera pro altera uox accepta fuerit. Ideoq́ꝫ nos ramulos illic reddidimus: nã in posteriore illo caules necessario reddendi erant. In pluribus siquidẽ naturę ordo hic est, ut ad florem & semen, caulem prius proferri oporteat. Quę duo in montana nardo hic negaturus, tertiũ etiam negare cogebatur. Qui autem à nobis ramuli in herbis dicuntur, hi sunt qui in fruticoso genere, quale absinthium, ruta, thymus, pluraq́ꝫ alia sunt conferti ab uno principio, pluresq́ꝫ oriuntur, & eadem ferè altitudine inter se crescũt. Quod deinde occurrit, non penitus ut uidetur uitiosum, neq́ꝫ ut nos credimus explodendum illic est, ubi Dioscorides ait: minoribus esse montanam nardum folijs & ramulis q̃ eryngiũ: non tamen ut illud asperis & aculeatis, propterea q̄ in probatioribus Gręcis non τραχέα quod asperum, sed παχέα quod crassum significat, legitur: nec aliter Serapionis ętate etiam legebatur. Tota in eo res uersatur, asperitatem'ne an crassitudinem Dioscorides excepisse uideatur. Nos quoniam eryngio asperitas & aculei à Dioscoride assignãtur, illud maluimus, quod eiusdem scriptoris autoritate defendi & confirmari poterat.

θυλακῖτις

Ramuli

Περὶ ἀσάρου. κεφ. θ'.

Ἄσαρον, οἱ δὲ, νάρδον ἀγρίαν καλοῦσι. [Προφῆται, αἷμα ἄρεως. ὀσθάνης, θέσαν. αἰγύπτιοι, κερέζα. ῥωμαῖοι, περπρεσάμ. οἱ δὲ, βάκχαρ. θοῦσκοι, σούκκινουμ. οἱ δὲ, νάρδον ῥουστικὰμ. γάλλοι βάκκας.] ἄσαρον πόα εὐώδης στεφανωματική. φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια. *πυκνότερα δὲ πολλῷ καὶ στρογγυλώτερα. ἄνθη μεταξὺ τῶν φύλλων πρὸς τῇ ῥίζῃ, πορφυρᾶ. εὐώδη. ὑοσκυάμῳ κυτίνοις ἐμφερῆ. ἐφ᾽ ὧν σπέρμα ἐοικὸς γιγάρτῳ. ῥίζαι ὕπεισι πολλαί. γονατώδεις. λεπταί. πλάγιαι. ὅμοιαι ἀγρώστει. ἰσχνότεραι μέντοι πολλῷ καὶ εὐώδεις, θερμαίνουσαι καὶ δάκνουσαι λίαν τὴν γλῶσσαν. δύναμις δὲ

μικρότερα

De Asaro, [quam Romani Perpensam dicũt.] Ca. IX.

Asaron sunt qui agrestẽ, qui rusticã nardũ appellẽt: [Magi sanguinẽ Martis, Osthanes thesam, Aegyptij cerceram, Thusci succinũ, Galli bacchare, Romani perpensam dicunt: Coronaria & odorata herba asaron est.] Hederę folia habet, longe tñ minora rotũdioraq́ꝫ. Flores inter folia ad radicem purpureos, odoratos, uasculis apollinaris herbę similes, in quibus semen acinorũ nucleis simile, in quo raræ subasperæq́ꝫ angulorũ figura cuspides sunt: Radicibus nitit numerosis, geniculatis, saporis calidi & linguã erodentis, tenuibus, obliquis, gramini similibus, sed lõge gracilioribus q̃ gramen

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

αὐτῶν διουρητική. θερμαντική. ἁρμόζουσα ὑδρωπικοῖς. ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα μετὰ μελικράτου ποθεῖσαι αἱ ῥίζαι πλῆθος < ς΄. καθαίρουσιν ὡς ἐλλέβορος λευκός. μίγνυται δὲ καὶ μύροις. φύεται ἐν ὑποσκίοις ὄρεσι. πλεῖστα δὲ ἐν πόντῳ καὶ φρυγίᾳ, καὶ ἰλλυρίδι, καὶ ἰουστίνῃ τῆς ἰταλίας.

gramẽ & odoratioribus. Calefacit asaron & urinã cit: Ideoq; subeũtibus cutẽ aquis accõmodatũ est. Vtile & diutinis coxẽdicis doloribus. Ducunt mẽses cũ mulsa aqua potæ radices eius põdere drachmaꝝ septẽ, purgãtq; ueratri albi modo. Miscet unguẽtis asaron. Nascitur umbrosis mõtibus, plurimumq; in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Iustinis Italiæ montibus.

INTERPRES.

FOeliciter honesteq; secum, & cum scriptore hoc egissent, qui nouissime in eodem hoc opere laborauerunt, si eam quæ turpiter hoc loco (ut Flaccus ait) humano capiti coniuncta erat equina ceruix, diremissent: & quæ mala insitione inutiliter simul coaluerant, ex eodẽ poëta: non ex deoꝝ numero aliqui sed diligẽtes & cauti rerum iudices hinc hęc, hinc illa mutatis partibus discedere iussissent. Neq; enim theatrale studium & opus hoc est, in quo ut aliquando finxerunt poëtæ, Centauri stabulent Scyllæq; biformes, & ad plausum nouæq; rei admiratione, obambulet diuersum confusa genus panthera camelo, monstraq; & noui generis bestiæ aliæ, quales quotidie toto orbe conquisitas, Prætores, ædiles, & Romani Cæsares ad puerorum, mulieꝝ, plebisq; gratiã theatris inferebant: sed in quo simplicia & per se singula tractentur: nec nos quicquã aut Dioscorides in eo gratius, siquis post mortem uitæ laboꝝ sensus defunctis est, fore credimus, aut posteris utilius, & quod pluris merito faciendum sit, ꝗ diligentissime omnes hos hortos noxijs & inutilibus herbis purgasse: quæ una mihi post tot scriptoris huius interpretationes causa fuit, ut idem hoc opus susciperem, & quæ longo tempore obseruata à nobis excogitataq; fuerant, in communẽ usum conferrem, non tam propriæ laudis, ꝗ humanæ salutis studiosus: Cui consulentem hominẽ, nullibi oportet parum diligentẽ esse. Idq; in hoc capite necessarium maxime fuit, in quo paulominus ꝗ in cunctis Græcis legunt, quæ propria baccharis notissimæ omnibus herbæ sunt, post absolutã asari historiã ab aliquo inserta, qui, ut Plinij ætate etiã aliqui inueniebãtur, bacchare rusticã nardũ crederet & appellaret: eademq; appellatiõe deceptus, ꝙ asaron rustica nardus etiã dicebatur, asaron & bacchare simul miscuerit, diuersis alioquin foliorum, radicũ, & in quibus utraq; nascitur, locorum notis à Dioscoride descriptas: quæ inuicẽ à nobis collata, facile persuaserunt non reddenda esse hoc loco, quæ tertio uolumine in Bacchare legitime reddenda erunt. Qualia autẽ & quatenus ea sint, non erit cognouisse difficile, nostrã cum aliorum editione conferentibus, & quæ in antiquo Latino Dioscoride & Serapione ueræ lectionis uestigia adhuc seruantur, audientibus. Quorum accedẽte rationi testimonio, uideor mihi sine periculo posse in hoc scriptore, si quando opus sit, aliquid nouare, qui tam multis de asaro cunctisq; alijs traditis appellationibus posterioꝝ ingenia exercere uoluisse uidet, dum earum principia & causas inuenisse aliquis cupit. Cuius rei studio & nos accẽsi, non cessabimus, quatenus licebit id posteris præstare. Primũ itaq; in tot asari appellationum ambitu & censu sciendum illud est, ἄσαρον Græcis adiectiuũ esse, significareq; illis idẽ quod & ἀσάρωτον, id est quod in orna-
[ἄσαρον] tum non ueniat, & quo ornari nequeamus: Tamq; id patet Græcaꝝ literarum peritis, ut significationis huius nullas oporteat rationes attulisse. Et si cætera desint, Plinius non spernendus testis accedit, qui ait inuenisse se asaron ideo sic uocitatũ, quoniã in coronas non addatur, & ornatus eius usu careant homines. Obstare & repugnare tantum uidet quod hic paulopost ait: Coronariã esse herbã asaꝝ. Quod tamen non aduersatur. Possunt enim plantæ earumq; partes, ob præcipuam eius usus causam coronariæ esse, ut mox di-
[Coronæ & coronariæ plantæ.] cemus, & nihilominus quia aliquid aliud impediat, in coronas non addi. Eandẽ siluestrẽ siue rusticã nardũ dici, fecit odoris similitudo. Baccharis tota erroris appellatio est, iam tum cũ Plinius historiã suã scriberet, etiam deprehensi. Eadẽ & perpensæ Romanæ uocis est: quam ut idẽ retulit, baccharem non asaꝝ ueteres Romani uocabant. Cæteræ appellationes nobis incognitæ, declarandæ post nos alijs relinquantur. Nunc uero de coronis coronarijsq; plantis, & earum & in eodẽ usu & honore partibus, facile est ex poëtis aliorũq; scriptorũ multiplici historia meminisse, quotidianum in cœnis, epulis, comesationibus, sacrificijs, pompis, lætitiaq; omni earum fuisse usum. Ex Theophrasto deinde coronarum coronariæq; appellationis ex natura duplicẽ intelligere rationẽ, alteram scilicet ex nectendi facultate, alterã ex odore. A' Plutarcho tandẽ cõuiuij sui libro III. nec minus à Plinio etiã didicisse, solã in coronis odoris necessitatẽ à ueteribus quæsitam. Nec eam uoluptatis causa tantum, uerũ ad firmitatẽ uegetioresq; & tranquilliores sensuũ nostrorũ habitus & motus. Non est quod in priore illo coronaꝝ in poëtis usu aliud moneamus. Si censurã moꝝ nunc ageremus, non ab re forte esset, pro innocẽtia frugalitateq; nostrorũ temporꝝ, luxuriam ueterum castigasse, qui sapienter ad religionem & pietatẽ institutos honores, & ad sanitatẽ uegetioresq; totius corporis & animi uires, inuẽta coronaꝝ remedia, ad amores uoluptatesq; & beatioris uitæ delicias transtulissent: sed grauiora urgent & instant, quæ in secunda coronarum ratione ex Theophrasto breuiter docenda sunt: in quibus præter diuisionẽ à nobis pauloante factam, docente eodẽ scire oportet, in alijs ad coronas utiles tantũ flores esse, propterea ꝙ odorati hi tantũ sint, ut in uiolis sentire licet: in alijs folia, ut in malobathro: in alijs tota materia, ut in serpillo, cãpana inula, & sisymbrio: & ꝙ aut totæ plantæ, aut eaꝝ partes aliquæ odoratæ sint, ideo in coronas nectantur, & ob eam causam coronariæ uocẽtur. Estq; odoris bonitas præcipua coronarij nominis & honoris causa. Accedit uerũtamen huic & alia non penitus negligenda causa, & ab eodẽ Theophrasto pluribus locis signata: quæ ex nectẽdi facultate est: nam ubi breuitas aut rigens duritia fuerit: quæ flecti necti'ue nequeat, & si odoratissimũ aliquid sit, coronarij nominis & honoris nota signari nõ poterit:

Idq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

flecti necti'ue nequeat, & si odoratissimũ aliquid sit, coronarij nominis & honoris nota signari non poterit. Id'q; est cur Theophrastus φρυγανικὰ, id est fruticosa, στεφανωματικοῖς, id est coronarijs aliqñ coniunxit, fruticosi generis odoratas plãtas describẽs, quar ramuli longitudine sua, adiuuãte natiuo eor lentore, in coronas flecti & circũagi possunt: quod manifeste in myrto declarauit, in quã genus quoddã coronariũ dixit esse, & ob id στεφανώτιδα dici: breuẽ, & cæteris omnibus molliorẽ, quæ Circeis ea ætate in Elpenoris tumulo præcipue nasci crederet: quæ omnis ex nectendi facultate coronarij nominis causa nulla erit, præter q̃ in pueris si absit odor, & odoris efficacior potestas aliqua, quã unã ob causam coronar antiqua ætate præsertim'q; in conuiuijs tota hæc ratio instituta est: Docuit'q; Plutarchus eo quẽ pauloante signauimus loco, quãtus simul & qualis quondã fuisset ear usus, post multa quæ illic de tota coronar ratione disseruerat, rosas & uiolas adstringere dicens, odore'q; suo capitis grauedines pellere. Angulosi uero odorati iunci florẽ, crocũ, & baccharẽ ad placidã somni quietẽ potos pducere, ob lenẽ mitẽ'q; odoris & halitus sui fluxũ, q̃ in ebriorũ corporibus obortæ inæqualitates & asperitates sensim extenuent & dissipent, cõcoquantur'q; crapulæ, illata ueluti in pelagus trãquillitate. Id ipsum pariter Plinius docuit, purpureis uiolis tribuẽs crapulã & capitis grauedines impositis coronis & olfactu discutere. Hic quondã usus, ratio, & fructus coronar fuit: & q̃ id possent plantæ aut totæ aut ear partes, merito coronariæ dicebant. Nec referebat quominus coronariæ essent, etiãsi in coronas non necterent, satis enim erat odor: q quoniã in asaro multus est, ut coronariũ id esset, effecit: eã'q; ob causam debuit à Dioscoride coronarijs etiã asar adnumerari: nisi, ut pleraq; alia, quẽadmodũ à principio testati sumus, hæc etiã nota ex bacchare ad asar translata est: quæ sine cõtrouersia autore Plutarcho inter coronarias numeratur. Cogunt me iter nolentẽ cæteri interpretes eos appellare, sciscitari'q; nouisse cupientẽ quosnã in asaro ipsi intelligant cauliculos asperos & molles, contrario (nisi mutata sit Latinar uocũ antiqua æstimatio) inter se & ob id simul impossibili habitu: qui enim potest aliquid simul asperũ & molle esse? Et cur post seminis historiã, quod in his quæ caulescũt in caulibus plerunq; absoluitur, asari caules importuna & par congrua sermonis serie in Dioscoride descripserint: cũ nec molles, sed raros Græci oẽs illic habeãt: nec caules eo loco, sed cuspides acumina'q; aliqua quæ in eo semine se proferunt, hic scriptor descripserit. Video lapsum: Crediderunt illi nil aliud Græcis & huic præsertim scriptori καυλοὺς καὶ καυλία significare, q̃ in oleribus plãtis'q; alijs ad florẽ & semen in altũ surgẽtes ueluti uirgas: Cũ tñ Homerus καυλιόδοντας sues dixerit: & omnia eius gentis lexica indicent, καυλὸν, & eadẽ ratione καυλίον, præter communem illã in plantis significationẽ, in extremo hastili ferramento acuminatã summã partẽ, in quã caua deinde cuspis ferrea inserit, significare: Qua uocis non illa æstimatione, reddendus iudicio nostro fuerat hic locus. Hic enim post totã seminis figurã, quã nucleis acinor similẽ dicebat, habere idẽ semen ostendit uelut in echinato castaneæ calice acuminata quædã, non tamen ut in illo conferta & densa, sed rara: nec mollia, uer aspera: neq; angulosa itidẽ, sed angulor figura, modo, & specie: γωνιοειδῆ enim ea appellat, non γωνιώδη, quod ab illis fuerat diligentius obseruandũ: non enim parui refert in pictura descriptione'q; huiuscemodi rer, angulosum aliqd dicere, aut angulor figura, seu modo, uel specie. In illo siquidẽ manifesti anguli erũt, in hoc quod angulis simile sit. Videt tamen Plinius hoc aliter indicasse cũ ait, asaro semen acinosum & uenosum esse, nec extare in eo acuminatũ aliquid, sed per longitudinẽ uenas extẽdi: Venas autẽ, ut credimus, intelligit Plinius non quales in animalibus, uer quas in plantar aliquarũ folijs dorsum & fibras Latini, Græci aũt ἶνας dixerunt: quibus eor folior partes intercedente diuisione illa inuicẽ separantur: quod in folio uitis & fici à tergo manifeste deprehenditur, in quibus nõ aliter q̃ in hominis dorso, spina à reliquo folio ueluti costa & puluinus eminet: Diuisiones intersectiones'q; has ut diximus Græci ἶνας, Plinius aliquando fibras, aliquando neruos, aliquando dorsum, & aliquando uenas, pro rer necessitate appellat, quẽadmodũ hoc loco etiã accepisse uidet. Non signassem ego hoc, nisi scrupulũ iniecisset mihi Serapion, semen asari, cnici, quẽ nostra ætas carthamũ dicit, semini simile esset testatus: qd' quoniã per longitudinẽ plures costas puluinos'q; huiuscemodi habet, adtestari in sua descriptione Plinio uidetur. Non leuiter, ut patet, in tenui re, sed in plantarũ historia & pictura non cõtemnẽda dissident grauissimi autores: Nec facile nobis est tantas inter eos lites cõponere. Quod à principio polliciti in Dioscoride sumus, laborẽ scilicet, diligentiã & fidẽ, id ubiq; præstare conamur. Quæ multa sanè nobis fuerunt in purgando restituendo'q; toto hoc asari capite, tã male habitus ab antiquis Græcor medicis & librarijs fuerat: Quod in Latinis etiã Plinius ante doctissimi uiri Hermolai Barbari castigatiões patiebat, tã informis & tã multis iniurijs undiq; lacer, ut plura in eo uulnera & informes cicatrices, q̃ sanæ partes ostẽderent. Ecquis nouit, an quod Plinius dixit uenosum, corruptũ adhuc in eo sit? nec uenosum, sed una tantũ translata syllaba & litera, neuosum legendũ sit? licet'q;, ut Cicero ait, corporis tantũ maculã neuus sit reliquo corpori plerunq; exæquata: sunt tamen in eo genere qui uerrucar modo quadantenus extent & emineant, quibus potuit Plinius acumina & eminentias seminis asari comparasse: & q neuor modo rara & sparsa in eo essent, neuosum ideo dixisse: Nolumus tamen hoc à legentibus pro recepto haberi, uerum de tota hac re, censendi locum alijs etiam relinquimus.

Coronarũ usus.

Fibræ. ἶνες.

Περὶ φοῦ. κεφ. ί.

Φοῦ. οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀγρίαν νάρδον καλοῦσι. γεννᾶται μὲν ἐν πόντῳ. φύλλα δὲ ἐλαφοβοσκῷ ἢ ἱπποσελίνῳ παραπλήσια ἔχει. καυλὸν πηχυαῖον, ἢ μείζω. λεῖον. τρυφερόν. ἐμπόρφυρον. μεσόκοιλον. διειλημμένον γόνασι. ἄνθη πρὸς τὰ τοῦ ναρκίσσου. μείζω δὲ καὶ ἐυ-

De Phu. Caput X.

Phu, sunt qui & hanc agrestẽ nardũ appellent: Nascit in Ponto, ceruiocello herbæ, aut olusatro folio æquali: Caulẽ habet cubitalẽ, & aliquando maiorẽ, tenerũ, cui lẽuor fit & color in purpura albicans, eundẽ'q; geniculatũ, & in medio concauũ: Flores figura ad narcissum accedentes, maiores tãtum teneriores'q;:

colo-

ἁδρότερα. καὶ ἐν τῷ ὑπολεύκῳ διαπόφυρα. ῥίζα δὲ ἡ μὲν ἀνωτέρω, περὶ δακτύλου μικροῦ τὸ πάχος. πλάγια δὲ ἐπιρρίζια ἔχει καθάπερ σχοῖνος ἢ μέλας ἐλλέβορος. ἀλλήλοις συμπεπλεγμένα. ὑπόξανθα. εὐώδη. ναρδίζοντα τῇ ὀσμῇ, μετά τινος βάρους βρομώδους. δύναται δὲ θερμαίνειν· οὖρα κινεῖν ξηρὰ ποτιζομένη. καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτοῦ, τὸ αὐτὸ δύναται. ποιεῖ καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον. ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἀντιδότοις μίγνυται. δολοῦται δὲ ὀξυμυρσίνης ῥίζαις παραμιγνυμένη. εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς ἐστι. σκληραὶ γάρ εἰσιν αὗται καὶ δυσθραυστοι δίχα εὐωδίας.

colore in albido per mediũ purpureo. Radix illi est in superiore sui parte minimi digiti crassitudine, habetq; adnascentes illi exiguas radices alias quæ transuersæ ferunt, odorati rotundi iunci, aut nigri ueratri modo fibrijs ipsis implicitas, colore subruffo, & nardi odore, cum uirosa grauitate aliqua odoratas. Habet phu calefaciendi uim. Bibit eadem in puluerem trita ad ciendã urinam. Potest idẽ & decoctũ eius. Facit ad lateris dolores. Mẽses eadem ducit, & in antidota addit. Adulterat admistis rusci radicibus, ueruntamẽ facile deprehenditur. Duræ enim rusci radices sunt, nec facile franguntur, & nullo odore commendantur.

INTERPRES.

QVam pro Dioscoridis Phu, ætatis nostræ herbarij, ualerianam herbã nobis plerunq; ostendunt, lõge minor ea est quæ ab hoc scriptore describitur: nec omnes omnino utriusq; sibi inuicem respondent notæ. Quæ tamen præcipue à Dioscoride numerantur, conuolutæ glomeris modo, & ut Plinius ait, uillosæ radices, earumq; nardi odor, & albicans in caule purpura, in nostra pariter sentiũtur: Credimusq; nos, ut in animalibus etiam fit, quæ non eadem mole corporis ingenijq; sui natura ubiq; nascuntur, in alieno orbe, cœli aut terræ beneficio, Phu hanc proceriorem nasci, quoniã & in nostro orbe cubitalis aliquãdo uisa fuerit: & hunc in tradenda eius historia Ponticã sibi proposuisse, ꝙ omniũ aliaꝝ speciosissima illic proueniret: quod folia indicant, quæ hic olusatri aut ceruiocelli folijs comparat: quæ in duabus his plantis nec breuia nec exigua sunt: licetq; in olusatro quotidie uidere, in quo, si fœcundo solo nascantur, paulominus q̃ betã æquant, & pyꝝ aliquando superãt. In ceruiocello autẽ hic tradidit latitudine duoꝝ digitorum patere, & in longitudinem extendi. Variant in folioꝝ cõparatione hac & ueteres & Græci, & iuniores Latini. Sunt enim in quibus non Elaphobosco, quã ceruiocellũ, sed elleboro, quã ueratrũ Latini dicunt, comparentur: Nec sine ratione penitus: quando ueratrum candidũ, ut ex historia eius patebit, folio betæ aut plantaginis describitur, figura non longe dissimili ab olusatro, & si magnitudine superetur, cui Phu folio etiam comparantur: Nihil tamen mutamus, propterea ꝙ credimus easdem literas idemq; principium elaphobosci & ellebori, uarietatis huius causam attulisse: multoq; magis, quoniam similior olusatro q̃ elleboro ceruiocellus est, & ab hoc ipso scriptore statim coniuncta olusatro & smyrnio, & deinceps ob cognationẽ suã tractata. Verisimileq; est in alterutrius comparatiõe, ex cognato potius q̃ ex diuerso genere, exempla sumpta ab eo fuisse. Volumus, & si forte uilius, & scriptoris huius maiestate indignũ id uideatur, cur nos mutata dicendi forma in descriptione caulis Phu, quod erat λεῖον, poteratq; una uoce producta prima lēue dici, leuorẽ habere dixerimus, ostendere. Nec inutiliter ut spero id fiet, quando infinitis penè locis, in labore hoc nostro in eadem re, eadẽ uoce utendum nobis erit. Est Græcis adiectiuum λεῖον, & ex eo factum substantiuũ qualitatis nomen λειότης, quod ex eodẽ aut simili euentu, in plures diuersasq; trahitur significatiões. Prima omniũ tamen & inter cæteras præcipua est, qua illi significant, quæ asperitate scabritiaq; omni & angulis carẽtia, tactum nusq̃ offendunt, & aliquando in eo habitu nitent: hæc Latini producta primæ syllabæ quantitate,

Lēuia. lēuia dicunt: tamq; id patet, ut nullis confirmari autoritatibus debeat: illud potius curandũ ubiq;, ne duaꝝ uocum concursu, & simili nunc penitus sono confundantur misceanturq; simul ancipiti intellectu, quod pondere, & quod asperitate caret: quod fiet, si leuitatis uocem in his tantum quæ pondere careant, reliquerimus: in his uero quæ asperitate & scabritia, lēuoris nomine utamur: quod multa diligentia, & bona fide à nobis ubiq; posthac seruabitur: nec primis fuit hoc consilium nobis, Plinius enim ancipitẽ diuersæ significationis in eodẽ ferè duaꝝ uocũ sono errorem fugiens, quæ asperitate careant, libro XXI. cap. XVII. ut uidet, pura lēuia appellauit, duas simul Græcoꝝ more & coniunctionis nota uoces, ad unius tantum rei significationem coniungens: quod fecissemus & nos, nisi eadẽ causa idemq; in cunctis metus, quod erat tutius eligere, suasisset. Desiimus enim iampridẽ pronuntiatione nostra producta à correptis distinguere, quod antiquioribus, seu natura seu arte, propriũ & quotidianũ fuisse, Tranquillus testatur cum ait, Neronẽ de Claudio dicere solitum, producta prima syllaba morari inter homines desiisse: Volebat enim intelligi, non cessare se dicere, ueꝝ fatue & stolide agere. Nullæ etiam nobis ut Græcis notæ aut signa nunc sunt, quibus diuersas quantitates in syllabis signemus: Et si sint, nulla librarij diligentia & obseruatione huiuscemodi, nec in diphthongis etiam, utuntur: Et in coniunctione illa duaꝝ uocũ, qua Plinius usus est, & quã Græci ὑφ' ἓν dicunt, non minus q̃ in cæteris peccari: & quod non ponderosum erat, pro non scabro: & non scabrum pro non ponderoso, ancipiti uocis intellectu accipi poterat: quos omnes lapsus una hac ratione uitasse nobis uidemur. Animaduertimus enim sæpe, quanto periculo in plantis Theophrasti, λειότης, nullo non ferè libro sæpius repetitum ab eo nomen, leuitas à Gaza redditũ fuerit. Quod euasisse una lēuoris appellatione facillime autore Plinio poterat: qui in probatione unionũ, præter alias notas, lēuorẽ illis necessarium dixit. Non tacebimus etiam, cur nos in albido per medium purpureos dixerimus, quæ in Græcis διαπόρφυρα sunt, reddẽtes: quod ex ui præpositionis διὰ factum à nobis est: quæ, ut grammatici docent, inter cæteras quas habet significationes, transitũ traiectioneq; ab altera in alterã partẽ, ut in diametro mathematici ostendunt, manifeste

nifeste significat: & in cõpositione eandẽ retinet uim: multaq; habent Græci in coloribus etiã huiuscemodi, ut διάλινκον quod Plinius mediocandidũ dixit, nil aliud significantes, ꝗ in hoc illo'ue colore, diuersum ab eo traiectũ & discurrentẽ aliũ, qualẽ hic in floribus Phu uolebat intelligi. Est illud præterea in radicibus signã dum, quod Dioscorides ait habere Phu radices rotundi odorati iunci, aut nigri ueratri modo sibi inuicẽ implicitas, sic oportere intelligi: ut tota eius similitudinis relatio ad ueratrũ, rotundumq; odoratũ iuncum, ad implicationem, mutuumq; illum complexum tantum referatur: tales enim ueratri nigri radices sunt, easq; Dioscorides συμπεφυκύας, quasi simul natas & connexas dicit, eadẽ ferè significatione cum ἀλλήλοις ἐμπεπλεγμένας, quod nos inuicem implicitas reddidimus, nihil ex uocibus huius scriptoris mutantes.

Περὶ μαλαβάθρου. κεφ. ια.

Μαλάβαθρον ἔνιοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς ἰνδικῆς νάρδου φύλλον, πλανώμενοι ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὀσμὴν ἐμφερείας. πολλὰ γάρ ἐστιν ὅμοια τῇ ὀσμῇ νάρδῳ. ὡς τὸ φοῦ. ἄσαρον. νῆρις. οὐκ ἔχει δὲ οὕτως. ἴδιον γάρ ἐστι γένος, φυόμενον ἐν τοῖς ἰνδικοῖς τέλμασι. φύλλον ὂν ἐπινηχόμενον τοῖς ὕδασι. καθάπερ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακή. ῥίζαν οὐκ ἔχων. ὅπερ συλλέγοντες, εὐθέως διαπείρουσι λίνῳ. καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. φασὶ δὲ καὶ τοῦ θερείας ἀναξηρανθέντος τοῦ ὕδατος, καίεσθαι φρυγάνοις τὴν γῆν. μὴ γενομένου γὰρ τούτου, μηκέτι φύεσθαι. ἔστι δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον, ἐν τῷ μελανίζειν τε ἄθραυστον καὶ ὁλόκληρον. πληκτικὸν τῇ ὀσμῇ. καὶ ἐπιδιαμένον τῇ εὐωδίᾳ. ναρδίζον δὲ τῇ γεύσει μὴ ἁλμυρίζον. τὸ δὲ ἀδρανὲς καὶ τὸ λεπτοκοπημένον, εὐρωτιῶσαν ἔχον τὴν ἀποφοράν, φαῦλον. δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ νάρδῳ. ἐνεργέστερον δὲ ἐκείνης πάντα ποιεῖ. διουρητικωτέρα μέντοι καὶ εὐστομαχωτέρα ἐστὶν, ἡ τοῦ μαλαβάθρου δύναμις. καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμικὰς φλεγμονὰς ἁρμόζει. ἀναζεσθὲν ἐν οἴνῳ καὶ λεῖον ἐγχριόμενον, ὑποτίθεται δὲ καὶ γλώσσῃ πρὸς εὐωδίαν στόματος καὶ σὺν ἱματίοις τίθεται. ἄβρωτα γὰρ καὶ εὐώδη ταῦτα τηρεῖ.

De Malobathro. Caput XI.

Malobathron. [Romani pariter malobathrum dicũt.] Opinant pleriq; Indicæ nardi foliũ malobathrum esse, odoris similitudine decepti: multa siquidẽ sunt nardo in odore similia, qualia sunt phu, asaron & niris, [quæ mõtana nardus ab hoc ipso pauloante dicta fuit:] ueꝶ non sic se habet. Propriũ enim malobathro genus est, nasciturq; in Indiæ lacustribus locis, nihil aliud ꝗ foliũ in aquis, lacustris lentis modo fluitans, & nullis radicibus hẹrens: Id colligẽtes incolẹ, funiculo statim traijciunt, siccatũq; seruant. Ferunt præterea siccatis æstate lacubus, fruticibus & cremijs incendi terram: & nisi id fiat, non prouenire folium. Probatur recens, & in nigredine albicãs: Probatur itidẽ quod frangenti contumax est, nec facile discerpit: quod odoris sui halitu sensum tentat, eademq; odoris bonitate diutius permanet: quod nardi odorem refert, nullo salis sapore & gustu. Improbatur contrà quod infirmũ, friatumq; in puluerem, carioso halitu est. Nardo eadem omnia potest malobathrum: ueꝶ efficacior ad omnia nardus: malobathri tamen uis ciendẹ urinæ aptior, & stomacho magis accõmodata est. Prodest idẽ oculorum inflammationibus in uino decoctum, tum concisum & expresso uino inunctum. Subijcitur & linguẹ ad oris halitusq; suauitatem. Quinetiam uestibus interponitur, tueturq; irrosas, & odoris suauitate gratiores facit.

INTERPRES.

Dubitauit quondã in carmine suo Thebanus lyricus poëta, iustitia'ne magis & bonis artibus, ꝗ obliquis dolis ad summas fortunæ opes & gloriã homines euaderent, tam multis ex omni historia exẽplis utrunq; cõfirmari poterat. Nobis etiã non dissimili modo dubitare aliquando contigit, plus'ne uoluptatibus nostris & naturæ leporibus ignauia, quæ bonitatis nomẽ sibi fecisset, an deliciæ & luxuria nocuerint: Et in cõparatione duoꝶ inter se maloꝶ, utrobi instaurãdæ eius iacturæ maior nobis spes relinqueretur. Sapientiores certe eos sibi excolendos dari uoluerunt, quos libido, ferocia, amores & epulæ aliquãdo delectarẽt: propterea ꝙ grauissime maiora tantũ ingenia peccẽt: & ubi ingeniũ sit, illic etiã non desperandã uirtutẽ: quotidieq; nos fieri uidemus, ut exculto per sapientiã aliquoꝶ animo, mutatis moribus tantum matura uirtute humano generi hi prosint, quantũ iuuentutis æstu antea sibi nocuerãt. Negligentẽ uero & otiosam bonitatẽ nõ magis amauerũt, ꝗ q̃s in postremo ordine cõstitutos inutiles penitus Ascreus poëta cecinit: q nec ipsi qdpiã inuenerint, nec inuẽta & tradita ab alijs seruare didicerint, lasciuiorib. ingenijs nusq̃ cõparãdi, ꝗ nõ prius luxuriose malobathro uti desierũt, ꝗ illoꝶ negligẽtia & exagitatiõe totũ perierat, qđ ad sanitatẽ & delicias uitæ dederat quondã & adhuc dare, si petat, liberaliter natura potest. Quis eñ credat inuidisse nũc nobis eã, qđ alijs aliqñ copiose dedit? Vtinã queadmodũ amissum lamẽtari malobathrũ licet, sic etiã inuentũ modo ostẽdere liceret. Veꝶ ex quo id nõ licet (ut comicus ait) si nõ possis qđ uelis, id uelis quod possis: & nos qđ possumus, agamus. Primũq; illud nouisse oẽs uolumus, hoc ipsum ab antiqs Græcis, foliũ simpliciter etiã dictum fuisse. Sic Plutarchus in libello cui titulus est, ꝙ bruta ratione utuntur, appellat, odoramentis alijs coniungens, simulq; numerans cinnamomum, nardum, arabicum calamum, & folium, malobathrum scilicet hoc. Quæ uox ex antiquo, & probatioris mihi fidei Græco codice, instaura-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Foliatū unguentum.

ta à nobis illic est, ubi legitur: Et nisi id fiat, non nasci foliū: quæ in cunctis aliis deerat. Ab hac appellatione malobathrinū unguentū foliatū Martiali & plerisq; aliis & Græcis & Latinis scriptoribus dictum est: & ob odoris similitudinē, idē nardino esse creditū aliquando. Quo loco etiā hic numerat, quæ odore nardū referunt, non νῆρις, quæ mõtana nardus ab eo dicta est, ueꝝ ἶρις in aliquibus legitur: sed nos maluimus, quod ex eodē scriptore seruari poterat. Et si forte utroq; loco ἶρις legi quondā potuerit: non adeò tamen similis odor est, ut mutanda temere ea uox fuerit. Sequitur deinde ubi de notis probatioris malobathri agitur, difficillimus nodus: tantopere illic uariant antiquiores Græci, tamq́; diuersæ lectionis & ex ea diuersi sensus multiplex coniectura est, quā totā præpositio & uerbū non idē ubiq;, facit. Habent plures Græcoꝝ codices descriptas his uerbis in probatione malobathri notas: ἐστὶ δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον: probatur. s. recēs, & quod albidū. i. non omnino albū, id enim τὸ ὑπόλευκον significat. Sequit̃ deinde ἐν τῷ μελανίζειν τε ἄθραυστον ὁλόκληρον: quæ latinis uocibus reddi quidē possunt, sed parꝝ sequaci & congruente sensu. Si enim dicas, & in nigrescendo infragile nec in partes discerptū: quis erit sensus? & quæ rei natura? Siquidē nulla in colore causa est, cur magis minus'ue frangatur aliquid, & in suis partibus integrū seruetur. Accedit & illud, ꝙ copula illa τε uerbo subiecta, alterius in sermone membri ueluti principiū facit: quiq; in lectione Græcoꝝ consueuerunt, facile in aliis obseruare hoc potuerunt. Quod nisi Plinius, Græciq́; & Latini ferè omnes nigricantē colorē malobathro assignarent, confidentius & uitiū hoc loco testaremur, & ut cõsueuimus in integrū etiā restitueremus. Sed nolumus contra tam graues autores, & tā multos incognitæ nunc rei antiquos testes, temere aliquid censere: quod nunq̃ nocebit, inuēta excogitataq́; à nobis omnia ubiq; significabimus. Omnes ut diximus Græcoꝝ codices malobathri meliores notas, quibus præmonstrauimus uerbis, ostēdunt. Vnus tantū inuentus mihi est, in quo legit̃, ἐν τῷ μαλακίζειν τε ἄθραυστον καὶ ὁλόκληρον: quoꝝ uerboꝝ fit sensus: & in mollescendo infragile, & in suis partibus integrū: ut nihil de colore illic agatur, sed de tenaci lentore: doceatq́; Dioscorides probari malobathrū, id quod recens & albidū sit: quodq́; cum mollescit, lentoremq́; admisit, tenaces uires tūc acquirat, fiatq́; infragile, & in suis partibus integrū seruetur. Quod in multis humor natiuus & accedens facit: fiunt enim eo ualidiora & firmiora, quemadmodū contrà arescentia siccata'ue franguntur, discerpūtur & friātur facillime. Nec obstat, ꝙ hic in colore albidū, cæteri uero omnes nigricantē dixerint: omnes enim mediū, & ab utroq; extremo discedentē colorē assignasse malobathro uidentur. Et quoniā nullū esset eius coloris nomen, alii ab altero, alii ab altero extremo indicationē eius sibi sumpserunt. Aequali siquidē motu & spatio ab albedine albicans, siue malis albidū dicere, ad nigredinē: & à nigredine ad albedinem nigricans procedit. Sunt etiā in quibus ad calcē capitis legatur, καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμίας καὶ πρὸς τὰς φλεγμονὰς ἁρμόζει: id est ad oculoꝝ præterea lippitudines, & inflāmationes accommodatū est: ut duo intelligant̃ mala. Sunt itidē in

Oculorū inflāmatiões.

quibus, καὶ πρὸς τὰς ὀφθαλμικὰς φλεγμονάς. i. ad oculoꝝ inflāmationes: ut unū tantū mali genus uideatur. Nos posteriorē hanc lectionē monente Plinio magis probauimus, qui de unguento malobathrino agens, ait: Oculorum epiphoris. i. inflāmationibus uino expressum utilissime imponitur. Sunt autē autore Galeno in diffinitionibus suis, oculoꝝ inflāmationes, eoꝝ tumores, qui cū rubore multa caliditate, difficiliq́; motu & pungenti sensu fiant. Idē præterea in Isagoge sua iteꝝ, ut eodē sensu, sic diuersis uerbis eandē inflammationem diffinijt: Ruboris in oculo, tumorisq́; incrementum inflammatio est, qua impediēte, cū dolore respicimus. Nequis autem Plinij epiphoras aliud q̃ inflammationes esse credat, ex eodem autore earum diffinitionem

Epiphora.

subijciemus. Communis toto corpori inflammationis nomen Epiphora est: quæ uehementior confluentibus abunde in aliquam partem humoribus, ingruit: Priuatim tamen in oculis dicitur, cum copiosa eò cõfluxerit destillatio, maxima accedente inflammatione.

Περὶ κασίας. Κεφ. ιγ'.

Κασίας δέ ἐστι πλείονα εἴδη, περὶ τὴν ἀρωματοφόρον Ἀραβίαν γεννώμενα. ἔχει δὲ ῥάβδον παχύφλοιον. φύλλα δὲ ὥσπερ πεπέρεως. ἐκλέγου δὲ τὴν ἔγκιρρον. εὔχρουν. κοραλλίζουσαν. στενὴν λίαν. μακρὰν καὶ παχεῖαν. ταῖς σύριγξι πλήρη. δηκτικὴν ἐν τῇ γεύσει. καὶ στύφουσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως. ἀρωματίζουσαν. οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἄχυ καλεῖται. δαφνῖτις δὲ προσαγορεύεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων. πρὸ δὲ ταύτης ἐστὶν ἡ μέλαινα, καὶ ἐμπόρφυρος παχεῖα, ζίγιρ καλουμένη. ῥοδίζουσα τῇ ὀσμῇ. μάλιστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρήσιμευθεῖσα. δευτερεύει δὲ ἡ προειρημένη. τρίτη δέ ἐστιν ἡ καλουμένη * ἐλάκρες μοσυλῖτις. αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς. ὡς ἡ καλουμένη ἀσύφημον. μέλαινα καὶ ἀηδὴς καὶ λεπτόφλοιος. ἡ καὶ φλοιοῤῥα-

βλασὸς μυσυλιτικὸς

De Casia. Caput XII.

Casiam, L. Romani pariter casiā dicunt. Casiæ plura genera sunt, in odorifera Arabia nascētia. Habet crassi corticis casia oīs sarmentū, & piperis folio est. Eligito amabili coloris bonitate rubescentē, corallio lapidi similē. Eligito itē angustissimā, longā, crassamq́;, & fistulis plenis, quæ in gustu erodat, & cū feruore aliq̃ adstringat: quæ aromatū modo odorata sit, simulq́; uini odorē referat. Ab incolis quæ talis est lada, ab Alexādrinis uero mercatorib' daphnitis appellatur. Antecedit bonitate hanc quę nigra est, & quæ purpurescit, zyger dicta, rosarū odore, præcipui in medicina usus. Secundæ bonitatis honorē & æstimationē habet antedicta: Tertia est quæ rubus mosylicus appellatur. Cæteræ omnes non multifaciendæ & uiles, ut quæ aphysemon uocat̃, nigra, ingrato odore, tenui ac disrupto cortice, quales etiam sunt quæ citto & dacar dicūtur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

δάκρα γης. ὡς καὶ ἡ κιττὼ καὶ * δάκαρ καλουμένη. ἔστι δέ τις καὶ ψευδοκασία ἀφάτως ἐμφερής. ἥ τις ἐλέγχεται τῇ γεύσει, οὐκ οὖσα δριμεῖα. οὐ δὲ ἀρωματώδης. προσεχόμενόν τε τὸ φλοιὸν ἔχει τῇ ἐντεριώνῃ. εὑρίσκεται δὲ καὶ πλατεῖα σῦριγξ. ἁπαλή. κούφη. εὔρινης. διαφέρουσα δὲ τῶν ἄλλης. ἀποδοκίμαζε δὲ τὴν ὑπόλευκον τε καὶ ψωρώδη. τραγίζουσαν ἐν τῇ ὀσμῇ. καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν δὲ τὴν σύριγγα παχεῖαν. ψωρώδη δὲ καὶ λεπτήν. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ οὐρητικήν. ξηραντικήν. στύφουσαν πραέως. ἁρμόζει δὲ εἰς τὰ πρὸς ὀξυδορκίαν ὀφθαλμικὰ καὶ μαλάγματα. φακούς τε αἴρει μετὰ μέλιτος καταχριομένη. καὶ ἔμμηνα ἄγει καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ πινομένη. καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς φλεγμονὰς πάσας ποθεῖσα καὶ πρὸς νεφρούς. εἰς ἐγκαθίσματά τε καὶ ὑποθυμιάματα γυναιξί. πρὸς ἀνευρυσμὸν μήτρας. διπλάσιον δὲ αὐτῆς μιγνύμενον τοῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ παρείη κιννάμωμον. τὸ αὐτὸ δρᾷ. ἄγαν δέ ἐστι πολύχρηστος.

dicuntur. Est & quædam falso casia appellata, miræ cum reliquis similitudinis, aphaos dicta, quæ gustu deprehenditur, nec acri nec odorato, inhærentemq; medullæ corticem habet. Inuenitur & quædam latiore fistula, leuis, tenera & pinguior, bonitate antedictam superans. Reprobatur casia albicans, scabra, odore porraceo, quæ crassiore fistula non sit: eademq; scabra & tenui. Calefacit casia, siccat, urinam cit, adstringit eadem leniter. Oculorum medicinæ ad claritatem uisus accommodata est. Lentigines tollit ex melle inuncta, menses trahit, & uiperarum morsibus pota succurrit. Bibitur & contra interiores inflammationes omnes & renes utiliter. Fouentur præterea decocto casiæ insidentes, suffiuntur'que incensa utiliter, ad laxandos muliebres locos, fœminæ. Dupla'que eius quantitas medicamentis mixta in cinnamomi defectu idem præstat: habet'que omnino Casia frequentes & multiplices usus.

INTERPRES.

CONtumaces implacabilesq; nostro orbi adeo natura plãtas aliquas fecit, ut nullis blanditijs, officijs, obsequijsq; nostris retineri apud nos potuerint, coactæq; in hortis & mitioribus locis in Italia uiuere, non secus q̃ Alpini homines, delicias urbiũ & maiestatẽ ægre ferentes, in deserta solitudinesq; suas reuertuntur: cum primum licuit remissa à nobis tantisper eorum custodia & cura, unde ad nos uenerant, in primũ & natale sibi solũ refugerũt: tantus patriæ nataliũq; suorũ omnibus amor est. Et mirabitur aliquis antiquorũ poëtarũ heroas tam longis erroribus, totq; monstris & naufragijs iactatos, neglectis omnibus melioris fortunæ occasiõibus, uoluptatibus & honoribus, antiquã repetiisse aut exquisiisse matrẽ: cũ præter bruta & plantæ id agant, quæ pluribus & mitioribus locis consitæ, honoris sui incremento retineri non potuerunt. Et inter plantas casia id præcipue egerit, quæ in maiore illa Romanæ gentis fortuna ubiq; & in aluearibus consita, & sub septentrionibus uiuere coacta, nullibi quod nouerim nostra ætate In Italia nũc reperitur. Negataq; oculis forma eius omnis & species, difficillimã nobis de ea commentationẽ hanc nostrã facit, præsertim in tam corruptis Græcorũ Latinorũq; omnium codicibus, & in tanta Theophrasti Pliniiq; in eius historia breuitate. Quo fit, ut nihil q̃ in quærendo diligentiam, & in repertis fidem legẽtibus pro casia polliceamur. Cuius in diuersis generibus tam multæ toto capite numeratæ appellationes, q barbaræ sunt, sine ignorantiæ suspicione dissimulari facile poterat. Non tamen id penitus & in cunctis fiet. Sunt enĩ quæ ex historia locorũ, & quæ ex uetustioribus Græcis, uocumq; ipsarũ significatione doceri & restitui possint. Quod itaq; fere in cunctis legitur: Ab incolis quæ talis est, achy &c. in aliquibus non ἄχυ, uerũ ἀδὰ legitur: quæ uox, quoniã in aliquas literas eius, quã Plinius ladã uocari dicit, incurrit, lada à nobis restituta est, nulla tamen certa ratione. Tam enim nobis nunc ἄχυ barbara uox, q̃ quondã Plinio tunc erat, & nobis modo lada etiam est. Sequitur deinde: tertia est, quę rubus mosylicus appellatur. Quo loco cum legeretur fere in cunctis βλαστὸς, communi omniũ germinũ appellatione, ex melioribus Græcis βάτον, id est rubum reddidimus: neq; ut credimus ab re: in fruticoso enim genere casia censetur, in quo & rubi numerantur. Verisimilēq; est contractiore hac rubi uoce magis q̃ ampliore illa & communiore germinis, casiã signari solitã, præsertim à regione, non aliter q̃ ligusticũ, piper agreste, multaq; alia in plantarũ genere appellamus. Mosylicus aũt à promõtorio & emporio Aethiopiæ Mosylo, unde afferebatur, dictus est. Non multo post deinde, quod ἀφήμων in multis legitur, ἀφυσήμων in melioribus inuenitur: potuitq; ob eam sic appellari causam, q tenui & disrupto eius cortice, tibiarũ & fistularũ more inflari non poterat, id enim φυσᾶν Græci dicunt, & φυσητῆρια, αὐλοὺς, id est tibias uocant: & hic φυσητῆρα follium fistulam, de cinerula & bulla in metallicis agens, appellat. Diximus de casiæ appellationibus quatenus licuit: cætera nunc eodẽ modo etiam dicentur. Sed tam incerta pluribus locis aliqua sunt, ut conari magis q̃ præstare aliquid in eis cogitauerimus. Et quoniam ex Theophrasto multa sæpius repetenda erunt, ne possit integer eius scriptoris sensus à quoquã desiderari, ijsdem uerbis de casia ab eo tradita subijciemus, quæ libro nono de plantarum historia hæc sunt: Casiã uero dicunt crassiora q̃ cinnamomum sarmenta habere: eademq; magnopere neruosa: nec auferri à ligno corticem posse: qui in hac etiam utilis sit. Cumq; sarmenta inciderint in frusta digitorũ duorum longitudine, paulo'ue maiora, minutatim secare, eaq; recẽtibus corijs animalium præsuere, mox ex his lignoq; simul putrescentibus, nasci uermiculos, qui lignum erodant, cortici uero non noceant, ob amaritudinem & odoris acrimoniam. Idem etiam pauloante hæc, de cinnamomo & casia simul agens, Frutices dixit haud sane grãdes esse, sed quales uitex sit: ramosos itidem, lignososq;. Quæ omnia additis plerisq; alijs in Plinio pariter legun

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

tur libro XII. cap. XX. parata omnibus & exposita, ideoq́ hoc loco à nobis non repetita. Ab his autoribus ubi opus erit, opē & fidem commentationibus his nostris impetrabimus. Sciendumq́ illud primū est, quā hic dicit odoriferam Arabiam, eam esse quę inter Persicum & Arabicum mare à Geographis describitur. Et quod nos sarmentum diximus, Græcis ῥάβδον appellari, uirgā scilicet qualem in uitibus, multisq́ alijs quotidie uidemus: eamq́ crassi corticis dicit Dioscorides pro crassitudine scilicet totius materiæ in qua crassissimus sit cortex: exigua uero interior medulla. In aliquibus hoc loco leguntur uoces duæ: ὥσπερ ἰνοῦ: nihil nisi emendentur significantes: credimusq́ ex Theophrasto restitui posse, ὥσπερ ἄγνον, id est ueluti uiticis: Frutici enim huic in magnitudine, casiæ sarmenta hæc comparat. Vtinamq́ ut hoc dixerat, sic etiam de folio aliquid testatus esset. Nō enim dubitaremus ex diuersa in Græcis lectiōe, piperis'ne an iridis folio casia esset. Legitur enim in aliquibus ὥσπερ ἴρεως, in aliquibus ὡς πεπέρεως: prioremq́ illam iridis lectionem secutus est Mauritanus Serapion: Nobis in tam multa in plantarū folijs naturæ uarietate difficilis coniectura & ratio fuit. Licetq́ in utranq́ partem multa dici potuissent, tutius tamen uisum est, ex cognatione uicinitateq́ locorum, piperi folio similē potius facere. Inclinat enim animus, credimusq́ omnē hanc tantopere diuersam lectionem ab imperitia librarioꝝ, & incognitæ rei dubitatione uitium contraxisse, tam facilis lubricusq́ linguæ & calami lapsus est ab ὥσπερ ἴρεως, in ὡς πεπέρεως. Et si folio piperis casia sit, facile erit eius nouisse formā ex his, quæ cum de pipere agetur, à nobis dicentur. In notis deinde probatioris casiæ nō paꝝ, neq́ ab re forsitan, dubitauimus, legi'ne oporteret στενὴν λίαν, quod nos angustissimā diximus, an potius στενὴν λεῖαν, ut non esset illic λίαν aduerbium quod auget, & ualde significat, sed λεῖαν adiectiuum qualitatis nomen, quod non scabrū & lēuore nitēs significaret, seorsumq́ altera uox ab altera legeretur, essentq́ bonitatis duæ deinceps descriptæ notæ, non una tantum, angustiæ scilicet & lēuor: persuadebatq́ non scabrā & lēuore nitentē legi debere, ꝙ hic ipse paulopost in casia scabritiē damnat, & inter reprobatæ notas, asperitatē extimi corticis numerat. Nec minus etiā ꝙ aduerbiū illud λίαν i. ualde, paꝝ apte illic significare, & in Græco sermone strui uidebatur. nihil tamē in eadē omniū Græcoꝝ lectione mutare ausi sumus, sed ut in cūctis legitur, angustissimā reddidimus: Nec aliud angustijs his indicat Dioscorides, q̃ eam maxime probari casiā, quæ erosa à uermiculis illis Theophrasti omni interiore medulla, excauato peruioq́ illo foramine angustiore sit: quò enim angustius id fuerit, eò crassiore cortice casia relinquetur, qua præcipue crassitudine probat̃. Nec aliud mox illi significat quod sequitur, crassis fistulis, bifariā eadē bonitatis nota descripta: nec aliter q̃ ut in eadē testudine curuū & conuexū diuersa ratione dicimus, sic & in fistulis his casiæ, idē crassitudine ambientis corticis & angustijs excauati, & peruij foraminis hic dixit: ideoq́ abundat uox quæ statim sequitur, πλήρη: omnē enim destruit sensum: nec potest uacuū & fistulosum, plenū dici: & in pluribus Græcoꝝ nō legitur ea uox: ideoq́ nos eam penitus expunximus. Mutauimus etiā quod erat, μετὰ ποσῆς πυρώσεως: non ποσῆς, quod exiguū & aliq̄d significat, legentes, ueꝝ πολλῆς. i. multo: non tam quia sic in uetustissimis Græcis legitur, q̃ quia Plinius ait gustu q̃ maxime feruens. Miscēt & illa omneq́ huius loci intellectū turbant, quæ subijciunt̃ statim ἀρωματίζουσαν, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. In quibus si ad odorē, ut plerunq́ ἀρωματίζειν uerbū significat, referatur, turbabit & odorē, & huius loci sensum omnē quod sequitur, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. i. odore uinū referentē. Nec uerisimile est, aromatū & uini simul odore, odoratā casiā hunc dixisse. Cogitauimus ea propter quod est, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. i. ut uerbū fingamus, odore uinescentē, ad odorē pertinere: esseq́ id quod Plinius ait, mollissimi odoris. Et quod præcedit ἀρωματίζουσαν ad amaritudinē quæ in casia præcipua est, & hic nusq̃ eius meminit: signariq́ eo uerbo & participio amaritudinē ab re nō est, quando ἀρωματίζειν nil aliud Græcis significat, q̃ aromatū modo & qualitate esse. Sunt aūt aromatis qualitates plures, odorq́ præsertim: ueꝝ & sapor etiā, qui rarò ulli odorato non amarus est. Sequunturq́ se inuicē, & coniuncta plerunq́ inueniunt̃, odoris bonitas, saporis amaritudo. Cuius rei causam ex Theophrasto attulisse facile erat, si hoc nunc ageremus, sed festinamus ad alia. Non relinquemus tamen prius q̃ de medica nostra ætatis casia agamus, illud addere: Inter casiæ genera à Dioscoride unū δαφνῖτιν appellari, si Plinio credimus à lauro arbore facta appellatione: quoniā scilicet ob similitudinē lauri cortice adulteraret̃, & à mangonibus eandē daphnoidē dici: in quo non leuiter discrepant magni nominis autores, hic ipse .s. & Plinius, cui in eoꝝ tēpoꝝ fortuna plura q̃ nobis uidisse & legisse licuit: & ob id alios autores secutus, aliter de ea tradere potuit. Quod aūt sibi & Dioscoridi idē in daphnitide casia non est, sic animaduertendū: in primo bonitatis ordine casiā hic ab Alexandrinis mercatoribus daphnitim uocari dicit: Plinius post omnē eius historiā & bonitatis censum quasi appendicē adijciens, ait: his addidere mangones quā daphnoides & mesocynnamon uocant &c. Locus est lib. XII. ubi de omni casia agitur: q̄d agendū illi nō erat, si uera sunt, quæ de daphnitide hac à Dioscoride tradunt̃: nec in extremū ordinē reijcienda fuerat, quæ in primo ab alijs constitueretur: non facile est, neq́ ego ausim censere, utrobi maior fides, & rei certior ueritas sit: diligentioribus agendū id relinquimus. Nobis signasse illud satis erit, in Arabia odoramentorū feraci, describi à Strabone lib. suæ Geographiæ XVI. portū nomine Daphnū, in regione quæ thus, myrrham, odoramentaq́ alia fert: nec longe ab ea quæ falsò casiam dictam etiā ferat: potuisseq́ non à lauro arbore, sed ex hoc portu allatā daphnitim uocari: nō aliter q̃ & hic & nos, rubū Mosylicum aliud eius genus uocari pauloante diximus. Nec uerisimile est, potuisse scabro alioquin lauri cortice adulterari casiam, in qua prima bonitatis nota ex lēuore quæreretur: nec responderet color, qui in lauro nec niger, nec rubens, nec candidus est: quo triplici colore casia à Plinio in diuersis eiusdē sarmenti partibus descrībitur. Relinquimus tamen hæc legentibus arbitraria, contenti coniecturam hanc nostram signasse. Mutatum & illud à nobis: quod hic ait reprobari casiam odore porraceo: sic enim in melioribus Græcis legitur, & Mauritanus Serapion reddidit: non odore hircino, ut in pluribus inuenitur. Non tacebimus etiam, uideri nobis repetitas bis reprobatæ casiæ notas in postremo historiæ calce: posse'que à uolentibus, sine iniuria huius scriptoris, expungi. Quales autem hæ sint, facile erit omnibus intelligere. Nos eas ut erant relinquimus: quoniam poterant primæ illæ uiuentis in suo frutice casiæ, posteriores uero excauatæ in suas

Daphnus portus.

à uer-

ã uermiculis fistulas, notæ esse. Et hæc antiquorũ casia fuit, quã nostræ ætatis medici ligneã appellant: unguẽtarius, uitæq; delicijs magis q̃ medicinæ quondã quæsitus frutex: ideoq; ab omnibus poëtis passim celebratus, diuersus omnino ab ea arbore, quæ eadẽ nunc casiæ appellatione siliquas potius q̃ fistulas fert cylindraceas, lõgitudine fere cubitales, lignosas, colore nigro, & quasi ex sole igne'ue torridas. Intra quas ligno si itidẽ per interualla orbiculi sunt, & inter orbiculos semina concreta ceu pulte nigra inuoluta: cuius tantũ in molliẽda aluo usus est tã multus, tãq; quotidianus, ut sine ea uix possit nostrorũ temporũ medicina stare: quo magis ueterũ negligentiã aut fortunã demirari licet, qui aut eã ignorauerint, aut uti noluerint: neq; enim hactenus de ea quicquã aut in hoc, aut in cæteris inuentũ à nobis est: q̃d merito oẽs miremur, & uix credibile uideat. Credimusq; nos, ut pleraq; alia diuersis tẽporibus aliunde in Italiã uenerunt, quæ numerare ab re non esset, nisi patrũ nostrorũ ætas albã morũ, peregrinã, & tunc primũ hospitẽ nostrã uidisset. Sic etiã arborẽ quę casiã hanc ferret, nostro orbi diu incognitã, meliore tandẽ fato ex ultimo mundi aliq̃ margine ad nos penetrasse, ut sanitatis salutisq; nostrę non mediocrẽ gratiã à nobis & ipsa sibi inueniret. Ei parum recte fistulæ nomen, & ex eo diuersitatis nota adiecta est. Siliquæ enim magis q̃ fistulæ nomen illi congruit: propterea q̃ undiq; clausa, aliarũ siliquarũ in leguminibus modo, semina sua intra se claudit medica hæc casia, & ad maturitatẽ perducit. Fistulæ uero à summo usq; ad extremũ peruio & excauato foramine patent: sine quo non poterit ad suaues modulationes spiritus transire: ex quarũ similitudine in lignea casia & hic & Plinius fistulas sæpe appellauerũt, frusta.s. & segmẽta illa, quæ Theophrastus in ea fieri docet, & à uermibus excauari, non aliter, nec alia specie, q̃ licet quotannis uidere in aliquarũ arborũ surculis, qui copia humoris uerna tẽpestate turgentes, cortices suos facile remittunt, deglubentesq; eos pastores & pueri, cornua fistulasq; sibi ad musicen & classicũ faciunt. Nihil habent cõmune, nec in casiæ medicæ genere numerant hæ fistulæ, uerũ in lignea tantũ, quæ in fistulas has diuisa sectaq; & excauata quondã uendebat. Cauendũ in primis etiã & obseruandũ diligentius, ne in antiqua medicina: Dico autẽ antiquã, quæ supra Galeni ætatẽ à Græcis tractata est, fistulã casiã inuenientes, medicã hanc nostræ ætatis credamus, eandẽq; credẽtes, graui periculo ea utamur. Ligneã enim semper illi intelligũt, quæ medicæ & posteriori huic nomen & appellationẽ suã ex similitudine largiri potuit. Vtraq; enim longa, utraq; surculi figura, utraq; intus concaua, utraq; tandẽ nigra. Dico autẽ utranq; nigrã, quoniã inter casiæ ligneæ genera & nigrũ est, ab hoc ipso & à Plinio descriptũ. Nec est q̃ miretur aliquis hanc nominũ communionẽ, cũ in noua re nouis uocabulis uti oportuerit: deficientibusq; his, nulla imperitis aptior, q̃ ex similitudine eorum indicatio se obtulerit.

Casia nostræ ætatis.

Fistula.

Siliqua.

Περὶ κινναμώμου. Κεφ. ιγ'.

Κινναμώμου ἐστὶ πλείονα εἴδη, ὀνομαζόμενα ἐπιχωρίως. διαφέρει δὲ τὸ μόσυλον. διὰ τὸ * σώζειν πως ἐμφέρειαν, πρὸς τὴν μοσυλῖτιν καλουμένην κασίαν. καὶ τούτου πρὸς τὸ πρόσφατον τῇ χρόᾳ μέλαν. τεφρίζον ἐν τῷ οἰνώδει. λεπτὸν ῥαβδίοις καὶ λεῖον, ὄζοις συνεχέσι κεχρημένον. σφόδρα εὐῶδες. σχεδὸν δὲ ἡ τοῦ ἀρίστου κρίσις ἐστὶ περὶ τὴν ἐν τῇ εὐωδίᾳ ἰδιότητα. εὑρίσκεται δὲ μετὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἰδιάζοντος ἡ ὀσμὴ πηγανίζουσα ἢ καρδαμώμῳ ἐμφερής. ἔτι καὶ δριμὺ καὶ δηκτικὸν τῇ γεύσει. καὶ ὑφαλμυρίζον μετὰ θερμασίας, ἔμπετον τῇ προστρίψει μὴ ταχέως διασπώμενον. καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χνοῶδες καὶ λεῖον ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ὄζων. δοκίμαζε δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης λαμβάνων τὸν θαλλόν. εὐχερὴς γὰρ ἡ τοιαύτη δοκιμασία. τὰ δὲ θραύσματα, μίγματα τυγχάνει. καὶ ἐπὶ τὴν πρώτην δοκιμασίαν τὰ κρείττονα καὶ πληροῦντα τὴν ὄσφρησιν, ἐμποδίζει τὴν τοῦ ἥττονος ἐπίκρισιν. ἔστι δὲ καὶ ὀρεινόν, παχύ. κολοβόν. σφόδρα ὑπόκιρρον τὴν χρόαν. καὶ τρίτον παρὰ τὸ μόσυλον, μέλαν καὶ λίαν εὐῶδες. εὐοζῶδες δὲ καὶ οὐ πολυγόνατον. τέταρτον, λευκόν. χαῦνον. ὀγκῶδες ἰδέσθαι καὶ εὐτελές. εὔθραυστόν τε καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν ὡς ἀχρεῖον παρὰ τὸ κασίζον. πέμπτον τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. ὑπόκιρρον δὲ καὶ προσ-

φέρειν πως

De Cinnamomo. Caput XIII.

Cinnamomum, Romani pariter cinnamomũ dicunt. Plura sunt cinnamomi genera, gentiũ, ubi nascuntur, nominibus appellata. Antecedit bonitate alia omnia quod Mosylicum dicunt, propterea quod casiæ quæ Mosylica dicitur, aliquam similitudinẽ referat: & in hoc genere q̃d recens, colore nigro, &, cum uino diluit, cinereo: tenuibus cum leuore uirgultis, cõtinuis per totũ nodis, & odoratissimũ est. Plerunq; eñ probatissimi cinnamomi iudiciũ ex odoris sui sola proprietate fit. Siquidẽ inuenit in ꝓbatissimo etiã, & quod proprio odore spiret, rutæ, cardamomo'ue similis odor. Probat itidem quod acre est, gustũ erodit, & cum feruore salso sapore aliquo sentit, quodq; in attritu tarde friat, & fractũ puluerulẽtũ fit: cuiusq; mediũ inter nodos spatiũ leuorẽ nõ min⁹ q̃ sarmẽta habet. Probabis aũt cinnamomũ, ab una radice integrũ surculũ seorsũ sumẽs: facilisq; hęc probatio erit, q̃n in probatione fragmẽta miscẽt: & in prima probatiõe q̃d melius est, oppletis odore suo naribus, deterioris iudiciũ impedit. Est pręterea cinnamomũ montanũ, crassũ, torosũ, colore rubescẽs. Est & tertiũ, mosylico simile, nigrũ, odoratissimũ, ramosum, sed nõ frequẽtibus nodis & geniculis. Est & quartũ, itidẽ candidũ, fungosum, aspectu tumẽs, nõ multifaciẽdũ, fragile, grãdi radice, quę casię odore est. Numerat & quintũ, nares odore tentãs, q̃d uitandũ est,

ἐμφερὲς κασσίᾳ πυρρᾷ. πρὸς τὴν ἁφὴν δὲ, στερεόν. οὐ πάνυ ἰνῶδες. παχύρριζον. τούτων δὲ τὸ πνέον λιβανωτοῦ, ἢ μυρσίνης, ἢ κασσίας, ἢ ἀμώμου, εὐωδίας πλεῖον ἔχει. ἀποβλητέον δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ψωρῶδες, καὶ τὸ ῥυσσόκλαδον καὶ λεῖον. καὶ τὸ ξυλῶδες δὲ κατὰ τὴν ῥίζαν ὡς ἄχρειον παραιτοῦ. ἔστι δέ τι καὶ ἄλλο ὅμοιον τὸ καλούμενον ψευδοκιννάμωμον, εὐτελὲς, οὐκ εὔτονον τῇ ὀσμῇ. ἐκλελυμμένον δὲ καὶ τῇ δυνάμει. καλεῖται δὲ καὶ ζιγγίβερ ξυλοκιννάμωμον ὄν. ἔχον δέ τινα ἐμφέρειαν κινναμώμῳ. ἔστι δὲ ξυλῶδες κιννάμωμον, ἔχων ῥάβδους * μικρὰς καὶ ῥωμαλέας, καὶ τὴν εὐωδίαν πολὺ καταδεεστέρας. λέγεται δὲ ὑπ' ἐνίων καὶ κατὰ γένος διαφέρειν τοῦ κινναμώμου τὸ ξυλοκιννάμωμον ἑτέρας ὂν φύσεως. δύναμιν δὲ ἔχει πᾶν κιννάμωμον θερμαντικὴν. οὐρητικὴν. μαλακτικὴν. πεπτικήν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα πινόμενον καὶ προστιθέμενον μετὰ σμύρνης. καὶ ἰοβόλοις θηρίοις θανασίμοις ἁρμόζει. καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα ἀποκαθαίρει. θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει. καὶ ἔστι διουρητικόν. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει μετὰ μέλιτος ἐπιχρισθέν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας. κατάρρους. ὕδρωπας. νεφρίτιδας. δυσουρίας. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πολυτελέσι μύροις. καὶ καθόλου ἐστὶ πολύχρηστον. ἀποτίθεται δὲ εἰς διαμονὴν λεῖον. οἴνῳ ἀναλαμβανόμενον, καὶ ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ.

* μακρὰς

leniter rubens, & rubenti casiæ cortice simili, tactu durum, nec ualde odoratū, radice crassa. In cūctis his quod thus casiam'ue, aut myrrham, aut amomū olet, minus odoratū est. Damnat candidū, scabrū, quodq; lignosum, rugosis surculis, & sine lēuore est. Est & aliud quiddam cinnamomo simile, falso cinnamomū dictū, nullius honoris & pretij, ignauo odore, & inefficaci potestate: quod zingiber etiam uocant, cum cinnamomi lignū, non cortex sit: similitudine in aspectu aliqua cinnamomū referens. Est autē lignosum, longioribus & solidioribus uirgultis, & odoris suauitate multo languidiore. Ferunt præterea quidā proprio genere xylocinnamomū: sic enim cinnamomi lignū dicunt, à cinnamomo differre, diuersum natura, & aliud. Est cinnamomis omnibus calefaciendi uis, urinam cient, molliūt, maturantq;: Menses & fœtus cum myrrha pota & apposita, pellunt: Venenis, uenenumq; ictu aut morsu relinquētibus, succurrunt. Purgant quæ oculorū claritati officiūt. Extenuant eadē, lentiginesq;, asperā & discolorē, ceu à sole, cutem, inuncta ex melle, exterunt. Faciūt ad tussim, à capite in subiectas partes destillationes, cutē subeūtes aquas, Renū cum urinæ malo aliquo dolores, & urinæ angustias. Prætiosissimis preterea unguentis miscent, habentq; in uniuersum multiplices usus. Seruantur etiam, & ut perennent, trita uino excipiūtur: excepta'que in umbra siccantur.

INTERPRES.

SI agendæ difficilioris alicuius rei, et impediti undiq; in ea conatus et studij, qualis ab Hesiodo ad uirtutem ascensus describitur, imaginē penicillo magis q̄ lingua doctus pictor petētibus proponere cogeretur: nullā, ut credimus, eorū desiderio aptiorē magisq; iconiam inuenerit, q̄ si pastorem finxerit, qui in patentiores latioresq; campos, sibi et gregi suo, iter per sepē facturus, infestis undiq; paliuris, aspalathis, caninis sentibus, uastissimisq; alijs spinis & uirgultis, implicitā, ideoq; nec homini, nec pecori peruiā, rūcone, putatoriaq; falce armatus ante eam stet, aliasq; falce cominus demetat spinas, alias eminus rūcone cōuellat, uirgulta hæc pedibus calcet, illa manibus inflectat, redeuntiaq; statim conuersus penitus secet: nec nisi post multū tempus, totoq; corpore à sentibus lacer & sectus, quò cupiebat, euaserit: Non dissimilē tabulæ huic, credere oportet toto hoc capite fuisse studiū laboremq; nostrū, tam multa undiq; strepebant, & adhuc fortè obstrepunt uitia, tamq; in Græcis uariè plurima legūtur, quorū neq; ex Theophrasto Plinio'ue, aut iunioribus inueniri conferriq; simul, neq; ex inaccessis locis illis allatis, nunc totāq; diuersis cinnamomi generibus conijci aliquid poterat. Nescimus ideò quantū labore hoc nostro profecerimus. Vtinamq; nō sint in scriptore hoc turpiores nunc cicatrices, q̄ antea uulnera erant. Id certe nobis conscij sumus, labore, studio, diligentia, fideq; omni, scriptori huic & operæ in eo nostræ nullibi defuisse: Cupimusq; & precamur, si quid minus feliciter in eo euenerit, uoluntatē pro officio haberi. Et ex his quæ nostra ætate alij iam tradiderunt & adhuc tradent, medicinā, & scriptoris huius instaurari decreta & expleri. Est enim ingenui & in cōmune consulentis hominis, non per quos, sed quale quantūq; aliquid fiat, æstimare: & cū feliciter factum quicq̄ ab aliquo fuerit, ad gratiā & honorē id sibi facere. Quod agētes, hoc sæpenumero optauimus in his, quæ ante nos in eodē labore hoc nostro operati sunt: ne tam multis locis cogeremur diuersæ ab alijs editionis nostræ causas et rationes reddere: Ante quas his quę in casiæ superiore capite de Mosylo Aethiopiæ promontorio & emporio dicta à nobis fuerūt, adiecimus pro cinnamomo quæ à Plinio lib. VI. cap. XXVIIII. dicuntur, quæ hæc sunt: Promontoriū, & portus Mosylicus, quo cinnamomū deuehitur. Quibus innuere uidetur, potuisse à portu promontorioq; illo, mosylicū cinnamomū dici: licet hic à similitudine mosylicæ casiæ sic appellatū fuisse testetur. Non multifaciendū hoc est: illud grauius, quod non multo post sequitur, & à nobis redditum est: Et in eo quod recens colore nigro, & cum uino diluitur, cinereo. Duplex enim in Græcis eius partis lectio est, τεφρίζον, scilicet ἐν τῷ οἴνῳ: quod si uerbū uerbo reddatur, in uino cinerescēs, significat.

Sunt

Sunt itidem in quibus una adiecta syllaba tantum, alius indicetur sensus, πεφρίζον ἐν τῷ οἰνώδει, id est in uinoso colore cinerescens: quasi mixtũ describens colorem, & ex eo uarium cinnamomũ, in quo cinereus, & ex uino rubens color esset, pariterq; ac nigrũ probaretur. Quã lectionẽ secutus est Mauritanus Serapion. Priorem uero illã antiqua Dioscoridis interpretatio: quibus ob infelicitatẽ tẽporũ quibus ea scribebãt, & si parũ credẽdũ sit, non tamen negligenda penitus eorũ testimonia. Nos in ambiguo nihil censemus. Cur autẽ in alteram partem magis inclinauerit animus, ea ratio est, tota ex sermonis serie & sequaci eius ductu, à nobis obseruata. Numerat hic probatioris mosylici cinnamomi plures notas, laudatq; recens, & colore nigrum: cumq; de colore eatenus egisset, nulla interiecta copula aut diuisionis nota, alia subiecit statim, πεφρίζον ἐν τῷ οἴνῳ &c. id est (ut nos reddidimus) & cum uino diluitur, cinereo: ut non ad uariũ in eo colorẽ id pertineat, sed ad mutatũ, cũ uino maduerit: qualia multa quotidie uidentur oleo, aceto, humoribus'ue alijs conspersa, ex alio in aliũ mutari colorẽ. Nam si uoluisset uariũ, & ex uini cinerisq; colore mixtũ cinnamomũ pariter ac nigrũ laudare, copula diuisiõisq; alia nota aliqua, alterũ ab altero secerni oportebat. ut aũt in omnibus Græcis legitur, in numero & censu notarũ illarũ, usq; ad extremũ ueluti cursus est: nullisq; alicubi interiectis copulis, ait probari recens, colore nigro, πεφρίζον ἐν τῷ οἴνῳ, & tenuibus cũ lẽuore surculis. Qui dicendi & numerãdi modus cõmunis & quotidianus est. Cogitauimus & nos hoc agentes, probari à Dioscoride non minus rubentẽ quàm nigram casiã: & cum hic dixisset præferri alijs mosylicũ cinnamomũ ob casiæ mosylicæ similitudinem quã cinnamomũ refert, utroq; colore illo posse etiã cinnamomũ censeri & laudari. Verũ ut à principio diximus, decreto semel in hoc colore nigro, non poterat sine copula diuisionis'ue in sermone nota aliqua alia, alius adijci color. Aut igitur sic legẽdum est, ut nos reddidimus: aut si color alius illic ultra nigrum in cinnamomo laudandus sit, restituenda ibidem copula, aut uox alia, quæ alterũ ab altero diuidat. Quodq; in his hactenus diximus, idẽ dicendum etiã, siquis ex Plinio afferat, uariũ describi etiam cinnamomum, & candido prælatũ quondã fuisse. Pariter enim ut à nigro separaretur, intermiscenda erat quæ diuideret copula. Accedit & illud, quod carere penitus ratione uidetur, ut credat aliquis in primo bonitatis ordine numeratũ à Dioscoride id genus fuisse, quod candido tantum præferretur, in extremo ordine ab eo cõstituto & damnato. Sequitur nõ multò post, inter eiusdem cinnamomi bonitatisq; eius notas, quod nos diximus: continuis nodis & odoratissimũ: dicendumq;, quosnam in cinnamomo nodos nos appellemus, non nexus uincula'ue aliqua, sed quos Græci ὄζους propria in arboribus uoce, appellant: qui ut in minoribus & plerũq; annuis plantis geniculos uocauerunt: unde folium, siliqua, nouumq; germen profertur, quale in harundine, graminis radicibus, alijsq; multis licet uidere: sic in arboribus & maioribus uirgultis, nodos dixerũt, unde noui se proferunt surculi, & rami: qui certo spatio inter se distantes, bini trini'ue, & aliquando quaterni, ut in abiete prodeunt. Et quoniã ex illis rami primũ tument & oriuntur, sæpe in alijs scriptoribus ὄζοι rami etiã dicuntur: quos siue nodos siue ramulos dicas, nullis interuallis distantes, sed toto frutice continuos & frequẽtissimos habere cinnamomũ testatur Dioscorides. Demirabitur post hoc fortè nos aliquis, quæretq;, unde nos rutã cinnamomo miscuerimus, quæ in Græcis, qui circunferunt, nulla est: dixerimusq;, sentiri aliquando in probatissimo, & quòd proprio odore spiret cinnamomo, rutæ, cardomomo'ue similẽ odorẽ: neq; immerito, ut uidetur, donec intelligat habere nos, unde non sine causa factũ id esse ostendamus. Fuisse autẽ huius loci aliquando eã lectionẽ in Latinis, testatur Serapion: In Græcis uero, probatissimæ mihi fidei antiquissimus codex, in quo manifeste nulla mutationis alicuius suspicione adhuc seruatur & legitur: ἢ ὀσμὴν πηγανίζουσα, ἢ καρδαμώμῳ ἐμφερής: quasi latine dicas, rutescens, aut cardamomo æqualis odoris. Suspecta mihi præterea eodẽ hoc loco cardamomi uox est: Siquidẽ inoleuit toto hoc opere multis locis idẽ frequensq; uitiũ, in quo sæpius, uel uocũ uicinitate decepti parũ diligentes Græcorũ librarij, uel ob uiriũ similitudinẽ aliquã, æqualia rati ueteres eiusdẽ gentis medici cardamon, quod Latinis nasturtiũ est, pro cardamomo: inuicẽq; pro cardomo .i. nasturtio, cardamomũ scripserunt. Eritq; omnibus facilè, quod nunc testamur, in reliquo opere deinceps obseruare. Auxit deinde suspicionẽ hanc nostrã antiqua huius scriptoris interpretatio: quã & si non probemus, propterea quòd nihil magis informe infeliciusq; ea excogitari potest, nõ tamẽ negamus, ut speciosæ & ualidæ iuuẽtutis in turpi & infirma senectute notæ, uestigiaq; aliqua sæpenumero supersunt: sic etiam in his quæ tantopere corrupta sunt, integrũ potuisse aliquid seruari & adhuc superesse. In ea enim nasturtij, non cardamomi legitur. Accedit præterea suspicioni huic nostræ, quòd cardamomum ex decretis in eo odore sensum tentat, cinnamomum autem suauis odoris bonitate laudatur. Neq; absurdum omnino cogitare etiam erit, rutæ comparatum in odore aliquid, posse pariter nasturtio comparari, quando multas habent olera hæc duo sibi inuicem æquales uires. Suspicio tamen de nasturtio & cardamomo nostra hæc sit, non decretum. Sunt præter hæc in reliqua cinnamomi historia, generũq; & bonitatis eorũ censu omni, plura alia ueterũ & meliorũ codicũ ope, & rerũ necessitate in integrũ restituta, quæ quoniã cum Græcis nostra hæc conferentibus facilè patere poterunt, à nobis relinquentur. Non omittemus tamen, quod mihi cũ alijs in eodẽ hoc capite non conuenit, illic, ubi legitur: deligito scabrũ &c. contra toties repetitas à Dioscoride cinnamomi ex lẽuore laudes, scabritiẽ in eo desiderãtibus: & quod erat damnandũ, in pretio & honore alijs facientibus: qui ne cogantur in eligendo cinnamomo inter lẽuorẽ et scabritiẽ anxijs animis posthac esse, docendi à me sunt, siue ἀπρλέγου, siue ἀπεκλέγου (quod certius est) legatur, idẽ significari, reiectionẽ scilicet et reprobationem. Debueratq; id rei necessitas docere, et quod in tanto scriptore credendum erat, oportere in eo primis ultima respondere. Nos in eo, et uerbi notissima significatio, et ueterum Græcorum exemplaria, iuuerunt: per quæ licuit omnem eum locum in integrum restituere, propterea quòd in pluribus et melioribus legebatur, ἀπεκλέγου δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ψωρῶδες, id est reprobato autem candidum scabrumq;: In quo attestatur Plinius nobis, qui de cinnamomo hoc ipso agens, ait: Et quondam præferebatur candidum, nunc contrà nigrum laudatur: pauloq; post certissima tamen æstimatione ne sit scabrum, manifeste, ut uidetur, scabritiem semper in eo damnans, candorem uero non probans, nisi ex antiquorum iudicio: quod sua

ὄζοι in arboribus.

ætate tamen mutatũ iam fuerat.Expunximus & in reliquo capite pleraq; alia quæ abundarent, & in extre-
mo calce, quod inutiliter repetitũ fuerat de cinnamomo, quod falsò cinnamomũ dici anteà decretũ fuerat:
Censurãq; illã nostrã confirmauerunt Græci uetustiores aliqui, in quibus ea non leguntur: & hæc quidẽ ha
ctenus. In his uero quæ ad medicinã pertinent, explicandũ hoc loco, quod angustius dictũ à nobis est, pro-
desse cinnamomũ à capite in subiectas partes destillatiõibus: & quasnã destillatiões has intelligi uelimus:
Catarrhus. eas scilicet quas Græci sua appellatione catarrhos dicunt: & in quibus nos ea uocũ & rei circũscriptione usi
sumus, ut commune earũ indicaretur genus: fecimusq; id, opinati, ex quo non simplex, nec unũ nomine &
re hoc malũ antiquis medicis est, neq; eodẽ modo & in eisdẽ partibus nocet: & hic scriptor raró, nescioq; an
semel tantũ aut iterũ nulla nisi catarrhi in ea appellatione utitur, omnes à capite in subiectas partes destil-
latiões uno illo nomine ab eo indicari. Neq; enim uerisimile est, in quotidiano & populari malo, quodq; mo
do nares, modo fauces & canalẽ animæ, modo pectus & pulmones tentet, non dicendũ illi sæpius brãchon
fuisse aut coryzam, & hoc illo'ue remedio alterutrũ id genus curandũ fuisse. Vt enim loco & euentu uari-
at id malũ, grauiusq; ideò aut leuius nocet, sic diuersis discretisq; remedijs curari ab eo debuisse credendũ
est. Inclinatq; nobis animus, ut herbariũ decebat, communi & indiscreta generis appellatione Dioscoridem
usum, discernendas eius mali species, ex remedioꝝ illorũ uiribus & potestate medicis reliquisse. Quã ratio
nem nos etiã secuti, quoniam catarrhus in cõmuni significationis æstimatiõe nihil ultra destillationẽ signi
ficat: in homine autem à capite in subiectas partes descendit, eo quo legitur modo, Græcoꝝ catarrhũ uerti-
mus. Vnius & genere eiusdẽ mali discernendas eodẽ modo plures medicis species relinquentes: Quod mo-
nuisse legentes semel satis sit. Et quoniã de ijs agere semel incepimus, non pigebit quæ obseruata à nobis in
huiuscemodi re fuerũt, longius dicere: primũ autore Galeno in Isagoge sua, mox Paulo Aegineta tertio suæ
medicinæ libro, quoꝝ prior ille diuisione hac usus est: Coryza aũt branchus & catarrhus (nunc enim Græ-
cis, sed in nostræ ætatis medicina notis & receptis iampridẽ uocibus utimur) à capite oriũtur repleto, tum
destillante aliquando in nares: uocaturq; tunc malum id coryza: aliquando in branchon, branchusq; id di-
citur: aliquando aũt in pectus, & catarrhus appellatur. Ex his breue malũ est, facilemq; habet curationem,
coryza: post eam branchus: siquidẽ ab his malis exiguus cibus, calidaq; & frumentacea cibaria plerunq; li-
berant. Difficilis aũt curationis & plerunq; insanabilis catarrhus est. Ex catarrho enim acri & salso, corrosis
partibus his, sanguinis excreatio fit &c. Alter idẽ re, & si non ijsdem uerbis, neq; eodẽ modo, de cũctis his de-
creuisse uidetur: Suntq; eius hæc uerba: Communis omnibus his malis est excrementosi à capite humoris
in inferiores partes descensus: qui si in nares ingruit, & per eas fluit, coryza malo nomẽ est. Si uero per palã
tum in fauces, catarrhus simpliciter dicitur. Sin aũt hic idẽ in guttur & asperã arteriam deferat, interioreq;
eius membranam exasperauerit, raucedo tunc sequitur, appellaturq; branchus siue arteriacũ malum: nec
tantũ hoc modo raucedo fit, sed in uehementiore & altiore clamoris conatu, & frigidi spiritus ingressu, pa
riter sentitur: permananteq; malo, fluxuq; hoc & in pectus pulmonesq; descendente, non negligenda peri
culosaq; sequitur tussis &c. Ex his ratiocinari facile est, primũ illũ à capite humoris in nares descensum, nul
Destillatio-nes. lo alio ab antiquioribus medicis q̃ coryzæ nomine dici & intelligi solitũ. Etsi Celsus testetur, ab Hippocra-
te *omnia hæc mala communi* coryzæ uoce appellata fuisse: queadmodũ destillationes etiam dictę omnes
aliquando à Latinis fuerunt, ab eodẽ in cunctis principio & motu: nec refert crassior'ne sit humor ille, an te
Grauedo. nuis: & *an nares oppleat, fluidus'ue facilè destillet*: semper enim coryza erit: & si Celsus oppletas nares, nec
Coryza. facilè respirantes, grauedinẽ appellare tantũ uidetur. Catullus in Epigrammate suo coryzam hanc descri-
psisse magis q̃ appellasse uidet, cũ ait: A te sudor abest: abest saliua, mucusq;, Et mala pituita nasi: utrunq;,
ut nobis uidetur, genus coryzæ complexus, & quæ oppleret crassiore humore nares, & quæ solutior flue-
ret: adiecitq; nasi pituitam, quæ oris etiam est loco, in hanc significationẽ contrahens: & malam, quoniam
purgante se cerebro, naturæ ordo sit ut illac fluat: sed non præsenti noxa & malo, ut in coryzã fit. Flaccus
etiam grauedinis aliquando meminit. Verum in poëtis non possumus exactũ illud, quod sibi petunt me-
Branchos. liores artes, semper inuenire: ideoq; non semper in his amanda eorum testimonia. Brãchon deinde ab euen-
tu, raucedinem meritò appellare possumus: nam in Græcis ea uox manifeste id significat, quod Latinis rau
cedo. Causa aũt & locus, ubi id malũ fit, à Paulo Aegineta satis descripta sunt. De catarrho tandẽ, & si fortè
non uidetur Galeno idem Paulus Aegineta dicere, non tamen rei controuersia ulla est. In coryza manifeste
conueniunt: in reliquis duobus Aegineta aliter magis q̃ aliud tradit: Siquidẽ ait, cum per palatũ in fauces
fluxerit à capite humor, catarrhũ simpliciter dici, quasi destillationẽ: tam Græcis enim q̃ Latinis generis &
cõmunes uoces sunt catarrhus & destillatio: & nisi adiectiõe alicuius differẽtię, aut usu receptaq; ab omni-
bus æstimatione significationis contrahantur, nihil significabũt aliud: Idq; est, quod Aegineta ait catarrhũ
simpliciter dici: nam ut est recepta eius uocis in medicina æstimatio, qualẽ Galenus descripsit, Catarrhum
significat: Cumq; id dixisset, statim subiecit, quod antea Galenus dixerat: Si in guttur & asperã arteriã illa-
batur, branchũ dici, & raucã uocem exasperatis partibus illis fieri. Nec multò post adiecit, permanante hu
moris eius fluxu, et in pulmones descendente, maleficæ sequuntur tusses etc. Quod totũ ubiq; idẽ Galeno
est. Nec discrepant inter se graues medicinæ autores, nisi q Galenus post coryzã statim branchon, et post
branchũ catarrhũ numerat: Aegineta post eandem coryzã, communi et generis appellatione, quæ in cun
ctis his catarrhus est, illata diuisione usus ait: cum in fauces fluxerit, gutturq; et canalem animæ exaspera-
uerit, q raucescat tunc uox, branchon appellari: reliquã catarrhi uocẽ, et ex diuisione sua alterã partẽ relin-
quens in his, quæ in pectus et pulmones destillarent. Nihil enim aliud intelligi uoluit cum dixit: Permanan
te aũt humoris eius fluxu, et in pulmões descendente, maleficæ sequuntur tusses etc. In hoc etiam Galeno
subscribens, qui post numeratas destillationes has omnes, cætera prosequitur mala, quæ ex ultima illa fiũt,
sanguinis excreationes, purulentas itidẽ execrationes: sic enim dicimus quæ Græci et iuniores medici em-
pyemata dicunt: et pleraq; alia. Priorũ illarũ raro aut nunq̃, ut testati paulò antè sumus, Dioscorides me-
minit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

minit. Quod meritò demiretur in eo aliquis, præsertim cum ab Hippocrate, aliisq́; antiquioribus medicis destillationis huius alias illas species, & earum nomina, nouisse potuerit: & in tanto malorum remediorumq́; censu, toto hoc opere sæpius meminisse debuerit: ideoq́; nos nulla contractione generis ad species usi, à capite in subiectas partes destillationes diximus, & post hac semper dicemus: relinquemusq́; medicinæ peritioribus eius rei censurã, quæ ex causis locisq́; ubi fient, & ex potestate uiribusq́; medicamentorum, certius diligentiusq́; omnia constituent. Præterea ut catarrhum à capite in subiectas partes destillationem dicere pollicemur, sic etiam in duabus illis, siquando opus erit, nasi pituitas, & raucedines dicemus. Neq; est nunc omittendum, quam humani oris partem Græci βρόγχον dixerint, & nos guttur appellauimus: non aliã sane q̄ in qua tumores extrinsecus fiunt, quos Græci βρογχοκήλας dicunt, & quibus informes homines, gutturosos Vitruuius appellauit: quod malum uitio aquarũ plerunq; fit. Et quæ intus in summo animæ canali (dico autem animæ canalem asperam arteriam, quæ ad pulmones pertinet linguæ radicibus adnexa) quam Græci ἐπιγλωττίδα dicunt, nos ligulam dicere possumus, profert, ut in epulando canalem illum operiat: ne si potus cibus'ue in alium tramitem deerrauerit, torqueat.

βρόγχος. βρογχοκῆλαι. Gutturosi.

ἐπιγλωττίς. Ligula.

Περὶ ἀμώμου. Κεφ. ιδʹ.

Ἄμωμόν ἐστι θαμνίσκος οἱονεὶ βότρυς, ἐκ ξύλου ἀντεμπεπλεγμένος ἑαυτῷ. ἔχει δέ τι καὶ ἄνθος μικρόν, ὡς λευκοΐου. φύλλα δὲ βρυονίᾳ ὅμοια. κάλλιστον δέ ἐστι τὸ ἀρμένιον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ. ἔχον τε τὸ ξύλον ὑπόκιρρον, εὐῶδες ἱκανῶς. τὸ δὲ μηδικὸν διὰ τὸ ἐν πεδίοις καὶ ἐν ἐφύδροις τόποις φύεσθαι, ἀδυνατώτερον. ἔστι δὲ μέγα καὶ ὑπόχλωρον, καὶ πρὸς τὴν ἁφὴν ἁπαλόν, καὶ ἰνῶδες τοῖς ξύλοις, * πηγανίζον τῇ ὀσμῇ. τὸ δὲ ποντικὸν ὑπόκιρρον οὐ μακρόν, οὐδὲ δύσθραυστον, βοτρυῶδες, πλῆρες καρποῦ, καὶ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ λευκὸν ἢ ὑπέρυθρον, οὐ πεπιλημένον ἢ συμπεπλεγμένον, λελυμένον δὲ καὶ διακεχυμένον, σπέρματος πλῆρες, ὅμοιον βοτρυδίοις, βαρύ, σφόδρα εὐῶδες, δίχα εὐρῶτος, καὶ δριμύ, δάκνον τὴν γεῦσιν, ἁπλοῦν τὴν χρόαν καὶ οὐ ποικίλον. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν, ξηραντικήν, ὑπνοποιόν, ἀνώδυνον, τῷ μετώπῳ καταπλασσόμενον. φλεγμονάς τε καὶ μελικηρίδας διαφορεῖ. σκορπιοπλήκτους τε μετὰ ὠκίμου καταπλασθὲν ὠφελεῖ. ποδαγρικοῖς συμβάλλεται καὶ ὠφελεῖ, καὶ παρηγορεῖ. καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. καὶ τὰς ἐν σπλάγχνοις σὺν σταφίδι. πρὸς δὲ τὰ γυναικεῖα καὶ ἐν * ἐγκαθίσμασι χρήσιμον. ποθὲν δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ ἁρμόζει ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς, ποδαγρικοῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, καὶ ταῖς πολυτελεστάταις τῶν μύρων. δολίζουσιν δέ τινες τὸ ἄμωμον τῇ λεγομένῃ ἀμωμίδι, ἐμφερεῖ οὔσῃ ἀμώμῳ, ἀνόσμῳ μέντοι καὶ ἀκάρπῳ. γινομένῃ δὲ ἐν Ἀρμενίᾳ, ἄνθος ἐχούσῃ ἐμφερὲς ὀριγάνῳ. δεῖ δὲ ἐν ταῖς τῶν τοιούτων δοκιμασίαις τὰ θραύσματα ἐκφεύγειν. ἐκλέγου δὲ τὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ἔχοντα κλάδους τελείους.

ὀριγανίζον

προσθέτοις

De Amomo. Caput XIIII.

Amomon. ⌊Romani pariter Græcis amomum dicunt.⌋ Exiguus frutex amomũ est, ex ligno uuæ modo in seipsum conuolutũ. Exiguũ quẽdam habet florem, candidæ uiolæ similem: folia uero labruscæ uiti, quam bryoniam dicunt. Probatissimũ ex Armenia affertur, colore ad aurum inclinato, ruffescente ligno, & odoratissimũ. Quod autem ex Media affertur, campestribus & uliginosis locis natum, ignauius, grãde tamen est: pallescit, tactu molle, materia uenosa, & origani odore sentitur. Ruffescit Ponticum, non longum, nec frangenti contumax, racemosum, semine plenum est, odore sensum tentat. *Eligito quod recẽs, quod candidum, quod modice ruffum,* semine plenum, uuarũ racemis simile, ponderosum, odoratissimum, sine carie, acre, gustum erodens, quodq́; simplici, non uario colore est. Calefacit amomũ, adstringit & siccat. Somnificum est, & frõti illitum, somno dolores leuat. Inflãmationes & ulcera, quas Græci meliceridas dicunt, maturat. Idem contra scorpionũ ictus, addito ocymo, utiliter illinitur. Podagris confert, dolores leniens: lenit & oculorum inflãmationes. Interaneorum uero additis passis uuis. Facit idẽ ad ea, quæ Græci muliebria .i. mẽses dicũt, appositũ. Fouent & utiliter eodem. Bibit decoctũ eius iocinorosis utiliter: bibitur & renum cum urinæ aliquo doloribus. Miscetur idem antidotis & pretiosissimis unguentis. Sunt qui amomum, ea quæ ⌊fœminino genere⌋ amomis dicitur, adulterant, amomo simili planta, sed sine odore & sine semine. Nascitur hęc in Armenia origani flore. Oportet in huiusce modi rerum probationibus fragmenta uitare: eligendaq́; sunt quæ ab una radice suos habeant integros ramos.

INTERPRES.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

QVæ cinnamomo in Dioſcoride nocuerunt, ſiue id fecerint graues per tempora Græcorum calamita-
tes, quibus diu iactata ea gens, qua quondã felicitate fecerat bonas artes, exercere diu non potuit:
ſiue herbariorũ, ſimulq́; medicinã profitentium, in cenſenda: librariorũ uero, in excribenda medica
materia, negligentia & incuria: eadem amomo multis locis tam graues intulerunt noxas, ut informe, nec
ſibi nec alijs, qui de eo tradiderunt, conueniat: Inſtaurandæq́; antiquæ lectionis adeò difficilẽ nobis, uarian
tibus ubiq; Græcis, coniecturã reliquerunt: ut niſi naturæ maieſtas, quæ in nulla ſui parte ſpecioſior q̃ in his
& potentior deprehenditur, contemplationisq́; eius continua & ſuauis quædã uoluptas in ſtudio & labo-
re hoc noſtro nos retinuiſſent, neglectũ iampridẽ omne hoc opus penitus abieciſſemus: aut quod alij ante
nos fecerunt, qualia ubiq; ſingula leguntur, nullo aut exiguo labore tradidiſſemus: ſolo tranſlati tanti ſcri-
ptoris nomine contenti: Sed nos probi ſapientisq́; hominis nunquã in agenda quacũq; re eſſe credidimus,
ut in prooemio iuris adhuc legitur, utilia inutilibus miſcere: aut quia ob ſimilitudinẽ à lolio triticũ difficilli-
me ſeparetur, q̊d paſcendæ familiæ ſeruari debuerat, ad auiũ ſaginã proieciſſe, ideoq́; nos tanto continuoq́;
hoc labore nunq̃ defatigati, & ut Græci dicunt, κάμαζον ἐυκάμαζον φέροντες, in amomo, quæ deſiderari debere &
poſſe uidentur, ſubijciemus, incipientes ab odore, quem in eo qui ex Media affertur, in pluribus origani, in
melioribus autem rutæ non origani, ſentiri legitur, Rutæq́; antiquã fortè lectionẽ fuiſſe, ex iunioribus indi
cat Serapion: licet & de origano in eo etiã aliquid legatur. Nos in parũ diuerſo odoris duarũ plantarũ ſenſu,
communẽ in Græcis lectionẽ, & antiquã Dioſcoridis interpretationẽ ſecuti, origani odore ſentiri diximus.
Sequitur non multo poſt locus iudicio noſtro tam deprauatus, tamq́; mixtis & confuſis ſimul probati &
reprobati amomi notis, ut (quod Comicus ait) Oedipode magis q̃ Dauo, legentibus in eo opus eſſe uideat.
Quis enim candidum probabit & eliget? aut qui poterit bonitatis ſimul nota cãdor & rubor eſſe? quod paſ-
ſim in cunctis legitur: cum in Armenio hic pauloante laudauerit colorẽ ad aurum inclinatum, odoratiſſi-
mumq́; & rubens lignum: & Plinius inter alia genera peſſimũ candidũ dixerit, uetuſtate in eum colorẽ mu
tatum. Quo pacto etiam negabitur probatiſſimo amomo denſus cõferctusq́; & implicitus habitus? quod
totum in iiſdẽ legitur, cum primũ amomi indiciũ & prima bonitatis nota ſit, in uuã conuolutũ eſſe, quod
à principio hic indicauit. Et Plinius dixit adulterari folijs punicæ & gummi liquido, ut cohæreat conuol-
uatq́; ſe in uuæ modũ: quaſi ſine hac forma conuolutaq́; figura nulla ſit adulterij eius ſpes & fortuna. Nolu-
mus Græcas uoces huic loco adijcere, poterunt ex Græcis & ex ijs qui hoc opus interpretati ſunt, cupien-
tes ea, facile nouiſſe. Quod nobis autem uidetur multiplex eſt, illudq́; in primis cogitauimus à Dioſcoride
hoc loco deſcriptas numeratasq́; fuiſſe probati & reprobati amomi notas, nec integrã ad nos peruéniſſe ali-
quam huiuſcemodi partẽ: uerũ utriuſq; fragmenta aliqua mala inſitione ſimul coaluiſſe: In bono enim an-
tiquis notæ ſunt, recens, rubens, & in uuã conuolutũ. In malo contrà, uetus, candidum & ſolutũ: & in utroq;
genere deſunt aliquæ, quas coniectura magis q̃ ueterũ codicũ fide, & ſuſpicari potius q̃ aſſerere licet. Qui
enim probatiſſimus omniũ mihi codex eſt, trũcus, & ſine reliquo capite ab eo loco eſt. Quod ſuſpicionem
noſtram magis etiã auxit. Cogitauimus præterea potuiſſe à librarijs corrũpi locum, λευκὸν quod albũ ſigni-
ficat, pro λεπτὸν quod tenue eſt, ſcribentibus: quæ duorũ adiectiuorũ inuicẽ mutatio frequens toto hoc ope-
re eſt, graui rerum quæ docentur multis locis, niſi diligentius deprehendantur, diſcrimine: quaſi tenue hic
dixerit, quod Plinius fragile appellauit. Sic etiam, non οὐδὲ πεπιλημένον, quod non denſatũ, nec ſtipatũ ſigni
ficat, legi oportere, ſed, ut Galenus ait, οὐ πρεκπεπιεσμένον, quod eſt, non antea expreſſum. Coniecturis in tota
hac re nitimur, quæ non ſemper ueritati reſpondent. Et eò difficilliores in tã corrupto capite hoc ſunt, quo
iuniores omnes, Serapion ſcilicet & antiquus ſcriptoris huius interpres, longe plura, q̃ nunc in Græcis legũ-
tur, reddiderunt: quæ an in Dioſcoride tunc legerentur, an per tempora illis accreuerint, non facile deprehẽ-
re eſt. Optamus itaq; in ſuſpicionũ genere à legentibus hæc noſtra haberi: nec ægre ferre quempiã, ſiquid
in inſtaurando tanto ſcriptore curioſius expendi à nobis uidebitur: nihil enim copia nocebit, nec uſquã le-
gentes tam uiolenter morabimur, ut non liceat quo uoluerint ſaltu, quæ illis moleſta erũt, tranſilire. Nunc
autem ex quo hiſtoriam tractauimus, in medicina etiã aliquid pro amomo conſtituemus: quod inflamma
tiones, & ulcera, quas meliceridas dicunt, maturare diximus. In quo eſt illud ante alia animaduertendum,
πεπαίνειν uideri nobis repugnare, nec ſimul in aliquo conſtitui poſſe, quod ubiq; legitur, πεπαίνει καὶ διαφορεῖ: quorum al
διαφορεῖν terũ maturare & concoquere, alterũ diſcutere ſignificat, quæ ſibi inuicẽ contraria diſſident: ſiquidẽ in ulce-
ribus maturare & concoquere nihil aliud eſt, q̃ ad pus & saniẽ collectiones perducere: ut aut expreſſæ aut
per ſe purgẽtur. Diſcutere uero eaſdẽ cum coëunt diſiicere, ut ſine ſuppuratione aliqua ſoluantur & euane-
ſcant: illud calida, hoc plerunq; frigida faciunt. Credimusq́; nos abundare alterũ illud uerbũ διαφορεῖ, id eſt
diſcutit: quando antiqua interpretatio curat tãtum habet: & Paulus Aegineta in VI. de eo agens egregia ad
maturandũ tantum poteſtate dixit eſſe: eamq́; ob cauſam relictũ illud à nobis eſt. Non ignoramus tamen
pleraq; in natura inueniri, quæ contrario euentu cenſeantur, quale coagulum eſt, cui natura eſt ſoluta coa-
gulare, & coagulata ſoluere. Qualis item cedrinus liquor: quem hic idem dixit uiuentia corpora exedere,
defuncta uero conſeruare, ideoq́; à quibuſdã cadauerũ uitã appellari. Verũ rariſſima hæc ſunt, nec admittẽ-
da in his, quæ ſimpliciter poſſe aliquid dicuntur, & quorũ nulla ſit antiquioris alicuius ſcriptoris fides. Sciẽ
κηρίον dum deinde, duo in ulcerũ genere à Græcis numerari, ab apibus & earũ aluearibus inuenta appellatione,
μελικηρὶς κηρίον ſcilicet quod fauum poſſumus dicere, & μελικηρίδα quæ à Latinis græce ſemper meliceris dicta eſt, fa-
Fauus cto ex melle & cera nomine: quæ quoniam ſæpenumero miſcentur, ex antiquis ſcriptoribus de utroq; tra-
dita breuiter colligemus. Prius illud fauũ ſcilicet Galenus in diffinitionibus ſuis ait eſſe ulcus contiguis fo-
raminibus terebratũ, ex quibus mellis craſſitudine humor excernitur. In Iſagoge aũt ſua, quo loco agit de
capitis humani uitijs, ab eodem capiti tantum aſſignatũ. Idemq́; in ſecundo teſtatus eſt Paulus Aegineta:
qui cum egiſſet de manantibus capitis ulceribus, quæ Græci ἀχῶρας dicũt, & de quibus, cum primũ licebit,
nos etiam certius dicemus; ſtatim ſubiecit, quaſi de congeneribus in eadẽ parte malis agens: ſimile & huic
figura

figura & aspectu malum est, quod fauum dicunt: quod maioribus foraminibus terebratū mellis modo humorem continet, non aliter q̄ in apium fauis uidere licet. Celsus utrunq; genus simul miscet, discrimine tantum allato, q̄ alterum terebratum, alterum tunica sua inuolutū fit: ex utroq; crassitudine mellis aut uisci humor fluit, & in toto corpore, præcipueq; in scapulis & pectore, utrunq; nascit̄. Melicerida contrà Galenus in capite & in reliquo corpore fieri eodem loco testatus est. Quod ipsum & Paulus Aegineta confirmat, tunica sua contineri, tenuioremq; ex ea q̄ ex fauo humorem manare, expressumq; fluere: cōtra id quod in pleris q; alijs huiuscemodi uitijs & abscessibus fit. Differunt itaq;, ne longiores simus: q̄ fauus contiguis foraminibus terebratus est: meliceris sua tunica clauditur, & inuoluta est: Conueniunt, q̄ ex utroq; mellis crassitudine & colore, humor manat: in fauo crassior & per se, in meliceride tenuior & expressus. Qua parte autē corporis alterutrum fiat, diuersa consentibus antiquis Græcis & Latinis, aliorū iudicio relinquatur. Nos interim anteq̄ ab amomo discedamus, quid'nam sit dicemus, quod hic tam multis locis iactat: Antidotis misceri: & quæ nam ueteribus Græcis antidota fuerint, nō malorū omnium remedia, sed quæ contra uenena solum priuatim in usu essent, qualia tunc multa numerabantur, à suis autoribus inuenta appellatione, & quale laudatissimū mithridaticum quondam fuit à rege illo, contra uenena: quibus periturum se in maiore fortuna facile timebat confectum: quod quoniā præ cunctis alijs in pretio & honore tunc habebatur, magna mithridatios ab hoc ipso, ubi de uenenis agitur, dicta est. Testatur id Celsus lib. v. qui licet malis & grauissimis alijs casibus necessaria esse dicat antidota, maxime tamen desiderari ait aduersus uenena, quocūq; modo corporibus nostris illata: nec tantum post admissum malum, uerum in præcautione eius etiam. Sciendum & illud, neutro & fœminino genere antidota & antidotos à Græcis appellari. Meliceris. Antidota.

Περὶ κόστου. Κεφ. ιε.

Κόστου διαφέρει ὁ ἀραβικὸς, λευκὸς ὢν καὶ κοῦφος, πλείστην ἔχων καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀσμήν. δευτερεύει δὲ ὁ ἰνδικὸς ἁδρὸς ὢν καὶ κοῦφος, καὶ μέλας ὡς νάρθηξ. τρίτος δὲ ἐστὶν ὁ συριακὸς, βαρύς. τὴν χρόαν πυξώδης. πληκτικὸς τῇ ὀσμῇ. ἄριστος δὲ ἐστὶν ὁ πρόσφατος. λευκός. πλήρης δι᾽ ὅλου. πυκνός. ξηρός. ἀτερηδόνιστος. ἄβρωμος. γεύσει δηκτικός. καὶ πυρώδης. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. διουρητικήν. ἐμμηνῶν ἀγωγὸν, καὶ τῶν περὶ ὑστέραν παθῶν ἀρωγόν. ἐν προσθέσμασι καὶ καταντλήμασι καὶ πυριάσεσι. ⌊πινόμενον δὲ οὐγγίας β΄. πλῆθος,⌋ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ. καὶ πρὸς θώρακος πόνους καὶ σπάσματα. καὶ πνευματώσεις μετ᾽ οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἀφροδίσια δὲ παρορμᾷ μετ᾽ οἰνομέλιτος. ἄγει δὲ καὶ ἕλμινθα πλατεῖαν μεθ᾽ ὕδατος. συγχρίσματά τε ἐργοῦσι μετ᾽ ἐλαίου πρὸ τῶν ἐπισημασίας, καὶ παραλυτικοῖς. καθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καταχρισθεὶς μεθ᾽ ὕδατος ἢ μέλιτος. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. μιγνύουσι δ᾽ ἔνιοι τὰς ῥωμαλεωτάτας τοῦ κομμαγηνοῦ ἑλενίου ῥίζας δολοῦντες αὐτόν. εὐχερὴς δὲ ἡ διάγνωσις. οὔτε γὰρ πυροῖ τὴν γεῦσιν τὸ ἑλένιον, οὔτε τὴν εὐωδίαν εὔτονον καὶ πληκτικὴν παρέχει.

De Costo Caput XV.

Coston. ⌊Romani pariter Græcis costum dicūt.⌋ Primam habet bonitatis æstimationem costus qui ex Arabia affert̄, cādidus, leuis, plurimo & eximio odore. Secūdæ bonitatis Indicus est: speciosus, niger, & ferulæ modo leuis. Tertię Syriacus, ponderosus, colore buxi, odore sensum tentans. Probatissimus omniū recens, candicās, undiq; plenus & densus, qui itidem arida soliditate sit, nullas teredines senserit, nec uirosο odore sentiat̄, feruido & erodēte gustu. Est costo uis & natura calefacere, urinā ciere, & menses ducere. Muliebriū locorū affectionibus succurrit: in quem usum apponūt, liquidisq; & siccis ex eo fomentis fouent. ⌊Potus idem duarū drachmarū pōdere,⌋ uiperarū morsibus subuenit. Bibitur præterea cum uino & absinthio utiliter contra pectoris dolores, cōuulsa, & inflationes. Venerem stimulat cum mulso: lūbricos uero latos pellit, cū aqua potus. Inungunt̄ ex eo oleo ante accessionē contra febrium cum algore tremores: Inungūtur & resoluta. Abstergit idem asperam & discolorem ceu à sole cutem, ex aqua & melle inunctus. Miscet̄ præterea malagmatis, & antidotis. Miscent illi quidā solidissimas Comageni elenij, ⌊quā Romani Campanam inulā dicunt⌋ radices, eum adulterātes. Verū facillime deprehenditur. Neq; enim feruido sapore inula est: Nec bonitatem odoris adeo firmam & sensum tentantem habet.

INTERPRES.

Scio fore multos, qui me, ut in Comœdia auditur, nodum quærere in scyrpo iactent: morosioreq; diligentia in integro & specioso corpore, ubi cætera uitia non sint, neuos emēdare: continuisq; uitiorum huiuscemodi suspicionibus & eruscationibus nostris, Græcorum librarijs simul inuidiā facere, & temporum iniurias pro bonis artibus lamentandi nouas ubiq; occasiones captare, uelut is, cui in hoc opere nulla sit alia laudis & honoris ansa: à quo tamen longe absumus: nec culpam hanc à legentibus indulgeri nobis uolumus, nisi certas dictorū nostrorū rationes attulerimus. Felicissime profecto in hoc capite agimus, in quo una tantum mutāda est particula ἢ, quæ uel significat, in copulā καὶ, id est &: illic scilicet ubi hic ait exterere

terere costum asperã & discolorẽ ceu à sole cutẽ ex aqua & melle inunctum : neq; enim legendus locus est,
ex aqua uel melle, uerum ex utroq; liquore : propterea q mel molliendi & exterendi uim per se etiã habet:
sic in uetustissimis legitur, & ratio etiam non repugnat. Legitur eadem mellis uox in antiquis aliquibus, il-
lic, ubi Dioscorides ait, pellere costum lumbricos latos cum aqua: sequitur enim statim, & melle: quod quia
contrarium, nec respondere lumbricorũ curationi uidebatur, relictum à nobis est: excitantur enim & alun-
tur dulcibus, non pelluntur lumbrici uẽtris: nisi forte mel addi ideò oporteret, ut suauitate eius decepti, ad-
mixtum costũ copiosius haurirent: non aliter q̃ in curãdis pueris fit, quibus amaræ aut uirosæ potiones dul
ci sapore & iocundiore aliquo odoramento circũlitæ, porrigũtur: non quemadmodum Lucretius cecinit,
ut improuida illa ætas ludificetur, sed potius tali gustu recreata ualescat. Desiderauimus præterea in hoc
capite, quod in costo præcipuũ habet sensum & usum, amaritudinẽ scilicet quæ à Galeno inter primas eius
notas numeratur, & qua una lumbrici illi ex intestinis pelluntur: uerisimileq; est, non relictã à Dioscoride
fuisse, & si numerata ab eo fuerit, legitimũ locũ illi fuisse, ubi bonitatis eius tam multæ aliæ numerant̃ no-
tæ. Ecquis etiã nouit? quod est πυκνὸς .i. densus, πικρὸς, id est amarus legi debuerit: aut ex quo Latini omnes den
sitatẽ illi tribuunt, similitudo & æqualitas uocis fecerit, ut cum duo simul essent, πυκνὸς καὶ πικρὸς, alterũ im-
Lũbrici uẽtris. prudenter relictũ fuerit: quocunq; modo id factũ sit, iuste & necessario amaritudo desideratur, ut uentris &
intestinorũ animalia pellantur. De quibus breuissime à nobis dicentur quæ in Græcis legũtur. Tria in Isago-
Rotundi. ge sua Galenus uentris & intestinorũ animaliũ genera esse dixit. Primũ, quod tereti & rotunda forma sit, lon
gitudine palmare, & aliquando maius, & usq; ad stomachũ progrediens. Paulus Aegineta hoc amplius ad-
didit, copiosum esse, & abundare hoc genus: in gracilibus intestinis plerunq; consistere, & in superiorẽ uen-
triculũ subire, ideoq; per os sæpenumero reijci, fuisseq; aliquando quibus per nares etiam reiecta hæc ani-
malia fuerint: esseq; hoc genus infantibus peculiare & quotidianũ. Secundũ genus facere Galenus idem di
Ascarides. xit quas Græci Ascaridas appellant, quæ in extremo longanone plerunq; inueniuntur, & post pubertatem
Lati. fiunt. Aegineta hoc amplius uermibus similes esse, et ubi primũ se claudit intestinũ illud, non longe ab ano
Fasciæ. inueniri, grauesq; illic pruritus excitare. Tertium uerò quos latos lumbricos dicunt, adeò longos aliquan-
Tæniæ. do, ut totius intestini longitudinẽ equẽt: Vocariq; à quibusdã Galenus ait fascias, ꝓpterea q his similes sint,
uocari pariter et tænias. Aegineta illud addit, non esse aliud hoc genus, q̃ mutationẽ adnatæ in interiore in-
testino mẽbranæ, in materiã animalis modo mobilẽ, quæ sæpenumero tota reddatur longitudine incredi-
bili, aliquãdo autẽ pars eius aliqua: & ex hoc genere uerisimile est Pliniũ dixisse, triginta cubitorũ tineas uẽ
tris aliquãdo uisas. Omniũ generũ causam & originẽ plerũq; esse dicunt, ex cruda, pituitosaq; materia, qua
lis in pueris colligit̃, & in maiore ætate his qui ultra satietatẽ uescunt̃. Celsus duo tantũ genera lumbricorũ
agnouit, rotũdos & latos: tertiũ illud ascarides .s. nullũ illi est. Plinius aliquãdo lũbricos, sæpe uẽtris anima-
lia, nonnunq̃ tineas etiã uentris uocat: Credimusq; nos tinearũ appellationẽ secũdo illi ascaridũ generi, ob
Plinij loca perpensa. similitudinẽ cõpetere, quas, q hærent motuq; carent, Græci sic appellauerũt. Volumus & illud in Plinij le-
ctiõe monere, obseruasse nos, neq; ab re uideri pluribus locis, ubi tineę lũbrici hi dicunt̃, tænię posse legi: quã
do quæ remedia illic ab eo docent̃ lũbricis latis, quos tænias Galenus uocat, priuatim cõpetant, facile ab
altera in alterã uocẽ lapsu, præsertim in his, q Græcorũ medicinæ parũ periti, Pliniũ excripserint aut castiga-
Aspa & discolor ceu à sole cutis. uerint. Reliquũ nunc est ut dicamus, quã nos asperã & discolorẽ ceu à sole cutẽ intelligimus: q̃d erit facilli-
mũ, si nouerimus, unde cõposito nomine, uitij magis q̃ morbi genus hoc, Græci ἐφηλίδας dixerint. ἥλιον illi so
lem appellant, coniunctaq; præpositione ἐφ' ἡλίου, quasi in aduerbio subsole, dicũt: ex eo primũ, cũ cutis hu
mana multo sole tosta, candorẽ & lẽuorẽ suũ amiserit, cõtraxeritq; nigritiẽ & aspredinẽ, tunc ephelidẽ uitij
id genus uocauerũt: primaq; nominis causa & origo à sole fuit: recepta deinde uox in alijs etiã est, quæ ean
dem aspredinem & nigritiem, aut huic non dissimilẽ, ex alijs causis contraxerint: nec aliud ea appellatione
Græci significauerunt, q̃ ut Celsus libro VI. docuit, cutis asperitatẽ & duritiem mali coloris curandã præc-
piens, quoniam non sit eripienda fœminis cultus sui cura. Plinius multis locis Græci nominis, & composi-
tionis eius primam illam rationem secutus ex sole, aliquid in eius mali appellatiõe addidit: aliquando æsta
tes, aliquando discolorem à sole cutem, aliquando à sole usta, aliquando à sole adusta, & eo uitio deformes,
Solati. solatos dicens: nos, siue à sole, siue ab alijs causis factum uitium id fit, una descriptione complexi, asperam &
discolorẽ ceu à sole cutẽ, diximus, omnẽ huiuscemodi in cute asperitatẽ, duritiẽ & malũ colorẽ significãtes.

Περὶ σχοίνου. Κεφ. ιϛ'.

Σχοῖνος, ἡ μὲν τις γίνεται ἐν
λιβύῃ. ἡ δὲ, ἐν ἀραβίᾳ. ἑτέ-
ρα δὲ ἐν τῇ ἀβαταίᾳ λεγο-
μένῃ. ἥτις ἐστὶ κρατίστη. δευ-
τερεύει δὲ ἡ ἀραβική. ἣν ἔνιοι βαβυλώνιον
καλοῦσιν. οἱ δὲ, τευχῖτιν. ἡ δὲ λιβυκὴ ἄ-
χρηστος. ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον. ἔμ-
πυρον. πολυανθῆ. σχιζομένην δὲ ἐμπόρφυ
ρον καὶ λεπτήν. καὶ ῥοδίζουσαν τῇ εὐωδίᾳ ἐπει
δὰν διατρίβηται ταῖς χερσί. καὶ δάκνου
σαν τὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς πυρώ-
σεως. χρῆσις δὲ τοῦ ἄνθους ἐστὶ τῶν καλά-

De Rotundo odorato iunco, [quẽ Græci
Schœnon dicũt.] Caput XVI.

SChœnon. [Romani rotundũ odoratũ iuncũ
dicũt.] Nascit̃ iuncus hic in Libya, nascit̃ in
Arabia, nascit̃ & in parte eius quę Nabathęa
dicta est, qui omniũ maxime probat̃. Secun-
dum bonitatis honorẽ habet Arabicus, quẽ pleriq;
Babyloniũ uocant, quidã uero teuchitim: Pessimus
omniũ Libycus est. Eligito recentẽ, ruffo ignis co-
lore aliquo, copioso flore densum, & qui scissus pur
puræ colore aliquo aspiciat̃, gracilẽ, suauitate odo-
ris, qualis in rosis sentit̃ cũ manibus terit̃, olentẽ, &
feruidæ in lingua mordacitatis cuiusdã. Floris, cul-
mi &

μωμον τῆς ῥίζης. δύναμιν δὲ ἔχει ὑπαλλακτικήν. ἀναστομωτικήν. διουρητικήν. ἐμμηνίων ἀγωγόν. πνευμάτων διαλυτικήν. κεφαλῆς καρηβαρικήν. ὑποστύφουσαν μετρίως. ἔτι δὲ θρεπτικόν. πεπτικήν. ἀναστομωτικὴν καὶ διουρητικήν. τὸ μὲν οὖν ἄνθος αὐτοῦ, πτίσμασι χρήσιμον πρὸς αἱμάτων ἀναγωγὰς καὶ πόνους στομάχου. πνεύμονος. ἥπατος. νεφρῶν. μίγνυται δὲ εἰς ἀντιδότους. ἡ δὲ ῥίζα στυπτικωτέρα. διὸ καὶ τοῖς ἀσώδεσι στομάχοις δίδοται. ὑδρωπιῶσί τε καὶ σπάσμασι μετὰ ἴσου πεπέρεως < ά. ὅλαις πρὸς ἡμέρας τινάς. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτοῦ, ταῖς περὶ μήτραν φλεγμοναῖς εἰς ἐγκάθισμα ἁρμόδιον.

mi & radicis usus est. Cit urinã odoratus rotũdus hic iuncus, menses ducit, inflationes soluit, capitis grauedines tñ facit, & leniter adstringit: frangit preterea, maturat & aperit: flores eius contra sanguinis excreatiões, dolores stomachi, iecoris & renum in potione utiliter dantur, & antidotis miscentur: radix maiore ui adstringendi, eamq́ ob causam contra stomachi ex repletione fastidia datur: Datur & contra cutem subeũtes aquas & conuulsa, cum pari piperis pondere aliquot diebus: decoctũ eius præterea insidentibus muliebrium locorum fœminis apte inflammationes fouentur.

INTERPRES.

Maledixit ad Troiã in Græcorũ castris Calchanti iratus quondã Achilles, malorũ uatẽ, & cui cordi esset calamitosa semper & tristia uaticinari, hominẽ appellans. Quin etiã à latratu & canino ingenio cognomen inuenit Sinopeus sapiens, doliũ, palliũ, paupertatẽq́ suã quocunq́ circũferens, q̃d cæteri grata hilaritate feliciq́ fortuna uix inuenerũt: ex maledictis calamitatibusq́ suis, ut ubiq́ adhuc laudetur, effecit. Quàm uereor & ipse, ne idẽ in labore hoc meo mihi eueniat: audiãq́ & ego posthac uitiorũ interpres: sed nõ Diogeni eandẽ ex infortunio & labe tãti scriptoris laudẽ mihi inueniã: tã multus in instaurãdis corruptis eius uocibus & partibus uolui & cogor ubiq́ esse: cũ alioquin liceret ex Theophrasto Plinioq́, & antiquioribus alijs Græcis & Latinis singulis capitibus aliqd adijcere, quod extra Dioscoridẽ magis delectaret, q̃ in eo prodesset: nec tantũ quod in angustiore cõuiuio dolose fit, admissis inter epulas citharœdis, histrionibus & saltatoribus, ut spectaculis his distractæ conuiuæ, copiosius uesci desinant, noua aut parũ cõmuni ex Græcis rei alicuius historia legẽtes delectare. Verũ quod in Equitibus suis lepidissimus Græcorũ Comicus iocatus est, ad cœnã pro omnibus confectã à seruo placentã clàm illi subtractã, mihi tantum pro mea apponere, & ex alienis plumis Oratianæ illius corniculæ instar, honorẽ meũ augere: Cuius ego fortunam timens, nolui furtiuis nudatus coloribus, legentibus risum mouere aliquando. Qui mihi, ut uideo, paratus erat, si ex Theophrasti plantis, quæ ab illo longius de odorato rotundo hoc iunco dicuntur, cõmentationibus his nostris adiecissem. Neq́ enim aliud id fuisset, q̃ & ab illo & à Plinio scripta, ut in hortis & oleribus fit, quæ ex his in illas areas uerna tẽpestate felicissime transferũtur, ex latioribus cãpis in angustos puluinos contraxisse, à quo ingenio & consilio tota uita alienus, medicinæq́ rationẽ secutus, quæ tuto semp, cito autẽ & iocũde cũ licet tã multos morbos quotidie curat, à captãda legentiũ admiratione & plausu, ad humiliora hæc & odiosa ex proposito tractanda & instauranda me transtuli: non relicturus cũ profuero, quæ delectare etiã possunt. Quod primũ aũt in rotundo odorato hoc iunco nouisse profuerit, in appellatione eius est. Græci eũ cõmuni iuncorũ aliorũ uoce, σχοῖνον dicunt, diphthõgo, ut à lentisco arbore differat, scribentes, quã σχίνον ijdẽ appellant. Priuatim tamen in hoc tantũ genere seruata hæc uox ab illis est: nã cæteros iuncos additis cõmuni omniũ nomini notis aliquibus, oxyschœnon & oloschœnon dixerunt, ut in his certius suo loco docebimus. Præterea cũ cæteros masculino genere plerunq́ dixerint, hunc fœminino dixerunt. Nos quia non licebat discrimine hoc uti, docẽtibus Celso & Plinio, in iuncorũ genere eũ cõstituimus: deinde quoniã non satis id erat, sed oportebat ab alijs ratione aliqua secerni, eodẽ Celso autore, rotundũ diximus: neq́ explentibus his etiã rem totã, odoratũ adiecimus: locus in eo autore est lib. III. cap. XXI. suntq́ eius hæc uerba. Iunci quadrati & rotundi semen, illud cyperon, hoc schœnon Græci dicunt: pauloq́ post. Quæ quoties posuero, non quæ hic nascunt̃, sed quæ inter aromata afferunt̃, significabo. Ex quibus ratiocinari facile est, qui schœnos à Græcis uocetur, iuncũ, quia tereti forma sit, rotundũ: quia inter aromata numeretur, odoratũ dici oportere. Variant deinde antiquiores Græci, ubi hic ait caput aggrauare hunc iuncũ, in aliquibus καρηβαρικὴν, in aliquibus καρωτικὴν legitur: neq́ sensu in scriptore hoc, neq́ eodẽ in homine periculo. Siquidẽ prior illa uox, caput aggrauans simpliciter significat: quod multa possunt, & inter cætera ebrietas: altera non dissimilẽ lethargo somnũ indicat. Inexpugnabilis enim somni plura genera sunt: inter ea & κάρος est, à lethargo tantum differens, q̃ in lethargo sequitur: in caro somnus præcedit, ut alibi copiosius dicetur. Hunc Plinius semper soporem reddidit, præsertimq́ cum ait, curandũ esse ne somnus sopor fiat: quasi in somno salubris, in sopore morbosa quies & maleficium semper intelligatur: quod ubiq́ à nobis posthac seruabitur: nec soporis uoce unq̃ nisi in malo utemur. Quæ aũt uerior & ex re magis lectio sit, non satis procõperto nobis est. Non multo post etiã præter alias rotundi odorati iunci uires, in pluribus legitur etiã μαλακτικὴν, quod mollire est. Credimusq́ adiectam forte eam uocẽ fuisse, quoniã maturet hic iuncus. Quod etiã θρυπτικὴν passim legitur, id est frangere, sunt in quibus legatur θρεπτικὴν, id est nutrire. Sed parũ à nobis id probatur, ideoq́ nihil mutauimus. Videtur deinde in curãdis stomachi fastidijs, alijsq́ ab eo illic numeratis malis, deesse iunci huius mensura, ex quo præcipit dandum esse cum pari piperis pondere: siquidem oportet referri ad aliud quod par dicitur, & alicuius paris par esse: nisi æstimandam medicis mensurã eius reliquit, ad quã ex eorũ iudicio piper deinde adiiciendũ sit. Variant & in extremo capite antiquiores Græci: habent

Apud Homerum lib. Iliad. α. Agamẽnon, nõ Achilles calchanti obstrepit.

καρηβαρικὸν. καρωτικὸν.

κάρος. Lethargus. Sopor.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ἀπόζεμα. ex eis aliqui ἀπόζεμα quod decoctum est, aliqui ἀπόβρεγμα, quod dilutũ autore Plinio & aliis dicitur: est autẽ
Decoctũ. dilutum, aqua humor'ue aliquis, in quo maduerit quidpiã. Verbi causa, si in aqua diebus aliquot absinthij
Dilutum. scopas habueris: cum eas subtraxeris, relicta eius oleris ui & amaritudine in aqua, id proprie absinthij dilu-
ἀπόβρεγμα. tum dixeris. Nos quoniam maiore ui decoctum q̃ dilutũ est, illud seruauimus quod etiam cõmunius erat.

περὶ καλάμου. κεφ. ιζ'.

Κάλαμος ἀρωματικός, φύεται μὲν ἐν Ἰνδίᾳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστος ὁ κιῤῥός. πυκνογόνατος, καὶ εἰς πολλοὺς σκινδαλμοὺς θραυόμενος. γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα. ὑπόλευκος. ἐν δὲ τῇ διαμασήσει γλίσχρος. στυπτικός. ὑπόδριμυς. [πικρός.] δύναται δὲ οὖρα κινεῖν ποθείς. ὅθεν ἁρμόζει μετὰ ἀγρώστεως ἢ σελίνου σπέρματος ἀφεψηθεὶς καὶ ποθείς, ὑδρωπικοῖς. νεφριτικοῖς. στραγγουριῶσι. ῥήγμασιν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενος καὶ προστιθέμενος. βήχας τε ἰᾶται ὑποθυμιώμενος καθ' ἑαυτόν. καὶ σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, τοῦ καπνοῦ διὰ σύριγγος ἑλκομένου εἰς τὸ στόμα. ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκαθίσματα γυναικεῖα, καὶ ἐγκλύσματα. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι. καὶ θυμιάμασι πρὸς εὐωδίαν.

De Calamo odorato. Cap. XVII.

Calamon aromaticon, [Romani pariter Græcis calamũ odoratum dicunt.] Nascit in India odoratus calamus, estq; in in eo probatissimus, qui colore ruffo & crebris geniculis est, quiq; assulosè frangit, fistulis araneaꝝ plenis, albescẽs, & in commanducando glutinosi lentoris, adstricto sapore, nec adeo acer. Est illi uis & natura urinã ciere: eamq; ob causam cũ gramine aut apij semine decoctus, cõtra cutẽ subeũtes aquas, renũ cũ urinæ malo aliquo dolores, uessicæ stillicidiũ & rupta, utiliter bibit. Ducit idem mẽses, potus & appositus. Tussi per se, & cũ terebinthina resina suffitu medet, fumo in os per fistulã attracto. Decoquit prętera fœminis ad insidendum. Quinetiam clystere infunditur. Miscetur idem malagmatis, & his quæ ad odoris suauitatem incenduntur & uaporantur.

INTERPRES.

Qui odoratus calamus à Dioscoride appellatur, à Plutarcho in libello cui titulus est, ꝙ bruta ratione
utuntur, Arabicus dictus est: & quam hic natale solum illi Indiã assignat, ille Arabiam. Quod & Theo
phrastus indicat & Plinius, quia in Arabia nasci eum confirmant: communẽ tamen Indis esse & Sy
riæ, nostra ætate etiã adeò notum, ut non sit longius de eo agendum. Reliquimus in eo nos, quod ad ama-
ritudinem pertinebat, propterea ꝙ in melioribus ea uox non legitur: idq; sensus quotidiano usu confirmat.
Dubitauimus præterea, legẽdum'ne esset simul, cum gramine & apij semine decoctum odoratum calamũ
mederi &c. an disiungi duo illa oporteret, cum gramine scilicet aut apij semine: propterea ꝙ utriusq; lectio
nis certæ essent in antiquis Gręcis uoces. Dubitauimus etiã, reddi'ne oporteret cum gramine, aut graminis
semine: neq; ab re, cum seminis uox illa utrunq; facile complecti, & ambobus cõpetere posset. Placuitq; no
bis in similibus, & quæ easdem uires haberent, disiunctione uti, relinquereq; utentibus alterutrius electio-
nem: propterea quòd in pluribus disiuncta ea legebantur: &, si non satis alterum utentibus esset in usu, ge-
minanda & coniungenda medicis relinquere. Placuit etiã gramen magis q̃ graminis semen reddere, pro-
pterea ꝙ in decretis & medicina graminis, hic ipse post docet decoctũ eius urinæ angustijs mederi: Licetq;
graminis quod in Parnaso nascitur semen idem præstare affirmet, quia tamen hoc loco simpliciter gramẽ
dixit, nulla in Parnaso aut alibi nascentis graminis nota adiecta, simpliciter & nos gramen diximus, ab apij
Assulosè. semine eiusdem scriptoris autoritate disiungentes. Superest nunc ut dicamus: ne nouitatem nostrarum uo-
cũ ultra q̃ opus sit aliquis demiretur, quid nos in aduerbio illo assulosè significemus, quæ Plinio Vitruuioq;
& plerisq; alijs antiqua & honesta uox est: qua primum significant, quæ marmorarij in cædendo marmore
fragmenta dispellunt, & quæ in frangendis alijs rebus in longitudinem magis q̃ in latitudinem fragmenta
σκινδαλμός. disiiciuntur: & quoniam calamus hic in frangendo assulas huiuscemodi ex se mittit, ideò à nobis sic red-
ditus locus est: id enim significant quos hic græce σκινδαλμοὺς appellat. Est illud præterea in medicina obser-
uandum, quod in ultimo capitis legitur, decoqui odoratum calamum ad insidendum fœminis &c. nullum
habere certum muliebris mali genus: facile tamen est ex curationis & remedij ratione, muliebriũ locorum
affectionem aliquam intelligere. Iuniores, dolores eius partis hoc loco reddiderunt: nos, quoniam nihil à
Dioscoride certũ præcipitur, de tota re medicis censendũ relinquimus: non omittentes tñ, uideri nobis ex
his, quæ alibi in similibus obseruauimus, mẽses, & q̊d ad mẽses ꝑtineat, magis ea uoce, q̃ dolores significari.

περὶ βαλσάμου. κεφ. ιη'.

Βάλσαμον, τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λευκοΐου, [ἢ λυκίου,] ἢ πυξακάνθης βλέπεται. φύλλα ἔχον ὅμοια πηγάνῳ, λευκότερα δὲ πολλῷ καὶ ἀειθαλέστερα. γεννώμενον ἐν μόνῃ Ἰουδαίᾳ, κατά τινα αὐλῶνα, καὶ

De Balsamo. Caput XVIII.

Balsamon. [Romani pariter Græcis balsamũ dicũt.] Arbuscula est balsamũ, quę uiolę aut lycij (quod pyxacantha [i. buxea spina etiã dicit]) magnitudine crescit. Rutę folia habet, multo tñ candidiora, ꝑpetuaq; frõde magis uirẽtia. In Iudęa eiusq; cõualle quadã tñ, & in Aegy

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ἐν αἰγύπτῳ. διαφέρον αὐτὸ ἑαυτοῦ τραχύτητι καὶ μήκει καὶ ἰσχνότητι. λέγεται γοῦν τὸ λεπτὸν καὶ τριχῶδες τοῦ θάμνου θερισόν. ἴσως διὰ τὸ εὐχερῶς θερίζεσθαι ἰσχνὸν ὄν. τὸ δὲ ὀποβάλσαμον λεγόμενον ὀπίζεται ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἐντεμνομένου σιδηροῖς ὄνυξι τοῦ δένδρου. ῥεῖ δὲ ὀλίγον. ὡς καθ' ἕκαστον ἔτος μὴ πλεῖον ἢ ἓξ ἢ ἑπτὰ χόας συναθροίζεσθαι. πωλεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ σταθμὸς αὐτοῦ πρὸς διπλοῦν ἀργύριον. ἔστι δὲ ὀπὸς καλὸς ὁ πρόσφατος τῇ ὀσμῇ. εὔτονος καὶ εἰλικρινής. καὶ μὴ προσοξύζων. εὐδιάχυτος. λεῖος. στύφων καὶ δάκνων μετρίως τὴν γλῶσσαν. δολοῦται δὲ ποικίλως. οἱ μὲν γὰρ χρίσμασι μίσγουσιν αὐτό. ὥσπερ τὸ τερεβίνθινον. κύπρινον. σχίνινον. σούσινον. βαλάνινον. μετώπιον. μέλι. κηρωτὴν μυρσίνην ἢ κυπρίνην ὑγράν. λείαν. ἐλέγχεται δὲ εὐχερῶς ὁ τοιοῦτος. ἐπισταγεὶς γὰρ ὁ ἀκέραιος εἰς ἐρεοῦν ὕφος, καὶ * ἐμπλυθεὶς, κηλῖδα οὐ ποιεῖ οὐδὲ σπίλον. ὁ δὲ δεδολωμένος προσμένει. καὶ γάλακτι δὲ ἐπισταγεὶς πήγνυσι τοῦτο, ὅπερ δεδολωμένος οὐ δρᾷ. ἔτι ὁ ἀκέραιος ἐπιχυθεὶς γάλακτι ἢ ὕδατι, χεῖται ταχέως καὶ γαλακτοῦται. ὁ δὲ δεδολωμένος ἐπιπλεῖ καθάπερ τὸ ἔλαιον. συστρεφόμενος ἢ διαχεόμενος ἀστεροειδῶς. τῷ μέντοι χρόνῳ καὶ ὁ ἀκέραιος παχυνόμενος, ἑαυτοῦ χείρων γίνεται. πλανῶνται δὲ οἱ νομίζοντες τὸν ἀκέραιον ἐπισταχθέντα ὕδατι εἰσχωρεῖν εἰς βάθος πρῶτον. εἶτα ἀναπλεῖν ἐκδιαχυτόν. τὸ δὲ ξύλον ὃ καλεῖται ξυλοβάλσαμον, δόκιμόν ἐστι τὸ πρόσφατον καὶ λεπτόκαρφον. καὶ πυρρὸν εὐῶδες. τραχὺ πνέον ὀποβαλσάμου. τοῦ δὲ καρποῦ (καὶ γὰρ τούτου ἡ χρῆσις ἀναγκαία) ἐκλέγου τὸν ξανθόν, πλήρη, μέγαν, βαρύν, δάκνοντα τὴν γεῦσιν καὶ πυροῦντα, μετρίως περιπνέοντα τοῦ ὀποβαλσάμου. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς πέτρας, ᾧ δολίζουσι τὸν καρπὸν, σπέρμα ὑπερικῷ ὅμοιον, ὅπερ γνώσῃ ἐκ τοῦ μεῖζόν τι εἶναι καὶ κενόν, καὶ ἀδύναμον, πεπερίζον τῇ γεύσει. δύναμιν δὲ ἔχει ἐνεργεστάτην ὁ ὀπὸς, θερμαντικώτατος ὤν. σμήχων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰς περὶ μήτραν ψύξεις ἰώμενος, προστιθέμενος μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. καὶ ἔμβρυα. καὶ ῥίγη δὲ συγχρισθεὶς λύει. καθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ πεπτικὸς καὶ οὐρητικὸς πινόμενος. δυσπνοοῦσιν ἁρμόζων. καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι μετὰ γάλακτος. καὶ θηριοδήκτοις. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις. καὶ μαλάγμα-

* ἐκπλυθεὶς

in Aegypto nascitur. Differt in suo genere asperitate, lōgitudine & gracilitate: uocaturq́ʒ, quod in eo tenue comosumq́ʒ est, quia facile ob gracilitatem suam mētit, eutheriston, quasi facillimæ messis. Quod autem opobalsamū .i. balsami liquorē dicunt, ardētissimo canis æstu excipitur, secta ferreis unguibus arbore: fluitq́ʒ exiguus, nec copiosior quotānis sex septem'ue congijs colligit. Repēditur, quo loco nascitur, duplo ad pondus eius argento. Probatur recens balsami liquor, qui firmo & syncero odore sit, nec acido sapore sentiat: qui itidem citissime penetret, leuorem habeat, & linguam leniter adstringat & erodat. Adulteratur multifariam balsami liquor. Siquidem illi unguētū aliquod miscent, quale terebinthi, ligustri, lentisci, lilij, balani, & metopium est: miscēt & ex myrtho ligustro'ue, ceram liquidam illi subigentes. Veruntamen facillime deprehenditur qui uitiatus erit balsami liquor: Laneæ enim uesti instillatus qui syncerus est, tum ablutus, nec maculā, nec maculę uestigium relinquit. Adulteratus uero inhæret. Idem lacti instillatus, id coagulat, quod adulteratus non facit. Syncerus præterea lacti aquæ'ue infusus, difiicitur quam primum, & lactis modo albescit: Adulteratus olei modo in summo fluitat, densaturq́ʒ & stellæ modo radiatur. Quinetiam syncerus uetustate crassescēs, bonitatem suam amittit: fitq́ʒ à seipso seipso deterior. Falluntur itidem qui syncerum balsami liquorem eum putant esse, qui in aquā coniectus primū descendit: tū disiectus & sparsus, emergit. Arboris uero balsami materia, quam xylobalsamū, id est balsami lignum dicunt, probat recens, quæ gracili sarmento, rubens & odorata est, exiguoq́ʒ liquoris balsami odore spiret. In semine balsami (nam & huius necessarius usus est) eligito ruffum, plenum, grāde, ponderosum, feruidæ in gustu mordacitatis, mediocri balsami liquoris odore. Adulterat balsami semē semine hypico simili, quod ex Petra Palæstinæ oppido affertur: deprehenditurq́ʒ, ꝙ grādius, inane, inefficax, & in gustu sapore pipis est. Vires in tota balsami natura efficacissimas habet liquor, egregia ad calefaciēdū potestate: Exterit quæ claritati oculoꝝ officiunt. Muliebribus refrigeratis locis medet, cum cerato ex rosa facto appositus. Trahit idem menses, secundas & fœtus. Soluit inūctus in accessionibus febrium cum tremore algores. Sordida purgat ulcera, potus urinam ciet, maturat, & concoquit: angustijs spiritus accommodatus est. Subuenit & cum lacte his, qui aconitum biberint: nec minus etiam uenenatoꝝ morsibus. Miscet idē acopis, malagma-

σι καὶ ἀντιδότοις. καὶ καθόλου δραστικωτάτην ἔχει τὴν δύναμιν ὁ ὀπὸς τοῦ βαλσάμου. δευτέραν δὲ ὁ καρπός. ἐλαχίστην δὲ τὸ ξύλον. ὁ δὲ καρπὸς, ἁρμόζει πλευριτικοῖς. περιπνευμονικοῖς. βήσσουσιν. ἰσχιαδικοῖς. ἐπιληπτικοῖς. σκοτωματικοῖς. ὀρθοπνοϊκοῖς. στροφουμένοις. δυσουροῦσι. θηριοδήκτοις. καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα δὲ ὑποθυμιάματα εὐθετεῖ. καὶ εἰς ἐγκαθίσματα ἀφεψόμενος ἀναστομοῖ τὴν μήτραν. καὶ ἐπισπᾶται ὑγρασίαν. τὸ δὲ ξύλον τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τῷ καρπῷ. ἥσσονα μέντοι. βοηθεῖ δὲ ἀφεψηθὲν ὕδατι καὶ πινόμενον ἀπεψίαις. στρόφοις. θηριοδήκτοις. σπωμένοις. οὐρά τε ἄγει. καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα μετὰ ἴριδος ἁρμόζει ξηρᾶς. ἀνάγει δὲ καὶ λεπίδας. πί-
μεν γνυται δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων σύμματα.

tis & antidotis: habetq́; in uniuersum uires balsami liquor efficacissimas: post illum semen, minimas autem lignum. Bibitur balsami semen utiliter in laterali dolore, quē pleuritim Græci dicūt. Bibitur eadem utilitate pulmonarijs, tussiētibus, coxendicis doloribus, comitialibus, uertiginosis, non nisi recta ceruice spirantibus, torminibus, urinæ angustijs, & uenenatoꝝ morsibus. Suffiunt eodē incēso utiliter fœminæ: muliebresq́; locos aperit insidētibus decoctum eius, & humores ea parte proritat. Habet lignū easdem semini uires, minus tamen efficaces: succuritq́; in aqua decoctum, mox potum, cruditatibus, torminibus, uenenatorum morsibus, & conuulsis. Vrinam idem cit. Capitis uulneribus cum trita iride accōmodatū est, ossiumq́; assulas extrahit: spissandis postremo unguentis miscetur.

INTERPRES.

Quotidie in publicis priuatisq́; iudicijs, pro quibus facti quæstio ex testibus tantū proposita est, fieri
uidemus, ut pari utrinq́; numero & fide, sed uariantibus eorū dictis, optabilis conijciendæ ueritatis
occasio, & liberꝝ in dicenda sententia iudici arbitrium relinquatur. Sic quondā Romæ Clodius pol-
lutarꝝ cerimoniarꝝ reus à testibus, qui se ab urbe ea nocte abfuisse dicerēt, contra testes, qui inter matronas
Bonæ deæ sacrificantes deprehensum testarentur, necessaria & felici magis q̃ uera defensione usus: quod
optauerāt iudices, absolutionis suæ ansam illis porrexit: nunq̃ iudicij eius laqueos euasurus, nisi uariatis te-
stimonijs, facti ueritatē miscuisset. Non dissimili ratione in antiquorū scriptorū exemplaribus, ubi corru-
pte quidē, uerum in omnibus semper idemq́; aliquid legitur, nullæ interpretis partes sunt, q̃ qualiacunque
ea sint, reddere: nec sola uitij suspicione contra omniū testiū dicta & fidē, præsertim in grauiore re, aliquid
nouare decet, qua ratione in balsamo nos etiā usi, cum suspecta esset uox illa λευκοΐου, id est uiolæ, cuius ma-
gnitudine balsamum conspici Dioscorides ait, nihil mutauimus, propterea ꝙ in cūctis Græcis, quos hacte-
nus uidere licuit, integra & aperta uox illa inuenitur: nullaq́; diuersæ lectionis, nec obsoleta quidē uestigia
alicubi uidentur: cū tamē parꝝ uerisimile sit, Dioscoridē arborē frutici plerunq́; cubitali in magnitudine ex-
æquasse: & quā Plinius uiti, Theophrastus uero punicæ similē dixerunt, uiolæ cōparasse: Non dico autem
uiolā florē, sed eius plantā, quæ ramosa, pendentibus ex uno pediculo pluribus aliquando, & diuersi coloris
floribus in Italia cubitalis paulo'ue altior floret: nisi forte cœli terræq́; beneficio speciosior uiola alibi nascit
& arborescit: sed parꝝ id uerisimile est, nec sine ueterū autoritate credendū. Caret ratione etiā, ad similitudi-
nē tertij alicuius generis, duo alia inuicē inæqualia coniunxisse: dicereq́; balsami arborē uiolæ aut lycij ma-
gnitudine conspici: nihil aliud est, q̃ si dixeris, cupressum sabinæ herbæ, aut abietis magnitudine uideri: Siq
dem lyciū, siue pyxacanthā. i. buxeā spinā dicere eandē malis, tricubitali altitudine hic paulopost esse dicit:
quæ in nullis uiolis mensura hactenus uisa aut audita est. Ex his, quoniā nec Theophrasto, nec Plinio, nec si
bi ipsi conueniret hoc loco Dioscorides, suspicati sumus subesse uitiū: quale aūt id sit, & quomodo instaurā-
dū, non ausim ego asserere, quoniā nulla sit uitis aut punicæ cū uiola, in græcis appellationibus, similitudo:
nullæq́; cōcurrant eædē literæ aut syllabæ, ex quibus licuisset sequaci cōiectura ueræ lectionis uestigia odo
rari. Non tacebimus tñ, q̊d hoc ipso momento scribētibus in mentē uenit, potuisse ab imperitis librarijs &
herbarijs locū misceri: quodq́; unū & simplex illic erat, λυκίου scilicet geminari: & quoniā notior uiola q̃ lyciū
sit, cū lycio leucoion etiā scribi: quæ tota lycij similitudinis ad balsamū in magnitudine relatio legitima est:
& alioꝝ historiæ respondet. Tricubitale enim lyciū ab hoc ipso describitur, qua altitudine uitis & punica
passim uidentur: quibus à Theophrasto & Plinio balsamū conuenire, æqualeq́; esse dictū est: non dixissem
ego hoc loco πυξάκανθαν, id est buxeā spinā, non πυράκανθαν, quæ nulla in plantis est, legendū in Dioscoride
esse: nisi interpretes alij, uoces magis q̃ res secuti, numerꝝ illic plātarꝝ auxissent, uiolæ, aut lycij, aut pyracā-
thæ &c. tria, quæ duo alioquin erant, enumerantes: lyciū siquidē & pyracantha idē sunt, si huic ipsi cū de ly
cio agit, credendū est: quæ enim inter lyciū & pyxacāthā disiunctiua legitur particula, appellationes lycij
alternat, non disiungit & numerat plantas. Folia deinde hic ait rutæ similia habere balsamū, multo tamen
candidiora &c. Quorꝝ prior illa pars Theophrasto, Plinioq́;, & huic eadē est: omnes enim rutæ cōparant. Po
sterior autem Theophrasto tantum, qui ἔκλευκον quasi egregij candoris foliū eius esse testatus est: haud sane
quia uere candor in plantarum folijs dici possit: quæ omnia (licet inæqualiter) tamen uirent: sed ꝙ alia aliis
comparata albescere uidentur, qualia oleagina & saligna sunt, in quibus cinerescit pallescitq́; adeò color, ut
parꝝ proprie candidus dici possit. Et hæc quidē cādoris in plantarꝝ foliis ratio est. Quod autē in balsami fo-
liorum colore non uidet Theophrasto & huic penitus idē esse, illud est, ꝙ hic rutæ albescentibus foliis bal-
sami comparata folia ait multo candidiora esse: ille simpliciter ἔκλευκον dixit, quasi egregium candorem ad-
miratus in eo fuerit: & qualis in nullis aliis plantis inueniri possit, id enim τὸ ἔκλευκον Græcis significat. i. quod
in suo

in suo candore egregiũ & singulare sit. Est illud etiã Theophrasto & huic cõmune & idem, in quo præcipitur ad excipiendũ liquorem ferreis unguibus secandã esse balsami arborẽ: Plinio uero non diuersum tantũ, sed contrariũ: qui ait uitro, lapide, osseis'ue cultellis cędi oportere: quoniã ferro lædi uitalia oderit: nisi fortè Plinius in aperienda plaga ideo ferrũ damnauerit, ꝙ grauioris metalli eius acies nunq̃ tanto artificio librari poterit, ut altius non descendat lædatq; uitalia: & ideo hebetiore alterius materiæ acie utendũ esse præceperit: & hic ferramento quidẽ ad eandẽ plagã utatur, ueꝝ sic præparato & confecto, ut humani unguis modo scalpat magis q̃ uulneret, scarificationibusq; similiores q̃ uulneribus plagas aperiat. Credimusq; nos ungues ferreos à ueteribus Græcis ferramenta dicta fuisse, quæ humani unguis figura cõnexa acie essent: qualia quotidie in fabrica uident adhuc multa, quæ dimidiato orbe lunata ab eius partis similitudine nomẽ inuenisse potuerunt. Dixit nõ multo post idẽ: Rependi in loco ubi nascit balsamũ duplo ad pondus eius argento: nec leuis, ut nos credimus, causa est, cur illud Dioscorides addiderit: nullibi enim paratior & quæstuosior fraus, tã multo oleo, resinaq;, & cera adulterantibus id officinis, quod in consitis balsamo agris & collibus, dũ secta arbore colligit, fieri nequit: nullis ad fraudẽ adulterium'ue eius paratis illic rebus, & si sint, in re ipsa & in aperto, facilime deprehendendis. Autor indexq; nobis sententię huius Theophrastus est: qui lib. IX. inter cætera testatus de liquore balsami est: Vendi puꝝ, & sine admixtione aliqua, duplo ad põdus eius argento. aliũ uero omnẽ cõmixtionis suæ ratione. Quod monuisse legentes placuit, ne cui frigidũ id & sine ratione dictũ uideretur: Idq; etiã Plinius significasse uidet cũ ait: quippe milibus denarioꝝ sextarij empti, uendente fisco, trecẽtis denarijs ueneũt. In tantũ expedit augere liquorẽ. Idẽ Theophrast. ueꝝ diuersis uerbis dicens. Siquidem ex utroq; ratiocinari licet ob caritatem eius, admixtis alijs augere balsamum fuisse autiquis morem: ex quo Theophrastus dixit purum duplo ad pondus eius argento rependi. Plinius post illũ, quod milibus denarioꝝ uendente fisco puꝝ uenditũ fuerat, trecentis denarijs postea uendi: adeò oportet liquorẽ illũ augeri. Inter notas bonitatis deinde est, quod hic ait εὐδιάκτος: quã uocẽ nouissimus interpres pellucidã interpretatus est: ex Plinio ut uidetur eã auguratus: qui balsami lachrymã inter cætera dixit translucidã esse. Antiquus Dioscoridis interpres serenã, nulla ut nobis uidet in balsami notis significatione: Serapion uelocis resolutionis, quasi εὐδιάλυτος tunc legeretur. Nobis in eadẽ omniũ Græcoꝝ lectiõe nihil mutare placuit: sed bona fide nec absurdo sensu reddere ut legitur: qui citissime penetret: quãdo Græcis uerbũ notissimum est διάγειν: quo διαβιβάζειν καὶ διανύειν, id est, ab altero extremo per mediũ aliquod ad alterũ trãsire, & absolui moueri'ue aliquid significent, quod tenuitate sua potest balsami liquor, qui à Plinio etiam tenuis laudatur. Diximus præterea quod γαλακτοῦται Dioscoridi est lactis modo albescit: ne, si lactescit simpliciter dixissemus, incertum legentibus esset quæ'nam ex tam multis lactis qualitatibus sapore scilicet candore, substantia, liquore: & hoc aut fluido, aut coagulato, intelligenda esset: Candorẽq; elegimus, quoniã lac omne semper & in cunctis animantibus candido colore sit: deceatq; & tutius sit, ex eo magis quod inseparabile, præcipuũ, necessariũ, & sine quo nullum id erit, q̃ ex cũctis alijs ostendi & indicari aliquid: Sic enim lacti candor cõpetit & inest, ut terræ pondus & cessatio, soli uero motus & lux: quibus ablatis, si fieri id possit, necesse est desinere lac, terrã, & solem esse quod sunt. Nec est ꝙ credat dicatq; aliquis, posse eo uerbo significari fluidum lactis liquorẽ, debuisseq; à nobis reddi, lactis modo liquescit: quoniã id iam indicauerat Dioscorides celerrime disiici diffundiq;, dicens. Coëgit & illud rei necessitas nos mutare, quod in adulterato balsami liquore hic statim fieri ostendit, ut ueluti oleum in summo fluitet &c. συστρεφόμενον ἢ διαχεόμενον ἀστεροειδῶς, id est qui densetur aut stellæ modo disiiciatur. non enim hic alterutrum fieri dicit. Veꝝ primo densari, & mox stellæ modo in orbẽ circumagi & quasi radiari: ideoq; non ἢ ueꝝ καὶ legendũ illic esse: significatq; in adulterio & fraude Dioscorides, quod Plinius dixit: & metopio uitiatũ est, circulo candido cingitur. Quã deinde Dioscorides Petrã dicit, Palæstinæ urbẽ sic dictã intelligere oportet, à qua Plinius ait Petræo hyperico adulterari balsami semen. Videturq; ille hyperici semen id esse testari, cum tamen hic semen id dicat hyperici semini simile, non semen hyperici esse: quod quale in utroq; legitur, à nobis etiã relinquatur. In medicina postremo & morbis non omittendũ, quas nam angustias spiritus nos, & quos non nisi recta ceruice spirãtes intelligamus & appellemus: ut quale quotidianũ malũ, & in toto hoc opere passim inueniẽdũ sit, certius cognoscat: & si in triplici spiritus & animæ difficultate, autore Celso, nouerint omnes, prout se hoc malũ intendit, diuersam inuenisse apud Græcos appellationẽ, omneq; in difficultate spirandi positũ. Verũ dum modica ea est, neq; ex toto strangulat, dyspnœã: Cũ uehementior, & cũ spirare æger sine sono non potest, asthma: Cum accessit id quoq;, ne nisi recta ceruice spiritus trahatur, orthopnœã appellari: quæ omnia sine discrimine à Latinis Plinioq; præcipue anhelitus, suspiria, dyspnœas et orthopnœas appellari inuenimus: malisq; his laborãtes, anhelos, asthmaticos, suspiriosos, et orthopnoïcos promiscue dici: neq; ab re penitus, ut mox dicemus: uerum præsenti semper dubitatione, tria'ne hæc, an aliquod et quale eorũ significetur. Quam ob causam nos ex Græcorũ decretis certius, sed breuiter de his, more nostro constituemus. Veteres Græcoꝝ medici, et inter eos Paulus Aegineta, eos qui sine febri crebra respiratione ueluti à celeriore cursu laborent, ab eo qui sequitur et adest statim anhelitu et suspirio, asthmaticos dixerunt: eosdẽq; ꝙ strangulari timentes, ad respirationem recto toto pectore nituntur, orthopnoicos: fieriq; id malũ crassis et glutinosis humoribus oppletis fistulosis pulmonũ concauitatibus: Dyspnœã uero, id est spiritus et animæ difficultatem communem, his et alijs pluribus malis esse: ea laborantes Galenus in diffinitionibus suis his uerbis descripsit: Dyspnoici sunt, in quibus ueluti per angustias elisus spiritus et anima egreditur: Idẽ asthma dixit malum esse, quod laboriosum conatum et angustias in respirando faciat: simulq; cogat eo laborãtes, cũ desederint, surgere: et cum surrexerint, sedere. Alterius illius orthopnœæ scilicet nullã hactenus in eo diffinitionem inuenimus: sed ex Celso, et ex Græci nominis cõpositione facilis coniectura eius est: In his, ut significatione pares et numero totidem Græcis uoces à nobis reddantur, semper posthac primã illam, ut Celsus numerat, dyspnœam, Spiritus uel animæ difficultatem: Secũdum uero asthma, autore Seneca, suspiriũ,

Angustiæ spiritus. Nõ nisi recta ceruice spirantes.

Triplex spiritus & animę difficultas.

δύσπνοια.

ἆσθμα.

ὀρθόπνοια.

Spiritus uel animæ difficultas.

Suspirium uel anhelitus.

Non nisi recta ceruice

spirãdi difficultas. aut anhelitum: Tertiam illam orthopnœam, ex græcæ uocis significatione, non nisi recta ceruice spirandi difficultatem, appellabimus: primoq́ illo malo laborantes, difficulter spirantes: secundo, anhelos suspirio sos'ue: Tertio, non nisi recta ceruice spirantes, non aliud aliter'ue q̃ ueteres Græci decreuerint significãtes, sed totidem quot illi appellationibus, mala hæc indicantes.

περὶ Ἀσπαλάθου κεφ. ιθ'

Ἀσπάλαθος. οἱ δὲ, ἐρυσίσκηπτρον. οἱ δὲ, σφάγνον. οἱ δὲ φάσγανον. σύροι δὲ διάξυλον καλοῦσι. θάμνος ἐστὶ ξυλώδης. ἀκάνθαις πολλαῖς κεχρημένος. γεννώμενος ἐν ἴστρῳ, καὶ νισύρῳ, καὶ συρίᾳ, καὶ ῥόδῳ. ᾧ χρῶνται οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ καλὸς ὁ βαρύς. καὶ μετὰ τὸ περιφλοιωθῆναι ὑπέρυθρος ἢ πορφυρίζων. πυκνός. εὐώδης. πικρίζων ἐν τῇ γεύσει. ἔστι δέ τι καὶ ἕτερον εἶδος αὐτοῦ λευκόν. ξυλῶδες. ἄοσμον. ὃ δὴ καὶ χεῖρον καθέστηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν μετὰ στύψεως. ὅθεν πρός τε τὰς ἄφθας ἑψηθεὶς μετ' οἴνου καὶ διακλυζόμενος ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ἐν αἰδοίοις καὶ νομὰς καὶ ἀκαθαρσίας ἐγκλυζόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὀζαίνας ἔμβρυά τε καταστᾷ μιγνύμενος πεσσῷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κοιλίαν ἵστησι. καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ποθέν. δυσουρίαν τε καὶ ἐμπνευμάτωσιν λύει.

De Aspalatho. Caput XIX.

Aspalathon, sunt qui erysisceptrũ, alii sphagnon, qui phasganõ appellẽt: Syri diaxylon. Romani pariter Grecis aspalathũ siue erysisceptrũ dicũt. Lignosus ẽ crebrisq́ spinis aculeatus frutex. Nascit ad Istrũ Cretæ ciuitatem, & in Nisyro ex Cycladibus una. Nascit in Syria & Rhodo. Spissandis unguẽtis utũtur eo unguentarij. Probatur ponderosus & qui detracto cortice rubescit, ad purpuram'ue inclinat: qui densus itidem odoratusq́ est, & in gustu amarescit. Est & alterum eius genus candidum, lignosum & sine odore, quod inutile habetur. Est aspalatho natura calefacere, simulq́ adstringere: eapropter in uino decoquitur: decoctoq́ illo oris ulcera, quas aphthas Græci dicunt, utiliter colluuntur. Infunditur idem contra ulcera quæ in genitalibus pascendo serpũt, eorumq́ difficiles purgationes. Infunditur & contra narium ozænas. Idem pessulis additus fœtus trahit. Sistit aluũ & sanguinis excreationes potum decoctũ eius. Soluit præterea inflationes & urinæ angustias.

INTERPRES.

NVnquam satis nobis erit, librarios herbariosq́ & medicinæ professores omnes monuisse, siquando Græcorum uocibus uti uolunt aut coguntur, integras & incorruptas penitus eius gentis uoces & rerum appellationes seruare. Nullibi enim grauiore incuria peccatur, nec iustius in professore igno rantia culpæ adscribitur, quàm si in regenda restituenda'ue homini sanitate, pro asphalto quod bitumẽ est, Aspalathum, qui inter odoratos frutices & spinas censetur, aut pro eorum altero sparton, quo frutice texũ tur restes, & in uitibus palmites ligantur, accipiat & utatur. In quod erroris lubricus ex similitudine lapsus his est, qui Græcarum uocum ignari, nouos sibi earum sonos meminisse diutius & feliciter enuntiare nequeunt. Neq; id in aspalatho hoc solum, sed in adiecta illi etiam erysisceptri appellatione, cunctisq́ aliјs dili gentius obseruasse opus erit: de qua reuocanda in hunc locum sunt, quæ in anguloso odorato iunco dicta à nobis fuerunt. Sequuntur erysisceptri uocem sphagnon & phasganon: quarum posterior gladium com muni significationis suæ æstimatione indicat, prior autem à iugulando quod σφάττειν Græci dicunt, potuisse fieri uidetur: Credimusq́ nos sic forte aspalathum dictum ab aliquibus, quòd aculeatus frutex gladij mo do aculeis suis pungat & uulneret. Quod in Theocriti bucolicis pastor à spina in pede passus ab alio mone batur, ne discalceatus per mõtem ingrederetur, qui rhamnis & aspalathis frõderet. Adiecit postremo Dio scorides à Syris aspalathum diaxylon uocari, eadem dicendi forma, qua nos in Phu eius florem diaporphy

Διάξυλον. ron dici monuimus: neque hoc loco diaxylon aliud significat quàm mediolignum. Quia enim lignosus hic frutex, nec secus quàm solidiores arbores solidiore interiore materia & medulla est: ideo à Syris id nomen inuenit. Competit enim ea uox omnibus his, quæ nec inania sunt, nec teneram fungosam'ue medullam ha bent, sed lignosa soliditate duram. Addidimus nos etiam in spinis & aculeis candidas: quoniam eo colore à Plinio describuntur: & in aliquibus Græcis ea uox adhuc seruatur. Nec longe à fine itidem quod deerat, ozæna, quoniam & Plinius diceret: Sanat oris ulcera, & ozænas, ut in pluribus Græcorum adhuc legitur. De quibus in medicina sciendum est, quas Græci aphthas dicunt, à Plinio plerunq; oris ulcera appellari: com muni ulcerum appellatione in proprio genere, magna legentium dubitatione utenti. Quod ne in Dioscoride

Ἄφθαι. Aphthæ. fieret, dictũ à nobis est, oris ulcera quas aphthas Græci uocãt. Sunt aũt aphthæ autore Galeno in diffinitio nibus suis, ulcera quæ in ore fiunt: non adeo profunda, in puerisq́ præcipue abundant: nec ultra de his egit. Paulus Aegineta in primo de aphthis his lõgius docuit: primũq́, ut etiã Galenus dixerat, in pueris plerunq; fieri dixit: mox albescere alias, rubescere alias, esse itidẽ aliquas nigro colore, & qualis in adustorum crustis ui detur: quæ omniũ periculosissimæ & lætales sint. Celsus nihil, ut Aegineta, de colore earum egit: sed his uerbis unũ quasi mali genus descripsit. Verum ea longe periculosissima ulcera sunt, quas aphthas Græci appellãt, sed in pueris: hos em̃ sæpe consumũt. In uiris & mulieribus idẽ periculũ nõ est. Hæc ulcera à gingiuis incipiũt:

deinde

deinde palatum totumq; os occupant, tum ad uuam faucesq; descendunt: quibus obsessis non facile fit ut puer conualescat. Ac miserius etiam est, si lactens adhuc infans fuerit: quo minus imperari remediũ aliquod poterit. Quas autem ozænas dicunt, idem Galenus eodẽ diffinitionum libello describens, ait esse profundas in naribus exulcerationes: ex quibus ingratus odor & fœdissimus halitus sentiatur. Aegineta hoc amplius in genere exedentium ulcerũ eas constituit: fieriq; acerrimis ad nares confluentibus humoribus & acrimonia sua exedentibus. Celsus præter hæc crustas etiam in ozænis fieri testatus est, id genus ut credimus significans, quas nigro colore & adustorum crustis similes descripsit Aegineta.

Περὶ βρύου. Κεφ. κ'.

Βρύον. ὑπό τινων δὲ σπλάγχνον καλεῖται. εὑρισκόμενον ἐπὶ δένδρων κεδρίνων, ἢ λευκίνων ἢ δρυΐνων. διαφέρει δὲ τὸ κέδρινον. δεύτερον δὲ τὸ λεύκινον. ἔστι δὲ αὐτῶν τὸ εὐωδέστερον καὶ λευκὸν, καλόν. τὸ δὲ μελανίζον χεῖρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ποιοῦντα πρὸς τὰ περὶ μήτραν ἐν ἀφεψήμασιν εἰς ἐγκάθισμα. μίγνυται δὲ καὶ μύροις βαλανίνοις καὶ χρίσμασι, διὰ τὸ ἐν αὐτῷ στυπτικόν. καὶ εἰς θυμιαμάτων δὲ καὶ ἀκόπων σκευασίαν ἐστὶν εὔθετον.

De Musco. Caput XX.

Bryon. Ab aliquibus splanchnon idẽ dicit. [Romani muscum appellãt.] Inuenit muscus hic in arboribus cedro, populo alba & quercu: habetq; primũ bonitatis honorem qui ex cedro est: secũdũ, qui ex populo alba. Laudaturq; maxime in utroq;, q̃ odoratior & candidior est. Damnat contrà nigrescens. Habet adstringẽdi uim muscus hic. Facit ad muliebriũ locorũ uitia in decocto eius insidẽtibus fœminis. Miscet idẽ balanino unguẽto, & alijs quę ungẽdo sint, ob spissãdi uires quas habet. Vtile pręterea accõmodatũq; acoporũ cõfectionibus, & eorũ quæ ad uaporationes incendunt.

INTERPRES.

Qui ex Epicuri placitis rerũ naturam suauissimo carmine ciues suos Romanus poeta quondã docuit: & qui multo ante in eadem hæresi eadem primus instituerat Abderites Democritus, in tam multis, tamq; diuersis, quos habet sapores natura, unã certamq; ex atomorũ suarũ figuris causam inuenisse se credentes, dulcem saporem, & qualis in melle & lacte sentitur, rotunditate & læuore earũ fieri ratiocinabantur. Amarum uero, & qualis in absinthio & centaurio fit, inflexis angulosisq; & hamatis ijsdem principijs: & ne longiores in cæteris simus, multiplicem hanc saporum uarietatẽ, tenuitati, crassitudini, breuitati, magnitudini, obliquitati, rectitudini, conisq; & globis eorũ tribuebãt: ijdem in constituendis secernẽdisq; alijs atq; alijs naturæ formis, magni referre dicebant, præter principiorũ huiuscemodi figuras illas: quos nã in immenso inani uolitantia motus inter se darent & acciperent: quoq; concursu, nexu, & positura simul hę rerent. Et quoniam noua & clandestina res erat, quotidiano & humili, à uocum nostrarũ elementis & literarum notis exemplo, quod in maiestate & tenebris naturæ adhuc occulitur, in aperto à Lucretio ostendebatur: qui non aliter uariari in natura formas diceret, q̃ uariatis in sermone nostro elemẽtis, alias subinde atq; alias significari & intelligi rerum substantias passim uidemus: Fieriq;, ut ille dicebat, mutatis paucis additis'ue, aut non suo loco seruatis, ex lignis ignes, & ex alijs, alia. Quod nobis in musco contigit & moscho: in quibus una tantum mutata litera & aspiratione addita, dissimiles penitus res, & in diuerso genere, indicantur. Siquidem Latinis muscus uirentes magis uillos q̃ folia aut frondes, significat, quibus per æstatẽ in torrentibus lapides uestiuntur: &, ut Columellæ uerbo utamur, muscãtur. Quod ex seminibus herbarũ fit: quæ cum limo aliquo lapidibus inhærentia, calore solis inuitata, germinationis modo uirescunt. Nec tantum lapides hi, uerũ arbores quædã etiã, ut quercus & olea, sed non eodẽ modo muscant. Et ex hoc genere muscũ Dioscorides hoc capite describit: quoniã in Cyrenaica prouincia præsertim odoratum nasci, Plinius testat. Qui uero à Græcis moschos dictus est, & à Latinis eadem appellatione indicãdus, is est qui nostra ætate inter pretiosissima odoramenta, nec mediocris in medicina usus habetur: hunc officinæ non secus, q̃ priorẽ illum nostra ætate muscũ appellant: cum alioquin moschum dici oporteret, ut propria appellatione à lapidum in fluminibus & arborũ uilloso musco discerneret. nulla quod hactenus inuenerim antiquis scriptoribus in huiuscemodi significatione moschi uox fuit: uidenturq; odoramenti id genus ueteres ignorasse. In posterioribus tamen medicis aliquando inuenta est, manifesta & necessaria odoratæ huius substãtiæ, quæ in uillosis, echinati castanearum calicis modo, folliculis animalium quorundã clauditur æstimatione. Inuenisseq; id nomen ea res uidet, q̃ Græci μόσχους, μοσχίδια, & μοσχεύματα dicunt, nouos terrioresq; in plantis stolones. Quorum similitudine in animalibus, quæ moschon ferunt, noui odoramento illo pleni nascuntur folliculi. Potuit & ea nominis ratio esse, q̃ animalia illa media inter capream & uitulam natura & magnitudine, fuluo uitularum colore uidentur, quas Græci μόσχους etiam & μοσχάρια appellant. Inuenimus præterea ab ijsdem Græcis μόσχια appellari uascula potius q̃ siliquas, ceparũ semen in summo caulis seruantia & maturantia: à quorũ figura nõ longe abest moschi folliculus ille. Adiecit deinde arborũ musco, de quo agimus, Dioscorides, Splanchnon à quibusdã etiã dici: quod nullã habet nobis manifestam causam. Siquidem Græci σπλάγχνα, quæ Latinis exta sunt, appellauerunt: nec est quod animantiũ extis & musco arborũ conueniat: siue cor, siue iecur, pulmones'ue aut lienem, aut quod uolueris aliud, accipias: nullum enim horũ uillosum, aut musci modo in tam multa capillamenta discerptum est. Illud etiam animaduertendum, quas hic cedros

Muscus. Moschus.

μόσχοι. μοσχίδιον.

σπλάγχνα.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

dros dicit, Aegineta pinos dicere: sed uitiũ subesse credimus, quoniã statim Dioscoridi subscribẽs, omnibus
alijs cedrinũ muscũ & ipse antefert. Non uidetur & uitio carere Dioscoridem illic ubi censum bonitatis mu
sci huius agens, cedri & albæ populi tantum meminit: desideratur enim quercus, nisi forte legentibus da-
mnatam uoluerit esse, quam tacitus arborẽ prætermisisset. Nolumus & illud relinquere, non esse huic & Pau-
lo Aeginetæ musci huius easdem uires: hic adstringere, ille discutere & mediocriter mollire dixerunt: non
paruo, ut uidetur, discrimine: quod nos peritioribus censendum relinquimus.

Περὶ Ἀγαλλόχου. Κεφ. κά.

Ἀγάλλοχον ξύλον ἐστὶ φερόμε-
νον ἐκ τῆς ἰνδίας. καὶ ἀραβίας *
θυΐνης. ἐστιγμένον εὐῶδες. πάρα
στύφον ἐν τῇ γεύσει μετὰ ποσῆς
πικρίας. φλοιὸν ἔχον δερματώδη, καὶ ὑπό
ποικιλον. ποιεῖ δὲ διαμασώμενον καὶ διακλυ
ζόμενον τὸ ἀφέψημα πρὸς εὐωδίαν στόμα
τος. καὶ διάπασμα δὲ ὅλου τοῦ σώματος ἐστί.
θυμιᾶται δὲ ἀντὶ λιβανωτοῦ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ
ὁλκῆς πινομένη, στομάχου πλάδον καὶ
ἀτονίαν καὶ καύσωνα παρηγορεῖ. τοῖς τε ἀλ
γοῦσι πλευρὸν καὶ ἧπαρ. ἢ δυσεντερικοῖς ἢ
στροφουμένοις ἀρήγει, πινομένη μεθ' ὕδατος

ἐοικὸς θυΐνῳ ξύλῳ

De Agallocho. Caput XXI.

Agallochon lignũ est quod ex India & Ara
bia affertur, thyię ligno simile, punctis distin
ctũ & maculosum, odoratũ, cũ amaritudi-
ne aliqua gustũ adstringens. Cortex corij
similitudinẽ habet, colore uario. Commanducatur ad
oris & animæ suauitatẽ. Decocto eius itidẽ in eundẽ
usum colluitur os. Cunctis idem corporis partibus
siccũ tritumq́ inspergitur. Incenditur uice thuris e-
tiã & uaporatur ad odorẽ. Radix eius pota drachmę
põdere, stomachi aquosos humores siccat: firmat e-
iusdẽ partis imbecillitatẽ, & ardores lenit. Succurrit
pręterea cũ aqua potũ agallochon lateris doloribus
iecorisq́, torminibus itidẽ & intestinorũ torminibus.

INTERPRES.

Quod scribente & commentante hæc Dioscoride, barbara appellatione agallochon dicebatur, secuta
Gręcorũ ætas xyloaloëm, facto ab amaritudine nomine, quasi aloës lignũ appellauit. Tradideruntq́
id posteriores Græci, quibus quantũ credendũ sit ex huius scriptoris historia & notis, facile erit no
uisse. Paulus Aegineta nihil non idẽ Dioscoridi de eo tradit. Ex India lignũ esset thyiæ simile, odoratum, &
quod cõmanducatũ oris halitũ cõmendet: & ad uapores suffitusq́ incẽdatur. Cuius etiã radix pota drach-
mæ pondere stomachi aquosis humoribus & infirmitati medeatur. Iecoriq́ & intestinorũ torminibus accõ
moda sit, & lateralibus doloribus: in hoc uno tantũ diuersus, quod non πλευρᾶς πόνοις: ut Dioscorides, id est late-
ris doloribus, uerũ πλευρίτιδι, id est laterali dolori opitulari eam ait: quo aũt inter se hæc mala differant, dictũ
à nobis est. Quã uero Dioscorides & Aegineta thyiã arborẽ dixerint non facile nobis conijcere fuit. Theo-
phrastus eã lib. I. de plantarũ historia inter siluestres arbores, quæ perpetuis frondibus uirent, numerauit:
nec cupresso dissimilẽ alibi descripsit. Crediderúntq́ aliqui eam esse, quam Homerus quinta Odysseæ rha-
psodia à Circe ad odorem simul et lucem incendi dixit: Et quã Plinius lib. XIII. trogetẽ ab alijs uocari ait: li-
cet non ijsdem literis in Homero et Theophrasto utraq́ scribatur: liceatq́ ob id non esse in utroq́ eandẽ su-
spicari. Variant antiquiores Græci etiã hoc loco: suntq́ in quibus non thyiæ, sed sorbo simile agallochon le-
gatur: quod more nostro (nequid scilicet relinquatur) dictis hactenus à nobis adiicitur. Non dixissem hoc
Διάπασμα. loco quænam Græci diapasmata appellãt, nisi eorũ usum ad arcendos tantũ sudores Ruellius cõtraxisset,
Plinium, priuatim de rosis agentem, magis quàm rem & uniuersam eorum rationem, secutus: quæ ex eodẽ scri
ptore lib. XIII. patere illi poterat, cum siccis odoribus constare diapasmata tantum diceret, in diuersis his di
uersas uires & usus ratiocinari legentibus relinquens. Sunt autem diapasmata aspergines sicci & in pulue-
rem triti medicamenti alicuius, quæ totis corporibus aut eorum partibus fouendis, siccandis, laxandis, ad-
stringendis, molliendis, durandisq́ & odorandis aliquando insperguntur: Ideoq́ nos simpliciter siccum tri
tumq́ uniuerso corpori inspergi diximus, nihil in ancipiti & multiplici re censere uolentes. Quæ enim ra-
tio est, cur arcendis sudoribus magis quàm odorandis corporibus utile agallochon dixisse Dioscoridem aliquis
affirmet? Ego sane id non ausim: & si & hic & Paulus Aegineta aquosos stomachi humores siccare testetur.
Siccitatis enim huius alia ratio est. Et si priuatim in aliquẽ certum usum contrahere oportuisset, ad odorẽ
potius quàm ad arcendos sudores corporibus inspergi dixissem: quando hæc præcipue uis eius est: & ex uno
Tormina. hoc usu non minus quàm ex cunctis alijs commendatur. Reliquum nunc est, ut dicamus, quæ nos tormina &
intestinorum tormina in morbis appellemus. Quod constitutis Gręcarum Latinarumq́ in his malis uocũ
Στρόφοι. significationibus, nouisse facillimum erit. Incipiemus autem à Græcis, & ab his quos eius gẽtis medici στρό-
φους & στροφοῦς dixerunt, graues quidem, non tamen omnes, nec ubiq́ in homine dolores, sed qui circa um-
bilicũ, omneq́ id spatium quod in anteriore homine ab ostio stomachi usq́ ad umbilici partes descendit: &
quod, quoniam uenter illi subest, Græci epigastrion dicunt: in aliquot malis hominem torquent, ea uoce
significantes. Vtq́ audito cephalææ nomine, capitis permanẽs dolor intelligitur: sic στρόφων appellatione, hi
tantum dolores significantur, qui ea parte nos cruciant: non ipsi certum aliquod morbi genus constituen-
Σύμπτωμα. tes, sed alterius comites, & ut Græci dicunt συμπτώματα. Sunt autem illis συμπτώματα, autore Galeno in diffini
tionibus suis, quæ morbis & affectionibus alijs superaccedunt. Ideoq́ Paulus Aegineta libro secundo, capi
te quo docet, quibus instantem morbi crisim obseruare & cognoscere oporteat: diuisione hac utebatur
ut diceret: Si per superna futura crisis sit, non esse semper habendam in malo insaniam: nec timendum, si
ægrotus

ægrotus furiose prosiliat:ad superiora enim humores ferri hæc indicant. Sin autem per inferna, superaccedere epigastrij erosiones, & circa umbilicũ στρόφους hos, de quibus nunc agimus. Idẽ libro tertio de dysenteria scribens, his uerbis rem docuit: Si igitur cum excrementis exulcerationis notæ & signa additis doloribus & στρόφοις excernantur, in gracilibus intestinis factã exulceratione intelligito: in quo morbi genere non contentus dolores dixisse, latius enim patet doloris nomen, στρόφους addidit, certũ & in certa parte doloris genus significans. Nec multo post cum de crassioris intestini, quod Græci colon dicunt, dolore, itidẽ doceret: numerassetq; plures eius, qui à crasso pituitosoq; humore fiat, notas: adiecit στρόφοις his & frequenti rictu uexari in eo genere mali hominẽ. Eodem libro etiam quo capite de renum & uessicæ malis agit, inter alia calculosorum renũ indicia, στροφοῦσθαι adiecit, quod est στρόφοις cruciari & torqueri. Nam quod ad dolorẽ simpliciter pertinebat, dictum ab eo fuerat σφοδρῶς ὀδυνᾶσθαι, scilicet quod est grauissimo dolore cruciari. Ex quibus omnibus, ne lõgiores simus, satis patere potest, quosnã in genere doloꝝ priuatim στρόφους Græci appellauerint, hos Latini in uoce & re Græcos imitati, à torquendo, tormina dixerunt: frequensq; Plinio in huiuscemodi significatione ea uox est. Nec Celsus aliud significare uidetur libro II. capite XI. cum de notis iamiam cutẽ subeuntis aquæ, his uerbis agit: Eiusdẽ morbi nota est, ubi circa umbilicũ intestina torquentur, strophos Græci nominant. Idq; à Græcis nomen inuenisse uidentur, siue ex antedictis, siue ex alijs causis fiant: ꝙ στρεφόμενοι. i. circumagentes se, in ea parte dolorem faciunt: quam doloris rationẽ Latini etiã animaduertentes, à torquẽdo tormina eos dixerunt. Fuitq; in uerbo torquere antiquissima circumactionis flexuræq; æstimatio: tum quia quæ contra naturã in animãtium membris flectuntur & circumaguntur, dolorem faciunt: ad tormentum paulatim translata res est: neq; in hoc tantum, sed in plerisq; alijs doloribus torminũ appellatio quondam in usu erat. Nam Plinius urinæ tormina dixit, omnia difficilis urinæ genera complexus. Et Celsus quã Græci dysenteriam dicebant, Græci nominis rationẽ secutus, intestinorum tormina appellauit: neq; ab re, quoniã id Græcis δυσεντερία significat: quibus in multiplici hominis malo multa frequensq; particulę huius δὺς, in uocibus suis adiectio est: ut illis coniuncta grauitatem, laborẽ, difficultatẽ, dolorem & tormentũ indicet. Nec alicubi copiosior q̃ in corpoꝝ nostroꝝ morbis inuenitur, δυσωδίαις, δυσπνοίαις, δυσηκοΐαις, δυσουρίαις, δυσεντερίαις, alijsq; huiuscemodi multis, halitus, auriũ, spiritus, urinæ, intestinoꝝ, aliarumq; partiũ uitia, dolores & morbos indicans: fuisseq; in dysenteria Latinis antiquã & quotidianam torminum appellationem, præter Celsum Plinius etiam testatur: qui torminalia sorba quædã ideo uocari dixit, quoniam contra profusam in dysenteria aluũ remedio essent. Et si antiquioribus medicis, Galenoq; præsertim in diffinitionibus suis, credendum sit, nulla mali eius certior appellatio, q̃ ex dolore & tormẽto afferri poterat. Est enim dysenteria intestinorũ cum inflammatione exulceratio: in qua cruenta feci'ue similia excernuntur, torquenturq; dolore aluus & intestina: quod in cæteris intestinorũ & alui malis, qualia sunt diarrhœa, intestinoꝝ lẽuor, & crebra & inanis egerendi uoluntas, non adeò fit. Dico autem diarrhœam copiosos alui, sine inflammatione exulcerationeq;, fluores. Intestinorum autem lẽuorem, quam Græci lienteriam, & crebras inanesq; egerendi uoluntates & impetus, quos ijdem tinesmos appellãt: de quibus priuatim alibi & certius dicetur. His ego autoribus & rei necessitate motus, græcorum strophos, tormina simpliciter: dysenteriã uero, intestinorum tormina diximus hoc capite, & ubiq; posthac dicemus. Scio fore multos, qui nouitatẽ nostraꝝ uocũ fastidientes, non probent mutari à nobis, quæ iampridem, licet aliena & peregrina, ab omnibus pro domesticis & proprijs recepta sunt, nec minus q̃ ungues digitosq; suos nouerint omnes: fuisseq; id minus in dysenteria, faciendum, quo nulla est domus & familia, in qua quotannis id malum non sentiatur: nec nostra ætas, nisi græca appellatione, de eo audiat & loquatur. Veruntamen ut non damnandum eoꝝ consilium censemus, rebus enim non uocibus stant artes & indigent: & cum certa res sit, quacunq; appellatione indicetur, nihil referre: sic etiã nõ rejciendũ esse nostrũ existimamus: qui cum liceat domesticis & proprijs uti, alienis abstinere debemus. Turpe enim est nostris opibus uti nescientes, pauperiores q̃ uoluerit nos esse antiqua ætas, uideri. Quæ licet multa in artibus non tã feliciter q̃ græci constituere & tradere potuerit, ideoq; in plerisq; eorum uocibus uti oportuerit. Non ideo tamen negligenda alia, quæ relicta posteris ab ea fuerunt, tam multa numero, tamq; significatione certa, ut si diligentius ex antiquis scriptoribus repetantur, paulominus q̃ in cunctis latine loquentem medicinam audire liceat. Quo studio & spe impulsi, non desinemus quod hactenus egimus, quicunq; legentium de nobis futurus sit sensus: posthac etiam agere & id quidem bona spe, fore aliquando, quod Lucretius cecinit, ut consuetudo concinnet amorem.

δύς.

διάρροια. Diarrhœa.

λειεντερία. Intestinorũ lẽuor.

τηνεσμός. Crebra & inanis egerendi uolũtas & impetus.

Περὶ Νασκάφθου. Κεφ. κβ'.

Νάσκαφθον· οἱ δὲ, νάρκαφθον. καὶ τοῦτο ἐκ τῆς ἰνδικῆς κομίζεται. ἔστι δὲ φλοιῶδες. συκαμίνου λεπίσματι ἐοικός. θυμιώμενον διὰ τὴν εὐωδίαν, καὶ μιγνύμενον ταῖς σκευαστοῖς θυμιάμασι, ὠφελοῦν καὶ μήτραν ἐστεγνωμένην, ὑποθυμιαθέν.

De Nascaphtho. Cap. XXII.

Nascaphthon. Sũt qui Luna tñ mutata litera, narcaphthon uocẽt. Affert & hoc ex India: q̊d torminibus subuenit. Corticis speciẽ & figurã habet, Aegyptię fici libro similẽ. Incẽditur per se ad odorẽ, misceturq; his cõposita quę in eundẽ usum incẽdunt & uaporant. Idem adstrictis fœminaꝝ locis suffitu prodest.

INTERPRES.

SVnt Paulo Aeginetæ de Nascaphtho hoc omnia Dioscoridi eadem: Indicũ scilicet odoramentum esse, quod contra adstrictos fœminarum locos incẽdatur, & ad suffitus uaporetur. Nihil de eo, quod hactenus inuentum nobis fuerit, Theophrastus aut Plinius docuerunt. Ideoq; non ab re forsitan fuerit incognitum illis fuisse suspicari. In antiquissimo certe & probatissimo nobis codice, nullibi etiam hoc legitur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

legitur caput. Nec deprehendi eius uestigiũ aliquod in eo à nobis potuit: non leui, nisi Paulus id confirma-
ret, suspicione, cum liceret Plinio ab eodem hoc scriptore, à quo plura alia acceperat, hoc etiã accipere. Va-
riant ab impresso duobus locis hoc capite antiquiores Græci. In aliquibus enim post illud: & hoc ex India
affertur: legitur statim, ὃ στροφουμένοις ἀρήγει, id est quod torminibus subuenit: nullo eius remedij antiqui alicu-
ius scriptoris testimõio. Siquidẽ nec Paulus Aegineta cum aliorum meminisset, nec antiqua Dioscoridis inter-
pretatio eius meminerunt: ideoq; nos id neglexmus. Variant & illic pariter, quo loco hic ait, incendi uapo
rariq; ad suffitus utiliter contra præclusos fœminarum locos. Sunt enim in quibus μήτραν ἐστενωμένην, & in quibus
ἐστεγνωμένην legatur. Significatq; altera uox, quod angustũ præclusumq; fit: altera, quod astrictũ, nec humo-
res remittens, qualia sunt nullo uitio curta aut rimosa fictilia: primumq; illud angustiarum & præclusionis ui
φίμος. tium, quod Græci φίμον dicunt, in ostio muliebriũ locorũ ex præcedente exulceratione, aut durata illic inflã-
matione fit. Alterum ad suppressos menses, & eius partis fluores pertinet. Nos in ambiguo id maluimus: quod
ab antiquo medicinæ autore Paulo Aegineta cõfirmabatur. Quo enim capite ab eo docetur de muliebriũ
locorũ clausura, quã φίμον & ipse & alij appellant, si inueterauerit id malũ, suffimẽtis uaporibusq; aromatũ
utendũ esse præcepit: quod curatiõis genus à Dioscoride etiã in Nascaptho hoc, eodẽ modo docetur. Scien
dum præterea non omnẽ præclusionẽ à Græcis in medicina φίμον uocari, sed eam tantũ, quæ in genitalibus
in utroq; sexu: translatamq; uocem ab his fuisse, quæ alioquin natura sua aperta & patentia coërcentur &
colligant, ut in sacculis perisq; omnibus fit, quæ funiculo à superiore parte nectũtur: & in mordacibus tan-
tum equis & canibus, in quibus nõ tantũ inserto ori freno, sed toto ambitu quasi fibula quadã colligato ri-
ctu & ore, morsus arcetur, quod quotidie uidere licet. Id genus uinculi Græci φίμον & aliquando κημὸν appel-
lauerunt. Auditurq; id quotidie in Psalmo: In camo & freno maxillas eorum constringe. Nec φίμος φιμοῦνq;
Græcis aliud est, quàm nectere, colligareq;, & colligando claudere. Cũq; in genitalibus hominis aliquando fiat,
ut quas natura partes ad excrementũ continue apertas esse uoluit: si simili claudantur modo, tunc mali ge
nus id φίμον dicunt: autorq; est in diffinitionibus suis Galenus, bifariam id malum fieri: aut per se, & à natu-
ra: aut, ut ipse ait, ἐξ ἐπιγεννήματος, id est ex malo aliquo quod postea accesserit: quales numerauit causas Pau
lus Aegineta, exulcerationem quæ præcesserit, aut duratam inflammationem.

Περὶ καγκάμου. Κεφ. κγ'.

προσῶς ἐοικός

Κάγκαμον. δάκρυόν ἐστιν ἀραβικοῦ ξύλου, σμύρνῃ * προσεοικός. βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει. ᾧ περ ὡς θυμιάματι χρῶνται. ὑποκαπνίζουσι δὲ καὶ τὰ ἱμάτια, μετὰ σμύρνης καὶ στύρακος. δύναμιν δὲ ἱστορεῖται ἔχειν ἰσχναντικὴν τῶν καταπιμέλων, τριωβόλου πλῆθος πινόμενον, σὺν ὕδατι ἢ ὀξυμέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας. δίδοται καὶ σπληνικοῖς. καὶ ἐπιληπτικοῖς. καὶ ἀσθματικοῖς. ἐμμηνά τε ἄγει σὺν μελικράτῳ. καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ταχέως οὐλάς. καὶ ἀμβλυωπίας ἰᾶται, δευθὲν οἴνῳ. πρός τε μυδώσας οὖλα καὶ ὀδονταλγίας, ὡς οὐδὲν ἕτερον, ποιεῖ.

De Canchamo Caput XXIII.

CAnchamon, ⌊Romani pariter Græcis canchamũ dicunt.⌋ Lachryma est in Arabia nascẽtis arboris, canchamũ: habet aliquã myrrhæ similitudinẽ: & uiroso in gustu odore sentitur. Eam ad odorẽ incendũt & uaporant. Vestes additis myrrha & styrace eiusdẽ fumo etiã odorant. Ferunt potu eius triobolari pondere cum aqua aceto'ue mulso aliquot diebus, gracilescere nimia obesitate pingues. Datur præterea lienosis, comitialibus, suspiriosisq;. Menses cum mulsa aqua trahit. Hebetibus eadem medetur oculis, & eorum cicatrices celerrime exterit. Facit præterea ut quod uolueris aliud, ad exesas, continuaq; destillatione erosas gingiuas, & dentium dolores.

INTERPRES.

LAxandi uires ultra odoris usum Canchamo Aegineta tribuit: nec reliquit etiã quod hic ait, potu eius
ad gracilitatem obesos contrahi. Vtq; hæc, sic etiam cætera omnia illi eadem Dioscoridi sunt. In medi
cina autem & oculorum malis, quas nos cicatrices diximus, nouisse oportet à Galeno in Isagoge sua
diffiniri, Cicatricem esse, cum in nigra oculi parte ex profunda exulceratione crassior oculo membrana su
peruenit, & candido colore conspicitur. Paulus tamen Aegineta in secundo aliter de tota hac re docuit: quę
in superficie oculi fiunt cicatrices, à quibusdam cicatricum nomine tantum, à quibusdam nubeculæ appel
lari dicens: Profundiores uero, albugines, quasi congeneres oculi labes sint, nec nisi profunditate & superfi
cie inter se differunt.

Περὶ κύφεως. Κεφ. κδ'.

Κῦφι. θυμιάματός ἐστι σκευασία, κεχαρισμένη θεοῖς. χρῶνται δὲ αὐτῷ κατακόρως οἱ ἐν αἰγύπτῳ ἱερεῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. καὶ ἀσθματικοῖς δίδοται ἐν ποτίσμασι. σκευασίαι δὲ αὐτοῦ ἐμφέρονται πλείονες. ἐν αἷς ἐστι καὶ αὕτη. κυπέρου ἡμίξεστον, ἀρκευθίδος ἁδρᾶς τὸ

De Cyphi. Caput XXIIII.

ODorati uaporis & incensi cõfectio dicata dijs cyphi est: Vtunturq; ea multum in Aegypto sacerdotes. Veruntamen hæc ipsa etiam antidotis miscetur: daturq; in potione suspiriosis. Plures eius confectiones tradunt, inter quas hęc etiã est. Sumito anguilosi odorati iũci sextarij semissem: crassarum iunipe

ribac-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

τὸ αὐτό. σταφίδων λιπαρῶν ἐκγιγαρτισμέ-
νων μνᾶς ιβ΄. ῥητίνης ἀποκεκαθαρμένης
μνᾶς έ. καλάμου ἀρωματικοῦ. ἀσπαλάθου.
σχοίνου, ἑκάστου μνᾶν μία. σμύρνης < ιβ΄. οἴνου
παλαιοῦ ξέστας θ΄. μέλιτος μνᾶς β΄. ἐκγιγαρ-
τίσας τὴν σταφίδα κόψον καὶ λέαινον μετ᾽ οἴ-
νου καὶ τῆς σμύρνης. εἶτα τὰ ἄλλα κόψας καὶ σή-
σας, μίξον τούτοις. ἔασόν τε συμπιεῖν ἡμέ-
ραν ά. εἶτα ἑψήσας τὸ μέλι ἄχρι κολλώδους
συστάσεως, μίξον ἐπιμελῶς τὴν ῥητίνην τε-
τηκυῖαν. εἶτα τὰ λοιπὰ συναναξίψας ἐπι-
μελῶς, ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον.

ri baccarũ tantundem: pinguis, suisq; nucleis purgatæ passæ uuæ põdo duodecim: purgatæ resinę pondo decem: calami odorati, aspalathi, rotũdiq; odorati iunci singulorũ pondo: myrrhæ põdo duodecim, uini ueteris sextarios nouẽ, mellis pondo duo: tum exemptis nucleis, uuam passam tũdito, & cum uino myrrhaq; subigito. Cętera deinde tusa cribrataq; his misceto, finitoq; integrã diem cõbibere: tum melle usq; ad glutini crassitudinẽ decocto, liquefactam resinam diligenter illi misceto, & post resinam cætera omnia diligẽtissime trita, & in picato uase reposita, seruato.

INTERPRES.

HAbuerunt primos diuq; solos deos rudi & inculto adhuc seculo homines tum primũ, ut poëtæ finxerũt, luto cõpositi, & rupto rubore nati: quos cœlũ, & in eo phænomena quotidie sibi ostenderẽt: maximeq; omniũ solẽ ideò uenerati sunt, q eius syderis calore foueri, & luce dirigi uitam omnẽ sibi sentirent. Nec nisi post salutarẽ exortũ religionis nostræ, precibus & sacrificijs desierũt gentes aliquæ rebus suis sibiq; propitium id numen facere: tam altæ eorũ animis uanæ quidẽ, uerũ in melioris religionis ignorantia excusabilis superstitionis labes inhæserat: eoq; maiore religionis sanctitate exerceri credebatur, quò ab Aegyptijs, quos admirata semper antiquitas fuit, & Plato claros in sapientia & egregios appellauit, omnia ad indefessum id sydus, inextinctamq; eius lucẽ religionis suæ mysteria referebantur, tam multa numero, tamq; ritu & obseruatione diuersa, & ex naturæ uiribus repetita, ut non contemnendũ Plutarchus cõmentariũ sub Isidis & Osyridis titulo de his quondã scripserit. Nec spernendũ alicui sit, dum superstitio falsæq; religionis cultus docetur, naturã cognouisse. Amabant, colebant, & adorabant qnotidie Aegyptij solẽ: matutinoq; ad se reuersum, precibus, sacrificijs & incensis odoribus excipiebant. Et quoniã non satis in religione est incepisse, repetitis in meridie & ad uesperã ijsdẽ precibus & sacrificijs, sed non ijsdem incensis odoribus, tam benefici syderis illius numen uenerabantur. Eratq; illis, ut idẽ Plutarchus eodem de Iside & Osyride cõmentario testatus est, in odoribus his & incensis hic ordo & ritus: ut exoriente eo sydere, incensa resina uaporatus aër numini eius placeret: per mediũ deinde cœlũ ingrediẽti, myrrha: & ad occasum decliui, quod Cyphi ab illis dicebatur, eodem incenderetur modo: hoc scilicet ex tam multis compositũ, siue odoramentum, siue medicamentũ malis dicere, de quo nunc agimus: utq; erat autor ille totius antiquitatis, & omniũ quæ in moribus, religione, artibus, socialiq; omni uita egissent & agerent homines, diligentissimus indagator & acerrimus iudex: ne uiderentur (quod sibi uerisimile non erat) clari sapiẽtia Aegyptij, tam ridicula superstitione deũ coluisse, omniũ huiuscemodi obseruationũ meliores aliquas rationes prodere conatus est. In eoq; præsertim laborauit, ut ostenderet ad sanitatẽ uapores & incensa hæc ab illis instituta fuisse: nõ ob aliã sanè causam: nisi quia existimarent male diuina ab his tractari, qui morboso corpore & perturbato animo essent. Cumq; plurimũ aëre utamur omnes, nec eodẽ tẽperamento hic semper sit, sed noctu densetur, corpusq; nostrũ ponderosior premat, & tenebris eius temporis animũ in tristitiã & solicitudinem contrahat: ideò statim à lecto resinã incendebant, aërem simul purgantes, & commistum corpori nostro spiritum, acri & sensum tentante resinæ illius odore uentilantes, & à languore excitantes. Mox in meridie sentiẽtes grauem copiosumq; ui solis halitũ ex terra trahi, incensa myrrha aërem extenuabant. Disiicit enim calor & spargit quod in continenti (dico autẽ continens, quod nos undiq; ambit & continet) concreuit turbidum, & cum humore sordidũ. Quã rationẽ sequentes medici in pestilentia, accẽso igne & excitata flamma, sicq; extenuato aëre, opẽ ferre credunt. Extenuãt autẽ maxime incensa odorata ligna, qualis pinus, cupressus & iuniperus est. Retulitq; idẽ Plutarchus, clarũ Athenis medicũ Agronẽ noie, nõ paucis in pestilẽtia, cũ iuberet prope ignẽ haberi ęgrotos, profuisse. Aristoteles pterea nõ minorẽ sanitatis q uoluptatis in unguẽtis, floribus, & odoratis pratis rationẽ esse uoluit: frigidũ natura, & quasi glaciale humanũ cerebrũ, caliditate lenitateq; sua sensim relaxãtibus. Vespere tandẽ ad arcẽdos mẽtis in somno tumultus cyphi iucẽdebat: qd multiplices aromatũ uires in se cõplexũ cũ arderet, mitẽ halitũ, gratosq; ex se uapores mittebat: quorũ cõtagio infectus aër, naribus & respiratione attractus, omnẽ diurnarũ solicitudinũ tristitiã & meditationẽ, ueluti nexus & uincula quædã laxaret & aperiret: simulq; humanæ mẽtis partẽ, in qua phãtasmata & somnia mouent, quasi speculũ leuigaret: nec minus ad edormiendã purgatã & tranquillã quietẽ odoribus & incẽsis his animũ in Aegypto sacerdotes pparabãt, q lyræ pulsibus Pythagorici quondã facere cõsueuissent. Dico aũt phãtasmata, q in genere somniorũ ueteres sic appellauerũt, & Cicero sæpe uisa noiauit. Hic erat in Aegypto cypheos usus, à sacerdotibus eius gẽtis ad sanitatẽ, uoluptatẽq;, & delicias uitæ magis, q ad religionẽ inuẽtus: & si religiose cõficeret, nec nisi ex sacrarũ literarũ cõmẽtarijs, dictãtibusq; sacerdotibus, ab unguẽtarijs eã fieri confectionẽ liceret: & certus rerũ etiã exigeret numerus, q sexdecim erat, quadratus, & pariter par. Erãt cypheos huius cõfectiões uariæ, qd hic à principio statim testat: uidetq; hoc loco ea describi, q in frequẽtiore medicinæ usu forte & notior omnibus erat. Nã quę à Plutarcho describit, amplior est: hæc decẽ, illa sexdecim rebus constat, ad explendũ quadratũ quẽ diximus numerum. Quæ autem huic Plutarchus adijcit (nam cætera eadem ambobus sunt,) seselis est, bitumen, thryon, lapathum, quæ rumex nostris dicitur:

utriusq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

utriusq; iuniperi bacca: nam alterā tantū Dioſcorides numerat: & cardamomū. Fuiſſe itidē plures & diuerſas eius confectiones Paulus Aegineta: qui quo loco agit de deſtillationibus à capite in ſubiectas partes, inter cætera olfactu his prodeſſe ait Cyphi, quod ſeleniacū, id eſt lunare uocāt: manifeſto argumento, fuiſſe quondā quod Soli, & quod Lunæ priuatim inſeruiret. Idē non multo poſt de iecoris uitijs agens, plures hoc nomine cōfectiōes quondā fuiſſe teſtatus eſt. Fuerūt, ut patet, cypheos primi autores Aegyptij, primusq; in religione eius uſus fuit: idq; eſt quod hic ait, dijs dicatā confectionē eam eſſe: & multū, quotidie ſcilicet & ter uti ea Aegyptiorū ſacerdotes. Ad faciendā deinde homini medicinā translata res eſt: poſterioresq; me

Eclegmata — dici inter eclegmata eā numerauerunt: dico aūt eclegmata, quæ linguntur magis q̄ deuorantur: & retenta ore, aut linguæ impoſita ſubdita'ue, paulatim tabeſcunt. Nos uaporis & incenſi confectionē ex priore illo uſu, autore Dioſcoride, cyphi diximus. Nam quod ille θυμίαμα una uoce expreſſit, nos pluribus, cū aliter nō

Thymiamata. — liceret, ex nominis & rei æſtimatione ſignauimus. Sunt aūt Græcis thymiamata, quæcunq; in aris ad ſuffitum & odorē uaporantur: quæ ſacræ literæ aliquando incenſa appellauerunt. Non tacendū hoc loco etiā, quod ſuſpicati ſæpe ſumus, non eſſe Dioſcoridis legitimū hoc caput: quoniā in antiquiſſimo omniū mihi & probatiſſimo codice non legitur: nec eius meminerit Paulus Aegineta, cum medicā omnē materiā lib. VI. percurreret: quod agendū non erat homini, qui in curandis morbis uſus eo ſæpenumero fuiſſet. Quodq; in ea ſuſpicione magis nos traxit, illud eſt: q̄ parū uerisimile eſt, ſimplicē medicā materiā docentē hominē cōpoſitā illi miſcuiſſe. Nec eſt q̄ miretur aliquis, in Græcorū ſcriptorū codicibus tam multas & tam graues labes: quo enim malo fato Latina res iam pridē perijt, eodē & Græca collabefactata eſt: & quod adijciēdi cōtinue antiquorū decretis aliquid uitiū nunc omnes tenet, idē antiquiores tenuit, dum uolumus omnes aut ſapientiores uideri, aut otio conſulentes, parata & expoſita eodē loco omnia habere. Suſpicio tamen, non decretum hoc fit: Neq; enim nos rem damnamus, nec legētibus inutile fuerit tam multa de Aegyptiorum ſacerdotum & medicorum Cyphi narrata, à nobis & ex antiquitate repetita fuiſſe.

Περὶ κρόκου. Κεφ. κέ.

Κρόκος. [οἱ δὲ, κάστωρ. οἱ δὲ, κυνόμορφος. προφῆται αἷμα ἡρακλέους.] Ἔστι κράτιστος ἐν ἰατρικῇ χρήσει, ὁ κωρύκιος. πρόσφατός τε καὶ εὔχρους. ὀλίγον τὸ λευκὸν ἔχων ἐπὶ τοῦ ἕλικος. ὑπομήκης. ὁλομελής. ἄθραυστος. ἀνελλιπής. πλήρης. βάπτων ἐν διέσει τὰς χεῖρας. οὐκ εὐρωτιῶν ἢ ἰκμάζων. ἐπακτικὸς δὲ ἐν τῇ ὀσμῇ καὶ δριμύς. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος, ἢ παλαιός ἐστιν, ἢ βεβρεγμένος. δευτερεύει δὲ ὁ ἐκ τῆς πρὸς λυκίαν κωρυκίου. καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ λυκιακοῦ ὀλύμπου. εἶτα ὁ ἐξ αἰγῶν τῆς αἰτωλίας. ὁ δὲ κυρηναϊκὸς ὁ ἐκ τῆς κεντοριπίας, πάντων τῶν κατὰ τὴν σικελίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν. λαχανώδεις ὄντες πάντες. διὰ μέντοι τὸ πολύχυλον καὶ εὔχρουν οἱ ἐν τῇ ἰταλίᾳ τὴν θυΐαν βάπτοντες, τούτῳ χρῶνται. πολλοῦ δὲ πιπράσκεται διὰ τοῦτο. εἰς δὲ τὰ φάρμακα, ὁ προγεγραμμένος ἐστὶ χρήσιμος. δολοῦται δὲ μίξει κροκομάγματος κεκομμένου. ἢ δι' ἑψήματος ὑπαλειφόμενος. συντετριμμένου, εἰς τὸ βαρυσταθμῆσαι, λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης. δηλοῖ δὲ ταῦτα τό, τε ἐντρέχον κονιορτῶδες, καὶ τὸ τῆς ὀσμῆς ἑψηματῶδη τυγχάνειν. [Θεσσαλὸς μὲν οὖν φησὶ μόνον εὐώδη αὐτόν. οἱ δὲ καὶ θανάσιμον, εἴ τις πίοι αὐτοῦ ∠ γ΄. μεθ' ὕδατος. κατὰ δὲ τὸ ἀληθές,] ἔχει δύναμιν πεπτικήν. μαλακτικήν. ὑποστύφουσαν. οὐρητικήν. περιέχει εὔχροιαν. καὶ ἀκραιπαλός ἐστι μετὰ γλυκέος πινόμενος. ῥεύματά τε ὀφθαλμῶν ἐπιχριόμενος,

De Croco. Caput XXV.

CRocon. [Sunt qui caſtora, qui cynomorphon appellent. Magi ſanguinē Herculis. Romāi pariter Gręcis crocon dicūt.] Probatiſſimus in medicinæ uſu Corycius ex Cilicia eſt, recens, qui coloris ſui bonitate rubet, & exiguo in capreolis candido eſt. Qui itidē longus, integer, friabilis, ſqualidus & ſine unguine, plenus: & cū madeſcit, manus inficiēs. Qui tandē cariē non ſenſerit humeſcat'ue: odore iocūdo, & leni acrimonia ſit. Qui enim talis non erit, aut intēpeſtiue lectus fuit, aut ętate bonitatē amiſit, aut maduit. Secundæ bonitatis à Corycio Ciliciæ croco eſt, qui ex agro ad Lyciā, & ex Olympo Lycię mōte affert. Tertię deinde, qui ex Aegis Aetoliæ urbe. Cyrenaicus autē & Siciliæ Centuripinus, olerū modo ſatiui omnes * cūctis alijs in eadē Sicilia uiribus & poteſtate ignauior. Veruntā ob humoris ſucciq; copiā & coloris bonitatē in Italia ex mortario ad infectiones eo utūtur, eamq; ob cauſam grādi pretio uenit: in medicina tamen primus ille utiliſſimus eſt. Adulterat croc⁹ admixto tuſo crocomagmate, quod crocini unguenti fex & recrementū eſt. Adulterat itidē defruto aſpſus, adiecta ad grauitatē & ad pōdus, argēti ſpuma, aut plūbagine: Verū fraudē indicat puluerulēta eius facies, & defruti odor. [Bonitate odoris tantum commendari crocum, Theſſalus quondam autor fuit. Alij etiam letalem dixerunt, ſi trium drachmarū pondere bibendus detur. Sed quod uerum ſit,] maturat crocus, mollit, leniter adſtringit, urinam cit, & amabilem coloris bonitatem facit. Arcet idem crapulam cum paſſo potus, Inungitur contra oculorum deſtillationes.

Siſtitq;

δὲ ἄλλων σὺν γάλακτι γυναικείῳ. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς πρὸς τὰ ἐντὸς πτίσμασι χρησίμως. καὶ προσθέμασι, καὶ καταπλάσμασι ταῖς πρὸς τὴν μήτραν καὶ δακτύλιον. παρίσησι δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια. τάς τε ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονὰς πραΰνει καταχριόμενος. καὶ εἰς τὰς ὠτικὰς χρησιμεύει. φασὶ δὲ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτὸν εἶναι μεθ᾽ ὕδατος πινόμενον πλῆθος < γ´. πρὸς δὲ τὸ εὐλέαντον αὐτὸν γίνεσθαι, δεῖ ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ. ταχέως δὲ δεῖ στρέφειν. καὶ ἡ ῥίζα αὐτοῦ πινομένη σὺν γλυκεῖ, οὖρα κινεῖ.

Sistitq; eas ex humano lacte inũctus. Miscet̃ prçterea utiliter potionibus contra intrinsecas
* Miscet̃ & his quæ fœminis priuatim ad locorum suorum, & in utroq; sexu sedis uitia subĳciuntur & illinuntur. Venerem stimulat. Sacrorũ ignium inflammationes inunctus lenit. Aurium remedĳs utilissimus est. Verum ut facile teratur, friabilisq; fiat, in sole calida'ue picata testa torrẽdus antea est: sic tamen ut celerrime uersetur. Croci præterea bulbosæ radices urinam cient, cum passo potæ.

INTERPRES.

VTinam qui conuerso in florem sui nominis puero primus omniũ crocum mortalibus ostendit anceps deus & musarũ comes Mercurius, agentibus hoc nobis adesset: & qua quondam potuit uirga pallentes manes ab orco euocare, eadẽ capitis huius tenebras nobis aperiret: & quæ in eo latent, in apertũ & lucẽ proferret. Si enim id nobis contingat, ut fuit deus ille facundus semper & ubiq; comis: & ut solemus omnes amorũ nostrorũ libenter meminisse, non solũ quod in historia croci optamus, uerũ tragicas uirgines & pueri incognomines plantas, & fabulosas mutationes obiter nos docuisset: tristisq; non tamen inuitus, narrasset colludentẽ disco sibi Crocũ incautũ interemisse, defunctiq; pueri mortẽ & memoriã noui floris ortu instaurasse, in quo puerilis sanguinis notæ perpetuo posthac rutilarẽt: desiderioq; eiusdẽ tabescẽtem Milacẽ uirginẽ, in sui nominis florem etiã transformasse: ut quos uiuentes amor cõiunxerat, similis defunctos comitaretur fortuna: negatosq; sibi nuptiarũ in uita hymenæos, in poëtis scriptoribusq; alĳs æternos & honestiores inuenirẽt. Caneretq; Naso in transformationibus suis, quod æternũ legerent posteri: Et Crocon in paruos uersum cum Milace flores: & Plinius Milacẽ in coronis damnaret: quoniã lugubris sit, uirgine eius nominis propter amorẽ iuuenis Croci mutata in hunc fruticẽ, nusquamq; alterũ ab altera separaret Græcus poëta Nonnus, qui Dionysiaca scripsit, amorũ flores pluribus locis eos appellans, Iouẽq; Croco, Iunonẽ Milace coronãs: & ne longiores simus, in delicĳs uitæ simul ubiq; eos cõponens. Laudaretq; tandẽ Tarsensis Philo ab odore & colore Crocũ, cuius cruorẽ in Mercurialibus herbis splẽdere eleganti uersiculo dixit: οὗ λύθρος ἑρμείαις λάμπεται ἐν βοτάναις: floris simul colorẽ & pueri fortunã describens. Quæ licet fabulosa sint, dixisset tamen ea totius antiquitatis peritus deus, humaniores literas profitentibus, nec ingrata penitus, nec inutilia. Dixisset etiã liberalis &, ut est uniuerso numini natura benefacere, quæ in Dioscoride croco negligentia & imperitia ueterũ turpiter quondã amissa, frustra modo repetuntur: Sed nulla est nobis diuini auxilĳ spes: desierunt enim iampridẽ uitiosos animos nostros mouere dĳ: & quasi manu apprehensos, ut quondã cõsueuerant, ad occultæ ueritatis cognitionẽ perducere. Suscipienda ideo res nobis est, multoq; labore & indefesso studio eruscanda simul in hoc capite multa, quæ corrupta, amissa, nec suis locis seruata, omnẽ eius intellectũ turbant. Et quoniã aliarũ croci appellationũ nulla est nobis ratio, quæ plures etiam q̃ in impresso Dioscoride in antiquis alĳs Græcis legunt̃, ut à principio diximus, nihil de his agemus, incognitas nobis à legentibus existimari æquo animo ferẽtes. Laudat, & omnibus alĳs antefert coryciũ ex Cilicia crocũ Diosc. subscribuntq; in eo illi poëtæ & scriptores alĳ omnes. Nec est q̊d nunc cõmentari in hoc ultra oporteat. In bonitatis deinde notis uarie in antiquis Græcis legit̃, q̊d nos friabile diximus: in aliquot enim ἄθραυστος quod est infragile, & tenaci lentore durũ: in aliquot uero εὔθραυστος, quod friabile significat, contrario penitus sensu: priorẽq; illã lectionẽ secuti sunt iuniores omnes. Plinius alterã his uerbis confirmat. Probatio synceri, imposita manu crepat ueluti fragile: nosq; in ambiguo hanc magis probauimus: nõ tã Plinĳ autoritate q̃ necessitate & usu eius admoniti: friato enim plerunq; in cibis & in medicina croco utimur. Sequit̃ eã mox uocẽ alia, quæ penit⁹ corrupta sit, ἀνυπάλιπὴς. s. cũ ἀλιπὴς legi oporteat. i. q̃ nullo unguine uuescat, non cui nihil desit: idq; meliores Græci adhuc habent. Nec obstat q̃ Plinius decreuit optimũ ubicũq; quod pinguissimũ. Crassitudinẽ enim nõ unguen ea uoce significauit. Obseruauimus præterea nõ eodẽ modo in cunctis legi βάπτων ἐν διάσει τὰς χεῖρας. Sed in aliquibus, ut modo scripsimus, manifesta significatione infici attritu croci manus. In aliquibus aũt διαίσει. i. cũ humore diluit̃: q̊d quoniã uniuerso croco cõe est, minus ideò nobis placuit. Restituimus itidẽ non multo post uocẽ, quæ in cunctis alĳs, præter q̃ in eo qui mihi omnium probatissimus est, perierat: illic. s. ubi hic ait: Qui enim talis non fuerit &c. Deerat enim δῶρος: quod nos intẽpestiue lectũ diximus, manifesta eius uocis iactura, & necessaria instauratione. Incertus ab hoc loco nec sequax sermonis cursus est: nõ tñ intellectũ adeò confundit, ut non facile dissimulari, aut ex Plinio in integrũ restitui non potuerit. Per regiones de bonitate & honore croci agit hoc loco Dios. Cũq; à principio Coryciũ ex Cilicia præ cunctis alĳs laudasset, in secũdo cẽsu & ordine lyciũ & ex mõte olympo numerabat: uerũ articulus præpositiuus, & Corycĳ in genitiuo casu, illic occurrẽtes, legitimã sermõis seriẽ miscẽt: ideoq; nos secundæ bonitatis à Corycio ex Cilicia esse diximus eũ qui ex agro ad Lyciã, & Lycię olympo mõte afferat̃: nullã earũ uocũ perire nobis inutilẽ patientes: cũ alioquin licuisset ex Plinio breuius & certius totã absoluere. Siquidẽ ille etiã sic decreuit. Prima nobilitas Cilicio croco, & ibi in Coryco mõte: dein Lycio mõte olympo: sed nos qualẽ habet nostra ætas Dioscoridẽ interpretamur, non Pliniũ excribimus. Grauius in Cyrenaico croco à librarĳs peccatũ est: nihil ẽm illi reddit̃: uerũ statim ad eos qui in Sicilia nascunt̃ translatus sermo

est,tam incerto intellectu,ut nos hiatũ illic reliquerimus,qui à doctioribus aliqñ expleat: Credimusq́; nos uitiũ aliq̊d in Cyrenaico significasse Dioscoridẽ,q̊d tñ nũc nõ legit,quale Plinius in eo,nigredinẽ.s. damnauit:Mox de Siculis egisse,omniũq́; in ea insula nascentiũ Centuripinũ ignauissimũ dixisse : satiuosq́; omnes hos esse,ideoq́; ignauiores:quoniã autore Plinio,optimũ siluestre sit.In antiquioribus Grecis aliquot certissimo sensu & intellectu hic locus adhuc inuenit. Cyrenaicus.s.& Siculus cunctis alijs potestate & uiribus ignauiores,succo tamen abundãt &c. Nec quicq̃ impediebat sic reddi.Sed nos cõmunẽ secuti lectionẽ,fidẽ magis diligentiãq́; nostrã q̃ interpretandi fœlicitatẽ legentibus maiore hoc labore præstare uoluimus.Desiderat illic etiã certũ morbi genus,q̊ loco legit:Miscet preterea crocus utiliter potionibus cõtra intrinsecas &c.Deest enim ut diximus morbi genus. Plinius in medicina croco tribuit , ut succurrat stomachi exulcerationibus,pectoris & renũ,iocinorũ,pulmonũ,uessicarũq́; peculiariter:quorũ aliqua aut omnia uerisimile est quondã in Dioscoride fuisse: cuncta enim intrinseca sunt:nec per se præpositiuus ille articulus in multiplici re certũ aliquid significare potest:non enim in curãdis morbis sic dici potest & debet,dari aliquid πρὸς τὰ ἐντός:cũ multa & diuersa sint: ut dicitur,τὰ πολέμου,τὰ τῶν ἀνθρώπων,τὰ τῆς πόλεως : in quibus unũ aliquod genus est aut fit.In medicina postremo diximus crocũ maturare:certã propriãq́; in collectionibus & abscessibus hãc
πεπτικόν. uim illi tribuentes:& si,q̊d in Grecis est,πεπτικὸν ad cibi in stomacho concoctiones plerunq́; pertineat:Sintq́; cõmuniter Græcis πεπτικὰ,quæ concoctionẽ adiuuent, nõ tamen ad cocturã cibi in stomacho πέπτειν uerbũ adeò contractũ est , ut ex similitudine rei non significet etiã quæ in collectionibus maturantur . Nosq́; ex frequentiore usu croci in medicina nostra ætate id magis probauimus, relinquimusq́; peritioribus cogitãdum,utamur'ne eo in cibis potius ut obsonia coloret,an ut concoctionem adiuuet.

περὶ κροκομάγματος. κεφ. κϛʹ.

Τὸ δὲ κροκόμαγμα γίνεται ἐκ τῆς κροκίνου μύρου,τῶν ἀρωμάτων ἐκπιεσθέντων,καὶ ἀναπλασθέντων. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐῶδες καλόν,μέσως κατάσμυρνον,βαρὺ,μέλαν,ἄξυλον,ἐν τῷ διεθῆναι ἱκανῶς κροκῶδες τὴν χρόαν,λεῖον,ὑπόπικρον,βάπτων ἰσχυρῶς τοὺς ὀδόντας καὶ τὴν γλῶσσαν,ἐπιμένον τε συχνὰς ὥρας.⌊τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἀπὸ συρίας⌋.δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις,οὐρητικὴν,μαλακτικὴν,πεπτικὴν,θερμαντικήν.ἀνάλογος δέ ἐστι πρὸς τὴν τοῦ κρόκου δύναμιν. πλεῖστον γὰρ τούτου μετείληφεν.

De Crocomagmate. Cap. XXVI.

Crocomagma.⌊Romani pariter Græcis crocomagma dicunt.⌋ Fit crocomagma expressis crocini unguẽti aromatis & in pastillos cõformatis.Probat in eo q̊d odoratissimũ & mediocriter myrrhatũ est:põderosum itidẽ,nigrũ,nec lignosum, & cũ subigit,multo colore croci rubens:quod itẽ amarescit,leuore nitet,dẽtesq́; & linguã ad aliq̃t horas permanẽte colore inficit.⌊Huiuscemodi est q̊d ex Syria affert.⌋ Est illi uis & natura exterere quæ claritati oculorũ officiunt.Vrinam cit,mollit,maturat,& calefacit.Croco pares aliquas uires crocomagma habet: multum enim ex eo in se retinuit.

INTERPRES.

Non facile crocomagmatis substantiã & nomen cognouerit aliquis, qui crocini unguenti confectio
Magmata. nem,& quæ Græci in unguentis magmata appellant,ignorauerit: Vtrunq́; nos (& si alterũ Plinius aperte indicet,alterũ hic ipse in unguentis doceat)breuiter ostendemus.Sunt Græcis itaq́; magma
μάγματα. ta,quæ ex expressa materia aliqua supersunt crassa,feculenta & lignosa:uerbi causa: si tusa plantaginis folia in usum aliquẽ manibus aut prælo expresserit medicus, quod superest terrestre lignosumq́;, id magma dici posset:sed quoniã nullus similiũ usus est,ideo in nullo huiuscemodi id nomen inuenitur: seruatũ id tantum est in his, quorũ & humoris & expressæ substantiæ alicuius usus est , ut in rosaceo alijsq́; huiuscemodi multis . Ex hoc genere crocomagma est . Quodq́; Dioscorides ait fieri expressis crocini unguẽti aromatis, & in pastillos conformatis,sic se habet:In confectione crocini unguenti ordo hic est, ut oleũ antea aromatis quibusdã spissetur, mox in spissatũ id oleũ crocus conijciatur , & post aliquot dies oleũ diffundatur : & quæ superfuerunt aromata & crocus,exprimantur:expressoq́; oleo,quod superest, crocomagma dicitur: q̊d hic ait in pastillos conformari & seruari, id Celsus libro v.recrementũ, Plinius unguenti fecẽ, manifesta à uino translatione appellauit:& quoniã aromatis illis spissato iã & diffuso ad crocinũ unguentũ oleo, tusa cribrataq́; adijciebat myrrha,inter cæteras crocomagmatis bonitatis notas hic etiã laudauit,quod μέσως κατάσμυρνον esset i.nõ odore solũ, sed tota myrrhæ substantia mediocriter myrrhatũ . Nec significat q̊d statim sequit,ἐπιμένοντε συχνὰς ὥρας:quod ex Gallia interpres dixit, multis annis perennare crocomagma:non enim quas hic ὥρας dicit,poëtarũ more annos significat,sed de colore eius agit Diosco. quẽ testat,cũ linguã & dentes semel infecerit,aliquot continuis horis permanere:cum alioquin continua oris pituita dilui deberet.

περὶ ἑλενίου. κεφ. κζʹ.

Ἑλένιον.⌊οἱ δὲ σύμφυτον. οἱ δὲ, περσικήν. οἱ δὲ, μηδικόν. οἱ δὲ, ὀρέστιον. οἱ δὲ, νεκτάριον. οἱ δὲ, κλεωνίαν. οἱ δὲ, βάτον ἰδαίαν. οἱ δὲ, φλόμον ἰδαῖον καλοῦσι. ῥωμαῖοι τερμινάλιουμ. οἱ δὲ, ἴνουλα καμπάνα. αἰγύπτιοι λένης.⌋ φύλλα ἔχει φλόμῳ τῷ στενο-

De Inula. Caput XXVII.

Elenion,⌊Sũt qui symphyton,qui Persicam,qui Medicam radicem, qui orestion,qui nectareã, qui cleoniã,qui rubum Idæum, qui uerbascũ Idæum appellent:Aegyptij lenes,Romani terminaliũ siue inulã Campanã dicũt.⌋Folia habet angusti

folio

φύλλῳ παραπλήσια. τραχύτερα δὲ ἐπὶ τῶν μήκη. καυλὸν δὲ οὐκ ἀνίησιν ἔν τισι τόποις. ῥίζαν ὑπόλευκον καὶ ὑποκίῤῥον. εὐώδη. μεγάλην. ὑπόδριμυν. ἀφ᾽ ἧς εἰς τὴν φύτευσιν καθάπερ ἐπὶ τῆς κυρίνου ἢ ἄρων λιπαραὶ παραφυάδες λαμβάνονται. γίνεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς, καὶ συσκίοις καὶ ἀνίκμοις τόποις. ὀρύσσεται δὲ ἡ ῥίζα θέρους. καὶ τεμνομένη ξηραίνεται. κινεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον οὖρα ἐπὶ ἔμμηνα. αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα λαμβανομένη ἐν ἐκλικτῷ μετὰ μέλιτος, ἁρμόζει βηξὶν. ὀρθοπνοίαις. ῥήγμασι. σπάσμασιν. ἐμπνευματώσεσι. θηρίων δήγμασι. καθόλου θερμαντικὴ ὑπάρχουσα. τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς καταπλάττεται ἀφεψηθέντα μετ᾽ οἴνου, ἰσχιαδικοῖς ὠφελίμως. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχος ταριχευθεῖσα ἐν γλυκεῖ. ξηράναντες γὰρ αὐτὴν ἐπ᾽ ὀλίγον οἱ ἀλμενται, εἶτα ἀφεψήσαντες, ἀποβρέχουσιν ὕδατι ψυχρῷ. εἶτα βάλλοντες εἰς ἕψημα, ἀποτίθενται εἰς χρῆσιν. ποιεῖ δὲ λεῖα πινομένη, αἱμοπτυικοῖς.

περὶ ἑλενίου αἰγυπτίου. κεφ. κη.

Ἑλένιον ἄλλο ἱστορεῖται Κρατεύας γεννᾶσθαι ἐν αἰγύπτῳ. πόα δὲ ἐστὶ κλῶνας ἔχουσα πηχυαίους. ἐπὶ γῆς ἐῤῥιμμένους ὥσπερ τὸ ἕρπυλλον. φύλλα δὲ τῷ τοῦ φακοῦ ὅμοια. μακρότερα δὲ καὶ πολλὰ περὶ τοῖς κλωνίοις. ῥίζαν ὠχράν. πάχος δακτύλου μικροῦ. κατώθεν λεπτοτέραν. ἄνωθεν δὲ παχυτέραν. φλοιὸν ἔχουσαν μέλανα. φύεται δὲ ἐν παραθαλασσίοις τόποις ἐπὶ γεωλόφοις. δύναμιν δὲ ἔχει μετ᾽ οἴνου πινομένη μία ῥίζα, θηριοδήκτοις βοηθεῖν.

folio, uerbasco similia, asperiora tantum & longissima: caulē aliquibus locis non profert. Radicem habet intus albescentem, foris rubentē, odoratam, grandem, acrem, facili lentore mollem: ex qua ad cōsitiones & sobolem, liliorum & ari modo oculi auferuntur. Nascitur montanis, umbrosis nec uliginosis locis. Foditur æstate radix, & in taleolas secta siccatur. Mouet decoctum eius urinam & menses: Radix ipsa etiā cum melle in eclegmate tussientibus accōmodata est. Prodest præterea non nisi recta ceruice spirantibus, ruptis, conuulsis, inflationibus, & uenenatorum morsibus, calefaciendi ui quā in uniuersum habet. Decocta in uino eiusdē folia ex eodē uino cōtra coxēdices utiliter illinunt: eadē in passo condita, stomacho accōmodata est: Siccatā enim aliquātisper, moxq; decoctā, frigida aqua salgamarij demergunt: tum in defrutum decoctā, ad necessarios usus reponūt. Facit eadem ad cruenta sputa. Refert & aliam nasci in Aegypto inulam herbarius Crateias, herbam cubitalibus ramulis, serpilli modo in terra iacentibus. Folia habet lenti similia, lōgiora tantum, numerosaq; circa ramulos: Radicem intus pallidam, minimi digiti crassitudine: inferiore sui parte gracilē, superiore crassiorem, nigro cortice uestitam. Nascitur maritimis tumulis. Contra uenenatorum morsus remedio est radix eius trita, cum uino pota.

INTERPRES.

Nihil adeò ingratum generi humano inutile'ue aut noxium natura ex se protulit, nec tam iniqua &
certa bonorū malorūq; suorū dispensatione usa est, ut non liceat, uires eius & latebras diligenter ex-
cutientibus, inutilibus mixta utilia, & noxijs coniuncta benefica, passim inuenire. Fecit ea canthari
des, maiore sui corporis parte uenenatū & noxiū insectum: sed quo coniunctū illi pennarū suarum, si per se su
mantur, remediū, soli ignorantes pereant. Fecit eadē uiperas, non minus illis ueneno suo nobis nocentes:
earum tamen carnes theriacis antidotis ad salutem misceri hæc ipsa monstrauit: Fecit in plantis eâdem ra
tione multa alia, quæ breuitati consulētes, relinquimus: Genuit præterea hominē, ut non eodē uultu, sic dis-
simili etiā ingenio: sed nulli negato sibi aut alijs maiore aliquo beneficio. Ferox quondā Pyrrhus, & qui ex
bello & cædibus gloriā suam augeret, solo pollicis dextri pedis cōtactu, lienosis medebat. Iracundus & ho-
micida Achilles: unus tamē noua ratione uulneri à se facto medicinā facere potuit: tam claro beneficij sui
monumento, ut quod in necessaria & sperata à mali autore salute passim audit & in ore omniū est, medebi
tur qui uulnerauit: non aliū habeat auctorē. Nec uiris hoc tantū datum est, sed habet alter sexus etiā, quod
in huiuscemodi honore iactet: præsertimq; infamē adulterijs Helenā: quę postq; Gręcis Troianisq; pro se pu
gnantibus, infinitos (ut suum carmen Homerus incipiens ait) dolores intulisset: helenium, ut poëtæ cecine
runt, ex lachrymis suis in Helena insula natū, mortalibus dedit, quo tristitia omnis aboleretur, si primo do-
ctrinarum & antiquitatis parenti Homero credimus: qui ad obliuionē poculo iniectū, ab ea in cœna dixit,
tam præsenti ad eam obliuionē potestate, ut nec defunctis ante se parētibus, filijs'ue aut fratribus, lachry-
mis genas rigaturus sit, qua die id biberit aliquis, poëta ille testet: quæ an uera sint in poëtis, excutienda re-
linquimus: naturæ enim & corporis, nō fortunæ & animi mala in Dioscoride tractamus: qui heleniū, siue à
lachrymis Helenæ, siue, ut alij dixerūt, quoniā cōtra serpentes ex eo primū à muliere illa remediū inuentū
fuerit: Symphyton etiā ab antiquis uocatū tradidit: in quo habet testes sibi aliquot, qui Gręcorum lexica scri
pserunt: inuenisseq; id nomen uidet ex sobole, adnatisq; illis, quæ in radicibus liliorum modo συμφύονται, id est,
connascūtur & hærent. Testant eadem Græcorum lexica, Medicā & nectaream radicē Inulam dici, facto à re-
gione & à dulcedine nomine: sic Persicā, sic Cleoniā dictam etiā conijcere licet: Etsi in probatissimo mihi co
dice non simpliciter κλεώνιον legitur, sed βούγλωσσον κλεώνιον, id est buglossum cleoniū appellari. Apuleius etiā,
quod non multū à Cleonio differt, Chironiū panacē dicit uocari: ut in alterutro uitiū sit: adiectūq; hoc à no-
bis est, nequid obseruatum & inuentum hactenus relinqueretur. Ab Oreste nomen illi etiam antiquitas fe

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

cit,ignoramus tamen causam: nisi forte Orestis & Helenæ propinquitas communem eius plantæ laudem
& honorem ambobus fecerit. Quæ sequuntur deinde appellationes, rubus & uerbascus idæus, ex sola simi
litudine (ut toto hoc opere infinitæ aliæ) factæ sunt: quod ex hoc ipso autore in Helenij & uerbasci historia
deprehendere facile erit: Et quoniam copiosum in monte Ida nasceretur helenium, ideo loci & regionis di
scrimine, à proprie rubus & uerbascus dictis, discretū est. Vnde autem terminalium Romani (modo integra
ea uox sit) helenium dixerint, nihil pro cōperto habemus: quemadmodū contra inulā dici, antiquiores La
tini oēs testātur: nullibi tamen ex Cāpania magis q̃ aliunde ab illis laudatur: suspicamurq; nos, quod à prin
cipio diximus, multas in scriptore hoc non legitimas esse appellationes, deincepsq; per tempora insertas,
aliena & peregrina ubiq; admirantibus cunctis, eoq; magis in Romanæ gentis fortuna & imperio, hāc Græ
cis miscere proprijs placuisse: & ex propinqua urbi regione eam laudasse: quando, ut omnes iampridē no
uimus, quò se fortuna, illuc etiā fauor hominū inclinat: & ut nos in doctrinis qualescūq; Græcorum uoces ad
huc admiramur & amamus, eodē modo & illos Romanas admirari & amare solitos fuisse, uerisimile est.
Quod deinde hic ait habere inulam folia angusti folio uerbasco similia, ex uerbasci historia legentibus pate
bit: quod utinā in caule pariter liceret: quoniā hic ait aliquibus locis in inula non proferri, nulla eorum locorū
certa indicatione, quam merito omnes desiderent, multoq; magis ubi caulescat hoc olus: & caulis, & floris,
& seminis certam rationē & historiā, quā iuniores aliqui non ex se, sed ab hoc ipso scriptore acceptā reddi
derunt. Quod enim in impresso, cunctisq; ferè alijs Græcis non legitur, in antiquissimo & probatissimo mi
hi codice adhuc seruatur: Describiturq; in eo caulis appellatiōe, quod in inula crescit, his uerbis: Caulem ex
se mittit heleniū, crassum, hirsutū, cubitalē, & aliquando maiorē, angulosumq;: flores luteos, & in his semē
uerbasco simile: tactu pruritū faciens. Licetq; hæc, ut diximus, tam aperte in Græcorū aliquo legantur, non
ideò tamen cæteros omnino damnamus: obseruauimus enim diuersitati huic causam dedisse mediā quan
dam in inula crescentiū naturā, quæ nec in cauliū genere, nec fruticū ramulorumue cēseri penitus possent:
Siquidē caules plerunq; in singulis plantis singulares sunt, nec nisi appetente flore & semine, surgunt: ut in
lactucis & betis, alijsq; oleribus huiuscemodi fit: Inula autē raro, & à principio statim fruticatu prodit: Ra
muli contra frutices'ue copiosiores & graciliores q̃ in inula sunt: quales in ruta, serpillo, alijsq; multis uiden
tur. Columella frutices, quod in inula extollitur, dixit: præcepitq; lib. XII. inulā interuallo triū pedū serendā in
hortis esse, quoniā uastos faciat frutices, & radicibus, ut harundinū oculi, serpat: quod in historia eius descri
bentes iuniores, caules aliquando inulā proferre dixerunt, aliquando nullos in ea esse: eodēq; modo in Græ
cis euenisse suspicamur: qualecunq; aūt id fuerit, in notissimo olere nō multi refert. Librariorū mox totum
illud uitiū est in radicis cuius tantū usus est descriptione, cum diuersis coloribus describitur albido simul &
rubescente: quod ex melioribus Græcis sic emendandū est: ut intus albescentē, foris rubentē intelligamus.
Variant antiquiores Greci etiā in ijsdē radicū eius notis: Sunt enim in quibus εὐφυῆ, q̃d est speciosam & cras
Εὐαφὶς. sam: & in qbus εὐαφῆ, quod nos facili lentore mollē reddidimus: εὐμάλακον enim τὸ εὐαφὶς significat: Probaui
Adnata. musq; hāc uocē magis, quod ad ostendendā eius quantitatē satis erat, quod hic μεγάλην, id est grandē dixerat:
Παραφυάδες. liberum tamen hoc legentibus relinquatur. Sunt deinde nobis adnata, quæ Græcis παραφυάδες dicuntur: eo
dem modo in caulibus & ramis plantarum supra terrā, & in radicibus aliquot sub terra, à principio suo ueluti
à matre quadā noua germinatione prodeuntia: qui naturæ & nascendi ordo in bulbosis radicibus plerunq;
est: & in lilio maxime, una radice, ut Plinius ait, quinquagenos sæpe remittente bulbos: à quo hic etiā exem
plū sumpsit. Non refert paulopost, nec confundit intellectū, quod prius diximus conditā in passo inulā & &c.
mox defruto dicimus immergi: confectione enim magis q̃ substantia differunt inter se passum & defrutū,
ut in utriusq; confectione posthac monstrabimus. Fuit postremo, & adhuc suspectū nobis est, quod cruen
tis sputis utilē esse inulā in Græcis ferè omnibus legitur: non tam quia meliores nihil huiuscemodi habēt,
q̃ quia non legitimo loco se id ostendit: debuerat enim in medicina, non in extremo capite post eā tractari:
à quo loco distractū, additū magis & aduentitiū, q̃ natiuū & antiquū Dios. uidetur: relinquimusq; peritiori
bus de eo cēsendū. Credimus etiā in Aegyptia inula corruptā esse illic uocē, quo loco in extrema totius ca
pitis coronide hic ait, uires illi esse, ut cum uino pota radix eius una, serpentiū morsibus subueniat. Cur em
una magis q̃ duabus tribus'ue: & si quantitas in ea uoce decernenda fuerat, pondere potius q̃ numero, q̃d
alioquin inæquale est, constitui debuerat: id nos una & altera mutatis literis, quod erat μία. i. una, λεία quod
Inflationes. tritū significat legendū esse arbitrati, tritā cū uino potā inulæ radicē remedio esse diximus &c. In medicina
tandē dicendū nobis est, inflatiōes toto hoc opere esse flatus spiritusq;, & quasi uenti intra nos excitatiōes:
quæ fumi modo ex succis cibarijsq; à tepida caliditate commouentur. Frigiditas siquidē, quoniam non est
illi natura extenuare & soluere, nullos producit flatus. Acrior contra caliditas, non modo extenuans, uerū
penitus disijciens excitari flatus prohibet: Minor uero caliditas disijcit quidem, & cibos mutat in stomacho,
sed minore efficacia: & hinc flatus excitatio omnis, quē calidis remedijs extenuare oportet: potestq; inter
cætera id etiam caliditate sua inula.

Περὶ ἐλαίου ὠμοτριβοῦς κεφ. κθ'.

Ἔλαιον πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἄριστον τὸ ὠμοτριβές, ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται. τούτου διαφέρει τὸ νέον. ἄδηκτον. εὐῶδες. χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτον ἐστὶ εἰς τὴν τῶν μύρων κατασκευήν. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχον διὰ τὸ στύφειν, καὶ οὔλων σταλτικόν, καὶ ὀδόν-

De omni Oleo. Caput XXVIII.

Optimū in sanitatis usu ex immaturis oliuis expressum oleū est, quod & omphacinum, id est acerbum, dicunt: excellitq; in eo bonitate quod nouum, odoratū, & in gustu nulla mordacitate est: utile & hoc conficiendis unguentis: Stomacho pręterea quod adstringit, accōmodatum. Gingiuarum tumores reprimit: den

tes, si

τῶν κρατυντικόν. κρατυνόμενον ἐν τῷ στόματι. καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικόν.

Περὶ ἐλαίου κοινοῦ. Κεφ. λ'.

Τὸ δὲ καὶ παλαιότερον καὶ λιπαρώτερον, εἰς τὴν τῶν φαρμάκων χρῆσιν εὔθετον. κοινῶς δὲ πᾶν ἔλαιον, θερμαντικόν ἐστι καὶ μαλακτικὸν γαστρός. δυσπερίψυκτον φυλάσσον τὸ σῶμα. ἑτοιμότερον πρὸς τὰς ἐνεργείας ποιοῦν. ἔστι δὲ καὶ εὐκοίλιον καὶ μαλακτικόν. ἀμβλύνον τε τὰς τῶν ἑλκόντων φαρμάκων δυνάμεις ἐν τῇ μίξει. δίδοται δὲ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα συνεχῶς πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον. καθαίρει δὲ ὅσον κοτύλης σὺν πτισάνης ἴσῳ χυλῷ ποθὲν ἢ ὕδατι. στροφουμένοις τε ἐν θερμῷ ὠφελίμως δίδοται μετὰ πηγάνου ἑψηθὲν * κυάθων ἓξ πλῆθος. ἕλμινθάς τε ἐκβάλλει. καὶ ἐνίεται δὲ τὸ αὐτὸ, μάλιστα πρὸς τὰς εἰλεώδεις. τὸ δὲ παλαιὸν θερμαντικώτερον καὶ διαφορητικώτερον. πρὸς ὀξυδορκίαν τε ὑπάλειμμα. μικτέον δὲ εἰ μὴ παρείη παλαιὸν ἔλαιον οὕτω. κατακεράσας εἰς ἀγγεῖον τὸ παρὸν τοῦ κρεῖσσον, ἕψε ἕως ἂν σχῇ μέλιτος πάχος καὶ χρῶ. τὴν γὰρ αὐτὴν τῷ προειρημένῳ εἰσφέρεται δύναμιν.

*ομῦ, κοτύλας ς'.

Περὶ ἐλαίου ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. λα'.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ⌊κομιζόμενον⌋ ἔλαιον, στυπτικώτερον. πρὸς μὲν τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν, δεύτερον. κεφαλαλγοῦσι δὲ ἀντὶ ῥοδίνου ἁρμόζει. ἐπέχον καὶ ἱδρῶτας καὶ τρίχας ῥεούσας. ἀποσμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας, καὶ ψώρας, καὶ λέπρας. βράδιόν τε πολιοῖ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπαλειφόμενον.

Ἔλαιον λευκόν. Κεφ. λβ'.

Λευκαίνεται δὲ ἔλαιον οὕτω. λαβὼν τὸ τῇ χρόᾳ μὲν λευκόν. τὴν ἡλικίαν δὲ μὴ πλέον ἐνιαυσίου, ἔγχεε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον πλατύστομον. καινόν. ἔστωσαν δὲ μέτρῳ κοτύλαι ϛ'. εἶτα θεὶς ὑφ' ἥλιον, ἀνάχει κόγχῳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὸ μέσον. ὑψόθι τῇ καταφορᾷ χρώμενος. ἵνα τῇ συνεχεῖ κυλήσει καὶ πληγῇ μεταβάλληται καὶ ἀφρίσῃ. τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, βρέξας τήλεως καθαρᾶς < ν'. ἐν ὕδατι θερμῷ, ἔμβαλε μαλακὴν γενομένην εἰς τὸ προειρημένον ἔλαιον χωρὶς τοῦ στραγγίσαι τὸ ὕδωρ. προσαποδοτέον δὲ καὶ δᾳδὸν πιτυΐνης ὡς ὅτι λιπαρωτάτην καὶ εἰς λεπτὰ κατεσχισμένον τὰς ἴσας ὁλκάς. καὶ οὕτως ἔασον ἄλλας ὀκτὼ ἡμέρας διελθεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξανάχει τῷ κόγχῳ τὸ ἔλαιον. τότε, λοιπὸν εἰ μὲν εἴη τοῦ τέλους τετευχός, εἰς καινὸν ἀγγεῖον προεκλυσμένον, οἴνῳ παλαιῷ κατακεράσας, ἀπότιθεσο προϋπεστρωμένων μελιλώτων στεφανίσκων ἁλίσκων ὁλκῶν ια'. καὶ ἴρεως τῆς ἴσης. εἰ δὲ μή, πάλιν ἐν ἡλίῳ θετέον αὐτό, καὶ ἐργαστέον ἄχρις οὗ λευκὸν γένηται.

tes, si ore contineatur, cõfirmat: & sudores cõpescit: quò uetustius & pinguius, eò medicinę utilius: calefacit communiter omne oleum: aluũ mollit perfrictionibus, & gelicidiorũ noxis aduersat: promptius & expeditius ad agendũ corpus reddit: bonã præterea facit aluũ. Exulcerantiũ medicamẽtorũ cõfusum illis maleficia & uires hebetat: datur & cõtra letalia uenena, sic ut cõtinue bibat, & uomitiõibus reddat. Purgat idẽ heminę unius pondere cũ pari ptisanæ succo aut aqua potũ. Datur idem cõtra tormina utiliter in calida potiõe ruta in eo decocta cyathorũ sex pondere. Ventris lumbricos pellit. Clystere idem infundit, præsertimq; ileosis. Vetus maiore ui calefaciendi discutiendiq; est: inũguntur ad claritatẽ eo etiã oculi. Quod si uetusti nõ fuerit facultas, diffusum ex præsenti oleo in uas quod probatius fuerit, ad crassitudinẽ mellis coquito & utere: pares enim prædicto uires acquirit.

Quod aũt ex oleastro factũ fuerit oleum, maiore adstringẽdi ui in sanitatis usu secũdam habet probationẽ & laudem. Contra capitis dolores rosacei uice accommodatũ est. Sudores & defluentẽ capillũ cõpescit: furfures, manãtia capitis ulcera, scabies, & lepras exterit. Canescũt tardius etiã qui eo quotidie inungunt. Candorem contrahit oleũ hoc modo: Sumito quod per se albescat, ætate non uetustius anniculo, in fictile nouũ patentioris q; oris illud conijcito, sitq; olei mensura heminæ centũ: sub sole mox positum, cõchula quotidie refundito ex alto deijciens, ut cõtinua uolutatione & pulsu mutet & spumescat: Octaua deinde die, purgati fœnogręci drachmas quinquaginta, quæ in calida aqua prius maduerint: iãque emollitas in prædictum oleũ cum eo quem secum deferet humore, conijcito: superadijcitoq; ex pinguissima picea in tenuissimas hastulas scissa pari põdere torrem, sinitoq; alias elabi octo dies: tumq; oleum concha iterum refundito: Postremo si perductum ad cãdorem oleum fuerit, in nouũ uas, quod uetere uino antea maduerit, depletum oleum reponito, substratis anteà in fundo uasis Campanæ sertulæ solutis fasciculis, undecim drachmarum pondere: Sin autem ad candorem nondum peruenerit, rursus sub sole habendum, & agenda alia, donec candorem contraxerit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Περὶ Σικυωνίου. Κεφ. λγ΄.

Ἔνεσι δὲ καὶ σικυώνιον προειρημένως οὕτω σκευάζειν. εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον, πλατύστομον, ἐγχέας νέου ἐλαίου ὠμοτριβοῦς καὶ λευκοῦ χόα α΄. καὶ ὕδατος ἡμίχουν. ἕψε κούφῳ πυρὶ κινῶν πραέως, ὅταν δὲ ἀναζέσῃ δὶς, ὑποσπάσας τὸ πῦρ καὶ ψύξας ἀποκόγχυσον τὸ ἔλαιον. εἶτα ἄλλο ἐπιδοὺς ὕδωρ, συναναζέσον αὐτὸ καὶ τὰ λοιπὰ ποιήσας καθὼς σοι ὑποδέδεικται, ἀπόθου. σκευάζεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν σικυωνίᾳ σικυώνιον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει πως θερμαντικήν. ἁρμόζον ἐν πυρετοῖς καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ γυναῖκες, ἐπὶ τοῦ σιλβότρῳ.

Licet & prædictum oleum hoc modo Sicyonium facere. In lebete patentioris oris, stanno ex interiore parte illitum, noui candidiq́;, & ex acerbis oliuis expressi olei congium, simulq́; aquæ congij semissem conijcito, lentoq́; igne dein coquito: cum uero bis inferbuerit, amoto igne refrigeratum oleum concha depleto: tum noua affusa aqua, facito simul iterum ferueant: peractisq́; alijs, ut præmonstrauimus, reponito. Fit oleum hoc ad Sicyonem Peloponnesi præcipue, Sicyoniumq́; ab ea appellat. Calefaciēdi uires aliquas habet, febribus, neruorūq́; uitijs utile. Vtunt eo etiā mulieres ad nitorē uultus.

Ῥύπος βαλανείων. Κεφ. λδ΄.

Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναιρόμενος, δύναται θερμαίνειν. μαλάσσειν. διαφορεῖν. ῥαγάσι τε καὶ κονδυλώμασιν ἐν διαχρίστοις.

Calefaciūt itidem quæ in balneis olei strigmenta colligūtur, molliunt, discutiunt: sedis rimæ & condylomata utiliter eis inunguntur.

Ῥύπος ἐκ τῆς παλαίστρας. Κεφ. λε΄.

Ὁ δὲ ἐπὶ τῆς παλαίστρας προσειληφὼς τὴν κόνιν, ἐοικὼς δὲ ῥύπῳ, τὰς περὶ τοὺς κονδύλους συστροφὰς ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ. καὶ ἰσχιαδικοὺς θερμὸς ἀντὶ μαλάγματος ἢ πυρίας ἐπιτιθέμενος.

Quæ uero ex palæstris admixtum concretumq́; puluerem habent, sordibus similia, articulorum in digitis cōcretionibus imposita, prosunt: Contra coxendices, malagmatis & sicci fomenti uice, pariter imponuntur.

Ῥύπος γυμνασίων. Κεφ. λϛ΄.

Καὶ ὁ ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων τοίχοις ῥύπος, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων, θερμαίνει τε καὶ διαχεῖ τὰ δύσπεπτα φύματα. καὶ πρὸς ἀποσύρματα, καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει.

Nec minus etiam calefaciunt, quæ in gymnasiorum parietibus, & quæ illic sunt statuis, unguinis sordes hæserunt. Panos difficile suppurantes, disiiciunt: Desquamatis præterea, & uetustissimis ulceribus accommodatæ sunt.

INTERPRES.

Solent in laudatiōibus suis rhetores, & in iudicijs oratores, id de quo agitur, ad contentionē honoris plē
runq; reuocare: cōparationeq́; reꝝ inter se utētes, utrobi uoluptatis, bonitatis, gestoꝝ, uirtutisq́; & glo
riæ maior fructus & spes sit ratiocinari: felicissimeq́; id tūc se egisse credunt, cū audientiū fastidio con
sulentes, præteritis in eo genere singulis, eorūq́; integra numeratione, una aut altera sermonis clausura mul
ta collegerint, cogitādaq́; audiētibus plura reliquerint, q̃ à principio dici posse sperabant. Id nos in oleo age
mus: cuius infinit⁹ penè usus, totaq́; hominis uita, siue necessitates siue uoluptates eius tractare malis, quo
tidiana utilitas eā merito laudē illi fecit, quæ plerisq; alijs cōmunis est, & qua in corporis nostri partiū diui
sione ueteres usi sunt, alias ad uitā, ut cerebrū, cor, pulmones, stomachū, hisq́; similes alias: alias uero ad bea
Acerbum oleum. tā felicēq́; uitā necessarias numerātes, quales oculi, aures, sensoriaq́; alia sunt, sine quibus uiuimus quidē, sed
paꝝ feliciter uiuimus. Ex hoc genere reꝝ nobis oleū natura dedit, debeturq́; illi non minus uita q̃ beatior ui
ta, tā multis preter quotidianos in sanitate usus, morbis, uitijs, malis, intus forisq́; remedio est. Quoꝝ ueluti
ὀμφάκινον. ὠμοτριβές. summā per capita describens Dioscorides, primū in sanitatis usu etiā laudauit oleū, quod ex nondū maturis
oliuis expressum fuerit, idq́; ὠμοτριβὲς & ὀμφάκινον significat: ὠμὰ enim cruda, & ὄμφακας omniū plantaꝝ acer
bos adhuc fructus Græci appellant: Secutusq́; in eo est antiquissimos rei rusticę autores Dioscorides, Theo
phrastūq́; presertim, qui li. VI, de causis plantaꝝ, negauit post arcturi exortū (quo sydere quondā atumnus
decernebat, eratq́; dies, autore Columella, XIIII. kal. octob.) augeri in oliua oleū, sed ab eo tēpore nucleos &
carnē increscere: quoq́; fuerit magis pluuia tēpestas, eò copiosiore amurca abundare, & eius colore oliuam
Oliuitas. nigrescere: Quæ omnia Plinius à Theophrasto accepta, paulominus q̃ ijsdē reddidit uerbis: non tñ id omni
no probauit Columella, grauis & peritissimus rei rusticæ autor: qui utiliorē mediā oliuitatē initio decēbris
mensis decreuit. Dico aūt, ut à uino uindemiā, sic ab oleo, exprimendi eius succi tēpus, oliuitatē: anteq́; id tē
pus acerbū confici oleū dixit: quod quoniā facere ratiōibus dñi non cōduceret, exiguū enim fluit, annonæ
& utilitati cōsulens, parū probauit, iacturā magis q̃ bonitatē in eo damnās: hic aūt sanitati nō rei cōsulēs,
quod melius, non quod copiosius, cæteris præposuit. Nullū est nostra ætate in sanitatis usu acerbū oleū: Et
medicamēta exulcerātia. si ueteres, quoꝝ aut erat amplior res, aut minus in augendis opibus studiū, passim eo usi fuerint. Et hęc pro
acerbo oleo satis dicta sint: cuius præter alias hæc etiā maxima laus est, q̃ diu optimū seruat: Cætera de eo
medicinis & officinis notissima sunt. Diximus deinde exulcerantiū medicamentoꝝ maleficia confusum il
lis hebetare oleū: non satis certa rei æstimatiōe, nisi aliquis meminerit inter medicamēta, quibus ad sanitatē

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

utimur, pleraq; esse quæ ueneni ratione aliquā habent: ideoq; sanitati conferre: & nisi uenena sint, eo usu ca-
rere: qualia hic in fine, quo loco de uenenis agit, & animalia & plantas, earūq; succos & partes numerabit
cantharides, salamādras, pinorū erucas, apollinarē herbā, cicutā, nigellā, mandragorā, elateriū, multaq; alia:
quæ nisi certa mensura tēperata'ue dent, letalia erunt. Ex hoc genere, siquid exulcerādo erit, quo maleficio
cantharides, calx, & fex sunt: uoluerit'q; aliquis asperiorē illā uim & acrimoniā hebetare, addito confuso'ue
illis oleo, quod cupiet efficiet: Indicat'q; id, nunq̄ exulcerari posse huiuscemodi aliquo quod oleo præunctū
fuerit. Emendauimus paulopost in medicina torminū remedij mensurā: in cunctis enim, excepto probatissi
mo mihi codice, cotylarū sex pondus legit: in illo, cyathorū: fuisse'q; hanc & ueterē lectionē & antiquā men
surā, testatur Plinius lib. XXIII. dicens tormina pellere oleū calidū, potū cyathis sex, magis'q; ruta simul de-
cocta: qua aūt inter se quātitate differāt cyathus & cotyla, cū de mēsuris & ponderibus in uniuersum aget,
certius patebit. De ileosis mox in morborū genere, quibus mederi oleū diximus, ne noua uox legentē suspē
dat, sciendū illud est, malū hoc esse quod à Celso lib. IIII. tenuioris intestini morbus appellatur, & à Galeno — Ileos & Ileosi.
in diffinitionibus suis inflāmatio intestinorū esse dicitur, qua spiritus & excrementorū trāsitus & iter obstru
atur: comitētur'q; eā ualidissima tormina & implacabiles dolores. In Isagoge aūt certius & copiosius de eo-
dē malo idē Galenus agens, ileon & coli affectionē, intestinorū pariter inflāmationes appellauit: sed alterā,
ileon scilicet, gracilioris: alterā uero, plenioris: quod priuatim Græci colon dicunt: eam'q; ob causam arceri à — Ileos. Colon.
transitu flatus & excremēta: & quoniā præclusum iter sit, per intestina se circūagentia, tormina & grauissi-
mos afferunt dolores: Est'q; ileos hic q̄ coli dolor, & mali genere & accidentibus, multo grauior & periculo-
sior: Cui inter cætera, ne longiores simus, remedio ait esse quæ ad coli dolorē clystere infundi pcipiuntur: in-
ter quæ & oleū est. De eodē Paulus Aegineta sic tradidit: Acutissimū, & quod grauissimos faciat dolores ma
lum ileon esse: accidere'q; illi, quæ etiā periculo grauiora sint, miserabili siquidē morte tandē pereunt eo ma
lo oppressi, alui excrementa per os reddentes: Fieri aūt cruditatibus, & obstructo excrementorū exitu: retē
tis quæ iam corrupta sint: fieri etiā letaliū uenenorū aliquot potu: Fieri in scrotū descendētibus intestinis, &
intestinorū inflāmatione, coli dolore plerunq; præcedente, & causam afferente: Ex quibus colligere omni-
bus facile est, à coli dolore, loco & intestinorū genere differre: ille enim in pleniore, hic in gracilioribus fit:
differre etiā causis, ut medici docēt: nec aliunde ileon, q̄ à circūactione doloris eius sic appellari: εἰλεῖσθαι enim — εἰλεῖσθαι.
Græcis conuolui & circūagi est. In remedijs deinde & medicina olei ex oleastro, diximus manantia capitis
ulcera exterere: ea sunt quæ Græci ἀχῶρας dicunt, ab Aegineta Paulo in II. sic descripta: Fiunt in capitis cute — ἀχῶρες.
quæ achores dicuntur, tenuissimis foraminibus cutē perforantia, ex quibus glutinosa sanies fluit: notū mali — Manātia capitis ulcera
genus, quod in pueris plerunq; fit. Nostra ætas à tinearum in uestibus similitudine, capitis tineas appellat: ut
enim illę multo eo'q; tenui morsu & erosione uestes perforāt, sic capitis cutē ulcera hæc: Plinius, quoniā huic
malo nomē antiqtas nō dederat, à cōtinuo saniei fluxu, manantia capitis ulcera uocauit: nos'q; eo autore ea
dē appellatiōe rē signauimus: Fiunt in eadē capitis humani & reliqui corporis cute, quæ Græci πίτυρα. i. fur- — πίτυρα.
fures uocāt: siue πιτυρίασιν, quasi furfurationē dicas: nomen'q; id Gręci huic malo ex similitudine fecerūt, spon — Furfures.
te sua decidentibus, nulla relicta exulceratione, ex capitis & reliqui corporis superficie tenuibus & furfura-
ceis squamulis: fieri'q; id malū Paulus Aegineta dixit, subeuntibus in caput malo corporis humore, salsa'ue
pituita, aut bilioso & melancholico sanguine. Idē hoc mali genus in epigrāmate suo descripsisse, porriginē'q;
appellasse creditur Quintus Serenus, cū ait: Est insensibilis morbus & noxia forma, Cū caput immensa pe-
xum porrigine inungit: Copia farris uti frendētibus edita saxis. Celsus itidē lib. VI. cap. II. sic rē docuit: Porri — Porrigines.
go autē est, ubi inter pilos quædā quasi squamulæ, eæ'q; à cute resoluunt, & interdū madēt, multo sępius sic-
cæ sunt. Id'q; euenit modo sine ulcere, modo exulcerato loco: contra ea quæ à Paulo Aegineta decernuntur,
qui furfures hos nulla relicta exulceratione fieri dixit. Plinius præterea, quæ Gręci πίτυρα id est furfures dixe
runt, aliqn̄ furfures, aliqn̄ porrigines uocat: patet'q; id præsertim lib. XXIX. cap. V. Quod enim eo loco dixit,
porrigines felle ouillo cū creta cimolia &c. totū ex Dioscoride excriptū est: qui cū de taurino felle egisset, πί-
τυρά'q; i. furfures cū creta cimolia exterere dixisset, statim addidit: καὶ ἡ προβάτεια δὲ πρὸς αὐτὰ ποιεῖ &c. quod est,
& ouillū ad eadē facit: certo eodē'q; duobus scriptoribus eiusdē mali & remedij decreto: posset'q; id & in alijs
ostendi locis: sed nos tēpori & breuitati consulimus. Aut igit constituendū porriginis & furfurū uoce unū
idē'q; Plinio mali genus significari, uniusq; mali duas fuisse quondā appellationes, quod Celsus etiā indicare
uidetur. Aut porriginē capitis, furfures uero reliqui corporis fuisse: aut madere porriginē, furfures uero sic-
cos esse: Græci una furfurū appellatione totū hoc mali genus dixerunt, qualecunq; id sit, & in quacunq; cor
poris parte fiat, priuatim seorsum'q; nihilominus suis remedijs utrunq; genus curātes: eorū nos uocē & trāsla
tionem imitati, furfures diximus, & posthac dicemus semper, mali huius hoc illud'ue discrimen & genus
ex remediorū uiribus & potestate censendū medicis relinquentes. Nolumus & illud relinquere, non sine ra
tione probari & exigi à Dioscoride, in oleo quod dealbandum & Sicyoniū faciendum sit, quod per se albe-
scat: habere enim id eam rationem uidetur, ut probato in hos usus candido oleo, damnetur quod uiride an- — Oleū albū. Oleū Sicyonium.
tiquitas appellabat: Est'q; illud ex Columella alijs'q; rei rusticæ scriptoribus sciendum, plures antiquis fuisse
oliuitates: Primam, de qua pauloante diximus, in qua acerbum exprimeretur oleū: quod æstiuū à tempore — Plures antiquorum oliuitates.
etiā dicebatur: Secundā, quæ ante Decēbris Kalendas fieret, in qua uiride oleum à colore, q ex uiridi adhuc
bacca exprimeretur, uocabant: Tertiā Decēbri mense, quā mediā Columella dixit, & in qua maturū oleum
exprimebatur: Quartā Ianuario mense, Erant'q; singularū bonitatis & usus laudes aliquæ. In uiridi aūt id ma — Oleū uiride
xime laudabatur, quod satis flueret, & pretio duplicaret dn̄i redditū: Credimus'q; nos hāc unā ob causam al
bum exigi à Dioscoride oleū, ut à uiridi ea caloris nota distingueretur, quoniā à natiua uiriditate non facile
ad candorē mutari id posset, & ad contrahendā Sicyonij olei naturā minus aptū esset. Quod deinde hic ait,
in faciendo olei cādore præter fœnogræcū adijciendū esse ex pinguissima & resinosissima picea torrem, ut
parū cognitū quē usum habeat, sic etiā suspectū nobis est: dubitamus'q; aut deesse aliquid, aut quæ sequun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

tur non fine uitio esse. Est enim illic non πίτυ⁊ substãtiue .i. piceæ arboris, uerũ adiectiue πιτυΐνυς, id est quod
ex ea arbore aliquid significet: uerbi causa frondẽ, resinã, nucẽ, aut huiuscemodi quippiã. Quale aũt id fue
rit, uaticinari magis ꝗ conijcere oporteret: satis nunc sit rẽ signasse, obiterq́;, illud monere, quæcunq; hic can
dido oleo iubet post octauã diẽ adijci, eandẽ habere rationẽ quã cætera unguẽta habẽt, ut his spissaretur, &

Oleũ Sicyonium.

aptius utiliusq́; ad medicinã & usus suos fieret. Dealbatũ preterea oleũ Sicyoniũ ideò facere Dioscorides do
cuit, ꝙ medicis & fœminis quondã multus esset usus eius: illis in aliquot malorũ curatione, his in lenocinio
formæ passim eo utentibus: à Sicyone antiquissima Peloponnesi prope Corinthũ urbe, gentile nomen sibi
inuenit: Incertũq́; medici'ne prius an fœminæ confectionẽ eius excogitauerint: quẽadmodũ nec facile dixe
rit quispiã, necessitas'ne aliquid, an uoluptas magis audere homines coẽgerit. In cæteris quorũ necessarius
simul & iocundus uitæ usus est, medicina ad uoluptates paulatim delapsa est: & quod necessariũ aliquãdo
habuerat usum, illecebras uoluptatũ & uitæ delicias habere cœpit. In Sicyonio aũt oleo non ab re forsan su
spicet aliquis contra ꝗ in cæteris euenisse: uicinãq́; Corintho meretricijs leporibus & blanditijs infami Sicyo
nẽ in altissimo collo ædificatã, ideóq; oleis fortè consitã, qñ siccis & argillosis collibus oleæ felicius proueni
unt, propinquæ urbis contagio amorũ irritamenta aliqua excogitasse: & ut Sicyonios calceos à se inuentos
passim iactari fecerat, sic etiam Sicyonium oleum fœminas docuisset, quo nitorẽ cutis & uultus splendo
rem sibi quærerẽt: suosq́; amores ea ratione magis cõmendarent. Vtebat eo passim in aliquot malis antiqui
tas: sæpeq́; Paulus Aegineta aliquid eo curari præcepit: Et si lib. VI. Samiũ non Sicyoniũ magis in usu medici
næ cõmendet, qui de uniuerso oleo sic decreuit: quod ex drupis oliuis expressum oleũ fuerit, dulce est, me

De omni oleo ex Pauli Aeginetæ decretis.

diocriter calet, & inũcta eo magis humescũt. Quod uero ex crudis necdũ inchoatæ maturitatis expressum,
quantũ adstringendo, tantũ refrigerando est. Elotũ nulla ui erodendi est: uetustũ, quò uetustius eò calidius
& maiore in discutiendo ui est, præsertimq́; si à principio tenue fuerit: Probaturq́; tenuitas, si purũ & trans
lucidũ fuerit, & si exiguo magna pars corporis inungat, facileq́; in corpus descendat. Huiuscemodi aũt præ

Oleum Samium.

cipue Samiũ est. Ex oleastro oleũ adstringit simul & abstergit: & quatenus oleũ, non leuiter squalet. Coniũ
cta oleo à Dioscoride postremo sunt, quæ in antiquorũ balneis, palæstris, balneoꝝ palestrarũq́; parietibus &
statuis ea ętate ad medicinã colligebantur strigmẽta, sordes, omneq́; unguentũ, olei naturã & uires habẽtia.

Olei usus.

Pro quibus repetendũ illud est: antiquissimũ balneorũ & olei usum fuisse. Siquidẽ Homeri tẽporibus in solia
descendentes, lauabãtur: & postꝗ eos ancillæ lauerãt, oleo etiã ungebãt. Primaq́; illis origo ex medicina & na
turæ necessitatibus fuit: in quibus sentientes labores omnes desiccare, quod naturalis humoris in corpori
bus agitatione aruerat, extrinseco humore instaurari cœptũ est: ideoq́; calidis aquis abluebant: & quoniam
id non erat satis, contra lassitudines & gelu oleũ addiderũt. Est eñ illi natura tepefacere, mollire, & ad agen
dũ uegetiora firmioraq́; reddere corpora. Necessariũ deinde eius usum, ad luxuriã & uoluptates Græci pri
mũ, dein eos imitati Romani, cõuerterũt. Et quod sanitati quondã inseruiebat, deliciaꝝ cœpit esse instrumẽ
tum. Mox ut quotidie in humanis fit, mutata gentiũ fortuna, & uitæ ex religionibus rationes, ut tota negli
gerent res, effecerũt. Crediturq́; id maxime religionis nostræ salutaris fecisse exortus, in qua cũ multa ad me

Vsus balneorum.

liores mores & castiorẽ uitã instituerent, id etiã cautũ fuit, ne publicis & cõmunibus balneis utentes senes
cũ iunioribus, & cũ uiris matronæ & uirgines nudis corporibus conuersantes, paratæ uoluptatis spectacu
lo ad libidinẽ accenderent: non malo sanè consilio: ne scilicet ut iureconsulti docẽt, utile per inutile uitiaret:
sed paꝝ felici euẽtu. Siquidẽ clausis destructis'ue balneis, quod erat in illis utile, perijt: quod uero inutile, oc
cultioribus insidijs aliunde irrepsit. Fuisseq́; gentibus balneoꝝ quotidianos usus indicãt Romanæ fortunæ
& gloriæ æterna & augusta monumẽta, tot locis in urbe diuersaꝝ thermaꝝ miracula potius ꝗ uestigia: in
dicant & Græcorũ cõmentaria, Latinorũq́; omniũ qui ex propinquo medicinã ab illis acceperunt. Siquidẽ
Plinius, Celsus, Columella, & si qui alij similes sunt, multa de balneorũ usu & oleo tradiderunt. Et hic nequid
pro salute hominis intẽtatũ indictũq́; relinqueret, ex quo agere de oleo cœperat, ea etiã addidit quæ aliogn
ab imperitis negligenda uidebant: utile tñ nec paruifaciendũ omnino usum in medicina habẽt: qualia sunt

Strigmẽta olei in balneis.

olei strigmẽta in balneis collecta: De qbus sciendũ illud primũ est, strigmẽta à nobis dici, quæ oleo illitis cor
poribus post sudorẽ unà cũ sudore, reliquisq́; humani corporis sordibus destringebant. Est aũt destringere,
lacinia, strigili'ue alio, aut tota manu quæ corpori hærẽt, abradere & exterere. Ea ex oleo, sudore, sordibusq́;

Oleũ ex palæstris unà cum puluere collectũ.

humani corporis concreta & in balneorũ pauimentis relicta, in eos quos hic docet usus seruabant. Collige
batur itidẽ & in suos usus seruabatur admixto puluere concretũ oleũ, quod in palæstris antiquorũ inuenie
batur. Dico aũt unà cũ Dioscoride palæstras non luctã qua inuẽtus tunc exercebatur, sed in hos ludos & cor
poris exercitia cõstituta ab antiquis loca, quorũ symmetria omnis lib. V. à Vitruuio longius docetur: ex ꝗ

Palæstræ.

& illud nouisse facillimũ erit, qua symmetria & modulis à palæstris gymnasia differrẽt, in quoꝝ parietibꝰ
& statuis quæ ad memoriã uirtutis & exemplũ frequentioribus locis, qualia hæc erãt, plerunq; constituun
tur: hærẽtes ex eadẽ olei materia sordes & reliquiæ, in medicinæ usum seruabantur. Quod aũt nos diximus

κονδύλοι. Ceroma.

in digitis articulorum concretiones &c. nil aliud autore Galeno nobis significant, ꝗ quod Græcis κονδύλοι,
quos Plinius articulos reddidit, cõmuni ad aliaꝝ etiã partiũ nodos significatione. Idẽ præterea ceroma di
xit, quod hic ab oleo indicauit, quo ætate illa in palæstris ad luctã utebantur: neq; ab re uterq;, quando sub
acta oleo cera, ut lubrico corpore aduersarios magis deluderent, athletæ utebantur.

περὶ ἐλαιομέλιτος. κεφ. λζ΄.

Ἐλαιόμελι. κατὰ παλμυρὰν τῆς συρίας ἔκ τινος στελέχους, ἔλαιον μέλιτος παχύτερον ῥεῖ. γλυκὺ τῇ γεύσει. ὅ τι πινόμενον πλῆθος

De Oleomelle. Ca. XXIX.

ELæomeli. ⌊Romani pariter Græcis elæomeli uel oleomel dicunt.⌋ In Palmyris Syriæ ex arboris trunco quodam melle crassius oleũ sponte manat, sapore dulci. Potũ id

hemi

κυάθων β΄. μετὰ κοτύλης μιᾶς ὕδατος, ἄγει διὰ κοιλίαν ὠμὸν χολώδες. ἔννωθροι δὲ γίνονται καὶ ἔκλυτοι οἱ λαμβάνοντες. ὅπερ οὐ δεῖ εὐλαβεῖσθαι. διεγείρειν δὲ αὐτοὺς μὴ ἐῶντας καταφέρεσθαι. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ λίπους τῶν θαλλῶν ἔλαιον. ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστον καὶ παλαιόν, καὶ παχὺ, καὶ λιπαρόν, οὐ τεθολωμένον. θερμαίνει δὲ ἰδίως ποιεῖ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἐπιχριόμενον. καὶ λέπρας καὶ ἀλγήματα περὶ νεῦρα ἐγχριόμενον ὠφελεῖ.

heminarum duarum pondere cum aquæ hemina una per aluũ cruda & biliosa trahit. Veruntamẽ quasi ueternosi torpent id bibẽtes: quod timendũ non est: sed excitandi sunt, nec permittendum ut sopiantur. Conficitur præterea ex surculorum corticibus eiusdem arboris idem oleum. Est'que in eo probatissimũ quod uetustũ, crassum, pingue, nec turbidum. Calefacit hoc oleũ. Priuatim cõtra ea quæ oculorũ claritati officiunt, inungitur. Inungunt eo etiam utiliter lepræ & neruorum dolores.

INTERPRES.

NOn sunt Plinio & huic de oleomelle omnia eadem: Plinius in maritimis, hic in Palmyris Syriæ sponte sua manare, non leui diuersitate dicunt: non multi tamen faciendum id est. Illud grauius, quod hic arborẽ ex qua manet ignorare uidet. Plinius oleas eius regionis esse testatur: hic & sponte sua fluere, & opere humano ex summa arboris parte confici docet. Plinius per se tantũ duobus locis manare ait. Non uidetur hic ipse etiã sibi conuenire: primo enim ex quodã trunco fluere, tanquam cuius arboris hic trũcus esset, ignoraret: mox humano opere confici etiã dixit ἐκ τῶν θαλλῶν, quasi olearũ surculos indicaret. id enim præter cõmunẽ in plantis nouorũ germinũ significationẽ, quæ priuatim ea uox Atheniensibus quondã significauit: auditaque τοῦ θαλλοῦ uoce, oleæ ramulos adhuc plerunque intelligimus: etsi eius uocis maior sit ambitus, significetque, ut diximus, nouas aliarum etiã plantarum germinationes. Non facile ideò est, præsertim in re temporibus nostris ignota, unde afferatur, quidque oleomel hoc sit, indicare. Non facile itidẽ diuersam duorum autorũ oleomellis historiã concordẽ & eandẽ facere: eamque ob causam nos non dissimulatis, uerum præteritis quæ à Plinio dicuntur, Dioscoridẽ, & quæ nunc in eo leguntur, eadẽ ubique uocũ æstimatione latina fecimus. Et ut primis responderent ultima, non magis oleæ quam alterius arboris surculos & germina indicare uoluimus. Verum quæcunque ea arbor in Syria sit, ex eius etiã surculis oleũ confici diximus, eodemque in loco naturam rei magis quam quod legebatur secuti, quod erat λίπους, quæ uox Græcis unguen omne indicat, λέπους una tantum mutata litera, quod corticẽ significat, mutauimus: neque ut credimus ab re: quando ubi ex trunco arboris humor per se fluit, expressis eiusdẽ corticibus fluere etiã poterit: persuasitque id præcipue quod conficere uerbum, eam hominis operã indicat, quæ quod nondum est, efficiat. Vnguen autẽ per se propius ad olei naturã & habitũ accedit. Nec ratione caret, ut quod in ima arboris parte per se fluit, in summo lateat, nec nisi ui & humano opere extrahi & colligi possit: præsertimque ex corticibus, qui copiosiore quam interiores partes in pluribus humore abundant: non tamen hoc adeo decernimus, ut illud penitus damnemus. Diximus deinde ueterno torpere seu torpidos fieri, qui oleomel biberint: nõ tam Plinium secuti, dicentẽ: qui bibêre, torpescunt: excitanturque crebro: quam rerum omniũ & totius naturæ peritissimũ poëtã nostrũ, qui in Georgicis suis uno carmine græcorum νωθρώτητα cõplexus est, cũ ait: Nec torpere graui passus sua regna ueterno: ἐννώθρους poto oleomelle fieri Dioscorides ait. Estque in ea re sciendũ, in cæteris scriptoribus & in communi eius uocis æstimatione νωθρὸν καὶ νωθρότητα tardũ, pigrũ, hebesque Græcis significare: diciique ad iter νωθρὸν, ad agendũ, ad intelligendũ, ad uigiliã, motumque omnẽ aliũ: somno, pigritia, & lãguore marcentẽ: In medicina aũt ad capitis malũ, grauẽque & profundiorẽ somnũ contracta est eius uocis significatio: estque νωθρότης quartũ inexpugnabilis somni genus, quod ex humida materia fit, ut alias docebimus, cũ primũ de lethargo dicendi occasio se nobis offeret. Nũc satis signasse sit, quosnã hic ἐννώθρους dicit, & nos ueterno torpere diximus. Intelligit enim oleomellis huius potu in marcorẽ difficilis somni lãguoremque animi bibẽtes statim ferri: nec aliter sopiri quam in malo illo capitis fiat. Non tñ ideò abstinendũ eo, quoniã letalis omnino aut noxius somnus ille sit, Dioscorides præcipit. Sed contra eũ ui utendũ, crebroque excitandos qui purgant, donec pacta purgatiõe soporis eius periculũ omne euanescat. Nec dũ timetur sopor, spernat & damnet quod alioquin utile est: libet aliquando Pliniũ demirari, qui aut in tanta rerũ quas docuit uarietate & mole defatigatus, siue parum diligens, ea quæ ab alijs accepat, genti suæ parum feliciter redderet. Licetque id in oleomellis huius medicina eius uidere: in qua cum dixisset: Qui bibêre, torpescũt: statim addidit: excitãturque crebro: quasi id per se fieret, nec alterius opera opus esset: nõ sentiẽs aduersari sibi inuicẽ profundiore somno sopiri quenquam, & crebro excitari: nec nos ideò hoc dicimus, ut contra antiquiores, aut rei naturã dixisse Pliniũ arguamus: sed quod parum dilucide & feliciter huius scriptoris sensum & uoces reddiderit. Non probamus etiã quod aliqui suspicari se dixerunt, esse oleomel hoc quod antiquiores Græci ἀερόμελι, id est aëriũmel uocauerũt: id. s. quod ab Hebræorũ sacris literis acceptũ ueteres man, nũc uero passim manna medici & officinæ appellãt: quod ex huius scriptoris historia & medicina nõ facile conijcit. Siquidẽ ab oleo statim de eo agit, & quasi cõgener oleo subijcit, in cẽsu mellis alioquin cõstituendũ, si mellis magis quam olei naturã referret, quẽadmodũ de melle siue sale Indico hic idẽ postea aget, cui mos fuit cognata cõgeneribus suis semper coniũgere. Nec dixisset hic ex trũco arboris manare &c. cũ aëriũ illud mel nõ ex trũco manet, sed in arborũ folijs inueniat: habet enim præpositio illa ex, intrinsecũ generationis principiũ: mellis aũt aduẽtitia generatio & cõcretio est. Sũt præterea in medicina quam aërij mellis euẽtibus parum conueniant. Nec nobis pro cõperto est, quod antiquioribus quibusdã aërium mel fuit, quod nostra ætas manna appellat, esse, sed melliginem: sic enim nunc uoco sublucanis temporibus in arborũ folijs concretũ roscidũ sapore mellis humorẽ: quẽ deinde legentes apes, mel in aluearibus suis coaceruant. Nec tamẽ negamus quod nũc mãna uocãt, ex eadẽ aut simili substantia esse: uerum nihil, ut nobis uidet, ad oleomel hoc

aëriũ

θαλλός.

Veternum. νωθρώτης. νωθρὸν. νωθρότης.

Aëriũmel.

aërium omne id mel facit: q̄d in censum & nomen mellis sola saporis dulcedine adscitũ est, cũ tamẽ præci-
pua olei uis in eo intelligatur. Credimusq́; nos ideò hoc plerosq; opinatos esse, q̄ Plinius aërio illo melle ue-
luti sudore aut saliua cœli, dicat his qui noctu sub dio fuêre, unctas uestes & concretum capillum sentiri.

περὶ κικίνου ἐλαίου. κεφ. λη'.

Κίκινον ἔλαιον σκευάζεται τούτῳ τῷ
τρόπῳ. λαβὼν ὡρίμων κροτώνων
ὅσον ἂν δόξῃ, καὶ ψύξας εἰς ἥλιον,
καταστρώσας θηλοπέδου τρόπον
ἕως ἂν ὁ περικείμενος φλοιὸς ἀπορραγεὶς ἐκ-
πέσοι, συναγαγὼν τὴν σάρκα, ἔμβαλε εἰς ὅλ
μον. καὶ κόψας ἐπιμελῶς εἰς λέβητα κεκασ
σιτερωμένον βάλε, ὕδωρ ἔχοντα. καὶ ἀνάβρα
σον ὑποκαίων. ὅταν δὲ ἀνῶσι τὴν αὐτῶν ὑγρό
τητα πᾶσαν, ἄρας τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρός,
ἀπόψα μύακι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον καὶ ἀποτί
θεσο. οἱ δὲ αἰγύπτιοι διὰ τὸ δαψιλῶς χρήζειν,
ἑτέρως αὐτὸ σκευάζουσι. μετὰ γὰρ τὸ καθᾶραι
εἰς μύλην ἀποδιδόντες τοὺς κρότωνας, ἀλή-
θουσιν ἐπιμελῶς εἰς τὰς σπυρίδας ἐμβα-
λόντες τὸ ἠλεσμένον, δι' ὀργάνου ἐκθλίβου-
σιν. ὥριμοι δέ εἰσιν οἱ κρότωνες, ὅταν ὑπὸ τῶν
περιεχόντων αὐτοὺς σφαιρίων ἀπολύωνται. ποιεῖ
δὲ τὸ κίκινον πρὸς ἀχῶρας καὶ ψώρας καὶ τὰς
ἐν ἕδρᾳ φλεγμονάς. πρός τε ὑστέρας μύσεις
καὶ διαστροφάς. ἔτι δὲ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ὠτ-
αλγίας. ἐμπλάστροις τε μιγὲν, ἐμπρακτοτέ
ρας αὐτὰς ἐργάζεται. ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν
ὑδατώδες ποθὲν, ἐκκρίνει δὲ καὶ ἕλμινθας.

De Ricinino oleo. Cap. XXX.

Cicinũ oleum. ⌊Romani cicinũ pariter
Græcis & ricininũ dicunt.⌋ Conficitur
ricininũ oleũ hoc modo: Sumito quot
satis fore credideris maturos ricinos: cõ
tusosq; eorũ modo quæ in cratibus siccant, in sole
disponito: finitoq; in sole esse usq; dũ uestiens eos
disruptus cortex ceciderit: tunc collectã eorũ car-
nem in mortariũ coniicito: tusamq; diligenter in
lebetẽ stanno ex interiore parte illitum, aqua ple
num, transferto: & admoto igne, facito simul fer-
ueant. Cum uero omnẽ quem habebãt humorẽ
iam remiserint, amoto ab igne lebete illo, cõchu-
la colligito quod supnatabit oleũ, repönitoq;. In
Aegypto, q̄ maiore eius copia indiget ea gẽs, ali-
ter conficit ricininũ oleũ: purgatos enim ricinos
statim molis subiiciũt, terũtq; diligenter: tũ farinã
eorũ in sportas cõiiciẽtes, prelo exprimũt. Maturi
aũt ricini tũc erũt, cũ ex uestiẽtibus eos folliculis
emerserint. Facit ricininũ oleũ ad capitis manan
tia ulcera, scabies, sedis inflãmationes, p̃clusosq;
& inuersos muliebres locos, informes itidẽ cica-
trices, & auriũ dolores. Idem emplastris mixtũ, ui
res & efficaciã illis addit: trahit præterea per aluũ
aquas, potum: & uentris lumbricos pellit.

INTERPRES.

Nulla gentibus nominum certa eadem lex fuit: sed quæ pariter à cunctis intelliguntur, aliis atq; aliis
uocibus deinceps indicata sunt: nec est ubi magis uariemus, aut ubi tempora, regiones, & uitæ no-
stræ non una semper & ubiq; ratio plura mutauerit. Cici quondam fruticem aliqui dixerũt, quem
plures Græci crotona, & Romani ricinũ à figura seminis appellauerunt: Rura aũt nostra, & omnis ferè Thu
scia nunc Romanum phaselũ uocat: illi à notissimi insecti, nos à leguminis similitudine eandẽ rem indican
tes. Frutex hic tantum non arborescit: seriturq; in hortis nostra ætate ad spectaculum magis q̃ ad utilitatẽ:
altitudine, ut hic in historia eius docebit, humilis fici, platani folio: & si Plinius uitigineo, nullo discrimine ta
men dicat: quando platanus uitigineo folio à cunctis describitur. Ricinum sua ætate Plinius uocari dixit à
Ricinus. κρότων. fœdissimi insecti similitudine, quod Græci κρότωνα appellant: suntq; Latinis ricini & Græcis κρότωνες insecta,
quæ animalibus aliis canibusq; præsertim inhærent, sine motu cum semel hæserint. Quibus cibi nullus exi
tus est, colore liuido, nullis discretis membris, in globum continue crescentia, donec plenius saginata post
aliquot dies sponte sua decidant. Ideoq; nos, autore Plinio, fruticem eiusq; semen, & ex eo confectũ oleum,
ricini appellatione indicauimus. Et nisi testaretur Plinius lib. xv. sine igne & aqua in Aegypto exprimi rici-
ninum oleum, suspicaremur, nec sine ratione, non esse hoc loco integrum Dioscoridem, qui in prima illa
huius olei confectione auxilio aquæ ideò uteretur, q̄ ob ricinorum ariditatẽ aliter exprimi nequiret: mox
autem in Aegypto confici sine humore aliquo testaretur. Oportet itaq; duobus iisdemq; grauissimis autori
bus, in eadem re idem testantibus constituere: uuidiores in Aegypto ricinos q̃ in Italia nasci: eaq; unguinis
sui copia nullo etiam adsperso humore exprimi posse.

περὶ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου. κεφ. λθ'.

Ἀμυγδάλινον ἔλαιον, ὅ τινες
μετώπιον καλοῦσι, σκευά-
ζεται οὕτως. ἀμυγδάλων πι-
κρῶν χοῖνιξ β'. καθάρας καὶ
ξηράνας κόψον ὑπέρῳ ξυλίνῳ ἐν ὅλμῳ
κούφως μέχρις μᾶζα γένηται. ἐπιχέ-
ας τε ξέστου ὕδατος κοτύλας β', ἔα συμπι

De Amygdalino oleo. Cap. XXXI.

Amygdalinon oleũ. ⌊Romani etiã amygda
linũ dicũt.⌋ Amygdalinũ oleũ q̄d quidam
metopiũ dicũt, hoc modo conficit. Sumi-
to amaras eius generis nuces quartã mo-
dii partẽ: easq; purgatas & arefactas ligneo pistillo
leuiter in mortario, donec offa fiat, contundito: tum
adspersis feruentis aquæ heminis duabus, finito se-
missem

ἔθμ. ἀφ᾽ ἧς πάλιν βιαιότερον τρίβε. εἶτα ἀποθλίβων πρὸς πλάκα δεξίου. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν δακτύλων εἰς μύακα ἀναλάμβανε. εἶτα πάλιν εἰς τὸ ἀποτεθλιμμένον κοτύλην ὕδατος μίαν ἐπιχέας, καὶ συμπιεῖν ἐάσας, τὸ αὐτὸ ποίει. ἀποδίδωσι δὲ κοτύλην α΄. τὸ τετραχοίνικον. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀλγηδόνας καὶ πνίγας ὑστερικὰς, διαστροφάς τε καὶ φλεγμονὰς τῶν αὐτῶν τόπων. ἔτι δὲ κεφαλαλγίας καὶ ὤτων πόνους. καὶ ἤχους καὶ συριγμούς. ὠφελεῖ δὲ καὶ νεφριτικούς. καὶ δυσουριῶντας. καὶ λιθιῶντας. καὶ ἀσθματικούς. καὶ σπληνικούς. αἴρει δὲ καὶ σπίλους ἐκ προσώπου. καὶ ἐφήλεις καὶ ῥυτίδας, μέλιτι μιγνύμενον καὶ κρίνου ῥίζῃ καὶ κυπρίνῃ ἢ ῥοδίνῃ κηρωτῇ. καὶ ἀμβλυωπίας δὲ ἐστὶν ἀνασκευαστικόν. σὺν οἴνῳ δὲ ἀχῶρας καὶ πίτυρα σμήχει.

missem horæ combibere: ex quo tẽpore ualidius iterũ offã illã cõtundito, tusamq́; in alueolũ exprimito: q̃dq́; in digitis hæsit cõchula itidẽ excipito, rursusq́; in expressas nuces aquæ heminã infundito: & cũ dimiseris cõbibere, idem facito. Reddit aũt nucũ semodius olei heminã unã. Facit amygdalinũ oleũ ad dolores & strangulationes muliebriũ locorũ, eiusdẽq́; partis inuersiões & inflãmationes: facit & ad capitis dolores, auriũq́; item dolores, incertos sonos & sibila. Prodest prẹterea renũ cũ urinẹ malo aliq̃ doloribus, urinæ angustijs, calculosis, suspiriosis, & lienosis. Emẽdat idem uultus maculas: asperam discoloremq́; ceu à sole cutem & rugas, melli, lilij radicibus, cyprięq́;, aut ex rosa ceræ commixtum. Quinetiam hebetes restituit oculos: & cum uino furfures, manantiaq́; capitis ulcera exterit.

INTERPRES.

ANtiqua & peregrina in amygdalino oleo metopij appellatio est, incertũq́; magis ne sic diceret: quo
niã, ut Paulus Aegineta testat̃, Galbanũ q̃d Aegyptij metopiũ uocabant, huic oleo misceret̃: an po
tius quoniã metopion Aegyptiorũ propriũ unguentũ, præter pleraq́; alia ut in eo mox docebitur,
amaris amygdalis conficeret̃. In priore illo nominis à galbano causa: in posteriore ab Aegyptiorũ unguen
to, quod ob eandẽ galbani admixtionẽ priuatim metopiũ dicebat̃. In eius confectiõe demirabitur fortè ali
quis, diuersas ab alijs in editione hac nostra rerũ pondera & mẽsuras: neq́; ab re, nisi audierit, quæ nos in po
stremo opere de his in uniuersum dicemus: in quibus magni refert, quos autores aliquis sequatur, & q̃ cer
tas & incorruptas eorũ notas in Græcorũ cõmentarijs inuenerit. Interim non tacebimus, quos diximus mo
dios & semodios, non significare nobis eã mensurã, quæ nostra ætate, & tota Ethruria pluribusq́; alijs locis
ea appellatione intelligit̃, uerũ longe minorẽ. Fuit enim exiguæ capacitatis quondã modius, & quantũ cõ
ijcere licet ex eo quod in euangelio auditur: Neq́; accendunt lucernã & ponunt eã sub modio: & ex his quæ Modius.
Vitruuius lib. X. in haurienda attollendaúe ex fluminibus aqua monstrauit: quo loco modiolos sæpe ap- Semodius.
pellat, quibus id fiat, Insubres etiã quibus in cœna bibimus pocula modiolos adhuc uocãt: mutata deinde Modioli.
metiendi ratione ex pluribus antiquis modijs confectũ aceruũ, modiũ gẽs nostra nominauit: Quæ omnia
dicta à nobis modo sunt, ne quis de maiore illa mensura cogitaret: nã quod ad quantitatẽ eius pertinet, ali-
âs certius dicet̃. Eadẽ ratione uolumus etiã nunc intelligi, quod tẽporis spatiũ nos horæ semissem, & q̃ lon-
gas horas dicamus. In quo sciendũ illud est, fuisse antiquis præterq̃ per æquinoctiũ, toto anno inæquales
horas: nec eodẽ spatio diurnas nocturnis & nocturnas diurnis respondisse. Sed quantũ diurnis per brumã
auferebatur, tantũ nocturnis accrescebat: contra uerò in solstitialibus. Erantq́; illis tam in tenebris q̃ in sole Horæ anti-
duodecim numero horæ, exoriente sole numerari incipientes. Placueratq́; illis hic numerus: q̃ geminatus quorum.
à senario easdẽ illi integras & plures omnibus alijs numeris partitiones admittebat: cuius rei infinita sunt
testimonia & indicia. Siquidẽ in diuidenda hæreditate, metiendisq́; omnibus alijs, hoc numero semper usa
est antiquitas. Ex eo factũ est, ut Plinius sæpe æquinoctiales horas ideo dicat, ut diurnis pares nocturnas o-
stenderet, parẽq́; totius diei uigesimã quartã partẽ indicaret. Contrà uero Cicero pro Roscio agẽs, horas no-
cturnas dixit, ut p̃ brumã longius earũ spatiũ cõstitueret. Probatiq́; autores sic semper usi sunt: & obseruatũ
à nobis est, cũ horis nihil addit̃, significari semper æquinoctiales, & ex eo parẽ totius diei uigesimãquartã
partẽ: quo tẽporis spatio nostra ætate horæ etiã diuidunt̃ & numerãtur. Sicq́; in Dioscoride, si nihil aliud ad-
iectũ fuerit, horæ intelligendæ erunt. Quod legentibus significasse semel uisum est, ne dubitare posthac cõ
gantur legentes, quod quantũq́; tẽporis spatiũ simplici horæ appellatione in scriptore hoc intelligendũ sit.
Quod si amet aliquis etiã æqualiũ & inæqualiũ huiuscemodi horarũ in antiquis horologijs & solarijs ratio
nem nouisse, lib. IX. Vitruuiũ de architectura scribentẽ legat, qui obseruatã à mathematicis ex cursu solis à
bruma usq́; ad solstitiũ crescentis & decrescentis, toto anno umbræ uarietatẽ longius tradit. Variant hoc ca
pite antiquiores Græci in mensura feruentis aquæ, quæ tusis nucibus adspergenda sit. In aliquibus enim ut
nos reddidimus heminæ, in aliquibus cyathi leguntur. Fecitq́; hoc, ut credimus, notæ in utraq́; hac mensu
ra multa similitudo. In eo nihil nos decernimus, monemus tñ, quoniã facilis & lubricus in ponderũ mẽsura
rumq́; huiuscemodi antiq̃s notis ad uitiũ ex similitudine in Grẹcis lapsus fuerit, cõiectura sensuq́; in his etiã
uti oportere: q̃ duo licet nõ possint ratiõis mõ q̃d exactũ sit indicare, q̃d propinquũ illi sit saltẽ, ostendẽt. No
bis inclinat animus, modij quadrãtibus cyathi magis q̃ heminæ mensurã cõgruere: & si cõtrà redditus locus
hic à nobis fuerit. Diximus in medicina deinde auriũ sonoribus & sibilis mederi amygdalinũ oleũ, duo non Sonores &
penitus eadẽ partis eius uitia indicãtes, quorũ alterũ grauius, alterũ acutius sonet: q̃ Plinius ex hoc scriptore sibila auriũ.
aliter & his uerbis descripsit: Grauitatẽ auditus discutit, sonos incertos & tinnitus: quasi nõ intus sonãtes au
res, sed foris incerta uerborũ significatione ad aures peruenientes sonos intelligens: quod ad auditus graui-
tatẽ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

tatē pertinet. Nobis autore Paulo Aegineta, intrinſeca auriū uitia ambo hæc potius exiſtimāda eſſe uident. Nimis cōmune etiā forte uidebit ꝗd dictū à nobis eſt, uultus maculas emendare amygdalinū oleū: ſed quales hæ ſunt nouiſſe facile erit, cū ſcierimus, quosnā σπίλους Græci cōmuni eius uocis æſtimatione intelligāt. Sunt itaq; illis propriæ σπίλοι notæ quæ in ueſtibus hærētes eas diſcolorāt. Quarū ſimilitudine aliqñ in humano uultu & reliquo corpore maculæ oriunt̃, nullo aut exiguo uitio ſummā cutē tantū uariantes. Videt̃ Plinius in olei huius medicina hoc mali genus furunculos dixiſſe: cū tamen in abſceſſuū genere furunculi & ſibi & aliꝭ ſint. Sed hoc tantū legentibus ſignificamus. Nam quod ad Dioſcoridē pertinet: quale diximus, id uitiū eſt. Volumus & illud hactenus dictis addere, non cypriā à regiōe cerā dicere hunc ſcriptorē, ſed ceroma ſiue ceratū malis dicere, quod liguſtrino unguento maceratū & ſubactū eſſet: quale autem id unguentum, & quibus floribus conſtet, inter unguenta mox docebitur: eademq; ratione ceratum ex roſa ſiue roſaceo id intelligimus, quod oleo ſubactum, & in hos aliosq; uſus confectum fuerit.

σπίλοι. Vultus maculæ. Cera Cypria.

Περὶ βαλανίνου ἐλαίου. Κεφ. μ'.

Ἐοικότως δὲ καὶ τὸ βαλάνινον σκευάζεται. δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν σπίλων, φακῶν, ἰόνθων, οὐλῶν μελανίας, κοιλίας καθαρτικήν. ἔστι δὲ κακοστόμαχον. ἁρμόζει δὲ καὶ ὠταλγίαις, καὶ ἤχοις, καὶ συριγμοῖς, μετὰ χηνείου στέατος ἐγχεόμενον.

Ἔλαιον σησάμινον. Κεφ. μα'.

Ὁμοίως δὲ σκευάζεται τοῖς προειρημένοις τό, τε σησάμινον ἐκ τοῦ σησάμου.

Ἔλαιον καρύινον. Κεφ. μβ'.

Καὶ τὸ καρύινον ἐκ τῶν βασιλικῶν καρύων συντιθέμενον. δύναμιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ βαλανίνῳ.

De oleo ex unguentaria glande, ꝗd Greci balaninū dicūt. Ca. XXXII.

Balaninon. Romani pariter Græcis Balaninum dicunt. Cōficitur eodem modo & ex unguentaria glande balaninū oleū. Vultus maculas, lentigines, uaros, & cicatricū nigredinem exterit: Aluum idem ſoluit, ſed ſtomacho nocet. Inſtillatur aurium doloribus, ſonoribus & ſibilis, cum anſerino adipe utiliter. Conficiūtur ſimiliter prædictis ex ſeſamo ſeſaminum oleum: & ex iuglandibus nucibus, nuceum: habentq; eaſdem balanino uires.

INTERPRES.

De unguentaria hac glande quā Græci myrabalanon & myrepſicen balanon appellant, copioſius à nobis in quarto uolumine dicetur, quo loco hiſtoriā eius & medicinā omnē priuatim hic docet. Interim quod glandi huic & ex ea confecto oleo pariter congruat dicemus. Videri nobis deceptū ſæpenumero Græcarū uocū ſimilitudine & uicinitate Pliniū fuiſſe: ideoq; multa in ſimpliciū hiſtoria & medicina aliter ꝗ Græci, à quibus ea acceperat, tradidiſſe: licetq; id hoc capite etiā deprehendere: quo loco ſcilicet nos diximus cicatricū nigredinē exterere hoc oleū, quas Græci fœminino genere acuta ultima ſyllaba οὐλὰς dicunt, & ex quo genere & uocis accentu hic dixit οὐλῶν μελανίας. i. cicatricū nigredinē: Plinius autē libro XXIII. cap. V. eadē hæc omnia ſic reddidit: Balaninū oleū repurgat uaros, furunculos, lentigines, gingiuas: quaſi legiſſet aut intellexiſſet non οὐλῶν ut diximus, ſed οὔλων genere neutro, & in priore ſyllaba ſeruato accētu, quod gingiuas ſignificat. Perſuaſit aūt cicatrices non gingiuas legi & intelligi oportere una omniū Græcorū lectio: Conueniensq; & concors in oleo & glāde hac ſibi ipſi Dioſcorides, quod enim hic οὐλῶν μελανίας, in quarto οὐλὰς μελανίας eādē cicatricū ſignificatione dixit. Acceditq; his, ꝙ non uidemus quā inter oris mala gingiuarū nigredinē intelligere ualeamus: libenter tamen hæc cunctaq; alia peritiorū cenſuræ ſubijciūtur. Non relinquendū & illud eſt, quod Dioſcorides ait, confici balaninū oleū ſimiliter prædictis, amygdalinū & ricininū intelligens: aliter à Theophraſto tradi lib. IIII. de plantarū hiſtoria, cuius de unguētaria glande hæc uerba ſunt: Fructus uero cortice utuntur unguentarij, eum tundētes: hanc enim partē odoratā habet, fructū uero inutilē. Cū aūt dixit Dioſcorides confici ſimiliter antedictis, ex fructu non ex corticibus conficiendum eſſe præcepiſſe uidetur. Siquidem in illis fructus tantum, non cortex aut putamen ad oleū tūditur & exprimitur. Aut igitur in re tunc notiſſima dicendum eſt conficiendi modum monſtraſſe tantum Dioſcoridē, aut aliam unguenti ab oleo cōfectionem fuiſſe: & in altero corticis, in altero fructus uſum fuiſſe. Nobis in priorem illam partem inclinat animus. Suum tamen & aliꝭ iudicium relinquimus.

οὐλῶ. οὔλων.

Περὶ ὑοσκυαμίνου ἐλαίου. Κεφ. μγ'.

Καὶ τὸ ὑοσκυάμινον δὲ σκευάζεται οὕτω. λαβὼν τὸ λευκὸν καὶ σπέρμα ξηρὸν πρόσφατον, καὶ κόψας, ὕδατι θερμῷ φύρασ ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ἀμυγδαλίνου. ἡλιάζων δὲ ταῦτα, συχνὰ ξηραινόμενα αὐτοῦ μέρη, τῷ ὅλῳ ἀνάμισγε. καὶ τοῦτο ποίει ἄχρις ἂν μελανθῇ καὶ δυσώδης γένηται. εἶτα διηθήσας καὶ ἐκθλίψας ἀπότιθεσο. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίας. καὶ πεσσοῖς μίγνυται, μαλακτικὸν ὄν.

De oleo ex apollinari herba, ꝗd Greci Hyoſcyaminon dicūt. Cap. XXXIII.

Hyoſcyaminon. Latini ꝑiter hyoſcyaminū dicūt. Cōficit̃ & ex apollinari herba oleū hoc modo: Sūito apollinaris herbæ cādida, ſiccata & recētia ſemina: tuſaq;, ut in amygdalino oleo ꝑmōſtrauimꝰ, calida aqua macerato: inſolato deiñ, ſuꝑioresq; ꝑtes cōtinue areſcētes uniuerſe offæ miſceto: facitoq; id uſq; dū nigreſcat, & ingrato odore ſentiat̃: mox ꝑ colū expreſſū repōito. Facit ad auriū dolores: miſcet̃q; peſſulis, molliēdo utile.

IN-

INTERPRES.

DIcemus de apollinari herba, cum tractabit̃ quarto libro historia eius & medicina. De ea oleoq́ꝫ eius interim tacuisse illud inhumanum & iniustum fuerit, potum cerebri motus facere: & inter letalia semen eius in cibo sumptum, ab hoc ipso libro sexto numerari.

περὶ κνιδελαίου. κεφ. μδ'.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ κνιδείου σκευάζεται, κόκκου λεπισθέντος καὶ κοπέντος. καθαρτικὴν δὲ ἔχει δύναμιν κοιλίας, πινόμενον.

De Cnidio oleo. Ca. XXXIIII.

COnficit̃ pariter & ex grano cnidio oleũ, purgatis cortice suo seminibus & tusis. Potũ, in purganda aluo uires habet.

INTERPRES.

CHamæleæ quam cneoron Theophrastus uocat, granum cnidium semen est. In historia plantæ certius libro IIII. de eo agetur.

περὶ κνικελαίου. κεφ. με'.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κνίκινον σκευάζεται. δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ τῷ διὰ τοῦ κνιδείου κόκκου. ἀσθενὴς δὲ μᾶλλον.

De Cnicio oleo. Ca. XXXV.

COnficit̃ & cniciũ oleũ similiter. Vis illi eadẽ quę ex grano cnidio cõfecto oleo est, min⁹ tñ efficax.

INTERPRES.

CArthamum nostræ ætatis medicina Græcorum cnicon appellat. Rura autem nostra crocum Saracenum: de eo longius & certius in historia libro IIII. agetur.

περὶ ῥαφανελαίου. κεφ. μς'.

Τὸ δὲ ῥαφάνινον σκευάζεται ἐκ τοῦ αὐτῆς σπέρματος ὥσπερ καὶ τὰ λοιπά. τοῖς ἐκ νόσου δὲ φθειριῶσιν ἁρμόζει. ἔτι τὰς περὶ τὸ πρόσωπον σμήχει τραχύτητας. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐν αἰγύπτῳ τοῖς προσοψήμασι συνέψοντες αὐτό.

De oleo Raphanino. Ca. XXXVI.

COnficit̃ raphaninũ oleũ cęterorũ mõ ex raphani (quã Romani radicẽ dicũt) seminib⁹: q̃bus à lõga ualetudine pediculi abũdãt, accõmodatũ ẽ. Cutis idẽ scabrities in uultu emẽdat: utũt̃ eo Aegyptij obsonijs cõcoquẽtes.

INTERPRES.

COntra omnes pediculos raphanino oleo utit̃ Paulus Aegineta: hic tñ usum eius contraxit ad eos tãtum, qui post longiores morbos abundent. Nasci eos ueteres dixerũt, purgãte se uitioso sanguine. Plinius hoc addidit: Cerastis & scorpionibus aduersari raphanũ, uel ipso semine infectis manibus impune tractabilib⁹: qua ui & oleũ ex semine expressũ, fœdissimis insectis his aduersari & nocere uerisimile est.

περὶ μελανθελαίου. κεφ. μζ'.

Καὶ τὸ μελάνθινον δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, καὶ σκευασίαν τῷ ῥαφανίνῳ.

De oleo (ex nigella herba, quod Melanthinon dicũt. Ca. XXXVII.

MElanthinon, (Romani pariter Melanthinũ oleũ dicunt,) Easdem raphanino uires & cõfectionẽ melanthinon, (id est ex nigella herba confectum,) oleum habet.

INTERPRES.

QValis nigella sit, & quo colore & ordine in papaueraceis uasculis conspiciatur eius semen, certius in historia eius ostendetur.

περὶ σιναπελαίου. κεφ. μη'.

Τὸ δὲ σινάπινον σκευάζεται, λεαινομένου τοῦ σινήπεως καὶ βρεχομένου ὕδατι ψυχρῷ. ἔπειτα μιγνυμένου ἐλαίου καὶ συνεκθλιβομένου. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ χρόνια ἀλγήματα μετὰ σύγκρισιν.

De Sinapino oleo. Ca. XXXVIII.

COnficit̃ sinapinũ oleum concisis tritisq́ꝫ sinapis seminibus, tũ calida aqua aspersis, postremo admixto illis oleo simulq́ꝫ expressis. Facit ad diutinos dolores inunctum, aliunde ad se euocans. Condylomata. Rhagades.

INTERPRES.

VAriant antiquiores Gręci hoc capite etiã: alij enim frigida, alij calida aqua sinapim adspergunt. Nos ad soluendam molliendamq́ꝫ seminũ illorũ duritiẽ, aptiorem calorem existimauimus. Plinius in eadem confectione etiam Dioscoridi idẽ non est, & aliter conficit. Fit & oleũ ex semine madefacto in oleo expressoq́ꝫ. In medicina etiam pluribus q̃ hic morbis mederi testatur. Locus est lib. XX. capite XXII.

περὶ μυρσινελαίου. κεφ. μθ'.

De Myrtheo oleo. Cap. XXXIX.

Μυρσίνινον δὲ σκευάζεται οὕτω. λαβὼν τὰ ἁπαλὰ φύλλα τῆς μελαίνης μυρσίνης ἢ ἀγρίας ἢ ἡμέρου, κόπτε πιέζων. ἴσον δὲ τῷ χυλῷ, ἐλαίου ὀμφακίνου συμμίξας, χλίαινε ἐπ' ἀνθράκων, ἕως ἂν συνεψηθῇ, αἴρων τὸ ἐφιστάμενον. εὐκοπωτέρα δὲ σκευασία τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων κόψαντα, ἕψειν μεθ' ὕδατος καὶ ἐλαίου, καὶ τὸ ἐφιστάμενον ἀποψᾶν. ἰδίως δὲ τὰ φύλλα καθέντα εἰς ἥλιον, ἐν ἐλαίῳ ἀποβρέχειν. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον σιδίοις, κυπαρίσσῳ, κυπείρῳ, σχίνῳ. ἔστι δὲ ἐμπρακτικώτερον τῇ γεύσει πικρίζον, καὶ ἐλαιῶδες, χλωρόν, διαφανές, ὄζον μυρσίνης. Δύναμις δὲ αὐτοῦ στυπτική, σκληρωτική. διὸ καὶ τοῖς μιγνυμένοις ἀπουλωτικοῖς. καὶ πρὸς πυρίκαυστα, ἀχῶρας, πίτυρα, ἐξανθήματα, παρατρίμματα, ῥαγάδας, κονδυλώματα, ἄρθρα κεχαλασμένα. ἱδρῶτας στέλλει, καὶ ὅσα στύψεως ἢ πυκνώσεως ἔχει χρείαν.

Myrsinon. [Romani myrteũ siue myrtinum dicunt.] Conficitur myrteum oleum hoc modo: Sumito nigrę agrestis aut satiuæ myrti tenerrima folia: tundito ea, tusaq; exprimito: expresso deinde myrti succo, parem acerbi olei mensuram misceto: facitoq; in carbonibus caleant, usque dum simul concoquantur, tum quod in summo fluitabit oleum, auferto. Conficitur & aliter minore labore. Tundito tenerrima myrti folia: tusaq; in oleo & aqua coquito, quod supernatabit oleum colligens. Priuatim & per se myrti folia itidem in oleum coniecta, in sole madent. Sũt qui oleũ malicorio & cupresso, angulosoq; & rotũdo odoratis iũcis anteà spissent. Efficaciores ad agendũ uires habet quod sapore amarescit, pingui liquore oleosum, uirideq; & translucidum est, myrtum odore referens. Est illi adstringendi uis, indurat: eamq; ob causam his quæ inducendis cicatricibus conficiuntur, utiliter miscetur: facit ad ambusta, capitis manantia ulcera, furfures, pustulas, eruptiones, intertrigines, rimas, condylomata, & laxatos articulos. Compescit idem sudores, cunctisq; alijs prodest, quę adstringi aut dẽsari oporteat.

INTERPRES.

ERit operæpretiũ laborisq; huius nostri utile compendiũ, si quemadmodũ in re rustica præcipitur, q̃
tempore non licet per tenebras aut imbrẽ in agro opus facere, à uillico familiaq; id domi paretur &
fiat, quod sereno cœlo sine iactura utilioris opere tractari non posset. Sic nos etiã hoc capite quod in
tegrum & sine uitio est, de rimis, condylomatis, & intertriginibus agemus: ut peracta hoc loco operis no
stri leuiore hac parte, & hoc ueluti fasce leuati, maiore animi alacritate, & aptius quæ deinceps occurrent,
Rimæ. alia tractemus. Primũ itaq; de rimis nouisse oportet, quas Græci ῥαγάδας uocant, & nos rimas diximus, ma
ῥαγάδες. lum esse quod non in una tantũ corporis nostri parte sentiat, uerũ in mulierũ naturalibus, & utriusq; sexus
sede, labris, digitis, & pedibus fiat: ideoq; Galenus in diffinitionibus suis, nulla corporis in quo fiat decreta
parte, diuisiones, siue scissiones malis dicere, cutis callosis labris, rhagades esse dixit: & in fœminarum natu
ralibus, eorumq; ostio Paulus Aegineta fieri testatus est, ex laborioso & uiolento partu: fallereq; recentibus
adhuc ex puerperio doloribus: paulatim sentiri deinde deprehendiq; admota manu, & in Venere cruore ex
attritu indicante. Testatus idẽ etiã est in sede fieri: obseruauimusq; nos rhagades Græcis Latinisq; scriptori
bus aliquot, qualis Plinius est, eas præcipue intelligi quæ hac parte fiant, duris, nec sine magno conatu pul
sis alui excrementis. Fiunt eodem autore & in pedibus, calcaneo scilicet & inferiore solo, nec minus in digi
tis: uerũ his plerunq; locus additur, pedũq; rimas & digitorũ appellant. Fiunt & in labris: cunctisq; his parti
bus, ex diuersis causis, itinere, frigore, multisq; alijs: licetq; id pro comperto habere, quacunq; corporis par
te in duo plura' ue labra dehiscat cutis, Græcos rhagadas à frangendo, Latinos rimas id malum appellare.
Sed quoniã frequentius in sede fit, in ea parte, ut diximus, plerunq; intelligi: quod an in Dioscoride, præser
timq; hoc loco sic æstimandum sit, peritioribus censendum relinquimus. Nobis uidetur cõmune cognatis
inter se tot malis, myrtei olei remediũ esse posse, præsertimq; in sede fœminarum & naturalibus: cuncta enim
adstringi opus est. Ideoq; non ad hanc magis q̃ illã corporis nostri partẽ id malũ contraximus, contenti ri
mas autore Galeno dixisse, in callosa labra humanæ cutis diuisionem: eoq; consilio, ut posthac eadem uoce
Condylomata. semper utamur, nisi certũ fuerit certæ partis in eo malo uitium. Id certe affirmabimus, ubi in scriptore hoc
Rhagades. cõiũcta simul inueniunt condylomata & rhagades, in utroq; sexu sedis, & in fœminis hoc amplius, natura
liũ simul duo, & deinceps descripta ab antiquis medicis mala, siquis sedis rimas & condylomata tantũ red
diderit, non leui neglectæ alterius partis periculo & iniuria id agere. Eiusdem utriusq; partis, sedis scilicet, &
hoc amplius in fœminis naturalium, malum condylomata etiam sunt. Ea in diffinitionibus suis his uerbis
descripsit Galenus, sed in sede tantum: Sunt condylomata excrescentiæ, quæ in extrema ani corona, & qua
parte se comprimit, cum inflãmatione insurgũt: eadẽ figura in fœminarum naturalibus fieri Paulus Aegineta,
& in utroq; sexu post diutinas & inueteratas rimas in callũ transeuntes dixit: appellaueruntq; condyloma
ta id malũ Græci, quòd ut cõtracta in pugnũ manu digitorum articuli, quos ea gens condylos uocat, insurgũt
& eminent: sic duratæ in callum, sedis, & in fœminis naturalium rimæ, à reliqua superficie insurgunt. Le
Intertrigines. uissimũ postremo mali genus est, quod nos intertrigines diximus, Plinius aliqñ attrita appellat, aliquãdo
confricata membra. Fit atterentibus & urentibus in itinere pedes angustis calceis: fit etiam confricatis lon
ga equi uectione interioribus fœminibus, alijsq; partibus, & ex alijs causis.

περὶ Δαφνελαίου. Κεφ. ν'.

Τὸ δὲ δάφνινον σκευάζεται διὰ τῶν δαφνίδων ὅταν ὦσι δρυπετεῖς, ἑψομένων μετὰ ὕδατος. ἐκ δὲ τοῦ περικειμένου λέπους, ἀνίησιν λιπαρίαν τινά. ἣν διακόψαντες χερσὶν εἰς μύακας ἀναλαμβάνουσιν. ἔνιοι δὲ ὀμφάκινον ἔλαιον προσύψαντες, κυπείρῳ, καὶ σχοίνῳ, καὶ καλάμῳ καὶ μετὰ ταῦτα δάφνης φύλλα ἁπαλὰ βαλόντες, συνέψουσιν. οἱ δὲ καὶ δαφνίδας ἕως ἂν ἱκανὸν γένηται τῇ ὀσμῇ. ἔνιοι δὲ καὶ στύρακα μίσγουσι καὶ μυρσίνην. ἀρίστη δὲ πρὸς σκευασίαν ἡ ὀρεινὴ καὶ πλατύφυλλος δάφνη. διαφέρει δὲ τὸ δάφνινον τὸ πρόσφατον· χλωρὸν τῇ χρόᾳ. πικρότατον. δριμύ. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. μαλακτικήν. ἀναστομωτικήν. κόπων λυτικήν. ἁρμόζει καὶ τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσι πᾶσι. ⌊φρίκαις⌋ καὶ ὠταλγίαις, καὶ καταῤῥοιζομένοις. ⌊νεφριτικοῖς δὲ τοῖς ἀπὸ ψύξεως ἄλειμμά ἐστιν ἄριστον, ὡς οὐδὲν ἕτερον ὠφελοῦν.⌋ ἔστι δὲ καὶ ναυτιῶδες ποθέν.

De oleo Laurino. Cap. XL.

Daphninon. ⌊Romani laurinũ dicunt.⌋ Cõficit laurinũ oleum lauri baccis cum drupæ iã sunt, in aqua decoctis, pinguitudinẽ quãdã ex uestiẽte eas cute remittentibus, quã manibus conchula exprimẽtes colligunt. Quidã in cõfectione eius acerbũ oleũ angulofo rotundoq; odoratis iuncis, præterea odorato itidẽ calamo antea spissantes: tum lauri tenerrima folia in id conijcientes, simul omnia coquunt. Quidã & lauri baccas folijs supadijciunt, donec odore satis esse uideant. Miscẽt aliq̃ pterea styracẽ & myrrhã. Probatissima ad laurini olei confectionẽ mõtana & latifolia laurꝰ est. Bonitate in eo antecedit q̃d recens, colore uiridi, amarissimũ & acre. Calefacit laurinũ oleum, mollit, laxat, & lassitudines recreat. Vtile præterea cunctis neruoꝝ malis, ⌊febriũ horroribus,⌋ auriũ doloribus, & destillationibus: ⌊contra renum ex frigore dolores, ut quo uolueris alio utilissime inungitur.⌋ Potum tamen idem nauseam facit.

INTERPRES.

Notior cunctis laurus est q̃ oporteat nos de ea lõgius agere, aut tam multa eius genera quæ Plinius prosecutus est, nulla urgente necessitate percurrere. Oleũ enim nõ arborẽ Dioscorides docet. Cuius à Palladio libro 11. multo dissimilis his uerbis confectio traditur. Ex lauri baccis oleũ conficieť hoc modo: Lauri baccas q̃plurimas, & maturitate turgentes, in aqua calida bullire facies: & ubi diu ferbuerint, olei quod ex se dimiserint, supernatantis undã pennis leuiter cogentibus in uasa transfundes. Hic enim maturitate turgentes baccas coqui iubet, Dioscorides drupas. Sunt autẽ drupæ in olea & lauro: possunt & in alijs arboribus esse, optima ætate ad decerpendũ inter copiã bonitatẽq; succi, incipientes nigrescere & colorari baccæ: quæ uox à Græcis facta est: qui primũ nigrescentes oliuas δρυπετεῖς appellauerunt. Parũ deinde sequax sermo in Græcis est, ubi nos diximus: quã manibus in conchulã exprimentes colligunt. Quod enim est illic participiũ διακόψαντες, nullum habet sensum: ideoq; nos rem magis q̃ uocẽ secuti, sic reddidimus. Volumus tamen id tam diu legentibus placere, quousq; ex minus corrupto codice certior confectionis huius ratio cognoscať. Et si id nouisse satis sit, remitti è baccis lauri pinguitudinẽ aliquã quæ colligẽda sit: ob quã causam illud ex Palladio addidimus, ut ab eo expleretur quod huic deest. Suspicamur & illic uitiũ esse ubi legitur: Miscent aliqui styracẽ & myrtũ: credimusq; pro myrto frutice myrrhã legi oportere: styraci enim myrrha aptius copulatur q̃ myrtus, & in spissando oleo maiorẽ uim & frequentiorẽ usum habet: facilis ab altera in alteram uocẽ in Græcis lapsus fuit: & antiquus latinus Dioscorides myrtam adhuc habet: potestq; una tantum mutata litera in hunc sensum trahi: unicuiq; tamen suum iudicium sit & arbitrium. Drupæ oliuæ. δρυπετεῖς.

περὶ Σχινελαίου. Κεφ. να'.

Τὸ δὲ σχίνινον ὁμοίως ἐκ τοῦ καρποῦ πεπείρου σκευασθέν, ὡς τὸ δάφνινον, προσυφθέν. ὑγιάζει ψώρας κτηνῶν καὶ κυνῶν. καὶ εἰς πεσσοὺς καὶ εἰς ἄκοπα, καὶ λεπρικὰ ἐπιτηδείως μίγνυται. στέλλει δὲ καὶ ἱδρῶτας. καὶ τὸ τερεβίνθινον δὲ ὁμοίως σκευάζεται. ⌊ψύχει δὲ καὶ στύφει.

De Lentiscino oleo. Cap. XLI.

Schininon. ⌊Romani lentiscinum dicũt.⌋ Ex maturo lentisci semine lentiscinũ oleum laurini olei modo conficitur, & anteà spissatur. Canum & iumẽtorum scabiem sanat. Miscetur idem pessulis aptissime, acopis, & his quæ contra lepras conficiuntur: & præter hæc sudores compescit. Conficitur & terebinthinum similiter, ⌊adstringitq; & refrigerat.⌋

INTERPRES.

Libet hoc loco addere lentiscini olei diuersam ex Palladio confectionem libro 11. his uerbis ab eo traditam: Grana matura lentisci q̃plurima colliges, & una die ac nocte supra se aceruata esse patieris: deinde sportam granis iisdem plenam cuicunq; uasculo superpones: & calida adiecta, calcabis & exprimes: tunc ex eo humore qui defluxerit, supernatãs oleum lentiscinum sicut laurinum colligetur. Memento autem (ne rigore possit adstringi) aquam calidam sæpe suffundere.

περὶ Μαστιχελαίου, κεφ. νβ'.

De Mastichino oleo. Cap. XLII.

Τὸ δὲ μαστίχινον, ἐκ τῆς μαστίχης λείας σκευάζεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ πάντα, ἠπίως θερμαῖνον. στῦφον. μαλάσσον. καὶ πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ὑπερριπτόμενα σκιῤῥώματα καὶ κοιλιακά. καὶ δυσεντερικά. καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου καθαῖρον. καὶ εὔχροιαν ποιοῦν. συντίθεται δὲ ἐν χίῳ τῇ νήσῳ κάλλιστον.

Mastichinon. ⌊Rōani pariter Græcis mastichinū dicunt.⌋ Ex concisa mastiche mastichinū similiter conficit oleū. Confert omnibus muliebriū locoꝝ uitijs, leniter calefaciens, spissans simul & molliens. Miscet idem ceratis, quę stomacho, cœliacis & intestinoꝝ torminibus imponunt. Exterit & uultus uitia, colorisq; amabilem bonitatem illi acquirit. Laudatissimum in Chio insula oleum hoc fit.

INTERPRES.

NOn sperabat Diomedes in Troianorū castra speculator profecturus, incolumis ad suos redire solus
posse: eamq; ob causam Nestorē precabatur, dari coniungiq; sibi aliquē, cuius consilio & opera in
tanto periculo uti posset: quādo duobus simul euntibus, fœlicius euenire hominibus quotidie nos
etiā multa sentimus: quod superiore capite experti, multū Paulo Aeginetæ debemus, qui lib. v. de masti-
che agens, quod huic scriptori, seu temporū uitio, seu librariorū incuria in hoc capite antiquā integritatem
amiserat, qua ratione instaurari posset, facillime monstrauit: fuitq; nobis in labore hoc non facūdus, sed uti
lissimus comes. Inter remedia siquidē legebatur aut nullo, aut inconcinno penitus sensu, prodesse hoc oleū
πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ὑπερριπτόμενα σκιῤῥώματα &c. Quaꝝ uocū summa est, ad eas quæ stomacho superponun
tur durities: qui dicendi modus, nec rei nec scriptori huic legitimus aut honestus est: nō enim stomacho su
perponuntur durities: Cum aūt decerneret ille stomachi, alui, intestinorū, & iecoris inflāmationibus accō-
σκιῤῥώματα. modatā esse mastichē, facile opinati sumus ex rei & sermonis ductu, quod erat σκιῤῥώματα, quæ uox omniū
generū durities in humano corpore significat, κηρώματα, id est cerata, siue ceromata legēdum esse: decreuis-
seq; hunc scriptorē subactā mistichino oleo ceram, partibus illis imponi contra earū partium mala, ad quæ
ex uiribus suis mastiche faceret: quales autē illæ sunt, idē Paulus his uerbis docuit. Mastiche pręsertimq; ex
Chio insula, in secundo ordine calefacit & siccat: mixtas habet uires: adstringit enim simul & mollit: ideoq;
stomachi, alui, intestinorū & iecoris inflāmatiōibus accōmodata est. Aegyptia colore quadantenus nigro:
siccat magis & discutit, minus aūt adstringit, discutiendis strumis ideo accōmodata, quæ longius cōmen-
tarijs his nostris adiecta sunt, ut ratio mutatæ à nobis uocis ab eo autore accepta intelligatur: obiterq; & il-
lud testaremur, confirmari ab eo quod in hoc scriptore suspectū fortè uideretur, cum ait mastichē adstrin-
gere simul & mollire: quod aduerbium non temere, sed ex melioribus Græcis additum illic à nobis est, in q-
bus legebatur, στῦφον ὁμοίως καὶ μαλάσσον.

Σύνθεσις περὶ μύρων. κεφ. νγʹ.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ μύρα εὐθετεῖ ἐπ' ἐνίων παθῶν, καὶ μιγνύμενα φαρμάκοις, καὶ ἐμβρεχόμενα καὶ ὀσφραινόμενα, ἀκόλουθον ἡγούμεθα καὶ τὴν τούτων παράδοσιν ποιήσασθαι, ἀλλὰ δεῖ δοκιμάζοντας ἐπιβλέπειν, ἢ ἀφ' οὗ ἡ κρᾶσις ἐστὶ τοῦ μύρου, ἐκεῖνο ποιεῖ κατὰ τὴν ὄσφρησιν. ἀρίστη δὲ ἐστὶν ἡ τοιαύτη κρίσις. ἐπ' ἐνίων μέν τοι οὐ φυλάττεται τὸ τοιοῦτον διὰ ἐπικρατεῖν μιγμάτων σφοδροτέρων. ὡς ἐπὶ ἀμαρακίνου, καὶ κροκίνου, καὶ τηλίνου, καὶ ἄλλων τινῶν, ἅπερ ἐκ τῆς περὶ αὐτὰ γυμνασίας δοκιμαστέον.

Vnguentoꝝ confectiones. Cap. XLIII.

VErum quoniam & unguenta in aliquot malis, olfactu, aspersione, & medicamentis adiecta utilia sunt, exigere rei ordinem existimamus, ut eorū ratio etiam à nobis tradatur: in quoꝝ probatione cotemplari oportebit, an id ex quo temperatum unguentum fuerit, odore indicet. Optimū enim iudicium hoc est: Etsi in aliquibus seruādum non sit, quod euincunt sæpenumero quæ uehementiora admixta fuerint, ut in amaracino, crocino, ex fœnogræco, alijsq; quibusdam, quæ ex eorū tractatione & usu probanda erunt.

Περὶ ῥοδίνου σκευασίας. κεφ. νδʹ.

Ῥόδινον ἔλαιον γίνεται οὕτω. σχοίνου λίτρας εʹ. οὐγγίας ηʹ. ἐλαίου λίτρας κʹ. οὐγγίας εʹ. κόψας καὶ φυράσας ὕδατι, ἕψε ἀνακινῶν. εἶτα ἀπηθήσας εἰς τὰς κʹ. λίτρας καὶ οὐγγίας εʹ. ἐλαίου, βάλε ῥόδων ἀβρόχων ἀριθμῷ χίλια πέταλα ἢ κυπέρου λίτραν αʹ. ἐλενίου λίτραν αʹ. καλάμου λίτραν αʹ. ἐλαίου ξέστας ϛʹ. ῥόδων ξέστας ϛʹ.
* καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας, ἀνακίνει πλεονάκις, ὑποθλίβων ἠρέμα. ἔπειτα ἐάσας τὴν νύκτα, ἔκθλιβε. ὅταν δὲ τὸ ξυγῶδες

De Rosacei confectione. Cap. XLIIII.

FIt hoc modo rosaceū: Sumito rotūdi odorati iunci pondo quinq;, uncias octo, simulq; olei pondo duo, uncias quinq;: tundito dein, maceratūq; aqua coquito continue miscens. Cūq; per colū traieceris, in olei pondo uiginti & uncias quinq;, rosas sine humore aliquo numero mille conijcito:

manibusq; odorato melle inunctis, misceto sępius, leniter per diē premens: integram deinde noctem dimissas, matutino exprimito: cumq; quod in eo fæculentum est subse-

ὑποστῇ, ἄλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον. ἀποτίθεσο δὲ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. βαλὼν δὲ εἰς λουτηρίδιον τὰ ἐξιπωθέντα ῥόδα, ἐπίχει λίτρας κ΄. οὐγγίας γ΄. τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου, καὶ πάλιν ἐξίπου. ἔσται δέ σοι τοῦτο δεύτερον. κἂν βουληθῇς ἄχρι γ΄. ἢ δ΄. ἀποβροχῆς τῶν χέων ἐξίπου. γίνεται δὲ τὸ μὲν α΄. τὸ δὲ β΄. τὸ δὲ γ΄. τὸ δὲ δ΄. μύρον. ὁσάκις δ' ἂν τρίψῃς, τοὺς κρατῆρας προκατάχριε μέλιτι. εἰ δὲ θέλεις δευτέραν ἐμβολὴν ποιήσασθαι, εἰς τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν ἔλαιον, τὸν ἴσον ἀριθμὸν προσφάτων ῥόδων ἀβρόχων ἔμβαλε, καὶ ἀνακινῶν ταῖς χερσὶ προδεδευμέναις μέλιτι, ἐκπίεζε, καὶ ποίει τὸ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον ὁμοίως ἐκθλίβων. καὶ ὁσάκις δ' ἂν τρίψῃς τοῦτο, νέα ὀνυχίζων πρόσβαλε ῥόδα, δυναμικώτερον γὰρ γίνεται. ἄχρι δὲ ἑβδόμης ἐμβροχῆς, ὑποδέχεται τὸ ἔλαιον τὴν ἐμβολὴν τῶν ῥόδων. ἔπειτα δὲ οὐκέτι. κεχρίσθω δὲ καὶ ἡ ληνὸς μέλιτι. δεῖ δὲ ἐπιμελῶς τὸ ἔλαιον τοῦ χυλοῦ χωρίζειν. ἀπολειφθὲν γὰρ τοὐλάχιστον, τὸ μύρον φθείρει. ἔνιοι δὲ αὐτὰ μόνα τὰ ῥόδα ὀνυχίσαντες καὶ ἡλιάσαντες, ἐναποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ. ἔχοντα σταθμὸν οὐγγίας ς΄. εἰς μίαν ξέστην ἐλαίου. καὶ ἀλλάσσοντες, ἡμέρας η΄. καὶ ἡλιάζοντες ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ἄχρι τρίτης ἐμβροχῆς, οὕτως ἀποτίθενται. ἔνιοι δὲ προσύφουσι τὸ ἔλαιον. κάλαμον καὶ ἀσπάλαθον ἐμβάλλοντες. οἱ δὲ ἔτι ἄγχουσαν ἕνεκεν εὐχροίας, καὶ ἅλας πρὸς τὸ μὴ φθείρεσθαι. δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν. ψυκτικήν. εὔθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλασμάτων μίξεις. λύει δὲ καὶ κοιλίαν ποτιζόμενον. καὶ καῦσον σβέννουσι στομάχου. ἔστι δὲ ἔτι θρεπτικὸν κοίλων ἑλκῶν. ἔτι τῶν κακοήθων πραϋντικόν. ἀχώρων καὶ ἐκζεμάτων ἐπάλειμμα. καὶ κεφαλαλγίας ἔμβρεγμα, ἐν ἀρχῇ ὀδονταλγίας διάκλυσμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βλέφαρα ἐσκληρυμμένα ἐγχριόμενον. πρός τε ἐντέρων ἐρεθισμοὺς καὶ ὑστέρας ἐγκλυζόμενον χρήσιμον.

subsederit, ex uase in quo erit, in craterẽ melle antea inunctũ trãsfundito, & seruato. Coniectis mox in labellũ expressis illis ĩsdẽ rosis, superinfundito iterũ spissati olei põdo octo & uncias tres, iterumq; exprimito. Erit hoc tibi secundarium rosaceum. Et si uolueris tertiũ & quartũ rosaceũ facere, quoties uolueris oleũ infundito, & exprimito. Fit enim primum, secundũ, tertium, & quartum unguentũ: quotiesq; feceris, toties antea crateres melle inungito. Quod si uolueris iterata confectiõe uires rosaceo adĩcere, in oleum primo expressum parẽ recentium & sine humore rosarum numerũ adĩcito: manibusq; melle antea inunctis, exprimito: facitoq; iterum tertium & quartum similiter exprimẽs: & quoties facies, nouas quotidie detractis unguibus cõncito rosas: sic enim efficacius erit: usq; ad septimam tamen adiectionem nec ultra, rosarũ uires oleum admittit. Melle præterea & prælum inunctum fit. Quinetiã oportet diligentissime oleum à succo rosarum separare, uitiat enim minima eius pars totum unguentum. Quidam solas tantũ rosas detractis unguibus insolatas põdere unciarum sex in olei sextarium demergunt: demissasq; in eo diebus octo, madere mox quadraginta diebus tertia rosarũ adiectione insolatas, sic reponũt & seruant. Sunt etiam qui odorato calamo & aspalatho oleum anteà spissent. Sunt præterea qui ad coloris bonitatem anchusam: & ne ingrato odore sentiatur, salẽ adĩciũt. Est rosaceo adstringendi refrigerãdiq; uis. Adspergitur utiliter, & cataplasmatis pari utilitate miscetur. Potum idem soluit aluũ, stomachi ardores restinguit. Caua nutrit ulcera, malefica mitigat, manantibus capitis ulceribus, eruptionibusq; aliĩs in ea parte inũgitur. Adspergitur contra capitis dolores à principio: Dentes eodem in dolore colluũtur. Facit ad induratas palpebras, contra quas inungitur. Clystere præter hæc infunditur contra intestinorũ, muliebriumq; locorum pruritus & erosiones.

INTERPRES.

SEntiebat Thebanus lyricus poëta cum opus aliquod incipientibus præciperet, speciosam lateq; fulgẽtem eius frontem erigendã esse, quantũ dignitatis, gratiæ & honoris periret his, quæ humiliter aut praue incœpta, negligi prius q̃ cognita essent, inciperentur. Nec dimidium facti habere (ut poëta cecinit) eum qui modo, sed bene & fœliciter aliquid incœpisset. Nos etiã meminimus quod in Porphyrio quotidie iactatur, imperĩ dignitatem ex prima fronte & indole aliquando æstimatã fuisse. Desiderauimus ideo hoc capite dignã Dioscoride eius esse frontẽ, ut reliqui corporis gratia & fœlix usus esset, & ut fieret diu etiam: sed parũ fœliciter laborauimus, tam corruptæ illic omnes primæ partes sunt, & tam male sequax rerum uerborumq; sensus & ordo legentibus occurrit. Nec in eo nos aliud modo possumus, q̃ ut in iudicio fit, delato crimine antiquæ lectionis, coniecturam nostrã afferre. Quod autẽ in ipsis foribus statim uitiũ se nobis obtulit huiuscemodi est. Iubet hic in rosacei confectione ad olei spissamentum sumenda esse rotundi odorati iunci pondo quinq;, & uncias octo: statimq; subĩcit, sumenda pariter olei pondo duo & quincuncem: nec male incerto' ue sensu hactenus, si odoratus ille rotundus iuncus spissando huic oleo satis esset: & nisi quod sequitur participiũ κόψας male rei responderet, & præter hoc alterũ illud participiũ φυράσας, nulla ratiõe oleo competere posset. Qui enim tundi oleũ & macerari aqua potest? quod duo illa participia significant: alterũ enim in duris & aridis tantum fit, alterum in his solum dicitur, quorum arescit alterum, liquescit uero alte-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

rum:ut cum dixit Tranquillus lutum sanguine maceratũ: & quotidie auditur,aqua macerari farinã. Acce-
dit his, quod iniusto põdere & mala rerũ inæqualitate in spissando humore præcipitur,maiore copia sumi q̊d
spisset,minore autẽ quod spissatur.Spissatur enim oleũ,spissant uero aromata:quæ si copia & pondere abũ
dent,non spissare ipsa oleũ,sed oleo dilui dicentur.Coëgerunt postremo nos non suspicari iam,sed pro com
perto uitiũ hoc loco habere, quæ plura in antiquioribus aliquot Græcis in spissando rosaceo numerãtur,
elenium,quã nos inulã diximus,angulosum odoratũ iuncũ, & odoratũ itidẽ calamũ: credimusq́ʒ quod oleũ
statim à rotundo iunco legitur,non oleũ, quod Græci ἔλαιον, sed ἑλένιον, id est inulã antiquã fuisse lectionem:
deesseq́ʒ alia deinceps,quæ prius aqua macerata in oleo coquenda essent: tum per colũ traiecto oleo uigin
ti sic spissati olei pondo & uncijs quinqʒ,inijciendas esse rosas numero mille &c. Quæ omnia coniectura tan
tum nostra dicuntur,quã alijs etiã relinquentes nihil mutauimus, suspiciones suspicionumq́ʒ nostrarũ cau-
sas diligentioribus ostendisse contenti. Factumq́ʒ id bona fide & nullibi dissimulatis uitijs & difficultatibus
huiuscemodi,quod alioquin facile nobis erat.Et quoniã toto hoc opere sæpenumero de rerũ ponderibus &
mensuris decernendũ erit,testari semel id uolumus,siquid minus maius'ue pro rei natura & necessitate di-
ci forte uidebitur,non ideo damnandũ esse laborẽ hunc nostrũ. Lubricus enim in antiquis ponderũ & men
surarũ notis ad uitiũ lapsus est: Multa etiã in antiquis Græcis uarietas: & nos codicũ fidẽ,non experientiam
sequimur,quã medicis relinquimus, quibus licebit semper ex aliorũ decretis,aut iterũ facto rei periculo, in
melius conuertere, quod ex hoc scriptore parũ apposite dictũ à nobis fuerit. Cur autẽ sine humore rosas in
oleũ cõijciendas hic scriptor præcipiat, à Theophrasto lib. VI. de causis plantarũ docetur, quo loco testatus
ille est,unguentarios rosas ad unguenta quadantenus prius siccare, ut ea ratione purus relinquatur odor,
qui in eo flore postq̃ aruit adhuc seruatur:esseq́ʒ id discrimen tantũ, quod recentes ex longinquo olent, siccatæ
autẽ contrà. Quod si ab unguentarijs amissa natiui humoris aliqua parte rosæ ad unguẽta exiguntur, mul-
to magis aduentitius in eis humor damnabitur. Neqʒ ab re forte fuerit putasse, docuisse id hoc loco Diosco
ridẽ: Communem tamen eius uocis æstimationẽ nos etiã secuti sumus, non ausi quod ἀβρόχων in eo est, ali
ter q̃ extrinseci humoris priuatione exprimere. Docuit non multo post idẽ hic scriptor, in censu bonitatis
rosacei laudari probariq́ʒ maxime, quod primũ expressum fuerit, tum secundũ, mox tertiũ, postremo quar-
tum. Nicander tamen in Theriacis suis in tertio censum bonitatis clausit dicens : ἐν δὲ βίτλω μοῖραν ῥοδέου χροὸς

Vngues in rosis.

&c. Quod legentibus ignotũ esse noluimus. Dicerẽ longius etiã, quos nam hic ungues in rosis nominat, nisi
Plinius & alij iampridẽ docuissent, ungues in rosis appellasse ueteres imas foliorũ floris eius partes colore
candido, quibus in capite suo hærent & pendent: ideo in medicina damnatas, quod nulla solis coctura colo-

ἐμβρέγματα.

ratæ odorataeq́ʒ, inutili humore abundant. In medicina & illud sciendũ est, quæ hic ἐμβρέγματα uocat, & nos
uerbo tantũ significauimus, conspergi dicentes, late patere, significariq́ʒ ea uoce à Græcis omnia quæ fron
ti, temporibus, alijs'ue partibus adfouendum, discutiendum, compescendũ, reprimendumq́ʒ insperguntur,
intelligendaq́ʒ hoc loco ea tantũ sunt, quibus potestate sua rosaceũ utile erit: quotiesq́ʒ nos conspergi aliq
quidpiã dicemus, semper ex uiribus remedij illius usus hic intelligẽdus erit: Nostra ætas adhuc græca uo-

ἐκζέματα.
ἐξανθήματα.

ce emprochas sed corrupte, remediũ id dicit. Quæ itidẽ hic ἐκζέματα nominat, genere eadẽ sunt quæ ἐξανθή-
ματα, quæcunqʒ pueris in capite erumpunt, multorũ generũ ulcera & pustulæ: in quibus etiã Paulus Aegi
neta primo libro rosis & rosaceo utendũ esse præcipit. Sequitur ab hoc loco statim, κεφαλαλγίας ἐμβρεγμα ἐν
ἀρχῇ. quo loco pungendus iudicio nostro sensus & membrũ est, ne male coniungatur illud ἐν ἀρχῇ sequenti
membro: incipientibus enim capitis doloribus, & à principio inspergendã rosaceo frontẽ, non colluendos
à principio in dolore dentes præcepisse hunc uerisimile est. Adijciemus postremo & si ad alia festinemus,

Malefica ulcera.
κακοήθη ἕλκη.

quæ nam malefica nos, Græci uero κακοήθη ulcera appellauerint: Satisq́ʒ nobis Galenus primũ in diffinitiõi
bus suis, mox Paulus Aegineta, quo loco de ulceribus agit, erunt: & si ille non ulcus magis q̃ omne aliud κα-
κοήθες malũ his uerbis diffiniat: κακοήθες malũ est, quod ui sua grãde difficileq́ʒ est, aspectu aũt debile & igna
uũ, & q̃d malo dolo fallat: ideo Græci sic appellauerunt, quibus κακοήθεις homines sunt, dissimulato malefi
cio nocentes: Paulus aliter & his uerbis rem tradidit, Antiqua & cicatricẽ difficillime contrahentia ulcera,

Chirõia ulcera.
telephia ulcera.

quæ cacoëthe dicunt, alij chironia, ueluti Chirone centauro medicinæ in poëtarũ fabulis peritissimo indi-
gentia: alij telephia, quod in huiuscemodi ulcere Telephus cõsenuerit: nec nisi noua medicinæ rõne ab autore
mali Achille sanari potuerint, uocant: ex qua eorum difficili sanitate Iuuenalis etiam dixit: Tenet insanabi
le multos scribendi cacoëthes. Ea Celsus mala ulcera aliquando nominauit, qui de Chironijs priuatim lib.
V. agens, proprium genus Chironijs ulceribus assignasse uidetur: nos certiore adhuc rei significatiõe ma
lefica diximus ubiqʒ, & si forte dolosa aptius dicerentur.

Περὶ ἐλατίνου σκευασίας. κεφ. νε.

Ἐλάτην θλάσας καὶ διακνήσας, ἔμβαλε εἰς λουτῆρα, καὶ ἐπίχει ὀμφάκινον ἔλαιον ἐπὶ ἡμέρας γ΄. ἀνελόμενός τε εἰς σπυρίδα ἔκθλιβε. ἔσω δὲ ἑκάτερα ἰσόσταθμα. εἶτα ἀποθέμενος ἐν καθαρῷ ἀγγείῳ, χρῶ. δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ ῥοδίνῳ· κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσει.

De Vnguẽto q̃d ex palmę elate. i. cortice cõficit. XLV

Elatinon. [Romani pariter Grecis elatinũ dĩ cũt.] Tundito filatimq́ʒ discerpito tenerũ, nõdũ florẽtis palmę corticẽ, quẽ Greci elatẽ dĩcũt: In labrũ dein cõijcito: acerbũ infundito oleũ, dimittitoq́ʒ triduũ, ex quo tẽpore in sportã cõiecta oĩa exprimito. Pari põdere cortex is & oleũ sumẽda sunt. Cũq́ʒ expresseris, in puro uase repõito & utere: pares habet rosaceo uires, nõ tñ aluũ mollit.

INTERPRES.

QVa materia fiat & ex qua palmę parte elatinũ unguentũ, cũ de tota palma paulopost agẽt, certius le
gẽtibus erit. Nõ relinquemus tñ legẽtes monere, à Columel. elatẽ hãc li. XIII. corticẽ palmę appellari.

De

Περὶ μηλίνου σκευασίας. Κεφ. ιϛ'.

Ἔλαιον μήλινον σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον. ἐλαίου ξέστας ϛ'. ὕδατος ξέστας ι. μίξας, προσέμβαλε λαπάθης τεθλασμένης οὐγγίας γ'. σχίνου οὐγγίαν α'. καὶ ἐάσας ἡμέραν μίαν, ἕψησον, εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατίστομον, ἐπιθείς τε ῥύπον ἐκ καλάμου ἢ ψίαθον ἀραιάν. ἄνωθέν τε ἐπιθεὶς κυδώνια μῆλα καὶ περικαλύψας ἱματίοις, ἔασον ἡμέρας ἱκανὰς ἕως ἂν ἐπισπάσηται τὴν ἀπὸ τῶν μήλων δύναμιν τὸ ἔλαιον. ἔνιοι δὲ τὰ μῆλα περιβάλλοντες ἱματίοις, ἐπὶ ἡμέρας ι. ἵνα συνέχηται καὶ μὴ διαπνέηται ἡ εὐωδία. μετὰ ταῦτα ἀποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β'. καὶ νύκτας. εἶτα ἐκπιέσαντες ἀποτίθενται. δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν. ψυκτικήν. ποιοῦν πρὸς τὰ ψωρώδη ἕλκη καὶ πίτυρα. χύμετλα. ἕρπητας. καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ ἑλκώσεις ἐγχυματιζόμενον. οὖρά τε ἠρεθισμένα στέλλει ἐγκλυζόμενον. καὶ ἱδρῶτας ἐφίστησι. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας. βουπρήστεις. πιτυοκάμπτην. ἔστι δὲ αὐτοῦ δόκιμον τὸ κυδωνίων ὄζον μήλων.

De Melini, [id eſt, ex Cotoneis malis] unguẽti cõfectione. Ca. XLVI.

Melinon. [Rõani pariter Grecis melinũ dicũt.] Cõficit̃ melinũ oleũ hoc modo Sumito, ſimulq́ꝫ miſceto olei ſex, aquę uero ſextarios X. Supinijcito deinde tuſi corticis palmæ trientẽ, rotũdiq́ꝫ odorati iũci par põdus: dimiſſaq́ꝫ om̃ia integrã diẽ madere, decoqto: excolatũq́ꝫ oleũ in patẽtioris oris uas aliq̊d cõijcito, & ſuperpoſita ex harũdinibus crate aut rariore ſtorea, cotonea ſuperponito mala, pannisq́ꝫ operta aliq̊t diebus dimittito, uſq́ꝫ dũ cotoneorũ odorẽ oleũ cõtraxerit. Quidã mala ipſa pãnis decẽ diebus inuoluunt ut coërceat̃ nec efflet̃ odoris bonitas: tũ biduũ cũ ſuis noctibus in oleo dimiſſa exprimũt, & oleũ ſeruãt. Adſtringẽdi uis huic oleo & natura eſt, refrigeratq́ꝫ. Facit ad ſcabies, ulcera, furfures, pniones, & quę ſerpũt. Inſtillat̃ idẽ cõtra muliebriũ locoꝝ exulcerationes utiliter, & eadem utilitate contra citatã urinã infundit̃: Sudores præterea cõpeſcit, & cõtra cantharidas, bupreſtes & pinoꝝ erucas utiliter bibit̃: Eritq́ꝫ in eo genere probatiſſimũ, quod cotonea olebit.

INTERPRES.

Interpellat pro homine tẽpus, exigitq́ꝫ præſens rei neceſſitas, ut quod ſæpe hactenus dictũ à nobis eſt, quod Græcis σύφειν & σύμματα. Latinis uero ſpiſſare & ſpiſſamenta in unguentis & ruſticis ſalgamis fuerint, certius & ex re ipſa monſtremus: intelligantq́ꝫ oẽs rẽ ſimul & uocẽ. Incipiemus aũt à notioribus, & his quæ Columella longius XIII. uolumine de olerũ, radicũ, cauliũ, herbarũq́ꝫ in ſanitatis uſu pluribus condituris, præceperit: cui multa eſt diuerſis locis ſpiſſamenti uox: qua ſignificet in ruſticis ſalgamis, herbaꝝq́ꝫ omnium conditura, ſpiſſamentũ eſſe, quod extremũ ſuperponit̃, ne fluitet quod conditũ fuerit, ſed condituræ humor ſuperueniat. Verbi cauſa: cũ condideris olus atrũ, ferulã, aliud' ue huiuſcemodi, ne innatent in humore quæ condita fuerint, fœniculũ ad os uaſis ſuperponitur, tamdiuq́ꝫ deprimitur ut ius uſq́ꝫ in ſummũ labrũ fideliæ perueniat. Non diſſimili ratione & oliuæ quondã condiebantur: præcepitq́ꝫ idẽ Columella eodem lib. cap XLVI. Conditis iam oliuis, fœniculi aridi faſciculũ in eas deprimendũ ut ius ſuperueniat. Et hoc antiquis in agro ſpiſſare fuit: manifeſta rei ſignificatione & cauſa, ut anguſtiore ſpatio ſtipata quæ condita fuiſſent, bonitatẽ ſuã diutius ſeruarent. Ab his ad unguenta uſus & uox translata ſunt: & quæ oleo ad augẽdas eius in unguento uires, aut minuendũ eius odorẽ, aromata ſic antea miſcerent̃, à Græcis ſtymmata, à Romanis ſpiſſamenta dicta ſunt: & qui id agerent, ſpiſſare oleũ dicebantur. Nec alia ratione magis & re & nomine oleũ ab unguento differebat, q̃ꝙ in illo nulla eſt ex aromate aliquo ad maiores uires præparatio: in hoc, qm̃ non ſatis eſſet oleũ, & quæ illi uel ad odoris gratiã, uel ad ſanitatẽ miſcerent̃, tam multis aromatis in ſuos uſus bonitatẽ uiresq́ꝫ acquirere & meliorescere cogebant: quæ tuſa oleoq́ꝫ admixta, tenuitatẽ eius ſpiſſabãt, coactũq́ꝫ cõfuſa ſibi aromatũ illoꝝ farina craſſeſcere, ſpiſſatũ merito appellabãt: licetq́ꝫ in aliq̃bus nõ tuſa in puluerẽ, ſed integra tantũ aromata illa miſcerent̃: ex prima nihilominus ratione illa & hæc ſtymmata ſiue ſpiſſamenta pariter dicebãtur: queadmodũ in ruſticis ſalgamis, q̃ cõdituris tantũ ſuperponerent̃ & urgerent̃, eadẽ ſpiſſamẽti uoce dicta fuerunt: eſtq́ꝫ hoc quod Plinius lib. XIII. ait: Ratio faciẽdi duplex: ſuccus & corpus: ille olei generibus ferè conſtat, hoc odorũ: hæc ſtymmata, illa hedyſmata uocãt: egregia breuitate totã cõplexus rem. Succũ enim humorẽ dixit: cõſtareq́ꝫ eũ olei generibus, maturo, uerbi cauſa, acerbo, ex drupis oliuis, alijsq́ꝫ: corpus uero ſpiſſamenta hæc omnia, quæ ille magis ad odoris gratiã, q̃ ad ſanitatẽ quæſita antiquis fuiſſe indicare uidet̃: etſi odores ex aromatũ natura ſimpliciter dixiſſe potuit. Nõ erit itaq́ꝫ nobis aliud in hoc opere ſpiſſatũ oleũ, & ſpiſſandis unguentis utile aliquid, quod ſæpe hactenus dictũ à nobis eſt, q̃ ſiue ad odoris gratiã, ſiue ad maiores pro ſanitate unguenti uires id quondã factũ fuerit, multiplex & antiqua olei præparatio: &, ſi dicendũ id ſit, melioratio. In morbis poſtremo illud hoc capite ſciendũ, quæ nos diximus ulcera quæ ſerpunt, in genere inflãmationũ à Paulo Aegineta numerari: & quoniã ſerpãt, à Græcis ἕρπητας dicta eſſe: qua deſcriptiõe Plinius etiã pluribus locis ea ſignificauit, nõ tã certo tñ intellectu, ut non oporteat ex antiquis Græcorũ medicis certius rẽ docere, qui de inflãmatione in cõi agentes, id primũ oſtendũt. Calidos omnes, & cũ dolore inflãmationeq́ꝫ ſurgẽtes tumores, conſueuiſſe homines inflãmatiões appellare. Veruntñ uariãte eaꝝ materia, uariare etiã & differre eas, & eaꝝ nomina: ideoq́ꝫ abſcedẽte cũ impetu in aliquã partẽ ſanguine, q bonus & exæquata craſſitudine ſit, cũ in anguſto ob copiã coërcet̃, inflãmationẽ quæ priuatim & proprie ſic dicatur, tunc fieri: Sanguine aũt & flaua bile in aliquã partem

Spiſſare. Spiſſamẽta

Stymmata Hedyſmata

confluentibus, sacrum ignẽ, quã Græci erysipelas uocãt: & cum confluens sanguis calidissimus simul fuerit & crassus, carbunculos. Postremo abscedẽte in aliquã partẽ flaua bile, herpetas hos fieri, de quibus hoc loco agimus, & quos Paulus Aegineta etiã his uerbis descripsit: Pura, & nullo admixto alio humore secreta, & in parte aliqua hærente flaua bile, malũ fit, quod herpeta nominant: qui si concretione sua crassior & maiore acrimonia fuerit, totam usq; ad subiectã carnẽ exulcerat cutẽ: uocaturq; hic herpes corrodens. Si uero tenuis minoreq; acrimõia, & calore exiguas pustulas milij seminibus similes in superficie cutis excitarit, miliaris herpes à similitudine nominatur: Etsi Oribasius antiquissimns medicus, admixta flauæ bili pituita, miliarẽ hunc herpeta fecit. Et ex hoc genere malis, unguentum hoc mederi hic scriptor ait: in quibus deficiente latina uoce, ex Græci nominis significatione & rei euentu, quæ serpunt diximus, & posthac dicemus.

Quæ serpit ἕρπης. Herpes corrodens. Herpes miliaris.

Περὶ οἰνανθίνου σκευασίας. Κεφ. νζ'.

Οἰνάνθην τὴν ἐκ σταφυλῆς εὐώδη μαράνας, βάλε εἰς ὀμφάκινον ἔλαιον. καὶ κινῶν μεταστρέφων. ἐάσας δὲ ἡμέρας δύο, ἐξίπου, καὶ ἀποτίθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν. ἀναλογοῦσαν τῇ τοῦ ῥοδίνου. ἐκτὸς τοῦ τὴν κοιλίαν λύειν καὶ μαλάσσειν. καὶ τούτου δὲ ἐστὶ δοκιμώτατον, τὸ ἐμφαῖνον ἐν τῇ ὀσμῇ τὴν οἰνάνθην.

De Oenanthini [id est ex labruscæ uitis flore] unguenti confectione. Cap. XLVII.

LAbruscæ uitis florẽ cũ optime olebit collectũ, medioq; inter recẽtis humoris copiã, & siccitatẽ habitu siccari iam incipientẽ, in acerbũ oleũ conijcito, miscetoq; subigens: mox biduo dimissum, exprimito & reponito. Est illi adstringẽdi uis, idemq; rosaceo effectus: Aluum tantum non soluit aut mollit. Erit in eo probatissimum quod labruscæ flores olebit.

INTERPRES.

LIbet ex Palladio de seruando labruscæ flore, conficiendoq; ex eo oleo, antiquã commentarijs his nostris addere rationem, ut certius ex ea indicetur, quod hic & nos, medio inter recẽtis humoris copiã & siccitatẽ habitu siccariq; incipientẽ, diximus: ea est huiuscemodi. Syluestres uuas cum florent sine rore colligimus, & expandimus in sole, nequid restet humoris, & flos ad excutiendũ siccior apparetur: tunc cribello spisso cernimus, ut grana non transeant, sed flos decidat: hũc in melle seruamus infuso: & cum diebus triginta fuerit conditum, temperamus genere & more, quo rosatum moris est temperare.

Περὶ τηλίνου σκευασίας.
Κεφ. νη'.

Τήλεως λίτρας ε'. ἐλαίου λίτρας θ'. καλάμου λίτραν α'. κυπείρου λίτρας β'. ἀπόβρεχε ἐν τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ ἡμέρας ζ'. κινῶν ἑκάστης ἡμέρας τρίς. εἶτα ἐξίπου καὶ ἀποτίθεσο. οἱ δὲ, ἀντὶ μὲν καλάμου καρδάμωμον. ἀντὶ δὲ τῆς κυπείρου, ξυλοβάλσαμον συναποβρέχουσιν. οἱ δὲ, προσυφοῦσι τὸ ἔλαιον τούτοις. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τῆλιν ἀποβρέχοντες ἐξιποῦσι. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν ἀποστημάτων. πεπτικήν. μάλιστα δὲ ἁρμόζει τοῖς περὶ μήτραν πᾶσι σκληρώμασι. δυσοκούσαις τε ἐγχυματίζεται ἐπειδὰν κατάξηρα τὰ περὶ τοὺς τόπους γίνηται, προεκκριθέντων τῶν ὑγρῶν. πρός τε τὰς ἐν δακτυλίῳ φλεγμονάς. καὶ ἐγκλύζεται ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν ὠφελίμως. πίτυρά τε καὶ ἀχῶρας σμήχει. καὶ πρὸς κατακαύματα καὶ χύμετλα ποιεῖ μετὰ κηροῦ. σμήχει τε ἐφηλίδας. καὶ εἰς στιλβώματα μίγνυται. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ μὴ λίαν μὴ περιεμφαῖνον τὴν τῆς τήλεως ὀσμήν. σμῆχον τὰς χεῖρας. γλυκύπικρον ἐν τῇ γεύσει. τὸ γὰρ τοιοῦτον κάλλιστον.

De unguenti ex fœnogræco confectione. Cap. XLVIII.

FOenogræci quinq;, olei nouẽ, calami odorati iunci unũ, Angulosi odorati iunci põdo duo sumito: facitoq; septẽ diebus in oleo madeãt, ter quotidie miscens. à quo tẽpore oleũ exprimito & reponito. Sunt tñ qui pro odorato calamo, cardamomũ, & pro anguloso odorato iunco, balsami lignũ simul in oleo demergunt. Quidã etiã oleũ his omnibus antea spissant, & fœnogræcũ oleo demergentes, exprimũt. Est illi uis mollire abscessus, maturareq;: Contra oẽs muliebriũ locorũ durities præcipue accõmodatũ est. Instillatur præsenti remedio itidẽ in puerperij difficultate, cũ excretis antea humoribus mulie bres arescẽt loci. Prodest idẽ contra sedis inflãmationes: infundit clystere præterea utiliter contra crebras & inanes egerẽdi difficultates, quas Græci tinesmos dicunt: furfures, & manãtia capitis ulcera exterit. Facit ad ambusta & pniones cum cera: Discolorẽ à sole cutẽ emendat: Miscet & his quæ ad nitorẽ cutis conficiunt. Eligito quod recẽs sit, nec fœnogrecũ magnope oleat: q̃dq; capillũ abstergit, & gustu dulcamarũ est: tale em̃ ꝑbatissimũ.

INTERPRES.

QVod in extrema capitis huius coronide in Græcis est, σμῆχον τὰς χεῖρας, id est manus abstergẽs, eodem modo in cunctis eius gentis codicibus legitur: nec nisi manus ea uoce intelliguntur: oborta tamẽ suspicio nobis est, non χεῖρας, id est manus, uerum τρίχας, id est capillos legi oportere: Suspicionisq; huius causam nobis fecit, quæ in fœnogræci historia & medicina quæ secundo uolumine tractabit, idẽ hic scriptor ait: σμήχει δὲ καὶ τρίχας, καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας: quod est, abstergere fœnogræci decoctum, capillũ, furfures, &

& capitis manantia ulcera: omnia eiusdem partis uitia, ideoq́ȝ deinceps numerata: quibus uerisimile est, nō debuisse misceri manus: ex eademq́ȝ ui credimus, hunc non manus, sed capillum fœnogręci unguento abstergi praecepisse: nisi quod in unguento est, bene: quod autē in fœnograeco, male legatur: sitq́ȝ illic, non hic uitiū: nobis capillū legi magis placet. Nō enim uidemus cur solā manus cutē abstergere hoc possit, reliqui uero corporis consimilē illi, nequeat. Suū tamen unicuiq́ȝ iudiciū sit. Quam tamen nos pro Graecorū τεινεσμῷ diximus crebrā & inanē egerendi uoluntatē, ex mali illius diffinitione accepta à nobis res est: Diffiniunt enim describuntq́ue id malū Graecorū antiquiores medici omnes, praesertimq́ȝ Galenus in diffinitionibus & Isagoge sua his uerbis: Affectio inferioris intestinorum partis, longanonisq́ȝ ipsius, tinesmus est: quae multos habet desidendi impetus & cupiditates, exiguos uero excrementorꝶ effectus. In Isagoge mox iterū de eodem malo agens, priuatim in longanone fieri tinesmos dixit: inflāmatum enim hoc intestinū, continuos conatus & cupiditates desidendi facit, idq́ȝ proprie tinesmus est, quasi nominis rationē doceret, quod ἀπὸ τοῦ τείνεσθαι, quod conari est, Graeci fecerunt. Paulus Aegineta adhuc certius rem descripsit: ad egerendū continuos & implacabiles impetus, tinesmos esse dicens: ex quibus nihil praeter exigua cruenta uel mucosa sequūtur: quae totius mali causa est: factaq́ȝ in longanone tumida inflāmatio, haerentiū illic excrementorū opinionem, & egerendi ea desiderium facit. Et haec pro Graecorum tinesmo dicta à nobis sint. Tinesmus. τεινεσμός.

περὶ σαμψυχίνου σκευασίας. κεφ. μθ'.

Ἑρπύλλου. κασσίας. ἀβροτόνου. σισυμβρίου. [ἄνθους] μυρσίνης. πετάλων. σαμψύχου. [λαμβάνε στοχασμῷ, πρὸς τὴν] ἑκάστου αὐτῶν δύναμιν ἀποβλέπων. κόπτε ἐν τῷ αὐτῷ πάντα. καὶ ἐπίχεε ἐλαίου ὀμφακίνου τοσοῦτον, ὥστε μὴ κατακρατεῖσθαι τὴν δύναμιν τῶν ἐν αὐτῷ βρεχομένων. καὶ ἔασον ἡμέρας τέτταρας καὶ ἔκθλιβε. καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ πλῆθος τῶν αὐτῶν προσφάτων, ἀπόβρεχε τὸν ἴσον χρόνον. καὶ ἐξίπου. ἔσται γὰρ εὐτονώτερον. ἐκλέγου δὲ τὸ μελάγχλωρον τὴν χρόα σάμψυχον, ἐπίπολυ ὄζον μετρίως δριμύ. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. λεπτυντικήν. δριμεῖαν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς μύσιν καὶ διαστροφὴν ὑστέρας, ἔμμηνά τε καὶ ἔμβρυα ἐπισπᾶται. καὶ πνιγὰς ὑστερικὰς ἀνακτᾶται ὀσφύων τε καὶ βουβώνων ἀλγήματα πραΰνει. σὺν μέλιτι δὲ αὐτῷ χρῆσθαι βέλτιον. ἐπεὶ τῇ σφοδρᾷ στύψει σκληρύνει τοὺς τόπους. λύει καὶ κόπους συγχριόμενον. εἴς τε τὰ ἐπὶ τῶν ἠπιοθονικῶν καταπλάσματα, ἐπιτηδείως μίγνυται. καὶ τῶν ἄλλως σπωμένων.

De Sampsuchini unguenti confectione Ca. XLIX.

Serpylli, casiae, abrotani, sisymbrij, [florū] myrti & sampsuchi foliorꝶ: singulorumq́ȝ tantū sumito, quātum pro cuiusq́ȝ uiribus satis fore conieceris. Tundito simul omia: acerbiq́ȝ olei eā his infundito mensurā, quae madentiū in eo uires euincere nō possit: cū quatuor deinde dies in oleo maduerint, exprimito: Rursusq́ȝ eorundē omniū recētiū par pondus, pari tēpore in eodē oleo demergito, & exprimito: sic em̄ efficacius erit. Eligito sampsuchū quae colore nigro in uiridi sit, quae longe oleat, & mediocri acrimonia sentiat. Est illi uis & natura calefacere, extenuareq́ȝ. Acre est: Facit ad pręclusos & inuersos fœminarꝶ locos: mēses, secūdas, & foet⁹ trahit: uuluae strāgulatu concidētes excitat: Lumborꝶ & inguinū dolores lenit. Praestat cum melle eo inūgi, quoniā uehementiore adstringendi ui locos indurat: Contra lassitudines utiliter eo inungunt. Miscetur praeterea his quae contra rigores in scapulas aliterq́ȝ conuulsos illinuntur.

INTERPRES.

Nota oibus in q̊tidiano sanitatis usu amaracus est. Eā cōi appellatione Graeci sampsuchū neutro gn̄e uocāt: Et ex hoc Columel. in hortulo suo dixit: Grataq́ȝ iā ueniāt hilari sampsucha Canopo: cū tn̄ Lucreti⁹ & Maro alterā illā uocē magis amauerint. Plinius eandē manifeste dixit eē sampsuchū & amaracū: nec certe differūt, nisi diuersis diuersarꝶ gentiū noībus, ut in historia eius in tertio uolumine certius patebit: & cū de amaracini in cyzico cōfectione mox agemus: Diximusq́ȝ nos probari in hoc unguēto sampsuchū, nō quae colore nigro esset, ut in cūctis fere Graecis legit̄, μελάγχροον: sed meliorꝶ codicū fidē reiq́ȝ naturā & sensum secuti, μελάγχλωρον: q̊d nihil significat aliud, q̄ cōiūctos mistosq́ȝ simul colores duos, q à nobis ut legit̄, in uiridi nigro colore, redditi sunt. Adiecimus ex eadē fide & foetus, q̊ loco hic decreuit mēses & secūdas trahere sampsuchinū unguentū. Nec aliud nūc supest, q̄ ut in medicina & morbis dicamus, q̊s nā rigores in scapulas nos in extremo capite dixerim⁹. De q̄bus Galenus in diffinitiōibus, mox in Isagoge sua certi⁹ egit. Et post eū Paul. Aegineta: sed nō prius dicēda à nobis decreta eorꝶ sunt, q̄ triplicē hui⁹ mali rōnē ex his ipsis autoribus dixerimus. Saepe itaq́ȝ fit, ut in neutrā partē rigeat caput, ceruix, & reliquū corpus: sed ueluti solidissimū siccissimūq́ȝ aliq̄d inflexū & immotū rectà rigeat: saepe etiā in anteriorē aut posteriorē partē ceruix, collū & caput inflectit̄ & riget: coiq́ȝ rigoris appellatiōe oēs cēsent̄. Sed nō fuit Latinis cura priuatim singulos rigores hos, latinis uocibus noīare: nobis ex eorꝶ diffinitiōe nomē factū est: primūq́ȝ illud genus, q̊d Gręci tetanon dicūt, rigorē simpliciter diximus: duorꝶ deinde aliorꝶ, alterꝶ in pectus, alterꝶ in scapulas rigorē uocauimus, q̊s Emprosthotonos & Opisthotonos Graeci appellauerūt: sic etiā rigētes simpliciter, & in pectus, & in scapulas rigētes. Galen⁹ in diffinitiōibus primū id genus sic descripsit: Musculorꝶ neruorꝶq́ȝ omniū toto corpore cōtentio, & quasi ex gelu cōcretio, rigor est. Describit̄ ibidē & aliter: Conuulsio quę recta p corpus fit, rigor est: in qua collū & malae contrahunt̄, dentes utrinq́ȝ simul haerēt: neq́ȝ annuere ceruix aut renuere potest. Idē pręterea ait: Cum collū in anteriorē trahitur, nec in posteriorem partem flecti potest, rigorem in pectus

τέτανος. ὀπισθότονος. ἐμπροσθότονος. Rigētes in pectus. Rigētes in scapulas. Rigentes.

pectus appellari: contrariaq́ ratione, rigorẽ in scapulas. In Isagoge sua deinde triplex hoc malum simul cõplexus, in neruis fieri dixit: conuulsionisq́ genus, omniũ à capite neruorũ esse, per quos corpori motus detur: & ut rectà uel in alterutrã partẽ uis illa conuulsionis se insinuauit, sic diuersum loco potius quàm re malum hoc facere. In conuulsionis genere totum hoc malũ & Aegineta constituit: fieriq; & ipse ait, ceu gelu concretis corporis præsertimq́ spinæ musculis, frigido humore foris & intus adstringẽte: ideoq́ fieri, ne flecti possint in eo malo constituti. Nolumus hoc loco illud relinquere, diuersa significatione dici à nobis rigores hoc loco, quàm à medicis in febriũ frigoribus dicantur: qui eam uocem in eo frigore ideo usurpasse uidentur, aut quòd Græci ῥῖγη ea frigora dicant, aut quòd rigor consequens quoddã frigoris sit: Verũtamen pro Latino rigore sciẽdum est, siccitatis potius quàm frigoris id malũ esse: nec aliud Latinis rigere & rigores dici, quàm inflexibiles duritiès: sic Plinius usus est cũ ait, aliis animalibus ceruicẽ à natura datã flexilem, aliis rigentẽ: sic infiniti penè alij & defunctorum corpora non à frigore, sed à priuatione motus omnis, rigere dicunt: & si in frigore rigor aliquãdo dicit, ex consequenti eius euentu dicit: siccat enim frigus, siccitateq́ sua mẽbra alioquin flexilia durat & adstringit. nec quia concurrãt in eundẽ literarum sonũ Græcorum ῥῖγη & Latinorũ rigores, ideo significatio rei eadẽ est. Omittimus quòd Celsus Romani sermonis candidus autor, rigores inflexibiles has duritiès uocat. In febribus uero frigora algores & horrores. Diximus hoc lõgius, ne rigores hi nostri ad febres earumq́ frigora ptinere crederent: ubicũq; enim in cõmẽtariis his nostris ea uox inueniet, pro inflexili duritie aliqua accipiẽda erit.

Rigores febrium.

περὶ ὠκιμίνου σκευασίας. κεφ. ξ'.

Ἔλαιον ὠκίμινον σκευάζεται ὥσπερ τὸ κύπρινον. λαβὼν ἐλαίου λίτρας κ'. ὠκίμου σταθμῷ λίτρας ιά. οὐγγίας ή. ἀποφυλλίσας. ἀπόβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν τῷ ἐλαίῳ. εἶτα ἔκθλιβε καὶ ἀπότιθεσο. ἐκκενώσας δὲ τὰ ἀπὸ τῆς κυρτίδος, ἐπίχει πάλιν τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἔκθλιβε. καλεῖται δὲ τοῦτο δευτερεῖον. τρίτην γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται βροχήν. εἶτα πρόσφατον ὤκιμον λαβὼν ἴσον, πάλιν ἀπόβρεχε, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου εἴρηται. τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον ἐπιχέων καὶ ἐῶν τὸν αὐτὸν χρόνον, ἔκθλιβε καὶ ἀπότιθεσο. κἂν δὶς ἢ τρὶς ἢ τετράκις θέλῃς, ἀπόβρεχε. πρόσφατον ἀεὶ ὤκιμον ἐμβάλλων. δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀμφακίνου σκευάζεσθαι. βέλτιον δὲ ἐκείνως. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σαμψυχίνῳ ἔλαττον ἐνεργοῦν.

De Ocimini unguẽti cõfectione. Cap. L.

Conficitur Ociminũ oleũ ligustrino similiter. Sumito olei põdo uiginti, ocimi uero foliorum pondo undecim & bessem. Ea in oleũ decerpta integrã cũ sua nocte diẽ finito in eo madere: tũ expressum oleũ reponito. Iterum deinde expressis iisdẽ foliis ex fiscella eductis, par olei pondus infundito & exprimito. Secundariũ ociminũ hoc erit: tertiã autem olei adiectionẽ non admittit ocimũ. Sumito deinde par recens ocimũ, & ut in rosaceo premonstratũ est, iterum cõficito. Cũq; infuderis idẽ primoq́ expressum oleũ: pari tẽpore dimissũ in eo madere exprimito & reponito. Et si ter quater'ue id facere uolueris, recens continue ocimũ inniciens, facito. Potest & ex acerbo oleo ociminum confici. Sed illud præstat. Potest ociminum sampsuchino eadem, sed minore efficacia.

INTERPRES.

Quod hic à principio statim dixit confici Ociminum oleum ligustrino similiter, ad spissamentum & odorem olei pertinet, id est præparationem illam, de qua longius non multo ante egimus: breuitatisq́ causa ad alterius unguenti rationem olei spissamẽtum in hoc Dioscorides reiecit: pateŕq; id, quòd nullis in hoc aromatis oleum præparat: quod alioquin commune omnibus ferè est. Indicatq́ id apertè quod in capitis extremo calce additum est, posse & ex acerbo oleo ociminum fieri: quasi dicat, non posse simplici oleo ocimum fieri, sed aut spissato ligustrini modo, aut ex immaturis oliuis expresso faciendum esse: Qualis autem ligustrini spissatio & confectio quondam fuerit, certius non multo post patebit.

περὶ ἀβροτονίνου σκευασίας. κεφ. ξά.

Ἀβροτόνινον. ἐκ τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας έ. ἀβροτόνου φύλλων λίτρας ή. ἐμβαλὼν καὶ ἀποβρέξας, νύκτα καὶ ἡμέραν ἔκθλιβε. πολυχρόνιον δ' εἰ βούλει ποιῆσαι, ἐκβαλὼν τὰ πρῶτα φύλλα, ἔμβαλε ἕτερα φύλλα. καὶ συναποβρέχων ἔκπιεζε. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας. ἄγον ἔμμηνα καὶ δεύτερα.

De Abrotonini unguenti cõfectiõe. Ca. LI.

Ad Abrotonini unguenti confectionem sumito olei, quod ad ligustrinũ unguentũ aromatis odoratũ fuerit, põdo nouẽ & quincuncẽ, abrotoniq; pondo octo in id conncito. Cumq; integrã diẽ & noctẽ in eo maduerit, exprimito. Quod si diuturnũ facere uolueris, abiectis prioribus foliis noua superinnicito folia, & cũ pariter in oleo maduerint, exprimito. Calefacit abrotoninũ unguẽtũ: facit ad pclusos & induratos muliebres locos, mẽses & secũdas trahẽs.

INTERPRES.

Communis unguentorum omnium ratio est, quam hic sæpe aliàs docuit, ut iterata repetitaq; sæpius odoramentorum, unde nomen inuenerunt, adiectione, maiores cõtinue uires acquirant. Idem hoc capite agendum Dioscorides monet, sed non eandem causam affert: iubetq́, si diuturnum facere uolueris

lueris &c. Non ab re ideo penitus fuerit suspicari, potuisse quod πολυχρόνιον, id est diuturnum nunc est, aliud quondam in uera lectione fuisse, quod maiores uires & efficaciam significaret: quod quale in mentem nobis uenit, tale etiam signatur: inclinat enim in eam partem animus.

Περὶ ἀνηθίνου σκευασίας. Κεφ. ξβ'.

Ἐλαίου λίτρας ή. οὐγγίας θ'. ἀνήθου ἄνθους λίτρας ιά. οὐγγίας ή. ἐναπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν ά. εἶτα ἐκπίεζε ταῖς χερσὶ καὶ ἀποτίθεσο. ἐὰν δὲ θέλῃς διάβροχον ποιῆσαι, πρόσφατον ἀνήθου ἄνθος ὡσαύτως ἀπόβρεχε. δύναται δὲ μαλάσσειν τὰ περὶ μήτραν καὶ ἀναστομοῦν. ἁρμόζον πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη, θερμαῖνον καὶ κόπους λύον, καὶ ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν.

De Anethini unguẽti cõfectiõe. Ca. LII.

AD Anethini unguẽti confectionẽ sumito olei põdo octo & dodrãtẽ, anethini uero floris pondo XI. & bessem: facitoq́ diem unã in oleo madeãt: tũ manibus exprimito, & repõito. Q, si uolueris secũda adiectiõe uires illi addere, nouũ anethi florẽ pariter in oleo demergito. Potest anethinũ unguẽtũ muliebres apire & mollire locos. Cõtra circulariũ febriũ in accessiõe cũ trẽore algores, accõmodatũ ẽ, calefaciẽs & lassitudines recreãs. Vtile pterea articulorũ dolorib⁹ ẽ.

INTERPRES.

ACerbum in aliquibus Græcis in unguento hoc quæri oleum præcipitur, sed an confectionis eius antiqua hæc ratio esset, incertum nobis. Id genus olei certe quondam laudatissimum fuit: & inter unguenta facile receptum. Paulus Aegineta utitur eo contra uigilias ad somnum. Et in adstricta cutẽ corporis iubet eo iungi, præsertimq́ ex uiridi anetho confecto.

Περὶ σουσίνου σκευασίας. Κεφ. ξγ'.

Τὸ δὲ σούσινον, ὃ ἔνιοι κρίνινον καλοῦσιν, οὕτω σκευάζεται. ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας έ. καλάμου λίτρας έ. οὐγγίας γ'. σμύρνης οὐγγίας έ. φυράσας οἴνῳ εὐώδει, ἕψε. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἀπόχει μετὰ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ βεβρεγμένου ὕδατι ὀμβρίῳ λίτρας γ'. οὐγγίας ϛ'. καὶ ἐάσας βραχῆναι, ἀπόθλιβε. καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ ἠρτυμένου ἐλαίου τρεῖς καὶ ἥμισυ λίτρας, κρίνα ἀριθμῷ χίλια, ἀποφυλλίσας, θὲς ἐν λουτῆρι πλατεῖ, μὴ βαθεῖ. ἐπιχέας τε τὸ ἔλαιον, ἀνακίνει ταῖς χερσὶ μέλιτι κεχρισμέναις. ἐάσας δὲ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα, πρωῒ ἀνελόμενος εἰς πυρίδα, ἐξίπου. τὸ δὲ φερόμενον ἀπήθει εὐθέως ἀπὸ τοῦ συνεκθλιβόντος ὕδατος τῷ ἐλαίῳ. οὐ γὰρ ὑπομένει ὡς τὸ ῥόδινον. συνθερμαινόμενον γὰρ ἀναζεῖ καὶ σήπεται. μετάγγιζε δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἀγγεῖα μέλιτι κατακεχρισμένα, προσπάσσων ἅλας λεπτόν. καὶ τὴν συλλεγομένην ἀκαθαρσίαν ἐπιμελῶς ἀφαιρῶν. μετακεράσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου τὸ ἐξιπωθὲν ἄρωμα εἰς τὸν λουτῆρα, πάλιν ἐπίχει τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ ἴσον πλῆθος τῷ προτέρῳ, καὶ καρδαμώμου κεκομμένου συνέμβαλε ὁλκὰς ί. καὶ * ἀνακαινίσας χρησίμως ταῖς χερσί, καὶ ἐπισχὼν μικρόν, ἐξίπου. τὸ ἀπορρέον ἀποκαθαίρων. καὶ τρίτον ἐπιχέας πάλιν τὸ αὐτὸ ποίει. προσεπεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον καὶ τοὺς ἅλας ὁμοίως. καὶ τὰς χεῖρας βρέχων τῷ μέλιτι, θλίβων. καὶ ἔσται τὸ μὲν πρότερον ἐκπιεσθὲν ἄριστον. ἐχόμενον δὲ, τὸ ἑξῆς. τρίτον δὲ, τὸ τελευταῖον.

[margin: ἀνακινήσας]

De Lilini unguẽti cõfectione. Cap. LIII.

SVsinon: sunt qui crininon uocẽt. L. Romani lilinũ dicunt. L. Conficitur hoc modo lilinũ unguentũ: Sumito olei pondo nouẽ & quincuncẽ, odorati calami pondo quinq́ & quadrantem, myrrhæ quincuncem: tusaq́ omnia & uino odorato macerata, in oleo decoquito: per colum deinde traiicito traiectoq́ oleo, tusi cardamomi cœlestiq́ aqua macerati põdo tria & semissem iniicito, dimissumq́ cardamomũ in oleo madere, exprimito: Spissati deinde hoc modo olei pondo & semissem sumito: Sumito itidẽ & lilia mille numero, decerptaq́ eorum folia, in labrũ quod latũ non tamen profundum sit, cõiicito: superinfusoq́ oleo, manibus melle inunctis, misceto: dimissaq́ omnia integrã cum sua nocte diẽ, matutino in reticulo cõposita, exprimito: citissime quod defluet oleũ, à simul expressa aqua excolans & separans: neq́ enim rosacei modo, mistã sibi patitur aquã, sed concalefactũ referuet & uitiatur. Diffundito præter hæc sæpius in alia atq́ in alia melle inuncta uascula, salem inspergens: & quæ coëuntes descendent sordes, diligentissime auferens. Post hęc translatis ex fiscella in labrum expressis primũ aromatis, superinfundito iterum aromatis odorati olei par priori põdus: adiectisq́ simul tusi cardamomi drachmis decem: manibus efficaciter misceto, nec multo post exprimito, quod defluet purgãs: superinfundito & tertium, iterumq́ eadem facito: cardamomum & salem pariter inspergens, & manus melle inungẽs. Erit quod primum fuerit expressum, probatissimum: Secundum, quod deinde: postremę uero notæ, tertium.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

καὶ πάλιν λαβὼν χίλια κρίνα, καὶ ἀποφυλλίσας διάθες. καὶ ἐπιχέας τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν μεθόδευε. τὰ αὐτὰ ποιῶν ὡς περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ πρώτου. καὶ τὸ κάρδαμωμον παραμίσγων, εἶτα ἔξιπε, ποίει τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ὡς εἴρηται. προσεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον. εἶτα ἔξιπου καὶ ποίει τὰ αὐτά. ὁσάκις δ' ἂν ἀποβρέξῃς νέα τὰ κρίνα, δυναμικώτερον ἕξεις τὸ μύρον. ἐπὶ τέλει δὲ ὅταν αὐτάρκως ἔχειν σοι δοκῇ, μίσγε ἑκάστῃ σκευασίᾳ σμύρνης χρηστῆς ∠ οβ΄. κρόκου ∠ ι΄. καρδαμώμου ∠ οε΄. οἱ δὲ κρόκου καὶ κινναμώμου τὸ ἴσον κόψας σήσας ἔμβαλε εἰς τὸν λουτῆρα μεθ' ὕδατος. καὶ ἐπίχεε τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύρον. εἶτα ἐάσας μικρὰ * μικρὸν, ἀναλάμβανε εἰς ἀγγεῖα ξηρὰ προκεκλυσμένα κόμμι ἢ σμύρνῃ, καὶ κρόκῳ, καὶ μέλιτι μεθ' ὕδατος διειμένοις. τὰ δ' αὐτὰ ποίει καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐκπιέσματος καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου. ἔνιοι δὲ τὸ ἁπλοῦν ἐξ ἐλαίου βαλανίνου καὶ κρίνου ἢ ἄλλου ἐλαίου σκευάζουσι. δοκεῖ δὲ διαφέρειν τὸ ἐν φοινίκῃ, καὶ ἐν αἰγύπτῳ γινόμενον. ἄριστον δὲ αὐτοῦ τὸ ὄζον κρίνων. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. μαλακτικήν. ἀναστομωτικήν. ⌊καὶ φλεγμονῶν, καὶ καθόλου πάντων ἐστὶ.⌋ τῶν περὶ μήτραν μύσεων χρησιμώτατον πρὸς τὰ γυναικεῖα. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἀχῶρας. ἰόνθους. πίτυρα. ἐκζέματα. μώλωπάς τε ταχέως μεταβάλλει καὶ ὁμόχρους ποιεῖ. καὶ καθόλου ἐστὶν ἀραιωτικόν. ἄγει δὲ καὶ χολὴν κατὰ κοιλίαν πινόμενον. κινεῖ δὲ καὶ οὔρησιν. ἔστι δὲ καὶ κακοστόμαχον. καὶ ναυτίας ποιητικόν.

Sumito deinde iterũ lilia mille: decerptaq; eorũ folia in labrum conijcito: superinfusoq; expresso primũ oleo, eadem pariter ut in primo facito: cardamomũ adhuc miscens, mox exprimẽs. In secũdo itidem tertioq;, ut prẹmonstratũ est, facito: cardamomũ pariter adijciens & exprimens: quoties enim noua folia in oleo maduerint, eò efficaciore potestate unguentũ habebis. Postremo cum iam satis tibi esse uidebit, singulis eius cõfectionibus misceto probatissimæ myrrhæ duas & septuaginta drachmas, croci decem, cardamomi duas & septuaginta. Quidã croci cinnamomiq; par põdus tusum, cribroq; excussum in labrũ cũ aqua * cõijcito, primoq; expressum unguentũ supinfundito: Cũq; aliquãtisper dimiseris, in parua excipito uascula sine humore, gũmi, aut myrrha, crocoq; & melle aqua dilutis, anteà inũcta: eadẽq; in secũda unguẽti expressione facito, & in tertia. Quidã simplex lilinũ unguentũ hoc ex balanino oleo lilijsq;, aut quo uolueris alio oleo cõficiũt. Credit bonitate antecedere q̊d in Phœnice & Aegypto fit: Erit aũt probatissimũ q̊d lilia olebit. Calefacit unguentũ hoc, mollit, prẹclusos & inflãmatos muliebres locos aperit: Estq; omniũ aliorũ in uniuersum muliebribus. i. fœminarũ mẽsibus utilissimũ: utile idem manãtibus capitis ulceribus, uaris, furfuribus, & pustularũ in capite eruptionibus: Vibices prẹterea q̃ primũ emendat, & reliquo corpori concolores reddit. Rarefacit in uniuersum lilinũ unguentũ: Potũ per inferna purgat, urinã cit, stomacho tamen noxium est, & nauseam facit.

INTERPRES.

TEstantur Græcorũ lexica ex lilijs factũ unguentũ susinon dici: nullã tamẽ eius nominis causam & ori
ginem docent: quod aũt sequitur crininon, manifestũ habet intellectũ: Crina enim Græci lilia uocãt,
& ab his adiectiua forma crininon, id est lilinũ nomen factũ est. Fit in hoc capite quod Martialis in li
bro suo fieri dicebat: Sunt enim bona aliqua, sunt mediocria, sunt mala plura: quæ in eo leguntur, tãq; corru
pta & tã male sequaci sermonis alicubi ductu, ut paulominus q̃ tota unguẽti huius confectio perierit. Nec
licuit nobis longiore studio & diligentia aliqua instaurare: Erunt posthac maiore ingenio aut fœliciore co
dicum copia adiuti, qui hoc agent. Nobis hic mos hactenus fuit & posthac erit, nullibi aut ignorantiã no
stram, aut in Grẹcis corruptos amissos'ue locos aliquos dissimulare, qui toto hoc capite legentibus plures
occurrent: Incertus primũ illic sensus est, ubi in cunctis Græcis legitur, εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον ἀπόχει μὲν καρδαμώ
μου &c. Quod nos deflexo in certiorẽ sensum rerũ & uocũ ordine, reddidimus: Excolatoq; oleo cardamomi
tusi &c. Nulla tamen melioris codicis fide adiuti id egimus, sed sola usus necessitatisq; in ea re coniectura,
quæ q̃ uera sit, peritiorum censurẹ æstimandã relinquimus: Nobis, ut horũ rationẽ aliquã reddamus, uisum
est, bis diuersa spissatione iubere Dioscoridẽ ad lilinũ unguentũ præparari oleũ: In prima, odorato calamo
& myrrha, quæ uino prius macerata in oleo coquenda sunt, absolutaq; coctura & excolato ab illis oleo: In
secunda, cardamomũ inijci præcepisse, & cum aliquandiu in eodẽ illo oleo maduerit, exprimi &c. Quod se
quitur deinde: Post hæc translatis in labrũ ex fiscella expressis aromatis &c. non satis certũ habet ex uerbo
rum ordine sensum, facilis tamen rei coniectura est: Iubet enim Dioscorides iudicio nostro, ut minore sum
ptu, maior olei copia spissetũ, expressis semel aromatis illis superinfundi rursus oleũ, sic iterũ tertiũq; & quar
tum faciendũ esse: Credimusq; participiũ q̊d illic est ἠρωματισμένον, quod aromatis odoratũ significat, abun
dare: aut pro prẹterito futurũ legendũ esse, ἀρωματισθησόμενον, scilicet quod odorandũ significabit: unaq; hac uo
ce tantũ mutata, facilis sequaxq; totius rei deinceps intellectus erit, quod signasse sat sit. Reliquimus præ
terea ab hoc loco statim, quod instaurari impleriq; à nobis non potuit, nec debuit: Priuationis enim nulla
est mensura: periculosaq; temeritate quod sic deest, expletur: facillimumq; omnibus erit, ex Græcorũ codi
cum lectione uitiũ deprehendere: numero enim plurali incœptum membrũ singularis numerus excipit,
miscetq; adeò sensum, & incerta reddit quæ sequuntur, ut nihil nobis eo loco cõmodius uisum fuerit, q̃ reli
cto hiatu

cto hiatu aliquo legentes uitiũ monuisse, ut aut cognitũ non fallat, aut in instaurando eo fœlicius posthac laborare aliquis cogitet. In medicina hoc capite tantũ de uaris dicemus, quos nouerũt oẽs cicatrices & cal- Vari.
lum male curatarũ pustularũ, q̃ in pueris & intra septenniũ plerũq; toto corpore, præsertimq; in uultu fiũt: Eos Paulus Aegineta dixit esse exiguos & duros in uultu tumores: qua descriptione uidet̃ non pustulas, sed ex pustulis illis relictas cicatrices indicare: duoq; eorũ gñ̃a facit, alterũ simplex, alterũ eorũ qui in callũ durati sunt: q̊ fit ut suspicemur, q̃ cicatricũ huiuscemodi tumores & callũ p̃cedũt, pustulas in gñ̃e ἐξανθημάτων siue ἐκζεμάτων à Græcis numerari: eaq; ob causam diligẽtius in remedijs uarorũ animaduertendũ ex uiribus eorũ erit, pustulis' ne, an relictis tumoribus ab eis, magis cõueniãt: hi ẽm exteri & tenuari, illi aliter curari exigũt.

περὶ ναρκισσίνου σκευασίας. ξδ΄.

Ἔλαιον ναρκίσσινον σκευάζεται οὕτως. ἐλαίου πεπλυμένου λίτρας ο΄. οὐγγίας ς΄. ἀσπαλάθου λίτρας ς΄. οὐγγίας β΄. κόψας καὶ βρέξας ὕδατι, τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίου μίξας, ἕψε. εἶτα ἐξελὼν τὸν ἀσπάλαθον, καλάμου βάλε λίτρας ε΄. οὐγγίας η΄. καὶ σμύρνης χόνδρον κόψας καὶ σήσας, φύρασον οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ μίξας ἕψε. ὅταν δὲ ἤδη μετὰ τούτων ἀναζέσῃ, ἐξελὼν ἀπόθου τὸ ἔλαιον ψυγῆναι. εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου εἰς λουτῆρα, ἀπόχει. καὶ τοῦ ναρκίσσου, ὡς ὅτι πλεῖστον ἔμβαλε τὸ ἄνθος. ἐπὶ ἡμέρας β΄. κινῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ σουσίνου, ἔκθλιβέ τε καὶ μετάγγιζε πυκνῶς. καὶ τὸ δὲ τὸ σήπεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ, μαλάσσον τὰς περὶ αὐτὰς σκληρίας καὶ μύσεις. ἔστι δὲ κεφαλαλγές.

De Narcissini ungueti cõfectione. Ca. LIIII.

Spissatur Narcissinũ unguẽtũ hoc modo. Sumito eloti olei põdo septuaginta & semisse. Sumito & aspalathi põdo sex & sextantẽ, tusumq; aspalathũ, & aqua quę tertia pars olei sit maceratũ, simul mixta oĩa coquito. Aspalathũ deinde ex oleo auferto, inijcitoq; pro eo odorati calami põdo quinq;, & bessem: myrrhæ præterea tusum cribroq; excussum grumũ, & uetere odorato uino maceratũ, misceto simul & coquito. Postq̃ uero cũ his oĩbus inferbuerit oleũ, amotũ ab igne cũ defrixerit, excolato. Sumito postremo ex oleo in labrũq; diffundito, & q̃plurimos narcissi flores in oleũ cõijcito, biduo ut in lilino p̃monstratũ est miscẽs & exprimẽs: Crebroq; ex alijs in alia trãsferẽs uasa, uitiat̃ eñ, & hoc facit ad muliebriũ locorũ uitia, duritíes, & p̃clusiões eorũ molliẽs: capitis tñ dolores facit.

INTERPRES.

Variant Græcorũ antiquissimi codices, q̊ loco hic ait, κόψας καὶ βρέξας ὕδατι τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίου: indicãt ẽm alij sensum, q fit, aspalathũ coquendũ esse in tertia olei parte: q̃d sine causa dictũ uidet̃: Cur enim septuaginta põdo olei hic accipi iussisset, si tertiæ tantũ partis futurus erat usus? alij cõcinniorẽ ostendunt sensum, q fit, ad olei tertias sumendã esse aquã, in qua aspalathus maceret̃: quã lectionẽ rei magis congruentẽ nos secuti fumus. Non habe deinde certũ pondus, quod nos diximus, myrrhæ grumũ: intelligẽda in eo tantũ ea quantitas est, quæ exigua potius q̃ grandis fit: siquidẽ Græci χόνδρους dicũt in sale exigua frustra, & quasi quantũ summis contractis in unũ digitis capere aliquis possit. Tota res in coniectura unguentarij posita erit. Credimus præterea deesse olei pondus quo loco hic ait: Sumito postremo ex oleo &c. Non enim decernit quantũ olei tunc sumi oporteat, nisi forte & hoc in eiusdẽ unguentarij coniectura relictum fuit. Erant & alia de narcissi flore dicenda, sed omnia quarto uolumine in historia eius copiosius dicentur.

περὶ κροκίνου σκευασίας. κεφ. ξε΄.

Κρόκινον δὲ σκευάζων, προστύψεις τὸ ἔλαιον ὡς εἴρηται ἐπὶ τοῦ σουσίνου, πλήθει τε καὶ σταθμίᾳ τῇ αὐτῇ. λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου εἰς τὸ σούσινον λίτρας τρεῖς ἥμισυ βάλε κρόκου < η΄. καὶ ἀνακίνει πολλάκις τῆς ἡμέρας, τρίβων τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ε΄. τῇ δὲ ἕκτῃ ἀπήθει τὸ ἔλαιον ἀπὸ τοῦ κρόκου καθαρίως. τῷ δ᾽ αὐτῷ κρόκῳ ἐπίχει τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἀνακίνει ἡμέρας γ΄. εἶτα ἀποχέας πρόσμιξον σμύρνης κεκομμένης καὶ σεσησμένης < μ΄. καὶ κίνει ἐν ὅλμῳ χρησίμως. εἶτα ἀπόθου. ἔνιοι δὲ τὸ ἴσον κυπρίνου ἠρωματισμένου ἐλαίου τε εἰς τὸ κρόκινον χρῶνται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον, τὸ κατακόρως κρόκου πνέον. ὅπερ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. δεύτερον δὲ τὸ τῇ σμύρνῃ παρεμφερόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ὑπνωτικήν. ὅθεν πολλάκις ἐπὶ φρενιτικῶν ἁρμόζει καταβρε

De Crocini unguenti cõfectione. Ca. LV.

In Crocini unguenti confectione oleũ, ut in lilino permonstratũ est, paribus ponderibus & mensuris antea spissabis. Sumptis deinde olei quod ad lilini confectionẽ spissatũ fuerit põdo tribus & semisse, croci drachmas octo in oleũ conijcito, misceto q; usq; in quintã quotidie sæpius. Sexta deinde oleum à croco pure excolato, eidẽq; croco par olei pondus superinfundito, miscetoq; triduũ: Tum excolato oleo, addito tusæ cribroq; excussæ myrrhæ drachmas quadraginta, & in oleo q̃usq; satis sit misceto, reponitoq;. Sũt qui ad crocini confectionẽ oleo ad ligustrinũ unguentũ aromatis spissato utunt̃. Probatissimũ est quod crocũ usq; ad satietatẽ spirat: Idq; in medicinæ usu præcipuã habet bonitatẽ. In secundo honore quod myrrhã refert. Calefaciendi uires habet crocinum unguentum: Somnum idem conciliat: Ideo'que phreneticis sæpenumero insper-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

χομένη, ἢ ἀποσφραινομένη. ἢ καὶ κατὰ μυξωτῆρος διαχριόμενον. ἔστι δὲ καὶ πυοποιόν. καὶ καθαρτικὸν ἑλκῶν. καὶ πρὸς τὰς γυναικείας σκληρίας καὶ μύσεις, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κακοήθη, σὺν κηρῷ καὶ κρόκῳ καὶ μυελῷ καὶ ἐλαίῳ διπλασίονι. συμπέσσει δὲ καὶ μαλάσσει, καὶ ὑγραίνει, καὶ πραΰνει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπογλαυκώσεις μεθ' ὕδατος ὑπαλειφόμενον. ἀνάλογον δὲ αὐτῷ καὶ τὸ λεγόμενον βουτύρινον, καὶ ὀνύχινον, καὶ στυράκινον, τοῖς ὀνόμασι μόνον διαφέροντα, τῇ μέντοι σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει ὄντα παρόμοια.

ſione, olfactu, & inunctis eo naribus prodeſt: ſuppurationes pręterea adiuuat, purgat ulcera, facit ad præcluſos duratosq́ꝫ fœminarum locos, & quę in eis malefica coaluerũt, cum cera, croco, medulla, duploq́ꝫ oleo: Maturat enim, mollit, inhumat & lenit: Facit & ad criſtallini in oculo humoris in album aquoſumq́ꝫ colorẽ mutationes, quas Græci glaucomata dicunt, ex aqua inunctũ. Proportione huic reſpõdent butyrinũ, onychinum & ſtyracinum unguenta, nominibus tantum diuerſa, confectione uero poteſtateq́ꝫ æqualia.

INTERPRES.

INclinat animus nobis quod in omnibus gręcis pariter legitur: eidẽq́ꝫ croco par olei põdus ſuperinfundito, non ſic, ſed contra legi oportere, mutataq́ꝫ inuicẽ à librarijs aut ab imperitis medicis oleum & crocum fuiſſe: nullã n. id cauſam habet rationẽue, cur ſic faciendũ ſit. Siquis aũt mutato rerum ordine legat: Eidemq́ꝫ oleo par croci põdus ſuperinfundito: cõmunẽ alijs confectiõibus cauſam & rationẽ oſtẽdet, ut geminata. ſ. croci q̃titate, maiores continue & efficaciores uires crocinũ acquirat unguẽtum. Confidentius non multo poſt literas mutauimus aliquas, quo loco hic ait: ἔνιοι δὲ τὸ ἴσον κύπρινον, quod eſt: ſunt etiã qui par cyprinum oleum &c. inſtauratusq́ꝫ à nobis certiore ſenſu ſic locus eſt: ἔνιοι δὲ καὶ εἰς τὸ κύπρινον, quod eſt: Sũt etiã qui ad liguſtrinum unguentum aromatis &c. Neq́ꝫ n. aliter intelligi res poteſt, quẽadmodum paulo ante etiam quod erat, καὶ κίνει ἐν ὅλμῳ χρησίμως, quod eſt, & in pila ſeu mortario miſceto: nõ pilã mortarium'ue diximus, uerũ in oleo: quod uerisimile erat, cogitantes pro ἐλαίῳ, ὅλμῳ factum eſſe: qui. n. ſenſus erit, & quis reiuſus? ſi quis tuſam & excuſſam cribro myrrham in mortario miſceat. Quod. n. in mortario tundẽdũ erat, tuſum iam cribro excuſſum erat: nec bene ſumi, & in mortario miſceri præcipiebatur: in quo non recte miſceri aliquid dicit̃: in tundẽdo. n. non in miſcẽdo, mortarij uſus eſt: Miſcetur aũt oleo bene quod tuſum iam eſt, nec aliter ſiquis locum ſagacius odoretur, intelligi res poterit. Barbarus in cunctis ijs cõmunẽ lectionẽ ſecutus, qualia ſe illa oſtẽdebant, talia etiã uertit. Quæ deinde in extremo capite à Dioſc. numerãtur, butyrinũ, onychinũ, & ſtyracinũ, uiribus & confectione crocino unguẽto æqualia, nominibus tãtum diuerſa, ut nos credimus, ſic ſe habẽt: ut ſtyracinũ ſit, q̊d ꝓ croco ſtyrace confectũ, eadẽ ratione uiribus crocino par ſit: ut hic in ſtyracis medicina mox aget. Calefacit, mollit, maturatq́ꝫ ſtyrax, & duratis p̃cluſisq́ꝫ fœminarũ locis accõmodatus eſt: quæ oĩa crocino à Dioſ. hoc loco tribuũt̃: factũq́ꝫ ex ſtyrace unguentũ, hic ipſe eodẽ loco laudauit, ut mox dicet̃. Butyrinũ à butyro factũ nomẽ & res ipſa indicat: facileq́ꝫ eſt intelligere, butyrũ ꝓ oleo adijci ſolere, quod hic de butyro agẽs indicauit, miſceri his quæ ſuppurationes adiuuẽt, affirmãs & ad inflãmationes uuluæ duritiesq́ꝫ egregie facere: q̃ omnia crocini unguẽti ꝓpria ſunt. Similiterq́ꝫ onychinũ ab onyche in teſtaceo gñe piſce, cuius adeps pro eodẽ oleo in uſu eſſet. Indicauitq́ꝫ id Plinius li. xxii. cap. vi. pœnis uuluæ mederi teſtatus. In morbis dicetur hoc capite etiã, quænã græcis glaucomata ſunt, q̃ nos pluribus reddidimus uerbis: quoniã nulla ſunt huiuſcemodi uitiorũ certa latinis nomina: nec aptius q̃ ex eorũ diffinitiõe tradi & indicari poſſunt. Hoc malũ Galenus in diffinitiõibus ſuis anguſtius q̃ in Iſagoge deſcripſit: in illis contẽtus dixiſſe tãtũ: glaucoma oculi eſſe, in glaucũ colorẽ naturalis humoris mutationẽ: In illa uero addidit, criſtallinũ humorẽ in glaucũ & aquoſum colorẽ mutari: Galenũq́ꝫ tẽpe & artis ꝓfeſſione ſecutus Aegineta, ait glaucomata hæc, & quæ græci hypochymata. i. oculorũ ſuffuſiones uocãt, exiſtimaſſe antiquos unũ idẽq́ꝫ mali genus eſſe: Poſteriores aũt glaucomata tãtum dixiſſe criſtallini humoris in oculo uitia, ex humiditate in glaucũ colorẽ trãſeũtia: hypochymata uero, humorũ ſuffuſionẽ q inter corneã & criſtallinã concreſcẽtes uiſum impediãt: addiditq́ꝫ incurabilia eſſe glaucomata oĩa: Suffuſiones uero curari, ſed nõ oẽs. Quod ſiquis glaucũ colorẽ nouiſſe cupit, hic ſciat glaucã à Marone ſalicẽ dictã, altera foliorũ parte uireſcentẽ. Et Homerũ glaucũ mare ſæpenumero ex eodẽ colore appellaſſe. Neq́ꝫ ex uitio ab eodẽ Homero Palladẽ ſæpe glaucopida dictã fuiſſe: Nõ. n. deæ oculos à uitio laudaſſet, ſed à noctua notiſſima aue, quã græci γλαῦκα dicũt, cuius oculi grato cæſio colore flaueſcũt, & q̊d diuinæ p̃tãtis eſt, in tenebris etiã uidẽt.

Glaucomata

Hypochymata

Glaucus color

Glaucopis Pallas

περὶ κυπρίνου στύψεως, καὶ σκευασίας ἐλαίου. κεφ. ξς'.

ΕΛαίου ὀμφακίνου πεπλυμένου μέρος α'. ὕδατος ὀμβρίου μέρος ας'. τὸ μὲν ἐπίχει τῷ ἐλαίῳ. τὸ δὲ φύρα σὺν τοῖς ἐμβληθησομένοις ἀρώμασιν. εἶτα λαβὼν ἀσπαλάθου λίτρας ε'. ἥμισυ. καλάμου λίτρας ς'. ἥμισυ. σμύρνης λίτραν α'. καρδαμώμου λίτρας γ'. οὐγγίας θ'. καὶ ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας ε'. τὴν ἀσπάλαθον κόψας καὶ βρέξας ὕδατι ἔμβαλλε, ἕψε μετὰ τοῦ ἐλαίου,

De ſpiſſando cõficiendoq́ꝫ liguſtrino unguento. Ca. LVI.

SVmito eloti acerbi olei quã uolueris portionem: ſumito & cœleſtis aquæ portiõis eius ſemiſſem, eiusq́ꝫ alterã partẽ oleo ſupinfundito: altera in oleũ cõijcienda aromata macerato. Sũptis deinde aſpalathi põdo quinq́ꝫ & ſemiſſe, calami odorati põdo ſex & ſemiſſe, myrrhę pondo, cardamomi põdo tribus & dodrante, & olei põdo nouẽ & quincũce: tuſum aſpalathũ cũ in aqua maduerit in oleũ conijcito, coquitoq́ꝫ ſimul,

donec

ἕως ἂν συναναζέσῃ. τὴν δὲ σμύρναν διεὶς οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, τὸν κάλαμον κεκομμένον συναναφύρα μετὰ τῆς σμύρνης, καὶ ἐξελὼν τὸν ἀσπάλαθον, ἔμβαλε τὸ φύραμα τοῦ καλάμου. ὅταν δὲ μετὰ τούτου ζέσῃ, καθελὼν ἀπήθησον τοῦ χαλκοῦ τὸ ἔλαιον, καὶ κατάχει ἐπὶ τοῦ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ πεφυραμένου τῷ λοιπῷ ὕδατι. καὶ κίνει σπάθῃ, ἕως ἂν ψυγῇ μὴ διαλείπων. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἔμβαλε εἰς τὰς κη. τοῦ ἐλαίου λίτρας, ἄνθους κυπείρου λίτρας μς'. οὐγγίας η. ἐάσας τε ἀποβραχῆναι, ἔκθλιψον διὰ σπυρίδος. ἐὰν δὲ πλεῖω θέλῃς, τοῦ νεαροῦ ἄνθους τὸ ἴσον ἐμβαλὼν πλῆθος ὁμοίως ἐκθλίβου. ἐάν τε δίβροχον, ἐάν τε τρίβροχον βούλῃ ποιεῖν, δυναμικώτερον γίνεται. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὸ χρηστὸν τὸ μετ' εὐωδίας πληκτικόν. ἔνιοι δὲ καὶ κιννάμωμον μίσγουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. μαλακτικήν. ἀναστομωτικήν. ἁρμόζουσαν τοῖς περὶ μήτραν καὶ νεῦρα πάθεσι, καὶ πλευριτικοῖς, καὶ κατάγμασι, καθ' ἑαυτὸ καὶ κηρωτῇ μιγνύμενον. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσιν, ὀπισθοτονικοῖς, συναγχικοῖς, βουβώνων φλεγμοναῖς, καὶ ἀκόποις.

donec inferbuerit: myrrha uero utere odorato uino diluta, tusum odoratū calamū unà cum ea macerato, tuncq́ue subtracto ex oleo aspalatho, myrrhę odoratiq́ue calami offam in oleū conijcito: cūq́ue unà cum hac inferbuerit, amotū ab igne ex ęneo uase oleū excolato: tusumq́ue cardamomū, & cum reliqua aqua maceratū oleo superinfundito, rude donec geletur sine intermissione miscens. Excolato dein iterū oleo, in uiginti & octo eius pondo ligustri floris pōdo quadragintasex & bessem conijcito: cumq́ue in oleo maduerint, per fiscellam exprimito. Quod si copiosius facere uolueris, recētis floris par priori pōdus inijcito & exprimito: nec minus si bis, ter'ue in oleo florē madere uolueris, facito. Vires enim cōtinue hac ratione acqret. Eligito quod optimū sit: tale aūt erit, quod cū bonitate odoris nares & caput tentabit. Sūt etiā qui cinnamomū illi miscent. Est illi uis & natura calefacere, mollire, aperireq́ue: muliebriū locorum neruorūq́ue uitijs accommodatū est. Prodest laterali dolori fractisq́ue, per se & cum cera subactū. Quinetiā malagmatis miscet, quæ in scapulas rigētibus, anginis, inguinumq́ue inflammationibus accommodata sunt, & præter hæc in acopa additur.

ITERPRES.

DEsiderauimus ligustrinū unguentū, ex Dioscoride Latinis reddētes: quo loco hic spissato iam oleo, coniectisq́ue in id ligustri floribus ait, cumq́ue in oleo maduerint per fiscellā exprimito: certū temporis spatiū quo dimittendi in oleo dū maderent flores illi essent, uerbi causa diē, triduum'ue. Id enim nō minus q̃ cætera nouisse oportebat. In antiquo sane Latino Dioscoride noctē & diē adhuc legitur: quod tempus implendis oleo floribus, miscendisq́ue simul uiribus satis fore uidetur. Sed nescimus quanta illi fides habenda sit. Qui id agent, sagaci coniectura utenť: obseruabuntq́ue, ne breuiore tēpore abortiuū fiat unguentū, longiore uero referueant & uitienť humētes & succosi flores. Non caruit nobis etiā suspicione quod statim sequitur. Quod si copiosius facere uolueris. Credimusq́ue cōparatiuū nomen πλείω q̊d illic est: aut aliud quondam fuisse: quod non copiā: sed efficaciā & uires significaret: aut uocē aliquā deesse: q̃ illi cōiungereť, uerbi causa δύναμιν ut esset sensus: q̃ si maiores uires illi addere uolueris &c. Eò enim nō ad copiā pertinēt quæ sequunť, ad quas augendas uires, non bis tantū sed ter flores addi etiā iubet: causamq́ue ipse affert efficacius ea ratione fieri dicens. Nihil tñ his quæ passim leguntur addidimus cōmentatione hac nostra: q̊d desiderari potuit explētes. De anginis in morborū genere dicendū hoc capite est, uideri nobis una appellatiōe cūcta eius mali genera cōplecti Diosc. remedijq́ue rationē & usum esse ut Galenus docuit, per cerata unguento hoc subacta quæ foris gulæ in eo malo imponerenť, q̊d ab eodē in diffinitionibus suis breuissime describiť: præceps circa collū & difficillimū esse malū, strangulatione mortē faciēs: eodēq́ue in loco ut causam & notas mali aliquas doceret, addidit: inflāmatiōes esse Anginas quæ aliqbus foris cū tumore partiū in collo fierent: aliquibus uero intra tonsillas: afficiq́ue simul respiratiōis instrumenta: affectisq́ue his, spiritus adesse angustias. In Isagoge sua mox certius adhuc rem describēs, inflāmatiōes circa collū anginas esse ait: quæ si in interiore parte fiāt: citissime & præcipiti strangulatiōe perimāt. Si uero in exteriorē partē feranť, minus periculosæ sint: minusq́ue strāgulent. Omniū postremo certissime Paulus Aegineta cūcta earum genera partes in qbus fiāt, & certas appellationes his uerbis indicauit. Inflāmatis fauciū interioribus musculis quæ synanche diciť fit. Exterioribus autē quę parasynāche. Primaq́ue earum diuisio & ex loco in quo fiāt indicatio hæc est. In secūda statim idē Paulus subijcit. Eodē modo & in gutture, cuius inflāmatis interioribus musculis, cynanche fit: exterioribus uero paracynanche: quæ uoces in Græcis etiā nullo aut exiguo discrimine aliqñ miscenť: neq́ue ab re penitus: qñ omniū eadā fere euenta sunt: nec dissimilis omnino curatio. In respirationis instrumento uniuersum hoc mali genus fit: sed ut foris aut intus: summis'ue aut inferioribus eius instrumenti partibus mali eius ingruit: sic diuersas à Græcis appellatiōes inuenis. Sciendūq́ue est summas canalis animæ partes, qua ad radices linguæ & tōsillas cōiungiť, antiqssimos Græcos, qui de anatome & corporis nostri partibus certius egerūt, φάρυγγα, Latinos uero fauces: ab eaq́ue parte ad pulmones descēdentibus in eodē animę canali eosdem Græcos λάρυγγα, Latinos guttur appellasse. Veruntñ non tñ certis earum partiū ob coniunctionē appellationibus posteriores usi sunt: promiscue φάρυγγα & λάρυγγα eandē in homine partē appellātes. Discrimen id aūt manifeste Paulus Aegineta ostendit: esseq́ue respirationis instrumentū, & animæ canalē λάρυγγα, declarauit Aristophanes dicēs: λαρυγγιῶ καὶ νικίαν ταράξω: quod est, uoce & clamore superabo. Factas itaq́ue in his partibus mu-

Anginæ.

συνάγχη. παρασυνάγχη. κυνάγχη. παρακυνάγχη.

φάρυγξ. λάρυγξ.

ſculorũ inflãmatiões tumoresq́; quatuor noibus antiqores Græci diſcreuerũt. Et quoniã unus ideſq́; omniũ in ſtrangulando effectus eſt, ex eodẽq́; uerbo ἄγχειν omnes appellauerunt: ut aũt locis & partibus differũt, additis ꝓpoſitionibus & aduerbiis ſingularũ nomina diſcreuerũt. Celſus lib. IIII. de his aliter egit: ſed nos Græcorũ decreta ſequimur. Omnia huius mali genera una appellatione Latini ab angendo anginas dixerunt.

περὶ σύψεως ἰρίνου. κεφ. ξζ΄.

Σπάθης λίτρας ς΄. οὐγγίας η΄. ἐλαίου λίτρας ογ΄. οὐγγίας ς΄. κόψας ὡς λεπτότατα, μίξον ὕδατος κοτύλας ι΄. καὶ βαλὼν ἐς χαλκεῖον, ἕψε μέχρις ἂν οὗ τὴν ὀσμὴν ἀναλάβοι. εἶτα ἀπήθει εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον, ἐκ τούτου τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου, τὸ πρῶτον ἴρινον σκευάζεται, ἐναποβρεχομένης τῷ ἐστυμμένῳ ἐλαίῳ ἴρεως ὡς ὑπογέγραπται. ἢ οὕτως. ἐλαίου λίτρας ο΄. οὐγγίας ς΄. ξυλοβαλσάμου λίτρας ε΄. οὐγγίας β΄. κόψας ὡς εἴρηται, σύνεψε. εἶτα ἐξελὼν τὸ ξυλοβάλσαμον, πρόσεμβαλε καλάμου κεκομμένου λίτρας θ΄. οὐγγίας ι΄. σμύρνης χόνδρον οἴνῳ παλαιῷ ἐμβρέχων εὐώδει. εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου καὶ ἠρωματισμένου λίτρας ιδ΄. ἐναπόβρεχε, ἴρεως κεκομμένης ἴσον τῷ σταθμῷ, ἐῶν ἡμέρας β΄. καὶ νύκτας β΄. εἶτα ἔκθλιβε βιαίως καὶ νεανικῶς. εἰ δὲ βούλει δυναμικώτερον εἶναι, τὸν σὸν σταθμὸν καὶ δὶς καὶ τρὶς ὁμοίως ἐναπόβρεχε καὶ ἔκθλιβε. κράτιστον δὲ ὑπάρχει τὸ ἐν ὀσφρήσει μηδενὸς ἄλλου, μόνης δὲ τῆς ἴριδος πνέον. τοιοῦτον δὲ ἐστι τὸ ἐν πέργῃ τῆς παμφυλίας, καὶ ἐν ἤλιδι τῆς ἀχαΐας γινόμενον. δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικήν. θερμαντικήν. ἐσχάρας τε καὶ σηπεδόνας, καὶ ῥυπαρίας ἀνακαθαίρει. καὶ ταῖς περὶ μήτραν διαθέσεσιν ἁρμόζει. φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν. ἔμβρυά τε ἐκβάλλει. καὶ αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ. πρός τε ἤχους ὤτων σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ, καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, καὶ πρὸς καταρρόους χρονίζοντας, διαχριομένων τῶν μυξωτήρων. καὶ πρὸς ὀζαίνας. καθαίρει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν, κυάθου πλῆθος ποθέν. ποιεῖ καὶ πρὸς εἰλεώδεις. κινεῖ καὶ οὖρα. καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερῶς ἐμούντων, διαχριομένων τῶν δακτύλων, ἢ τῶν ἐμετηρίων. καὶ ἐπὶ συνάγχης διαχριόμενον ἢ ἀναγαργαριζόμενον σὺν μελικράτῳ. καὶ πρὸς τραχύτητα ἀρτηρίας. δίδοται καὶ τοῖς κώνειον ἢ μύκητας ἢ κόριον πεπωκόσιν.

De Irini unguenti ſpiſſatiõe. Ca. LVII.

Sumito noui necdum florẽtis in palma fructus operimenti, quod Græci ſpathen ſiue elaten dicũt, pondo ſex & beſſem, tuſumq́; tenuiſſime in olei põdo ſeptuagintatria & ſemiſſem, conĳcito, miſcetoq́; aquæ heminas decem: tũ in ęneũ coniecta omnia coquito uſq; dum operimenti fructus palmæ odorẽ contraxerint. Oleũ deinde in craterẽ melle inunctũ excolato. Primũ ex hoc oleo conficitur irinũ unguentum, madẽte ut mox tradet in ſpiſſato ſic oleo iride. Cõficitur idẽ præterea hoc modo. Sumito olei põdo ſeptuaginta & ſemiſſem, ligni balſami pondo quinq; & ſextantẽ, tundito ut dictũ eſt, omniaq́; ſimul coquito, ablato deinde balſami ligno, tuſi odorati calami pro eo adĳcito pondo nouem & dextantem, myrrhæq́; grumũ uetere odorato uino dilutũ, & in oleũ demergito. Sumito poſtremo ſpiſſati aut aromatis odorati olei pondo quatuordecim, tuſęq́; iridis par pondus in eo demergito, facitoq́; integrũ cũ ſuis noctib⁹ biduũ in eo madeat, tũcq́; ualide & uiolenter exprimito. Et ſi efficaciores uires unguento addere uolueris, iridis par pondus, bis terq́; facito in oleo pariter madeat, & exprimito. Probatiſſimũ erit quod ſolã iridẽ, nihilq́; aliud olebit. Eſtq́; huiuſcemodi q̃d in Pamphyliæ Perga, & Achaiæ Elide fit. Molliendi calefaciendiq́; uires irinũ habet unguentũ. Repurgat quę medici uſſerũt, putreſcẽtiaq́; & ſordida ulcera: muliebriũ locorũ uitĳs accõmodatũ eſt, inflãmatiõibuſq; & præcluſionibus eorũ. Fœtus ex utero pellit: hæmorrhoidas aperit. Contra auriũ ſonores cũ aceto, ruta, & amaris amygdalis inſtillat. Contra diutinas à capite in ſubiectas partes deſtillatiões & ozęnas inũctis eo naribus ſuccurrit. Purgat idẽ aluũ pondere cyathi potũ. Prodeſt ileoſis: urinã citꝫ uomitus difficultates adiuuat, digitis aut uomitorĳs eo inunctis. Quinetiam in anginis inungitur, aut cum mulſa aqua gargariſſatur. Datur & contra faucium aſperitates, & his qui cicutam, fungos, aut coriandrum hauſerint.

INTERPRES.

ἐσχάρα. Quam hic Achaiæ Elidẽ dicit, Arcadiæ credimus legendũ eſſe: illi enim nõ Achaię altera à Geographis Elis aſſignatũ. Quæ uero medici uſſerunt, ea nobis ſunt quæ Græci ἐσχάρας nominant, relictas ab igne carbonis modo & colore cruſtas. Nec ſunt paulopoſt, ruta, & amygdalæ à nobis inſtillari dictæ, niſi ex ſucco & oleo intelligendæ. Sic enim hic docere multa conſueuit, medicis neceſſitatẽ uſus in tractatione cognoſcendã relinquens. Videtur hic ipſe etiã cũ hæmorrhoidas aperire hoc unguentum dixit, non quod ad remedium, ſed quod ad noxam pertineat, decreuiſſe: & contra mali genus quod ex ipſo nomine alιam ſibi curationem exigit, præcepiſſe homines eo uti: à fluxu enim ſanguinis hæmorrhoides dictæ ſunt, qui claudi & adſtringi ad ſanitatem & uitam non aperiri debet, ne quotidiana deſtillatione fluens, aqueſcere

αἱμορροΐδες. hemorrhoides.

aquescere paulatim corporis habitum cogat, aut copiosiore profluuio citissime hominem perimat. Sunt enim ut Galenus in diffinitionibus suis tradidit hæmorroides, uenarũ sedẽ claudentiũ explicationes, à sanguinis fluxu sic appellatæ, multifariã inter se differẽtes, magnitudine scilicet & multitudine: propterea ꝙ in aliquibus plures, in aliquibus pauciores, in aliquibus maiores, in aliquibus minores sunt. Differunt & figura, ꝙ aliæ latiorẽ, aliæ angustiorẽ habent basim. Differunt loco etiã, ꝙ aliæ in ano, aliæ in eius clausura, aliæ in longanone fiunt. Differunt postremo & habitu: ꝙ aliæ mitiores, aliæ dolosiores & maleficæ sunt. Omnium communis & una curatio est, qua magis ratione conducat sanguinẽ coërcere. Non tamen semper tuto id fit, cũ coërcitus qui solitus erat fluere sanguis, maioris mali causam sæpenumero faciat, ideoq́ consueuerunt humanæ saluti certius cõsulentes medici, excepta una aut altera, reliquas claudere. Enumeratis à Galeno Paulus Aegineta aliud genus addidit, quas cæcas nominauit: ex qbus nullus fluit sanguis, sed grauiore q̃ aliæ dolore nos cruciant, cyclaminiq́ succo inungi ut aperiantur præcepit. Neq; uenas quibus explicitis hæmorrhoides fiunt intelligit, sed intra uenas latens idem hoc malũ: ideoq́ ad auertendũ dolorem, aperiri eas oporteat, & has irino unguẽto aperiri Dioscorides hoc loco testatur. In cæteris enim maleficiũ ex eo, non remediũ homini esset, tamq́ absurdũ id uisum aliquandiu est, ut nisi in iride eandem aperiendi uim hic ipse decreuisset, & nihil quod adstringeret in ea legeretur, suspicari licuisset non ἀναστομοῖ quod est aperit, sed ἀναστύφει quod astringit significat forte legendum fuisse: propterea ꝙ sanguinis profluuio quale in hæmorrhoidibus est aptius & ex re magis quod adstringeret, q̃ quod aperiret remedium esset. Hemorrhoides cæcæ.

Περὶ γλευκίνου σκευασίας.

Κεφ. ξη'.

Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἁπλοῦν. ἔκ τε ἐλαίου ὀμφακίνου, καὶ σχίνου καὶ καλάμου, καὶ νάρδου κελτικῆς, καὶ σπάθης, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ μελιλώτου, καὶ κόσου, καὶ γλεύκους συμπεριτιθεμένων τῶν στεμφύλων περὶ ἔχοντα ἀγγεῖα τὰ ἀρώματα καὶ τὸ οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον. κινεῖται δ' ἐπὶ ἡμέρας λ'. δὶς τῆς ἡμέρας. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπιεσθὲν, ἀποτίθεται. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν. μαλακτικὴν. ἀνετικὴν. ποιοῦσαν πρὸς τὰ ῥιγικὰ καὶ τὰ νευρικὰ πάθη. καὶ τὰ ἐν ὑστέρᾳ. παντὸς δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ, μαλακτικὸν ὄν.

De Gleucini, id est mustei unguenti confectione. Cap. LVIII.

Conficitur simplex gleucinum, id est musteum unguentũ ex acerbo oleo, rotundo odorato iũco, calamo itidẽ odorato, nardo gallica, nouí necdum florentis in palma fructus operimento, quod Græci spathen dicunt, aspalatho, sertula Campana, costo & musto circundato uinaceis uasculo, aromata, uinum & oleũ continente: in quo triginta diebus omnia miscent, & post hæc expressum oleũ reponit. Calefaciẽdi uires unguentũ hoc habet, mollit, resoluit, facit ad febriũ cum tremore algores, neruorum affectiones, & muliebrium locorum uitia: quouis acopo ad molliendum utilius.

INTERPRES.

Alterã diuersamq́ ab hac fuisse quondã gleucini cõfectionẽ, hic ipse indicat simplex hoc appellãs. Indicat & Columel. li. XIII. cap. I. copiosiorẽ eius confectionẽ. Indicat postremo Plinius, q li. XXIII. cap. V. de gleucino agẽs cõtra Dioscoridis decreta, adstringere gleucinũ & refrigerare dixit: aut manifesto errore q̊d in re tam certa non facile credendum est, aut de altero Gleucino eas uires testatus. Ea nullibi hactenus in Græcis inuenta à nobis est. Desiderauimus etiã musti, olei, aromatũq́ illorum mensuras & põdera. Poterit tamen qui id nouisse cupiet ex Columella eodem capite uestigia eorum aliqua odorare.

Περὶ ἀμαρακίνου.

Κεφ. ξθ'.

Ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται. σκευάζεται δὲ διά τε ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ βαλανίνου, στυφομένων ξυλοβαλσάμῳ, σχίνῳ, καλάμῳ. ἡδυνομένων δὲ, ἀμαράκῳ, κόστῳ, ἀμώμῳ, νάρδῳ, ⌊κασσίᾳ,⌋ καρποβαλσάμῳ καὶ σμύρνῃ. οἱ δὲ πολυτελέστερον αὐτὸ ποιοῦντες, μίσγουσι καὶ κιννάμωμον. παραλαμβάνεται δὲ μέλι καὶ οἶνος εἰς τὴν τῶν ἀγγείων χρῆσιν καὶ φύρασιν τῶν κεκομμένων ἀρωμάτων. ἔστι δὲ θερμαντικόν. καρωτικόν. ἀναστομωτικόν. μαλακτικόν. πυρωτικόν. οὐρητικόν. εὔχρηστον εἴς τε τὰς σήπας καὶ σύριγγας. καὶ ὑδροκήλας μετὰ τὰς χειρουργίας. περιῤῥήσσει τε τὰς ἐσχάρας,

De Amaracini unguenti confectione. Ca. LXIX.

Probatissimũ in Cyzico amaracinum fit: conficiturq; duplici oleo, acerbo scilicet, & ex unguentaria glande expresso, quod Græci balaninon dicũt, aromatis his quę sequunť spissatis: balsami ligno, odoratisq; rotundo iũco & calamo, iisdemq; mox amaraco, costo, amomo, nardo, ⌊casia,⌋ fructu balsami, & myrrha odoratis: Qui pretiosius id faciũt, cinnamomũ etiam addunt. Vinoq; & melle ad ungenda uascula utunť, macerãdaq; tusa prędicta omnia aromata. Habet amaracinũ calefaciẽdi uires: sopit, aperit, mollit, calore fouet & urinã cit, fistulis exedentibusq; ulceribus, & aquosis ramicibus post curationem à chirurgo in his factam, accõmodatũ & utile est, Crustas idẽ in his q̃ medici usserint, erũpit,

καὶ τὰ τεθηριωμένα ἕλκη, πρός τε δυσουρίαν
ἁρμόζει περιχριόμενον τῷ δακτύλῳ. καὶ πρὸς
τὰς φλεγμονὰς αὐτῆς. καὶ πρὸς αἱμορροΐδων ἀνα
στόμωσιν περιχριόμενον. ἔμμηνά τε κινεῖ προστι
θέμενον τῇ μήτρᾳ. καὶ σκληρίας καὶ οἰδήμα
τα τῶν ὑστέρων διαφορεῖ. καὶ πρὸς τὰ νευρότρωτα
καὶ μυότρωτα, συμφέρει ἐν πιλήμασιν ἀραι-
ῶς βρεχόμενον καὶ ἐπιτιθέμενον.

& asperrima ulcera, quæ Græci à feritate tetheriomena uocãt. Cõtra urinę angustias utiliter anus eo inungit. Quinetiã ad sedis inflãmationes, & aperiendas hæmorrhoidas pariter inungit: fœminarũ locis appositũ mẽses trahit, duritiesq́ꝫ & eius partis tumores discutit. Contra neruorũ musculorumq́ꝫ uulnera carptis rarefactisq́ꝫ lanis inspersum & appositum, prodest.

INTERPRES.

VNum idemq́ꝫ olus, sampsuchũ & amaracus est, non eadẽ tamen ubiq́ꝫ bonitas, & unguenti ex eo cõ
fectio, neq́ꝫ idẽ omnibus locis nomen. Omnis ferè Græcia sampsuchũ: Cyziceni, hoc ipso autore in
eius historia, Siciliaq́ꝫ, & ut in uicino fit, Siciliæ propinqua Italia, amaracum uocant. In Cyzico &
Cypro laudatissimũ, probatissimũq́ꝫ nascitur: & si Plinius Cypriũ tantũ laudauerit. Communiter tota Græ-
cia, sed minus prætiosum, ut supra traditũ est: Priuatim uero à Cyzicenis maiore bonitate & cõmendatio-
nis gratia, ob eã quã diximus causam, conficiebatur amaracinũ unguentũ. Cuius quotidianũ & in delicijs
uitæ usum fuisse, Lucretius indicat, cum ait: Aut amaracini blandũ, stacteq́ꝫ liquorẽ: & in plebe etiã notissi-
mum prouerbiũ: quid cum amaracino sui. Multũ & ubiq́ꝫ notũ hoc olus est. Rura nostra Persam, reliqua o-
mnis ferè Italia, maioranã appellat, quæ appellatio in Græciã aliquãdo perlata, historiæq́ꝫ huius scriptoris
pro Romano nomine inserta, uera esse ostendit, quæ à principio de appellationibus his dicta à nobis fue-
runt, creuisse scilicet per tempora earũ numerũ, adijcientibus continue medicis herbarijsq́ꝫ codicibus suis
suorũ temporũ, suæq́ꝫ gentis, & alienas appellatiões. Nouũ enim Italiæ id nomẽ est, ideoq́ꝫ historiæ sampsu
chi non à Dioscoride, sed à posterioribus additum. Facile deinde est intelligere ex hoc capite, quod nõ mul
Stymmata to ante de spissandis unguentis dictũ à nobis fuit, quodq́ꝫ Plinius ait, rationẽ faciendi unguenti duplicẽ esse,
Hedysmata. succũ & corpus, illumq́ꝫ olei generibus ferè constare, hoc odorũ: hæcq́ꝫ stymmata, illa hedysmata uocari,
ἀπὸ τοῦ ἡδύνειν facto nomine, quod nihil aliud est, q̃ si à suaui & suauitate facto uerbo, suauiare dicas, id est,
suaue & odore gratũ facere. Idq́ꝫ est, quod nos diximus, amaraco, costo &c. odoratis, id est suauitate odoris
cõmendatis. In medicina nunc & morbis breuissime dicendũ, quos nam aquosos ramices dicamus, eos sci
ὑδροκήλη. licet quos Gręci ὑδροκήλας appellãt, à Galeno in diffinitionibus suis his uerbis descriptos: Cessantis humoris
Aquosus ramex. in scroti aliqua parte collectio, hydrocele, id est aquosus ramex est. Idẽ: Veruntamen latius & Paulus Aegi-
neta testatur, hydrocelẽ. i. aquosum ramicẽ nominasse antiquos, dicens: Cessantẽ humorẽ qui in parte ali-
qua scroti colligeretur, tumoremq́ꝫ illic faceret. Plura tumorum huiuscemodi in ea parte genera nouerunt
medici: nam præter hydrocelas has, de quibus in epigrãmate suo Martialis ait: Dicentem tumidas in hy-
drocelas: numerantur enterocele, cirsocele, hydrenterocele, epiploocele, nonnulliq́ꝫ alij huiuscemodi tumo
res, inuentis à causa nominibus. Nam ut aquosus humor, ut intestinum, ut omentum, ut durata caro in scro
tum descendit, tumetq́ꝫ eo locus, sic diuersa appellatione censetur. In cunctis tamen communis euentus
κήλη. tumor est, quem κήλη indicat græca uox, à Galeno sic descripta: Tumor κήλη est, aliquid prædictorũ in se cõ-
plexus: omnis enim tumor in scroto, cele à Græcis nominatur: Eos Latini, Celsusq́ꝫ in primis, ramices dixe-
runt. Nec aliud in Satyra indicauit poëta cum dixit: Iacet exiguus cũ ramice neruus: patetq́ꝫ tam late Græ-
corum κήλη illa, ut qui in gutturosis tumores in anteriore collo fiunt, βρογχοκήλας Græci appellauerint, & in
inguinibus, βουβωνοκήλας.

Περὶ μεγαλίου. κεφ. ο.

TΟ δὲ μεγάλειον καλούμενον,
πάλαι μὲν κατεσκευάζετο, ἐκ-
λέλοιπε δὲ νῦν. πρὸς ἐκπλήρω
σιν δὲ τῆς ἱστορίας, οὐκ ἔστιν ἄτοπον
ἐπιμνησθῆναι. καὶ τούτου δὲ σκευασία ἡ αὐτὴ
τῷ ἀμαρακίνῳ. πλεονάζει δὲ τῇ ῥητίνῃ. καὶ
ταύτῃ διαφέρει. ἔστι δὲ μαλακτικὸν ἠπίως. ἡ
μὲν τοι ῥητίνη μίγνυται τοῖς μύροις, οὔτε φυ-
λακῆς, οὔτε ἡδονῆς χάριν. χρώματος δὲ καὶ πά
χους ἕνεκα. μίγνυται δὲ ἡ τερεβινθίνη ἀφεψομέ
νη, ἄχρις ἂν ἄοσμος γένηται. δηλωθήσεται δὲ
ἐν τοῖς περὶ ῥητίνης ἡ ἕψησις αὐτῆς.

De Megalij unguẽti cõfectione. Ca. LX.

COnficiebat quõdam quod megaliũ unguentum dicit, nunc aũt confici desiit. Ad explendam tñ historiam, nõ fuerit ab re, & eius meminisse. Cõficitur amaracino similiter. Ampliusq́ꝫ additã sibi resinã habet, & sola hac re ab amaracino differt. Ex genere leuiter mollientiũ est. Resina sanè non conseruationis, odoris'ue gratia unguẽtis miscetur, sed ut colorẽtur & crassescant. Miscet aũt terebinthina præcipue, donec odorẽ amiserit decocta. Traderq́ꝫ à nobis coctura eius, cum de resina priuatim posthac agemus.

INTERPRES.

AB honore qui unguẽto huic ob fœliciorem eius usum à ueteribus datus est, Megalion. i. μεγάλειον Græ-
ci appellauerunt. Nec aliud Plinius indicauit dicens, propter gloriã sic appellatũ fuisse. Idem exce-
pta resina, amaracino erat, quondam primæ bonitatis æstimatum, mox damnatũ meliore & aptio
re amaracini confectione inuenta: qualem hic pauloante duobus capitibus tractauit.

Περὶ ἡδυχρόου. κεφ. οα.

De Hedychroi unguẽti cõfectione. Ca. LXI.

Quod

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἡδύχρουν, σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῷ, τοῦ αὐτοῦ ἔχεται δυνάμεώς τε καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακίνῳ. εὐωδέστερον δὲ τυγχάνει.

Quod à coloris hilaritate hedychroō unguentū dicit̃, & in Co conficit̃, uiribus & cōfectione amaracino coniungitur, odoratiusq; tantum eo est.

INTERPRES.

Nobilissimū in Co unguentū hoc quondā fiebat: incertū tñ, quā nā hic Cō dicat, an Hippocratis patriā, & Cariā quondā autore Stephano appellatā, an in Aegypto ciuitatē eodē nomine, cuius idem meminit autor, & quā antiquiores aliquot Græci maluisse uident̃, in quibus adhuc legitur: σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῷ ἐν Αἰγύπτῳ. Quod sequentis capitis principiū quadātenus confirmare etiā uidet̃, in quo ueluti in continua rerū historia hic ait: σκευάζεται δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, quod est, conficitur in Aegypto etiā: cum tamen nec superiore capite, nec ab eo altero Aegypti Dioscorides meminerit: A coloris nitore & hilaritate hedychroon factum huic unguento nomen est: neq; in ratione nominis dubitandum. Illud potius quærendū, an sic uocaretur, quia haberet ipsum, an magis, quia in alijs coloris eam hilaritatē faceret. Si confectio eius, & quæ id aromata, semina, multaq; alia ingrediebant̃, à Græcis tradita diligentius expendant̃, nihil erit q̃d ab egregia coloris bonitate laudari possit: mistis q; tā multis colore dissimilib⁹ gratū oculis & hilare expectari possit. Inclinat ob eā causam animus, quoniā his qui eo inungerent̃, coloris bonitatē & nitorē adderet, sic quōdam ueteres id nominasse, raro q; aut nullū eius in medicina usum fuisse, historiæ breuitas & capitis decurtatio ostendit. Nec facilis nunc coniectura est, docuerit'ne tā breuiter de eo Dioscorides, an posteriores medici, quia sanandis morbis exiguas habet uires, quotidianos q; alios usus ad eam breuitatē contraxerint, & tanq̃ sibi inutile neglexerint. Galenus certe, cui in antiquorꝫ medicamentorꝫ usu multū merito deferēdum est, in Isagoge sua capite de oculorū medicamentis, cū multa eorꝫ genera, & multiplicē in cōficiēdis his materiā prosecutus esset, his uerbis rē absoluit: Quæcūq; aūt ad meliorē uultus speciē inunguntur, qualia sunt quæ sandyce & hedychroo constant, non medicinæ, sed fucatoriæ & mangonici lenocinij propria sunt. Quibus manifeste ostenditur, facere in homine, non habere in se coloris hilaritatem, hedychroon.

Περὶ μετωπίου. Κεφ. οβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μύρον, ἐπιχωρίως ὑπ' αὐτῶν καλούμενον μετώπιον, διὰ τὴν τῆς χαλβάνης μίξιν. τὸ δὲ ξύλον ἐξ οὗ γεννᾶται ἡ χαλβάνη, μετώπιον καλεῖται. δι' ἀμυγδάλων δὲ πικρῶν καὶ ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ καρδαμώμου, σχοίνου τε καὶ καλάμου, καὶ μέλιτος, καὶ οἴνου, καὶ σμύρνης, καὶ βαλσάμου καρποῦ, καὶ χαλβάνης, καὶ ῥητίνης συντίθεται. δόκιμον δέ ἐστι τὸ εὔοσμον καὶ λιπαρόν. ἐμφαῖνον μᾶλλον τῆς καρδαμώμου καὶ τῆς σμύρνης, ἤπερ τῆς χαλβάνης. σφόδρα δὲ θερμαίνει καὶ πυροῖ καὶ ἀναστομοῖ. ἐπισπᾶταί τε καὶ καθαίρει ἕλκη. πρός τε νεῦρα καὶ μύας διακοπέντα ποιεῖ, ὑδροκήλας τε σὺν σηπταῖς. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς. πρός τε ῥίγη καὶ ὀπισθοτονικῶς σπωμένους χρήσιμευει. κινεῖ δὲ καὶ ἱδρῶτας, καὶ ἀναστομοῖ τὰ περὶ ὑστέραν, καὶ σκληρίας τὰς περὶ αὐτὴν χαλᾷ. καὶ καθόλου μαλακτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν.

De Metopij confectione. Ca. LXII.

Conficitur & in Aegypto unguentum, priuatim ab ea gēte ob galbanū quod illi miscetur, metopium appellatū: plantam enim ex qua galbanū destillat, metopium dicunt. Conficit̃ ex amaris amygdalis expresso oleo, acerbo itidē oleo, cardamomo, rotundo iunco, calamoq; odoratis, melle, uino, myrrha, semine balsami, galbano & resina. Probatissimū, quod graui odore & pingue erit: q̃dq; cardamomum & myrrham magis q̃ galbanū referet. Calefacit uehemēter metopium, calore fouet, aperit, extrahit purgatq; ulcera: Facit ad præcisos neruos & musculos, aquosos ramices emplastris additū, quas Græci ab exedēdo septas uocāt. Malagmatis idē & ceratis miscet̃. Vtile præterea contra febriū in accessione cum tremore algores. Vtile & his qui rigore in scapulas conuelluntur: Sudores cit, muliebres locos aperit, & eorum durities mollit, habetq; in uniuersum molliendi uim.

INTERPRES.

Non ferulā in Syria nascentē ex qua galbanū stillet, metopium in historia eius hic ait appellari, sed liquorem siue lachrymā eius: Credimus ideo, nō ξύλον hoc loco, quod lignū & materiā, uerꝫ ὀπὸν quod liquorē significat, legendū esse, nisi forte in historia, non hic uitium fit. Sequitur mox quod in cunctis Græcis legitur, ex amaris amygdalis confici unguentum hoc, quod nō sic intelligendum est, ut amygdalarū carnem credat aliquis illi misceri, uerꝫ oleo ex illis expresso confici, hunc docere. Indicatq; id, quod hic idem in amygdalino oleo dixit, metopium dici, quoniā scilicet priuatim in hoc unguento usus eius esset: eamq; ob causam nos certius rem indicantes, ex nucibus illis expresso oleo, fieri diximus: itemq; acerbo oleo, ut alterutrū eligi oporteat. Non uidetur deinde nobis integer locus, ubi diximus emplastris additum: quas Græci ab exedendo septas uocant. Nec uolumus id pro certo à legentibus accipi: neq; enim sequax rei & sermonis ductus est. Iudicabunt post nos peritiores, aut emendatiores huius scriptoris codices nacti. Nec sic accipiendi sunt hoc capite rigores in scapulas, ut non alijs etiam rigoribus hoc ipsum remediū utile sit: alijs enim rigoribus pariter proderit. Nos aūt quod in Dioscoride legit̃, quā debemus fide, reddidimus.

Περὶ μενδησίου. Κεφ. ογ'.

De Mendesij ungueti cōfectione. Ca. LXIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Καὶ τὸ μενδήσιον δὲ λεγόμενον, ἐκ τοῦ βαλανίνου ἐλαίου καὶ σμύρνης, καὶ κασσίας, καὶ ῥητίνης σκευάζεται. ἔνιοι δὲ μετὰ τὸν κατασταθμισμὸν, κινναμώμου μικρὸν προσεπεμβάλλουσιν ἀνωφελῶς. οὐκ ἐκδίδωσι γὰρ τὰ μὴ συνεψημένα τὴν δύναμιν. ἔμφερῆ δὲ ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῷ μετωπίῳ, ἥττονα μέντοι.

Conficit & quod Mendesium uocatur ex unguentaria glande expresso oleo, myrrha, casia, & resina. Sunt etiam qui post cuncta haec suis ponderibus oleo iniecta, exiguum cinnamomi illi adijciunt: sed inutiliter id agunt: Siquidem non communicant, neque miscent uires suas, quae simul decocta non fuerint. Metopio pares habet mendesium uires, uerum minus efficaces.

INTERPRES.

IN Aegypto fieri consueuisse mendesium unguentum, & in ea Aegypti parte in qua caper qui mendesios genti illi appellatur coleretur, nomen indicat: eiusque rei testis Plutarchus est in libello quem scripsit, quod bruta ratione utuntur. Plinius metopium & mendesium propria Aegyptiorum fuisse unguenta ostendit. Nobis hoc capite suspectum est quod hic ait: μετὰ τὸν κατασταθμισμὸν: significat enim singulorum per sua pondera adiectionem, cum tamen hic mox dicat, non communicare uires quę non fuerint simul decocta: quibus colligere ratiocinarique facile est, de coctura aromatum in oleo aliquid egisse Dioscoridem, & quod ponderis illic significationem habet, cocturae notam & rationem habiturum fuisse.

περὶ στακτῆς. κεφ. οδ΄.

Στακτὴ δὲ καλεῖται, προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρὸν, κεκομμένης μεθ' ὕδατος ὀλίγου ἀποτεθλιμμένου πεδίῳ ὀργάνου, εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελής ἐστι, καὶ καθ' ἑαυτὴν οὖσαν μύρον τὸ καλούμενον στακτή. δόκιμος δέ ἐστιν ἡ ἀμιγὴς ἐλαίῳ καὶ ἡ ἐν ἐλαχίστῳ πλείστην δύναμιν κεκτημένη. οὖσαν θερμαντικὴν, ἀναλογοῦσαν τῇ σμύρνῃ καὶ τοῖς θερμαίνουσι τῶν μύρων.

De Stacte, quae myrrhae pinguissimus flos est. Cap. LXIIII.

TVsae recentis myrrhae exiguaque aqua conspersae, tum praelo expressae, pinguissimam destillationem stacten uocant. Odoratissima stacte, pretiosissimaque est, per se etiam unguentum faciens, quod stacte appellatur. Probatissima cui oleum admistum non fuerit, & quę in minima quantitate egregiam uim habebit. Calefacit stacte unguentum, myrrhae & unguentis alijs quae calefaciendo sunt, proportione respondens & aequalis.

INTERPRES.

NOn uidetur Theophrasto, Theophrastumque secutis scriptoribus & Dioscoridi huic nostro eadem stacte esse, nisi forte quod in Theophrasto legitur τῆς σμύρνης δὲ ἡ μὲν στακτὴ, ἡ δὲ πλαστὴ, non ad genera eius sed ad partes & usus referendum sit: diuiseritque Theophrastus non myrrhae genera, sed docuerit in expressa myrrha primam destillationem ad unguentum stacten, reliquam uero plastem quasi fictitiam eo quod conformaretur appellari: hic enim & hoc capite, & mox in myrrhae historia stacten indicat primam, cum exprimitur myrrhę destillationem esse, significareque hanc uocem simplex ex ea factum, qua ratione praemonstratum est unguentum. Neque enim aliter intelligi potest eo in loco, qua expressa stacte excipitur: & mox quae etiam multam stacten dat: omnia si diligentius res expendatur, non ad myrrham simpliciter, sed ad bonitatem usumque eius pertinentia. A destillando quod Graeci στάζειν dicunt stacte dicta est, significarique ea uoce non simpliciter myrrham uerum expressa myrrha pinguissimam eius destillationem indicat Lucretius dicens: Aut Amaracini blandum stactaeque liquorem, odoramento & unguento eam coniungens. Meminit Columella etiam in carmine suo cum cecinit: Et melior stacte ponatur achaica myrrha. Quinetiam antiquorum Grecorum lexica non myrrham, sed τὸ ἀπὸ τῆς σμύρνης γινόμενον μύρον, stactem diffiniunt. Quod item in psalmo XLIIII. legitur, myrrha, & gutta, & casia huc pertinet, guttaeque appellatione stactem hanc diuus Hieronymus reddidit: Idemque testatus est myrrhae florem esse, primam cum exprimeretur eius destillationem floris appellatione indicans: ob quae inclinat animus, & in hoc & in alijs scriptoribus non myrrhae aliquod genus, sed quod optimum & pinguissimum ex ea primum destillet, stactem hanc esse, quae per se nullo aromate alio adiecto unguentum fit, nec nisi ut ab ariditate sua in exprimendo humesceret, exiguae aquae aspersione indigeret: quod in plerisque alijs fieri hic docuit. Neque obstat quod Plinius ait: Sudant autem sponte priusquam incidantur stacten dictam: & paulopost: Pretia ex occasione ementium uaria, stacte à sex ad quinquaginta: potuit enim myrrhae genus unum eadem hac uoce à destillando facta significari: quemadmodum idem Plinius XVII. capite undecimo de resina agens ait: hanc mares duntaxat ferunt, & eam Graeci stactem uocant, odoris grauissimi. Ex quo facilis coniectura est, non myrrhae tantum propriam uocem stactem esse, sed aliorum etiam liquorum lachrymarumque ex arborum truncis destillantium. Quae autem dicta à nobis hoc capite sunt, ad unguentum, non ad myrrhae genus in hoc scriptore pertinere uidentur, ut certius adhuc in myrrha ostendemus.

Stacte.

περὶ κινναμωμίνου. κεφ. οε΄.

Κινναμώμινον δὲ ἐκ τε ἐλαίου βαλανίνου καὶ συμμάτων ξυλοβαλσάμου, καλάμου, σχίνου. ἡδυσμάτων δὲ, κινναμώμου, βαλσάμου,

De Cinnamomini ungueti confectione. LXV.

FIt Cinnamominum unguentum ex unguentaria glande expresso oleo: spissaturque ligno balsami & odoratis rotundo iunco & calamo: Odoratur autem cinnamomo, balsami,

semine,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

καρπιοῦ, σμύρνης τετραπλασίονος περὶ τὸ κιννάμωμον σκευάζεται. μίγνυται δὲ καὶ μέλι εἰς τὴν φύρασιν. δόκιμον δέ ἐστι τὸ δριμύ. μαλακὸν δὲ τῇ ὀσμῇ, καὶ παρεμφαῖνον σμύρνης, παχύ τε καὶ εὐῶδες, ἄγαν δὲ τῇ γεύσει πικρόν. τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ ἐκ ῥητίνης, ἀλλ' ἐκ σμύρνης ἔχει τὸ πάχος. ἡ γὰρ ῥητίνη οὐ προσδίδωσι πικρίαν, οὐδὲ εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμαντικὴν καὶ πικράν. ἀναστομοῖ γοῦν θερμαίνουσα καὶ διαφορεῖ, καὶ διαχεῖ, καὶ ἐπισπᾶται ὑγρὰ, καὶ πνεύματα. ἔστι δὲ καρηβαρικόν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ περὶ μήτραν σὺν ἐλαίῳ διπλασίονι καὶ κηρῷ, καὶ μυελῷ. οὕτω γὰρ ἀποβάλλει τὸ πολὺ τῆς δριμύτητος, καὶ γίνεται μαλακτικόν, ἄλλως δὲ συγκαίει καὶ σκληρύνει βιαιότατα πάντων τῶν παχέων μύρων. ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας καὶ σῆψεις φαγεδαινῶν(?), καὶ πρὸς ὑδροκήλας, καὶ ἄνθρακας, καὶ γαγγραίνας σὺν καρδαμώμῳ. πρός τε ῥίγη τὰ περιοδικά, καὶ πρὸς τρόμους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰοβόλων θηρίων δακνομένους ἐν συγχρίσμασι. ἐπιτίθεμαί τε σκορπιοπλήκτοις καὶ φαλαγγιοδήκτοις ⌊σὺν ὀλύνθοις λείοις.⌋

semine, & quadrupla quàm cinnamomũ sit myrrha. Additur & mel macerandis simul omnibus. Probatur quod non sit acri sed leni odore quod myrrhã referat, crassescat, quodq́ʒ odoratũ & in gustu amarissimum sit. Quod enim eiusmodi erit, non ex resina sed myrrha crassitudinem & corpus habebit. Neq; enim resina amaritudinẽ & odoris bonitatẽ facit. Acerrimas uires habet cinnamominũ unguentũ: calefacit, maturat, calefaciendiq́ʒ ui quã habet, aperit, discutit, dificit, humores & flatus extrahit: caput tamẽ aggrauat. Prodest & muliebrium locorũ uitijs cum duplo oleo, cera, & medulla. Sic enim quam habet maiorem acrimoniẽ partẽ, amittit: Fitq́ʒ ad molliendũ aptissimũ. Alioquin aliorum omniũ unguentorũ quæ crassiore corpore sunt, uiolentissime urit & indurat. Efficacissimũ idẽ contra fistulas & putrescentia ulcera. Facit & contra aquosos ramices, carbunculos & gangrænas addito cardamomo. Inunguntur eo in accessione circulariũ febriũ contra earũ cũ tremore algores. Inungũt & cõtra noxas animaliũ quæ uenenum morsu ictu'ue relinquunt. Imponitur & scorpionũ ictibus, & phalangiorũ morsibus cũ concisis ficorum seu caprificorũ grossis.

INTERPRES.

Caret certo intellectu quod in omnibus Græcis legitur hoc capite δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμαντικὴν καὶ πικράν: à nobis contra communẽ τοῦ πικροῦ. i. amari significationẽ his uerbis. Acerrimas habet uires, calefacit, maturatq́ʒ, nec absurdo ut nos credimus in mutatione eius uocis cõsilio, & rei sensu: paulo enim ante de amaritudine eius hic egerat. Inconcinnumq́ʒ est si dicat aliquis, amaras alicuius rei uires esse, præsertim cum de calore, acrimonia, aperiendi discutiendiq́ʒ ui, & potestate agitur, quæ in diuerso penitus genere à saporibus sunt: eã ob causam ex historia cinnamomi πεπτικὴν δύναμιν. i. maturandi uim pro illo πικρὰν. i. amarã in hoc caput trãstulimus. Quod quàm bene & ex re factũ sit, aliorũ censuræ relinquimus, quibus licebit semper cum libuerit ad amaritudinẽ redire. In morbis & medicina illud adijciemus, carbunculos à Galeno in diffinitionibus suis dici similẽ his quæ usta fuerint exulceratione esse: cui febris & inguina aliquando superaccedant: Paulus Aegineta certius & longius de eis libro quarto egit, ulcera his quæ usta sint, similia & ipse esse dicens, fieriq́ʒ sanguine in atræ bilis naturã conuerso, cum inferbuerit & in aliquam partẽ coierit: Incipereq́ʒ in pluribus à pustula ambustis simili, & aliquãdo sine ea. Sed à pruritu primũ, mox aliquando unã, aliquando plures insurgere pustulas, tenues, milij seminibus similes, quibus se aperiẽtibus, ambustis simile ulcus fit: in quo aliquando cinereus, aliquando autẽ niger color fit, à quo colore ἄνθρακα. i. carbonẽ Græci appellauerunt: Qui gangrænas pariter dixerunt esse ob magnitudinem inflammationis, uitæ, sensus, & motus, in qua fiant parte priuationem, neq; iam factas sic appellant, sed dum fiunt: nam cũ sensu carere locus incœperit, non iam gangrænam, sed siderationem σφάκελον ab ijsdem dictã appellant. Eius mali uis est, ut nisi celerrime illi succurratur, facile affecta pars, mortis habitum contrahat.

ἄνθραξ.
Gangræna.
Sideratio. σφάκελος.

Περὶ ναρδίνου μύρου. Κεφ. ος'.

Νάρδινον μύρον ποικίλως σκευάζεται διὰ τοῦ μαλαβαθρίνου φύλλου καὶ δίχα τούτου. ὡς τὸ πολὺ δὲ μίγνυται τῷ βαλανίνῳ ἐλαίῳ ἢ ὀμφακίνῳ. πρὸς μὲν τὴν στύψιν τοῦ ἐλαίου, σχῖνος. πρὸς δὲ τὴν εὐωδίαν, κόστος. ἄμωμον, νάρδον, σμύρνα, βάλσαμον. ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ λεπτή, μὴ δριμεῖα, ἔχουσα τὴν εὐωδίαν τῆς ξηρᾶς νάρδου ἢ ἀμώμου. Δύναμις δὲ αὐτῆς λεπτυντική. δριμεῖα. σμηκτική. ἀραιωτικὴ ὑγρῶν. θερμαντική. ὑγρὰ δέ ἐστι καὶ οὐ γλοιώδης, ἐὰν μὴ ῥητίνην ἔχῃ.

De Nardini unguẽti cõfectiõe. Cap. LXVI.

Multifariã conficit nardinũ unguentũ: malobathri folio scilicet & sine eo: plerũq; aũt ex unguẽtaria glãde expresso, aut acerbo oleo. Miscetur ut spissetur quidẽ rotundus, odoratus, iũcus, ut odoretur aũt costus, amomũ, nardus, myrrha & balsamum. Probat in nardini unguenti cõfectione nardus, quæ non adeo præcipua sit, acrimonia careat, & siccæ nardi aut amomi odorẽ referat. Extenuat nardinũ unguẽtũ, acre est, abstergit, humores rarefacit, calefacitq́ʒ: liqdũ nec strigmenti mõ crassum unguẽtũ hoc erit, nisi addita illi resina fuerit.

Confi-

σκευάζεται δὲ καὶ λιτῆς δι' ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ σχίνου, καὶ καλάμου, καὶ κόσου, καὶ νάρδου.

Conficit idem præterea simpliciter acerbo oleo, rotũdo iũco calamoq́ odoratis, costo & nardo.

INTERPRES.

LIcuit ad delectationẽ poëtis nunc uirum nunc fœminã uariãte sexu Ceneum fingere. Nec uitæ salutiq́ humanæ nocuit unq̃, quod fabuloso carmine ab illis cantatũ fuisset. Pictoribus enim atq́ poëtis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas: quæ meliora & utiliora scribentibus negata, castigari & in integrum restitui hoc capite debuit: in quo neutri fœmininiq́ generis uariata & male sequax in ijs generibus sermonis series non suspicionem, sed aperte deprehensum uitiũ nobis ostendit. Nam cum incœpisset hic nardini unguẽti q̃d neutro gñe à Græcis dicit, confectionẽ docere, spissandiq́ & odorandi olei longiorem seriem tradidisset, numerassetq́ inter alia nardum, fœminino genere statim intulit: ἐστὶ δὲ χρυσῆ ἡ λεπτὴ, fœminini generis rem indicans, quæ ad unguentum referri nulla ratione potest, oportetq́ ad aliquod referri, quod fœminino genere non longe inueniatur. Nihil autem aptius nobis uisum est, q̃ ad Nardũ quæ nomen unguento dedit referre: monuitq́ in eo nos omniũ probatissimus mihi codex, in quo non λεπτὴ sed λιπὴ legitur, quasi ignaua & uulgaris nardus in unguenti confectione probetur, quam certius adhuc describẽs acrimoniam illi abstulit, & siccæ nardi, & ob id minus olentis aut amomi odore probauit. Qualia aũt hæc fuisse quondã conijcimus, talia etiã docemus, quod sæpe aliâs testati sumus, liberũ legentibus probandi & improbandi nostra hæc relinquentes. Quod autẽ Dioscorides ait uariã nardini unguenti confectionẽ esse eò pertinet: ut ostendat nardinum ideo dici, q̃ non uera nardo tantum cõficeretur, sed alijs etiam quæ odore nardo similia essent, quale malobathrũ est quod foliũ quondã dictum fuisse testati sumus, cum priuatim de eo ageremus: ideoq́ factum fuisse ut nardinum aliquando foliatum diceretur, credereturq́ à multis idẽ esse, cum tamen diuersa materia confectum alterum ab altero manifesta uarietate differat. Quod etiam in Euangelio legitur spicatum, eandem causam habet, ut ex spica nardi confectum ab alijs discerneretur. Indicatq́ id Paulus Aegineta quo loco de aurium uitijs & remedijs agit, inter quæ foliatum & spicatum diuersa numerat unguenta, uerisimileq́ est ex omnibus quæ odore nardi essent, potuisse fieri: ideoq́ hunc dixisse multifariam confici nardinum unguentum.

περὶ μαλαβαθρίνου. Κεφ. οζ'.

Τὸ δὲ μαλαβάθρινον, ἔχει μὲν σύμματα ἃ καὶ ἡ νάρδος, σμύρνης δὲ πλέον. διὸ καὶ γίνεται θερμαντικόν. ἀνάλογον δὲ τῷ κροκίνῳ καὶ ἀμαρακίνῳ τὴν δύναμιν.

De Malobathrini unguẽti cõfectione. LXVII.

HAbet malobathrinũ unguentum spissamenta eadem quæ nardus, sed copiosiorem myrrham, quam ob causam calefaciendo est, crocino & amaracino uiribus & potestate æquale.

INTERPRES.

FOliatum proprie unguentum hoc dicitur. Succo enim folij quod idem malobathro est conficitur. Cætera eadem illi & nardino sunt.

⌊ περὶ ἰασμίνου. Κεφ.

Ἡ δὲ καλουμένη ἰάσμη, παρὰ πέρσαις σκευάζεται ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἴου. τούτων οὖν οὐγγιῶν β'. ἐμβαλλομένων ἰταλικῷ ξέστῃ σησαμίνου ἐλαίου. καὶ ἀμφεβομένων ἤτοι ἀλλασσομένων ὡς ἐπὶ τοῦ κρινίνου εἴρηται. ἡ δὲ τούτου χρῆσις, παρὰ τὰς ἐσθιάσεις, εὐωδίας ἕνεκα παρὰ πέρσαις παραλαμβάνεται. ἁρμόζει δὲ ὅλῳ τῷ σώματι καὶ τὰ λουτρά. ἐπὶ τῆς θερμασίας καὶ χαλάσεως δεομένων σωμάτων. δευτέραν δὲ ἔχει τὴν εὐωδίαν. ὡς πολλοὺς αὐτὸ μὴ ἡδέως ἀντιλαμβάνεσθαι.⌋

⌊ De Iasmini unguenti confectione. Cap. LXVIII.

QVæ in perside Iasme quasi facto à uiolis nomine uiolatio appellat: albæ uiolæ floribus conficitur, coniectis in Italicum sesamini olei sextariũ eorũ florum uncijs duabus: & ut in lilino præmonstratũ est, in alia uasa translatis. Vtuntur eo Persę in conuiuijs odoris causa: toto etiã corpori in balneis accommodatũ his est, quos laxari & calefieri oporteat. Ingrata in eo odoris nimia bonitas est, ideoq́ multi non libenter eo utuntur.⌋

INTERPRES.

Iesimini genera.

LAte quondã patuit uiolarũ nomen. Secuta ætas ad certa & pauciora genera id nomen contraxit: & si nesciens à Græcis uiolarũ acceptũ nomen, adhuc in aliquibus seruet: aliudq́ se dicere credens: uiolam tamẽ dicit: ut in Iasme hac de qua superiore capite agitur: facta à uiolis, quas Græci ἴα dicunt, eiusmodi appellatione. Nolumus nunc longius earũ genera & discrimina tractare: suis locis cuncta certius dicentur. Quod nunc res exigit illud est: florem quem omnes Iesiminum dicimus, colore cãdido, uiolis figura nõ dissimile m: uiolã antiqui uocabãt: & in uiolarum genere numerabãt: ignotũ diu ut uidetur Italiæ: nunc aũt plebis hortos etiã grato odore commendãtem: tã notũ omnibus, ut nulla descriptione nostra indigeat. Credimusq́ nos de eo egisse hunc scriptorem, cum cõmunis uiolarũ historia tertio uolumine ab eo tractatur. Numeratis enim albis, luteis & purpureis uiolis: quæ communes & notæ omnibus sunt: quartum genus colore cœruleo addidit, quæ nullę in uiolarum genere nunc cognoscuntur: necesseq́ est ad Iesimini huius florem referri cœruleũ colorẽ illũ. Posteriores enim & inter eos Serapion, tria Iesimini ex colore discrimina & genera

genera fecerunt, cādidū, luteum, quē ille citrinū, & cœruleum, quē cœlestis coloris uocat: oēs quondā peregrinos & Italiæ ignotos, nunc omnibus cōmunes. Videtq́ Italia & habet iā nō cādidos tm̄, sed luteos etiā Iesiminos: nec in alio uiolarū genere iasme hæc & iasminū unguētum intelligendū est. Nā quod Palladius uiolaceū docet, à græcis ἴαζιν dictū, ex uiolis proprie nunc dictis conficiebatur: uiolasq́ nos græcorū more dicimus eas, quæ primæ uer nuntiātes, plures uno ramulo florent, paucis & exiguis folijs, colore triplici, candido, luteo, & purpureo: præcipui in medicina usus. Quam. n. Theophrastus nigram dicit, in alio genere ab antiquis numerata est, de qua suo loco dicemus. Videntur postremo nobis male sibi inuicē responde re in iasmini huius confectione, olei sextarium & floris unciæ duæ: credimusq́ in florum pondere uitium esse: nec tam exiguo flore tantā olei mensuram satis posse odorari. ἴαζιν.

περὶ Σμύρνης. Κεφ. οη.

Σμύρνα δάκρυόν ἐστι δένδρου γεννωμένου ἐν ἀραβίᾳ, ὅμοιον τῇ αἰγυπτιακῇ ἀκάνθῃ, οὗ ἐγκοπτομένου ἀποῤῥεῖ τὸ δάκρυον εἰς ὑπεστρωμένας ψιάθους. τὸ δὲ, ἐπὶ τῶν στελεχῶν περιπήγνυται. καὶ λέγεται αὐτῆς ἡ μέν τις πεδιάσιμος λιπαρά. ἧς πιεζομένης, ἡ στακτὴ λαμβάνεται. ἡ δέ τις γαβιρέα λιπαρωτάτη, ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις γεννωμένη, ἣ καὶ πλείστην ἀνίησι τὴν στακτήν. πρωτεύει δὲ ἡ τρωγλοδυτικὴ καλουμένη, ἀπὸ τῆς γεννώσης αὐτὴν χώρας, ὑπόχλωρος καὶ δηκτικὴ οὖσα, διαυγής. συλλέγεται δέ τις καὶ λεπτὴ μετὰ τὴν τρωγλοδυτικὴν ἀριθμουμένη, ἐνάπαλος ὡς τὸ βδέλλιον, ὑπόβρωμος τῇ ὀσμῇ, ἐν εὐηλίοις τόποις γεννωμένη. ἡ δέ τις καυκαλὶς λεγομένη, ὑπέρωρος μέλαινα, κάτοπτος. ἡ δὲ χειρίστη, ἐν ἁπάσαις, ἐργασίμη καλεῖται, ψαφαρὰ καὶ ἀλιπής. δριμεῖα, κομμίζουσα τῇ ὄψει καὶ τῇ δυνάμει. καὶ ἡ ἀμιννέα δὲ καλουμένη, ἀποδόκιμος. καὶ πιέσματα δὲ ἐξ αὐτῆς γίνεται. ἀπὸ μὲν τῆς λιπαρᾶς εὐώδη καὶ λιπαρά. ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν ἀλιπῆ καὶ οὐκ εὐώδη. ἄτονος διὰ τὸ μὴ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. δολίζεται δὲ κόμμι βραχέντι σμύρνης ἀποβρέγματι καὶ μιγνυμένῳ. ἐκλέγου δὲ τὴν νέαν, ψαθυράν, κούφην, ὁμόχροον πανταχόθεν. καὶ τὴν ἐν τῷ θλασθῆναι, ἔνδοθεν, λευκὰς, ὀνυχοειδεῖς, ἔχουσαν διαφύσεις. λείας, μικρόβωλόν τε καὶ πικράν, εὐώδη, δριμεῖαν, θερμαντικήν. ἡ δὲ βαρεῖα καὶ τῇ χρόᾳ πισσώδης, ἐστὶν ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, καρωτικήν, κολλητικήν, ξηραντικήν, στυπτικήν. μαλάσσει δὲ καὶ μήτραν μεμυκυῖαν καὶ ἀναστομοῖ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα συντόμως, σὺν ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι. ἢ πηγάνου χυλῷ προστεθεῖσα. λαμβάνεται δὲ ἀντὶ καταποτίου, μέγεθος κυάμου πρὸς βῆχα χρονίαν καὶ ὀρθόπνοιαν, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος, λύσιν τε κοιλίας, καὶ δυσεντερίας.

De Myrrha. Caput LXIX.

Smyrnan, [Romani myrrham dicunt.] Arboris in Arabia Aegyptiæ spinæ similitudine nascentis, lachryma myrrha est, qua incisa, in substratas palmeas tegetes liquor ille defluit, aliquando etiam in trunco arboris concrescit. Vocaturq́ in myrrhæ genere quædam pediasimos, id est, campestris pinguis, & quę expressa stactem dat: Quædam uero gabirea, omniū pinguissima, pingui & feraci solo prouenieus, quę copiosam stactem etiam reddit. Primū bonitatis honorē habet Troglodytica à regione in qua nascitur, sic appellata. Viret hęc modice, transluscida est, & mordaci in gustu erosiōe sentitur. Colligitur myrrha etiā colore candido, numeraturq́ post Troglodyticam in myrrhæ censu & honore, bdellij modo cum tractatur lentescens, odore leniter uiroso, apricis locis nascens. Est præterea quæ caucalis appellatur, eorum modo quæ exoleuerunt arescens, colore nigro, & uelut ab igne torrida: Omniū pessima quæ ergasime dicit̄, squalore suo fragilis, nullo pingui, sapore acri, gummi, uiribus & aspectu referens. Improbatur etiam quæ minea appellatur. Exprimuntur omnes, quodq́ ex pinguibus expressum fuerit, odoratum pingueq́ est: Qnod uero ex squalentibus & aridis, nec pingue nec odoratū. Minus odorata expressa myrrha est, propterea quòd cum exprimeretur & in pastillos conformaretur, nullum illi additum oleum est. Adulteratur admisto gummi, quod myrrhæ diluto anteà maduerit. Eligito recentem myrrham, fragilem, non pōderosam, undiq́ sibi ipsi cōcolorem, & quæ confracta candidas intus humanorū unguiū figura per mediū transeūtes cum lęuore diuisiones ostēdat: quę minutis glebis sit, & cū acrimonia amara & odorata. Quæ contrà pōderosa & picis colore fuerit, inutilis penitus. Est myrrhæ uis & natura calefacere, profūdiore somno sopire, glutinare, siccare & adstringrre. Mollit pręclusos muliebres locos myrrha, & aperit. Mēses fœtusq́ celerrime extrahit, ex absinthij lupinorū ue diluto aut rutę succo apposita. Deglutit̄ eadē fabæ magnitudine cōtra diutinā tussim, & in difficultate spiritus nō nisi recta ceruice spirātes, lateris pectorisq́ dolores, solutā aluū, & intestinorū tormina.

λύει δὲ καὶ ῥῖγος, πρὸ δύο ὡρῶν τῆς ἐπιβολῆς μετὰ πεπέρεως καὶ ὕδατος τὸ μέγεθος κυάμου ποθεῖσα. ἀρτηρίας τε τραχύτητα καὶ δασυσμοὺς φωνῆς, ἀποκαθίστησιν ὑποτιθεμένη τῇ γλώττῃ καὶ ἀποχυλιζομένη. δὲ καὶ ἕλμινθας. καὶ πρὸς δυσωδίαν στόματος διαμασᾶται. πρὸς δὲ μασχαλῶν πόνους, μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς διαχρίεται. σὺν οἴνῳ δὲ καὶ ἐλαίῳ διακλυζομένη, ὀδόντας καὶ οὖλα κρατύνει. κολλᾷ δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ τραύματα ἐπιπασσομένη. καὶ τὰ τεθλασμένα ὦτα, καὶ ἐψιλωμένα ὀστᾶ ἰᾶται, σὺν κοχλίου σαρκὶ ἐπιχριομένη. καὶ τὰ πυορροοῦντα τῶν ὤτων καὶ φλεγμαίνοντα. σὺν μηκωνίῳ καὶ κασορίῳ, καὶ γλαυκίῳ. πρὸς δὲ ἰόνθους μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος ἐπιχρίεται. λειχῆνάς τε ἀποσμήχει σὺν ὄξει. καὶ τρίχας ῥεούσας μετὰ λαδάνου καὶ οἴνου καὶ μυρσινίνου καταχριομένη ῥώννυσι. πραΰνει δὲ καὶ τοὺς χρονίους κατάρρους διαχριομένη περὶ ὀρρῷ τῶν μυξωτήρων. πληροῖ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη. καὶ καταίρει τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. καὶ τραχώματα σμήχει. γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτῆς ὁμοίως τῇ ἐκ τοῦ λιβάνου, ὡς ὑποδείξομεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ βοιωτικῆς σμύρνης. Κεφ. οθʹ.

Ἡ δὲ βοιωτικὴ σμύρνα, ἐστὶ δένδρου τινὸς ἐν βοιωτίᾳ γεννωμένου ῥίζα τετμημένη. ἐκλέγου δὲ τὴν ἐμφερῆ σμύρνῃ κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, διαλυτικήν. μίγνυται δὲ καὶ θυμιάμασι χρησίμως.

Soluit myrrha etiã febriũ cum tremore algores, duabus ante accessionem horis cum pipere & aqua fabæ magnitudine deuorata. Subiecta linguę, destillante paulatim in fauces succo, earũ asperitates, & uocis raucedines emẽdat. Ventris lumbricos necat. Contra oris & animæ ingratũ odorẽ utiliter cõmanducatur, & contra alarũ fœtores cũ liquido alumine pari utilitate inũgitur. Colluuntur myrrha additis uino & oleo, cõfirmanturq; infirmi dentes & gingiuæ. Glutinat eadẽ inspsa capitis uulnera. Sanat prę terea contusas aures, & nuda carnibus ossa opit, cũ cochlearũ carnibus imposita. Purulẽtas itidẽ aures, inflãmatasq;, cũ castorio, opio, & glaucio. Cõtra uaros iniũgit ex melle, addita casia. Ex aceto impetigines exterit, fluentẽ capillũ ex ladano, uino myrtheóq; oleo inũcta, confirmat. Diutinas nariũ destillatiões lenit, inũctis pẽna naribus. Explet oculorũ ulcera, delet albugines, & quę eorũ claritati officiũt. Palpebrarũ itidẽ asptates exterit. Fit ex myrrha thuris modo fuligo etiã, ut mox docebimus, ad eadẽ omnia utilis. Bœotia uero myrrha incisa radix est arboris in Bœotia nascẽtis. Eligito in bonitate odoris myrrhę similẽ & æqualẽ: calefaciẽdi & hæc uires habet, mollit, dissoluitq;. Suffimẽtis eadẽ utiliter miscet & uaporat.

INTERPRES.

Solent qui cautius & innocentius mores & artes docent, accedentes ad se discipulos, qui sub malis pæ
dagogis & magistris diu male profecerint, non prius ad discendas melioris uitę leges, certioresq; artiũ
tractationes admittere, q̃ coactos male cognita dediscere, excipiendis nouis & certioribus pręceptis,
uacuos labe omni & ignorantia eorum animos, aptiores effecerint, non malo ut uidetur consilio, nec inuti
li obseruatione: siquidem uitio infœliciter uirtus inseritur, nec coalescit cicatricemq; ducit ulcus, cui uitiatũ
os subest. Et in fabrica artibusq; necesse est praua & distorta semper fieri, quæ anormi regula directa aliquã
do fuerint. Quod ne in myrrha nobis & legentibus fiat, quæ diuersis locis toto hoc capite uitia inoleuerũt,
purganda primum, aut signãda saltem deinceps nobis sunt, ut quod incipientes hoc opus præfati sumus,
sani & integri Dioscoridis utilis & amabilis sit usus, uitiosi uero & corrupti, nullum sub fide tanti autoris pe
riculum. Diximus non multo antè cum de stacte unguento ageremus, uideri nobis stactem pinguiorẽ me
lioremq; expressæ myrrhæ partẽ, huic scriptori esse, cum tamen Plinius stactẽ myrrhæ genus manifeste fa
ciat, & Theophrastus libro nono idẽ testari credatur, quod tã certũ nobis hoc capite fit, ut non aliter intelli
gi à quoq̃ stacte in medicina possit, q̃ expressæ myrrhæ prima destillatio, & quasi pinguissimus flos. Aliter
enim alijsq; appellationibus à Plinio, hic myrrhæ genera numerat: numeratisq; duobus pediasima. s. & gabi
rea, quas pinguissimas appellat, ex utraq; expressa copiosam reddi stactẽ dicit: quo ductu sermonis, qua
rumq; uocũ significatione nihil certius audiri potest, nec aliud colligi, q̃ esse huic stactẽ pinguissimã & pri
mã expressæ myrrhæ destillationẽ, cuius in unguentis & medicina præcipuus & laudatissimus esset usus.
Nec obstat quod Plinius ait: Sudãt aũt sponte priusq̃ incidãtur, stactẽ dictã. Id enim Plinius, ut in resina lib.
VII. forte appellauit, à destillãdo facta appellatione: & quoniã intelligeret, ut in expressa myrrha, stacte reli
quis partibus antefertur, sic in fluxu eius ex arbore, probari magis spõte sua, q̃ inciso arboris cortice destil
lantẽ. In multis enim naturæ hic ordo, & quasi lex est, ut quæ prima & sponte sua fluxerunt, meliora & mi
nus & fœculenta excipiãtur. Quodq; Theophrastus ait: τῆς δὲ σμύρνης ἡ μὲν στακτὴ, ἡ δὲ πλαστὴ: quod est: In myrrha
autẽ alia stacte, id est stillatitia, alia plaste, id est fictitia, non satis pro cõperto nobis est, ad genera'ne eius,
an'ad artificiosam expressionẽ referendũ sit: πλαστὸν enim artificium & opus humanũ habet: siue enim finge
re siue conformare dicas, utrunq; hominis est: Confirmareq; hoc uidetur non multo post Dioscorides, cum
ait, fieri ex myrrha expressiones, ex pingui odoratas & pingues &c. Mox ignauã & inefficacẽ esse expres
sam, quia oleũ εἰς τὴν ἀνάπλασιν, id est, in conformationẽ non admiserit: eodem uerbo usus quo & Theophra
stus

ſtus in diuiſione illa uſus eſt. Quæ omnia longius dicta à nobis fuerunt: ut quod Dioſcoridi & Plinio idē nō eſt, certius à legentibus cognoſceretur. Scirentq́ꝫ omnes huic ſcriptori ſtactē primā expreſſæ myrrhæ deſtillationem tantū eſſe: neq; in medicina uoce illa aliud ſignificari. Sicq́ꝫ Celſum lib. v. ueriſimile eſt dixiſſe, myrrhæ quā ſtacten nominant, non genus ſed meliorē eius partē indicantem. Non ſunt præterea Plinio & huic eadem generum nomina: Hic in primo ordine πεδιάσιμον, id eſt campeſtrem numerat, Theophraſtum ut uidetur ſecutus, qui de thure & myrrha longiorem hiſtoriā ſic incepit: Naſcuntur autem thuris & myrrhæ arbores, aliæ in monte, aliæ ad radices montis in priuatis agris: ideoq́ꝫ aliæ coluntꝰ, aliæ cultura carent, feruntq́ꝫ montis excelſam altitudinem eſſe, ſyluestrē habitū, & niuibus conſpergi: ex quo in planiciem profluunt flumina, quæ quoniā à Grecis πεδίον dicitur, hic πεδιάσιμον, quaſi in planitie & campeſtri ſolo natā myrrhā appellauit, ut ea appellatione à montana diſtingueretur. Cæteræ generum in Dioſcoride appellationes, quemadmodum & ſuæ Plinio incertæ nunc ſunt: ſola à Troglodytis ſolo nomine nunc cognitis, Troglodyticæ certam habet nominis ſui æſtimationem. Irrepſit inter hæc genera uitium etiā: nam quod hic ait, συλλέγεται δέ τις καὶ λεπτὴ μὲν τὴν τρωγλοδυτικὴν ἀριθμουμένη &c. non λεπτὴ, id eſt tenuis, uerum λευκὴ, id eſt candido colore, legendū eſt: ſicq́ꝫ nos reddidimus, Plinio & alijs autoribus accedentes, qui inter alia genera candidum numerant: Idq́ꝫ Plinius palàm teſtatus eſt, dicens: Eſt & candida uno tantum loco: Nec nos in eo tam ueterū autoritas mouit, q̃ ꝙ tenuitas parum myrrhę competere uidebatur, quę gleboſa & in offas conuoluta, longe ab ea forma abeſt: & ꝙ frequentiſſimus toto hoc opere hic error eſt, ut ubi λευκὸν quod candidum eſt, legi oporteat, illic λεπτὸν, quod tenue, legatur. Quod eſt deinde ὑπέρωρος, & nos uertimus, eorum modo quę exoleuerunt, areſcens: non adeò difficilem habet intellectum, ut dubitandum tantopere in Corollario ſuo de uocis eius ſignificatione Hermolao fuerit, qui maturitate inſignem conuertens, parum proprie rem ſignificauit: Inter cętera enim quę Gręcis ὥρα ſignificat, & ſpecioſus habitus eſt, & quaſi ἀκμή: dicunturq́ꝫ ὡραῖα, quę nec citius nec ſerius in uſum ueniunt. Sic Plinius horęum mel uocauit alterum eius genus, quod pręcipua tempeſtiuitate conficeretur. Et ab hac uoce multa fecerunt Gręci adiectiua ἔξωρον, ὡραῖον, & inter alia ὑπέρωρον, quod nihil aliud ſignificat, q̃ ea quę ultra tempeſtiuitatem ſuam producta, ſpeciem & bonitatem amiſerunt: uerbi cauſa erit cucurbita, erit *cucumis* ὡραῖος, *cum in cibo gratus & idoneus erit*: ὑπέρωρος *autem, cū trāſeunte in lignum cortice*, duratisq́ꝫ intus ſeminibus & carne, alium q̃ in cibis uſum habere incipiet: qua ſimilitudine hic myrrhā hanc ὑπέρωρον dixit, id eſt eorum modo quę iam exoleuerunt ſcabrā, areſcentem & lignoſam. Idq́ꝫ Serapion etiam intellexiſſe uidetur, multum aſperā eam appellās. Variant pręterea antiquiores Gręci in ea quam ergaſimen dicunt, quam alij gummi uiribus & aſpectu, alij uiribus & odore referre teſtantur. Nos quod in pluribus legebatur, illud reddidimus. Coniungitur huic parti ſtatim quod omnino uitioſum ſit, & in quo male ſequax & incertus ſenſus occurrat, à neutro in commune genus traiectus, Idq́ꝫ huiuſcemodi eſt: καὶ πιέσματα δ' ἐξ αὐτῶν γίνεται, ἀπὸ μὲν τῶν λιπαρῶν, εὐώδη καὶ λιπαρά. ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν, ἄλιπη καὶ οὐκ εὐώδη. Quod totum ſic redditum à nobis eſt: Exprimūtur omnes, quodq́ꝫ ex pinguibus expreſſum fuerit, odoratū pingueq́ꝫ eſt: quod uero ex ſqualentibus & aridis, nec pingue nec odoratum: his tam aperte & tam certo ſenſu diſpoſitis, nulla fœminini generis intercedente uoce, ſuccedunt hęc ſtatim: ἄζυνος διὰ τὸ μὴ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν: Quod ſi uelit aliquis, ut ſe res habet, latinum facere, non aliud aptius, q̃ ſi à maſculino uel fœminino nomine incipiens, cōmune enim illic genus eſt, dicat: Infirma, ꝙ oleū in conformatione non acceperit, quæ uoces ſuperioribus coniunctæ, nullū indicant legitimū ſenſum. Nec ſuſpicari, ſed pro comperto habere, uitiū illic eſſe, oportet. Videtur autē nobis potuiſſe quondā hic ſenſus & rei ſeries eſſe, ut quoniam in myrrha ſint craſſiores aliquæ partes, doceret hoc loco Dioſcorides faciendā ex omni myrrha ſtacten, id eſt exprimendā adfuſa aqua myrrhā, ut in ſtacte unguento præmonſtratū eſt: ſeruandumq́ꝫ & in paſtillos conformandū, quod expreſſum deſtillaſſet: & quoniā in myrrha bonitas odoris, & ad ſanitatē in morbis uires eſſent, ſic expreſſam myrrhā, alterā, odoris ſcilicet commendationē & uſum amittere, fieriq́ꝫ ἄζυνον, infirmam & ignauā, non in uiribus ad ſanitatē, ſed in odore ad uoluptates & delicias uitæ. Indicatq́ꝫ id quæ ſubiecta ſtatim cauſa eſt, ꝙ oleo careat, quo experientia docuit, diutiſſime ſeruari odores, & facile citiſſime perituros, niſi unguine & humore eius contineantur. Teſtantur id Plinius, Plutarchus, mille alij, ne longiores ſimus. Ex hac itaq; cauſa facilis coniectura fuit, de infirmitate odoris agere illic Dioſcoridē: neq; ἄζυνον forte antiquā & uerā fuiſſe lectionē, ſed ἄνοσμον, id eſt ſine odore legendum eſſe, ut una uoce infirmitatem & rem indicaret: conijcimus tamen hoc, non decernimus. Cōſueuiſſe autem ueteres ſine oleo in paſtillos expreſſam myrrhā conformare, hic ipſe in ſtacte unguento declarauit: ea tantum probata ſtacte, cui nullū eſſet admiſtum oleū. Eſt itaq; ſic intelligenda res, ut cum docuerit Dioſcorides ex omni myrrha expreſſiones fieri, neceſſario ſubiecerit, infirmā in odore eſſe, expreſſam & in paſtillos conformatā myrrhā: propterea ꝙ oleo in conformatione careat, quo uno liquore diutiſſime odores & fœliciſſime ſeruātur. Quo loco deinde legitur: Et contra alarū dolores cum liquido alumine pari utilitate inungitur: iniectus mihi ſcrupulus eſt, non dolores forte, ſed uiroſum & hircinū odorē illum qui ea parte ſentiatur, legendū eſſe: Suſpicioniq́ꝫ huic noſtræ cauſam dedit, ꝙ hic ipſe in metallicis de omni alumine agens, contra ingratos alarū & uiroſos odores inungi eo præcepit: quoniā illi adſtringendi & repurgādi uis ſit: nunc aūt myrrha illi adiecta, non tantū uidetur ea præcipere, ut abſit malus odor, q̃ ſimul etiā nouo & meliore odore, qualis in myrrha eſt, tetrū & hircinum illū delere: accedit & alia ut credimus non contemnenda omnino ratio, ꝙ hic remediū id fœtori oris & animæ ſtatim coniūgit, & quaſi à cōgeneribus malis nondū diſceſſiſſet, illud addidit. Non cōſueuit prætera Dioſcorides cōmune aliquid priuatim cōtrahere, niſi in manifeſta re. Si aūt legemus alarꝫ dolores, malū id intelligere oportebit, q̃d propriū habeat genus & propriā in ea parte ſedē, & qualia in ſtomacho, capite, renibus pedibusq́ꝫ quotidie ſentiuntꝰ. At in alis legiſſe me nō memini propriū aliq̃d doloris genus. Poſtremo quod de Bœotica myrrha in extremo hoc capite legitꝰ, nullū in antiqua plantarū hiſtoria medicina'ue teſtē habet: nec inueniſſe me hactenus de ea quicq̃ memini: niſi forte huc ꝑtinet q̃d Columella in carmine

ὑπέρωρον.

ὥρα.
ὡραῖον.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

ſuo cecinit: Et lachrymas imitata tuas Cinyreia uirgo, Sed melior ſtacte ponat Achaica myrrha: & quã hic Bœoticã Achaicã à propinqua regione ille dixerit. Sed nõ rñdent huic oia q̃ ille cecinit: hic enim arborẽ & ar boris radicẽ dicit: ille croco & ſampſucho myrrham ſuã cõiungit, potiusq́ inter olera q̃ inter arbores de ea cẽſere uidet̃: nihilominus ſtacte meliorẽ appellat, adſcita à cõgenere & cognata plãta cõparatione: nec tñ ſtacte meliorem, ſed imitatã ueræ myrrhæ lachrymas etiã adijcit, idẽ ferè dicens quod hic ait, iubens in Bœ otica hac myrrha eam eligi, q̃ bonitate odoris ueræ myrrhæ maxime ſimilis ſit. Coniecturis, nullo ſe offe rente ignotæ nunc rei teſte & autore, uti coacti ſumus. Nec ſcimus ex quo nihil antiquiores alij de hac myr rha teſtati ſunt, q̃ uera & legitima ſcriptoris huius ea quaſi proles ſit. Potuit enim illi hæc pars accreuiſſe à poſterioribus addita, in qua illud integrũ & incorruptũ eſſe nõ uidet̃, quod in cunctis legit̃: Arboris cuiuſdã in Bœotia naſcẽtis conciſa radix, Bœotica myrrha eſt: neq; enim ueriſimile materiã radicis in ea arbore myr rham dici, ſed potius quod ex inciſa eius arboris radice deſtillauerit. Nihil tamẽ more noſtro mutatũ à no bis eſt. Credimusq́ in myrrhæ nomen & cẽſum ſiue radicẽ, ſiue radicis liquorẽ hunc ex odoris aut ſaporis ſimilitudine adſcitũ eſſe, quẽadmodũ in hortenſibus oluſatri genus, quod ſmyrnion hic & alij dixerunt: q̊d quoniã odore & ſapore myrrhę lachrymã deſtillet, ſic nominatũ eſt: tãta cũ oluſatro, q̊d hippoſelinon Grę ci uocãt, cognatione & ſimilitudine, ut Columella utroq; nomine oluſatrum uocari dixerit: cũ tamẽ hic al terũ ab altero multa hiſtoriæ diuerſitate diſcernat. Theophraſtus certe lib. VII. de oluſatro agẽs, ait: Naſcitur ex eo lachryma myrrhæ ſimilis, feruntq́ aliqui myrrhã hanc eſſe, tãtopere decipiunt̃ ſimilitudine rerũ igna ri. Potuit itaq; eadẽ odoris & ſaporis ſimilitudo Bœoticæ huic myrrhæ nomẽ dediſſe: uerũ ignota nũc arbor, ignotã fecit nobis etiã arboris, ſeu radicem ut hic ait, ſeu ut uerisimilius eſt, inciſæ radicis lachrymã. Et hæc

Impetigines. pro inſtauranda in Dioſcoride myrrhę hiſtoria ſatis dicta ſint. In medicina impetigines tantũ tractabimus, ſummæ cutis malũ, & q̊d inter aſperitates & ſcabrities eius græcorũ medicis numeret̃. Fieri id malũ Paulus Aegineta dixit, celerrimeq́ in ſcabiem & in leprã tranſire, cũ tenues eædẽq́ acerrimę ſanies, craſſioribus ſa niebus alijs miſceant̃. Dico aũt ſanies hoc loco, quos Græci ſua uoce ἰχῶρας dicũt, nõ facile in egeſtate latinæ linguę explicabiles, niſi lõgius deſcribãt̃: dixerũt itaq; illi ἰχῶρας in cæde & uulnere primã ſanguinis à ſua in tegritate declinationẽ: ſicq́ Homerus uulnerata à Diomede Venere ait, ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο, ἰχώρ: fluebat, ſcilicet immortalis ſanguis deæ ἰχὼς, id eſt, iam nõ integer ſanguis ſed in aliud genus & nomen translatus. In morbis aũt cũ idẽ ſanguis ab integritate & bonitate ſua diſcedens, ad pus & ſaniem tranſire incœperit, eo tẽpore & habitu nõ ſanguinẽ tãtũ, ſed alios etiã humores illi cõiũctos admiſtos, ἰχώρων appellatiõe Gręci di xerũt: & ex his fieri Paulus Aegineta impetigines dixit, nõ omnibus, ſed cũ tenues acresq́ ἰχῶρες hi craſſio ribus alijs cõmiſti fuerint. Galenus aũt impetigines in diffinitionibus ſuis dixit eſſe, cũ multo pruritu ſum mę cutis aſperitatem: in Iſagoge ſua deinde latius rẽ his uerbis tradidit. Cutis malũ & impetigo eſt, duplex eius genus, mite alterũ, ferũ & difficilius alterũ: pellũtur ab eo ex ſumma cute ſquamulæ, rubetq́ ſub illis lo cus, & tantũ nõ exulcerat̃: orit̃ ex ſalſa pituita & flaua bile: nec ſecus ſquamulæ illæ decidũt, q̃ ex fictilibus, in q̃bus ſalgama fuerint, aut muria. Facit & Paulus Aegineta duo iiſdem nominibus genera, ferisq́ & diffici lioribus mederi aliqua ex aceto affirmat. Quo fit ut poſſit Dioſcorides de ſecũdo illo gñe tantũ dixiſſe: & ſi quod difficilioribus medetur, mitioribus in eodem genere prodeſſe etiam poterit. Gręci id malum recepto etiam à Latinis nomine lichenas appellant, à lambendo ut credimus, quoniam in pueris ſaliua hominis & attritu linguæ curarentur, ut idem Paulus teſtat̃. Quatuor eius genera Celſus numerauit libro quinto, quæ legentibus nouiſſe facile erit.

Περὶ Στύρακος. Κεφ. π'.

Στύραξ δάκρυόν ἐστι δένδρου τινὸς ὁμοίου κυδωνίῳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ξανθὸς καὶ λιπαρός. ῥητινώδης. θρόμβους ἔχων ὑπολεύκους. ἐπιδιαμένων τῇ εὐωδίᾳ ὡς ἐπὶ πλεῖστον. καὶ ἐν τῷ μαλάσσεσθαι ἀνιεὶς ὑγρασίαν τινὰ μελιτώδη· τοιοῦτος δὲ ἐστὶν ὁ καλαβαλίτης, καὶ πισιδιακός, καὶ κιλίκιος. φαῦλος δὲ ὁ μέλας καὶ ψαθυρός, καὶ πιτυρώδης. εὑρίσκεται δὲ καὶ δάκρυον κόμμι ἐοικός. διαυγές. σμυρνίζον. ὀλίγον δὲ τοῦτο γεννᾶται. δολίζουσι δὲ αὐτὸν τοῖς ἐκ τοῦ δένδρου πρίσμασιν ἅπερ ὑπὸ τῶν σκωλήκων ἀναλίσκεται μιγνυμένῃ καὶ μέλιτι καὶ ἴρεως ὑποστάθμῃ, καὶ ἄλλοις τισίν. ἔνιοι δὲ κηρὸν ἢ στέαρ ἀρωματίσαντες συμμαλάσσουσιν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις ἡλίοις τῷ στύρακι. καὶ διὰ ἠθμοῦ εὐρυτρήτου, ἐκθλίβουσιν εἰς ὕδωρ ψυχρὸν ποιοῦντες. σκωλήκια καὶ πωλοῦσι. σκωληκίτην ὀνομάζοντες. ἐγκρίνουσι δὲ οἱ ἄπειροι τὸν τοιοῦτον ὡς

De Styrace. Caput LXX.

Styraca [Latini ſtyracem dicunt.] Arboris cotoneo malo ſimilis lachryma ſtyrax eſt: bonitate in eo excellit, qui ruffus, pinguis, reſinoſus, & albicantibus grumis eſt: qui'que odoris ſui bonitatem diu ſeruat, & cum ſubigitur, melleum humorem aliquem ex ſe remittit: talis gabalites eſt, Piſſidiacus & Cilicius. Improbatur niger, friabilis & furfuroſus. Inuenitur præter hunc lachryma etiam gummi ſimilis, tranſlucida, myrrhæ odore. Sed exigua hæc naſcitur. Adulterat̃ ſcobe ſuæ arboris, quę uermiũ eroſione facta fuerit, additis melle, irini unguẽti ſedimento, & quibuſdã alijs: ſunt etiã qui adipem, cerã'ue aromatis odorantes, & in æſtu anni ſtyraci cõpinſentes, per cribrum quod latioribus foraminibus ſit, in frigidam aquam ueluti uermiculos trajciunt: uendũtq́, uermicularem ſtyracem appellantes: præferuntq́ alijs hunc imperii ueluti non

ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὀσμὴν εὐτονίᾳ. δριμὺς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πεπτικὴν, ποιῶν πρὸς βῆχας καὶ κατάῤῥους, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας. ἔμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος. κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς, καὶ ἀκόποις χρησίμως. καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φώγνυται καὶ θαλοῦται ὡς λίβανος. ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρῖσμα ἐν τῇ συρίᾳ στυράκινον, θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς. κεφαλαλγὲς μέντοι καὶ βαρὺ, καὶ καρωτικὸν καθέστηκεν.

nō adulteratum, probationem eius ex odore negligentes: qui enim adulteratus non fuerit, acerrimo odore sentietur. Habet styrax calefaciendi uim, mollit maturatq́; Facit ad tussim, à capite in subiectas partes destillationes, mucum, raucedinem, amissamq́; uocem. Duratis præclusisq́; mulie bribus locis utilis est. Menses idem potus & appositus trahit. Aluum leniter mollit, exigua quātitate potus cū terebinthina resina. Miscetur utiliter malagmatis quæ discutiēdo sint: nec minus etiam acopis. Crematur styrax, & ad fuliginē thuris modo uaporatur: omnibus his quibus & fuligo thuris accommodata. Quodq́; fit ex eo in Syria, styracinū unguentum appellatum, efficacissime calefacit & mollit. Dolores tamen capitis facit, & graue soporiferumq́; est.

INTERPRES.

NOn fuisset nobis difficile, neq; ut credimus in scriptore hoc magnopere utile nunc esset, collectis in
unū quæ diuersis locis à Plinio alijsq́; de styrace tradūtur, cōmentationes has nostras augere, quod
iampridē Barbarus fecerat, commētantibusq́; hæc nobis, memoriæ eius cōsulentes fratres & ami
ci, ediderunt. Ab omnibus.n. & ubiq; nūc legitur & intelligitur Plinius: naturalisq́; eius historiæ tam multi
prodierunt indices, ut celerius, ut ait ille, q̄ asparagi coquantur, omnia quæ sparsim toto opere ab eo tradi-
ta fuerunt, in unū colligi possint, & collecta deinceps disponi. Sed nos diuerso consilio hoc agimus, & alio
laboris genere prodesse conamur. Habet.n. id inueniēdi tātum & colligēdi, quę in tāto opere sparsa plerosq;
fallunt, studiū & honorē, hoc uero nostrū purgādi instaurādiq́; q̄ in impresso Dioscoride uitiosa diuersa'ue
sunt, aut esse uidentur: & in græcis latinisq́; uocibus aperiēdi & explicādi quæ minus nota & rariora sunt,
humilius certe, nec antiquorū scriptorum, quos ille aliquando totos reddidit, maiestati comparandum: nō
penitus tamen ut speramus ingratum & inutile, præsertim ætate hac nostra, in qua tam multi in græcis
quotidie proficiunt, ut ea simulq́; latina discere & tractare cupiētes, laborem hunc nostrum neglecturi pe
nitus non sint: Conariq́; id nos maxime persuasit, qui ex Gallia nō multo ante hac prodijt latinus hic autor
tam multis locis editioni huic nostræ cōtrarius, aut nō idem saltē, ut diuersitatis ab eo nostræ reddēda me-
rito ratio, & declarāda ubiq; causa fuerit. Quod nō minus q̄ in alijs in styrace nūc etiā faciēdū: Incipiēdūq;
ab eo quod à principio statim legitur: Bonitate in eo excellit qui ruffus & pinguis &c. Nō.n. ut in impresso
sic in cæteris ῥυπώδης, q̊d sordidū est, legitur: sed una tātum & altera mutatis literis, λιπώδης quod pingue signifi
cat. Neq; nos id male & magis probare tam persuasit testiū bonitas & copia, q̄ melioribus grecis omnibus
accedens Plinius duobus locis, libro XII. primū cum ait: præfertur ruffus & pinguiter lętus, mox XXIIII. ca
pite VI. his uerbis iterū de styrace agēs: Placet præter ea quę diximus maxime pinguis, purus: quo loco nō
solū pinguitudinē in eo desiderat, sed puritatē etiā cōmēdat: nō alio sane sensu, q̄ ut quod nos elegimus, cō
firmet: & quod nos reiecimus, & ipse dānet. Accedit his etiā Paulus Aegineta libro IIII. pinguissimū præci
pue in medicina desiderās. Nec obstat q̊d idē Plinius lib. XII. cap. XXVI. tradidit: Ob id in scobe sordescit. Ha-
bet.n. id eandē huic scriptori rationē & historiā, cum mox ait: Adulteratur scobe suæ arboris &c. Quod to
tum debuerat ab eo diligētius obseruari, qui etiā ψαφαρὸς siue ψαθυρὸς, utrunq; enim eadē significatiōe in an-
tiquis græcis legitur, cano situ obductū, ex Plinio interpretatus, decreta magis aliorū & uerba, q̄ Dioscori-
dem secutus esse & amasse uidetur: Cum alioquin oporteret interpretem, nō quæ alij, aut quomodo de ea-
dem re docētes tradiderint, sed certā autoris sui uocum æstimationē sequi & reddere. Raro.n. à pluribus ali
quid pariter docetur, quotq́; hominum ingenia & in rebus obseruationes, tot etiam descriptiones sunt. Ec-
quis etiā nouit an Plinius aliâs cano illo situ in styrace descripserit notas? Et si q̊d græcis ψαφαρὸν siue ψαθυρὸν
est, uocibus illis descripsit, non decebat nostræ ætatis interpretem tam obscure rem indicare. Quis.n. nunc
intelligat ea ratione fragile friabileq́; significari? esse autem græcis ψαφαρὸν & ψαθυρὸν fragile, omnia eius gē ψαφαρὸν.
tis lexica ostendunt, εὔθλαστον, ἀσθενὴς & similia significare, tradentia. Obseruauimus præterea & nos in histo- ψαθυρὸν.
ria Annibalis, quę à pluribus grecis tradita est, cū incensas ab eo & aceto conspersas alpes describūt ψαφαρὰ
igne & humore illo fracta montium iuga & saxa appellant. Estq́; id facile omnibus ex re ipsa, & ex Iuuena
le intellexisse, cū ait: Et montem rupit aceto: ideoq́; nos friabilem certiore rei indicio, ψαφαρὸν conuertimus.
Quo loco etiam diximus talis gabalites &c. contra q̄ in græcis legitur, in quibus omnibus catabalites est,
non sine ratione factum à nobis fuit: nec Plinij tātum fides & autoritas in eo potuit, q̄ q; in Phœnice, siue ut
Strabo tradidit, in Syria Gabala ciuitas est: nullibi aūt catabala, q̊d hactenus in geograhis legerim. Sequit̄
non multo post, quod hic ait: Adulteratur scobe & cætera, additis melle, irini unguenti sedimento, & qui-
busdam alijs: in quo græce uocis ὑπερσάθμην uis est: quasi necessitas unguentum illi addere persuasit. In liqui- ὑπερσάθμην.
dis.n. græci ὑπερσάθμην dicunt, amurcam uerbi causa in oleo, in uino fæcē, in urina hypostasim, & in alijs no
minibus sedimentum omne, quod pondere uel crassitudine in imum descenderit: non tamen id decerni
mus, uerū monemus in incerta re elegisse nos illud, q̊d ex cōmuni uocis illius ęstimatiōe intelligendū erat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Fæcem.n.& ſedimẽtum ὑποστάθμην græci appellant. Neq; id nos remoratũ eſt q; non irini unguenti ſed iridis hypoſtathme ſtyracẽ adulterari hic ait: potuit.n. Dioſcorides unguentum à materia confectionis indicare. Tota in ea uertitur res, in ſtyracis'ne adulterio ad molliẽdã arboris eius ſcobẽ ſatis mellis glutinoſus lentor ſit, an & irini unguẽti ſedimentum addi oporteat, ſi ſatis non ſit mel, non male tunc fæx illa adijciet: ſin contra: tũc decernẽdum erit, an hic uoluerit in humore aliquo madere decoqui'ue iridẽ, ſedimẽtum'q; eius in adulterio ſtyracis miſceri: an potius, quoniã carioſa iris in ſenectute ſit, eoq; tpe odoratior fiat, hic carioſum illum puluerem, qui in imo uaſis in quo ſeruabitur, ſubſederit, hypoſtathmen & ſedimentum dixerit: id'q; miſceri ſtyraci uoluerit. Nõ relinquemus in adulterio hoc q̃ p̃ter numerata à ſe miſceri Dioſcorides dicat, cedri reſinã eſſe, gũmi, & amaras amygdalas: quæ omnia à Plinio in hac ipſa re deinceps numerãtur. Quod in extremo deinde capite eſt, καίεται δὲ, ὀπτᾶται καὶ φώγνυται &c. Tribus ṽbis deſcriptũ unã tãtũ habet rõnẽ. Credimus'q; duo ex illis abundare, inſerta ab his, qui latius, ut in enarratione uocũ fit, explicare rẽ uoluerint. Quod.n p̃cipitur unũ eſt, ut cremetur.ſ. ſtyrax ad excipiẽdam aliorũ mõ quæ cremantur, eius fuliginem.

Περὶ βδελλίου. Κεφ. πά.

Βδέλλιον, οἱ δὲ μάδελκον, οἱ δὲ βολχὸν καλοῦσι. δάκρυον ἐστὶ δένδρου σαρακηνικοῦ. δόκιμον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει πικρόν. διαυγές. ταυροκολλῶδες. λιπαρὸν διὰ βάθους καὶ εὐμάλακτον. ἀμιγὲς ξύλων, καὶ ῥυπαρίας. εὐῶδες ἐν τῇ θυμιάσει. ἐοικὸς ὄνυχι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν. ἀδρόβωλον. παλαθῶδες. κομιζόμενον ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς πέτρας, ξηρόν. ῥητινῶδες. ὑποπέλιον. δεύτερον τῇ δυνάμει. δολοῦται δὲ μιγνυμένου κόμμι. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν. ἔν τε τῇ ὑποθυμιάσει. οὐχ οὕτως εὐῶδες ἐστί. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. μαλακτικήν. διαλυτικήν. βρογχοκήλων καὶ σκληρίων καὶ ὑδροκήλων, ἐνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου. ἀναστομοῖ καὶ τὴν μήτραν προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον. ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν. θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον. καὶ οὖρα ἄγει. βηχικοῖς τε καὶ θηριοδήκτοις ὠφελίμως δίδοται. ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα, καὶ πλευρᾶς πόνους καὶ διαδρομὰς πνευμάτων. μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ διαστάσεις τῶν νεύρων. κατεργάζεται κοπτόμενον, παραχεομένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ.

De Bdellio. Caput LXXI.

Bdellion, ſunt qui madalcon, & qui blochon appellẽt ⌊Romani pariter Græcis bdellium dicunt.⌋ Saracenicæ arboris lachryma bdellium eſt. Probatur in eo quod guſtu amarum, tranſlucidum, taurino glutini ſimile, in profundo pingue, & cum tractatur lẽteſcens, ſine ligno, ſine ſordibus, cum incenditur odoratum, & humano ungui colore ſimile. Affertur & ex India bdelliũ, ſordidum, nigrum, quod adrobolum, id eſt craſſioris glebæ dicunt, aſpalathi odore. Affertur & ex Petræa Arabia, aridum, reſinoſum, liueſcens, ſecundæ in uiribus bonitatis. Adulteratur admiſto gũmi: uerũ quod tale eſt minore in guſtu amaritudine, & incẽſum minore odoris bonitate ſentit. Eſt bdellio uis & natura calefacere mollireq;: tumores gutturoſis ſoluit, duritiesq; & aquoſos ramices, ieiuni hominis ſaliua dilutũ. Idem muliebres locos appoſitũ & ſuffitu aperit, fœtus humoresq; omnes trahit. Potũ calculos frãgit, & urinã pellit: cõtra tuſſim uenenatorũq; morſus utiliſſime datur. Prodeſt & cõtra rupta, cõuulſa, lateris dolores, & errãtes inflationes. Miſcetur præterea malagmatis cõtra neruorũ duritiẽs & cõcretiones: quẽ in uſum tundit, adfuſo uino aut calida aqua.

INTERPRES.

Antiquæ & cõmunes Plinio bdellij appellationes omnes hæ ſunt, barbaræ tamen, ideoq; nec græcis nec latinis ex ui nominis certũ aliquid indicãtes. Solũ adrobolũ à glebarũ craſſitudine nominis certã habet in græcis rationẽ: idẽq; eſt, quod Plinius ait in offas cõuolutũ. Nõ eſt deinde huic ſcriptori legitima uox, Saracenicæ arboris lachrymã bdelliũ eſſe: quo.n. tẽpore hæc ille cõmentabatur, nullũ erat Saracenorũ nomẽ: nec niſi poſt mnltũ tẽpus mutata appellatione Lybes ad Aethiopiã Saraceni dicti ſunt. Nõ placet etiã quod Barbarus mutauit Sembracenice: Licet.n. inter myrrhæ genera Sembracenã Plinius numerauerit, non ideo tamẽ ſola nominis uicinitate mutanda uox erat. Sed numerãtibus laudãtibusq; Scythicũ & Arabicũ bdelliũ Galeno & Paulo Aegineta, ex altera duarũ regionũ gentile inſtaurãdum illic nomẽ fuerat: Scythiceq; aut Arabicæ arboris lachrymam dicẽdum. Quod nos tamẽ facere auſi nõ ſumus, cõtenti hactenus legẽtes monuiſſe. Inclinat.n. animus utranq; legi oportere: fuiſſeq; antiquã lectionẽ σκυθικοῦ καὶ ἀραβικοῦ, coaluiſſeq; ſimul librariorũ uitio & medicorũ negligẽtia, ut toto hoc opere multa alia, duarũ gentium nomina. Vtorq; ad eam opinionẽ argumẽto, q̊d hic in medicina utriuſq; uires nullo gentiũ diſcrimine numerat: q̊d alij Aeginetaq; in primis poſt egerũt, cuius lib. vi. de bdellio hæc uerba ſunt: Molliẽdi uires quæ durata fuerint habet Scythicum & Arabicum bdelliũ, p̃cipueq; recẽs. Arabicũ hoc amplius, ut urinã pellat, calculos frangat, & concoctiones adiuuet: quorum priora illa duo ab hoc ſcriptore pariter docẽtur. Quod etiam nõ multo poſt corrupte legebatur, παλαθῶδες, antiquo latino Dioſcoride monente, in quo ueræ lectionis aliqua ueſtigia nonnũq̃ deprehenduntur, cõfidẽtius mutauimus, diximusq; aſpalathi odore.i. ἀσπαλαθῶδες: ſed hoc mihi cũ alijs commune ſit, tã facile inuentu fuit. Diximus nõ multo ante de gutturoſis eorũq; in anteriore collo tumoribus. Iterũ de iiſdem certius dicẽdum. Fiunt in anteriore colli parte tumores, quos βρογχοκήλας græci dicũt, ex tumore & gutture facta appellatione: deſcripſitq; eos his uerbis Paulus Aegineta: Gran

Gutturoſi. βρογχοκῆλαι.

neta: Grandis in collo & rotundus tumor fit, inuento ab interiore parte nomine, quam βρόγχον Græci uocant. Duplex eorum differentia est: aliĳ enim adipe tument, qualia sunt quæ in abscessuum genere ĳdem græci steatomata dicunt: aliĳ partium illarũ dilatatione, qui maiore periculo curãtur, cunctisq́ his mederi bdellium Dioscorides ait, laterũq́ doloribus, non ut Ruellius conuertit, intentis laterũ membranis, nullo in morbis genere, & ridiculo sensu.

Περὶ λιβάνου. κεφ. πβʹ.

Λίβανος γεννᾶται μὲν ἐν ἀραβίᾳ τῇ λιβανοφόρῳ καλουμένῃ. πρωτεύει δὲ ὁ ἄρρην καλούμενος σταγονίας. στρογγύλος φυσικῶς. ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος ἄτομος λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἔνδοθεν λιπαρός. θυμιαθείς τε ταχέως ἐκκαιόμενος. ὁ δὲ ἰνδικὸς ὑπόκιρρός τε ἐστὶ, καὶ πελιὸς τὴν χρόαν. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν στρογγύλος. τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα σχήματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμια, κυλίουσιν ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα. χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται. ἄτομος ἢ σύαγρος καλούμενος. δευτερεύει δὲ ὁ ἐξ ἀραβίας καὶ ὁ ἐν ἀμίλῳ. ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, μικρότερος καὶ κιρρότερος ὄντα. λέγεται δέ τις καὶ ἀμωμίτης. ἄλλως μὲν λευκός. ἐν δὲ τῷ μαλάσσεσθαι ἐνδιδοὺς ὡς μαστίχη. δολοῦται δὲ πᾶς λίβανος τῇ πιτυΐνῃ ῥητίνῃ μεθοδευόμενος. καὶ κόμμι. εὐχερὴς δέ ἐστιν ἡ διάγνωσις. τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογοῦται θυμιώμενον. ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκτυφοῦται. ὁ δὲ λίβανος ἐξάπτεται. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὀσμὴ τὸ τοιοῦτον. Δύναται δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν πληροῦν καὶ ἀπουλοῦν. κολλᾶν τε ἔναιμα τραύματα. αἱμορραγίαν τε πᾶσαν, καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων ἐπέχειν. [illegible]ρεῖ καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη κακοήθη. ἔμμοτος λεῖος, σὺν γάλακτι. καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας καὶ λειχῆνας, σὺν ὄξει καὶ πίσσῃ καταχριόμενος αἴρει. καὶ τὰ πυρίκαυτα δὲ ἕλκη καὶ χίμετλα ἰᾶται σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ. ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ σμώμενος ἰᾶται. παρωνυχίας τε σὺν μέλιτι. ὤτων θλάσεις σὺν πίσσῃ. πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὤτων, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγχεόμενος. μαστούς τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς ἀρτηρίαν ὠφελίμως. καὶ τοῖς σπλαγχνικοῖς φαρμάκοις. αἱμοπτοϊκούς τε ὠφελεῖ πινόμενος, μανιώδης δέ ἐστι πινόμενος ὑπὸ τῶν ὑγιαινόντων. πλείων δὲ μετ' οἴνου ποθεὶς καὶ κτείνει. καίεται δὲ λίβανος ἐπ' ὀστράκου καθαροῦ τεθείς. ὑφαπτόμενός τε χόνδρῳ ἀναφθέντι ἀπὸ λύχνου, ἄχρις ἂν ἐκκαῇ. δεῖ δὲ μετὰ τὴν τελείαν καῦσιν πωμάζειν τινὶ ἄχρις ἂν σβεσθῇ. οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται. ἔνιοι δὲ περιτιθέασι τῷ λοπαδίῳ ἀγγεῖον χαλκοῦν, κοῖλον

De Thure. Caput LXXII.

Libanon. ⌊Romani thus dicunt.⌋ In Arabia quę ob id thurifera dicta est, nascitur thus. Primũ bonitatis honorẽ masculum habet, quod stagoniam quasi stillicidiare uocant, natiua guttę rotunditate: nullas quod huiuscemodi est, sectiones habet: candido præterea colore, fractũq́ intus pingue est, & incẽsum q̃primũ ardet. Indicum subruffo & liuido colore est. Rotundum opere & artificio humano thus fit: sectum enim in quadrangula fragmenta, tum coniectũ in fictile aliquod, multa uolutatione donec rotundũ fiat, circumagit. Vetustate quod tale fuerit, ruffescit: uocantq́ id stageron aut entomon. Secũdę bonitatis est, quod orobiã & melioton appellant: quãtitate minimũ, colore uero maxime ruffum. Vocatur & thus aliquod amomite, candidum quidẽ, sed cum fricat, mastiches modo lẽtescens. Adulterat omne thus pinea resina, & gũmi artificiose conformatũ, facillime tamẽ deprehenditur. Gummi enim incensum, nõ agit flammas: Resina in fumũ euanescit: Thus uero q̃primũ ardet. Indicat fraudẽ præterea & odor. Potest thus omnia hæc: calefacit, adstringit, purgat quæ claritati oculorũ officiunt, concaua explet ulcera, & ad cicatricẽ perducit: Cruenta glutinat uulnera, cõpescit omnia sanguinis profluuia, & ex cerebri mẽbranis etiam. Lenit sedis & reliquarũ corporis partiũ malefica ulcera tusum, lineamentoq́ inspersum, tum ex lacte insertũ, incipientes formicas & impetigines tollit, additis aceto & pice, inunctũ. Sanat idem ambusta, pernionesq́ cũ suillo anserino'ue adipe. Manantia capitis ulcera cum nitro exterit, reduuias cum melle, contusas aures cum pice. Contra reliquos autem eius partis dolores cum uino dulci instillatur. Prodest & fœminarũ mammis à partu inflammatis, cum cimolia creta ex rosaceo inunctũ. Miscetur utiliter fauciũ remedĳs, & his quæ ad splãchna, id est interanea, conficiuntur. Bibitur idem sanguinem expuentibus utiliter. Veruntamen in sanitate potum furorem facit, quẽ Græci maniã uocant. Quinetiam si maiore copia cum uino bibatur, hominem perimit. Crematur thus in pura testa positũ, accenditq́ grumo eius ex lucerna accẽso, donec totum incensum fit: quo tẽpore operculandũ est, usq́ dũ extinguatur: sic enim nõ cinerescit. Sunt etiã qui fictili in quo thus ardet, concauum æneum uas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

καὶ μέσον τετρημμένον. πρὸς ἔκθλιψιν τῆς
λιγνύος, ὥσπερ ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ αἰθάλης
λιβάνου λόγῳ. οἱ δὲ, εἰς ὠμὴν χύτραν βάλ-
λοντες καὶ περιπλάσσοντες πηλῷ, καίουσιν ἐν
καμίνῳ. φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ καὶ ἀν
θράκων διαπύρων, ἕως ἂν μηκέτι πομφολύζῃ,
μηδὲ λιπαρίαν τινὰ ἢ ἀτμίδα ἀνίῃ. θρύπτεται
δὲ εὐχερῶς μὴ κατακεκαυμένος.

ad excipiendā simul thuris fuliginē su
perponunt, ut mox de fuligine thuris agentes di-
cemus. Sunt præterea qui thus in crudū fictile cō
ijcientes, lutoque circūlinentes, in fornace cremāt.
Frigit & in noua testa ignitis carbonibus supposi
ta, donec nullas agat bullas, nec pinguitudinē ua
poremque aliquē ex se remittat. Friatur facillime,
nec minus etiam quod crematū non fuerit.

INTERPRES.

FEcerunt Theophrastus græcis, Romanis uero Plinius admirabilē thuris historiā, uindemiæ mercatu
ræque eius deos & religionē adijciētes: nec male ut uidetur tā honesta ratiōe peregrinis mercibus par
cere hoīes docuerūt, ne his quę ad rem diuinā, sanitatē & beatiorē uitam natura fecerat, ad uolupta
tē turpiter homines abuterentur: fieretque quod deorum aris dicatū esset, & medicinæ deberet, turpissimæ uo
luptatis aliqñ lenocinium: in quo nunq̄ satis laudabit eos aliquis, qui humanis moribus sapiēter consulen
tes, quod Plato antea in reip. primordijs non dānauerat, utili & augusto mendacio thuris oēm fortunā ru
di illo seculo illustrauerint. Veruntamen nos in scriptore hoc pro sanitate hominis remedia ex thure tractā
tes, in hac naturæ parte utiliorē, aut certe parē eorum diligentiā desiderauimus: ut quæ nunc minus in eo pa
rent, ope & auxilio eorum certius cognosci & aptius instaurari possent. Nunq̄.n. ut Ascręus poëta cecinit, si bo
nus uicinus sit, bos homini periret: qui siquid bona salute usus uenerit, benigne semp defendet, & in ruris la
bore, operis, iumentis, & consilio iuuabit: quod in bonarum artiū studijs omibus optādum & quęrēdum earum
professoribus, ut pluribus quasi testimonijs in unū collatis, certior ueritas emergat. In hoc aūt scriptore eò
magis, quò alterā hominis partē curare & excolere ausus, & rē assecutus in cōmuni salutis nostre bñficio,
laboris sui plures debuerat inuenisse socios. Qui si nunc essent, nullo aut minore labore multa in Dioscori
dis thure à nobis docerētur & instaurarētur. Nō tamē cessabimus, uerum conabimur quatenus licebit, studio
& labore nostro fœliciter uti. Incipiemusque ab eo quod hic ait: ἔστι δὲ ὁ ἰνδικὸς ἄτομος, & nos uertimus, nullas ostē
dit quod huiuscemodi est sectiones: manifesta significatione uocis eius in cunctis quæ secari nequeāt, aut
ἄτομος. cicque ob id atomum, & à testiculorum figura masculum appellari, primæque bonitatis esse: quoniā quod uoluta
tione, aut (ut Theophrastus ait) sectione in rotūditatē conformatū fuerit, in tāto bonitatis honore non sit,
& alijs ab illo differat notis. Prima .n. thuris laus est in eo, quòd spōte sua rupto arboris cortice fluxit, & stil
σταγονίας. licidij rotunda forma in arbore pependit: quapropter & stagonias .i. stillicidiaris dictus est: σταγόνας .n. græci
aquarum stillicidia dicunt: eoque tota res pertinet, ut ostendat Dioscorides, quod huiuscemodi fuerit thus nullo ar
tificio hominis, sed sponte sua factū ea forma uideri: quod .n. tale nō erit, adulterinū habendū, deprehēdique
posse mutato in uetustate colore, hic ipse ostendit. Ex his facile est, nō suspicari illic ratiocinari ue uitiū, sed
uelut in aperta luce deprehensum tenere, quo loco hic ait, ἄτομος ὁ σύαγρος καλούμενος, & nos uertimus, uocatque
id entomon siue stagerum. Qui .n. pōt hoc loco atomon thus dici, quod in alio gñe pauloante decretū est:
aut quomodo sectionibus conformatū non dicetur? quod hic testatur in quadrāgula fragmenta secari, cō
iectumque in fictile, usque dum rotundetur, uolutari. Videor itaque constituere posse, nō ἄτομον, sed cōtraria signi
ἔντομος. ficatione ἔντομον legendū esse, ut rei conueniat nomen: & quoniā hic ait in quadrangula fragmēta secari, se
ctionis etiam in nomine significatio sit, indicauit id nobis Theophrastus etiam, qui de hac ipsa re agens, ea
dem quasi uoce usus est, dicens: ὁπηνίκα ἂν βούληται τὴν ἔντομον. Varie præterea legitur quæ in gręcis aliquot huic
coniuncta uox est: syagros, in alijs hisque melioribus, stageros inuenta: Habetque prima illa à syagro Ara
biæ promontorio, secunda à destillādo rationē. Nobis in ancipiti potior uisa quæ à destillādo facta est. Vi
detur enim hic duo thuris gña cōtrarijs appellationibus, aut diuersis saltē inter se discreuisse: cū prius illud
stagoniam & atomum: secundum uero hoc entomon & stageron uocari dixit. Differt aūt atomon & ento
mon, manifesta contrarij habitus significatione. Stagonia uero à stagero, quo à stillatitio stillicidium, opti
onem tamen in stagero legentibus relinquimus, hoc'ne malint, an ab Arabiæ promontorio syagron: ita
tamen ut non syagron, sed syagrium gentilis nominis adiectiua forma legendum esse id sciant. Quod se
quitur deinde in secundo bonitatis ordine, orobias dictum, à quantitate nomen inuenit, & quod minoribus
guttis concrescat, erui semen non excedentibus sic appellatum est: ὄροβον .n. græci eruum notissimā frugē
nominant, cuius seminibus & granis pares thuris guttas sic ueteres uocauerunt. Quodque illi coniunctum
est, siue καὶ ὁ ἐν σμήνει ut ferè in omnibus, siue ut in melioribus καὶ ὁ μελιώδης legatur, diuersam coloris aut loci in
quo nascit rationē habet. Nobis inclinat animus, ut à colore sic dictū fuisse existimemus: quādo hic statim
subijcit, quātitate minimū esse hoc thus, & κιρρότερον .i. ruffo colore: quarum uocum altera orobiæ, altera meli
no .i. luteo colori respondere uidetur: cui idem esse credimus, quod hic melioton ait. Quid autem copiscus
κηπίζειν. significet, incertum nobis, nisi adulterinum ea uoce Dioscorides indicauerit: κηπίζειν .n. græcis, ψεύδεσθαι id est
mentiri significat. Quo loco deinde hic ait, contra incipientes formicas & impetigines cum aceto & pice
iungitur: in plerisque græcorum cum rosaceo etiam inuenitur, triaque deinceps numerata sunt, acetū, rosaceum,
& pix, & si Paulus Aegineta capite de formicis his, aceto tātum utatur. Coacti sumus non multo post ne
gationem illic restituere, ubi de cremando thure hic agit, in quo nunq̄ satis demirari alios interpretes pos
sum, qui nō senserint, cū præcipiat Diosc. incensum & ardens thus operculari usque dum extinguatur: ideo id
iubere, ne cinefiat thus, sed crematum integrum permaneat, ut in carbonibus ad ignem seruādis fieri quo
tidie uidemus, qui igniti terra operiuntur: nō .n. thuris cinerem sed crematum thus quærit hic scriptor, ea-
dem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

dẽratione qua multa alia ad augendas eorũ uires cremari iubent: & ut consumpta igne pinguitudine eius omni meliorescat quod medicinæ utile in eo est, reiq́; necessitas id facile ostendit: quæ.n. ardentia operiuntur, subsidẽtibus flãmis quãprimũ ardere desinũt: & quo cocturæ peruenerãt, illic extincta inueniũtur: nec aliud iubetur q̃ incendẽdũ esse thus: & cum totũ incẽsum erit, quod oculis patebit cũ flãmas agere desierit, tũc donec extinguatur operiendũ esse: sic.n. nõ cinefiet, nã si cinefieret, omnẽ amitteret usum: idq́; etiã ꝓbatissimus mihi codex habet, οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται, q̊d est, sic.n. nõ cinefit. Credimus etiã in extremo capite male legi, θρύπτεται δὲ εὐχερῶς, μὴ κατακεκαυμένος: rei enim nõ respõdet sensus. Nõ.n. facile ob lẽtorẽ & pinguitudinẽ suã friatur nõ crematũ thus, ut indicãt uoces illæ, sed ꝙ igne omne id unguen amiserit, & coctura aridius factũ fuerit, id facillime friatur: uideturq́; nobis perfectæ cocturæ Dioscorides hanc notã legẽtibus ostẽdere uoluisse: eãq́; ob causam ex hoc sensu redditus locus à nobis est. In uerrucarũ genere postremo sunt, quas nos formicas diximus: de qbus antiqores grẹci sic tradiderũt, exiguas esse in cute excrescentias callosas, & plerunq́; rotũdas: Idq́; inter acrochordona quæ proprie uerruca est, & formicã hãc discrimẽ esse, ꝙ formica latiore basi & sessilis est, uerruca angustiore & pẽsilis: raroq́; hẹc una tm̃ eodẽ tẽpore nascitur, uerũ copiosior maximeq́; in pueris: illa à notissimo insecto nomen inuenit, ꝙ in scabẽdo & attritu mordentis formicẹ sensum faciat, hæc uero ἀκροχόρδων à græcis ideo dicta est, ꝙ cordæ nexu suspẽsa pẽdere uideatur. Descripsit ultimã hãc Galenus in diffinitiõibus suis, dixitq́; ἀκροχόρδονα, id est uerrucã esse, rotũdam eminẽtiã in cute, quẹ basim habeat angustã. Dicendũ nobis hoc loco etiã quẹ nã grẹci σπλαγχνικὰ φάρμακα dicũt, & nos uertimus: Et his quæ ad splanchna.i. interanea exta cõficiũtur: pro quo nouisse oportet, græcis σπλάγχνα esse quæ latinis exta sunt, uitaliora.s. interanea, qualia sunt cor, pulmo, iecur, & si qua alia in cæsis uictimis aliqd quõdã significabãt: Aruspicinæ.n. prima illa uox fuit, qua cũctas eas partes in animalibus simul significarẽt: trãslata deinde ad partiũ in animalibus historiã & medicinã uox est: melioraq́; & utiliora interanea omnia, communi extorũ appellatione indicata fuerũt. Obseruauimus nos tamẽ iecur, plerũq́; ea uoce intelligi. Id.n. maxime obseruari in aruspicina ꝑcipiebatur: Decernit itaq́; Dioscorides misceri utiliter thus medicamẽtis his quẹ contra mala in extis nascentia cõficiũtur, una uoce cõplexus multa & diuersa morborũ genera, in quibus oportebit medicũ ex thuris uiribus discernere quẹ eo remedio curari debeãt & possint: nec obliuiscetur quod diximus, obseruasse nos solũ, iecur extorũ appellatione plerunq́; intelligi, quod licet unũ sit, in plures tamen diuisum partes ueluti bacinias multitudinis numero augeri potuit: Et si id sit, certiora illi omnia in uno hoc erunt. Suspicio tamen & coniectura, non decretum legentibus hoc sit.

Formica
Verruca
ἀκροχόρδων.

σπλαγχνικὰ φάρμακα.
σπλάγχνα.

Περὶ φλοιοῦ λιβάνου. Κεφ. πγ'.

Φλοιὸς δὲ λιβάνου διαφέρει ὁ παχὺς, καὶ λιπαρὸς, καὶ εὐώδης, πρόσφατος, λεῖος καὶ μὴ λεπρώδης ἢ ὑμενώδης. δολοῦται δὲ μιγνυμένου αὐτῷ φλοιοῦ στροβιλίνου ἢ πιτυΐνου. ἔλεγχος δὲ ἐπὶ τούτων τὸ πῦρ. οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ θυμιαθέντες οὐκ ἀνάπτονται. καπνιζόμενοι δὲ δίχα εὐωδίας ἐκτύφονται. ὁ μέντοι τοῦ λιβάνου φλοιὸς ἅπτεται καὶ μετ' εὐωδίας ἐκθυμιᾶται. καίεται δὲ καὶ οὕτως ὡς καὶ ὁ λίβανος. Δύναμιν δὲ ἔχει ἣν καὶ ὁ λίβανος ἐνεργέστερος ὢν καὶ στυπτικώτερος. ὅθεν ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοῖς μάλιστα, καὶ ῥοϊκοῖς ἁρμόζει ἐν προσθέτῳ. ποιεῖ καὶ πρὸς οὐλὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ κοιλώματα καὶ ῥυπαρίας. φωχθεὶς δὲ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίας ποιεῖ.

De Thuris cortice. Cap. LXXIII.

PHlœon.⌊Romani thuris corticẽ dicunt.⌋ Excellit bonitate in thuris cortice q crassus, pinguis, odoratus recensq́; est: in quo lẽuor fit, nulla scabrities aut mẽbranæ tenuitas. Adulteratur pini aut piceæ cortice. Verũtamen & hæc deprehendit ignis: Cæteri siquidẽ cortices accensi non ardẽt, sed sine odore in fumũ euanescunt: thuris aũt cortex accendit, & cũ suauitate odoris ardet. Cremat cortex hic etiã thuris modo, thuriq́; easdẽ uires habet, efficaciores tñ & maiore adstringẽdi ui: eãq́; ob causam sanguinẽ expuẽtibus bibit. Fœminarũ uero fluctiõibus utiliter subijcit: Facit idem ad oculorũ cicatrices, concauaq́; & sordida eorũ ulcera. Frigit idem contra palpebrarum scabrities utilissimum.

INTERPRES.

NOn male thuris corticẽ corticosum thus dixerit aliqs, quod.n. in eo laudatur & medicinæ inseruit, thus est, quo nisi turgeat cortex, inutilis erit: nõ ideo tamen sic intelligenda res, ut ex quacunq́; parte arboris corticẽ hic laudet, sed ex ea tantum in quam interioris lachrymæ impetus ingruerit, ruptoq́; cortice destillauerit: quo loco omne quod in arbore hæsit, ferramentoq́; auulsum corticis aliquã crustam secum detulit, thuris cortex dictus est, qui multo humore prægnans à thure non magnopere differt: ideoq́; medicinẹ utilis est. Ea crusta lachrymæ coniuncta, simulq́; allata à medicis in proprios quos hic docet usus à thure separabatur, priuatimq́; à thure aliquid magis minus'ue poterat, quemadmodum eiusdẽ thuris manna, de quo mox agemus. Tria. n. hæc simul plerunq́; in officinis & earum acerris inueniuntur, thus, cortex, & contussu elisæ thuris micæ, quas latini ueteres, aliquando manna, aliquando pollinem thuris dixerunt, substantia idem aut non penitus aliud, aspectu aũt & rei euentu diuersa. In medicina non omittemus hoc loco, quas nam nos fœminarũ fluctiões dixerimus, græci ῥοῦν addita coloris diuersitate appellant, nigras uerbi causa, rubentes, albas, pallẽtes, aquosas'ue fluctiões: Ea latini aliquot cõmuni mẽsium appellatione, addita tamẽ coloris eadem diuersitate, sed parũ fœliciter, ut nobis uidetur, uocauerũt: neq́;.n. menses uere sunt, sed ex fœminarũ locis ad multũ tempus destillationes, toto se illac purgante corpore, ea semper specie & aspectu, quale est quod abundat & purgatur, indicatq́; rubor sanguinis ἰχῶρα illum quẽ nõ multo ante descripsimus. Nam si, qualis ex aperta uena solet, sanguis fluit, suspecta esse debet locorum

Manna thuris.
Pollen thuris.
cortex thuris.
Fœminarũ fluctiones

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

illorū corrosio aliqua: Candor pituitā, eodemq́ modo in alijs. Longius eas omnes in diffinitionibus suis Galenus prosecutus est, singulas per colorū genera diffiniens, & omnibus priuatim suas notas & euentus assignās. Estq́ illud omibus cōmune, esse fluctiōes has per muliebres locos diutinā humoris destillatione, que purgante se ea parte humore illo, fiat. Numerauitq́ Galenus in fluctionibus his rubentē, candidū, ruffum, & nigrū colores. Paulus Aegineta his addidit pallidū & aquosum. Dicemus etiā quænā hic oculorū κοιλώματα dixit, & nos uertimus concaua eorū ulcera, quæ à Galeno in Isagoge, sua sic descripta sunt. Dicunt autē in oculis κοιλώματα, id est concaua ulcera, quæcunq́ rotunda & concaua, uuis latiora circa irim oculi fiunt. Sunt autē in oculis uuæ ex eodē ulcerū genere, de quo cum primum licebit, copiosius dicetur.

κοιλώματα. Concaua oculorū ulcera. Vuæ oculorum.

Περὶ μάννης λιβάνου. Κεφ. πδʹ.

Μάννα δὲ λιβάνου δόκιμός ἐστιν ἡ λευκὴ καὶ καθαρά, ἔγχονδρος. Δύναμιν δὲ ἔχει ἣν καὶ ὁ λιβανωτός. ὑπανειμένως δὲ μᾶλλον. μίσγουσι δὲ ἔνιοι δολίζοντες, ῥητίνην πιτυΐνην σεσησμένην, καὶ γύρειν· ἢ φλοιὸν λιβανωτοῦ κεκομμένου. ἐλέγχει δὲ καὶ ταῦτα τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ κατ' ἴσον ἐστὶ ἰσοτόνως θυμιαθήσεται ἀερίζοντα τῶν ἀτμῶν. ἀσβολῶδες δὲ ἐστὶ οὐ καθαρῶν, καὶ τὴν εὐωδίαν μικτὴν ἔχει τὴν ἀποφοράν.

De Māna, siue polline thuris. LXXIIII.

Manna. Romani māna & pollinē thuris dicūt. Probat thuris manna quæ candida, pura, & thuris micis grumosa est. Thuri easdē uires habet, inefficaciores tantū. Adulterat admista cribrata ex picea arbore resina, & farinæ polline, aut tuso thuris cortice, quæ omnia igne deprehendunt. Neq; enim adulterata pariter æqualiq; motu, sed fumosa & in pura aëris uaporatione ardet: odoris præterea suauitas misto alieno halitu sentitur.

INTERPRES.

Diximus superiore capite, omnē thuris substantiā in antiqua medicina trifariā diuidi, in thus, corticē thuris, & eiusdem māna: nec aliud est quod nunc dicamus, q̄ uoce hac in thuris puluere tm̄ ueteres usos fuisse: satis rem Plinius descripsit cū ait, esse concussu elisas thuris micas, quæ attritu glebarū in acerris subsiderent: à concussu græci etiā ὑπόσομα dixerūt, nihilq́ illi simile cōmune est cū aërio melle, quod posteriores à sacris Hebræorū literis accepta similitudine, mānam dicunt, in alio genere & diuersa potestate rem: illi. n. soluendi, huic adstringendi uis est. In quo cauendum, ne similitudine nominis decipiatur aliquis in antiquis, quibus in thure semper, in aërio aūt melle nunquam usus eius uocis fuit.

Περὶ αἰθάλης λιβανωτοῦ. Κεφ. πεʹ.

Αἰθάλην δὲ λιβανωτοῦ ποίει οὕτω. λαβιδίῳ καθ' ἕνα χόνδρον τοῦ λιβάνου ἅπτων πρὸς λύχνον, ἐπιτίθει εἰς κοῖλον λοπάδιον ὀστράκινον καινόν. εἶτα περικάλυψον χάλκωμα ἔγκοιλον, τετρημένον κατὰ μέσον καὶ ἐσμηγμένον ἐπιμελῶς, ἐπιτίθει τε κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέρος ἢ ἀμφότερα λιθάρια ὕψει τετραδακτυλιαῖα πρὸς τὸ διαφαίνεσθαι εἰ καίεται, ἔστι ἵνα χώρα ᾖ ὑποτιθέναι ἑτέρους χόνδρους ἀεί. πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς. * ἐπὶ τοῦτο ποίει, ἕως ἂν αὐτάρκη λιγνὺν δόξῃς συναγηοχέναι. συνεχῶς μέντοι σπόγγῳ ὕδατι ψυχρῷ περίμασσε τὰ ἐκτὸς μέρη τοῦ χαλκώματος. οὕτω γὰρ προσκαθίζει πᾶσα λιγνύς· μὴ ἄγαν αὐτοῦ πυρουμένου. ἐπεὶ ἀποπίπτουσα διὰ τὴν κουφότητα, μίγνυται τῇ τοῦ λιβάνου σποδῷ. ἀποψήσας οὖν τὴν πρώτην λιγνύν, ποίει τὸ αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἂν δοκῇ. ἀναιροῦ δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ καέντος λιβάνου σποδὸν ἰδίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει πραϋντικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλεγμονῶν. σταλτικὴν ῥευμάτων. ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν. πληρωτικὴν κοιλωμάτων. σταλτικὴν καρκινωμάτων.

ἕτερον προσεπιτίθει, ἕως ἂν ὑποθεὶς κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ χεῖλος. ἢ εἰς ἀμφότερα ἕτερον προσεπιτίθει.

De Thuris fuligine. Ca. LXXV.

Aethalen. Romani fuliginē dicunt. Thuris fuliginē sic facito: thuris grumos singulatim exiguo tenace apprehendēs ex lucerna, accēdito, & in cōcauū, picatū nouūq; fictile accēsos deinceps cōijcito, tum superposito cōuexo in medioq; perforato & diligenter exterso æneo uase, fictile illud operito, ex altera eius parte aut utrinq;, lapillos altitudine quatuor digitorū illi subijciēs, ut uideri possit, an thuris grumi illi ardeant, & locus pateat unde alij subinde conijciant. Antequàm deinde primus penitus extinguatur grumus, alios superadijcito, donec satis fuliginis collegisse te credas. Continue etiam spongia ex frigida aqua, terga & extimas aheni partes abstergito: sic enim non magnopere calente aheno, firmius fuligo omnis hærebit, quæ alioquin leuitate sua decidua, fauillæ thuris inutilis facta miscebitur. Derasa igitur prima fuligine, idem usq; dum libuerit facito: cremati thuris cinerem seorsum semper abijciēs. Lenit fuligo thuris oculorum inflāmationes, compescit eorum destillationes, repurgat eiusdem partis sordida ulcera, concaua explet, & carcinomata compescit. Conficiuntur eodem modo & ex myrrha, resina, & styrace fuligines, ijsdem

Περὶ λιγνύος σκευασίας. πςʹ.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σμύρνης, καὶ ἐκ τῆς ῥητίνης, καὶ ἐκ τοῦ στύρακος λιγνύς. ἁρμόζουσι δὲ πρὸς

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

τὰ αὐτά. καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ δακρύων ὁμοίως τὴν λιγνύν.

ijsdem accommodatæ & utiles. Ex reliquis præterea lachrymis fuliginem pariter excipito.

INTERPRES.

Pluribus ut obseruasse facile fuit fumos, & hærentes ex eo parietibus & tectis fuligines græci appellationibus discreuerũt, καπνὸν, αἰθάλην, λιγνὺν, καὶ ἀσβόλην dicẽtes: nos fumi & fuliginis tantũ appellatio nibus omnia indicamus: eamq; ob causam non licuit alia q̃ fuliginis uoce Dioscoridis αἰθάλην uertere: quæ eo differt ἀπὸ τοῦ καπνοῦ. i. fumo, q̃ fumus crassior nigriorq; & ex materia nondũ fulgẽte flãma, aut ea de sinẽte surgit: αἰθάλη uero hæc tenuior leuiorq;, nihil aliud est q̃ ignis & flammæ impetus, q quoniã fumi mo do nigra contactu suo reddit quæcunq; lambit, fumus etiã dicit. Eodẽ modo & fuligo à nobis dicit tam quę à græcis ἀσβόλη à fumo facta est, q̃ quæ λιγνὺς à flãma alicubi concrescens. Et quoniã omniũ idẽ consequens & euentus est, nigredo. s. & concrescens eo colore materia aliqua, ideo in græcis etiam, quorũ est ditior lin gua, promiscue pro fumo fuligineq; omni, uoces illæ in usu sunt. Apollonius in argonauticis suis λιγνὺν ap pellauit fumum, qui ex attritu lignorum inter se fieret, cum deducta ab argonautis in pelagus argo naui cecinit: Αἱ δ᾽ ἄρ᾽ ὑπὸ ζοφίῃ σιβαρῇ συνάχοντο φάλαγγες τριβόμεναι περὶ δ᾽ ὄφιν αἴθαλεν κήκιε λιγνύς. Quod in torno fieri quo tidie etiam uidemus, cum colore nigro lineas segmẽtaq; operibus inducere uolentes, attritu alterius ligni, citataq; illa uertigine, colorem fumi simul & fumum excitamus. In oculorum aũt morbis carcinoma ma leficum ulcus est, carbũculo, qui in ea parte fit à Paulo Aegineta in descriptiõe cõiunctum: fieriq; ait in cor nea eius tunicula rubere: tunicarumq; dilationẽ & dolorẽ habere q pungat, & usq; ad tẽpora pertineat: in curabileq; esse: & si multa & ille remedia contra id eodem loco statim decernit. Est illud postremo cogitan dum, quod hic de omni fuligine agens ait. Iisdem accommodatæ & utiles, an ijsdem quibus fuligo thuris deseruiant, an ijsdẽ quibus ea ex quibus confectę sunt, quod uero similius est, & nos magis probamus.

καπνός. αἰθάλη. λιγνύς. ἀσβόλη. Fumus. Fuligo.

carcinoma oculi.

ΠΕΡΙ ΠΙΤΥΟΣ. Κεφ. πζ'.

Πίτυς γνώριμον δένδρον. ἔστι δὲ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἡ λεγομένη πεύκη, εἴδει διαφέρουσαι. ἀμφοτέρων δὲ ὁ φλοιὸς στυπτικός, ἁρμόζων πρός τε παρατρίμματα λεῖος καταπλασσόμενος, καὶ πρὸς τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν, καὶ κεκαυμένα σὺν λιθαργύρῳ καὶ μάννῃ. ἀναληφθεὶς δὲ κηρωτῇ μυρσίνῃ, ἀπουλοῖ τὰ ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων ἕλκη. καὶ τὰ ἑρπυστικὰ ἐπέχει μετὰ χαλκάνθης λεῖος. ἔμβρυά τε καὶ δεύτερα ὑστέρα θυμιαθεὶς ἐκβάλλει. κοιλίαν τε ποθεὶς ἵστησι. καὶ οὖρα κινεῖ. καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐτῶν καταπλασθέντα λεῖα, φλεγμονὰς παρηγορεῖ. καὶ τραύματα ἀφλέγμαντα διατηρεῖ. λειωθέντα δὲ καὶ ἑψηθέντα ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει διακλυζόμενα θερμά. ἁρμόζει δὲ καὶ ἡπατικοῖς τῶν φύλλων ὁλκὴ μία σὺν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ποθεῖσα. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ τοῦ στροβίλου φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα ποθέντα. καὶ τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν δᾳδίον σχισθὲν εἰς λεπτὰ καὶ ἑψηθὲν σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος κατὰ τοῦ πεπονθότος ὀδόντος. καὶ σπάθη δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευασίας καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος. ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν λιγνὺς καιομένων, ἐκλαμβάνεται πρὸς μέλανος γραφικοῦ κατασκευήν, ποιοῦσα καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ κανθοὺς βεβρωμένους. πρός τε πτίλα βλέφαρα καὶ ὀφθαλμοὺς δακρύοντας.

ΠΕΡΙ ΠΙΤΥΙΔΩΝ. Κεφ. πη'.

Πιτυΐδες δὲ καλοῦνται ὁ καρπὸς τῶν πιτύων καὶ τῆς πεύκης, ὁ εὑρισκόμενος ἐν τοῖς κώνοις. δύναμιν δὲ ἔχουσι στυπτικήν. θερμαίνουσαν πως. βοηθοῦσι δὲ βηξί, καὶ τοῖς περὶ θώρακα πάθεσι. καθ᾽ ἑαυτὰς καὶ μετὰ μέλιτος λαμβανόμεναι.

ΠΕΡΙ ΣΤΡΟΒΙΛΩΝ. Κεφ. πθ'.

De Picea. Caput LXXVI.

Pityn, [Romani picem dicunt.] Nota arbor picea: ex eodem genere teda est, specie tantum diuersa. Adstringit utriusq; cortex. Intertriginibus utiliter tritus inspergit, & ulceribus in summa cute, ambustisq; cum spuma argẽti & thuris manna. Idem ceratis myrteo oleo coactis additus, in teneris corporibus ulcera ad cicatricem perducit. Quæ serpũt cum atramẽto sutorio tritus compescit: fœtus & secundas suffitu pellit: aluũ sistit potus, & urinam cit. Vtriusq; etiã folia concisa illitaq;, uulnerũ inflammationes leniunt, & tuta ab inflammationibus ea seruant. Cõciduntur eadẽ, & in aceto coquunt, calidoq; eorũ decocto utiliter in dolore dentes colluuntur. Bibuntur hæc ipsa etiam iocinorosis utiliter drachmæ pondere cũ aqua, mulsa'ue aqua. Idem possunt pini etiam pota cortex & folia. Omnium materia minutatim concisa & in aceto decocta, dentiũ dolores sedat, si, qua parte dens dolet, decoctũ id ore contineat. Quin etiã densandis in cõfectiõe acopis pessulisq;, eadẽ omniũ materia apte utũt. Colligit ex incẽsis oĩbus fuligo ad atramẽti librarij cõfectionẽ: quę honestandis palpebris etiã inseruiet, erosisq; oculorũ angulis, & glabrescẽtibus simulq; nascẽtibus alijs palpebris, & oculorũ lachrymatiõibus. Pityidas uocãt Græci tedæ & piceæ fructus, qui in conis, id est nucibus earũ inueniũtur, habentq; adstringendi & calefaciẽdi aliquam uim, tussibus utiles & pectoris uitijs, per se & cum melle sumpti.

Purga-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Στρόβιλοι δὲ καὶ καθαροὶ ἐσθιόμενοι, ἢ μετὰ γλυκέος καὶ σικύου σπέρματος πινόμενοι, οὐρητικοί. ἀμβλυντικοὶ τῶν περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς δριμυτήτων. παρηγοροῦσι δὲ καὶ στομάχων δηγμούς. μετὰ ἀνδράχνης χυλοῦ λαμβανόμενοι. ἐξαιροῦσί τε ἀτονίαν σώματος. καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν διαφθορὰς ἐξαμβλύνουσιν. ὅλοι δὲ οἱ στρόβιλοι ἀπὸ δένδρου πρόσφατοι θλασθέντες ἐν γλυκεῖ καὶ ἑψηθέντες, ἁρμόζουσι παλαιαῖς βηξὶ καὶ φθίσει. καὶ τοῦ δ' ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανομένου κυάθων τὸ πλῆθος τριῶν.

Purgati uero pineæ nucis nuclei in cibo sumpti, aut cum passo & cucumerū seminibus poti urinā cient, uessicę renūq; acrimonias hebetant. Stomachi erosiones leniunt cum portulacę succo sumpti. Infirmitatem uirium roborāt, corruptos humores retundunt. Totæ uero pineæ nuces ab arbore decerptæ, recentesq; cōtusæ & in passo decoctæ, uetustis tussibus & tabi quam phthisim dicunt accommodatæ sunt, sic ut ex eo decocto trini quotidie bibant cyathi.

INTERPRES.

Piceam & congeneres illi arbores quasdā in huius scriptoris historia thuri statim coniunxit, quæ in piceæ resina interuenit gemma, tam thuri similis, ut mista uisu discerni nō queat: ideoq; ex ea fraus illi quondā fieret & adulteraretur, quod siue religioni colēdoq; numini, siue medicinæ inseruiat, integrū & incorruptū seruari omnino debuit. Quod hic intelligens post ueri thuris historiā, thuri similē resinā fundētes, unde adulterari id posset, arbores docuit, piceam, thedam, pinumq; & earū nuces, in quibus simile thuri colore & odore concretum & hærens aliquid passim inuenitur, ne reprehēderetur in eo quod in alijs hic à principio damnauerat, qui male quæ disconuenirent coniunxissent, & cognata à cōgeneribus suis separassent. Sed ab hoc ueluti legitimo quodam principio, mastichem, resinasq;, & pices omnes sequaci & cōtinuato historiæ ordine deinceps doceret: quarū tanta est in destillando similitudo, & arborū resinā destillātium tam multa in natalibus earūq; appellationibus mistura, ut nihil in Theophrasto, Plinioq; & alijs incertius legatur, alijs alijs tēporibus eiusdē rei non ijsdē appellationibus utentibus, & inuicē eas commutātibus. Nos diligēti obseruatione eorū, quæ Theophrastus & post eum Plinius, amboq; pluribus locis tradiderunt, græcā pityn tuto & cōmuni omniū in ea uoce consensu piceā uertimus, & πεύκην tedam, eo præter multa alia
πίτυς. πεύκη. argumēto usi, quod hic ipse scriptor nō multo post hæc de liquida pice dixerit συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων πεύκης καὶ πίτυος, quod est colligi præcipue picē ex pinguissimis lignis peuces & pityos. Quod totū Plinius pariter indicauit, copiosiorē resinā & liquidā picē fieri ex teda & picea testatus: poterat & multis alijs argumētis idē confirmari, sed nos his quæ in Theophrasto Plinioq;, græcis latinisq; alijs legi possunt, cōmentationes has nostras impudēti alienarū opū coaceruatione augere nolumus: poterunt uolētes lib. XVI. cap. XI. Plinium & Theophrastum omnibus fere libris de plātarum historia uisere, omniaq; cognatarum arborum discrimina in tam grauibus scriptoribus certius cognoscere, & cognita grauius censere. Scio. n. fore qui secus forte & aliter q̄ nos hæc iudicabunt: sed nos libēter omnibus censendi in tam multiplici re arbitrium relinquimus: ea tamen lege ut meminerint nihil in his tam certo argumēto aliquo posse constitui, ut nō aliud etiā alijs argumētis & alijs autoribus indicari possit. Nobis placuit quod Hippocrates præcepit in desperatæ salutis malo nullam debere medici diligētiā & operā esse. Monuitq; in eo nos Plinius qui sua ætate etiā testaretur nō satis constare autoribus quod cuiq; generi in his arboribus tribuendum esset: tāta tunc erat rerū & autorū incerta historia, tantaq; similitudo & nataliū in his arboribus mistura. Quod deinde Dios.
ζυφερόχρωον ἁπαλόσαρκον σκληρόσαρκον ait, piceæ tedæq; corticem in teneris corporibus ulcera ad cicatricem perducere: ζυφεροχρώτων .s. non ad genus uitæ tātum, ut Ruellius uertit, sed ad illud & sexū, & ętatē referēdum etiā est: pueros inquā & in delicijs & umbra agentes quales fœminæ sunt, eorumq; corpora, sic. n. antiquores græcorū medici usi ea uoce sunt: ἁπαλόσαρκα καὶ σκληρόσαρκα. i. teneræ & duræ carnis ex ætate sexuq; & delicijs appellātes. Sic Paulus Aegineta capite de uulneratis neruis uocibus illis usus est. Diu post hæc nos torsit quod in græcis omnibus legitur: σπάθη δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευασίας καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος, Et nos uertimus: Quinetiam densandis in confectione acopis pessulisq; eadem omniū materia apte utuntur: concinniore sensu q̄ si rude, quæ ad subigēdum liquida notissimū instrumētum est ex his arboribus facta, subigi in cōfectione ea dixissemus: pro quo sensu non σπάθη
σπάθη. σπάθημα. fœmineo genere, sed neutro σπάθημα legēdum illic erit: est aūt σπάθημα ut græcorū lexica indicāt πύκνωμα. i. densatio: factaq; uox ea est q̄ quæ telarū modo texūtur, cultellata huiuscemodi spathe percutiuntur percussaq; densantur: ex qua similitudine hic ait, harū arborū materia densari acopa & pessulos. Nō tamen reijcimus dānamusq; omnino aliā illā lectionem. Potuit. n. antiquitas in his quæ ad acopa & pessulos coquerentur rude ex his arboribus facta uti: sed illa aptior uisa sententia est, quā si nō admiserit aliquis aliam illam arbitrio suo sequatur. Sunt. n. in eodē hoc scriptore multa huiuscemodi: quale est quod in scissili lacte postea docebit, recēti ficulneo ramo subigendū esse, & plura his similia alia. Nō omittēdum hoc loco etiam quid nobis significet, quod in extremo fere capite diximus, arborū huiuscemodi fuliginē honestādis palpebris inseruire, nō satis certū, nisi apertius doceatur oculorū uitiū seu malum. Sciēdum itaq; gręcos βλέφαρα dicere, quæ nos cilia utrinq; oculū in somno & in occursu noxæ alicuius claudētia appellamus, βλεφαρίδας quas nos palpebris in extremo ciliorū margine natos pilos, quibus in uidēdo lucis nostræ radij diriguntur. Cuius id certū indiciū est q̄ deciduis his aut ruptis neq; recta neq; in longū ut antea uidemus. In palpebris his naturæ uitio labes aliquæ fiunt: pediculationes, defluuia, alter tertiusq; aliquando pilorū ortus & ordo, pluresq; aliæ medicis notissimæ, earū quædam sic nocent, ut medicorū ope indigeāt, aliæ meliorem illam uultus nostri partem dehonestant tantum, nec facile negliguntur ab his quibus formæ & decoris studiū est: tam altæ mulierum animis aliquādo insitum, ut quos natura parum gratos palpebris earum colores dederit, lenocinio aliquo mutare conentur: fuitq; quondam tantum in ea re studium, ut eius rei ars & artis præce

Honestatio palpebrarū βλέφαρα.

Vitia palpebrarum.

præcepta obseruationesq; multæ adhuc in antiquis scriptoribus legantur: præcipueq; in græcis quibus frequens uox est, καλλιβλέφαρα una appellatione & malorum remedia & formæ lenocinium in ea parte appellantibus. Ideoq; Plinius quale erat malum in quo remedio opus esset, sic eam uocem uarie uertit, modo glutinandis, modo replicandis, modo honestandis, modo circumliniendis palpebris dicens. Nos ex tam multis id elegimus, quod lenocinio formæ & uitiorũ remedijs pariter responderet: diximusq; honestandis palpebris inseruire fuliginẽ &c. ex communi honoris euentu qui in uultu & oculis fiat curato uitio, & ad speciosiorem formam restitutis palpebris: quod ea lege tamen excipi à legentibus uolumus, ut ex uiribus remedij ad utranq; partem seruatum sibi iudicium esse meminerint. Diximus eodem loco glabras simulq; nascentes alias palpebras, eiusdem partis labem quã Græci πτίλωσιν & πτιλαβλέφαρα dicunt: quod malum in Isagoge sua Galenus his uerbis descripsit magis q̃ diffiniuit: Fit ptilosis in oculo, cum aliæ subnascuntur palpebræ, quæ uero naturales antea erant, defluentes fractę ue, dolores his quæ punguntur similes faciũt. Ab auibus & earũ pennis Græca illa uox facta est: πτίλα enim proprie dicuntur in ea gente quæ lanugines magis q̃ pennæ statim exclusos pullos uestiunt, quibus deinde cum incremento auis pereuntibus legitimæ oriunt pennæ. Consimiliq; ratione annuam in auibus plumæ pennarũq; omniũ mutationẽ πτίλωσιν aliqui ex Græcis, & comparatã pennis plumã hanc πτίλα, illas πτέρα alij dixerunt. Quo utroq; exemplo Græci id malum in oculis uocauerunt: quia scilicet mutarentur, & mutatis aliæ subnascerentur.

Glabræ. Simul nascẽtes palpebræ. πτίλωσις. πτίλα.

Περὶ Σχίνου. κεφ. ς'.

Σχῖνος δένδρον γνώριμον στυπτικὸν ὅλον. καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτοῦ καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ φλοιὸς τῶν κλάδων καὶ τῆς ῥίζης ἰσοδυναμεῖ. γίνεται δὲ καὶ χύλισμα ἐκ τοῦ φλοιοῦ, καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων ἑψημένων σὺν ὕδατι ἐφ' ἱκανόν. εἶτα μετὰ τὸ ἑψηθῆναι τῶν φύλλων ῥιπτομένων, τοῦ ὕδατος δὲ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ποιεῖ δὲ στύφων πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥύσεις κοιλίας καὶ δυσεντερίας πινόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐκ μήτρας αἱμορροΐδας καὶ προπτώσεις ὑστέρας καὶ δακτυλίου. καὶ καθόλου ἀντὶ ἀκακίας καὶ ὑποκυστίδος, ἔνεστιν αὐτῷ χρῆσθαι. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῶν φύλλων ἐκθλιβέντων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ καταντλούμενον, τὰ ἀσυμπλήρωτα πληροῖ. καὶ τὰ ἀπώρωτα πωροῖ ὀστέα. καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥεύσεις ἐπέχει. καὶ τῶν νομῶν ἀποστεπτικόν καὶ οὐρητικόν ἐστιν. ἵστησι δὲ καὶ σειομένους ὀδόντας διακλυζόμενον. τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ ἀντὶ καλαμίδων παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι, σμήχει τούτους. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔλαιον στυπτικόν, ἁρμόζον πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα.

Περὶ ῥητίνης σχινίνης. κεφ. ςα'.

Γεννᾶται δὲ καὶ ῥητίνη ἐξ αὐτοῦ σχινίνη καλουμένη. ὑπ' ἐνίων δὲ μαστίχη. χρησιμεύουσα πρὸς αἵματος ἀναγωγάς. καὶ πρὸς παλαιὰν βῆχα πινομένη. ἔστι δὲ εὐστόμαχος ἐρευκτική. μίγνυται δὲ καὶ σμήγμασιν ὀδόντων. καὶ ἐπιχρίσμασι προσώπου στιλβοποιοῦσα. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἐν ὀφθαλμοῖς. στόματός τε εὐωδίαν ποιεῖ διαμασωμένη. καὶ οὔλων ἐστὶ σταλτική. γεννᾶται δὲ καὶ καλλίστη καὶ πλείστη ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ λαμπυρίζουσα. τυρρηνικῷ κηρῷ ὁμοία τῇ λευκότητι. ἀδρά, καὶ καπυρά, καὶ εὐθροβής, καὶ εὐώδης. ἡ δὲ χλωρὰ ἥττων. δολοῦται δὲ λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης μιγνυμένων αὐτῇ.

De Lentisco. Ca. LXXVII.

Schinon. Romani lentiscũ dicũt. Nota arbor lentiscus est: tota adstringẽdi uim habet: siquidẽ fructus, folia, ramorũq; & radicũ cortex æquali potestate sunt. Exprimit succ⁹ ex radice corticeq;, & ex folijs in aqua ad multũ tẽpus decoctis, tũ à coctura refrigeratis & abiectis, rursusq; ad crassitudinẽ mellis decocta aqua. Bibit utiliter ob adstringendi uim quã habet cõtra sanguinis excreatiões, fluores alui, intestinorũ tormina. Bibit itidem pari utilitate contra sanguinis ex fœminarũ locis profluuia, procidentesq; uuluas & sedes, licetq; in uniuersum pro acacia & & hypocistide eo uti. Potest eadem & ex folijs expressus succus. Fouent eorũ decocto etiã ut impleant quæ nõ implent, & durent in os quę nõ durant. Fœminarũ fluctiões cõpescit: auertit quæ pascẽdo serpunt: urinã cit: utiliter mobiles dẽtes eo colluunt. Viridibus ex lentisco dentrificijs pro harũdinea acu fricatione dentes utilius exterunt. Fit præterea ex lentisci semine oleũ q̃d adstringẽdo est, his quę adstringenda erunt pręcipue accõmodatũ. Nascit & ex lentisco resina quæ ab arbore lentiscina, à quibusdã uero mastiche appellat, potu cõtra sanguinis excreationes & diutinas tusses utilissima. Stomacho accommodata est & ructus mouet. Miscetur his quæ exterẽdis dentibus conficiuntur, & circumlitionibus uultus nitorem afferens. Glutinandis palpebris eadem utilis est. Commanducata oris halitum commendat, & gingiuarũ tumores reprimit. Plurima & probatissima nascit mastiche in Chio insula, bonitateq; in ea antecedit quæ pellucet, & Tyrrhenæ ceræ cãdore suo similis est, crassa, friabilis & odorata: quę contrà uiridis, deterior. Adulteratur mastiche admistis pinea resina aut thure.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

Notior q̃ nunc sit quondam lentiscus fuit, &, si testante id Plinio Ciceroni credẽdum est, rusticæ plebi necessaria, quȩ cœli & in eo syderũ imperita arandi, suorũq́ operũ auspicia ex propinqua arbore certius cognoscere posset. Nihil enim nobis occultũ natura in disciplina ruris esse uoluit. Vtq́ agendarũ aliarum rerũ decretiora nobis tẽpora certo aliquo indicio indicauerat, sic etiã lentisci triplici fœtura, tria arandi tẽpora mõstrauit. Notissimi omnibus Ciceronis uersiculi sunt. Iam uero semper uiridis semp'q́ grauata, Lentiscus triplici solita est grandescere fœtu: Ter fruges fundẽs, tria tẽpora mõsttat arandi. Quam ob causam uerisimile est in honore ruris quondã hanc arborẽ fuisse, quæ agrũ colentibus pro cœlo & mathematica ephemeride esset: cognita omnibus & ubiq́ ante uillã consita, nunc coriarijs tãtum conficiendis pellibus folia eius inseruiunt, & dentifricijs materia. Quondam plures & meliores in sanitate & morbis usus habuit, quos omnes, ne longius ab opere hoc nostro discedamus, consulto relinquemus, agẽtesq́ rem nostram, primum illud monemus, quo loco hic ait fieri succum ex folijs ad multum tẽpus decoctis, tũ à coctura refrigeratis & abiectis, nõ legi ubiq́ refrigeratis, sed abiectis tãtum: nos aũt illud adiecimus in probatissimo omnium codice inuentũ, in quo legebat: μετὰ τὸ ἑψηθῆναι καὶ ψυγῆναι τῶν φύλλων ῥιπτομένων. Quod deinde non procul à fine in Græcis legitur, ἀλ ρὰ, καὶ πυρὰ, καὶ εὔθρυβὴς, καὶ εὐώδης, uitiosum nobis uidetur, credimusq́ abundare secundã illã uocem πυρὰ, aut aliã quondam fuisse: aduersatur enim superioribus, nec potest aliq̃d simul cãdidũ, quo colore hic mastichen & alij omnes laudauerunt, & πυρὸν, id est ruffum coloreq́ ignis esse: eam ob causam nos eam expunximus, non inueniẽtes quã similẽ illi aliam uocẽ substitueremus: ibidemq́ monstrãte id re ipsa, in fraude & adulterio mastiches resinæ, pineã adiecimus, sic in melioribus Grȩcis legẽtes, disiunximusq́ thus & pineã resinam, eadem ueterũ codicũ fide admoniti, quoniã alterũ satis esset: nec omnis resina id prȩstare posset, sed pinea tãtum quȩ colore cãdido in concolori mastiche facilius falleret. Diximus deinde in medicina & uiribus lentisci, decocto eius impleri quȩ non implentur, caua ulcera quȩ expleri oporteat, intelligẽtes: & in os durari quæ nõ durãtur, succedẽtem ruptis ossibus cicatricẽ illã significãtes, quã Grȩci producta prima πῶρον dicũt, in lapidis duritiẽ concretã aliqua parte corporis materiã quȩ ubi natura os exigit necessario quȩrenda, ubi contra naturã ea concrescat, medicamẽtis disiiciẽda: pro qua sciendum est, πῶρον Grȩcis esse in genere terreni, quod durissimũ & solidissimũ sit: ideoq́ passim à Latinis græcum πῶρον tofum dici, ꝙ id terreni genus omniũ durissimũ sit. Ex ea similitudine in corporibus nostris Grȩci πώρους dixerunt lapidosas durities, quȩ ex podagris articulari'ue malo in articulis uel per se in alijs partibus concrescũt. Sic Galenus in Isagoge sua rem descripsit. Aristoteles uero lib. III. de animaliũ historia de sanguine agens, ait eo putrescẽte pus fieri: concalescẽteq́ pure, porũ, id est lapidosam duritiẽ huiuscemodi. Porrò de poris his etiã lõgius Paulus Aegineta egit, in articulis fieri oñdens, crasso terrestriq́ humore illuc per se ingruente: aliqñ aũt ex medicamẽti alicuiꝰ usu, quod multa discutiẽdi siccãdiq́, nulla aũt molliẽdi ui fuerit. Verũ nõ de his hoc loco agit Dioscorides sed de eo poro, qui deficiẽte alicubi osse quȩrẽdus & augẽdus sit, ut q̃d naturæ deest, hoc remedio instaurẽt. Quã diximus præterea acũ harundineã, nihil intelleximus aliud, q̃ in purgãdis à cibo dẽtibus acuminatã harũdinis festucã, pro qua ex lẽtisco facta usi ueteres sunt, & nostra ætate adhuc elegãtiores uitȩ homines utuntur. Nã καλαμίδας Grȩci proprie dixerunt acus ex harundine factas, quibus mulieres cincinnos & uelamẽta capitis firmarent, quod nũc ȩreis aut argenteis fit.

caua ulcera.

πῶρος

καλαμίς.

περὶ τερμίνθου. κεφ. ςβʹ.

Τέρμινθος γνώριμον δένδρον. ἧς τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικὰ ὄντα, ἁρμόζει πρὸς ἃ καὶ ἡ σχῖνος. σκευαζόμενα ὁμοίως καὶ λαμβανόμενα. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ ἐστιν ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, οὐρητικὸς, θερμαντικός. ἔστι δὲ ἄριστος πρὸς ἀφροδίσια. σὺν οἴνῳ δὲ ποθεὶς, πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἁρμόζει. ἡ δὲ ῥητίνη αὐτοῦ, κομίζεται μὲν ἐξ ἀραβίας τῆς ἐν πέτρᾳ. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν ἰουδαίᾳ, καὶ συρίᾳ, καὶ ἐν κύπρῳ, καὶ ἐν λιβύῃ, καὶ ἐν ταῖς κυκλάσι νήσοις. ἡ δ' ἡ καὶ διαφέρει διαυγεστέρα οὖσα. λευκή. ὑαλίζουσα τῷ χρώματι καὶ κυανίζουσα. εὐώδης τερμίνθου πνέουσα. προάγει δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη. καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη. εἶτα ἡ πιτυΐνη καὶ ἡ ἐλατίνη. μεθ' ἃς ἀριθμοῦνται ἥ τε πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. ἔστι δὲ πᾶσα ῥητίνη μαλακτική. θερμαντική. διαχυτική. ἀνακαθαρτική. βηξὶν ἁρμόζουσα καὶ φθίσεσιν. ἐν ἐκλικτοῖς καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος.

De Terebintho, & resinis oĩbus. Ca. LXXVIII.

Terminthon [Romani terebinthum dicũt.] Nota arbor terebinthus est. Eius folia, fructus & cortex, adstringendi uiquã habent, ijsdẽ oĩbus quibus & lentiscus p̃parata pariter & sumpta, utilia sunt. Estur fructus eius, stomacho tamẽ nocet, ciendæ urinæ & calefaciendo aptũ: Venerẽ idem adiuuat, & cõtra phalangiorũ morsus utiliter in uino bibitur. Quȩ ex terebintho destillat resina, ex Petræa quidem Arabia affertur. Nascitur tamen & in Iudȩa, Syria, Cypro, Aphrica, & Cycladibus insulis: quæ una bonitate alias uincit, magis translucida, candida, colore ad uitreũ & cyaneum inclinato, odore terebinthi. Antecedit resinas omnes alias terebinthina, post hãc lentiscina est, quam mastichen nominant, tum quæ ex picea destillauerit & abiegna. Post has numerantur quæ ex teda fluxit, & pinea. Mollit resina omnis, calefacit, disiicit collectiones, repurgat. Tussientibus & tabidis in eclegmate per se, aut cum melle accommodata, pectoris uitia etiam purgans.

Vrinam

ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὴ καὶ πεπτική. κοιλίαν τε μαλάσσει, ἔν τε ἀνακολλήσει τριχῶν ἁρμόζει τῶν ἐν βλεφάροις. καὶ πρὸς λέπρας σὺν ἰῷ χαλκοῦ, καὶ χαλκάνθῳ, καὶ νίτρῳ. πρός τε τὰ ἰχωρορροοῦντα ὦτα σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ. καὶ πρὸς κνησμὸν αἰδοίου. μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις, καὶ μαλάγμασι, καὶ ἀκόποις. καὶ πλευρᾶς ἀλγήμασι βοηθεῖ καθ' ἑαυτὴν περιχρισθεῖσα καὶ ἐπιτιθεμένη.

Περὶ ῥητίνης ὑγρᾶς, πιτυΐνης καὶ πευκίνης. Κεφ. ϛγ'.

Γίνεται δὲ ῥητίνη ὑγρὰ πιτυΐνη καὶ πευκίνη, κομιζόμεναι ἀπὸ γαλλίας καὶ τυρρηνίας, καὶ ἀπὸ κολοφῶνος, πάλαι ποτὲ ἐκομίζετο. ἔνθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε, κολοφωνία κληθεῖσα. καὶ ἀπὸ γαλατίας τῆς πρὸς ταῖς ἄλπεσιν, ἣν ἐπιχωρίως οἱ τῇδε ἔποικοι λάρικα ὀνομάζουσιν. ἐξόχως ποιοῦσα πρὸς τὰς χρονίους βῆχας ἐν ἐκλικτοῖς καὶ καθ' ἑαυτήν. διάφοροι δέ εἰσι τοῖς χρώμασι καὶ αὗται. ἡ μὲν γάρ τίς ἐστι λευκή. ἡ δὲ ἐλαιώδης. ἡ δὲ μέλιτι ἔοικεν ὡς ἡ λάριξ. γίνεται δὲ καὶ κυπαρισσίνη ῥητίνη ὑγρά. ἥτις ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά. τῶν μέντοι ξηρῶν, ἡ μέν ἐστι στροβιλίνη καὶ ἐλατίνη, ἡ δὲ πευκίνη, ἡ δὲ πιτυΐνη. ἐκλέγου δὲ πασῶν τὴν εὐωδεστάτην καὶ διαυγῆ, καὶ μὴ κατάξηρον μηδὲ κάθυγρον, κηροειδῆ δὲ καὶ εὔθρυπτον. διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυΐνη καὶ ἐλατίνη. εὐώδεις γάρ εἰσι καὶ λιβανίζουσαι. κομίζονται δὲ διάφοροι ἐκ πιτυούσης τῆς νήσου, ἥτις κεῖται κατὰ τὴν ἱσπανίαν. ἡ δὲ πευκίνη καὶ στροβιλίνη, καὶ κυπαρισσίνη ἐνδεέστεραι εἰσί. καὶ οὐχ ὁμοίως κέχρηνται ταῖς δυνάμεσιν ὡς ἐκεῖναι. παραλαμβάνονται δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἐκεῖναι. ἡ μέντοι σχινίνη, ἀναλογεῖ τῇ τερμινθίνῃ.

Περὶ λιγνύος ῥητίνης. Κεφ. ϛδ'.

Καίεται δὲ πᾶσα ῥητίνη ὑγρὰ ἐν τετραπλασίονι ἀγγείῳ, ἤπερ τὸ τοῦ ἐγχεομένου ὑγροῦ πλῆθος. δεῖ γὰρ χοῦν μὲν τῆς ῥητίνης, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος βαλόντας εἰς ἀγγεῖον, ἕψειν ἐπ' ἀνθράκων πράως, διηνεκῶς κινοῦντας ἄχρις οὗ ἄνοσμος γένηται καὶ εὔθρυπτος, καὶ κραυρά. καὶ ὡς τοῖς δακτύλοις εἴκειν. λοιπὸν δεῖ ψύξαντας εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκόνιτον, τουτέστιν ἀπίσσωτον, ἀποτίθεσθαι. γίνεται δὲ ἐξόχως λευκή. δεῖ μέντοι προδιυλίζειν πᾶσαν ῥητίνην τήκοντας ἵνα χωρισθῇ τὸ ῥυπῶδες αὐτῆς. καίονται δὲ καὶ δίχα ὕδατος ἐπ' ἀνθράκων κούφως τὸ πρῶτον. ὅταν δὲ μέλλωσι συστρέφειν ἀθρόως καὶ πολλοὺς ὑποθετέον τοὺς ἄνθρακας. καὶ ἑψητέον ἀδιαλείπτως ἐφ' ἡμέρας καὶ νύκτας τρεῖς, ἄχρις ἂν τὸ προειρημένον ἰδίωμα ἀπολίπωσιν. ἀποτίθεσο δὲ ὡς εἴρηται. τὰς μέντοι ξηρὰς ἀρκέσει δι' ὅλης ἡμέρας ἑψήσαντας ἀποτίθεσθαι. εὐχρηστοῦσι δὲ καὶ αἱ κεκαυμέναι, εἴς τε τὰ εὐώδη τῶν μαλαγμάτων, καὶ ἄκοπα, καὶ εἰς χρωματισμοὺς μύ-

Vrinam eadem cit, maturat, & aluũ mollit, glutinandis palpebris utilis est. Et cõtra lepras cum ærugine, atramento sutorio & nitro inungit. Contra saniẽ uero destillantes aures, & naturalium prurigines ex oleo & melle, miscet eadẽ emplastris, malagmatis & acopis. Quinetiam lateris doloribus succurrit per se inũcta & imposita. Nascit & liquida resina ex arboribus picea & teda quæ ex Tyrrhenia & Gallia affert: Eadẽ ex Colophõe Asiæ quondã afferebat, unde & Colophoniæ nomẽ inuenit. Afferẽ liquida & ex Galatia quę ad alpes est, quã gẽtis suę uocabulo regionis eius incolæ larignã dicũt: egregię bonitatis cõtra diutinas tusses in eclegmate & per se. Colore inter se differunt hæ etiã: Est enim quæ candida, quæ olei, & quæ mellis colore fit, qualis larigna est. Nascit & ex cupresso liquida resina, ad omnia eadẽ utilis. In siccę resinę genere pinea etiã est & abiegna, nec non ex teda piceaq;. Eligito in omnibus hiso doratissimã, pellucentẽ, non adeò aridã, neq; humentẽ, friabilẽ, & cerę similẽ. Bonitate omnes uincunt quę ex picea & abiete destillarũt, odoratæ enim sunt, & thuris similes. Afferunẽ & ex Pityusa insula quæ ad Hispaniã est egregiæ bonitatis resinę. Ex teda autẽ pinu & cupresso minore efficacia & ignauiores sunt, nec pares aliis uires habent, licet ad omnia eadẽ in usu sint. Lentiscina tñ terebinthinę respõdet. Coquit liquida omnis resina in uase q̃d quadruplo ad infundẽdi humoris quantitatẽ captu sit: oportetq; resinæ unũ, cœlestis uero aquę congios duos in ahenũ conĳcientes in prunis leniter coquere, continueq; miscere, donec odorẽ omnẽ amiserit, friabilisq; facta siccescat, & digitis in attritu nõ repugnet: refrigerata deinde in fictili non picato uase seruanda est: Quę sic cocta fuerit resina, cãdidissima erit, prius tñ oportet liquatã resinã per colũ aliq̃d traĳcere, ut q̃d in ea sordidũ est secernatur. Cremanẽ & sine aqua resinæ in prunis leuiter primũ: cũ ũo in eo sunt ut densent, raptim & sine intermissione copiosi subĳciendi carbones, triduũq; cũ suis noctibus indefinẽter coquẽdæ sunt, donec quales pręmõstrauimus fiãt, tuncq; ut dictũ pauloante est, reponẽdæ. In siccis satis erit integrã diem coctas reponere. Vtiles coctæ resinæ sunt malagmatis & acopis, colorãdisq; un-

ἐκ τῶν ξωμ. ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ λιγνὺς τῆς ῥητίνης, ὥσ-
περ ἐπὶ τοῦ λιβάνου, ἥτις χρησιμεύει πρός τε καλ-
λιβλέφαρα, καὶ περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ μυ-
δῶντα βλέφαρα, καὶ δακρύοντας ὀφθαλμούς.
γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ μέλαν ᾧ γράφομεν.

guentis. Colligit ex resina fuligo etiam eodē quo
ex thure modo, honestandis palpebris utilis, cor-
rosis oculorꝝ angulis, palpebrarꝝ ex corruptione
defluuijs, & oculorꝝ lachrymatiōibus. Fit & ex re-
sinæ fuligine atramentum librarium.

INTERPRES.

Quia lepidissimo græcorꝝ comico, in fabula cui titulus Equites est, finguntur non Athenis clari quō-
dam uirtute ciues, sed è plebe domino seruientes Nicias & Demosthenes, aduersam in seruitute sua
fortunā, & quæ à conseruo Paphlagone iniuste quotidie parentur, audiēte omni populo lamen-
tantes, iconiam & ubiq; præsentem imaginē legentibus eorū ostēdunt, qui ex alieno labore & opere grati-
am sibi & gloriam inter homines quærunt. Solo .n. theatrali risu & plausu differt quod illi dolebant, subtra-
ctam à conseruo sibi placentam à seipsis elaboratam, dominoq; pro sua appositam, & inuentam illi ex ali-
eno labore herilem gratiam, ab his qui in publica priuata'ue re, socialiq; omni uita hac nostra, alienis ijs-
demq; furtiuis coloribus rem suam exornant: quales fuisse semper multos, tam cæca & audax ambitio est,
conijcere & pro comperto habere licet. Etsi ex historia desint exempla, quæ in bonis artibus & humanio-
ribus studijs ætate nostra à multis facta & edita sunt, satis fuerint ut intelligamus extremæ iniustitiæ esse
sua gloria defraudare aliquem, nec magis aliquid in homine laudandum, constāti studio perpetuaq; illa iu-
recōsultorꝝ uolūtate reddēdi unicuiq; quod suū est, uindicādiq; à priuata seruitute, quæ cōmunia omnibus
eorꝝ autores esse uoluerūt. Nō pigebit itaq; Theophrasti manib⁹ & nomini hāc gratiā habētes, ex quo cun-
cta diuersis locis de terebintho ab eo tradita pterito eius noīe, Barbarus p suis in Corollarij cōmētatiōib⁹
edidit, grecā ei⁹ scriptoris de terebintho, mox latinā oēm historiā huic capiti adijcere, ut possint uolētes qd
testati pauloāte sumus, aperte cognoscere, obiterq; intelligāt grecarū literarū peritiores, in uertēdis grecis
hoīs nescio celeritatē, an neglīgētiam potius dicā, qui inter cætera, θυωδέστερον sulphurosum uerterit. Hęc igit
Theophrastus primū libro III. Τέρμινθος δὲ περὶ πυροῦ ἀκμὴν ἢ καὶ μικρῷ ὀψιαίτερον ἀποδίδωσι. Mox eodē libro: τῆς δὲ τερμίν-
θου τὸ μὲν ἄρρεν, τὸ δὲ θῆλυ. τὸ μὲν οὖν ἄρρεν ἄκαρπον, διὸ καὶ καλοῦσιν ἄρρεν. τῶν δὲ θηλειῶν, ἡ μὲν ἐρυθρὸν εὐθὺς φέρει τὸν καρπὸν, ἡλίκον
φακὸν καὶ ἄπεπτον, ἡ δὲ χλωρὸν ἐνέγκασα, μετὰ ταῦτα ἐρυθραίνει, καὶ ἅμα τῇ ἀμπέλῳ πεπαίνουσα, τὸ ἔσχατον ποιεῖ μέλανα μέγεθος ἡλίκον
κύαμον, ῥητινώδη δὲ καὶ θυωδέστερον. ἔστι δὲ τὸ δένδρον περὶ μὲν τὴν Ἴδαν καὶ μακεδονίαν βραχὺ, θαμνῶδες, ἐστραμμένον, περὶ δὲ Δαμα-
σκὸν τῆς συρίας μέγα, καὶ πολὺ, καὶ καλόν. ὄρος γάρ φασιν εἶναι παμμέγιστον, τερεβίνθου, ἄλλο δὲ οὐδὲν πεφυκέναι. ξύλον δὲ ἔχει γλίσχρον, καὶ
ῥίζας ἰσχυρὰς κατὰ βάθους, καὶ τὸ ὅλον ἀνώλεθρον. ἄνθος δὲ ὅμοιον τῷ τῆς ἐλαίας, τῷ χρώματι δὲ ἐρυθρὸν, φύλλον περὶ ἕνα μόσχον πλείω δα-
φνοειδῆ κατὰ συζυγίαν ὥσπερ καὶ τὸ τῆς οὔης, καὶ τὸ ἐξ ἄκρου περιττόν, πλὴν ἀγωνιώτερον τῆς οὔης καὶ δαφνοειδέστερον δὲ κύκλῳ καὶ λιπαρὸν ἅμα τῷ
καρπῷ. φέρει δὲ καὶ καρυώδη τινὰ κοῖλα καθάπερ ἡ πτελέα, ἐν οἷς θηρίδια γίνεται κωνωποειδῆ. ἐγγίνεται δέ τι ῥητινῶδες ἐν τούτοις καὶ γλίσχρον,
οὐ μὴν ἐντεῦθέν γε ἡ ῥητίνη, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ξύλου. In quinto deinde de materia terebinthi idem hæc tradidit: μέλαν δὲ σφό-
δρα καὶ πυκνὸν τὸ τῆς τερμίνθου. περὶ γοῦν συρίαν μελάντερόν φασιν εἶναι τῆς ἐβένου. ἐκ τούτου γὰρ καὶ τὰς λαβὰς τῶν ἐγχειριδίων ποιεῖσθαι. τορ-
νεύεσθαι δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ κύλικας θηρικλείους, ὥστε μηδένα ἂν διαγνῶναι πρὸς τὰς κεραμέας. Et hæc ex Theophrasto satis sint,
quæ sic uertat aliquis: Terebinthus aūt circa tritici messem aut paulo serius fructū pfert. In terebintho ma-
scula altera, fœmina uero altera. Caret fructu mascula, ideoq; ex sexu eam distinguūt. In fœminis altera fru-
ctū qprimū fert, magnitudine lētis, q nō maturescit: altera cū uiridē protulerit, simul cū uite maturat, tūc
rubentē, postremo nigrū, magnitudine fabæ, resinosum & aromatū mō odoratū. Nascitur terebinthus ar-
bor in Ida & Macedonia breuis, fruticosa & contorta: in Damasco aūt Syriæ grandis, multa & speciosa: fe-
runtq; terebinthis tantū illic ingētem montē, & nulla alia arbore frōdere. Habet terebinthus glutinosi lēto-
ris materiā, radices ualidas, altiores & in uniuersum nūquā pereūtes, flores oleaginis similes, colore ruben-
tes, folia ex uno pediculo plura, laurinis similia, eodē quo in sorbo modo geminata, & in summo qd impar
soluq; sit differt, q minus angulosum q in sorbo est: laurinisq; per ambitū similius, pariter ac fructus pin-
gui lentore abundans. Fert terebinthus etiā nucibus similes folliculos inanes, quo modo & ulmus fert, in
quibus bestiolæ culicibus similes nascūtur. Inuenitur in his etiā resinosi lentoris aliqd, nō tamē hinc resina
colligit, sed ex ligno. Nigerrima densissimaq; terebinthi materia est, nigrioreq; hebeno in Syria prouenire
aiūt, fieriq; ex his cultellorꝝ capulos, & torno calices therycleos fabricari tāta fœlicitate, ut à figlinis discerni
non possint. Hæc sunt quæ placuit nobis longius ostendere, ut collata his quæ Barbarus in Corollario suo
terebintho adiecit, hominis laborem & operam indicarent, simulq; ostenderent q diligens in colligendis
undiq; ueterū dictis, & uertendis græcorum uocibus fuisset, qui Plinium & Theophrastum simul miscens
eandem uocem θυωδέστερον ex Plinio odore iocūdiorē, ex Theophrasto susphurosum dixerit, nō animaduer-
tens ab utroq; idē dici, in quo parū caute egit, ratus θεῖον qd grecis sulphur significat, idē esse qd θύα & θυώδη
græci idem dixerunt, quæcunq; s. in sacrificijs & aris ad suffitus & uapores incēderentur: quod tam manife-
ste patet, ut probari non oporteat: Videturq; Gazam Theophrasti interpretem in ea re secutus esse. Idem
πέπτειν etiam quod erat ἄπεπτον uertit qui concoqui non possit: cum tamen de coctura cibi quæ in stomacho fit,
πεπτικὰ Theophrastus eo loco non agat, sed de maturitate quæ calore fit, & similis cocturæ stomachi est, parū me-
mor πέπτειν utrunq; significare, & Theophrasto in his quæ maturātur, peculiarem hanc uocem esse. Nam &
in medicina πεπτικὰ etiam dicuntur, quæ abscessus & collectiones maturant. Possemus & multa alia his
adijcere, sed hæc satis nobis esse uolumus, ut hoc quasi gustu meminerint legentes & ubiq; sciant, nihil non
alienum in eo esse. Nec morte præuentum potuisse extremam & salutarem illā manum ijs quæ inceperat
apposuisse: oportereq; eos qui integram rem nouisse uelint, primos eius autores consulere, nec nouis scri-
ptoribus tātū deferre, ut ueterū obliti, quēadmodū in cātu & musice fieri Homerus dixit, nouissima quæq;
tantum

tantum amemus & admiremur. Nunc aũt ut rem nostrã agamus, sciẽdum illud est, esse terebinthũ quã po
steriores grani uiridis arborẽ dixerũt, facto illi nomine ab eo eius genere, quod fructus suos in uiridi palli-
dos fert, quod Theophrastus χλοερὸν dixit quasi herbaceũ. Ex ea terebinthina destillat resina omnibus notis
sima, in quotidiano medicinæ usu, de qua cũ semel agere Dioscorides cœpisset, de reliquis etiã egit, cogna-
ta cõgeneribus suis cõiungẽs: Nosq; ut in melioribus græcis adhuc legitur, cõtinuata historia, unoq; tãtũ
titulo & capite omnia cõplexi sumus resinæ gña: inter quæ larignã ex larice collectã hic numerat, à Vitru
uio pcipue in architectura & medicina laudatã, qui lib. II. de materia agens, laricẽ his uerbis cõmendauit:
Larix uero qui nõ est notus nisi his municipalibus qui sunt ad ripã fluminis Padi, & litora maris Adriatici,
folijs est pini similibus, habetq; resinã liquidã mellis Attici colore quæ etiã phthisicis medetur. Credimusq; — Lari.x
nos eam nũc esse, quã Venetijs deflexa à larice appellatione, lariga officinæ & uulgus appellant. Siquis aũt — Larigna re-
uelit totam laricis historiã naturãq; nouisse, Vitruuiũ libro illo, & Plinium pluribus locis lib. XVI. & XXIIII. — sina.
Palladiumq; in nouembri mense legat. Sunt.n. scriptoribus his & huic omnia ferè cõmunia. Quod aũt in
coctura picis passim legit, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος ἐμβαλόντες εἰς ἀγγεῖον, ex meliorũ codicũ lectione εἰς χαλκεῖον
.i. in ahenum uertimus, præsertim ostẽdente id Plinio, qui lib. XVI. hoc modo coqui pcepit. Verba eius sunt:
Alij utilius putant sine aqua coquere lento igne tota die, utiq; uase æris albi.

Περὶ πίσσης ὑγρᾶς. Κεφ. ϛέ.

Πίσσα ἡ μὲν ὑγρά, ἣν ἔνιοι κῶνον καλοῦσι. συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων, πεύκης τε πίτυος. ἔστι δὲ καλὴ ἡ στίλβουσα, τε λεία, καὶ καθαρά. ποιεῖ δὲ πρὸς θανάσιμα φάρμακα. φθισικούς. ἐμπυϊκούς. βῆχας. ἄσθματα δυσαναφόρητα τῶν ἐν θώρακι ὑγρῶν, ἐκλειχομένη κυάθου πλῆθος μετὰ μέλιτος. ποιεῖ δὲ τε πρὸς τὰς τῶν παρισθμίων τε σταφυλῆς φλεγμονὰς τε συνάγχας διαχριομένη. καὶ πρὸς τὰ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ῥοδίνῳ. καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα σὺν ἁλσὶ λείοις καταπλασσομένη. κηρῷ δὲ ἴσῳ μιγεῖσα, λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι. φύματά τε, ὑστέρας, τε σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ. σὺν κριθίνῳ δὲ ἑψηθεῖσα ἀλεύρῳ τε παιδὸς οὔρῳ, χοιράδας περιῤῥήσσει. μετὰ δὲ θείου ἢ πίτυος φλοιοῦ ἢ πιτύρων, ἕρπητας ἐπέχει καταχριομένη. μάννῃ τε τε κηρωτῇ μιγεῖσα, τὰς ὑποφορὰς προσκολλᾷ. πρός τε τὰς ἐν ποσὶ καὶ δακτυλίῳ ῥαγάδας ἁρμόζει καταχριομένη. πληροῖ τε τὰ ἕλκη, καὶ ἀποκαθαίρει σὺν μέλιτι. σὺν σταφίδι δὲ καὶ μέλιτι, ἄνθρακας καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει. μίγνυται δὲ καὶ σήπταις χρησίμως.

De Pice liquida. Cap. LXXIX.

Pissan hygran, ⌊Romani picem liquidam dicũt.⌋ Liquida pix, quam conon pleriq; nominant, ex pinguissima colligitur tedę & piceæ materia. Probatur splendore, lẽuore & puritate: facit contra letalia medicamenta, tabem quam phthisim dicunt, purulentas excreationes, tussim, suspiria, & quæ ægre ex pectore excreantur, cyathi pondere cum melle lincta. Inungitur præterea contra tonsillarum inflammationes anginasq;, & contra purulentas aures cum rosaceo: cum trito autem sale contra serpentium morsus. Pari ceræ eadem mista scabros pellit ungues, impetigines q; emendat, muliebrium locorum abscessus, & sedis durities discutit. Strumas erumpit cum farina hordeacea & urina impubis pueri decocta. Cũ sulphure piceæ'ue, cortice aut furfuribus, contra ea quæ serpunt utiliter inungitur, 'ea coërcens. Quinetiam thuris pollini & ceræ mista, profunda ulcera glutinat & carne explet. Vtilis itidem contra pedum & sedis rimas inuncta. Cum melle purgat ulcera, & explet: cum passa uua melle'que, carbunculos, & putrescentia ulcera scarificat & disrumpit. Miscetur præterea utiliter his quæ exedendo sunt.

INTERPRES.

Resinis coniunxit natura pices, ideoq; legitimo historiæ ordine post eas Dioscorides de omni pice do
cuit: quod.n. ex uiuẽtibus plãtis resinæ nomine destillat, id incẽsa in furnis eadẽ materia, picis appel
latione fluit, simplex à principio & liquida tantum, mox ea decocta, sicca etiã, non dissimili penitus
potestate, & hoc tãtum diuersæ, ut testatus Paulus Aegineta est, q; sicca in secũdo ordine desiccat, minusq;
q̃ liquida calescat, contra uero liquida, habentq; ambæ quod purget, maturet, discutiat, & acre sit: ad oĩa
tamẽ liquida efficacior, sicca uero glutinãdis uulneribus aptior, ob quas uires hic mox dicet uulnerũ reme
dijs utiliter siccam misceri. In quarũ historia naturã Dioscorides secutus, de liquida prius egit conon à qui
busdam dici testatus: quæ uox, & rei in ea uoce æstimatio, q̃ uetusta & uera in pice sit, nõ ausim ego affir-
mare. Id certe pro cõperto est, græcis κῶνον dici pineam nucẽ, & ab ea forma Mathematicis terræ umbram — Κῶνος.
conum dici, & coni forma describi: & ab eo fructu pinum arborem etiã conũ dictam posterioribus græcis
fuisse: posseq; hoc loco, quoniã ex cognatis pino arboribus pix fiat, eius appellatiõe cẽseri: alioqn nihil ha-
bet ea uox, quod ad picem referri possit. Dubitamusq; nos, non κῶνον prima producta, sed κόνιν prima corre-
pta legi quondam potuisse, & ex usu pici id nomen accreuisse, qua.s. in uindemia dolia & in alijs uitæ no
stræ usibus fictilia, pice ex interiore parte linirentur: ideoq; picata passim dicerentur, & non picata: qua uo — Κόνις.
ce hic sæpius utitur, ut in superiore capite cum ait, in uase non picato seruandam resinam, & cetera. Quod
totum græci κονιᾶν dicunt, q̃d est illinire, licetq; κόνιν proprie puluerẽ græci dixerint, nihilominus cinerem,

 — κονιᾶν.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

calcē, & quæcunq; alia dicebāt, quibus leuigari asperitas & obstrui raritas posset: quod in dolijs uini fictilibusq; alijs quondā passim fiebat, & nunc uitro etiā fit, ideoq; græci κονιᾶν calce glutinoq; & malta aliqua illinire adhuc dicūt, & ἀκόνιτα fictilia cuncta illa, quæ picata nō fuerint, & aliquo huiuscemodi obstructa leuigataq;. Nec nos mouet q in hac significatione prima producta κωνιᾶν aliquādo & κωνῆσαι inuenit. Facilis. n. in eiusdem soni litera ad uitiū in scribendo lapsus est. Quod deinde impresso codici deerat post λεπροὺς ὄνυχας .i. scabros ungues, instaurauimus, καὶ λειχῆνας .i. impetigines. Nec multo post dubitauimus quod legit, φύματα τῆς ὑστέρας καὶ σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ, quę uoces si sic legātur, significant, uuluæ abscessus & sedis duritiem discutit, non sic forte legendum esse, sed mutatis locis, aut malis uuluæ durities & sedis abscessus legi potius oportere: quando cōmunius malū sedis abscessus q̄ durities fit, non tamen mutare rem ausi sumus: satisq; fore credidimus signasse locum. In medicina autē illud monemus letalia medicamēta hunc dicere cuncta illa, quæ in medicina quidem usum aliquē habent, per se aūt letalia sunt, qualis Apollinaris herba, cicuta, mandragoras, spuma argēti, & pleraq; alia, quibus succurrere picem hic ait eodē modo quo oleum, adipē, butyrum, & unguen omne aliud. Dicendum etiam hoc loco, cur nos tabi plerunq; adiecimus, quam græci phthisim dicunt, à genere ad certam contrahentes speciē, in quo scire oportet, latius patere latinam tabem q̄ græcorum phthisim: hi. n. hac uoce tātum in his utūtur, in q̄bus à capite in pulmones descēdens destillatio eos exulcerat febris fit, & frequens tussis est, latini uero non tantū hoc mali genus tabem dicūt, sed quam græci ἀτροφίαν & καχεξίαν appellant, quarum prima illa fit, quoties corpus non alitur decedētibus semper aliquibus, nullis uero in eorum locum succedētibus, quo malo affectos Plinius semper uocat, qui cibum nō sentiunt. Secunda uero illa, cum malus corporis habitus est, ideoq; omnia alimenta corrūpuntur, quod fere fit cum longo morbo uitiata corpora, etiāsi illo uacant, refectionē tamē non accipiunt, principiūq; subeuntiū cutem aquarum malū corporis huiuscemodi habitū esse testatus Paulus Aegineta est. Et quoniā tria hæc mala summa semp macies seq̄tur, ideo latini cōmuni tabis appellatione omnia indicarunt. Græci diuersis proprijsq; in singulis generibus uocibus usi, singula certius docuerūt: eāq; ob causam nos tabi huic gręcā semp cōiūximus uocē, ob latinę rei angustias iampridē ob omnibus latinis receptā. Eam libro diffinitionū suarum Galenus dixit esse pulmonū exulcerationē, quā febricula & macies corporis seq̄tur. Idē etiā nō solū pulmonis & medicorum phthisim, sed aliorum etiā scriptorum aliarūq; partiū, (late enim patet id nomē) phthisim describens ait, cōmuniter oēm corporis maciē & diminutionē ea uoce significari, manifesta à gręcorum uerbo, q̄d φθίνειν .i. diminuere est, significatione: qua in plātis cūctisq; alijs paulatim pereūtibus, gręcorum scriptores utūtur: unde & oculorum phthisim etiā dixerūt, & à qua autūnum pariter φθινόπωρον græci uocāt, q eo tēpore poma fructusq; oēs & folia, quasi mortis quadā imagine paulatim decidāt. Quinetiā in numerādis ex lunæ luminibus mensium diebus, eadem gens tertiæ decadis dies sic quondam numerabat, ut πρώτη φθινομένου sicq; deinceps .i. prima diminuentis se mēsis .i. lunæ, dicerent, propria eius uerbi ui in eo sydere utentes, quod à plenilunio quotidiana luminū diminutiōe usq; ad nihilū & tenebras decrescit. Nolumus hoc loco relinquere, in quo uicinitate nominis, & ab eiusdē uerbi deriuatione facilis lapsus est, q̄d φθόη græcorū medicis quōdā proprie fuerit, diminutio hæc etiā corporis & macies, sed ex alia causa priuatim ad eā maciē diminutioneq; contracta, quæ ex ulcere perpetuaq; eius uomica fiat: quo malo quoties corpus tabescit, φθόην priuatim græci id dixerunt. Et quoniā p̄cedunt hoc tabis genus aliq̄n quæ græci ἐμπυήματα dicunt, & nos purulentas excreationes hoc loco uertimus: siquidem Hippocrates ait, à cruentis sputis purulētia sputa, ab his phthisis, & à phthisi mors. Non omittemus & hoc legentibus indicare, autore Plinio, alijsq; latinæ linguæ probatissimis scriptoribus, ea uoce uti, intelligendasq; eas tātum puris expuitiones, quæ à sanguinis excreatione facto ulcere, neq; ad cicatricē perducto, fiunt: nam quæ præcedente inflāmatione, facto & disrupto abscessu sentiuntur, ut in laterali dolore quē pleuritim uocant aliq̄n accidit, in alio genere alias in cōmentarijs his nostris descriptiones & appellationes habebunt.

Margin: ἀκόνιτα. Κωνιᾶν. — Letalia medicamenta. — Φθίσις. Tabes. — ἀτροφία. καχεξία. — φθίνειν. φθινόπωρος. — φθόη.

Περὶ πισσελαίου. Κεφ. ϛϛ'.

Γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον ἐκ τῆς πίσσης, χωριζομένου τοῦ ὑδατώδους αὐτῆς. ἐφίσταται δὲ τοῦτο καθάπερ ὀρρὸς γάλακτι. καὶ ἐκλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ ἑψήσει τῆς πίσσης, ὑπεραιωρουμένου ἐρίου καθαροῦ. ὅπερ ὅταν ἐκ τοῦ ἀναφερομένου ἀτμοῦ γένηται διάβροχον, ἐκθλίβεται εἰς ἀγγεῖον. καὶ τοῦτο γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἑψῆται. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα, δασύνει δὲ καὶ ἀλωπεκίας καταπλασσόμενον μετὰ κριθίνου ἀλεύρου. θεραπεύει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα. ἔστι τὰ ἐπὶ τῶν κτηνῶν ἕλκη καὶ ψώρας ἐπιχριομένη.

De oleo Picino. Caput LXXX.

Pisselæon. L Romani picinū oleum dicūt. Ex pice fit picinū oleum, separato omni quod aquosum in ea est, quod nō aliter q̄ lacti serū illi inest: excipitur in coctura picis puris supra eam expansis uelleribus: quę cum ab euaporato halitu madebunt, exprimenda in uas aliquod sunt, idq; tādiu agēdum, usquedū pix coquit. Facit picinū oleū ad eadē omnia ad quæ liquida pix. Illitū pręterea cū farina hordeacea, defluuia capilli, quas alopecias dicunt, explet: quod & liquida pix præstat, quæ contra quadrupedum ulcera & scabiem utiliter inungitur.

INTERPRES.

Confundit intellectum quod ultimum fœminini generis participium in græcis claudit hoc caput: cōtra quadrupedum ulcera & scabiem utiliter inuncta, non. n satis certū est, picē ne, an picinum oleū prestare id Dioscorides decernat: nec nos audemus de ea re censere, cū picino oleo id Plinius tribuat libro XXIII. capite V. dicens, picino oleo usum passim esse ad quadrupedum scabiem: & Columella lib

la lib. VIII. cap. v. idem testetur, quo loco liquamen picis oleũ hoc nominat. Maro autẽ pici id assignat, cũ in Georgicis suis cecinit: Idæasq́ pices &c. Et Columella idẽ lib. VIII. cap. XXX. etiã confirmet, bitumẽ, sulphur & pleraq; alia liquidæ pici in hunc usum miscẽda precipiens. Nos communẽ & fere omniũ græcorũ lectionẽ secuti, pici id tribuimus, nihil q̃ easdẽ uires pix & picis oleũ habẽt, in ea re piculi timẽtes, Potuitq́ forte Dios. q̃d in pice à se relictũ fuerat, hoc loco restituere uoluisse. In medicina nunc & humani capitis uitijs dicemus hoc loco, q̃s græci alopecias & nos capilli defluuia sic à grecis dicta ubiq; uertimus. Quod ideo fit q̃m sola defluuij uox totã rẽ nõ explet: nã & caluitiũ in senectute: & post lõgiorẽ ualetudinẽ capilli fluxus defluuia sunt. Sciendũ itaq; nõ aliter quã in plãtis fit, in capillo etiã fieri: utq; in illis aliquæ deficiẽte penitus humore deciduis folijs arescũt: aliquæ uero alienis cõtrarijsq; humoribus idẽ patiũtur: nõ dissimili rõne & in capillo fit: deficiẽteq; humore caluitiũ fit, alieno uero & deprauato alopecia hæc: & quã ijdẽ græci facto ab anguibus noie, ophiasim uocãt, sola figura differẽtes: hæc. n. obliquis & cõtortis spatijs locũ deglabrat: & anguiũ mõ uario colore capillũ oñdit: Alopecia uero à uulpibus facto noie, colore aureo & qualis in uulpe est, capillũ oñdit: nec aliter q̃ in eo aĩali pilus, sæpenumero capillus itidẽ homini perit. Vtrũq; hoc malũ Galenus in diffinitionibus suis sic descripsit: Alopeciã esse dicẽs natiui coloris in capillo mutationẽ: qua ad aurũ inclinato colore, capillus à radicibus fluit. Ophiasim uero similẽ p̃dictæ in capillo natiui coloris in magis uarium & uersicolorẽ mutationẽ: quo uitio circũactis & obliquis spatijs capitis partes glabrescunt.

Capilli defluuia. Alopecia. Ophiasis.

περὶ λιγνύος τῆς ἐξ ὑγρᾶς πίσσης. Κεφ. πζ'.

Γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς τῆς ὑγρᾶς πίσσης οὕτως. εἰς λύχνον καινὸν ἐλλυχνιασμένον δοὺς τῆς πίσσης, ἅψον, καὶ πωμάσας τὸν λύχνον καινῷ ἀγγείῳ κεραμέῳ κλιβανοειδεῖ, ἄνωθεν μὲν περιφερεῖ καὶ στενῷ, κάτωθεν δὲ τρῆμα ἔχοντι καθάπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι. ὅταν δὲ ἀναλωθῇ ἡ πρώτη πίσσα, ἄλλην ἐπίχεε. ἕως ἂν αἰθαλώσῃς λιγνὺν αὐτάρκη, καὶ χρῶ. δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν καὶ στυπτικήν. χρηστέον δὲ αὐτῇ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα καὶ περιχριστά. καὶ ὅπου μεμυδηκότα βλέφαρα τριχοφυῆσαι δεῖ. καὶ πρὸς ἀσθενέστερα καὶ δακρυρροοῦντα. ἔτι δὲ εἰς ἑλκώδη ὄμματα χρήσιμος.

De Picis fuligine. Ca. LXXXI.

Fit ex liquida pice fuligo etià hoc modo: In nouã lucernæ testam funiculo instructam, picis aliquid conijcito: accendito deinde funiculum, nouoq; fictili operculata testa quod furni simile fit, supiore sui parte in orbem circinatum & angustum, inferiore autem ut furni sunt, perforatum: sinito deinde ardere testã, cumq; prima fuerit cõsumpta pix, aliam superinfundito, donec quantam uolueris fuliginem feceris. Habet fuligo picis acrimoniã, & adstringendi uires, honestandis palpebris circunlitionibusq; utilis est: & ubi corruptione glabrescentibus palpebris expleri eas oportet. Vtilis præterea infirmis, lachrymosis exulceratisq; oculis.

INTERPRES.

Facile est græci clibani, quẽ nos furnũ uertimus, ex descriptione picturaq; hac Dioscoridis, formã non dissimilẽ his intelligere quas nostra ætas Campanas dicit: & q̃bus officinæ passim utunt̃ ex floribus herbis'ue subiecto igne exudatũ humorẽ colligentes. Desiderari posse etiam in hoc capite uidet̃, quo tempore, quaq́ ratione hærẽs furno huic fuligo colligenda sit, quoniam nihil de ea docet̃, sed æquo animo id ferendum est: nulla enim instituta obseruatione, quod promptius & aptius fuerit in usu, agentibus relinquit̃: ut amoto scilicet fictili illo quo testa ardẽs operiebat̃, quę heserit fuligo deradat̃, & derasa seruet̃.

περὶ ξηρᾶς πίσσης. Κεφ. πη'.

Ἡ δὲ ξηρὰ πίσσα, ἑψομένης τῆς ὑγρᾶς γίνεται. καλεῖται δὲ αὐτὴ ὑπ' ἐνίων παλίμπισσα. γίνεται δὲ αὐτῆς ἡ μέν τις ἰξώδης, βοσκὰς καλουμένη, ἡ δὲ ξηρά. ἔστι δὲ καλὴ ἡ καθαρά. καὶ λιπαρά. εὐώδης τε καὶ ὑπόκιρρος καὶ ῥητινώδης. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ λυκιακὴ καὶ βρυτία, δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσσης ἅμα καὶ ῥητίνης. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. μαλακτικήν. πυοποιόν. διαφορητικὴν φυμάτων καὶ φυγέθλων, καὶ πληρωτικὴν ἑλκῶν. μίγνυται δὲ καὶ τραυματικοῖς χρησίμως.

De Sicca siue spissa pice. Cap. LXXXII.

Fit spissa pix decocta liquida: uocatur eadem à plerisque palimpissa, quasi iterata uel iterum cocta pix: est'que in hoc genere quædam uiscosa, quam boscadẽ nominant: quędam autem priuatim sicca. Probatur quę pura pinguisq; est, odorata, resinosa & leniter rutila: talis Lycia est & Brutia, coniuncta simul picis & resinæ natura. Est illi uis calefacere, mollire, ad suppurationem perducere, furunculos & panos discutere, & ulcera explere. Miscetur præterea sicca pix uulnerarijs emplastris.

INTERPRES.

Quod moneamus hoc capite unnm tantum est, adiecisse nos illi .ſ. & instaurasse amissas incuria librariorũ uoces illas: Talis Lycia est & Brutia, coniũcta simul picis & resinę natura, quę in aliquot melioribus græcis his uerbis adhuc legunt̃: τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ λυκιακὴ καὶ βρυτία, δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσσης ἅμα καὶ ῥητίνης: Accessitq; nostro huic cõsilio & Plin. li. XXIIII. ca. VII. dicẽs: Spissarũ utilissima medicinæ est Brutia: quoniã pinguissima & resinosissima utrasq; præbet utilitates: idem fere Dioscoridi testatus.

περὶ ζωπίσσης. Κεφ. πθ'.

De pice quã Græci zopissam dicũt. Ca. LXXXIII.

Ζωπίσσαν δὲ οἱ μὲν εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπ' ἐνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαφορητικὴν, διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι. οἱ δὲ, τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν.

Zopissam [Romani pariter Græcis zopissam dicũt.] Derasam nauigijs cum cera resinã zopissam aliqui uocant: à plerisq; eadẽ hypochyma appellat: quæ marino sale maduerit, discutiendi uires habentẽ. Sunt etiam qui collectam ex picea arbore resinã, zopissæ appellatione indicent.

INTERPRES.

Quod zopissæ adijcit nomen apochyma Dioscorides, à Paulo Aegineta hypochyma aptiore nominis compositione dicitur: nulla tamen nobis in ea uoce certa rei significatio est.

Περὶ Ἀσφάλτου. Κεφ. ϛ'.

Ἄσφαλτος διαφέρει ἡ ἰουδαϊκὴ τῆς λοιπῆς. ἔστι δὲ καλὴ ἡ πορφυροειδῶς στίλβουσα, εὔτονος τῇ ὀσμῇ καὶ βαρεῖα. ἡ δὲ μέλαινα καὶ ῥυπώδης, φαύλη. δολοῦται γὰρ πίσσης μιγνυμένης. γεννᾶται καὶ ἐν Φοινίκῃ, καὶ ἐν Σιδόνι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἐν Ζακύνθῳ. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν τῆς Σικελίας, ὑγρὸν ἐπινηχόμενον ταῖς κρήναις. ᾧ χρῶνται εἰς τοὺς λύχνους ἀντὶ ἐλαίου, καλοῦντες αὐτὸ σικελὸν ἔλαιον, πλανώμενοι. ἔστι γὰρ ἀσφάλτου ὑγρᾶς εἶδος.

De Bitumine. Cap. LXXXIIII.

Asphaltõ [Romani bitumẽ dicũt.] Bitumẽ omne aliud antecedit Iudaicũ. Probat quod purpuræ modo splẽdet, põderosumq; & firmo odore est. Damnat cõtra quod nigro colore sordet. Adulterat enim admista pice. Nascit in Phœnice, Sidone, Babylone & Zacyntho. Gignit et in Sicilia Agrigentinorum agro liquidũ, fõtibus supernatãs, quo ad lucernarum lumina uice olei incolę utunt, Siculũ oleũ falso appellãtes: siquidẽ liquidi bituminis genus est.

INTERPRES.

Aquæ bituminosæ. Parata omnibus & exposita uniuersi bituminis lõgior historia est: poterũtq; uolẽtes ex Straboñe, Plinio, alijsq; multis, natales, patrias notas, euẽtusq; omnes eius facile nouisse. Nos quę desiderari posse uident, duntaxat adijciemus autore Vitruuio suę Architecturę li. VIII. cũ de medicamẽtosis aquis agit: Bituminosas aquas interioris corporis uitia potionibus purgãdo sanare: licetq; uitiorum certũ genus ille non dixerit, ex uiribus tamẽ & potestate bituminis conijciendũ id est: Iudaicũq; hoc bitumen ideo à Dioscoride omnibus alijs præferri, quòd efficacissima omniũ aliorum ui & natura sit, idq; indicio esse, quòd, ut Strabo in descriptiõe Iudææ testat, ex interuallo ui sua solidissimis metallis, & auro, rubiginẽ & asperitatem inducat.

Περὶ Πισσασφάλτου. Κεφ. ϛα'.

Καλεῖται δέ τις καὶ πισσάσφαλτος γεννωμένη ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ. ἥτις ἐκ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συγκαταφέρεται, τῇ τοῦ ποταμοῦ ῥύμῃ. καὶ ἐκβράσσεται ἐπὶ τὰς ἠϊόνας, βωλοειδῶς συμπεπηγυῖα, ὄζουσα πίσσης μεμιγμένης ἀσφάλτῳ.

De Pissasphalto [i. picibitumine.] LXXXV.

Vocatur et in bituminis genere pissasphaltus, quasi picibitumen dicas composita ex pice et bitumine re et rei appellatione. Nascitur ad Apolloniã quę in Epiro est: fluminũq; impetu ex Cerauniis montibus delatum in litora eructatur glebarũ modo concretum, odore picis bitumini mistæ.

INTERPRES.

Prima totius bituminis & maxima diuisio est in liquidũ & concretũ: Apolloniaticũq; hoc picibitumen Plinius suę historię li. XXXV. ca. XXIIII. liquidis adnumerat: cũ tamen hic dicat glebarum modo concretũ ex mõtibus in litora eructari. Idẽ præterea Plinius picibitumẽ hoc aliquando fossilẽ picẽ appellat: parum certa rei indicatione, & in qua sibi ipsi parum cõueniat: neq; enim potest aliquid simul fossile & liquidũ esse: quod enim liquidũ ex terra in lucẽ protrahit, hauriri dicit. Testant autem Paulus Aegineta, Epiriq; incolæ omnes & res ipsa, cõcreta substãtia picibitumẽ hoc esse: quod nostra ætate adhuc picãdis nauigijs illic in usu est: & ex quo uectigal ea gens nõ negligendũ sibi fecerit. Nascit autem ad Apolloniã antiquã ciuitatẽ, quã li. XVI. Strabo Epiroticã nominauit: Stephanus ἰλλυρίας dixit esse, ἣν ᾤκουν Ἰλλύριοι κατ' Ἐπίδαμνον, ut ab alijs, quę quondã uigintiquatuor diuersis locis fuerũt, ea regionis nota distinguerẽt. Fuit autem mos antiquis scriptoribus homonyma locorum, regionis adiectione certius indicare. Quò fit, ut quod passim legit: ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ ἐν Ἐπιδάμνῳ, non sic, sed aut τῇ ἐν Ἠπείρῳ legẽdum sit, ut Strabo ait; aut quod Paulus Aegineta, τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ: aut quod Stephanus, τῇ κατ' Ἐπίδαμνον, id est in Apollonia quę ad Epidamnum est: eadem Epiri aut Illyrici significatione: in qua & Epidamnus ciuitas antiquissima fuit: de qua Thucydides, Paulus, pluresq; alij longius tradiderunt.

Περὶ Νάφθας. Κεφ. ϛβ'.

Καλεῖται δέ τις καὶ νάφθα. ὅπερ ἐστὶ τοῦ βαβυλωνίου ἀσφάλτου περιήθημα, τὸ χρῶμα λευκόν. εὑρίσκεται δὲ καὶ μέλαν, δύναμιν ἔχον ἀρ-

De Naphtha, [quę & bituminis genus est.] Caput LXXXVI.

Vocatur & quoddã bitumẽ naphtha, quæ Babylonij bituminis destillatio est: colore candidũ: inuenitur & nigrũ. Trahendi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

πακτικὴν τοῦ πυρός, ὥστε καὶ ἐκ διαστήματος ἁρπάζειν τοῦτο. ὅπερ πρὸς ὑποχύσεις χρησιμεύει καὶ λευκώματα. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα ἄσφαλτος, ἀφλέγμαντον, κολλητικὴν, διαφορητικὴν, μαλακτικὴν, ποιοῦσαν πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις. προσιθεμένη καὶ ὀσφραινομένη καὶ ὑποθυμιωμένη. ἐλέγχει δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ὑποθυμιαθεῖσα καθάπερ καὶ ὁ γαγάτης λίθος. πινομένη δὲ μετ' οἴνου καὶ καστορίου ἔμμηνα κινεῖ, καὶ βηξὶ χρονίαις καὶ ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοίαις βοηθεῖ. καὶ ἑρπετῶν δήγμασι. καὶ ἰσχίων πόνοις καὶ πλευρᾶς. δίδοται δὲ καὶ κοιλιακοῖς καταπότιον. καὶ θρόμβους αἵματος διαλύει σὺν ὄξει ποθεῖσα. ἐγκλύζεται καὶ ἐπὶ δυσεντερικῶν σὺν πτισάνῃ τακεῖσα. καὶ κατάῤῥους ὑποθυμιαμένη θεραπεύει. καὶ ὀδόντων ἀλγήματα περιπλασθεῖσα πραΰνει. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἡ ξηρὰ διὰ μηλωτίδος. θερμανθεῖσα δὲ ἀρήγει καὶ ποδαγρικοῖς, καὶ ἀρθριτικοῖς, καὶ ληθαργικοῖς σὺν ὠμῇ λύσει καὶ κηρῷ καὶ νίτρῳ καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ πιττάσφαλτος δύναται ὅσα πίσσα καὶ ἄσφαλτος μιχθεῖσα.

hendi ad se ignes tantā uim habet, ut ex interuallo etiā ad se rapiat: cōtra oculorū suffusiones & albugines efficax. Potest omne bitumen inflāmationes arcere: glutinat, discutit, mollit, facit ad mulierum locorū in fœminis strangulationes & procidentias: in quem usum apponitur, suffitur, & olfactandum naribus admouet. Suffitu idem comitiales quo lapis gagates modo deprehēdit. Bibitur ciendis mensibus cū uino & castoreo utiliter. Prodest diutinis tussibus, spiritus angustijs, suspirijs, serpentium morsibus, coxendicis & lateris doloribus. Datur deglutiēdum cœliacis, & ad disijciendum concretū sanguinē cum aceto utiliter bibit: Clystere infunditur contra intestinorū tormina, cum ptisana liquefactum. A capite in subiectas partes destillationes, suffitu sanat: & dentium dolores circunlitum, mitigat. Quod in bituminis genere concretum est, palpebrarum pilos glutinat, calens specillo impositum. Idem podagris, articulorumq; doloribus & ueternosis, cū cera nitroq; & hordei farina hydrelæo macerata utiliter inungitur. Potest picibitumen omnia quæ possunt mista simul pix & bitumen.

INTERPRES.

NEglexit notæ tunc omnibus rei, & quæ ad ignes & ignaria in q̄tidiano usu esset lōgiore hic scriptor historiā: cōtentus dixisse Babylonij bituminis fluxū & liquorē Naphtham esse: reliquitq; legēda uolētibus integrā nouisse rē, quæ Eratosthenes, Posidonius, pluresq; alij lōgius de ea quodā tradiderunt: queādmodū & nos exēplo eius nūc etiā monemus. Si amet quispiā ex ueterū historia Naphtham certius nouisse, habere Pliniū secundo libro capite octauo & cētesimo breuius quæ ab antiquis græcis acceperat, scribētem: à quo poterit quæ delectēt magis q̄ prosint audire. Habere & Plutarchū in gestis Alexādri magni scribētem peragrata uictaq; omni Babylone, quæ armis & imperio eius sine labore subito cesserat: nihil eque eum regē admiratū fuisse, q̄ in Ecbatanis (sic.n. regionis eius pars quędā nominat) q̄, ut uerbis eius utar: τό τε χάσμα τοῦ πυρὸς ἐν Ἐκβατάνοις ὡς περ ἐκ πηγῆς συνεχῶς ἀναφερόμενον καὶ τὸ ῥεῦμα τοῦ νάφθα λιμνάζοντος, διὰ τὸ πλῆθος οὐ πόῤῥω τοῦ χάσματος. ὥς τ' ἄλλα μὲν ἀσφάλτῳ προσέοικεν, οὕτω δὲ εὐπαθὴς πρὸς τὸ ἐστίν &c. Quorū sensus sit. In Ecbatanis aūt admiratus præcipue est ignis ueluti ex fonte continue emergentis hiatū, & Naphtha ex eo fluxū, qui non procul ab hiatu illo tāta eructatur copia, ut paludem faciat: cuius adeo ad trahēdos ad se ignes tā facilis natura sit, ut ex interuallo &c. Vocatq; Plutarchus ῥεῦμα, quod hic περιήθημα: ille communiore uoce fluendi usus, hic contractiore ad fluēdi modū: ui enim ignis excolari potius ex hiatu specuq; illo naphtha q̄ sponte sua fluere uidetur: & quasi descriptione rei uteret, Babylonij bituminis περιήθημα esse dixit. Nobis fluxum autore Plutarcho honestius dici uisum est: qui more nostro in morbis & eorū medicina aliquid signabimus. Eritq; primū quod hic ait, ποιοῦσαν πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις, & à nobis uersum est: facit ad mulie- πνὶξ ὑστερική. briū locorū in fœminis strangulationes & procidētias: in eodē sexu & eadē parte hominis, mala duo simul πρόπτωσις. complexi: quæ fieri sane possunt, utinamq; nō quotidie etiā fierēt. Eamq; ob causam nos nihil mutauimus: ὑστέρας. sed quod suspectum nobis in eo loco est, dissimulare nolumus. Procidit sane fœminis uulua, ueruntamē procidit in utroq; sexu etiam homini sedes, illa chirurgi ope magis indiget, ut supino corpore, diuaricatisq; cruribus curationem adimat: hæc suffitu & apposito bitumine alijsq; multis reprimi debet. Præterea prolapsis uuluis odorata olfactanda dantur: at non huiuscemodi bitumē est quod incensum nidore suo fugat serpentes: & ustum comitiales deprehēdit: ideoq; cōtra strangulationes uuluarum suffitu ꝓdest. Ex eo dubitauimus, q̄ recte aūt, iudicent legētes: procidētijs quas ille προπτώσεις dicit sedis deesse: ut procidētem in homine sedem, non in muliere tātum, apposito & incenso bitumine sanari hic dixerit: uuluarū aūt strangulationes eiusdem bituminis olfactu: sintq; duo in duabus corporis nostri partibus mala diuersa, eiusdem rei ratione curanda. Deditq; suspicioni huic nostræ causam Plinius lib. xxv. capite. xiiii. de ijsdem sic scribens: Vuluarum strangulationes olfactu discutit cum uino & castorio: procidentia sedis suffitu reprimit. Quod aūt inter remedia quæ morbis ex bitumine afferuntur, hoc capite legitur: Datur deglutiēdum cœliacis: & ad discutiendum concretum sanguinem cum aceto utiliter bibitur: hanc rationē habet, ut deglutiri & deuorari ea dicantur, quæ digitis ori & faucibus admota integra, & qualia præparata à medico sunt, in stomachum transmittuntur: id. n. καταπότιον græcis est. Cœliaci uero græcorum medicis sunt, qui diutinis Catapotiū. ex stomacho infirmitate alui fluoribus uexantur. Dico autem infirmitatem lāguorem, qui in ea parte di- Cœliaci. minutis uiribus fit: quo contracto habitu, nec coqtur satis nec legitime degeritur cibus. Dixitq; in diffinitionibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Wellcome Trust, London.
1778/D/1

nibus suis Galenus, id malum esse alui fluorem non recentē sed ueterē, quod comitentur tormina copiosáq; alui excrementa, macieq́; corpus extenuet. Paulus Aegineta fluoribus alui qui ex lęuore intestinorꝝ fiunt euētu, simile hoc malum dixit: nō uniuersi tamen lęuoris intestinorꝝ: uerum illius tātum qui fiat ex infirmitate languoreq́; uirium, cibos in stomacho continētium. Dico aūt intestinorū lęuorem, quē ueteres græci

λειεντερία. Lienteria

& nostra ætas adhuc, lienteriam nominat, quamq́; Galenus eodē libro sic descripsit: Malū lienteria est, q̃d intestinorꝝ tormina plerunq; sequitur, cū factis ab exulceratione cicatricibus multis, hisq́; inducto lęuore, non retinēt cibos intestina, sed anteq̃ in stomacho coquātur, celerrime excreta dilabuntur, simplicia, nō cocta, & qualia pauloante sumpta fuerunt. De intestinorum lęuore hoc Paulus idem secundo libro agens, duplex eius esse genus dixit: alterū, quod fiat ex intestinorū exulcerationibus, earumq́; cicatricibus, quale descriptū pauloante est: alterū uero, quod ex infirmitate & languore uirium, alimēta in stomacho continentium, & cū secundo hoc genere confundi & misceri, quam ille cœliacam dispositionē uocat, in qua languēte & infirma stomachi ui, nec coquūtur nec geruntur alimenta, sed cruda, humētia imperfectaq́; reddunt, cōtinue fluēte aluo, eoq́; tātū differre, q̃d in utroq; intestinorū lęuore celerius q̃ in cœliacis quę assumpta sunt, reddunt: tamq́; graui cruditate, ut nunc etiā assumpti alimēti genus aperte cognoscatur. Reliquū est tātū

Concretus sanguis. θρόμβος.

ut dicamus, quēnam & unde, & in qua corporis parte nos concretū sanguinē dicamus: quod erit cognitu facile, si prius dixerimus quid græcis θρόμβος primū significet, non crassum concretū'ue ut multi credūt, sed continuę rei fragmētum & frustum: ex qua rei significatione ad lac & sanguinē trāslata uox est: dixerūtq́; ueteres græci θρόμβοσιν, quoties à puerperio fœminis lac in mammis non in caseum penitus, sed in exigua frusta & quasi minimos globulos densatur & concrescit: desinēsq́; fluere, puerperarū mammis non leuiter nocet. In sanguine uero, cū à renibus eo fluente in uessica concrescit, supprimiturq́; post redditum ea parte sanguinē penitus urina: malumq́; hoc tantum ueteres græcorū medici αἱμαλέους θρόμβους. i. sanguinem concretum dixisse, nos obseruauimus. Relinquimus tamen peritioribus quærēdum, an alia in parte, & ex alia causa densetur & concrescat homini sanguis.

Περὶ κυπαρίσσου. Κεφ. ογ'.

Κυπάρισσος στύφει, ψύχει, ἧς τὰ φύλλα ποθέντα μετὰ γλυκέος καὶ σμύρνης ὀλίγης, κύστει ῥευματιζομένῃ καὶ δυσουρίαις βοηθεῖ. τὰ δὲ σφαιρία κοπέντα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, ἁρμόζει πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ δυσεντερίαν, καὶ κοιλίας ῥευματισμὸν, ὀρθόπνοιαν, βῆχα, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μαλάττει δὲ τὰς σκληρίας κοπέντα μετὰ σύκου. τοὺς πολύποδας τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἰᾶται, ἐκβάλλει δὲ τοὺς λεπριῶντας ὄνυχας, σὺν ὄξει καθεψηθέντα. τὰ λειωθέντα μετὰ θέρμων. στέλλει δὲ καὶ ἐντεροκήλας καταπλασθέντα. καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ. δοκεῖ δὲ καὶ κώνωπας διώκειν τὰ σφαιρία μετὰ τῆς κόμης θυμιασθέντα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλαττόμενα, τραύματα κολλᾷ. ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμα. σὺν ὄξει δὲ λειωθέντα, τρίχας βάπτει. καταπλάσσεται δὲ καθ' αὑτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας ἄνθρακας, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. κηρωτῇ δὲ μιγέντα, στόμαχον κρατύνει ἐπιτιθέμενα.

De Cupresso. Caput LXXXVII.

Cyparisson ⌊Romani cupressum dicūt⌋ Astringit cupressus & refrigerat. Bibūt folia ei⁹ utiliter cū passo & exigua myrrha, cōtra destillationes in uessicā & urinæ angustias. Bibuntur pari utilitate etiam tusæ eiusdem arboris pilulæ cū uino contra sanguinis excreationes, intestinorꝝ tormina, fluores alui, in spiritus difficultate nō nisi recta ceruice spirātes, & tussim. Potest idē & earꝝ decoctū: Durities molliunt cū fico tusæ, polypis in naribus medentur: Scabros pellūt ungues in aceto decoctæ: cōcisæq́; additis lupinis, intestinorꝝ ramices illitæ compescūt. Possunt idem & folia. Credūtur præterea cupressi pilulæ cū suę arboris coma incensæ, suffitu culices fugare. Glutinant uulnera etiā cōcisa & illita folia: sanguinē eadē sistunt: concisa, ex aceto capillum denigrant. Illinuntur etiam per se & cū polenta sacris ignibus, ulceribus quę serpunt, carbunculis & oculorum inflammationibus. Cerato præterea admista, stomachum imposita confirmant

INTERPRES.

Galbuli Coni Nuces

Quæ in cupresso pilulæ autore Plinio dictæ à nobis fuerūt, galbuli, nuces & coni, eiusdē rei æstimatione ab alijs etiā dici poterunt: omnibus in ea arbore notissimæ, in quibus exigua semina sunt, dehiscētibus ijs euolantia magis q̃ decidentia. His folijsq́;, cæteri omnes in medicina addiderunt βλαστοὺς .i. summa germina & summos coliculos: nescimusq́; nos, an desiderari hoc in Dios. debeat. Paulus certe Aegineta huius arboris coma, in aliquibus utitur: hic tātum in fugandis culicibus usus est: licetq́; in uniuersum de totis folijs à Dioscoride hoc loco agatur, possunt tamen summæ illæ partes teneritudine sua diuersa à folijs natura esse: quæ omnia peritioribus cēsenda relinquimus, ut interim, quod cōmētationis huius nostræ cursum in foribus ipsis remoratum est, breuiter signemus. Decernit hic, pota in passo adiecta exigua myrrha cupressi folia, succurrere κύστει ῥευματιζομένῃ, καὶ δυσουρίαις. i. si uerbū de uerbo uertatur, in uessicam destillationibus & urinæ angustijs: quorum ultimum hoc manifestā habet significationē: prius illud ex ui greci uer-

ῥευματισμός ῥευματίζεσθαι

bi quod est ῥευματίζεσθαι, fluxum mali & noxij alicuius humoris in eam partem significat, quemadmodum in podagris fit, in quibus græci dicunt, articulos ῥευματίζεσθαι. i. fluxu humoris in eam partem tentari: quibus sic se habentibus, dubitandū à nobis est, ex uiribus cupressi quā adstringere & refrigerare hic tm̄, Galenus autem & Paulus præter hæc siccare etiā dixerunt, si in uessicam destillationibus siccando adstringendo'ue

conferunt